ŹRÓDŁA DZIEJOWE.

TOM XXIV.

Część I-sza.

POLSKA XVI WIEKU

POD WZGLĘDEM

GEOGRAFICZNO-STATYSTYCZNYM.

TOM XIII.

INFLANTY.

CZĘŚĆ I.

WYDALI

Jan Jakubowski i Józef Kordzikowski.

943.8
Z8224
t 24

WARSZAWA

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI GEBETHNERA I WOLFFA.

1915

ŹRÓDŁA DZIEJOWE.

ŹRÓDŁA DZIEJOWE.

TOM XXIV.

Część I-sza.

POLSKA XVI WIEKU

POD WZGLĘDEM

GEOGRAFICZNO-STATYSTYCZNYM.

TOM XIII.

INFLANTY.

CZĘŚĆ I.

WYDALI

Jan Jakubowski i Józef Kordzikowski.

WARSZAWA

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI GEBETHNERA I WOLFFA.

1915

Дозв. Воен. Ценз., Варшава, 31.III 1915 г.

INFLANTY

CZĘŚĆ I.

TREŚĆ CZĘŚCI I
TOMU XXIV (XIII).

	Str.
Przedmowa	IX
Rewizya Inflancka 1599 r.:	
Lucyn	1
Taurus	17
Wandzel	29
Kircholm	39
Lenowarth	48
Kokenhaus	55
Lais	93
Aszkarod	141
Rzeżyca	149
Felin	162
Dynembork (zakończenie)	235
Helmeth	240
Iberpol	250
Indeks miejscowości	309
Indeks osób	321

PRZEDMOWA.

Wydawnictwo „Źródeł dziejowych“ poniosło w roku ubiegłym ciężką stratę. Zgasł drugi z kolei po ś. p. Adolfie Pawińskim założyciel i kierownik tego wydawnictwa, nieodżałowanej pamięci historyk Rusi Aleksander Jabłonowski. Zmarły do ostatniej chwili swego życia z zamiłowaniem poświęcał się pracy nad wydawnictwem, które ukochał, jako wytwór swej myśli i długoletnich mozolnych zabiegów. Czując, że wiek podeszły nie pozwoli mu ukończyć zakreślonego na szeroką skalę obrazu „Polski XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym“, szukał wśród młodszego pokolenia historyków następców, którzyby podjętą przez niego pracę dalej prowadzić mogli. Już część I tomu XXIII, poświęconego Prusom Królewskim, wydana została przez d-ra I. T. Baranowskiego, a ś. p. Jabłonowski zaopatrzył ją tylko w swoją przedmowę. Tom XXIV, poświęcony Inflantom, powierzony został p. Józefowi Kordzikowskiemu, a następnie podpisanemu. Dalej miało iść Wielkie Księstwo Litewskie, rozłożone na szereg tomów. Powierzając innym pracę nad dalszym ciągiem wydawnictwa, zmarły i sam bynajmniej rąk nie pokładał. Pracował mianowicie nad opisem woj. Czerniechowskiego, chcąc monografią tego krótkotrwałego kresowego województwa uzupełnić obraz Polski XVI wieku. Niezależnie od tego, zabrał się do pracy nad częścią I swego wielkiego, nad wszystko umiłowanego „Atlasu historycznego Rzeczypospolitej Polskiej“, którego część II, obejmująca „Ziemie Ruskie“, wyszła przed kilku laty we wspa-

niałym wydaniu Akademii Umiejętności w Krakowie. Część I Atlasu miała objąć „Ziemie Piastowskie“. Nad pracą tą, którą już zdążył znacznie posunąć naprzód, zaskoczyła śmierć niestrudzonego badaczą.

* * *

Tom XXIV, zgodnie z pierwotnym planem, obejmuje Inflanty. Przy bliższym rozejrzeniu się w materyale źródłowym okazało się, że jest on tak obfity, iż w jednym woluminie w żaden sposób zmieścić się nie da, i że wzorem „Ukrainy“ i „Podlasia“ wypadnie tom ten podzielić na kilka części. Obecnie dajemy część I, zawierającą Rewizyę Inflancką 1599 r. Obejmuje ona całkowity opis 12 zamków, wraz z dobrami do nich należącymi, oraz zakończenie opisu zamku Dynemborka (Dyneburga). Rewizya 1599 r. zachowała się w rękopisie, który nosi wszelkie cechy tekstu urzędowego i przechował się w Archiwum Skarbowem Koronnem. Obecnie rękopis ten, oprawiony w dwie księgi, przechowuje się w Archiwum b. Komisyi Skarbu w Warszawie przy Warszawskiej Izbie Skarbowej.

1) Księga rękopiśmienna Archiwum b. Komisyi Skarbu w Warszawie (obecnie przy Warszawskiej Izbie Skarbowej), pod sygn. „Oddź. XLVI, ks. 1.“ Format 20×32 cm., grubość 35 mm. Oprawiona w skórę koloru naturalnego. Na wierzchu wytłoczony złotem herb „Rogala“. Pod okrągłą tarczą herbową skrzyżowane 2 klucze. Po obu stronach tarczy 2 orły. U dołu wisi krzyż orderu Orła Białego. Nad herbem inicyały: WWTPK (Teodor Wessel Podskarbi Wielki Koronny). Pod herbem rok: 1763. Na grzbiecie czarno wytłoczony tytuł: „Rewizya Inflantska anni 1599“, oraz nalepiona kartka z numerem: 1. Oprawa pochodzi z XVIII w. Na odwrotnej stronie oprawy pismem XIX w. napis: „Rok 1599“. Na pierwszej, tytułowej karcie napis u góry pismem XVIII w.: „Województwo Inflandzkie“, a pismem XIX w. tytuł szczegółowy: „№ 1. Rewizya Inflantska, dotycząca Starostw Lais i Felińskiego oraz Zamków różnych, jako to Lucyn, Taurus, Wandel, Kircholm, Lenowarth, Kokenhausen, Lais, Aszkarod, Rzeczyca, Felin, Helmeth i Dóbr do Zamku Dynemburskiego należących, z roku 1599. W Warszawie, dnia $\frac{30\text{ Kwietnia}}{12\text{ Maja}}$ 1854 roku. Teofil Nowosielski, p. o. Archiwisty akt dawnych skarbowych“. Sam rękopis pisany jest

bardzo starannym pismem z w. XVI/XVII i złożony jest z szeregu zeszytów, z których każdy zawiera rewizyę jednego zamku. Przez omyłkę tylko wpisano do jednego zeszytu rewizyę Felinu oraz zakończenie rewizyi Dyneburga. Kart zapisanych, ponumerowanych ręką XIX w. jest 205.

Na karcie 1 napis pismem XVII w.: „Taurus 1599".

Na karcie 2 tymże pismem: „Anni 1599-ni. Za Tenuty Pana Skarbka pro illo tempore Starosty tamecznego". Dalej, jak w druku: „Zamek Lucyn".

Karta 16: „Taurus".

Karta 27: „Wandzel".

Karta 36: „Revisya 1599. 1 Novembris". „Kircholm".

Karta 43: „Lenowarth".

Karta 49: „Kokenhaus".

Karta 77: „Zamek Lais".

Karta 117: „Aszkarod".

Karta 123: „Zamek Rzeżyca".

Karta 134: „Zamek Felin".

Karta 192: (bez tytułu, ciąg dalszy rewizyi Dynemborka).

Karta 197: „Zamek Helmeth".

2) Rękopis Archiwum b. Komisyi Skarbu w Warszawie pod sygn. „Oddź. LVI, ks. J. 2." Format 20×32 cm. Oprawiony w papier z grzbietem skórzanym, na którym naklejona kartka z sygnaturą $\frac{J.}{2.}$ Oprawa z początku XIX w. Kart numerowanych: 715—739 i 36—80, t. j. 25 + 45 = 70.

Karta 715: ręką XIX w.: „Rok 1587. J. 2." Ręką XVI/XVII w.: „z Xięgi $\frac{N. 659}{8}$. Liczba s proventoff stharosthwa Uberpolskiego w Inflancziech ex anno 1587".

Karta 716: ręką XVI/XVII w.: „Prowenta z stharostwa Iberpolskie° tym sposobem były wybierane in anno dni 1587...."

Karta 737: u dołu pieczątka herbowa pod kustodyą i podpis: „Jan Piothrowsky, Dziecan Poznansky". Na stronie odwr.: „Krolia Je° Myi Secretarz, na ten czass do Ziemie Inflancski, w sprawach niekthorych, od Je° Krol. Myi, zasłany comissarz, czynię wiadomo ysz na Zamku Iberbolskim bendąmy, Je° My. Pan Stanislaff Ruskowski, stharostha Iberpolski, polozil przedemną liczbę takową, s prowentoff s starosthwa swego Iberpolskiego ex anno 1587, wedlie regestru wyszszy opissanego, tak iako Je° My·

Pan Podskarbi Wielki Coronny zlieczicz mi to raczil, zebym odebrał thę liczbę od Je° Myi Pana Stharosthy. Na czo dlia liepszy wiadomoscj podpisuyę się, y pieczencz wlasną wzgorze przilozełem. Idem qui supra manu propria subscripsit".

Karty 738 i 739 puste.

Karta 36: ręką XVI/XVII w., lecz inną niż poprzednie: „Reuisia iberpolska 1599". Z boku: „№ 64". -

Karta 37. „Iberpol zamek niegdy mistrzowski 1599..." i dalej tak jak w druku.

Karty 58, 59 są to wklejone kartki brulionowe, należące do tejże rewizyi iberpolskiej. Na pierwszej z nich napisano: „Folwark Iberpolski. Zdał się Ich M. PP. Komisarzom lekko szacowany, zboże we troje etc., przeto znowu się porachował we czworo eo modo:

Żyto we czworo uczyni pur. 2213.2. Na wysiewek zostawiwszy etc., zostawa na pieniądze pur. 1660, per gr. 20, fac. flor. 1106.20.

Jęczmień także we 4-o uczyni pur. 1280. Zostawiwszy na wysiewek etc., zostawa na pieniądze pur. 960, per gr. 18, fac. flor. 576.

Insze zboże tak zostawa, jako się położyło.

Summa ze wszytkiego folwarku za zboże i siano fl. 2353.20."

Inne kartki nie zawierają nic takiego, coby się w rewizyi samej nie znajdowało.

Karty 60—79 zawierają ciąg dalszy rewizyi iberpolskiej, tak jak w druku.

Karta 80 pusta.

Rewizya iberpolska napisana jest pismem bardzo starannym, z wyjątkiem ustępu, tyczącego się „inkwizycyi", przeprowadzonej przez komisarzy w sprawie o majątek Exfer v. Ikiswer, który jest wpisany widocznie później, tym samym, ale mniej starannym pismem. Ręka taż sama, co i w poprzednio opisanym rękopisie, zawierającym rewizye innych zamków z tegoż roku.

Rewizya Inflancka 1599 r. była znana niektórym badaczom. Baliński i Lipiński w „Starożytnej Polsce", mówiąc o zamku Rzeżycy, przytaczają wyjątki z tej rewizyi (t. III, Warsz.

1846, str. 862). Obszerniejsze wyjątki podaje G. Manteuffel w „Inflantach Polskich“ (Poznań, 1879, str. 123—6), oraz w art. „Rzeżyca“ w „Słowniku Geograficznym“, korzystając przytem z kopii urzędowej rewizyi, sporządzonej w r. 1698. W całości rewizyę tego zamku wydrukował w oryginale D. J. Dowgiałło w t. XXV wyd.: „Матеріалы извлеченные изъ Витебскаго Центральнаго Архива“.

Wyjątki z rewizyi Lucyna przytacza G. Manteuffel w pracy swej „Lucyn w Inflantach“ (Kraków 1884) oraz w artykule „Lucyn“ w „Słowniku Geograficznym“—według kopii urzędowej z r. 1748. W całości, ale w tłomaczeniu rosyjskiem, rewizyę Lucyna wydał Bieljaszewskij w komunikacie p. t. „Матеріалы по исторіи Прибалтійскаго края, хранящіеся въ архивѣ бывшаго финансоваго управленія Царства Польскаго“ w wyd. „Труды X археологическаго съѣзда въ Ригѣ 1896“.

Cała jednak Rewizya zamków inflanckich 1599 r., tak jak dochowała się w Archiwum Skarbowem, drukuje się tu po raz pierwszy.

Wydawcy podzielili się pracą w sposób następujący. Rozpoczął pracę około tego tomu p. Józef Kordzikowski, który odpisał własnoręcznie str. 1—70, 141—162, 235—250. Resztę tekstu przygotował, indeksy sporządził i druku dopilnował podpisany.

Jan Jakubowski.

Warszawa w Lutym 1914 r.

REWIZYA INFLANCKA 1599 R.

ZAMEK LUCYN

przy granicy Moskiewskiej.

Ten zamek leży od granice Moskiewskiej mil cztery i grunty jego po więtszej części z gruntami Moskiewskiemi się zeszły: które jednak błotami i zaroślami, albo lasami wielkiemi się dzielą, tak iż nie tylko wojsko, ale i prywatni ludzie pewnemi ślakami za wiadomością strażej, która na nich jest zasadzona, przechodzić muszą. Jakoż chłopów i loźnych ludzi, którzy z niemałej części Inflant do Moskwy uchodzą i zaprzedawają się, tam nawięcej imają i karzą.

Leży ten zamek na kopcu dosić wysokim, ze dwu stron jeziorem, a z trzeciej przekopem zalazłym, suchym obtoczony, więcej z cegły, aniż z kamienia murowany. Mur około niego niebardzo miąższy, wszakże nie gorszy i nie niski. Do którego zamku z przyjazdu sztakietu trocha sosnowego, w którym brama drzewiana, z wrotami dobremi dębowemi, goździami żelaznemi nabijana, z fórtką na zawiasach żelaznych z kuną: a fórtka z ryglem, z klamką, z wrzeciądzem i z skoblem. Na tej bramie wieżyca drzewiana, siedzenie letnie. Dalej, wchodząc do przygrodku, wrota w murze dębowe futrowane, stoczyste, goździami żelaznemi nabite, na zawiasach żelaznych z zamkami dwiema ślepemi: u jednego żelazo wielkie, a u drugiego kuna żelazna. W tych wrociech fórtka na zawiasach żelaznych, z zamkiem ślepym, z ryglem. U tychże wrót drąg miąższy dębowy w murze, którym też wrota

zasuwają. Nad temi wrotami na murze była baszteczka z balek na kształt Moskiewski zbudowana, ale jej tylko znaki są — balki pogniły. W koło tego przygrodku mur, o ktorym się wyżej wspomniało. Przy murze naokoło blanki nowe, jeszcze nie nakryte, na które we czworo wschody na tę i na ową stronę, po jednemu. Na murze baszteczka, albo wieżyczka, nowo i z nakryciem dobrze zbudowana. W tymże przygrodku przy bramie wartownia dla strażej. Niedaleko niej było budowanie po części dó mieszkania, teraz tylko izdebek starych dwie, jedna przeciw drugiej, o sionce dla podstarościego, z piecami prostemi i z błonami śklanemi, z drzwiami, z zawiasami, z skoblami i z wrzeciądzami: stoliki i ławy w koło. Tamże dalej jest kilka chałup po Moskiewsku budowanych, ale się już walą — pogniło wszystko. Po drugiej stronie piekarnia, przy której sień i komora, zaś na północy stajnia, tego roku zbudowana prawie dobrze, ze wszystkiem na koni 100. Tamże niedaleko słodownia nowa, przy niej sień i izba nowa. W pośrodku tego przygrodku budowanie, w którem dom wielki albo izba stołowa z piecem prostym i kominkiem murowanym: w tej izbie stoły dwa, ławy po dwu stronach, drzwi do tej izby na biegunach. Z tej izby drzwi do komórki, także na bieguniech, z zaszczepką, w której kominek murowany. Z tej komorki drzwi na dwór, a drugie do drugiej także komorki. Z której komorki komorka potrzebna, drzwi na bieguniech.

Dziedziniec. Do tego dziedzińca brama sklepista długa, w której wrota stare dębowe, stoczyste, futrowane, z kuną żelazną, w nich fórtka na zawiasach z zamkiem ślepym, drąg w murze dębowy do zasuwania. W tej bramie po prawej ręce był sklep, ale teraz spustoszał. Wszedłszy do dziedzińca po prawej ręce były gmachy dolne i piwnice pod nimi, teraz zapadłe. Za któremi gmachami w rogu browar, przez teraźniejszego pana starostę naprawiony, w którym statki piwne, kocieł wielki, toki, kadzie etc. Podle tego browaru, na czwartej stronie w tym dziedzińcu wieża wielka z cegły murownna, z muru wysadzona, w której na dole piwnica nowo przez pana starostę teraźniejszego wymurowana i naprawiona. Przed którą szyja sklepista; drzwi do niej na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem, z skoblem. W tej piwnicy okienko jedno do strzelby z kratą żelazną. Z tej piwnice piwniczka mała: drzwi w niej na zawiasach żelaznych,

z wrzeciądzem i z skoblem. Podle tej piwnice turma sklepista, do której drzwiczki małe na zawiasach żelaznych, z wrzeciądzem i z skoblem. Podle tej wieże na rogu były gmachy, ale opadły i spustoszały. Przy bramie po lewej ręce z komory ceyghaus, przez pana starostę teraźniejszego naprawiony: drzwi do niego dobre i z zawarciem warownem.

Wtóre gmachy w dziedzińcu. Do których wschód drzewiany z poręczem, z obu stron nakryty. Błanki drzewiane po trzech stronach. Z których błanków ode wschodu izba w onej wieży wyżej pomienionej: w której okien trzy z kratami żelaznemi i z błonami sklannemi, drzwi na zawiasach żelaznych, komin murowany, piec, ganeczek dla muzyki. Nad tą izbą piętro do strzelby, okien 5 po trzech stronach. Tej wieże pan starosta na półtora człowieka kosztem swym nadmurować dał: pobicie na niej nowe, z dranic. Idąc dalej temiż błankami, na rogu drugim przy bramie drzwi do sieni na zawiasach, z której po lewej ręce izba świeżo naprawna, ze wszystkiemi potrzebami, z piecem, okny, z stołmi, ławami, z błonami etc., zamczysta. Podle niej nad bramą druga izba nowa drzewiana: w niej okna trzy z błonami sklannemi, piec, drzwi na zawiasach. Przed tą izbą wschodek drzewiany. Z tej sieni trzecia izba przeciw pierwszej: w niej piec polewany, okna cztery z błonami sklannemi, stół, ławy, drzwi na zawiasach.

Dranicami zamek ten wszystek pokryty. Który zamek, jako był przez Moskwę spustoszony, tak też mienią być przez urzędniki nieboszczyka pana Naruszewica, który tam starostą był, dla niepoprawowania zniszczały: aż dopiero teraźniejszemu panu staroście panu Skarbkowi przyszło go poprawić. Jakoż go dosić znacznie z niemałym kosztem poprawił.

Armata tego zameczku.

Działko śpiżane w łożu, na kołach okowanych 1. Którego kula waży ℔ 4, alias funtów.

Działko mniejsze śpiżane także na kołach okowanych w łożu n⁰ 1. Kula jego waży ℔ 3.

Quaterschlangów w łożach i na kołach okowanych n⁰ 4; jednemu z nich w końcu się urwała sztuka. Kula każdego z nich waży ℔ 5.

Falkonetów śpiżanych niewielkich w łożach i na kołach okowanych n⁰ 2; kula ich waży ℔ 2.

U tych wszystkich działek koła jedne połamane, drugie stare, złe, spróchniałe, tak że i żelazo na nich częścią powypadało, a ostatek rdza zjadła. Wszakże teraźniejszy pan starosta dostatek kół nowych dał narobić, do których i połowice (jako dał sprawę) trudno co z starego żelaza do okowania użyć.

Berzów żelaznych w łożach n⁰ 2, a trzecia bez łoża.

Hakownic w łożach dobrych n⁰ 14; hakownic bez łoż i w łożach starych n⁰ 25.

Prochu i kul żadnych Królewskich niemasz, tylko pan starosta za swe pieniądze sposobił prochu kilkadziesiąt funtów i saletry beczkę 1; kul także żelaznych per tł 2 n⁰ 9.

Zdanie z strony tego zamku Lucyńskiego. Ten zameczek acz nie jest wielki, ani mocny, bo ma sobie górę przeciwną, bardzo bliską, tak wysoką jako i kopiec, na którym stoi, na której zawsze nieprzyjaciel szańce bliskie posadzić może i podkopem go snadnie dostawać. (Za którą górą w dole kilka tysięcy ludzi, bez szkody, nieprzyjaciela zakryć się może — jakoż kniaź wielki Moskiewski z niej go dobywał i snadnie wziął), jednak, iż jest na wielkim ślaku Moskiewskim, blisko granice i zamków Moskiewskich Siebieża i Opoczki, więc i miejsca wszystkie trudne do przebycia pod sobą ma, a do tego wielką bramą jest do Litwy i do części niemałej Inflant. O którym ludzie w rzemieśle rycerskiem biegli takie zdanie swe dają, iż zamek Lucyn, gdyby miał tysiąc człowieka, znacznieby mógł nieprzyjacielowi i z wielką szkodą jego przeprawy bronić. In summa nie jest propugnaculum, ale tylko receptaculum i strażnica na ludzie służebne.

Kościół.

Jest kościołek drzewiany na górze przed Zamkiem, za mostem przez pana starostę teraźniejszego zbudowany i na temże też miejscu zdawna bywał, który Moskwa spaliła. Do którego, jakośmy od szlachty tamecznej wiadomość wzięli, dwie służbie należały, jedno iż nie mogli wiedzieć na którem miejscu. A z rewizjej pana Skuminowej znaczy się, że te służby były za jeziorem, Lucen nazwanem. Najduje się też w tejże rewizjej pana Skumina, że pleban miał pod zamkiem folwarczek, do którego ziemie należało na 40 beczek żyta. Ale o tym nikt sprawy dać nie umiał, na którem miejscu, gdyż poddanych starych, coby się

tam rodzili, nie było—wszystkie Moskwa wysiekła, a teraźniejszy są przychodniowie—jednak powiadali, że ta góra między jeziorami przed zamkiem kościołowi należała. Teraz minister Jewangelicki ten kościół trzyma. Folwarczek ma swój na ziemie chłopskiej zamkowej, za jeziorem Dunaklem, do którego ziemie tak wiele ma, ile zrobić może. Łowienie wolne w jeziorach zamkowych; jemu-ż też poddani zamkowi składają zboża: żyta a jęczmienia purów około 30, pieniędzy: złotych siedem — a szlacheccy poddani zsypują mu takiegoż zboża we dwoje więcej tj. purów 60, pieniędzy składają flor. 14. Albo sobie z poddanych wybiera, z każdej służby siek żyta, siek jęczmienia, groszy polskich pięć. Z zamku też jest nań baczenie żywnością i sukno miewa z łaski p. starosty.

Miasteczko, albo posada pod zamkiem, za pana starosty teraźniejszego poczęło zasiadać i już jest chałup 24. Każdy z nich ma mieć placu wszerz i wzdłuż po 10 sążni, ogrody także do nich mają wymierzone za zamkiem nad jeziorem i drudzy także przy placach, każdy z nich wzdłuż i wszerz po 30 sążni. Pola także puścił im pan starosta za zamkiem ku Nerzy, aż do granice isnaldskiej. Jeszcze nic nie płacą. Mieli od P. P. Komisarzów Króla JMci in anno 90 wolności pozwolonej do lat dziewiąci, która im już expiruje. O których JMc. pan starosta świadectwo dawał, iż niemal wszyscy słudzy jego, ludzie służali, którym on dla ubóstwa, aby się tam tem chętniej dla obrony i posiłku zamkowi (czego, ile na ukrainie wielka jest potrzeba) utrzymali, swych własnych po kilku złotych na rok, także i żywności dawa. I prosił, abyśmy im tej wolności jeszcze, a przynajmniej do kilku lat, póki się przymierze jakie pewne z Moskiewskim nie stwierdzi, prorogowali. Co my bacząc rzecz słuszną i temu zamkowi potrzebną, pomknęliśmy im jeszcze tych wolności, za któremi od wszelakich podatków tak Rzeczypospolitej, jako i zamkowych wolni być mają do piąci lat. Z tą jednak powinnością, jako i pierwej: naprzód, aby każdy z nich miał ruśnicę dobrą i szablę, prochu i kul, według potrzeby, z którą bronią przeciwko każdemu nieprzyjacielowi Króla JM. i Rptej, albo też na każdą trwogę zamkową, gdyby byli przez urząd zamkowy obwieszczeni, w zamku się stawić mają; do tego nie czyję inną jurisditią, jeno zamkową, na sobie ponosić mają.

Karczma zamkowa na posadzie, do której piwa zamkowe na wyszynk dawają i słody na gorzałkę, czyni na rok circiter flor. 40.

Folwarki zamkowe.

Tych do zamku Lucyńskiego jest trzy.

Pierwszy Folwark, niedaleko zamku, nowo zbudowany. Budowanie w nim: sień, piekarnia, ryja, młocarnia, punia, alias stodołka, chlewów 4.

Pola tego folwarku są troje, gruntu średniego. Pierwsze pole za miasteczkiem, a to najlepsze, na którem się wysiewa żyta purów Ryzkich n⁰ 90. Drugie pole za ryją, podlejsze, wysiewają purów 83. Trzecie pole, góra pod zamkiem między jeziorami: zda się grunt nie gorszy, ale snaść na nim niedobrze się rodzi, iż nawozu potrzebuje. Wysiewa się na niem purów Ryzkich n⁰ 63. To pole za czasem słusznaby do kościoła oddać, gdyż tam-że zdawna i teraz na niem kościołek stoi. Albo więc, gdyby ta prowincya była uspokojona, miasteczko tam przenieść. Snaść też takowe zdanie było ś. pamięci Króla Stefana.

Do tego jest też wiele lasów i blisko zamku, które gdyby się rozrobiły, wysiewałoby się na nich tak wiele, by ieno kim zarobić mógł, mianowicie i do kilkuset beczek. Jedno-ż poddanych niewiele, i ci, gdy im ciężko uczynią, za granicę, do Moskwy uciekają, tam też zasię wysiedziawszy wolności 4 lata, znowu nazad się wracają i wielekroć to każdy z nich czyni. Jakoż i ci, którzy teraz pod Lucynem są, rzadki, któryby raz, albo dwa w Moskwie już nie był, a błaho siedzą i bardzo ubodzy są.

Wysiewek na rok 1599	Purów Ryzkich	Crescentia albo umłot	Na wysiewek	Resta na pieniądze	Taxa	Summa floren.
Żyto we czworo	83	332	83	249	20 gr.	166.—
Jare żyto we troje	4	12	4	8	20 gr.	5.10
Pszenica we troje	10	30	10	20	20 gr.	13.10
Jęczmień we czworo	30	120	30	90	18 gr.	54.—
Owies we troje	80	240	80	160	12 gr.	64.—
Groch we czworo	4	16	4	12	30 gr.	12.—
Gryka we troje	10	30	10	20	12 gr.	8.—

Konopi, ani lnu nie sieją. Siana ukosywają z błot circiter vel ultra n⁰ 200, każdy per gr. 6, facit flor. 40.

Summa za zboże i siano facit flor. 362.20.

Włość, albo poddani do tego folwarku.

Pogost zamkowy. Klawin Udra, starosta, albo wójt. Służba 1, z której innej powinności nie czyni, jeno robót pilnuje.

Jakusz Wezen — służba.
Czodor Brykow — pół służby.
Rucznik — pół służby.
Anton — pół służby.
Staś — pół służby.
Joxa — ubogie pół służby.
Auskin — trzecia część służby.
Kuk — ubogi — czwarta część służby.
Truxanz z Marcinem — pół służby.
Mikołaj Klagajs — służba.
Drugi Klagajs — pół służby.

Barsagalscy poddani:

Miethulowie — służba.
Kalwysz — służba.
Bieniowa wdowa — ubogie pół służby.
Andzyn Lawra — uboga służba.
Żelc — służba.
Kusz — pół służby.
Weczanin — pół służby.
Skirpan — służba.
Humul — uboga służba.
Theyla — bardzo uboga służba.
Maian — pół służby.
Zuryło — pół służby.
Dzibisz — ubogie pół służby.
Hermann Gary — ćwierć służby.
Naudysz — ubogie pół służby.

Summa służeb n⁰ $16^{3}/_{4}$.

Powinności tych poddanych w tem pogoście. Z służby jednej płacą: Żyta purów łotewskich 2, które uczynią purów Ryzkich 3, każdy per gr. 20, facit . . . flor. 2.

Jęczmienia purów łotewskich 2, które uczynią purów Ryzkich 3, każdy per gr. 18, facit . . . flor. 1.24

Owsa purów takowychże 2, które uczynią purów Ryzkich 3, każdy per gr. 12, facit . . . . . flor. 1.6

Baran n⁰ 1 pro . . . „ 0.20
Kurów n⁰ 2 pro gr. . . . „ 0.3
Miodu pud n⁰ 1 pro . . . „ 1.0
Wosku funt 1 pro . . . „ 0.6
Jajec n⁰ 20 pro . . . . „ 0.1.6
Czynszu, alias pogostu . . „ 0.6
Piwa beczka . . . . . „ 1.18

Kunica n⁰ 1, albo . . . . flor. 1.0
Lnu pud n⁰ 1 . . . . . „ 0.20
Konopi pud n⁰ 1 . . . . . „ 0.15
Siana wózek 1 . . . . . „ 0.6
Summa tego flor. 11.5.6.

Do tego wiadro łubiane do wody noszenia, powrozów łyczanych do niewodów sążni 10, drew sążeń 1.

A z służeb osiadłych n⁰ przychodzi summa flor.

Nad to jeszcze ten wszystek pogost składają się na:

Jałowic 2, każda per flor. 3.18, facit flor. 7.6.

Wieprzów karmnych 2 per flor. $2^1/_2$, facit flor. 5.

Chmielu każdy daje czwartą część z urodzaju własnego; dostaje się go z tego pogostu citra vel ultra pudów 10, każdy per grosz. 20, flor. 6.20.

Summa za wszystko z tego pogostu przychodzi flor.

Wszakże prze ubóstwo nie wszystko się to zwykło pod czas wybierać. Jednak, kiedy był pokój z Moskiewskim, a przymierzem się to warowało, aby chłopy zbiegłe z Moskwy wydawano, tedyby i lepiej się sadowili i więcej by ich niedługo przybyło.

Służkowie. Wasil Prusinowicz ma służbę. Powinność jego tylko z listy jeździć, a chłopy na robotę wyganiać. Thumin Dumbor ma też sztukę ziemie; także na posłudze zamkowej. Cimoffiej Daniłowicz, nad jeziorem sinem; ten tylko na granicy siedząc, onej strzeże.

Wtóry Folwark, Pluszyński, mil 7 od zamku, przy granicy Moskiewskiej i Połockiej. Tam jest budowanie niezłe przez pana Skarbka postawione, to jest sień, izba biała, z niej komora; piekarnia; stajnia na koni 10. Tam na pana nic nie sieją, tylko na chłopa, który tego budowania strzeże, kilka beczek posiewają i sam na się to zarabia.

Poddani tego Folwarku. Jurgin Rucki, starosta, albo wójt, ma służbę, z której za wszystkie powinności płaci kop litew. 3, które uczynią polskich flor. 7.15; miodu pud za flor. 1; kunicę jedną, albo flor. 1; facit flor. 9.15.

Czodor Midzisz — służba
Kalnacz — służba
Mejkszan — służba
Buben z Dzieniem — pół służby
Beyth — służba
Wasil — służba

Slinka — służba
Jonis—ubogie bardzo pół służby
Klagajsz — ubogie pół służby
Pira — ubogie pół służby
Zuzier — ubogie pół służby
Andrzej Kurth — służba
Marcin Kurth — pół służby
Ledwicz z Zyworthem — pół sł.
Orn Kurth — służba
Dzierzcz — służba
Punciul — służba
Mik Rundan — służba
Lejthan — służba
Prycan — pół służby
Zylis z Mundyssem — służba

Ci co na słobodzie do roku jednego: Pesla — pół służby; Ercys — pół służby; Senith — pół służby.

Summa służeb n⁰

Powinność tych poddanych Pluszyńskich, iż jest jednaka z pogostem Zacharowskim, do folwarku pierwszego należącym, tedy tam jest przy nim opisana.

Pogost Zacharowski nad samą granicą Moskiewską, ku Krasnogrodkowi, w piąci milach od Lucyna, nad rzeką Łużą.

Zachar, starosta, albo wójt; wolna służba.

Jazuk Talarow — służba
Iwan Moskal — pół służby
Opanas Wonuk — służba
Birn kowal — służba
Iwan Swolban — służba
Arcim Bryc — służba
Auskin Toros — pół służby
Cyrthyn — służba
Mikita Pudan — służba
Marcin Uskiel — służba
Grybiejko — ubogie pół służby
Punthul — służba
Mik na Żylowem — pół służby

Summa służeb n⁰

Służka Jan Pajowski nic nie płaci, tylko na posłudze zamkowej.

Powinności tak tych poddanych, jako i Pluszyńskich. Pieniędzy żadnych nie dają, ani robót ustawicznych prze odległość nie odprawują, kromia Zacharowczanów, którzy cztery tygodnie sobie, a piąty do zamku robią. Dolą t. j. czwartą część zboża wszelakiego z urodzaju swego na zamek dają i insze potrzeby, jako o tem niżej.

Roku tego dostało się od nich zboża: (patrz tabl. na str. 10).

Summa za te zboża i za pomienione powinności czyni flor.

Do tego z każdej służby jeszcze płacą: barana jednego pro flor. 0.20; miodu pud jeden pro flor. 1; wosku funt jeden pro flor. 0.6; kunicę jedną, albo flor. 1; kurów dwoje per gr. 1½

Żyta ozimego	Od poddanych: Zacharowskich Pluszyńskich	kop 39 snop. 5 kop 49	Summa kop 88,5	Umłotu z kopy purów Ryzkich 3	Facit purów 264½	Taxa per gr. 20	Summa flor. 176.10
Żyta jarego	Zacharowskich Pluszyńskich	kop 3 „ 9	Summa kop 12	Z kopy purów 2½	Facit purów 30	Taxa per gr. 20	Summa flor. 20
Pszenice	Zacharowskich Pluszyńskich	kop 4 „ 15½	Summa kop 19½	Z kopy purów Ryzkich 3	Facit purów 58½	Taxa per gr. 20	Summa flor. 39
Jęczmienia	Zacharowskich Pluszyńskich	kop 30 „ 39	Summa kop 69	Z każdej purów Ryzkich 4	Facit purów 276	per gr. 18	flor. 165.18
Owsa	Zacharowskich Pluszyńskich	kop 11½ „ 20	Summa kop 31½	Z każdej purów 4	Facit purów 126	per gr. 12	flor. 50.12
Grochu	Zacharowskich Pluszyńskich	Purów 10 „ 12	—	—	Facit purów 22	per gr. 15	flor. 11
Gryki	Zacharowskich Pluszyńskich	Purów 10 „ 12	—	—	Facit purów 22	per gr. 12	Facit flor. 8.24
Jałowic	Zacharowskich Pluszyńskich	jedna jedna	—	—	Facit jałowic 2	per flor. 3.18	Facit flor. 7.6
Wieprzów karmnych	Zacharowskich Pluszyńskich	jeden jeden	—	—	Facit wieprzów 2	per flor. 2½	flor. 5

flor. 0.3; jajec 20 pro... flor. 0.1.6. Drew sążeń jeden do palenia. Summa tego flor. 3.0.6.

Summa oboja z tyeh dwóch pogostów za wszelakie powinności pomienione czyni flor.

Trzeci folwark Nyrza, mil 4 od zamku ku Siebieżowi, zamku Moskiewskiemu. W nim budowanie: sień, izba biała, z niej komora. Piekarnia z sienią. Kleć do zboża. Ryja z młocarnią. Chlewów 3.

Pole do niego troiste. Dwoje niezłe. Trzecie dla błot złe; aż za milę, albo za pół mile; na to miejsce insze zasiewają.

Wysiewek na rok 1599	Purów Ryzkich	Crescentia albo umłot	Na wysiewek	Resta na pieniądze	Taxa	Summa flor.
Żyto we czworo	40	160	40	120	gr. 20	80.—
Jare żyto we troje	4	12	4	8	gr. 20	5.10
Jęczmień we czworo	14	56	14	42	gr. 18	25.6
Owies we troje	25	75	25	50	gr. 12	20.—
Groch we czworo	3	12	3	9	gr. 30	9.—
Gryka we troje	4	12	4	8	gr. 12	3.6
Pszenica we troje	9	27	9	18	gr. 20	12.—

Konopi ani lnu nie siewają. Siana błotnego, ile go może sprzątnąć.

Summa za to zboże folwarkowe czyni flor. 154.22.

Poddani do tego folwarku, pogost Nyrzyński. Jurek Mydzisz, starosta, albo wójt, ma służbę. Ten za wszystkie powinności daje kop litew. 4, które uczynią polskich flor. 10; do tego miodu pud flor. 1; item barana flor. 0.20; item wosku funt 0.6; item kunicę, albo fl. 1. Facit tego flor. 12.26.

Andrzej Sladzia — służba. Ten płaci za wszystkie powinności kop litew. 6, które czynią polskich flor. 15; ktemu miodu pud flor. 1; item barana flor. 0.20; item wosku funt flor. 0.6; item kunicę, albo flor. 1. Facit tego flor. 17.26.

Birn na Pikowie — służba
Zogła — pół służby
Orn czarny — pół służby
Trybies — pół służby
Ruda — pół służby
Garajć z Mirdziem — służba

Marcin Glagajs — pół służby
Gryśko Słowieha — ubogie pół służby
Drugi Słowieha — ubogie pół służby
Andrzej Naudyss — pół służby
Lithyn — ćwierć służby
Dzień — ubogi — ćwierć służby
Sesion — pół służby
Augul — ubogie pół służby
Kudyn — ubogi — ćwierć służby
Andzyn z Siemionem — pół sł.

Summa służeb, z których powinność idzie n⁰

Ci jeszcze na słobodzie nowotni do kilku lat nic nie płaca, ani robią: Klagajs — pół służby; Marcin Tkacz — służba; Dawxtha — służba; Rycup — służba; Rundan — służba.

Powinności tych poddanych z służby. Takoważ właśnie, jaka jest wyżej opisana przy pogoście zamkowym, oprócz lnu i konopi. Za które przyjdzie z jednej służby: summa: flor. , a z służeb n⁰ uczyni summa: flor. . Do tego ten pogost daje jałowicę, wieprza, piwa beczek 3. Czyni za to flor. 10.27.

Summa za te wszyskie powinności czyni flor.

Kalnacz, leśniczy; ten nic nie płaci, ani robi, tylko granice od Siebieża pilnuje.

Summa wszystkich prowentów tego folwarku Nyrzeńskiego czyni flor.

Miody. Z barci chłopskich, które po lesie mają, dostawa się citra vel ultra na rok pudów 5: flor. 5.

Łąki. W tym gruncie Lucyńskim jest ich bardzo wiele, jednoż lasami zarosły. A wszakże tyle siana może być, ile go sprzątnąć i zrobić poddani mogą.

Chmiele. Od poddanych Pluszyńskich, Zacharowskich i Nyrzyńskich po czwartej części od urodzaju chmielu każdego chłopa biorąc, dostawa się citra vel ultra pudów 20, per gr. 20, facit flor. 13,10.

Folwark Kozonow. Bywał zdawna folwarczek niezły, teraz dla niedostatku poddanych spustoszał. Pola zarosły, puste leżą, chłop na tem miejscu teraz tylko jeden mieszka. Mógłby się tam znowu założyć, gdyby chłopi osiedli, ponieważ grunt niezły.

Pustowszczyzny, to jest ziemia, na której chłopi przed wojnami siedzieli i onej używali, chociaż różno po lesiech niskich; także i między błotami sztukami tę ziemię mieli. Jednak ten zamek Lucyński miewał do 600 poddanych i kiedyby pokój był,

albo przymierze stateczne z Moskiewskim, za kilka lat by to zaś osiadło i ten by zamek intratą między inszemi pośledniejszy nie był.

Port. Ten zamek prawie między wszystkiemi inszemi zamkami Liflantskiemi w port jest najuboższy, tak iż żadnego nie ma — a zboża, jeśli mu co nad wychowanie zbędzie (i to jako u rządnego starosty mało co podobno, gdyż na ukrainie mieszkając, musi wiele ludzi około siebie bawić) musi zimą do Rygi mil 60 prowadzić. Do Moskwy blisko, ale tam nigdy nie przéda, bo ludzie nie są po temu i mają swego zboża dosyć. Do Dźwiny też, chociaż mil 20, dla srodze błocistych dróg nie odwożą.

Młyn, pół mile od zamku na ujściu jeziora Runthorta, o jednem kole walnem, przez pana Skarbka starostę, świeżo dobrze zbudowany. Pożytku żadnego z niego niemasz, tylko na zamkową potrzebę mielą, a chłopi i szlachta w żarnach. I to pan starosta jeszcze swym kosztem musi młynarza chować.

Piec cegielny i cegielnia przez pana starostę teraźniejszego dla robienia i palenia cegły, której było na zaprawowanie dziur i ruin zamkowych bardzo potrzeba, zbudowana. I na potem, była-li by potrzeba fortyfikować ten zamek, może cegły dostatek bywać, do której strycharza obecnie chowa i jurgielt mu płaci.

Puszcze albo lasy. Tych jest wielki dostatek, drzewa rozmaitego do budowania godnego. W których zwierz rozmaity: łoś, niedźwiedź, ryś, świnia, sarna, kuna, bóbr, czego wszystkiego potrosze zimie dostają. Towary leśne, aczby być mogły, jednak ich nie sprawują, iż portu niemasz.

Jeziora. Ma ich ten zamek, rachując wielkie z małemi, do 60.

Pierwsze pod zamkiem, nazwane Lucen, wzdłuż na milę, wszerz na ćwierć mile.

Drugie w mili od zamku, Czermo, wzdłuż na milę, wszerz na dobre pół mile.

Trzecie pod zamkiem, Iłża, wzdłuż na dobre ćwierć mile, nie szerokie.

Czwarte za górą od zamku, Dunakło, wzdłuż także na dobre ćwierć mile.

W nich szczuka bardzo dobra, leszcz i okoń.

Piąte pod folwarkiem Nerzyńskim, mil cztery od zamku,

wzdłuż na milę, wszerz na ćwierć dobrą. Tam także szczuka dobra i sielawa wielka.

Szóste i siódme przy mujży Pluszyńskiej, mil 7 od zamku, jeziora długie i bardzo dobre, jednak, prze odległość, w nich do zamku nie łowią.

Ósme na granicy Moskiewskiej, Pythel nazwane, wzdłuż i wszerz na milę. W to się częstokroć Moskwa wrywa i wstępuje, lecz z zamku bronią.

Te są jeziora główniejsze zamku Lucyńskiego. Insze, których jest różno po lesiech do kilkadziesiąt małych i więtszych, odłogiem leżą. Do zamku w nich nie łowią: łowi kto chce.

W tych wszystkich jeziorach antiquitus, jeszcze za mistrzów, szlachcie nie było wolno łowić, aż pierwiej zamkowy niewód przeszedł, którego zwyczaju i teraz szlachta zażywa. Z czym się pan starosta deklarował, że to z łaski jego mają. Jakożby słuszna, aby niektóre jeziora główniejsze, zamkowi pobliższe, od tych spółków szlacheckich były wolne, boby i prowent znaczny z nich być mógł i niesnaskom wszelakim na potem by się zabiegło. A szlachcie, jeśli za dobrem prawem takowych wstępów używają, temi mniejszemi odleglejszemi nagrodzić.

Prowentu jednak z tych jezior od Moskwy i od innych, którzy tam dla ryb zajeżdżają, dostawa się citra vel ultra flor. 30.

Jakożeśmy wiadomość wzięli, żeby się za nie dobrze więcej dostać mogło, gdyby było tak wiele poddanych około niewodów robić.

Roboty z poddanych. Poczynają robotę ci, którzy ją powinni, od rana wtorkowego, a kończą ją o południu w sobotę, kto ma sprzężaj z sprzężajem, a kto nie ma, ten pieszo.

Summa summarum wszystkich a wszystkich pożytków zamku Lucyńskiego czyni flor.

Opowiedanie p. starosty Lucyńskiego.

Uskarżał się solenniter na obywatele traktu Lucyńskiego, iż oni, trzymając dobra ziemskie, powinności swej dawnej za mistrzów Iflantskich i przodków swych zamkowi powinnej dosyć nie czynią, a czasu trwogi za obwieszczeniem, albo z działa strzelaniem do obrony zamku wedle możności swej nie stawują. Jakoż niedawnemi czasy (powiedział pan starosta) gdy była przy-

szła wieść z Moskwy, że lud Moskiewski pod Lucyn ciągnie tylko to Polacy uczynili, a Niemcy do puszczej. Co się na rozsądek K. J. M. i R-ptej zostawiło.

Granice.

Tych żadni insi pierwsi rewizorowie K. J. M. nigdy dostatecznie nie opisali. A nie dziw, ponieważ chłopów starych, coby się tam porodzili, coby o nich sprawę im dać byli mogli, nie było — wszytkie Moskwa jednych wybrała, drugich wysiekli. A ci, którzy teraz są, dziećmi do Moskwy zabrani i tam porośli, wiedzieć tedy nie mogli starodawnych granic. A wszakże, jako teraz gruntów K. J. M. do zamku Lucyńskiego używają, te snaść stare były. Których się dostatecznie per signa et scopulos certos opisać nie mogło i są na to pewni służkowie postanowieni, którzy ich pilnie strzegą i Moskwie przechodzić nie dopuszczają.

Dobra od zamku Lucyńskiego po wojnie Moskiewskiej odeszłe.

Które się z relacyej tylko samych possessorów opisały; wszakże szerzej się sprawić o nich może z przywilejów, albo z ich contentów.

A mianowicie Polakom i Litwie zasłużonym, prawem dożywotnem:

1) Pan Wawrzyniec Skarbek, starosta Lucyński, dobra albo mojże snaść niejakiego Rejnhubergka, albo Rembergka nad rzeką Isnaldą, pół mile od zamku, dożywociem i z żoną: do których ma poddanych na pół służbach 9.

Item pustowszczyznę Dywułowską nad jeziorem Kadulą.

Tenże na pustych grunciech zamkowych, za przywilejem K. J. M. dożywociem in anno 1592 danym, poddanych na półsłużbach 7.

2) Adam Chotkowski, rotmistrz, kaduki snaść dwa, Rudas i Brodas, ziemie puste, na ten czas tylko poddanego 1.

3) Maciej Stużyński, żołnierz, także śnaść kaduk. Natenczas tylko chłopka ma 1.

4) Wojciech Dziublewski, dobra niejakiego Fityna, poddanych 5.

5) Jan Stankiewicz, pachołek zasłużony i mężny; grunt Stylangowski pusty, na samej granicy Moskiewskiej, na ślaku między błotami. Nie ma i poddanego jednego. Ten acz jeszcze przywileju od K. J. M. na to nie ma, jednakże słusznie by mu to Król J. M. dać mógł na powinności, aby chłopy zbiegłe i szpiegi, którzy do Moskwy uciekają i przechodzą, łapał i do zamku oddawał, także by też granic pilnował.

6) Kułakowski, dobra Kuryjanie, także na granicy Moskiewskiej. Ubóstwo: tylko ma chłopka 1.

7) Adam Palczewski, we włości Pluszyńskiej poddanych 5.

8) Kasper Kurnicki, dobra Chrystofa Ubergka. Chłopów 8.

9) Jan Ostrowski, sztukę gruntu zamkowego do łaski pana starosty.

Niemcy:

1) Otto Hubergk, mojże 2, na nich poddanych około 30. Tenże Hubergk mujżę Szołos za kupnem od pana Żuchowskiego, Harcerza K. J. M., i poddanych kilkanaście.

2) Olbrycht Hubergk, za kupnem od pana Mińczewskiego, rotmistrza, dożywotnika, mojżę; do niej poddanych kilka.

3) Andreas Wisson, mujżę i poddanych kilkanaście.

4) Marcin Ewrus, snaść za nową daniną K. J. M. poddanych 4.

5) Krydner, prusak, za nową daniną, poddanych 4.

6) Andrep, w pogoście Nirzyńskim grunt zamkowy, gdzie folwark bywał.

7) Matthias Schenking, za kupnem u Wardęskiego dobra snaść swe dziedziczne, które mu za pokazaniem prawa lennego Ich M. M. P. P. Kommisarze Króla J. M. w Rydze przysądzili.

8) Murnik, alias strycharz, na powinności mularskiej haki ziemie 2.

Ci wszyscy possessorowie po wojnie Moskiewskiej objęli, jedni za restytucyą, drudzy od żołnierzów pokupili.

TAURUS.

Zamek Mistrzowski, na którym obejście dożywotne miewał Mistrz, gdy który Mistrzostwu dobrowolnie renunciował. Który zamek był na kopcu okrągłym, nad stawem, przed zburzeniem od wojska W. Ks. Litewskiego. A iż ten zamek wszystek po kilkakroć prochem zburzony i niemasz jedno kilka sztuk muru stojącego i te lada kiedy upadną, gdyby znowu miał być restaurowany, więcej by kosztowało. Znamienicie by się tam ta materya rozebrana na restauracyą kościoła Tauruskiego zeszła, o którym vide suo loco: albo piwnice, albo sklep mogł[y] by też snadnie zmurowane być w folwarku.

Budowanie dworu albo mojze Tarwest rzeczonej pod zamkiem.

Naprzód z przyjazdu wrota wielkie drzewiane, z wierzchu dachówką nakryte, z kuną żelazną do zawierania i z kłódką; w tych wrociech: fórtka na biegunach, także i wrota. Idąc po lewej ręce obora dla bydła, w której chlewów 8 wielkich. Za tą oborą sernik słomą nakryty; u niego wschodek z połapem na czterech słupiech. Za tym sernikiem ogród użytkowy; u tego ogrodu fórta z klamką żelazną i z wrzeciądzem i z kłódką. Dalej, podle sernika, izba urzędnikowa z dwiema komorami, piec polewany, drzwi na zawiasach z klamką i z wrzeciądzem. W izbie i w komorach obudwu okien z błonami sklannemi 8. Pod tą izbą piwnica: do niej drzwi 2, jedne na zawiasach, a drugie na biegunach z wrzeciądzem, z zamkiem i z kłódką. Naprzeciwko piekarnia. W tej piekarni komor 2; u tych komor drzwi na zawiasach żelaznych, z klamkami, z wrzeciądzami, okien sklannych 3, piec. W tej sieni komin niewywiedziony nad dach — słomą nakryta. Przed tym domem siedzenie z tarcic, ławki po obu stronach, gontami nakryte. Przeciwko tej izbie stajnia na 4 konie. Przy tej stajniej kleć jedna, z wrzeciądzem drzwi i z kłódką. Po prawej ręce idąc, we środku podwórza dom wielki, dranicami nakryty. W tym domu izdeb dwie, jedna naprzeciwko drugiej. W pierwszej izbie na ręce prawej drzwi na zawiasach z wrze-

ciądzem, z skoblami, z hantabą, klamką i z haczkiem, okien z błonami sklannemi 4, u nich okiennice, piec polewanych kachli, ławy około, stół jeden, zedeł jeden. Z tej izby komora; w niej komin murowany, okien 2 z błonami sklannemi, ławy wokoło. W tej komorze drzwi na zawiasach żelaznych, z klamką, a z niej komórka potrzebna, drzwi u niej na zawiasach, z haczkiem. Sień wielka, okien dwie, jedno z błoną sklanną, a drugie bez błony, z okiennicami, zawiasami zbite. W tej sieni dwie komorze poboczne, w nich kominy dla palenia ognia murowane, okna z błonami sklannemi dwie, stolik jeden, a w drugiej drugi. U obu tych komór drzwi na zawiasach z wrzeciądzami i z klamkami. Druga izba naprzeciwko, u której drzwi na zawiasach, z klamką, z wrzeciądzem i z haczkiem. W której piec polewany, okien z błonami 4, ławy około, stoły 2. Z tej izby komora: w niej drzwi na zawiasach z klamką. W tej komorze komin murowany, nad dach wywiedziony, okien z błonami sklannemi 2, ławy około, stół jeden. Z niej komórka potrzebna, okienko moskiewskie do niej, drzwi na zawiasach z haczkiem. Naprzeciwko temu domowi sala wielka: u tej sale okna z błonami sklannemi ośm, ławy około, komin murowany, nad dach wywiedziony. Tamże podle alkierzyk, a pod nim komórka i wschodek. Ten dom, albo sala gontami nakryta, drzwi na zawiasach, z klamkami, z wrzeciądzem, z handthabami, z skoblami. A przed tą salą słupy stoją niedobudowane, ani przykryte. Za tymże domem, albo salą, piekarnia; u tej piekarnie piec białych kachli, okien z błonami sklannemi 2, stoły 2, ławy około. Z tej piekarnie komora; okien 2 bez błon, drzwi na zawiasach, z klamką, z wrzeciądzmi. Przy tej piekarni sionka. Podle niej izdebka biała. Przed nią przysionek, drzwiczki u niego na biegunach, kuny żelazne: w tym przysionku ławy wokoło. W tej izbie piec z białych kachli, okien z błonami sklannemi 3, ławy około, stół jeden, drzwi na zawiasach z klamką, z wrzeciądzem i z skoblami, komin, przed piecem wywiedziony, biały, murowany. Ten dom dranicami kryty. Za tą piekarnią kuchnia gontami nakryta. U tej kuchnie sień wielka, a w niej komin wywiedziony, drzwi na zawiasach, okno bez błony. Z tej sieni izdebka: u niej drzwi na zawiasach, z klamką, z wrzeciądzami, piec zielonych polewanych kachli, okien z błonami sklannemi 4, ławy około, stół jeden. Z tej izby komora, drzwi na

zawiasach z klamką, z wrzeciądzem i z skoblami: w niej okien z błonami sklannemi 2, ławy około, stół 1. Z tej komory komórka; w niej okna 2 z błonami sklannemi, ławy, drzwi na zawiasach, z haczkiem żelaznym. Pod tą izbą i komorami piwnice 2: u tych piwnic drzwi pięcioro, a czworo z zawiasami, z klamkami, z skoblami, z wrzeciądzami, a piąte z zamkiem wnętrznym. Przy tej kuchni ogród użytkowy, płotem dobrym ogrodzony. Za tym ogrodem kowalnia (sic) deskami kryta; w niej komin murowany wywiedziony. Dalej za tą kowalnią łazienka: połowica deskami nakryta, a połowica słomą: u niej sionka. Po prawej stronie, idąc ku stajnie, kleci trzy: drzwi u nich na zawiasach, z zamkami i wrzeciądzami; w nich przegrody dla chowania zboża, w tych kleciach, są. Przy nichże kletka mała dla chowania mąki, z skoblą i z kłódką. Za temi kleciami obora dla chowania stada; w tej oborze chlewów pięć, nakształt komór, drzwi na biegunach. Podle tej obory stajnia wielka, w której do stu koni stawić się może. Przy jednym końcu komora dla chowania rzeczy, słomą kryta. U tej stajnie drzwi pięcioro na zawiasach, jedne z klamką z wrzeciądzem, a drugie bez. Na drugim końcu izba biała: u niej drzwi na zawiasach z klamką, z wrzeciądzem, z skoblą, w niej piec białych kachli, ławy około, stół jeden, okna z błonami sklannemi dwie. Z tej izby komora; u niej drzwi na zawiasach z klamką żelazną i z wrzeciądzem, okien dwie sklannych. Z podwórza drzwi do tej izby i drugie na zawiasach. Ta mojza płotem dobrym jest ogrodzona. Ryj kilka do suszenia i młócenia zboża dobrych z piecami dobremi.

Staw pod tą mojzą i pod tem starem zamczyskiem długi, nieszeroki, spustny i rybny. Które (sc. ryby) tylko na potrzebę dworską łowią i obracają. Przy tym stawie pod temże zamczyskiem młyn o jednem kole, który się w rewizjej opisał. Pod groblą sadzawek 2, jedna z nowu naprawna, druga stara i grobla do niej przerwana. Karczma niedaleko stawu na pagórku. Z dworu piwo na wyszynk dawają: wyszynkowują go na rok citra beczek 40, a to uczyni do roku flor. 10. Cegielnie dwie, jedna przy drugiej, wielkie i przy nich pieców dwa, w których cegłę i dachówkę palą i bardzo tego wiele ustawicznie robią. Piece wapienne też być mogą do wypalania wapna.

Kościół Tauruski pusty, przez Moskwę zepsowany.

Tego kościoła jeszcze mury i ściany całe, nakrycia żadnego niemasz, tylko trzy szczyty murowane na murowanych ścianach stoją. Tamże sklepy opadłe. Msza w nim nie bywa. Pan Farensbach w posesjej go ma.

Zdawna należało do tego kościoła ziemie haków niemieckich 3, tuż wedle kościoła, na której zdawna trzej poddani siedzieli i teraz są, mianowicie: Kuywa Hanus $^1/_8$, Kippak Hans $^1/_4$, Achke Pep $^1/_8$, facit haków niemieckich 2. A zostawa jeszcze ziemie na folwarczek kościelny hak niemiecki 1, która przy kościele pusto leży. Tych tedy poddanych, acz ich pan Farensbach używa i do rewizjej je nam podał, my jednak w rewizją między poddane królewskie nie położyli, aleśmy one kościołowi, jako do niego przynależące, oddali. Kilmatne dawali zdawna i teraz kaznodziei Luterskiemu, z domu każdego dawają trojga zboża: żyta, jęczmienia, owsa po kilmacie. Do tego nieboszczyk pan Pękosławski, Komissarz Główny ziemie Inflantskiej, za rozkazaniem Króla J. M. świętej pamięci Stefana, do tego jeszcze był naznaczył, co już kościół miał, dwa haki ziemie osiadłe. O czem świadczy list nieboszczyka ks. Jana Piotrowskiego, dziekana Poznańskiego, komissarza K. J. M. Inflantskiego, w księgi Przywilejów wpisany. I słuszna, aby ex nunc były te dwa haki w possessją kościołowi oddane, dla wychowania kapłanowi przystojnego, którego potrzeba, aby tam obecny, dla tak wiela iudzi pospolitych, przy kościele był.

Pola folwarkowe.

Do tego folwarku pole troiste gruntu prawie dobrego.

Wysiano na tegorocznią crescentią:

Żyta purów Ryzkich 264; kładąc urodzaj we czworo, a wytrąciwszy na nasienie czwartą część, zostanie purów 792, każdy per gr. 20, facit flor. 528.

Pszenice purów Ryzkich 8. Kładąc crescentią we czworo, a defalcowawszy na nasienie czwartą część, zostanie purów na przedaj 24, każdy per gr. 20, facit flor. 16.

Jęczmienia purów Ryzkich $166^1/_2$. Kładąc crescentią we czworo, a deducowawszy na nasienie czwartą część, zostanie na pieniądze $499^1/_2$, każdy per gr. 18, facit flor. 299.21.

Owsa purów Ryzkich $208^1/_2$. Kładąc crescentią we troje, a defalcowawszy na nasienie trzecią część, zostanie na przedanie pur. 417, per gr. 12, facit flor. 166.24.

Tatarki purów Ryzkich $4^1/_2$. Kładąc urodzaj we troje, a wytrąciwszy na nasienie trzecią część, zostanie do przedania pur. 9, per gr. 12, flor. 3.18.

Grochu pur. Ryzk. $2^1/_2$. Kładąc urodzaj we czworo, a wytrąciwszy na nasienie czwartą część, zostanie na pieniądze purów $7^1/_2$, per flor. 1, flor. 7.15.

Siana ukosywają stogów 82, w każdym po wózków 6, uczyni wozów 492. Rachując per gr. 8, facit flor. 131.6.

Summa z tego folwarku czyni flor. 1021.18.

Pastewników dla koni nad rzeką dwa, jeden wielki, a drugi mały. Bydła królewskiego niemasz, jednak mogłoby się go chować citra 200.

Jezioro wielkie, Forcygier nazwane, którego wzdłuż jest na mil 7, wszerz na mil 2, którego do tego folwarku używają łowieniem ryb na mil 3, Iberpol na mil 3, Felin na milę 1. Niewodów chodzi 7; od każdego na rok płacą flor. 4, uczyni flor. 28. Do tego od niewodu suchych leszczów 100, facit leszczów 700. Każdego leszcza rachując po gr. 1, facit flor. 23.10. Item od 35 czółnów na rok od każdego per 10 (leszczów), facit leszczów 350, facit flor. 11.20. Summą facit flor. 63.

Osobliwie rybaków 3, którzy trzykroć w każdy tydzień po kobieli ryb pospolitych do dworu Tauruskiego powinni dawać.

Wsi albo włości Tauruskie.

Taurest: ma haków osiadłych 4, pustej ziemie ćwierć.

Gudy Korth . .	$^1/_2$	Peha Gorgenn .	$^1/_4$
Kudy Jak . .	$^1/_2$	Alle Tomas . .	$^1/_4$
Kudy Peyth . .	$^1/_2$	Emmapois Pieter .	$^1/_8$
Utczo Mik . .	$^1/_4$	Wieho Merth . .	$^1/_8$
Lucep Markus .	$^1/_8$	Wieho Tenis . .	$^1/_8$
Alla Hendrych .	$^1/_2$	Aykepe Hanu .	$^1/_8$
Kippak Toś . .	$^1/_4$	Tawryk Andres .	$^1/_8$
Kudy Jan . . .	$^1/_4$	Korrole Henrych .	$^1/_4$
Lenniczko Piep .	$^1/_8$		

Nota: Każdy poddany, zboże oddawając purem Ryzkim,

pierwszy pur z wierzchem, a insze drugie, każdego zboża, już pod strych odbierają, a to dla utarcia zboża i robactwa.

Młynarz ziemie nie ma. Który pod zamkiem mieszka. Pieniądze daje z niego (sc. młynu) flor. 6.

Bobolowie:

Leythy Peytch — żyta kilm. 2, 2 jęczmienia.
Libe Mik — jęczmienia pur Ryzki 1.
Slachter Marcus — żyta pur. Ryzki 1.
Kabbi Mady — żyta pur Ryzki 1, jęczmienia 1 pur.
Tosty Peyth — żyta pur Ryzki 1, jęczmienia 2 pur.
Nerge Symon — żyta pur Ryzki 1, jęczmienia 2 pur.
Memme Merth o o o.
Hanken — żyta pur. Ryz. $^1/_2$, jęczmienia $^1/_2$ pur.
Norse Lawer, rybak o o o
Norse Nikla, rybak o o o
Nuble Gergen — żyta pur Ryzki 1.
Radcep — ubogi.
Summa w tej wsi bobolów 12.

Mustykulla, wieś, ma haków osiadłych $3^1/_2$.

Lasse Jak . .	$^1/_2$	Ratysep Marcus .	$^1/_4$
Luppe Hermen .	$^1/_2$	Payde Jak . .	$^1/_4$
Suya Jak . . .	$^1/_2$	Nikker Mik . .	$^1/_4$
Ramm Jak . .	$^1/_4$	Winnike Hans .	$^1/_8$
Murryke Berteldt .	$^1/_4$	Hipse Lawes . .	$^1/_4$
Kennike Ann . .	$^1/_8$	Pithysep Maddy .	$^1/_8$
Pik Andres . .	$^1/_8$		

Summa w tej wsi haków osiadłych $3^2/_4$.

Bobolowie: Mucigen — żyta pur Ryzki 1, jęczmienia 1 pur. Serko Macz — pustki. Kellemus Jak — żyta pur 1, jęczm. 1 p. Summa bobolów w tej wsi 3.

Emmestykulla ma haków osiadłych $3^1/_2$.

Niebers Hans . .	$^1/_2$	Sussyken Hans .	$^1/_8$
Moro Symon . .	$^1/_2$	Luber Jak . .	$^1/_8$
Libese Macz . .	$^1/_2$	Luppeste Jan . .	$^1/_2$
Suber Anne . .	$^1/_4$	Serwer Jorgen .	$^1/_4$
Lette Pep . .	$^1/_4$	Nublen Jorgen .	$^1/_4$
Pyre Jak . . .	$^1/_4$		

Summa w tej wsi haków osiadłych $3^2/_4$.

Bobole: Liebes Bertels — żyta purów 2, jęczmienia 2. Pyre Jak — ubogi.

Sestykulla ma haków osiadłych 3, pustych $^1/_4$.

Wuy Henrych .	$^1/_2$	Paszkie Laur . .	$^1/_4$
Herman Micke .	$^1/_2$	Kader Jak . .	$^1/_8$
Soie Jan . . .	$^1/_4$	Organth Hans .	$^1/_8$
Lilpe Mik . . .	$^1/_4$	Paukeper Jak	$^1/_4$ pusta.
Morest Jak . .	$^1/_8$	Heriepep Hans .	$^1/_8$

Bobolowie: Niberes Reyn — żyta pur. 2, jęczm. 0. Perkus Jak, ubogi. Kolmy Jałk — żyta kilm. 2, jęczm. kilm. 2. Jugo Math, ubogi. Wikke Hans, garbarz, ubogi.

Jarwekulla ma osiadłych haków 6, do tego pusty 1.

Sob Tryn . .	$^1/_2$	Keller Jak . .	$^1/_4$
Pedayko Math .	$^1/_2$	Warke Jergen .	$^1/_4$
Tylke Toss . .	$^1/_2$	Heno Peyp . .	$^1/_2$
Raucep Hans . .	$^1/_2$	Teiste Jak . .	$/_2$
Wele Laus . .	$^1/_8$	Teyste Made pusta	$^1/_2$
Melder Pep . .	$^1/_4$	Peter Kiark . .	$^1/_4$
Palme Jan . .	$^1/_4$	Koczer Jak . .	$^1/_8$
Palme Pep . .	$^1/_4$	Milepus Hans .	$^1/_4$
Ratel Merth . .	$^1/_8$	Solo Mik . . .	$^1/_4$
Karos Mik . .	$^1/_4$	Purcza Marth .	$^1/_8$
Sali Jurgen . .	$^1/_2$	Weske Mik 0,	
Pulce Han . .	$^1/_2$	płaci flor. 3.	
Karcaczo Tems .	$^1/_4$	Mulike Petter pusta	$^1/_2$
Aluster Petter .	$^1/_8$		

Bobolowie: Sali Pep żyta pur Ryz. 1, jęczm. 1 pur. Hangor — pustki. Eme Ani żyta pur Ryz. 1, jęczm. 1 pur. Rakope Tenis żyta pur Ryz. 1, jęczm. 1 pur. Dunker żyta pur. Ryz. $^1/_2$, jęczm. $^1/_2$ p. Mura Hans żyta pur Ryz. 1, jęczm. pur 1. Russe Henn 0, Cassor Tenis 0, Redago An 0, Millust 0.

Wlendestekiulla (ma haków $3^1/_8$).

Noker Skart . .	$^1/_2$	Koko Tomas . .	$^1/_4$
Erges Tos . .	$^1/_4$	Tos Jak . . .	$^1/_4$
Pithy Sep . .	$^1/_4$	Kulpe Janus . .	$^1/_2$
Tehne Han . .	$^1/_2$	Kiwite Nan . .	$^1/_4$
Kizeskik . . .	$^1/_8$	Waba Jak . .	$^1/_4$

Bobole: Janus Tenis, Tullo Tomas, Erkus Bartell.

Monest ma osiadłych haków 6 (1/8), pustych 2/4 (i) 1/8.

Jegoma Jas	1/2	Narmaca Hans	1/8
Siape Jergenn	1/2	Leckle Laur, pusta 1/4	1/8
Tokker Andres	1/2	Sara Ann, pusta 1/4	—
Tady Jak	1/4	Noldi Hann	1/4
Topakie Tos	1/2	Sara Hans	1/8
Dybi Herman	1/2	Wani Wardy Piep	1/2
Herma Jak	1/2	Mustykie Mac	1/4
Wagla Hans	1/4	Veneles Hans	1/8
Wagile Tomas	1/4	Kileć Hans	1/8
Reyn Kord	1/2 1/8	Walgas Jak	1/4

Bobolowie: Woyne Hans — ubogi, Marcus — ubogi, Syki Merth — ubogi, Wameles Hans — ubogi, Koder Marth żyta p. 1, jęczm. p. 1.

Wieś Kunikiula ma haków osiadłych 2.

Peyty Anno	1/4	Kalwer Berthler	1/4 1/8
Peythy Teiks	1/4	Kiergi Jak	1/8
Luceps Marus	1/4 1/8	Raucep Thomas	1/4
Luce Andrus tłumacz	1/4 1/8	Ucele Pep	1/8
Teresep Paul	1/4	Kinki Miki	1/4

Bobolowie: Wabba Hić żyta 1/2 p., jęczm. 1/2 p., Wabba Laus żyta 1 p., jęczm. 1 p., Kize Tynk żyta 1 p., jęczm. 1 p. Ubodzy: Leke Han, Koki Teiks, Til Hans, Ille Peter.

Wieś Welest ma haków osiadłych 5 1/4.

Warth Jurgen	1/2 1/8	Warasey Jak	1/2
Kiki Mać	1/2 1/8	Weske Mać	1/2
Wierawe Mady	1/2	Silkie Jurkie	1/4
Kusep Hans	1/2	Kalawer Marks	1/2
Kisep Bartleth	1/2	Warasey Peter	1/4

Tę wieś trzyma Jerzy Buthler za consensem K. J. M. do żywota J. M. pana Farensbacha.

Bobolowie: Janos Teiks, żyta p. 2, jęczm. 0. Ubodzy: Koli Tomas, Jarks Pep, Jarks Barthls.

Pikiere mojza, drugi folwark.

Budowanie w tej mojzy. Naprzód: Dom z izbą i z komorą i ze trzema oknami, z piecem, z stołmi i z ławami wokoło. W tym domu izba mała z komorą i z oknem; u nich drzwi z sko-

blami i z klamkami, jeno jedne z zawiasami. Item ryja wielka na podwórzu ze dwiema drugiemi małemi, ze wszystkiemi przynależnościami pod jednym przykryciem. Item małe mieszkanie z piecem i z błoną sklanną, z ławami i z stołmi. Pod którem piwnica ze drzwiami i z kłódką. Item śpichlerz wielki, z drugiemi trzemi małemi, z drzwiami trzemi: we dwu zamki wnętrzne, a u trzecich kłódka. Item jeszcze dwa śpichlerze z zamknieniem. Item śpichlerz stary, w którym plewy, zgoniny chowają. Item stajnia z wrotami na koni 20. Item obora dla bydła i z siedmią chlewów. Item dwa chlewy i z drzwiczkami dla świni. Item sernik z drzwiczkami i z kłódką. Item ogród płotem ogrodzony, z fórtką, z klamką, z skoblem i wrzeciądzem. Item browar stary. Łazienka zła. Przed mojzą ryja wielka i z komórkami dla chowania słomy. Drugą ryję zaczęto nową budować, ale jeszcze nieskończona. Ta mojza około sztakietem ogrodzona. Do niej wróta dwoje i z fórtkami, z pokryciem z dranic.

Wysiewek folwarku tego i opisanie pól przy końcu.

Wieś Pikier ma osiadłej ziemie hak 1.

Jorgen Hans $^1/_8$. Pilapo Marth $^1/_2$. Raucep Kiersten $^1/_8$. Kikelaus $^1/_8$. Ruyze Piter $^1/_8$. Grunt ten do folwarku należy.

Młynarz w Pikier mojzy daje wieprza karmnego, facit flor. 4.

Bobolowie: Kope Maler żyta $^1/_2$, jęczm. $1^1/_2$, Musste Tomas żyta 1, jęczm. 1, Juskien Henk żyta 1, Rykie Hans pusta ziemia, Rusi Pieper ubogi, Kogol Jak żyta 1, Kogol Jan pusta ziemia, Jare Jak żyta pur 1, Gize Peter ubogi.

Sustykulla ma haków osiadłych 8, pustej ziemie $^1/_8$.

Tylik Hanus . .	$^1/_2$	Wilderty Jorgen .	$^1/_2$
Hermen Jan . .	$^1/_2$	Pilapo Mik . .	$^1/_2$
Paudele Mathy .	$^1/_4$	Raudy Tenis . .	$^1/_4$
Labakie Senon .	$^1/_4$	Hans Peip . .	$^1/_2$
Hobre Tomas .	$^1/_2$	Sasi Tenis . .	$^1/_4$
Meis Peter . .	$^1/_4$	Sapsi Michel . .	$^1/_8$
Wilder Tymathy .	$^1/_2$	Raucep Jak . .	$^1/_2$
Honthy Peyth .	$^1/_4$	Muczyk Jorgen .	$^1/_8$
Seythy Merth .	$^1/_2$	Sarthey Peip, pusta ziemia . .	$^1/_8$
Kunc Sumer . .	$^1/_8$		
Hermen Mik . .	$^1/_4$	Silkawy Jak . .	$^1/_4$

Arykie Hann . .		$^1/_4$	Pilapo Marth . .		$^1/_4$
Pale Nan . . .		$^1/_4$	Huden Paul . .		$^1/_4$
Bobolowie:	żyta	jęczm.		żyta	jęczm.
Parmepeter kilmat .	2	2	Kuthy Jan purów	2	1
Waras kilmat . .	1	1	Aryen Jrgi „	2	1
Kindy Kies kilmat .	2	2	Latestemeth „	$^1/_2$	0
Pilki Henn pusta ziemia kilmat .	2	2	Mustymaris „	1	1

Puldchen 0, Hermen Jak 0, Hans Dynkier ubogi.

Worykiera ma osiadłych haków $6^1/_4$, pustej $^1/_4$.

Mehe Henig . .	$^1/_2$		Wergen Jorgien .	$^1/_8$
Meche Jegryk .	$^1/_2$		Lane Jark . .	$^1/_4$
Jaste Hans . .	$^1/_2$		Perer Marcus . .	$^1/_4$
Kaugus Jurgk .	$^1/_8$		Waiex Buzyen Henik	$^1/_2$
Tapsty Jurk . .	$^1/_4$		Mediki Peyth . .	$^1/_8$
Kilisy Marens .	$^1/_4$		Wani Halbes Mac	$^1/_2$
Palle Hermenn	$^1/_4$	$^1/_8$	Kundt Sunan . .	$^1/_8$
Walbe Johann .	$^1/_8$		Kurwici Meco .	$^1/_4$
Laty Tois . .	$^1/_2$		Lupi Jak . . .	$^1/_4$
Tha Marki . .	$^1/_4$		tegoż pusta .	$^1/_4$
Raucep Tois . .	$^1/_2$			

Summa w tej wsi haków $6^1/_4$, pustej ziemie $^1/_4$.

Tamże młyn pusty.

Bobole: Oun Marcus żyta pur 1. Kurece Peter żyta pur 1, jęczm. 1. Wirax Hans żyta pur. $^1/_2$, jęczm. $^1/_2$. Suki Peter żyta kielm. 2, jęczm. kielm. 2, Suryan 0, Turay Mik 0.

Pola folwarkowego gruntu przedniego troje, jednakie.

Wysiewek na folwarku Pikkier na urodzaj tegoroczni.

Żyta purów 230. Kładąc urodzaj we czworo, a wytrąciwszy na wysiewek, zostawa na przedanie pur. 690, per gr. 20, facit flor. 460.

Pszenice purów 4 i kielm. 5. Kładąc urodzaj we czworo, a defalcowawszy na nasienie, zostawa do przedania pur. 14.1, per gr. 20, facit flor. 9.13.6.

Jęczmienia pur. 90. Kładąc urodzaj we czworo, a deducowawszy na nasienie czwartą część, zostawa na pieniądze pur. 270, per gr. 18, flor. 162.

Owsa pur. 200. Kładąc crescentią we troje, a defalcowawszy na nasienie trzecią część, zostawa do przedania pur. 400, per gr. 12, flor. 160.

Grochu pur. 2. Kładąc urodzaj we czworo, a zostawiwszy na nasienie czwartą część, zostanie na pieniądze purów 6, per flor. 1, flor. 6.

Siana ukosywają stogów 50, w każdym po wózków 6, facit wózków 300. Rachując każdy per gr. 8, uczyni flor. 80.

Summa z tego folwarku czyni flor. 877.13.6.

Powinność poddanych w tem starostwie z haku.

Notandum; że w tem starostwie karbowanie zboża ustało, pan Farensbach pewne zboże dawać postanowił.

Żyta purów 20.

Jęczmienia pur. Ryz. 20.

Owsa pur. Ryz. 20.

Tatarki pur. Ryz. 6.

Piwa beczek 2.

Siana wozów 4.

Słomy snopów 40. Drew sążni 6.

Lnu pudów, każdy per gr. 24, 4.

Konopi pud. 2. Chmielu pud. 2.

Miodu przaśnego pud 1, albo flor. 1.

Gęsi 4. Kapłunów 4. Kurów prostych 6. Jajec 40.

Koła do grodzenia 80.

Pieniędzy dwakroć do roku dawają, to jest z haku na pół roku tal. 2, a na drugie pół roku także tal. 2 — tal. 4.

Summa z jednego haku czyni flor. 51.15.12.

Na urzędnika dawają z haku. Żyta pur. Ryz. $1^1/_2$. Jęczmienia także pur. Ryz. $1^1/_2$. Owsa także $1^1/_2$. Pieniędzy gr. 24. A względem lnu, którego mu dawają z haku pudów 2, z haku drugie gr. 24.

Roboty. Te promiscue: tak ten, który hak cały trzyma, jako i ten co $^1/_2$ haku, jako i $^1/_4$, by jeno miał czem robić, tak lecie dwojgiem i trojgiem, jako i zimie dwojgiem sani.

Cegła i dachówka. Strycharze tak powiedzieli, że tak dobra, jakby ją w Niderlancie robił, dla dobrej materiej. I robią jej tak bardzo wiele we dwu cegielniach do Karkusu.

Summa haków w tem starostwie n^0 51,2$^1/_2$.

Summa bobolów n⁰ . Rachując od każdego per gr. $1^1/_2$, facit flor.

Summa poddanych wszystkich

Baranów od tych, którzy po haku, po pół haku i po ćwierci mają, na rok po dwu dawając, n⁰ . Baranków małych z pół ćwierci, także na rok po dwu dawając, albo za każdego gr. 9 n⁰

Wołów wszystka włość dawają $13^1/_2$.

Wieprzów pospolitych także $13^1/_2$.

Ziemie, które od Taurusu oddano.

Jurgi Butler haków 6, Fincken nazwane po niejakim Fincku i Wołdzie, od króla Stefana świętej pamięci, jure feudi.

Henryk Kapell za Plattemberkową daniną, chłopów 6.

Froncz Szulc, od króla świętej pamięci Stefana chłopów 5: feudum.

Puszcze

niemasz, okrom drew dostatek do palenia. A co się tycze do budowania, tego aż z puszcze Felińskiej wszystko starostwo dostawa, która też już prawie dobrze nadpustoszona, a ochrony żadnej, ani przystawów niemasz. A urzędnicy Felińscy lada za co na swój pożytek przedają.

Granice Tauruskie.

W jednę stronę od zamku granica ku Derptowi jadąc, do Embeku mil 2.

W drugą stronę z Felinem graniczy wieś Tarweska Rumem mil

W trzecią stronę do granic Helmetskich mil 2.

W czwartą stronę na zachód słońca, po wielkie jezioro Pelkis, pół mile od zamku.

WANDZEL.

Zamek niekiedy arcybiskupa Ryzkiego do Treydenu należący, zburzony, ledwie jego znaki są po trosze murów. Na ten czas tylko dwór na kopcu sztakietem ogrodzony. Na który kopiec most przez wał albo przekop i wzwod na łańcuchach. Tam wszedłszy na kopiee, po lewej stronie dom wielki drzewiany. Do którego domu w sieni drzwi na zawiasach z handthabą żelazną, wierzch gontami pobity. W którym domu sień wielka, z kominem wielkim murowanym, drzwi z zamkiem i z klamką, okno jedno z błoną sklanną i drugie mniejsze także z błoną sklanną. Z tej sieni po prawej stronie izba wielka stołowa, w której drzwi na zawiasach, z zamkiem wnętrznym, z hanthabą i z klamką; w niej okien cztery wielkie z błonami sklannemi, w których quaterów 16, ławy wokoło, piec nowy zielonych kachli polewanych, z kominem murowanym, stołów trzy, zedlów dwa, służba w kącie. Z drugiej strony sieni także izba wielka; w niej drzwi na zawiasach z zamkiem wnętrznym, z handthabą, okien wielkich trzy, w których błon sklannych sześć, ławy wkoło, stoły dwa, zedlów dwa, piec nowy zielony. W końcu tej izby komora; w niej drzwi na zawiasach z zamkiem wnętrznym, okno jedno o dwu błonach sklannych. Z tej komory druga komórka; drzwi do niej na zawiasach, okienek dwie z błonami sklannemi. Z tej komorki drugie drzwi na zawiasach do inszej izby, z wrzeciądzem. Pod tym domem piwnica; w niej ściany kamienne, murowane, z połapem drzewianym, do której schod z sieni. Z tejże sieni wschod na górę ze drzwiami na biegunaeh, tarcicami obite; drzwi do niej na zawiasach, z wrzeciądzem i z skoblem. Na tej górze komór trzy, u których szczyty z chrustu plecione; drzwi do nich na biegunach z wrzeciądzami i z skoblami. Podle tego domu na wtórej pierzei drugi domek drzewiany, słomą kryty. W którym przeciw sobie izb dwie białych. Z których w więtszej piec nowy zielony z kominem, okien z błonami sklannemi trzy, szaf naprawnych trzy. Komora z niej — z potrzebną komórką — w której okienko z błoną sklanną, drzwi troje na zawiasach. Między izbami sień; do niej drzwi na zawiasach z handthabą i z klamką. Z przeciwnej

izdebki komora z komórką, drzwi dwoje na zawiasach, piec prosty, okien z błonami sklannemi dwie i trzecie mniejsze, ława przy ścienie. Na trzeciej pierzei kleci trzy naprawnych słomą krytych; drzwi do nich na zawiasach. Około tego kopca wkoło przekop, który zawsze wodą może być napełniony.

Przed zamkiem po lewej ręce dom nowy drzewiany, słomą kryty, w którym izb dwie i komór dwie, sień między niemi, okien wszystkich z błonami sklannemi cztery, drzwi wszędzie na zawiasach naprawne, piece z prostych kachlów, ławy wkoło, stoły dwa. Za tym domem, za groblą, za stawem ryj wielkich dwie, trzecia słodownia, słomą kryte i ze wszystkiem naprawné. Przeciw słodowni obór bydlęcych, z drzewa nowo zbudowanych z jednego kołem idących, słomą nakrytych i naprawnych sześć. W boku tych obór folwark dla dworniczki, w którym dom drzewiany, słomą kryty. W nim izba biała z komorą, sień, pod nią piwnica i nad nią sernik. W izbie błon sklannych 2, drzwi wszystkich w tym domu na zawiasach czworo; komora z sieni. Wkoło ten folwark osztakietowany. Drzwi do niego na zawiasach z wrzeciądzem, z skoblem. Za rzeką drugi folwarczek, dla bydła zbudowany, w którym ryja jedna a obora mała. Między pomienionym przekopem dwornym a między folwarkiem stajnia nowo zbudowana, słomą kryta, na koni 40, w której okien z błonami sklannemi 4, wrota dwoje na biegunach, jedne z nich dwoiste z zasuwą. Nad wszystką stajnią śpichlerz przegrodzony i wschód przed stajnią do niego: drzwi dwoje na zawiasach z wrzeciądzami, z skoblami, okienek na górze z błonami sklannemi dwie. Przed stajnią browar, w którym kocieł wielki jeden, kadzi 2, drzwi na biegunach z skoblem, z wrzeciądzem. Dalej dom stary, słomą kryty. W którym sień gliną wylepiona ze dwiema piecami do chleba pieczenia i z kominem wielkim prostym glinianym. Z niej izdebka dla piekarza, okienek z błonami sklannemi 2, piec prosty, stoliki 2, komora z niej, drzwi troje na biegunach z skoblami, z wrzeciądzami. Pod tymże dachem z jednego kletki 2 stare z hrydnią; pod nimi piwnica. Z przyjazdu od Kiesi po prawej ręce ryje dwie, jedna nowa, druga stara, słomą kryte, ze wszystkiem naprawne. U wrót stajenka z chróstu pleciona.

Po lewej ręce młyn o jednem kole korzecznem, ze wszy-

stkiem naprawny. Między tym młynem i chróścianą stajnią wrota dwoiste osztakietowane.

Sadzawek do tej mojze starych 2, nowych dwie; stawów wielkich dwa rybnych; trzeci staw co nawiętszy nowo przez pana dzierżawcę teraźniejszego w mili od Wandzla na uroczyścu Omnerskim zajęty.

Jezior wszystkich 4, z których pierwsze Sarnysz, drugie Sylenickie, trzecie Wadasz, do ktorego połowice ma wstęp p. Adryan Chybic, sędzia Pernawski), czwarte jeziorko czarne. Z nich ryb zawsze z potrzebę na wychowanie dworne.

Młyn podedworem, z którego miarki czynią do roku purów zboża plus minus 15 per gr. 20, facit flor. 10.

Pola dworne.

Do tego dworu pól średniego gruntu troje. Na dwu wysiewa się zboża po trzy łaszty, a na trzeciem $1^1/_2$. Na których kiedy nalepszy urodzaj, rodzi się pięć purów żyta z pura jednego, co rzadko bywa: pospolicie 4, a przynamniej 3.

Wysiewek zboża na rok 1599:

Na rok 1599	Purów Ryzkich	Urodzaj	Na nasienie	Na pieniądze	Taxa per gr.	Summa flor.
Żyta we troje	99	297	99	198	20	132
Pszenice we troje	5	15	5	10	20	6.20
Jęczmienia we czworo	40	160	40	120	18	72
Owies we troje	120	360	120	240	12	96
Tatarka we troje	2	6	2	4	12	1.18
Groch we czworo	2	8	2	6	30	6

Lnu ani konopi nie siewają, bo się nie rodzą. Siana do tej mojzy ukosywa się stogów 50, w każdym wózków 4, facit wózków 200 per gr. 8, facit flor. 53.10.

Summa za zboże i siano z tego folwarku czyni flor. 367.18.

Włość do tego folwarku albo mojze: pogostów 2.

W pierwszym pogoście Wandzelskim:

Thomas Kylter	1/2	Hans Pun	1/2
Peple Pun	1/2	Andrys Mazebrul	1/2
Tomas Piper	1/2	Andrys Groznik	1/2
Bertmes Piper	1/2	Andris Lampep	3/4
Andris Peplem	3/4	Hans Symko	3/4
Jurgen Pun puste	1/2	Hans Symko (drugi)	3/4
Peter Preul	3/4	Jan Klynszmedt	1/2
Nickel Jenkien	1/2	Kien	1/2
Martyn Jan Zenck	1/2	Gara Hans	1/2
Martin Paim	1/2	Kieper	1/2
Bertmes Paim	1/2	Pelagk	1/2
Jeieis Paim	1/2	Pill	1/2
Andrys Pergiell	1/2	Tkacz	1/2
Martyn Sokik	1/2	pustej ziemie	1/2
Peter Jamzemck	1/2	Hauza zagrodnik osiadły	
Laures Kraul	1/2	Nikic Wancwik	1
Andres Tau	1/2	Peter Wildt	3/4
Macz Wethzoge	1/2	Hans Sesnik	1
Laurene Rene	1/2	Tomas Trunck	1/2
Hans Aur	1/2	tegoż puste	1/2

Facit haków n° 20 1/2, poddanych n° 37.

Do folwarku przyłączono ziemie hak 1. Komorników w tym pogoście n° 3, nic nie płacą, tylko robót pomagają a z listy chodzą.

Drugi pogost Wandzelski, Sryknicki i Korbski nazwany:

Andrys Tymerman	1/2	Jan Lodig pusty	1
Andrys Nikedels	1/2	Laurenc Janzemik	1/2
Andrys Weynig	1/2	tegoż pusta	1/4
tegoż puste	1/2	Klaus Garymarten	1/2
Matys Weynigk	1/2	Hans Awenki pusty	1
tegoż pusta	1/4	Andres Klemik	1/2

Juger Meyk puste	1/2	Andrys Jaunzemek	1/2
Nikel Lauk . .	1/2	Kapen Mackie .	1/2
Andrys Melki . .	1/2	Andres Toth . .	1/2
Nike Sakier . .	1/2	tegoż puste .	1/2
Tomes Wectarost .	1/2	Jakób Mens . .	1/2
Jak Wectarost .	1/2	Matys Jauzemek	
Klaus Kletnik . .	1/2	puste . . .	1/2
Jana Puny przy Wandzlu	1/4	Klaus Wilith . .	3/4
Jak Jssalkal . .	3/4	Hans Wilith . .	3/4
Martyn Ladlekull .	1	Jakób Wilith . .	3/4
Peter Kolk . .	3/4	Jakób Lang puste	1/2
Martin Pelek . .	1	Hans Starost . .	3/4
Jakub Jaunzemik .	1/2	tamże pustego .	3/4
puste . . .	1/2	Hermen Jauzeme	
Martyn Suyski .	1/2	puste . . .	1/2

Facit haków n⁰ 16 1/4, pustych n⁰ 6 3/4, poddanych n⁰ 28; tamże komorników n⁰ 2.

Summa przy tym folwarku: haków osiadłych n⁰ [36 3/4], pustych n⁰ [8 1/4], poddanych n⁰ [65], komorników n⁰ [5].

Drugi folwarczek Ubnor, mil 1 1/2 od Wandzla.

Budowanie nowe z dostatkiem wszelakim. Naprzód: Dom nowy, w którym sień, drzwi na zawiasach z klamką żelazną. Po lewej ręce izba, drzwi na zawiasach, z klamką, z handtabą, z haczykiem, piec zielony, komin murowany, okna 3, z błonami sklannemi i okiennicami, ławy wkoło z podnóżkami, stół nowy długi i zedel długi, służba przy ścienie; wszystko pod hebel. Z tej izby komora z błoną sklanną. Z tej komory dwie komórce. W sieni kuchnia. Z sieni piwnica, ściany w niej kamienne. Z tej sieni druga izba; u niej drzwi na zawiasach, piec biały niedobry, kominek przy piecu, okien 2, szerokie z piącią błon, ławy wkoło, stolik, zedel. W tejże sieni okno z błoną sklanną, przeciw izbie. Ryje 4 na różnych miejscach, ze wszystkiem naprawne. Śpichlerz, w nim 4 przegrodzenia i na górze drugie schowanie, wschód do niego, drzwi z zamknieniem. Sernik na podwórzu, wschodek do niego z poręczem i komórka pod nim. Stajnia niedobra, stara. Chlewów dla bydła starych z zawar-

ciem 4. Ten folwarczek wszystek tynem cieńkim ogrodzony. Ogrodów użytkowych 2.

Staw. Ten niedawno przez p. Kossa, podkomorzego Wendeńskiego, na rzeczce niewielkiej, groblą niemałym kosztem zrobioną zastawiony leże na troje strzelenia z łuku, ale wązko; do zatrzymania wody na wiosnę i w wielkie dżdże, iż jakoby we żłobie między górami leży, trudny. Jakoż już za niewielkim dżdżem znacznie się rwać począł. Jeśli tam co kiedy ryb będzie, zarobi je gospodarz naprawując, ponieważ też drzewa do upustów miąższego niemasz. Pod nim sadzawka także nowo wyślamowana.

Kościół założenia Assumptionis B. V. Mariae.

Przy tym folwarku Ubnor, acz bywał zdawna kościół murowany, wszakże jeszcze za Luteryej zdawna zaniedbany, tak iż i mury były upadły, tylko fundamenta zostały. Który to kościół znowu p. Stanisław Koss, dworzanin Króla JM., dzierżawca Wandzelski i podkomorzy Wendeński, na tychże fundamenciech dosyć chędogo i z wielkim kosztem swym z muru erygował i wystawił, jako się tu opisuje. Naprzód na miejscu wyniosłem i ozdobnem ściany tego kościoła wszystkiego murowane średnie wysoko. Do niego drzwi dwoje dębowe z zamknieniem warownem. Ołtarzów trzy dosyć pięknych z obrazy nowemi: nad jednym malowanie na murze de nomine Jesu et signis passionis Christi różnej farby nieprostego malarza. Przed każdym ołtarzem balassy toczone, wysokie. Formy w chórze po obu stronach dla kapłanów stolarską robotą. Ambona, albo kazalnicą. Item w chórze wielkim ławki po obu stronach do klękania po jedenaście. Błon wszystkich w oknach wielkich 11, skła weneckiego. Figura passionis Christi w pośrodku kościoła, aż do sklepienia wyniosła, i insze figury albo statuae pod nią. Ganek nad drzwiami tylnemi, dla śpiewania. Połap z tarcic na balkach i na słupach wysokich, miasto filarów. Wszystko to, cokolwiek w kościele drzewianego jest, pod heble robiono. Krzyże dla chorągwi nowe, malowane 4. Krzcielnice jeszcze niemasz. Zakrystya też murowana, sklepista; w niej drzwi mocne z zamkiem wnętrznym. Także też u kościelnych drzwi pobocznych zamek wnętrzny. Dzwonnica, albo wieża z jednego w tyle kościoła przymurowana,

wysoka; u dzwonów, których jest n⁰ ganek około z balassów, czarno dla dżdża smołą oblany. Wierzch nakryty blachą białego żelaza, w którym krzyż miedziany, pozłocisty, wielki. Ten kościół wszystek dachówką nakryty. In summa wszystko bardzo dobrze i sztuczną robotą, tak sam kościół i inne jego potrzeby przez cudzoziemskie rzemieślniki robiono. Cmentarz około niego quadrangularis, wałem wzwyż na człowieka z ziemie a z darnu obwiedziony. Zawarcie, albo bronki, we troje naznaczone. Pod niebytnością na ten czas p. Kossową pytalichmy rzemieślników, jakoby ta fabrica wiele sumptu wzięła. Zgadzali się, że do piąci, albo sześci tysięcy złotych i więcej jeszcze, gdy się malowanie i inne ochędostwa skończą, kosztować będzie.

Apparaty kościelne. Na ten czas tylko w kościele apparatów [tyle] niżej opisanych jest: antepedium aksamitu czerwonego, wzorzystego, nowe. Ornat z tejże materyej. Drugi ornat podlejszy z atłasu pstrego. Item antepedium siatczane pstre na czerwonem płótnie, obrusów siatczanych na ołtarzach 2, obrusów wzorzystych 2, alba 1, kielich i z patyną srebrny, pozłocisty 1, stuła 1, manipularz aksamitny czerwony 1, korporałów 2. Insze aparaty kościelne, kosztowne, już p. Koss posprawował, które przy konsekracyej kościoła na służbę Bożą oddać ma wolę.

Plebania niedaleko od kościoła. Dom nowy drzewiany, w której sień, izba biała, z piecem nowym, z kominem, z błonami, stół dobry, ławy wkoło. Piwnica pod izbą, drzwi wszystkie na zawiasach z zamkami wnętrznymi, nakrycie albo poszycie słomiane. Przed domem śpichlerz nowy ze wszystkiem. Ogród użytkowy, w którym sadek drzewek młodych. Sadzawek trzy, czwarta już zaczęta. Kapłan przy kościele ustawiczny.

Dobra kościelne. Do tego kościoła Król JM. teraźniejszy Pan nasz Zygmunt Trzeci nadać raczył dobra kaduczne, kościołowi temu przyległe, po niejakim Irzym Niderlancie, cum omnibus ex antiquo pertinentiis, prout in suis terminis et limitibus consistit. I jest ich kościół w possyej. Poddanych na ten czas 11. Do tego od Wandzla oddał Król JM. temu kościołowi poddanych blisko kościoła siedzących trzech, mianowicie Tomasza Skierpa na haku ziemie, Dyrycha Skierba na haku, Tomasza Prynca na ćwierci, którzy poddani po różnu siedzą. Do tego

poddani Króla JM. Wandzelscy dają na kościół, jako też i zdawna dawali, kilmatne, to jest siek żyta, siek jęczmienia, siek owsa i grosz jeden każdy.

Pola kościelne troiste.

Granice około dóbr kościelnych. Z obu stron graniczy rzeczka, która wpada pod most in circuitu rzeczki, a między tem jeziorko niezłe. Nad tąż rzeczką łąk na 7 stogów siana.

Pola tego folwarczku Ubnormskiego.

Troje gruntu średniego. Na jedno wysiewa się zboża purów Ryzkich 40, na drugie purów 60, na trzecie purów 30.

Pomiarkowawszy tedy urodzaj, albo wysiewek, kładzie się na każdy rok wysiewku:

Żyta purów 40. Kładąc urodzaj w pół czwarta, czyni purów 140, z których defalkowawszy na nasienie purów 40, zostanie do przedania purów 100, każdy per gr. 20, facit flor. 66.20.

Jęczmienia purów 24. Urodzaj we czworo czyni purów 96; zostawując na nasienie purów 24, przyjdzie na pieniądze purów 72, per gr. 18, flor. 43.6.

Owsa purów 30. Urodzaj we troje uczyni purów 90; zostawiwszy na nasienie purów 30, zostanie do przedania purów 60, per gr. 12, facit flor. 24.

Inszego zboża snaść nie siewają.

Siana ukosywają stogów 12, w każdym po wózków 12, facit wózków 144, per gr. 6, flor. 28.24.

Summa za zboże i za siano z tego folwarczku czyni flor. 162.20.

Poddani do tego folwarczku.

Tomas Rydmecz	1/2 1/8	Jako Per . . .	3/4
Soyga Rydmecz	1/4 1/8	Syg Laur . . .	3/4
Ezer Jurgi . .	1/2	Groznik Jan . .	1/4
Ezer Jen . . .	1/2	Budel	1/2
Tomas Kaulnik .	1/4	Stemp puste . .	1/2
Peter	1/2	Hans Tau . .	1/4
Mezel	1/2	Jan Aur . . .	3/4
Jurgen Typik . .	1/2	Lauryn Stau puste	1/2
Jurgen Tels . .	3/4	Jakub Jan Zemlik .	1/2

Andrys Karywer . 1 Tomas Nemiol . $^1/_2$
Peter Kurki . . $^1/_2$

Facit haków n^0 10$^1/_4$, pustych n^0 1, poddanych n^0 19.

Summa w tej dzierżawie: haków osiadłych n^0 47, pustych n^0 9$^1/_4$, poddanych n^0 84, ogrodników n^0 3.

Pieniędzy gotowych z młyna flor. 10.

Powinność poddanych Wandzelskich.

Z haku 1 tak płacą: Żyta purów Ryzkich 8, per gr. 20, flor. 5.10. Jęczmienia purów 10, per gr. 18, flor. 6. Owsa purów 10, per gr. 12, flor. 4. Pszenice sieków 2, per gr. 3.6, flor. 0.6.12. Czynszu gotowych pieniędzy flor. 0.14. Barana, albo flor. 0.18. Kurów 4, flor. 0.6. Konopi pół puda pro flor. 0.7.9. Sieci do łowienia ryb sążeń pro flor. 0. Drew sążeń.

Facit za to flor. 17.2.3.

Do tego z dymu po połowice sieka, uczyni z dymów n^0 84, purów 7, każdy per flor. 1, flor. 7. Item dymy 4 składają się na barana na jesieni per gr. 5, facit z jednego flor. 14. Nici lnianych grzywienek, alias funtów 2, facit pudów 4 funtów 4, per gr. 20, flor. 2.24. Miód karbują, u kogo pszczoły; który ciż poddani odkupując z dworu, [dają za] każdy pud pur 1 żyta. [Dos]tawa się zań citra vel ultra żyta purów 15, per fl. 0.20, facit fl. [10]. Do tego siana z dymu wóz, albo gr. 6, facit flor. 16.24. Z każdego dymu wór 1 za gr. 4, czyni za to flor. 11.6.

A wszystkiego z haku uczyni summa flor.

Z haków tedy wszystkich, których jest w tej dzierżawie n^0 47, czyni summa

Wołów, ani wieprzów, ani lnu nie dają.

Lasy. Lasów drobnych na drwa dosyć jest na potrzebę dworną. Dają sprawę chłopi, że przed 30 lat było do Wandzla puszcze haków 5, z której drzewo na budowanie bierano, gdy Hercog Chrystopher Wandzel trzymał. Potem to do Treydenu poczęto bronić i teraz do Treydenu trzymają nescitur quo jure i wstępu nawet do niej Wandzlowi bronią. Do której puszcze p. Adryan Chybicz, sędzia ziemski Pernawski, jako uczestnik dóbr Wandzelskich przypowiadał się też i uskarżał, że mu wstępu do niej bronią.

Co od Wandzla rozdano.

Frydrych Krydner de Rozembek poddanych 15, nescitur quo jure dzierży.

Joannes von Rosen z małego stropu Kithys Pogost, poddanych nescitur quo jure 14.

Wolmer Krydner pogost Tekens Wangusz, poddanych 12; od Tomasza, arcybiskupa Ryzkiego, jako sam ustnie powiedział.

P. Adryan Chybicz, sędzia ziemski Pernawski, dobra po niejakim Janie Wirzembecku, poddanych 13: od Króla Stefana.

P. Stanisław Koss, podkomorzy Wendeński, [dzierżawca] teraźniejszy, poddanych 30: kupił dożywocie od niejakiego p. Narbuta.

Tenże pan Koss, dzierżawca Wandzelski, namówił frymark z panem Adryanem Chybiczem na pewne poddane. To jest pan Chybicz, mając kilka poddanych dobrze osiadłych, dwie mili wielkie od swej mojze, Wirczemberg nazwanej, wedle folwarku Ubnoru Wandzelskiego (na imię: Kien na pół haku — Gara Hans na pół haku — Kieper na pół haku — Pelak na pół haku — Pil na pół haku — Tkacz na pół haku — pustej ziemie pół haka — ogrodnik Hansa osiadły) [ustapił ich p. Kossowi]. A pan Koss puścił mu za nie poddane Wandzelskie, p. Chybiczowi przyległe, to jest w wiosce Wadassu: Pula na haku — Andryssa Stalińskiego na pół haku — Laur Zemlika na pół haku — Tomas Ryda na pół haku — tegoż puste pół haka — tamże drugie pół haka puste; a w wiosce Kruczemiu: Putniów hak pusty — Jana Panc na ćwierci. Frymark słuszny i snaść na stronę Króla JM. lepszy, ad ratificationem Króla JM., z warunkiem prawa obojej strony, póki ta ratyfikacya Króla JM. nie dojdzie.

Wieś Lipsko, haków 13, przez Wilhelma arcybiskupa Ryzkiego Fryderykowi Krygnerowi prawem wiecznem oddana. Który Krygner Duci Magno fidem suam obstrinxerat.

Rudembrock, poddanych siedmi, zdawna do Wandzla należących.

Casper Tyzenhaus, poddanych czterech.

Protestował się urzędnik pana Kossa przeciwko Budembergkowi o łąkę przy wsi Ubnerze, na której siana stogów 3 bywa, iż niewiedzieć jakiem ją prawem od zamku Wandzelskiego odjął, która zawsze zamkową była. Czego i poddani starzy Królewscy

poświadczyli, że tu zdawna należała, jednoż nie wiedzą, jako odeszła.

Granice Wandzelskie.

Te są dosyć znaczne, rzeczkami, z jednej strony z Lemzelem, z drugiej z Chochrozen, z trzeciej z Rozembekiem.

Tę dzierżawę na ten czas trzyma pan Stanisław Koss, podkomorzy Wendeński, którego prawo in libro Revisionis literarum przy Wandzelskich sprawach jest opisane.

Opowiadanie pana Mikołaja Kaweczyńskiego,

podstarościego Lemzelskiego, imieniem pana Kossa, podkomorzego Wendeńskiego.

Przy tej rewizyej Wandzelskiej, urodzony pan Mikołaj Kaweczyński, podstarości Lemzelski, imieniem pana Stanisława Kossa, podkomorzego Wendeńskiego, z prawem i dokumentami listowemi z strony summy na dobrach Wandzelskich jemu służącemi (które to przywileja pro munere officii nostri rewidowaliśmy) opowiadał się, iż pomieniony pan Koss, mając te dobra z miłościwej łaski Króla JM., nie pierwej do possessyej ich przyszedł, aż pewną summę pieniędzy potomkom nieboszczyka pana Dulskiego, którą też był nieboszczyk niejakiemu Kanwiczowi, jego wykupując, zapłacił, czego wszystkiego kwity przed nami pokazał i imieniem pana swego prosił, aby to jego opowiadanie było przyjęte. Czego my jako rzeczy słusznej dopuściliśmy.

KIRCHOLM.

Zamek niegdy Mistrzowski, mil dwie od Rygi, nad Dźwiną wzgórę, na ten czas dzierżawy pana Macieja Leńka, kasztelana Derptskiego, starosty Nowogrodzkiego. Ten Ryżanie po elekcyej Króla JM. świętej pamięci Stefana, gdy Moskwa zamek Kokenhaus wzięła, zburzyli i prawie w niwecz obrócili i gruntów zamkowych niemało na ten czas pozabierali i jeszcze do tego czasu niektóre dzierżą, jako o tem niżej.

Armata. Iż się z rewizyej rewizorów K. JM. anni 1582 pokazuje, że na zamku Kircholskim było strzelby, mianowicie:

dział śpiżanych z kammerśztukami 2; hakownic 32; półhaków 27; ladunków hakownicznych naprawionych 1000; ladunków naprawionych ruśnicznych 800; kul ołowianych do działek 29; kul żelaznych do tychże działek 168; kul ołowianych hakownicznych 200; prochu działnego beczek ; prochu hakownicznego centnarów ; ołowiu kamieni ; — tej armaty regestr sami Ryżanie pp. komisarzom ..... nich requisithy, ut patet ex revisione anni 1582 od .....

W śpichlerzach zamkowych zabr[ali]: żyta łasztów ; mąki rżanej beczek ; jęczmienia łasztów ; słodu jęczmiennego łaszt ; owsa łaszt ; grochu purów ; zboża niemłóconego; na polu złożonego: żyta ; grochu pożętego stóg ; ryb wielkich i małych więdłych 4000; mięsa słonego beczek 1; masła beczek 2; śledzi beczek 3; soli miechów 5; mięsa świniego połci 8; piwa beczek 14; krów jałowych 22; owiec 33; cieląt 8; wieprzów żywych 8; kotłów piwnych wielkich 2; kotłów mniejszych 2; bań miedzianych wielkich trzy; konew cynowa wielka 1; talerzów cynowych 9; mis cynowych 12; skór wołowych 12; skór baranich 40; to wszystko pp. Ryżanie słusznieby zapłacić mieli.

Kościoły.

...ym zamkiem na ostrowie Kircholm nazwanym [zdaw]na była parochialis ecclesia murowana. Na [ten cz]as ten kościół zniszczał, tylko ściany stoją, [wsza]koż snadnie z materyej zamkowej naprawić [by się] mógł. Do niego zdawna należy ziemie [na tym]że ostrowie sztuk dwie: jedna od Fal..., eści. Wysiewa się purów Ryzkich 3. ...zamkowej: wysieje się także purów 3. [Chłopi] dają z domu: żyta siek 1, jęczmienia [si]ek 1, owsa siek 1 i kokosz 1. Ogrodnicy dają po półtora grosza, gr. $1^1/_2$, leymani także dają, jako i poddani. Do tego poddani zdawna kościołowi należą: jeden Uder, drugi Cytnik, które nullo jure pani doktorowa Stopiusowa dzierży.

Drugi kościół mniejszy, murowany, w miasteczku, dla niebezpiecznego, czasu zimy, na ostrów przechodu zbudowany, jest w possessyej księdza biskupa Wendeńskiego, ale kapłana na ten czas niemasz.

Item ex revisione D. Skumin anni 1582 descriptum: Z zamku Kircholmu dawano na ten kościół żyta $^1/_2$ łaszta, jajec 30. Od

szlachcica kurlandzkiego Balcera Fonderlei z poddanych jego, których ma z owej strony Dźwiny od Inflant, dawano żyta purów 12, słodu jęczmiennego purów 10. Od szlachcica kurlandzkiego z Rangiel-mojzy, z poddanych jego, które ma na owej stronie Dźwiny, dawano żyta purów 12, pieniędzmi taler 1. Od Henryka Eberhausa, szlachcica Kircholmskiego, dawano żyta purów 6. Służkowie putni Kircholmscy dawają żyta pół łaszta, a inszy wszyscy poddani Króla JM. Kircholmscy dawają na ten kościół, każdy z nich na rok żyta pura $^1/_2$, item także po kokoszy. Byli też dwa chłopi ku kościołowi z dawnych czasów nadani, Uder a Cytnik. Tych panowie Ryżanie odjęli i teraz dzierżą, a gdy od nas byli upominani, żeby to zaś ku kościołowi przywrócili, tę obmowę czynili, że oni za tych chłopów od kościoła wziętych kaznodzieję, którego oni teraz tam chowają, pewnym jurgieltem kontentują.

Teraz in anno 1599 potomkowie N. Stopiusa do tych dwu chłopów się przypowiadali i protestowali, że ich mają prawem wiecznem od Króla Stefana i jako nie należały do tego kościoła.

Z zamku Thali dają do tego kościoła żyta purów 10, jęczmienia purów 10, owsa purów 10, siana stóg 1. Poddani włości Thalskiej, każdy z nich powinien dawać żyta pół pura, pieniędzy gr. $1^1/_2$. Od szlachcica każdego Thalskiego dają żyta purów 5, jęczmienia także purów 5, pieniędzmi po talerów 2.

Ten kościół słusznie od J. Kr. M. znowu ufundowany być ma, gdyż jest starożytne, a prawie pierwsze założenie wiary Krześcyańskiej w ziemi Iflandskiej. Przydać się do niego może z obudwu tych zamków, tak z Tali, jako i z Kircholmu po dziesięci chłopów, albo haków na parochią, a sam ostrów, na którym kościół stoi, na folwark plebański obrócić się może. Hactenus ille.

Folwark przy tem zamczysku i budowanie jego.

Naprzód. Wrota do niego dwoiste z deszczek, na biegunach drewnianych. Sztakietem wkoło ogrodzony, leży nad Dźwiną. Dom drzewiany, deskami kryty. Drzwi dwoje z obu stron do sieni, na zawiasach oboje. Z tej sieni świetlica, albo izba: w niej okien 2 z błonami sklannemi dwoistemi, piec w niej biały, prosty, dobry, stół prosty. Z tej izby kownata: w niej też dwie oknie

z błonami sklannemi dobremi, drzwi na zawiasach żelaznych, z wrzeciądzem i z skoblem i z zasuwką żelazną, komin murowany w kącie nad dach wywiedziony, półap z tarcic i pawiment także. Z kownaty drzwi do komórki niewielkiej, w której komóreczka potrzebna, drzwi na zawiasach i z zasuwką żelazną. Tamże druga komórka dla schowania rzeczy mlecznych, nowo zrobiona, z okienkiem maluśkiem, drzwi do niej na zawiasach, z skoblem i z wrzeciądzem. Tamże drzwi ostatnie na podwórze na zawiasach żelaznych i z zasuwką żelazną. Z izby piwnica, drzwi do niej leżące na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem.

Item w sieni komora naprzeciwko izbie: drzwi z sieni na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem. Drugie drzwi na dwór z tejże komory, też na zawiasach z zamkiem wnętrznym.

Item dwoje schowanie nad izbą i nad komorą, drzwi oboje na zawiasach.

Item w końcu kownaty wyżej pomienionej, loch dla chłopów chowania.

Item stajnia, albo odryna słomą nakryta, na sochach, albo słupach wysokich: żłoby i drabiny są.

Obora. W niej bydła Królewskiego niemasz, jednak się go może wychować do piącidziesiąt. W tej oborze chlewów 6 ze trojgiem drzwi na biegunach, z drabinami i niektóre ze żłobami. Tamże małe chlewki 2, a trzeci więtszy bez drzwi.

Ryje dwie przeciwko sobie, młocarnia między niemi, z wrzeciądzami i z skoblami, drzwi dwoje niemałe na biegunach.

Item po drugiej stronie od Dźwiny śpichlerz, drzwi na zawiasach z zamkiem wnętrznym. Podle tego śpichlerza świreń, drzwi na zawiasach z zamkiem wnętrznym. Drugie wrota od Dźwiny z tarcic. Item wedle wrót browar, drzwi na biegunach, z wrzeciądzem i z skoblem, dranicami kryty. Item domek nowy, albo łazienka nad sadzawką w podwórzu, z sionką i ze drzwiami na zawiasach wszędzie. Tamże w końcu komórka, drzwi do niej na zawiasach z wrzeciądzem i z skobłą żelazną, odespoć dranicami a potem słomą po wierzchu kryta.

Ogrody dwa niebardzo wielkie wkoło domu dla użytków. Item sadzawek dwie niewielkich a trzecia maluśka.

Pola folwarkowe gruntu średniego, przypiaszczyste, na troje rozdzielone. Wysiewa się na każde purów Ryzkich

citra 90. Jest też jeszcze pole folwarkowe, które przedtem niejaki Otto von Epen, burmistrz ryzki, trzymał nullo jure, dla czego pp. rewizorowie in anno 1590 jemu je byli odjęli i do zamku przywrocili, teraz zaś od kilku lat znowu je otrzymał od K. J. M. do żywota sobie i żenie, za ustąpieniem pana Leńkowem. Już ten Epen umarł, żona jego jest w possessyej.

	Wysiewek na rok 1599 purów Ryzkich	Urodzaj albo umłot: purów	Resta na nasienie	Na pieniądze	Taxa per gr.	Summa flor.
Żyto w półczwarta	82	287	82	205	20	136.20
Jęczmień we czworo	45	180	45	135	18	81.—
Owies we troje	40	120	40	80	12	32.—
Żyto jare we troje	8	24	8	16	20	10.20
Groch we troje	2	6	2	4	30	4.—
Gryka we troje	12	36	12	24	12	9.18
Len	$^1/_2$	$1^1/_2$	Przędzę z nich	pudów 9	20	6.—

Siana bywa dobrego stogów 3, w każdym po wozów 10. Rachując wóz per gr. 8, facit flor. 8. Siana z błot niedobrego wózków 20, per gr. 6, flor. 4.

Summa za zboże i siano czyni flor. 291.28.

Poddani do tego folwarku.

Naprzód Leymani, których jest n^0 2. Powinność ich niżej opisana.

	Haki	Żyto	Jęczm.	Owies	gr.
Peter Koenikk Leyman — na robotę z koniem na każdy dzień powinien	5	5	—	—	18

	Haki	Żyto	Jęczm.	Owies	gr.
Martt Wedmer Leyman — miasto roboty nad robotami stawa .	4	5	—	—	18
Chłopi:					
Blank Bertell i z bratem . . .	1	4	3	3	18
Tenże miodu pud	—	—	—	—	30
Repin	1/2	3	3	2	18
Werszlag	1/2	3	3	2	18
Miglis	1/2	3	3	2	18
Mangiel	1/2	3	3	2	18
Weczyn	1/2	3	3	2	18
Tenże miodu pud	—	—	—	—	30
Miglis także miodu pud . . .	—	—	—	—	30
Celtyn pustych haków . . .	3 1/2	—	—	—	—
Hapen	1/2	5	3	2	18
Ponth	1/2	4	3	2	18
Willan	1/2	4	3	2	18
Rune	1/2	4	3	2	18
Senda	1/2	4	3	2	18

Summa haków facit n⁰ , z których przychodzi: żyta purów łot. n⁰ , w każdym siedm sieków Ryzkich — uczynią purów Ryz. n⁰ , per gr. 20, facit flor. . Jęczmienia purów łot. n⁰ — uczynią purów Ryzk. n⁰ , każdy per gr. 18, facit flor. . Owsa purów łot. n⁰ , także uczynią purów Ryzkich n⁰ , każdy per gr. 12, facit flor.

Pieniędzy czynszowych i za miód, wyżej opisanych, facit floren.

Do tego z haku barana jednego: uczyni baranów 6, a od Leymanów baranów 2, facit baranów 8, per gr. 20, facit flor. [5.10]. Ktemu z haku kurów 4, facit kurów 24, każdy per gr. 1 1/2, facit flor. [1.6]. Jajec z haku per 10, facit jajec n⁰ 60, per gr. , flor. 0.4 gr. Wór do zboża z haku 1, facit worków 6, każdy per gr. 4, facit flor. 0.24. Siana z haku wóz 1, facit wozów n⁰ 6, każdy per gr. 8, facit flor. [1.18].

Ogrodnicy: 1 Rukin, 2 Kursth, 3 Belin, 4 Wewer, każdy per gr. 9, facit flor. 1.6. Ogrodnicy uboższy: 1 Bredyg, 2 Stackbortt, 3 Czurna, 4 Tkacz — każdy per gr. 3, facit flor. 0.12.

Summa summarum od tych poddanych wyżej opisanych tak za zboże, jako i za inne powinności czyni flor.

Powinni też poddani każdy z pół haku swego wywieźć drew z lasu zimie i do dworu wystawić pół sążnia, a z haku sążeń. Jednak mają na to zimie od inszych robót tydzień wolny.

Roboty. Te odprawują od poranku poniedziałkowego, aż do wieczora sobotniego bydłem i pieszo, jako każą. Lecie od Wielkiejnocy, a zwłaszcza kiedy gwałtowna potrzeba, dwojgiem.

Karczmy. Pierwsza w miasteczku przeciw kościołowi, w której piwo dworskie szynkują. Druga na gościńcu ku Ixkielowi. Trzecia za nią trochę dalej. Czynią wszystkie, jako urzędnik dawał sprawę, flor. 30.

Jaź na Dźwinie, na którym się łososie łowią. Dostawają ich na rok citra vel ultra n° 600, każdy per gr. 10, facit flor. 200. Od łowienia też minogów i inszych ryb przychodziło przedtem flor. 20. W które, iż się był nullo jure Mepen, mieszczanin Ryzki, wdarł i przez lat kilkanaście do swojej mojze używał, dlaczego był przed nas do pokazania prawa na to przypozwan. Który na terminie stanąwszy, na to żadnego prawa nie pokazał, tylko za jakiemś pozwoleniem zamkowem łowienie w rzece miewał. Z tej tedy przyczyny kładzie się zaś ten prowent do Kircholmu to jest flor. 20.

Piece wapienne bywały przedtem, wapienny i ceglany, ale od lat 15 dla niedostatku drew zniszczały.

Za kamień, który w górze łamią i do Rygi huczanami do murowania prowadzą, od każdego huczana, co przez lato wozi, pieprzu funt. Bywa huczanów citra vel ultra 8, facit pieprzu ℔ 8, per gr. 24, facit flor. [6.12].

Obora. Bydła na ten czas Królewskiego nic niemasz, jednak się go może chować do piącidziesiąt.

Opowiadał się podstarości Kircholmski na doktorową Stopiuszową, iż ona przez arendarze swe od lat ośmi zajęła wygonu zamkowego niemałą sztukę. Czego, będąc pozwana przed nas, nie przyznawała i owszem przez syna swego tak się deklarowała, że stary zwyczaj w tej mierze zachować chce, ponieważ to bez prawa dzierżała.

Lasy i bory Kircholmskie.

Rewizorowie pierwszy lasy bardzo małe położyli, teraz nalazło się ich niemała sztuka, wzdłuż na milę ku puszczy zamku Ryzkiego, albo do wsi Ryzkiej Bykkiern. W którą Ullembrok, mieszczanin Ryzki, względem poddanych mojze swej, którzy są przy granicy, daleko się wstępował i poddanego na własnym gruncie Kircholmskim posadził. O które lasy i grunty, gdy miał pan dzierżawca Kircholmski z Ullembrokiem przed nami sprawę na sądzie, była ta sprawa odesłana ad revisionem bonorum Kircholmensium. Na rewizyej będąc, wyjechaliśmy in locum differentiarum, pokazały się być słusznie lasy i grunty w Kircholmskich granicach, przez pierwsze Komissarze, mianowicie p. Skumina, na ten czas wojewody Nowogrodzkiego i Jerzego von Rosen anni 1582 [opisanych]. Dla czego te lasy, a pogotowiu i poddanego w nich siedzącego, nazajutrz [od] Ulembroka, gdy do słuchania dekretu nie stanął, in contumaciam odsądziliśmy, a do zamku Kircholmskiego przywróciliśmy. Drzewa do budowania po części.

Granice Kircholmskie.

Te i z przyznania poddanych i z rewizyej samych granic pokazały się słusznie opisane przez rewizory anni 1582, które tak opisali.

Poczynają się od rzeki Dźwiny w stronę Iflantską, przeciwko ostrowowi Talskiemu, od progu, który jest na Dźwinie, nazwany Rumba, prostym trybem do sioła Ryzkiego Bykkiern. To sioło ostawując po lewej ręce, do kamienia wielkiego, od tego kamienia do rzeki Jugly. Tą rzeką Juglą w wierzch do rzeki drugiej Esupy, która wyszła z rzeki Jugly i poszła ku Dźwinie. Tą rzeką Esupą aż zaś w Dźwinę. Tu się kończy granica Kircholmska. Tego wszystkiego gruntu Kircholmskiego od rzeki Dźwiny do rzeki Jugly poprzek na milę jedną, a wzdłuż nad Dźwiną mil dwie.

We wszystkim tym okręgu grunty są podłe, borowiny, okrom nad Dźwiną przy Kircholmie są grunty średnie.

W tymże okręgu doktorowa Stopiusowa, zegnawszy chłopa, nad rzeczką Juglą mojzę sobie zbudowała, do której też ma kilka chłopów, za prawem swem wiecznem. zdawna Kircholmskich. A że

w lesiech Króla JM. i z poddanymi swymi po różnych miejscach siedzi, za którymi sobie lasy Króla JM. tam najlepsze, które między chłopami są, uzurpuje, potrzeba tego bronić, gdyż to są Regalia a nie pertinentia chłopom . . .

Miasteczko,

w którem domków kilkanaście, ale iż szlachta i mieszczanie Ryzcy za przywilejmi swymi wszytko trzymają, tedy też z nich do Kircholmu nic nie płacą, okrom tylko zagrodnik jest jeden dworski, który do dworu powinność oddaje. Ci mieszczanie, będąc od nas requirowani, z prawy swoimi się nie stawili, a mają tamże karczem 9.

Co do Kircholmu odeszło.

Meppen, Ryżanin, na 3 hakach poddanych 14, za daniną dzisiejszego Króla JM. anni 1589 jemu i żenie jego, z wniesieniem 300 flor. polskich, które potomkom ich mają być z skarbu Króla JM. zapłacone.

Stopius, doktór Ryzki, poddanych 10, za przywilejem Króla JM. Stefana anni 1578, daninę Chodkiewiczową konfirmujacym, na wieczność.

Szreder, Ryżanin, poddanych 4.

Dytrich Reymann na pół haku ziemie mojzę i poddanego jednego ma.

Bernath Reyman, z Rygi, brat Dytrichów, na drugim pół haku mojzę i poddanego.

Stancell Weiss na trzech hakach ma mojzę, poddanych piąci i karczmę, za daniną Króla JM. dzisiejszego anni 1589 die 13 Januarii.

Szlachta pod Ks. Kurlandzkim mieszkająca, którzy mają grunty pod Kircholmem:

Wilhelm Meden mojzę ma i poddanych 6. Hans Berch także mojzę i poddanych 6. Wilhelm Zeldebach mojzę i poddanych 2.

LENOWARTH.

Zamek nad Dźwiną, leżący na skale, na miejscu wyniosłem, z pospolitego kamienia murowany, mil siedm od Rygi, zdawna kapituły Ryzkiej. Zdawna, część za mistrzów Liflantskich, część za Moskwy potem, zburzony i zepsowany. Teraz tylko mury puste stoją, tak że w nim żadnego mieszkania niemasz, jeno ogród po wszystkiem zamczysku, na którem użytki: kapustę siewają.

Wedle niego poniżej na równinie mojza założona i zbudowana przez pana Bielawskiego, sztakietem wokoło ostrożona, dobrym i po części odnowionym sztakietem. Z przyjazdu wrota proste, nowe, z tarcic, dwoiste, na biegunach, z skoblem i z kuną żelazną, deskami kryte. Wyszedłszy z tych wrót na podwórze, po prawej ręce tej mojze stajnia nowo zbudowana, słomą kryta (w której się stawi koni 18), z przeworami po jednej stronie wysokiemi, z drabinami i ze żłobami. A przed stajnią przykrycie na słupiech, gdzie 2 wozy się postawić mogą. Tamże dalej, stajnie 2, stare, pod jednem pobiciem deskami, ze żłobami i z drabinami, w których po 12 koni stawi się: w jednej drzwi małe, w drugiej wrota na biegunach.

Po drugiej stronie od Dźwiny, dom wielki nowy na krzyż budowany, dranicami przykryty. Wchodząc do niego, przed sienią ganek niemały albo siedzenie, z wierzchu tarcicami [kryty], a powiment nad ziemią dylami położony, balausami wkoło ozdobiony; wschodek u ganku. Wchodząc do sieni, drzwi w niej na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem i z skoblą. Idąc do izby stołowej od zamczyska drzwi na zawiasach, z klamką żelazną i z haczkiem. W tej izbie piec [z] zielonych, polewanych kafli, komin wedle niego murowany i nad dach . d pieca wymurowany, okien z błonami sklannemi pięć i z okiennicami, półap dobrze warowny, pawiment z tarcic, stoły dwa, ławy około, zedel jeden i ława przed stołem długa, prosta. Druga izba z przeciwia także niemal wielka, drzwi do niej na zawiasach, z haczkiem żelaznym, okna 4 z błonami nowemi, ławy w koło, stół jeden, zedel jeden, piec [z] prostych kachli i komin wedla niego murowany, także nad

dach wywiedziony. Kownata z tej izby, tarcicami kryta, in figura pyramidali, jeszcze niedoprawna, jako ma być. W sieni komórka potrzebna, drzwi na biegunach.

Item po drugiej stronie od zamczyska. Dom deskami kryty, niemały; w nim izba wielka, gliną oblepiona. W niej okien trzy z błonami sklannemi, stół jeden, zedel jeden, piec prosty i komin wedle niego murowany, drzwi na zawiasach, ławy wkoło. Z tej izby kownata, do niej drzwi na zawiasach, komin murowany, okienka 2 po moskiewsku. Pod tą kownatą piwnica; ściany w niej murowane, drzwi na biegunach z skoblą i z wrzeciądzem. Tamże komórka potrzebna, drzwi do niej na zawiasach. W sieni kuchnia, albo browar, gdzie piwo warzają, okienko jedno w ścienie z podwórza. Z tej sieni piekarnia; w niej piec czarny, okienka 2, ława 1, stół jeden nienaprawny, drzwi na zawiasach. Za tą piekarnią chlewik dla kokoszy.

Item po tejże stronie dom niewielki, dranicami kryty, okna w nim trzy z błonami sklannemi, piec prosty i ławy po obu stronach, stolik jeden, zedel jeden. Z tej izby komora; w niej 2 okna bez błon, drzwi na zawiasach, skobl i wrzeciądz; także i u drzwi izdebnych, z klamką żelazną. Z tej komory komórka potrzebna, drzwi na biegunach. U sieni drzwi na biegunach z skoblem i z wrzeciądzem. Item dalej chlew nowy, słomą kryty, dla świni. Item w drugim kącie druga piekarnia, drzwi na biegunach, wrzeciądz i skobl, okienka 2, piwnica pod nią. Tamże wrota ku oborze nowe, deskami kryte.

Po czwartej stronie kuchnia pańska wielka; item sernik wysoki na sześci słupiech, wschod do niego, drzwi z skoblem i z wrzeciądzem, dranicami kryty. Item kleci, albo śpichlerzów 3, jeden blisko drugiego, jeden słomą, a dwa słomą (?) kryte (wschody do nich do wyższego schowania nad niskiemi), z wrzeciądzem i z skoblem każdy.

Wyszedłszy z podwórza ryje dwie, jedna przeciw drugiej, z piecami dobremi. W pośrodku młocarnia; wrota dwoje sobie przeciwne, słomą nakryte. Za temi ryjami stodoła dla chowania zboża, słomy etc. nowo postawiona.

Item ogrody dwa użytkowe, jeden tuż przy mojzy, a drugi w zamczysku, wyżej pomieniony, na którym użytki. Jako kapustę

etc. siewają. Item sadzawek 8, a jedna z nich błotem zalazła i wody bardzo mało w niej.

Obora. W niej chlewów pięć: jeden z korytem i z drabiną, drugi mały, trzeci więtszy — czwarty wielki i drzwi obalone (w nim żłoby 2, koryto 1, drabina 1), piąty mały niski. Wrota do tej obory na biegunach, wrzeciądz i skobl.

Kościół.

Bywał przedtem na pagórku drzewiany, którego teraz niemasz i potrzeba go zbudować. I poddanych około Lenowarthu jest niemało, a blisko inszego kościoła niemasz. Do którego kościoła zdawna za arcybiskupa należał ostrów na Dźwinie. Który przedtem dzierżał Cymmerman Ryżanin od Króla Stefana dożywociem, a teraz dzierży Reymund niejaki za prawem kupionem od Cymmermana. Ale snaść, jako poddani sprawę dali, iż za ordynacyą ś. pamięci Króla Stefana nieboszczyk pan Pękosławski naznaczył był na kościół Lenowartski haków siedm, takoż i teraz w inwentarzu JM. pana wojewody Wileńskiego panu Sewerynowi Lewoszyńskiemu, podstarościemu Lenowartskiemu podanym, znaleźliśmy na księdza haki trzy. I jest teraz [ksiądz] w possessyej ich, na których ma chłopków dwu. Słaba bardzo jego conditia. K temu poddani wszyscy włości Lenowartskiej powinni dawać z haku żyta siek 1, jęczmienia siek 1, owsa także siek 1 i kura jednego. Item z dóbr mniszek Ryzkich, Mempolth rzeczonych, między Lenowartem i Aszkaradem leżących, jako się z pana Skuminowej rewizjej anni 1582 pokazuje, poddani płacili po sieku jęczmienia i owsa. Teraz Patres Societatis Jesu trzymają. Do tego ze wsi Ixkielskiej Thomasdorff poddani, będąc parochjany, także z haku tego trojga zboża po sieku dawali.

Bywał też przedtem zdawna w zamku Lenowartskim kościół murowany wielki, mnichów zakonu Bernardyńskiego, którego teraz tylko ściany a szczyty stoją, i lepiejby ten naprawić, niż znowu drewniany budować, ponieważ jest z starego zamku materyej dosyć.

Pola folwarkowe.

Tych miary statecznej niemasz, bo różno po sztukach w lesiech między błotami leżą. Tylko jedno pole jest wedle dworu,

na które się wysiewa zboża purów Ryzkich nº 90 gruntu niezłego. Insze pola w lesiech i między błotami sztukami po różnu leżą.

	Wysiewek na rok 1599 purów Ryzkich	Urodzaj albo umłot purów	Na nasienie purów	Na pieniądze purów	Taxa pur. per gr.	Summa flor.
Żyto we troje	196	588	196	392	20	261.10
Żyto jare we troje	18	54	18	36	20	24.—
Jęczmień we czworo	70	280	70	210	18	126.—
Owies we troje	150	450	150	300	12	120.—
Groch we troje	3	9	3	6	15	3.—
Gryka we troje	9	27	9	18	12	7.6

Len i konopie rzadko kiedy i to potroszę dla czeladzi sieją.

Siana z błot stogów 15, w każdym wózków sześć, każdy po 6 gr., facit flor. 18.

Summa z tego folwarku czyni flor. 559.16.

Przy tym folwarku ogrodnicy: Bekier, Warejko, Hermann, Spolin, Nakaybull, Mikita Tatarzyn. Każdy z nich ma ogródek i po sztuce ziemie w lesie na pur, albo na dwa. Płaci z nich każdy za wszystko na rok flor. 2. Czyni od wszystkich flor. 12. Nadto, lecie najwięcej, robią co im rozkażą, a żony ich w ogrodziech plewią.

Poddani.

A naprzód ci, którzy za wszystkie powinności, to jest za zboże, za roboty i za inne pieniędzmi płacą.

W pogoście Kurczyn:

Mikiel Tenisan hak. $^1/_3$ płaci flor. 3.18; Hans Ila hak 1 płaci flor. 10; Kowal Lodyn hak 1 płaci flor. 10; Andrej Toł-

macz hak. 2 płaci flor. 20; Prościn Niemiec hak. 3 płaci flor. 30; Thomas Busbar hak 1 płaci flor. 10.

W pogoście Idorowskim:

Hans Niemiec hak. $^1/_2$, płaci flor. 5.

Summa tych dwu pogostów czyni flor. 88.18.

W pogoście Piszczyńskim:

Stypowa wdowa hak 1, płaci flor. 10, Dawid Niemiec hak 1 płaci flor. 10, Biryn hak. 2, płaci flor. 20, Zergogulów 2 na zarębku w lesie, za wszystko płacą flor. 15.

Summa z tego pogostu czyni flor. 58.

Poddani na powinnościach.

W pogoście Kurczyn:

Andrej Themell .	1	Jachim Zed . .	$^1/_2$
Jan Laudath i Czy-		Lawryn Kier . .	1
janka . . .	1	Anoglath . . .	1
Matys Kam . .	$^1/_2$	Urznikow hak pusty	1
tegoż puste .	$^1/_2$	Juryn Pecith . .	1
Gruli Niemiec . .	1	Peter Sloka . .	1
Jan Zagier . . .	1	Andrej Muszka .	1
Jan Karkl . . .	1	Swelm	1
Nickel Sarmann .	1	Jan Teuthen . .	1
tegoż pusty .	1	tegoż pusty hak	1
Andrej Stadtdulth .	2	Juryn Kawlin . .	1
Andrej Dupon . .	1	Mathys Leiszezenimk	1
Mikiell Otto . .	1	tegoż puste .	$^1/_2$
Peter Zed puste .	$^1/_2$		

Facit haków n^0 19$^1/_2$, pustych n^0 4$^1/_2$.

W pogoście Idowskim:

Peter Kierp . .	2	Thomas Skiven .	1
Andrys Zybem . .	1	Mihel Ledmann .	1$^1/_2$
Andrys Gawen .	1	Symon Ledmann .	1
Lenis Rynik . .	1	tegoż puste . .	$^1/_2$
Kuja Zenimk . .	$^1/_2$	Marko Halk . .	1
Sujmann . . .	$^1/_2$	Hindryk Klinsper .	$^1/_2$
tegoż pusty .	1	Putryn pusty . .	1
Hans Kanxian . .	1	Koje Zenimk . .	$^1/_2$
Jakub Jaxtan . .	$^1/_4$	tegoż puste .	$^1/_2$

Marcin Kluss pusty	1	Wirbagal Askruba .	1/2

Facit haków n⁰ 13 1/4, pustych n⁰ 4.

Pogost Piszczyński:

Tomes Stoken . .	1	Juryk Jawno Zenimk	1
tegoż pusty .	1	Matys Klewin . .	1/2
An Giewel . . .	1	Jan Ilzenu . . .	1
Wilcen Mikiell . .	1	Dyrik Ilgowianin .	1/2
Jakub Kluttyn . .	1	Kraulus . . .	1
tegoż pusty . .	1		

Facit haków n⁰ 8, pustych n⁰ 2.

Summa w tych trzech pogościech osiadłych haków n⁰ 40 3/4, pustych n⁰ 10 1/2.

Powinność poddanych z każdego haku osiadłego.

Pieniędzy czynszowych flor. 2.

Żyta purów łot. 3, które czynią purów Ryzkich 5, każdy per gr. 20, facit flor. 3.10.

Jęczmienia purów takichże 3, które czynią purów Ryzk. 5, każdy per gr. 18, facit flor. 3.

Owsa purów takichże 3, które czynią purów Ryżkich 5, każdy per gr. 12, facit flor. 2.

Siana wóz, albo konopi pud 1, per gr. 15, facit flor. 0.15.

Chmielu pud 1, per gr. 20, facit flor. 0.20.

Miodu pud 1, per gr. 30, facit flor. 1.

Kapłun n⁰ 1, per gr. 3, facit flor. 0,3.

Facit z haku jednego summa flor. 12.18.

A ze wszystkich haków n⁰ 40 3/4, czyni flor. 513.13 1/2.

Do tego na rok wszyscy poddani dawają in simul wieprzów karmnych n⁰ 5, każdy per flor. 2 1/2, czyni flor. 12.15.

Summa za te powinności wszystkiego czyni flor. 525.28 1/2.

Nadto z każdego haku sanną drogą drew sążeń do dwora wystawić powinni, wszakże już w ten czas od inszych robót wolni. Które roboty na każdy tydzień z haku pięć dni, dwojgiem ludzi i z [s]przężajem odprawują.

Karczmy abo stodoły. Pierwsza przed mojzą, w której się stanowić może koni 30. Izba, sień i komora i piekarnia.

Druga na Kaybule, także wielka piekarnia tylko, a komora.

Z tych obudwu arendą płacą flor. 25.

Trzecia na Kiehomie; do niej pół haka ziemie. Czyni na rok arendą flor. 20.

Czwarta Jankielowa; do niej ziemie pół haka. Czyni na rok arendą flor. 20.

Summa z karczem facit flor. 60.

A iż w pierwszych rewizjach wspomniono pożytki z popiołów, z smoły i za balki do Rygi spuszczane, teraz urzędnicy J. Ks. M. P. wojewody Wileńskiego sprawę dawali, iż żadnego pożytku z lasu niemasz, bo już lasy wypustoszono.

Pieca wapiennego, cegielniej, dla niedostatku drew niemasz. Młyna też żadnego w tej dzierżawie nie[ma], bo żarnami mielą.

Jaź do pół Dźwiny, a od pół Dźwiny książęcia Kurlandzkiego. Dostawa się na tej połowicy łososi citra 150, każdy per gr. 10, facit flor. 50. Łowią się minogi i inne ryby, ale się na potrzebę dworną obracają.

Summa summarum wszystkich a wszystkich prowentów dzierżawy Lenowartskiej czyni na rok flor. [1354 gr. $2^1/_2$].

Granice gruntów i puszczej Lenowartskiej.

Przy niniejszej rewizjej toczyła się sprawa przed nami ex submissione między poddanemi Króla JM. zamków Ixkielskiego i Lenowartskiego, przy których poddanych urzędnicy ich takowych kontrowersyi popierali. Ixkielscy poddani twierdzili: granice między Lenowarthem a Ixkielem poczynają się od ruczaja albo potoczku w Dźwinę wpadającego, Dohub nazwanego, ztamtąd zaś do rzeki Ugry, a za rzeką Ugrą w wierzch drugiej rzeczki Mayłupy. Lenowartscy zaś powiadali być granice swoje poczynające się od kamienia wielkiego, połowicą w Dźwinie leżącego, na którym krzyż mienili być: który kamień, pół mile za wyżej pomienionym potoczkiem Dohub, w Dzwinie leży w grunt Ixkielski i drugi zaś kamień dalej wzgórę, na którym także krzyż granice być ukazujący powiedali. E contra poddani Ixkielscy powiedzieli: prawda jest, że tam są takie kamienie, ale te granice nie z Lenowarthem, ale z szlachcicem jednym, Bandomirem niejakim, a w gruncie Ixkielskim, zdawna uczynione znaczą. Którym my słuszności i circumstantiom, także allegatis utriusque partis pilnie się przypatrzywszy, a ponieważ oboi poddani według opisania rewizyej pana Skuminowej od rzeki Maylupy na[o]koło

Lenowartskie granice przyznali, tedyśmy je także, jako je pan Skumin opisał, in toto dekretem naszym approbowali. Które tak idą:

Począwszy od uścia rzeczki Ubupy, gdzie wpada w Dźwinę, tą rzeczką w wierzch do drugiej rzeczki Elksupy. Przez tę rzeczkę Elksupę, przez błota, do gruntu pośród błot leżącego, nazwanego Bergie, ostawując po lewie grunty Soncelskie, a po prawie Lenowartskie. Od tego Berga przez dwór granicami i kopcami naznaczonemi do granice pana Szpilowej Kieypien mojzy: tam były stare znaki graniczne, w drzewiech krzyże poczynione. Ostawując te Kieypińskie grunty w lewie, a po prawie puszczą Lenowartską prostym trybem do potoku Szeskuba. Od tego potoku prosto do rzeczki Dałpuby. Przez tę rzeczkę Dałpubę — tu się zeszła puszcza Lenowartska z puszczą Kokenhauzką.

Tego wszystkiego okręgu w granicach pomienionych, począwszy od Dźwiny, poprzek mil trzy, a wzdłuż także mil trzy. Puszczej samej Lenowartskiej w tem okrążeniu naznaczonych granic jest na mil 2.

Te puszcze są spustoszałe. Zwierzu rzadko; okrom niedźwiedzia, łoś przechodem bywa. Potrzebaby ostatka tych lasów w lepszej ochronie mieć, ponieważ się do miasteczka Ks. JM. Kurlandzkiego, od kilku lat nad samą Dźwiną założonego, w nie wrywają.

KOKENHAUS.

Zamek murowany na górze skalistej, wysokiej, w tryangule — nad rzeką Dźwiną z jednej strony, a z drugiej miasto, a z trzeciej strony rzeczka Persya, która tuż pod zamkiem w Dźwinę wpada — dobrze mocny i kosztem wielkim budowany. Ale iż mury i sklepy na wielu miejscach się popadały i porysowały, ktemu dachy i błamki pogniły i baszty niektóre poupadały, przeto poprawy potrzebują. Sam zamek z kamienia murowany.

Z przyjazdu od miasta przekop po lewej stronie, bez wody, błotem zalazły, a po prawej stronie sztakiet podle wału. Nad tymże przekopem brama drzewiana na zawiasach, przed przy-

grodkiem dachem przykryta, mostem dylami pomoscona. Wedle niej ściana cegłą w drzewo murowana. Fórta podle wrót na zawiasach troistych. Te wróta — kuną żelazną zapora w ślepy zamek się zamyka — goździmi nabijane i łańcuch, którym też wróta zamykają, w skobl. Wedle fórty wartownia, okno jedno z kratą żelazną, piec w niej czarny, stolik jeden, drzwi na zawiasach z klamką i z wrzeciądzem, i z skoblem, i z hanthabą żelaznemi. Brama do przygrodku, w której wróta dwoiste, blachą żelazną futrowane, goździami wysokiemi nabijane, na zawiasach dwoistych, przewora kuną się żelazną w ślepy zamek zamyka. Fórta na zawiasach żelaznych wedle bramy z boku aż do wzwodu na żelaznych hakach, z wrzeciądzami i z skoblami. Brama długa sklepista. Tamże pod tym sklepem komórki dwie — drzwi u nich na zawiasach — jedna po jednej stronie, a druga po drugiej. Item dwie dziury dla strzelby. Drugie wróta dębowe futrowane, na dwoistych zawiasach, goździmi żelaznemi nabijane gęsto, kuną żelazną przewora zamyka się. Item, wychodząc do przygrodku, wedle wrót baszta murowana wysoka, dachówką kryta, z blachą żelazną u wierzchu, szpica na niej i wietrznik, okno z kratą żelazną, drzwi na zawiasach. Wedle tej baszty piekarnia z sionką, drzwi do niej na zawiasach żelaznych, skobl tylko w podwoju; drzwi do piekarniej na zawiasach, z skoblem i z wrzeciądzem, piec prosty i kominek przy nim, okno z błoną sklanną.

Mieszkanie nad bramą pierwszą. Wschód kamienny na nie, tamże izba z oknem, drzwi nowe na zawiasach i skobl w murze. Nad tą izbą drugie piętro z dwiema okny, jedno okrągłe, a drugie wielkie i dziury dla strzelby: wschód drewniany. Nad trzeciem piętrem wiązanie, albo wieża wysoka nowo zbudowana, okien w niej jedenaście, dziur dla strzelby 10. Kuchnia po lewej stronie i z izdebką i okna 2 (jedno zalepione); drzwi na zawiasach u izdebki i u kuchniej, skobl i wrzeciądz. Ściana jedna nowa drzewiana u tej kuchnie, ognisko niemałe, komin nad niem gliniany, u wierzchu nakształt murowanego. Item po prawej stronie wschód i drzwi do niego: u wierzchu zamurowany. Którym przedtem do izby na górę chodzono; drzwi na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblą.

Item gmachy niektóre nad cejghauzem, do których jest wschód drzewiany z poręczem, ganek niemały na słupiech nowy.

W tym gmachu izba niemała z połapem, okien trzy z błonami, piec prosty, ławy wkoło, stoły dwa, komin murowany w kącie, pawiment z dylów położony, drzwi na zawiasach z skoblem, z wrzeciądzem i z haczkiem; ściana poprzeczna drzewiana, szafka przy kominie, drzwiczki na zawiasach. Z izby komora; w niej komin murowany, okien trzy z błonami, w jednem oknie krata żelazna ku Persyej, drzwi na zawiasach z ryglikiem i z wrzeciądzem. Item komórka nad piwnicą, okno z błoną; komórka potrzebna, drzwiczki do niej na zawiasach. Item drzwi u komory na zawiasach z haczkiem, z skoblem i z wrzeciądzem. W sieni komórka stołowa, przy jednej błonie przegrodzona. Item z tej sieni druga izba naprzeciwko, też nad cejghauzem; w niej trzy błony z haczkami, piec prosty, stoliki 2, ławy wkoło, kominek murowany. Komora w tej izbie przegrodzona z drzewa, drzwi na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem, okien dwie z błonami. Z tejże komory komórka potrzebna, drzwi na zawiasach. Ten dom kryty. Item po drugiej stronie przy murze od wału śpiżarnia długa, drzewiana, dranicami kryta, drzwi na zawiasach. Wedle śpiżarnie stajnia przy murze spustoszała między dwiema mury bez przykrycia, w której przy końcu jednym stajenka mała drzewiana na pięć koni z przeworami, z drabinami i ze żłobami, dziura dla strzelby na wał, drzwi na biegunach z wrzeciądzem i z skoblą, okienko z okienniczką drzewianą na zawiasach. Item wedle tej stajnie pustej wieża murowana od miasta, dachówką kryta, wierzch w niej z blachą żelazną i z wietrznikiem. Pod nią mieszkanie dla pachołków ma być naprawione. Wschody na nie dwa z obu stron, stopnie kamienne, tamże piętro drzewiane. Item stajnia druga między mury, też spustoszała, bez przykrycia, na koni kilkadziesiąt, słupy tylko we środku i po stronach i wiązanie na nich albo łaty. Item trzecia stajnia na koni 40, dranicami kryta, drzwi do niej na ziemię obalone; część tej stajniej z przeworami, ze żłobami i z drabinami, piętro bez tarcic. Przy tej stajni izdebka z oknem bez błony, dranicami kryta, piec i komin przy nim, okiennica na biegunach. Łazienka przeciw izdebce, piec w niej polewany, ławy dobre, drzwi na zawiasach z klamką żelazną, z wrzeciądzem i z skoblem, w oknie błona sklanna.

Idąc ku dziedzińcowi przykop z stron podmurowany, głęboki, bez wody — na niektórych miejscach mury się walą w prze-

kop — po jednej stronie laskami nakształt balaussów ogrodzony. Most nowy drzewiany przez przykop, z poręczem po obu stronach, na filarzech murowanych. Wzwod na wałkach żelaznych: z obu stron wrzeciądze.

Dziedziniec. Ten murowany klinem się schodzi ku rzece Persyej. Wieża wysoka, murowana nad bramą, nowo pobielona, dachówką kryta, w której brama długa, sklepista. Wrota żelazne, goździmi wysokiemi nabijane, dwoiste, na zawiasach dwoistych; dwie kuny u nich, co się niemi zapora w ślepy zamek zamyka, fórta w nich także na zawiasach, z ryglem mocnym, żelaznym i z zamkiem ślepym. Podle wrót dwie komórce, drzwi na zawiąsach i rygiel długi. Przez wszystkie drzwi szyslochy dla strzelby z wrzeciądzami i z skoblami. Tamże po stronach osęki cztery długie dla ratowania od ognia. Item sklepik po prawej stronie, w nim piec i okno, drzwi na zawiasach, handthaba i wrzeciądz, piec moskiewski, okien 2, jedno z nich z kratą żelazną. Piwnice po prawej stronie; pierwsze drzwi na zawiasach żelaznych z skoblem i z wrzeciądzem. U pierwszej piwnice drzwi na zawiasach, wrzeciądz bez skobla. Item druga piwnica; u niej drzwi obalone, a pod nią turma głęboka, okna 2. Item trzecia piwnica głęboka, drzwi na zawiasach z wrzeciądzem płaskim i z skoblą; wschód do niej kamienny, okna dwie. Item czwarta piwnica; dwoje drzwi do niej dębowe, futrowane jedne, na zawiasach żelaznych. Między temi piwnicami wschód kamienny. Item piąta piwnica, wschód kamienny: piwniczka mała bez drzwi. Item szósta piwnica, drzwi na zawiasach, z wrzeciądzem i z skoblem. Item siódma piwnica, drzwi na zawiasach. Item sklep wielki, komin murowany, dwoje drzwi w jednym murze przeciwko sobie, szafka w murze, drzwi na zawiaskach z wrzeciądzem. Z którego drzwi do trzeciego sklepu. Komora sklepista. Drzwi nowe żelazne do tych sklepów. Item browar sklepisty, krata żelazna, drzwi na zawiasach. Item piekarnia, piec prosty, błony półowica sklannej; drzwi do piekarnie na zawiasach. Item kuchnia wielka zamkowa, okna w niej 2. W niej dwie izdebce: jedna z piecem prostym i okno z kratą żelazną i z błoną — druga także z kratą, ale spustoszała, drzwi na zawiasach. U tej kuchnie drzwi na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem. Tamże izba sklepista, okno z błoną małą, z drugiej strony błonka mała,

drzwi na zawiasach z obu stron. Druga komora pusta, sklepista, okno z kratą, drzwi proste bez zamknienia. Item piwnice dwie pod temiż sklepami puste. Item sklep pusty i okna dwie z kratą, drzwi na zawiasach. Item tamże w kącic turmy głębokie i wschody do nich kamienne bez drzwi. Item baszty trzy przy ziemi: w jednej trzy okna, a dwie kracie, drzwi dębowe na zawiasach bez zamknienia. Item dwa sklepy: drzwi do nich na zawiasach. Item izba w baszcie, odrzwie tylko, okna zamurowane, szafa bez drzwi, okna bez kraty, komórka potrzebna bez drzwi. Piwnica pusta podle turmy. Item sklep, okien dwie z kratami, gdzie kule, hakownice i ruśnice i insze rzeczy, łańcuchy, do obrony chowają. Tamże komin murowany, drzwi na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem. Item piwnica pusta bez drzwi. Item sklep, drzwi na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem i z skoblem, futrowane, okno z kratą żelazną, piec moskiewski. Item wschod kamienny na salę do pieca. Item piwnica pusta. Item sklep wielki, drzwi dwoje na zawiasach z skoblem i z wrzeciądzem, okien trzy z kratami, komin murowany. Item sklep z kratą drewnianą na zawiasach, trzy okienka dla strzelby, pięć okien z kratami, komin murowany zapadły, piec ziemni zepsowany. Item młyn koński sklepisty, w którym koło dla mełcia zboża, okno z kratą żelazną. Tamże drugi sklepik, okno bez kraty. Drzwi tamże do piwnice. Komin w końskim młynie. Item drzwi do piwnice przedtem pustej, na zawiasach żelaznych z ryglem dla zamknienia. Item piwnica, gdzie prochy chowają, drzwi na zawiasach, wrzeciądz i skobl. Item sklepik pusty, zamurowany wedle prochów. Item izdebka puszkarska, czarna, pusta, okienko jedno. Item w pośrodku dziedzińca studnia w skale kamienna, obmurowana wkoło i dachem przykryta; liny i wiadra dwie okowane i koło wielkie wedle studniej, którem wodę, obracając, ciągną; drzwi na zawiasach z obu stron, z ryglami i z skoblami, szpica, blachą pobita, z powietrznikiem.

Wtóre piętro. Na ganek idąc, który jest sklepisty, którym do inszych gmachów chodzą, ten ganek, jako i insze gmachy i sale kamieniem szerokim quadratowym pawimenty [ma] położone. Wchodząc na wschód do ganku krata drewniana na zawiasach żelaznych. Komórka pusta, drzwi na zawiasach żelaznych, okienka dwie na ganek, a w jednem krata żelazna. Sionka: drzwi na

zawiasach, kominek do pieca, okno z błoną stłuczoną, w niej czwartej quatery niemasz, połap zgniły, kijem podparty. Z tej sionki izdebka, piec polewany zielony i kominek przy nim, okna dwie z błonami sklannemi, stolik jeden, drzwi malowane listwowane na zawiasach, ławka jedna, zamek mocny, klamka, handthaba żelazne. Z tej izdebki drzwi drugie listwowane na zawiasach i z klamką do kownaty sklepistej. W niej okno z kratą żelazną ku Persyej z błoną sklanną, komin murowany szafka w murze bez drzwiczek, komórka potrzebna, ale zamurowana. Z tej kownaty do sionki drzwi na zawiasach i drugie odrzwie i trzecie drzwi na zawiasach z sionki ciemnej. Okno w niej z kratą żelazną, szafka w murze. Kownatka z błoną sklanną i z kratą ku Persyej, komin murowany: w niej komórka potrzebna, drzwi na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem. Tamże wschód na dół; drzwi na zawiasach. Item kownata więtsza; w niej komin murowany, drzwi dwoje z obu stron na zawiasach listwowane, zamek wnętrzny — u jednych tylko klamka, u drugich zamek, klamka i handthaba — okien dwie z błonami i z kratami, stoły dwa, ławy przy murze, szafki w murze, i druga przy drzwiach przy murze. Kownata: w niej komin wielki, okna 2, z kratą jedno, i z błonami, listwy po dwu stronach, szafa w murze, drzwi na zawiasach. Item z kownaty tej drzwi dwoje w jednym murze do stołowej izby, jedne futrowane, a drugie listwowane, z klamką, z handthabą i z ryglem u futrowanych drzwi, oboje na zawiasach. W tej izbie piec zielony polewany, okien 2 z błonami i z kratami, szafa wielka w murze, a 2 małe szafki, stół jeden wielki i drugi mały, ławy wkoło, drzwi na zawiasach z zamkiem, z handthabą i z klamką. W tej szafie pomienionej cztery szafki na zawiasach, drzwi dwoiste. — Kościół: w nim trzy okna z kratami żelaznemi, forma długa, dębowe, staroświeckie. Ołtarze dwa kamienne stare, ganeczek, gdzie organy bywały, drzwi na zawiasach bez wszelkiego zamknienia. Pawiment cegłą polewaną [położony], szafka w murze. Item z kościoła po prawej ręce idąc, drzwi na zawiasach żelaznych, dwie handthabie, komin, okien dwie z kratami żelaznemi. Komórka potrzebna, drzwi futrowane na zawiasach. Izdebka, drzwi na zawiasach i handthaba, okno z błoną sklanną, skobel i wrzeciądz.

Nad kownatą kownatka cudna i wesoła, okien 3 bez błon,

wschód murowany, drwzi na zawiasach, komin murowany, połap nowy. W sionce przed kościołem ganeczek niewielki, co do organ chodzono; teraz zamurowano. U tejże sionki okno z kratą żelazną, drzwi na zawiasach, zamek, handthaba jedna, klamka jedna. Sień przed salą, okno z kratą żelazną i z ramami, gdzie błony były, ale je, snaść dla wiatru, wyjąwszy schowano, komin murowany. Item sala wielka i długa; w niej okien 6 z błonami, a siódme zamurowane, w czterech oknach kraty i błony, a we dwu bez błony sklanne, komin murowany. Z tej sale izba wielka z piecem pięknym pobielanym, polewanym i florysowanym, na filarach murowanych stojący[m]. W niej [okien ?] z błonami sklannemi i z kratami, komin murowany, ławy po dwu stronach, drzwi listwowane na zawiasach z handthabą, klamką, zamkiem. Item drzwi drugie z izby do sionki listwowane na zawiasach, zamek popsowany, z handthabą i klamką. Z tej sionki kownata, w której okno z błoną, której tylko połowica i z kratą, komin murowany. Izba pod wieżą okrągła ku Dźwinie; w niej piec biały z kachli florisowanemi, okien trzy z błonami sklannemi, a czwarte maluśkie. Item drzwi dębowe staroświeckie do sionki ku potrzebnej komórce, u której też drzwi nowe na zawiasach, handthaba u nich. U tej izby drzwi sztukowane dębowe na zawiasach, dwie handthabie i rygiel żelazny. Item idąc do drugiej izby przeciwnej po prawej ręce okno z kratą zamurowaną żelazną. Item druga izba naprzeciwko sklepista, okrągła pod wieżą nad Persyą: u niej drzwi na zawiasach dwoje, handthaba jedna u jednych, okien trzy z błonami, u drugich drzwi schód na dół, drzwi na zawiasach, handthaba, skobl i wrzeciądz, komin murowany, item wschód kamienny wyżej na wieżę podle drzwi. W niej 3 okna na sklepie i wierzch murowany, sklepisty. Item jeszcze wyżej wschód na narożną wieżę, okien wkoło 10. Ta wieża źle przykryta do połowice, wiązanie wszystko i balki albo tramy gniją. Podle niej średnia też sklepista, okien 2 na górze, piętra trzy pod dachem niezupełne, wschody popsowane, dziura w sklepieniu, gdzie przedtem zegar bywał. Nad trzecią wieżą ku Persyej okna we dwoje około i trzy dziury okrągłe dla dział: w średniej okno jedno ku Dźwinie i dwie dziurze. Item od Persyej na trzeciej wieży na sklepie i pod sklepem odrzwie 2, okien 3, komin 1. Dach podle kuchnie i nad sklepieniem po jednej stronie dachówką, a od zamku

zewnątrz dranicami [kryty], a miejscami się odarło. Nad kuchnią sklepy dwa, w każdym po dwu okien, sklepy na zawiasach, dwie skobli i wrzeciądz. W drugim sklepie dwie okna, pół kraty żelazne.

Item blankowanie długie, albo ganek, aż do drugiej wieże, począwszy od wieże od Dźwiny aż do miejskiej bramy. Mieszkanie spustoszałe, okien 3 krzyżowe wielkie, odrzwi 2. Tamże jeszcze wyżej wschod i drabina wielka. Piętra trzy, jedno nad drugiem. Item mieszkanie pod dachem, trzy okna krzyżowe, a po drugiej stronie bez krzyżowych kamieni. Podle tegoż drugie mieszkanie; w niem okien pięć, krzyżowych dwie, a trzy nie. Wschód z poręczem do wieże ku Dźwinie; na zwierzchniem piętrze na wieży ku miastu okna, wkoło okien dwie wyższych pod dachem. Item izdebka albo gmaszek, okno jedno krzyżowe wielkie ku miastu, komin zepsowany, okien dwie z kratą żelazną, odrzwie albo podwoje tylko. Item wschody dwa kamienne aż do nadolnych gmachów.

Armata zamkowa.

Baba bez łoża śpiżana, z której kamienną kulą strzelają, 1.

Bazyliszek śpiżany bez łoża (kula waży funtów 45) 1.

Śpiewaków śpiżanych w łożach i na kołach okowanych było siedm, według rewizyej anni 91. Teraz niedostaje trzech. Dał sprawę podstarości Kokenhauski pan Jan Kąsinowski i cejgwart zamkowy Hans Gryen, że za listem K. J. M. dzisiejszego zaprowadził je do Wilna pan Łukasz Momonicz, skarbny J. Kr. M. W. Ks. Litewskiego: także działo jedno, które był ks. Anspach K. J. M. Stefanowi darował. Teraz tych śpiewaków w Kokenhausie 4. Kule ich ważą po funtów 28.

Śpiewaków mniejszych na kołach w łożach okowanych 7, a tylko jeden dobry; kule ich ważą po funtów 28.

Falkonetów wielkich na kołach i w łożach okowanych 2. Kula ich waży po funtów $2^1/_2$.

Falkonetów mniejszych na łożach i kołach okowanych 2. Kula ich waży po funtów $1^1/_2$.

Serpentynów na kołach i w łożach okowanych 2. Kula ich waży po funtów $1^1/_4$.

Mniejszych serpentynów na kołach i w łożach okowanych 4.

Kula ich waży po funtów $^3/_4$. Mniejszych serpentynów 2. Kula ich waży funtów $^1/_2$.

Hakownic dobrych w łożach 42. Hakownic z zamkami niedobremi 47.

Szturmhaków w łożach dobrych 18. Sztuk hakownicznych 8.

Ruśnic Moskiewskich 305, z których sto naprawnych.

Kammersztyków w łożach niedobrych 11.

Ładunków niedobrych 6.

Barzów żelaznych bez łóż 3. Szturmaków żelaznych w łożach dobrych 2.

Kammersztyków żelaznych bez łóż i ładunków 3.

Hakownic z Lenowarthu dobrych i złych 28. Szturmaków żelaznych dobrych 11. Ruśnic Moskiewskich złych 54. Hakownic bez łóż 4. Sztuk od hakownic 15.

Kule. Kul do tych dział małych i wielkich żelaznych 1667
Kul żelaznych z Wilna, co ważą po funtów 30 . . 33
Kul żelaznych, co ważą po funtów 12 213
Kul żelaznych po funtów 12 257
Kul żelaznych do Felschlangów, co ważą po funtów 6 572
Kul żelaznych po funtów 6 620

Kule Moskiewskie:

Kul do Feltschlangów po funtów 6 1756
Kul żelaznych po funtów 8 43
Kul żelaznych po funtów 7 266
Kul żelaznych po funtów $2^1/_2$ 61
Kul żelaznych po funtów 1 116

Kule z Aszkeradtu i Lenowarthu:

Kul małych i wielkich żelaznych 141. Prochu beczek niewielkich 18.

W tymże cejghauzie:

Gożdziów wielkich żelaznych do dział 12, a mniejszych 3.

Sworzeń żelazny wielki 1. Kafar z linu 1. Motyk 19. Prochownic niemieckich 61. Żelaz do szuflów okowania 40. Szuflów żelaznych 7. Rydlów 30. Łańcuchów wielkich do dział 12. Łańcuchów mniejszych 14. Wagów okowanych 48. Drągów żelaznych wielkich do dźwigania 6. Świder żelazny do wiercenia dział 1. Reff żelaznych wielkich i małych 9. Blach żelaznych

do dział 9. Sztuczek żelaznych 9. Świder do wiercenia piast dzialnych 1. Łóż moskiewskich okowanych do dział 5. Lin wielkich do windowania 5, mniejszych 5. Wóz okowany ze wszystkiem do wielkich dział 1. Wózków okowanych co po dwu kół do dział ze wszystkiem 13. Namiotów tureckich 2.

Zegar cum omnibus pertinentiis JM. pan wojewoda snaść dla naprawy do Wilna zawieść rozkazać raczył i z dzwonem.

Cejgwart i puszkarz zamku Kokenhauskiego Hans Grym, nie mając zapłaty zasłużonego swego przez kilkanaście lat i o swoim groszu pilnując cejghausu i armaty Króla J. M. przyszedł do wielkiego upadku. Pokazał przed nami regestr zasłużonego swego Komissarzów Króla J. M. anni 1588, nieboszczyka ks. Piotrowskiego i p. Pielgrzymowskiego, gdy z sejmu koronacyej Króla J. M. ze wszystkimi żołnierzmi i puszkarzmi rachunek zasłużonego ich czynili i służbę mu wypowiadali, że temu Hanusowi Grymowi cejgwartowi i Janowi Nieśmielińskiemu, puszkarzowi drugiemu, zasłużonego ich zostało im winno w skarbie Króla J. M. złotych polskich sto dwadzieścia dziewięć. Od którego to roku pomienionego 1588 pokazali listy przypowiedne, któremi im służbę przypowiadano znowu przy cejghauzie i armacie Kokenhauskiej przez pana Ostromięckiego, cejgmistrza K. J. M., i każdemu z nich żołdu rocznego naznaczono po sześcidziesiąt złotych polskich i po ośmi łokci sukna, albo po ośmi złotych polskich. Która zapłata, iż ich dotąd nigdy nie doszła, tedy okrom obroków z łaski J. Ks. M. pana wojewody Wileńskiego postąpionych, pomieniony cejgwart, nie mając i zapłaty i opatrzenia żadnego, klucze do cejghauzu, do prochów i do armaty wszystkiej przed nami komisarzmi położył, domagając się o wyzwolenie i wolność indzie sobie służby szukać. Któremu, iż cejghauzy i wszystka armata Króla J. M. jest wiadoma i bez niego w cejghauziech Kokenhauskich z trudnaby kto armatę rozłożoną i rozebraną wystawić mógł, a zwłaszcza też słysząc o niebezpiecznych nowinach, zostawiliśmy go przy tejże służbie. Aby się wżdy czem człowiek zasłużony cieszyć mógł, ażeby dalej o czem Królowi J. M. przy tym zamku służyć mógł, naznaczamy mu zarazem na służbę puszkarską trzy haki ziemie w mili od zamku, na których są poddani: Jakób Abszon, Ornis Kiaythan i Barthel Kieythan w pogoście Lipinowskim, (które teraz dzierży niejaki Stokman z łaski książęcia J. M. pana

wojewody Wileńskiego), rozumiejąc być tego potrzebę, aby te trzy haki zawsze do puszkarza Kokenhauskiego należały.

Kościoły katolickie.

Pierwszy kościół przed zamkiem parochialis tituli Beatissimae Virginis, murowany, ku Dźwinie. Do którego król Stefan świętej pamięci fundował i oddał (co też Król J. M. teraźniejszy Zygmunt Trzeci konfirmować raczył) wedle zamkowej ziemie rolej włók 26 (jako o tem przywilej K. J. M. szerzej obmawia, który jest in libro privilegiorum Livonicorum), których ks. proboszcz teraźniejszy jest w possesyej. Ma folwarczek na tem i poddanych kilkanaście ubogich. Do tego na szkołę i na wikaryego domków dwa przy kościele. A na residentią samego ks. proboszcza naznaczyli byli komissarze K. J. M. in anno 1582 dom murowany na murze miejsckim, tuż przy kościele. Tego teraz domu tylko znaki są, gdzie był, a doły, gdzie piwnice, a ks. proboszcz teraźniejszy w swoim własnym, który w mieście ma, mieszka. Do tego poddani wszyscy włości Kokenhauskiej, tak też i szlacheckich, którzy do parochiej należeli, powinni byli dawać, jako o tem revisio jest anni 1582, z każdego haku żyta sieki dwa, jęczmienia sieki dwa. Teraz rozkazaliśmy poddanym zamkowym dawać pro festo sancti Martini z haku żyta, jęczmienia, owsa po sieku, kura i pół grosza.

Drugie trzy kościoły opisane są przy mieście.

Piąty kościołek był za miastem, gdzie tylko ciała zmarłych, prostych ludzi pogrzebowano. Teraz to miejsce płotem ogrodzono dla kości. Według tego miejsca jest miejsce niewielkie: ogród może być na jakiego sługę kościelnego, albo na wikaryego. Jednak na nim żadne budowanie być nie ma, dla zasadzki nieprzyjacielowi po mury miejsckie.

Ornatus et apparatus kościoła Kokenhauskiego ex D. Stephani Regis liberalitate eidem Ecclesiae donatus.

Calix argenteus inauratus, cum patina argentea inaurata et suis pertinentiis.

Monstrantia sive custodia venerabilis Sacramenti argentea cum tribus statuis argenteis parvis inauratis.

Crux argentea inaurauta cum duobus ramusculis, in quarum cacumine duae statuae argenteae inauratae continentur.

Osculum pacis argenteum deauratum. Calix stanneus cum patina. Ampulae stanneae duae. Candelabra lignea quatuor.

Paramentum ex auro broccato cum armis Regiis et suis pertinentiis.

Paramentum ex argento undulato cum armis Regiis, sine pertinentiis.

Paramentum ex veluto rubro cum cruce et columna, ex argento brocato, sine ullis pertinentiis.

Paramentum cetuleum Damasceum cum cruce et columna ex auro et argento cum suis pertinentiis.

Paramentum nigrum bisinum cum cruce argentea, sine ullis pertinentiis.

Antepedium holosericum viridis et flavi coloris. Mappae altaris tres.

Strophiola duo acu a fabre facta, magna.

Miasto Kokenhauz. Położenie i budowanie jego.

Z przyjazdu od Sesweia i od Laudanu przekop niewielki, który idzie od wielkiego przekopu miejsckiego wkoło pierwszej bramy, idącej ku wielkiemu przekopowi do miasta.

Wróta drzewiane dwoiste, goździmi żelaznemi nabijane, na zawiasach żelaznych wielkich, od których po obu stron sztakietem obwiedziono od przekopu do przekopu. Za temi wróty brama murowana do połowice, nad którą izbica drzewiana bez wierzchów, ziemią, kamieńmi faszowana, wywiedzenia wierzchu i naprawy potrzebuje. Wrota dwoiste, żelazem nabijane z fórtą, z zasuwą, z kuną i ryglem żelaznym. Od tej bramy most murowany przez miejscki przekop do drugiej bramy: po stronach albo bokach ściany murowane z okienkami dla strzelby. Pod tym mostem także w murze dla strzelby pobocznej [okienka]. W tej [sc. drugiej] bramie wrota dwoiste, na zawiasach żelaznych, z kuną wielką żelazną, z wielkim probojem i ryglem na łańcuchu. Między temi wroty i basztą miejscką kryszgank murowany na wierzchu; wkoło dziury dla strzelby. Blanki przy nich drzewiane, niczem nie pobite: potrzeba dachu nim się mur [z]wali i drzewo zgnije. Z tego kryszganku wrota na obie stronie na wał, który idzie poprzek miasta z końca w koniec. W którym wale po lewej ręce mur okolisty z trochą izbice nad nim dla obrony wały;

murek się wali, izbica zgniła. Na rogu tego wału, trochę dalej, druga baszteczka narożna, takimże sposobem murowana; na wierzchu izbica. W niej było piętra troje dla strzelby, ale pogniły i zapadły, że dachu niemasz. Po drugiej stronie kryszganku w tymże wale drugi taki kryszgank murowany, w którym bramy dwie z pola do miasta zatarasowane. Za tym kryszgankiem dalej tenże wał się kończy nad rzeką Persyą, która tą drugą stroną podle miasta idzie do Dźwiny, między zamkiem i wysoką skałą. I tu w tym końcu wału rundela murowana w wale. Nad którą za Moskwy była rundela drzewiana, w której feltschlangk moskiewski stawał. Strychowano z niej po dwu stron miasta wzdłuż. Po trzeciej stronie miasta Dźwina idzie. Z tego pierwszego kryszganku wchodząc w miasto, pod basztą miejscką, nazwaną Berssońska, wrota dwoje dębowe, goździmi żelaznemi nabijane, z zasuwami, ze cztermi wielkiemi kunami, z zaporami wielkiemi, z zamkami ślepemi, z ryglami i z kłódkami niemałemi, na zawiasach wielkich żelaznych.

Między temi bramami łańcuch wielki żelazny przymurowany, do zapierania czasu potrzeby gwałtownej.

Od tej wieże mur ze dwu stron miasta i do połowice trzeciej strony. Blanki na nim opadły, wieże spustoszały, także opadły, że nigdziej sztuki postawić nielza.

Ulica wielka pierwsza od tej bramy ku zamkowi po prawej stronie:

1. Kamienica narożna kniazia Andrzeja Połubieńskiego, w której mieszka od niego najmem Eningk Ewen, balwierz. Na tę kamienicę pokazał kniaź Połubieński przywilej ks. kardynałów, w którym niejakiego Joanessa Schmitha w possessyej tej kamienice zachował. Który to zaś Joannes Schmith puścił tę kamienicę frymarkiem Hanus Eykinowi, mieszczaninowi, a ten zaś Eykin przedał ją kniaziu Połubieńskiemu; na co list frymarkowy i zaś list kupna przed nami pokazał i intromissyą słuszną. Do tego domu pół haka ziemie i ogród.

2. Domek drzewiany famati Joannis Szuman dziedziczny. Który jest intromittowany przez pana Zberkowskiego, podstarościego Kokenhauskiego anno 1583, za listem J. M. ks. kardynała przed nami pokazanym. Do tego domu także pół haka ziemie i ogród.

3. Kamienica famati Joannis Barzycki. Sam doma nie był i prawa nikt nie ukazał. Do tego domu pół haka ziemie i ogród.

4. Dom drzewiany famati Hanus Szmith, na który pokazał daninę p. Bielawskiego, ekonoma Kokenhauskiego, wieczną, za rozkazaniem Króla J. M. anno 1582, niejakiemu mieszczaninowi Hans Hoffmanowi należącą. Od którego to Hoffmana pomieniony Hanus Szmith kupił, na co pokazał exktrakt z ksiąg zamkowych Kokenhauskich anni 1593, także tez wypis z ksiąg miejsckich Kokenhauskich. Do tego domu pół haka ziemie i ogród.

5. Kamienica pusta i plac pusty do niej, famati Bartholomaei Prussak, niegdy Kapelle, od którego s[y]ła kupił. Lecz i samego nie było i prawa żadnego nie pokazano. Do tego pół haka ziemie i ogród.

6. Kamienica narożna famati Melchioris Kraus, na którą ukazał prawo kupne od Filipa von Szlithen, burmistrza Kokenhauskiego. Ten zaś burmistrz kupił to był od Frydrycha Grelicha, mieszczanina Kokenhauskiego, na co autentyk przed nami pokazano. Do tego domu pół haka i ogród.

7. Kamieniczka narożna nobilis Severini Tański, na którą pokazał przywilej Króla J. M. dzisiejszego, dat. 25 Junii anno 1593, pod Koronną i W. Księstwa Litewskiego pieczęciami, sprawy ks. Gembickiego i intromissią przez pana Kąsinowskiego, podstarościego Kokenhauskiego. Która to kamieniczka była kadukiem po niejakim Peter Keser, mieszczaninie Kokenhauskim. Do tego domu pół haka ziemie i ogród.

8. Kamienica narożna nobilis Joannis Sieniawski, którą kupił od Hermana Olbrynka, mieszczanina Kokenhauskiego, na co przywilej pokazał, konfirmacya Króla J. M. dzisiejszego, z pomienieniem w niej kupnego prawa, z datą roku 1596, dnia 26 Augusti. A iż do tego domu i za temże prawem trzyma dwa place, z których na jednym się pobudował, a drugi pusty, tedy do nich z jednego półtora haka ziemie i trzy ogrody trzyma.

9. Kamienica narożna murowana famati Philippi von Szlithen, burmistrza Kokenhauskiego, na co pokazał prawo kupne od Joachima Bowsk, mieszczanina Kokenhauskiego. Który tę kamienicę kupił był od pana Mikołaja Korffa, rotmistrza Króla J. M. Ten zaś w długu miał ją od niejakiego Frydrycha Bursztalana, mieszczanina Kokenhauskiego, któremu ten dom rewizorowie

Króla J. M. anno 1582 dali. Na co wszystko in scriptis authentica sufficientia przed nami pokazał. Do tej kamienice ziemie pół haka i ogród.

Od tejże bramy Berzońskiej tąż ulicą ku zamkowi po lewej stronie:

1. Kamienica na rogu famati Hans Lammers, na które pokazał prawo kupne od Albrychta Fresendorffa, mieszczanina Kokenhauskiego. Ten zaś Albrycht Fresendorff kupił ją od Hermana Winkelmana, mieszczanina i od żony jego, której mężowi pierwszemu Hanus Krygierowi dał tę kamienicę pan Bielawski, oeconom Kokenhauski, za rozkazaniem pp. komissarzów Króla J. M. anno 1582. Na co wszystko authentica sufficientia in scriptis pokazał. Ten dom przed Moskwą należał niejakiemu Hermanowi Rehmanowi za prawem kupnem od p. Fromholda Tysenhausa i po nim dziedziczką tego domu wyżej pomieniona Margaretha Wechmanówna Hanussowa Lamerowa z mężem swym dzierży. Do tej kamienice pół haka ziemie i ogród.

2. Kamienica famati Melchioris Lammers, wójta miejsckiego. Którą kamienicę dostał po żenie swej Annie Heyor, która z pierwszym mężem swym kupiła ten dom od pana Barthłomieja Tyzenhausa z Berzony. Ten pan Tysenhaus kupił to od Fromholda Tyzenhausa, stryja swego. Fromholdt Tysenhaus kupił od Hermanna Szulca, mieszczanina, anno 1554. Po recuperatiej intromissią wziął przez rewizory Króla J. M. p. Skumina i p. Rozna anno 1582. Do tej kamienice pół haka ziemie i ogród.

3. Kamienica pusta nobilis Alberti Mickiewicz, na którą pokazał extract z ksiąg miejsckich Kokehauskich, że Paweł Roguski, szlachcic, oczywiście przed tym urzędem stanąwszy wyznał, że mu tę kamienicę pustą przedał na wieczność, sam będąc possessorem za konfirmacyą J. M. ks. kardynała z ramienia Króla Jego Miłości. Do niej ziemie pół haka i ogród.

4. Kamienica pusta nobilis Joannis Sieniawski, na którą wyżej przy drugiej kamienicy prawo jest opisane.

5. Plac pusty famati Thomae Szapell dziedziczny jego, który mu w używanie po recuperatiej podano. Prze ubóstwo i niedostatek jeszcze się nie pobudował, ale ma wolą budować. Do niego pół haka ziemie i ogród.

6. Dom drzewiany, na dwu placykach pustych zbudowany,

famati Gerhardi Felmann: z których jeden jego dziedziczny, a drugi z jednego podał mu i zawiódł p. Jakób Zberkowski, podstarości Kokenhauski anno 1582, za rozkazaniem komissarzów K. J. Do których dwu placów w jedno złączonych i z jednego pobudowanych hak ziemie i ogrody dwa trzyma.

7. Plac pusty nobilis Martini Ścieścicki, niegdy Jana Bolantha, mieszczanina, na który przywilej pokazał K. J. M. dzisiejszego pod datą anni 1593 d. 25 Junii pod obiema pieczęciami. Pokazał też transactią z pomienionym Janem Bolantą o ten plac uczynioną authentice in script. Do tego placu ziemie pół haka i ogród.

8. Kamienica pusta, narożna. Powiadają, żeby panu Wojciechowi Dembińskiemu należeć miała i słudze swemu Hendrychowi niemcowi miał oddać. Ale jako się namniej nie buduje i nie mieszka w niej, tak też i prawa żadnego na to nie pokazano. Gruntu do niej pół haka i ogród.

9. Kamienica narożna famati David Duklass, człowieka w wojnach przeszłych zasłużonego. Na którą pokazał daninę i potwierdzenie J. M. ks. kardynała. Mieszka w niej i buduje się i myśmy go zostawili przy niej i przy prawie jego. Do niej pół haka ziemie i ogród.

Ulica druga, która idzie między pomienioną bramą miejscką i narożną basztą moskiewską, drzewianą, od przekopu ku cerkwi Ruskiej i ku kościołowi Panny Maryej po lewej ręce w tyle kamienicy Hans Lammerowej.

1. Domek drzewiany, w którym na ten czas mieszka famatus Herman Blum. Pokazał na to prawo takie: naprzód daninę podstarościego Kokenhauskiego pana Piotra Modrzewskiego de data anni 1585, gdzie pan Modrzewski sam ultro z chęci swej dał famato Michaeli Grubickiemu, krawcowi, ten plac pusty, na którym przedtym kowal mieszkał. Ten Grubicki, zbudowawszy na nim chałupę, przedał wespół z tym placem Stanisławowi Wierzchowskiemu anno 1589. Ten Wierzchowski przedał to zaś temu to Hirmanowi Blumowi, possesorowi teraźniejszemu, na co list pokazał. Przeciw temu nobilis Mathias Łapicki pokazał na tenże plac przywilej Króla Jego Mości teraźniejszego anno 1596, dat. w Warszawie na sejmie dnia 26 aprilis, w którym Król Jego Mość mienić raczy, że pomieniony Stanisław Wierzchowski plac

nullo iure trzymał, który kadukiem do dyspozycyej K. J. M. należał. Za czym pomieniony Matthias Łapicki, gdy pozwawszy przed nas teraźniejszego possesora Hermanna Bluma, za tą danina Króla Jego Mości domagał się intromissyej, wywodząc, że Stanisław Wierzchowski, prawa na to niemając, drugiemu przedać placu tego nie mógł przeciw temu przywilejowi i niemal w pół roku po dacie jego. Uznaliśmy, że według daniny K. J. M. Łapickiemu należy plac z gruntem i ogrodem do niego należącym, a possessorowi teraźniejszemu Hermanowi Blumie budowanie wszytko, na tem placu będące, które wolno mu będzie zwieść, jeśli się z sobą nie zgodzą.

2. Dom drzewiany, który po recuperatiej dan jest od jego mości ks. kardynała Floryanowi Mękarskiemu, szlachcicowi. Floryan przedał panu Mikołajowi Wolskiemu, strukcassemu K. J. M. P. Wolski przedał Janowi Barzyckiemu, szlachcicowi. Barzycki przedał panu Janowi Kąssinowskiemu, podstaroście Kokenhauskiemu. Pan Kąssinowski wlał prawo swe na Hanussa von der Helle. Ten to Hanus von der Helle uczynił targ o ten dom z Joannessem Lichter Gosen, od którego nie mając zapłaty za ten dom swój, przed czasem oddał mu do rąk prawo swe wespół z tem domem, które to prawo, gdy już beło w ręku Joannesa Lichter Gosen, niejaki Henryk Swindermann, Ryżanin, nawiedzając go chorego, wziął mu potajemnie to prawo, i nie mając nic do niego, zostawił je Janowi Sieniawskiemu szlachcicowi, jakoż przyznał to i sam pan Sieniawski, że te listy u niego w zastawie, o czym gdy termin przed nami kommissarzmi mieli, uznaliśmy, że pan Sieniawski te listy, jako kradzione, które sam wyznał być w zastawie u siebie od pomienionego Ryżanina, powinien zarazem Joannesowi Lichtergossenowi wrócić, a swych pieniędzy na tymże Ryżaninie patrzyć. A zaś ten to Lichtergossen ma kontraktowi swemu dosyć czynić i pomienionemu Hanusowi von der Helle za ten dom co winien zapłacić.

3. Cerkiew Ruska murowana, a którą ks. proboszcz Kokenhauski trzyma, i w niej zboże i sprzęt swój chowa.

4. Chałupa drzewiana, podle cerkwie, Piotrowej tkaczowej wdowy, za daninę Jego Mości ks. kardynała Radziwiła, zostawiliśmy ją przy prawie i possessyej. Do tego domu ziemie z pół haka i ogród.

5. W tyle tej chałupy plac pusty podle muru miejskiego Frydrycha Janowicza ojczysty, który dotąd nullo iure sobie przywłaszczali Melchior Claus, Philip von Sztytt, burmistrz, i do tego placu pół haka ziemie i ogród używali. Przysądziliśmy i podali temuż dziedzicowi Frydrychowi Janowiczowi, którego z tą sztuką tego placu, którą był sobie na ogród odgrodził ceklarz miejski Egiert von Besth, i ex nunc ma się na tej wszystkiej ziemi pomienionej Frydrych Janowicz, jako na własności swej budować.

6. Podle tego placu tejże ścienie miejskiej, między cerkwią i murem miejskim, drugi plac pusty. Do którego ozwał się wójt miejski, Melchior Lammers, pokazując list Samuela Cerasyna, sługi ks. kardynałowego, którym oddał famato Valentino Rychter ten plac pomieniony po niejakim Pietrze Massan, szewcu, ściętym, który to Rychter potym umarł, zostawiwszy ten plac pusty. Po którym za kaduk uprosił to sobie był od Króla Jego Mości dzisiejszego niejaki Marcin Kłoss, którego też ścięto, który to Marcin Kłoss, iż za żywota swego odpisał to testamentem swem panu Janowi Kąssinowskiemu, podstarościemu Kokenhauskiemu, i przywilej swój onemu darował, na co same autentyki przed nami pokazane są. Pan Kąsinowski przedał to zaś Janowi Szeszińskiemu, szlachcicowi. Do tego pół haka ziemie i ogród.

7. Plac pusty famati Klaus Szmith, który był dan od ekonoma Kokenhauskiego, pana Bielawskiego, famato Philippo Stycie, po Tysenhausie. Ten zaś przedał temu to Klauss Szmittowi, na co list kupczy pokazał i confirmatią ma na to Jego Mości ks. kardynała Radziwiła anni 1583.

8. Ratusz miejski murowany, opadły wszystek. Pod którym częścią, a częścią pod zakrystyą kościoła Kokenhauskiego brama z pola z miasta i sklep. W którym sklepie z obu dwu stron bramy dwie wartownie przeciwko sobie, w których mieszczanie prochy swe chowali. A iż w tyle kościoła Panny Maryej, na górze i na skale stojącego, zakrystya na górze przy kościele nad tem sklepem nad jedną wartownią, z tych dwu jednej, ks. proboszcz począł się tej wartownice domagać, której podobieństwa żadnego nie masz, aby co comune z kościołem mieć miała, i wchodu z niej nawet ani do kościoła samego, ani do zakrystyej tegoż kościoła nie było nigdy i niemasz. Wartownia po staremu została.

Po prawej ręce tejże ulice, na rogu, przeciw kościołowi:

1. Dom drzewiany famati Peter Mader, który dostał po żenie swej Barbarze Doserdoffównie, której mężowi pierwszemu dał ten plac Jego Mość ks. kardynał Radziwił na wieczność, i na nim pobudowawszy się, żonę swą i z dziećmi zostawił. Do tego domu pół haka ziemie i ogród. Pokazał list, intromissyą słuszną in scriptis przez pana Jakuba Zberkowskiego podstaroście Kokenhauskiemu uczynioną.

2. Podle kościoła Panny Maryej szkoła do kościoła należąca, w której na ten czas od ks. proboszcza świec mieszka i w niej szynkują piwo.

Przed bramą zamkową:

Cerkiew drzewiana moskiewska, w której niekiedy zboże zamkowe chowają.

1. Plac pusty Wojciecha Śledziowskiego, który kupił od Stanisława Gąsiorowskiego, na co prawo kupne pokazał z confimatią Jego Mości ks. kardynała Radziwiła. Do tego domu pół haka ziemie i ogród.

2. Dom na rogu drzewiany famati Casparis Sztern, na który pokazał konfirmacyą Jego Mości ks. kardynała Radziwiła i list kupny od Pawła Stotowackiego. Do niego ziemie pół haka i ogród.

3. Przeciwko ważnicy, po lewej ręce dom narożny ks. proboszcza Gerharda Craniussa. Do tego domu ogród tylko. Na którym ogrodzie karczmę zbudował temu dwie lecie. Przeciw czemu burmistrz i rada miasta Kokenhauskiego protestowali się nań, że przeciw przywilejowi miejskiemu i ku krzywdzie miejskiej ta karczma od niego zbudowana, gdyż około miasta na pół mile, według przywileju miejskiego, nie miała by karczma być.

4. Kamienica famati Alberti Fresendorff z podwórzem do niej nie małem, jego własna dziedziczna, na którą ukazał list pergaminowy, testament przodka swego, od Thomasa biskupa 1539 konfirmowany. Za którem prawem jego przodkowie i on trzymali ten dom spokojnie, i po rekuperacyej albo przywróceniu ziemie Iflantskiej przez podstarościego Kokenhauskiego pana Piotra Modrzewskiego z rozkazania Króla Jego Mości do intromissyej przyszedł in anno 1582 za zleceniem rewizorów Króla Jego Mości eiusdem anni. Zachowania swego i wiary swej ku Jego Król. Mości czasów wojennych pokazał świadectwo Ks. Jego Mości Kurlandskiego Kethlera. Do tej kamienice pół haka ziemie i ogród

5. Dom drzewiany famati Philippi Sztyth, burmistrza Kokenhauskiego, którego dostał prawem kupnem od Petra von der Lann. Ten zaś Peter von der Lann kupił od Henryka Mekielborka. Ten zaś Mekielbork wyfrymarczył z Hanus Szmithem, który na to prawo pokazał, daninę pana Bielawskiego z rozkazania Króla Jego Mości, i possessorem jest tego domku. Przeciw czemu uczynił protestatią nobilis Martinus Ścieścicki, żeby mu ten dom należeć miał po śmierci Michała Fronde, odzywając się do tego prawa, jakoby jemu po śmierci jego należeć miał. Agat in foro fori. Do tego domu pół haka ziemie i ogród.

6. Domek drzewiany na rogu pana Jana Kąsinowskiego, podstarościego Kokenhauskiego, który tym sposobem po ręku chodził. Anno 1582 die 16 Julii z ramienia K. J. M. Stephana, podstarości Kokenhauski pan Jakub Zberkowski prawem dziedzicznem oddał famato Hans Heykin. Ten Hans Heykin Hanus Szmithowi, a zaś Hans Szmith przedał to panu Janowi Kąsinowskiemu i prawo wszystko swe oddał i list przedażny. Które listy gdy pan Kąsinowski do dworu K. J. M. po confirmatią przez pana Jana Wysockiego posyłał, niejaki Stanbergk z pomocnikami swemi zabił go w drodze, tamże te listy przy nim zginęły, na co pokazał wypis i zeznanie z ksiąg prezydenta ziemie Iflantskiej p. wojewody Smoleńskiego Jego Mości pana Jana Abramowica, przed którym pan Kąsinowski to zabicie p. Wysockiego i zgubę przy nim tych listów opowiadał i ukazał też i listy dwa Jego Mości ks. Gembickiego, sekretarza K. J. M., o tym wyznawającego. Skąd iż się dostatecznie to prawo i possessya spokojna pana Kąsinowskiego pokazała a zwłaszcza, iż ani dziedzica żadnego do tego domu niemasz, i nikt do niego nie ozwał i nie ozywa, przestośmy ten dom przy panu Kąsinowskim wiecznie zostawili i list nasz jemu na to dali.

Tąż ulicą nazad po lewej ręce:

1. Kamieniczka na rogu, którą mieszczanie kokenhauscy narodu niemieckiego, złożywszy się, kupili dla kaznodzieje swego. Na co list kupczy z daniną i konfirmacyą J. M. ks. kardynała Radziwiła authentice in scriptis pokazali i myśmy ich przytem zachowali. Do tej kamieniczki pół haka ziemie i ogrody dwa, z których jeden kupny.

2. Plac pusty Franka Piotrowskiego, na który pokazał da-

ninę Jego Mości ks. kardynała Radziwiła anni 1583. Do tego placu ziemie pół haka i ogród.

3. Plac pusty nobilis Franc Tymhans, na który konfirmacyą pokazał Jego Mości ks. kardynała, który plac dla rozszerzenia rynku jest przez nas na rynek obrócony, a jemu indziej odmiana ma być dana. A iż do tego placu ziemie pół haka i ogród, tedy ten grunt przy nim zostanie, tylko plac na budowę ma mu być dany indzie.

4. Domek drzewiany z trochą muru famati Lambti Bechna, który pokazał wypis z zamku Kokenhauskiego aktykowany prawa jego na ten dom, jemu za zleceniem rewizorów Króla Jego Mości anni 1582 przez pana Bielawskiego, ekonoma Kokenhauskiego, dany. Do tego domu pół haka ziemie i ogród.

Uliczka prosto od bramy zamkowej po lewej ręce.

1. Place puste podle siebie. Pierwszy od bramy Wojciecha Śledziowskiego, na który pokazał daninę pana Bielawskiego. Do którego pół haka ziemie i ogród.

2. Drugi plac nobilis Joannis Sieniawski, na który prawo wyższej przy kamienicy jego jest opisano.

3. Trzeci plac famatae Grejerowej Meybowej, która z mężem swym ten plac kupiła od Hans Grema, puszkarza zamkowego. Confirmatio na to jest Jego Mości ks. kardynała Radziwiła. Do tego placu ziemie pół haka i ogród.

4. Czwarty plac nobilis Alberti Fresendorff, który kupił od Piotra Kirzmanna; niegdy p. Dithloffa Tysenhausa. I na który plac przywilej K. J. M. dzisiejszego pokazał. Do którego pół haka ziemie i ogród. Lecz iż te wszystkie cztery place przed samemi wroty zamkowemi i przy drzewianej ścianie zamkowej, izbicach drzewianych, od rzeki Persyej, broniono im dotąd na nich się budować, dla niebezpieczności tej ściany i zamku samego od ognia, przeto i dziś pusto leżą.

Kościół drzewiany niemiecki, około którego czmintarza wzdłuż 15, a wszerz także 15 sążni. Z daniny K. J. M. Stephana, który nabożeństwo i wiarę religiej saskiej, i na tym placu budowanie tego kościoła i używanie w nim nabożeństwa tego przywilejem swoim pozwolił i podał.

Klasztor niegdy Franciszkanów murowany wszystek opadły,

tylko ściany i szczyty murowane stoją. Celle także puste. Czmintarz murem obwiedziony w koło.

1. Kamienica wszystka połamana, po niejakim Reymer bezpotomnym, podstarościego Kokenhauskiego, pana Jana Kąsinowskiego, na którą pokazał przywilej K. J. M. in anno 1592, die 8 Febr. sub utroque sigillo minori, którym za kaduk mu to dano na wieczność. Do tego domu ziemie pół haka i ogród. Relinquitur circa idem ius et quietam possessionem in posterum.

2. Kamienica pusta niegdy szlachcica Tysenhausowa. Na ten czas Jana Nieśmielińskiego, puszkarza zamkowego, podle bramy Lubińskiej, człowieka zasłużonego. Na który pokazał przywilej K. J. M. anni 1582 jemu dany. Zostawiliśmy go też przy prawie jego i possessyej. Do tej kamienice pół haka ziemie i ogród.

3. Przeciwko temu domowi z drugiej strony uliczki kamienica wielka famati Joachimi Bausk, którą kupił a famato Joan. Trosth, któremu ta kamienica należała z przodków żony jego Izabel von Appen, którym ta kamienica od Thomasa arcybiskupa dana beła, na co ukazał przywilej tego to arcybiskupa i intromisyą przez rewizory K. J. M. anni 1582. Ten dom kupił pomieniony Joachim Bausk od przerzeczonego Joan. Trost, na co prawo kupne pokazał.

4. Kamienica nobilis Francisci Tynigkhaus.

5. Franciscus Denkhusen. Przed tym dom z ogrodem Georgius Tysenhausen trzymał, który od Henryka Gronbercha kupił, któremu za rozkazaniem Króla Jego Mości pan Bielawski, ekonom na ten czas Kokenhauski, przez pana Zberkowskiego podstarościego, in anno 83, 19 Julii, za pierwszym razem, i za listem ich podpisanym podał.

Plac pusty famati Hermanni Blum, między cmintarzem i kościołem Panny Maryej a między bramą zamkową. Do tego placu pół haka ziemie i ogród.

Plac pusty Philippa von Stitten, burmistrza bywszego, ku baście drzewianej moskiewskiej, na który prawo kupne od Petra von der Lade. Ten zaś kupił od Henrycha Mechelborgka. Mechelborgk od Pawła Stolwackiego. Stolwacki kupił od Wincentego Brystowskiego. Ten Wincenty dostał tego placu spadkiem po stryju swym Macieju Brystowskim, który to miał za daniną

Jego Mości ks. kardynała. Do tego pustego placu pół haka ziemie i ogród.

Plac pusty podle tejże moskiewskiej baszty famati Hermann Blum, na który pokazał od Stanisława Wierzchowskiego daninę i prawo kupne, który to miał za daniną pana Bielawskiego, ekonoma Kokenhauskiego, i za konfirmacyą Jego Mości ks. kardynała. Na co pokazał in scriptis documenta authentica. Relinquitur circa idem ius et possessionem.

A iż już wielekroć Król Jego Mość przez listy swe temu miasteczku serio rozkazować raczył, aby mieszkania po polach, folwarkach zaniechawszy, w mieście się dla obrony sadzili i domy dobrze budowali, któremu rozkazaniu Króla Jego Mości, jakośmy baczyli, huc usque dosić się nie stało i przeto jeszcze prawie wszystko miasteczko ruinami leży, prorogujemy mieszczanom czasu do pobudowania statecznego cztery lata. W którym czasie jeśliby temu dosić nie uczynili, tedy zaś znowu dispositcyej Króla Jego Mości ich majętności podpadać mają.

Folwarków do tego zamku są trzy.

Pierwszy folwark tuż za miastem pod zamkiem.

W którym to jest budowanie. Naprzód izba, w niej piec biały, przy piecu kominek murowany, okien dwie małych z błonami sklanemi, drzwi na żelaznych zawiasach, wrzeciądz z skoblem. Z tej izby komora dla chowania mleczna. W niej okien trzy małych, drzwi na zawiasach żelaznych, wrzeciądz z skoblem. Przy tej izbie sień, w niej komin murowany, drzwi dwoje na zawiasach żelaznych. Z tej sieni przeciwko izbie druga izba czarna, z piecem czarnym, okien trzy prostych, drzwi bez zawias. Ten dom wszystek dranicami pokryty. Od tej izby niedaleko komnata nowo zbudowana. W niej okien dwie z błonami sklanemi. Kominek murowany bez wierzchu i drzwi na zawiasach żelaznych. Nad tą komnatą pod dachem schowanie zamczyste gontami nakryte. Pod tą też komnatą piwnica niewielka, do niej drzwi na zawiasach żelaznych.

Obora. Chlew nowo budowany dla bydła niemały, słomą kryty. Przy tem chlewie dwa chlewy nowo budowane, pod jednym dachem, słomą nakryte. Sernik nowo budowany z deszczek, dranicami nakryty. Bydło tego folwarku w inwentarzu, który ma

Jego Mość pan wojewoda Wileński. Ten folwark wszystek statynem ogrodzony. Wrota do niego dranicami pobite.

Gumno. Ryj dwie niemałych, między któremi młocarnia z wrotami dwojemi. Te obie ryje pod jednym dachem słomą nakryte. Drugie dwie nad sadzawką dla robienia słodów, jedna przeciwko drugiej, a w pośrodku młocarnia, także pod jednym dachem słomą nakryta. Za temi ryjami sadzawek trzy, za któremi sadzawkami ryj dwie, w roku teraźniejszym 1599 zbudowane, a w pośrodku ich młocarnia. Które obie ryje z młocarnią pod jednym dachem słomą nakryte. Stodoła niemała nowo budowana dla chowania wszelakiego zboża, a w obu końcach tej stodoły wrota są zamczyste i wrzeciądze z skoblami. To gumno wszystko statynem nowym ogrodzono.

Pola folwarkowe.

Pola ma troje gruntu średniego, w jednym miejscu wokoło tego folwarku leżące. Jako ich wiele jest wiadomości niemasz pewnej, iż nie są pomierzone, jednak według dania sprawy wójtów może być wszystkich trzech purów 832, tak jako się też z inwentarza Jego Mości pana wojewodzinego, podstaroścemu swemu Kokenhauskiemu podanego pokazuje.

W pierwszem polu, które leży przy drodze Kropimoyskiej, wysiewa się żyta ryzkiej miary purów 202.

W drugiem polu, które leży za folwarkiem, wysiewa się purów 230.

W trzeciem, które jest największe, nad Dźwiną i które przezywają Hełyń, wysiewa się purów 400.

Teraz na nim tylko wysiano żyta purów 209.

Ktemu też wszystkiej paszniej co rok więcej przybywać może, z zarośli, której jest około dosić, przerabiając każdego roku, odłogi orząc. Nadto jeszcze każdego roku przerabiają grunty w lesiech, zarośli, w polu, w mili i pod czas dalej od tego folwarku po różnych miejscach na jęczmiony. Co nie tylko w tym, ale i w inszych folwarkach Kokenhauskich wszystkich czynią.

A iż w tych trzech polach folwarkowych różny wysiewek się pokazuje, iuxta quantitatem agrorum, tedy to, co by się na wszystkich razem wysiać mogło, to jest pur. 832, rozdzieliwszy na troje, przyjdzie na jeden rok położyć wysiewku purów żyta 277.

Na rok 1599	Wysiewek	Urodzaj albo umłot	Na nasienie	Na pieniądze	Taxa	Summa flor.
Żyto we troje	pur. Ryz. 277	831	277	554	per gr. 20	369.10
Jęczmień we czworo	70	280	70	210	18	126.—
Owies we troje	300	900	300	600	12	240.—
Groch we troje	10	40	10	30	30	30.—
Tatarka we troje	20	60	20	40	12	16.—

Pszenica, jare żyto, len, konopie, dla mokrości gruntu się nie rodzą. Łąki tego folwarku leżą po różnych miejscach. Jedna nazwana Hellen, 2-ga—Wawer, 3-cia—Guthman ku Zelbergkowi, 4-ta przy rzece Lubinie. Ze wszystkich ukosywają n⁰ wozów cit. v. ult. 160. Każdy per gr. 8, facit flor. 42.20.

Summa z tego folwarku facit flor. 824.

Poddani do tego folwarku.

Pogost Lipinów pierwszy.

	Haki		Haki
Wilhelm Grothan, wójt wolny	1	Paweł Deskul . . .	1
jego powinność tylko robót pilnować.		ten na służbie woźnowskiej trzyma pustowszczyznę.	
Mathis Absen	1/2	Brencz Lipin	1
Martyn Rothmanan . .	1	Endryk Kierp	1/2
Jakób Rothmanan . . .	1	Andrey Lipin	1
Hans Ciulkstan . . .	1/2	Matys Kowal	1
Jakób Lipin	1	Symon Lipin	1/2
Marko Usianianis . . .	1	Jakób Dudel	1
Jakób Mikielanis . . .	1/2	Brenk Klawen . .	1 1/2
Andrys Lipin	1	Herman Russitt . . .	1

	Haki		Haki
Martyn Grothan	1	Symon Sermol } Mathys Kurpink }	1/2
Jakób Uzen	1		
Klaus Gierslawis	1	Martyn Ryksyian	1
Jakób Prixian	1/2	Mathys Ryksyan	1/2
Klaus Bałtmen	1/2		

Stanisław Wierzchowski 2
na służbie, przyjął nowo in anno 98.

Ci dwa na wszystkie powinności płacą po flor. 10 { Hanus Symon hak. 1, Joachim Rykskian hak. 1 } flor. 20

Wasil Wiosna . . . . . hak. 1 1/4
ten na służbie siedzi nic nie płaci.

Jakób Abson . . . hak 1
Ornis . . . . hak 1
Bortel Kieyban . . hak 1
} te niejaki Stokman za pozwoleniem Jego M. P. woj. Wil. trzyma

Summa w tem pogoście: haków osiadłych n⁰ ; haków na czyńczu n⁰ ; haków pustych n⁰ ; haków na służbie n⁰

2. Pogost Rudyssów.

	Haki		Haki
Jan Absen	1	Kryszkian Wersan	1
Thon Spodzin zubożał	1/2	Joryn Możenis	1
Simon Stakian ubogi	1/2	Jakób Limiarz	1/2
Martyn Rudyss	1/2	Reyn Tylsian	1/2
Kryskian Rudyss	1	Jowin Słowissan	1/2
Jakób Brencen	1/2	Brencz Dowdzis	1/2
pogorzał ze wszystkiem.		Andrey Miczak	1/2
Jan Ruszian	1	Juda Awlimian	1/2
Symon Klawien	1	Matys Werkowicz	1/2
Bartol Klawien	1/2		

Piotr Karczmarz 1
ten płaci od wszystkiego, także i od karczmy, flor. 20.

Thom Rosen 1/4
ten na osadzie, płaci za wszystko flor. 2.15.

Bartol Rosen 1/2
ten na osadzie, płaci za wszystko flor. 5.

Jachim Wewer 1/4
na osadzie, płaci za wszystko flor. 2.15.

W tem pogoście:
Summa haków osiadłych na powinności n⁰
Summa haków na czyńszu n⁰
Summa haków pustych n⁰
Summa summarum haków osiadłych w tych dwu pogościech na powinnościach facit n⁰

3. Pogost Bałthowski.

	Haki		Haki
Herman Barkazan, wójt wolny	1	Andrey Bullen zubożał	1/2
Jorgi Bukien	1	tegoż puste	1/2
Mathys Gierczen	1	Jan Bullann zubożał	1/2
Jan Priksyann	1	Gierk Rothmann	1/2
Hans Skodelen	1	Andrey Gierenian	1/2
Jan Arsan	1	Beyth Zemithen	3/4
Andrey Knapen	1/2	Jeży Uzen	1/2
Martyn Bienian	1/2	Martyn Kiewien	1/2
Klaus Jakopen	1	Jakób Sylinian	1/2
Hermann Massakin	1/2	Andrey Sylinian	1/2
Andrey Blomer	1	Andrey Wisienien zubożał	1/2
Martyn Strodan	1	Barthol Zegaten	1
Hans Zoden	1/2	Hans Begenn zubożał	1/2
Jakób Bresmann	1/2	Hans Ducen ubóstwo	1/2
Jan Wagen	1/2	Tom Karthalan ubóstwo	1/2
Jan Stolan	1	Martyn Eythykien	1
Peter Zegatan	1/2	Bartol Kiewissen	1/2
Andrey Oksthan	1/2	Martyn Rothmanan	1/2
		Tryńda Kaywin ubóstwo	1/2

Summa haków osiadłych w tem pogoście facit N⁰
A w tych trzech pogościech, wyżej opisanych, na jednakiej powinności haków osiadłych czyni N⁰

Powinność z haku jednego.

Czyńszu flor. 2.

Żyta purów wielkich łotewskich N⁰ 2, które uczynią ryzkich purów N⁰ 3, szacując każdy po gr. 20, facit flor. 2.

Jęczmienia pur. łot. N⁰ 2, które także uczynią pur. ryzk. 3, szacując każdy per gr. 18, facit flor. 1.24.

Owsa purów łot. 3, uczynią ryzk. pur. N⁰ 4 1/2, każdy per gr. 12, facit flor. 1.24.

Chmielu pud N⁰ 1, flor. 0.20.
Lnu pud N⁰ 1, flor. 0.20.
Konopi pud N⁰ 1, flor. 0.15.
Barana N⁰ 1, flor. 0.20.
Kapłunów N⁰ 2, per gr. 3, flor. 0.6.
Siana wózek 1, albo flor. 0.6.
Summa za te powinności z haku jednego czyni flor.
A z haków osiadłych w tych trzech pogościech N⁰ , z każdego p. flor. , facit flor.

Do tego wszyscy poddani składają się z pogostów Lipinowego i Rudyssowego na:
Wieprzów karmnych N⁰ 5, p. flor. 2.15, facit flor. 12.15.
Piwa beczek N⁰ 3, p. flor. 1.18, facit flor. 4.24.
Miodu pudów N⁰ 4, p. flor. 1, facit flor. 4.
Z pogostu Bałthowskiego:
Wieprzów karmnych N⁰ 5, p. flor. 2.15, facit flor. 12.15.
Piwa beczek N⁰ 3, p. flor. 1.18, facit flor. 4.24.
Miodu pudów N⁰ 8, p. flor. 1, facit flor. 8.
Czyni za te wieprze, piwo i miód summa flor.

Pogost Jańczyński.

	Haki		Haki
Jakób Rathniczan, wójt wolny	1	Andrey Dzerwan . . .	1/2
jego powinność robót tylko pilnować		Martyn Śmierdnik . . .	1
Juda Rathniczan . . .	1/4	Joryn Dzerwan . . .	1
Andrys Rathniczan . .	3/4	Martyn Powtyman . .	1
Beyt Ducen, puste .	1/2 —	Martyn Thupissan . . .	1
Thom Melnaus . . .	1/2	Beytt Thupissan . . .	1/2
Brencz Pump	1/2	Thom Sylinian . . .	1
Martyn Derodzan . . .	1	Thom Kapid	1/2
Martyn Alan	1	Hans Absen	1/2
Jan Alan	1	Hans Plep	1
Klaus Lienian	1	Andrys Doman . . .	1
Barthol Anian . . .	1/2	Martyn Zypsinan . . .	1
Jakób Dzerwan . . .	1	Hans Wołosian . . .	1
Andrey Zulth	1	Andrey Limian . . .	1
		Jan Brencen	1
		Jory Plep	1

	Haki		Haki
Martyn Pawlan	1	Martyn Kokosz puste . .	1/2 —
Jan Bierznik	1/4		

Summa haków w tem pogoście osiadłych N⁰ , pustych N⁰

Powinność tego pogostu z haku osiadłego.

Czyńszu rocznego flor. 2.

Żyta purów łotewskich N⁰ 3, które uczynią pur. ryzkich 4 1/2, każdy per gr. 20, facit flor. 3.

Jęczmienia pur. łot. N⁰ 1, uczyni pur. ryzk. 1 1/2, p. g. 18, facit flor. 0.27.

Owsa pur. takichże 3, uczyni ryzk. pur. 4 1/2, p. g. 12, facit flor. 1.24.

Chmielu pud N⁰ 1, pro flor. 0.20.

Lnu pud N⁰ 1, pro flor. 0.20.

Konopi pud N⁰ 1, pro flor. 0.15.

Barana N⁰ 1, pro flor. 0.20.

Kapłunów N⁰ 2, pro flor. 0.6.

Siana wózek N⁰ 1, pro flor. 0.6.

Summa za te powinności z haku czyni flor.

A z haków, których jest w tem pogoście osiadłych N⁰ , z każdego p. flor. , czyni flor.

Do tego poddani wszyscy tego pogostu składają się spólnie na:

Wieprzów N⁰ 4, p. flor. 2.15, facit flor. 10.

Piwa beczek 2, p. flor. 1.18, facit flor. 3.6.

Miodu pudów 3, p. flor. 1, facit flor. 3.

Czyni za to flor.

Summa wszystkich prowentów tego folwarku podzamkowego czyni flor.

Zagrodnicy pod zamkiem nad Dźwiną.

1. Andrzej Kuśnierz
2. Jndryk Kilissan
3. Gierg Ikssan
4. Andrzej Dzirkstan
5. Hans Kielissan
6. Barthol Rosen kuśnierz.
7. Kurtyn Gibek
8. Hans Dyrssyan
9. Tenis Kielis
10. Peter Polith
11. Wilhelm Sykulith
12. Andrey Skodarz
13. Jan Zdun
14. Hans Grabers.

Ci nie płacą, tylko z czółnami, albo z prumem do Rigi na potrzebę zamkową i o strawie zamkowej chodzą. Listy też za kilka mil odnosić powinni.

Folwark 2 Kropimoyża.

We trzech milach od zamku, którego budowanie.

Naprzód izba biała, nowo budowana, w niej piec biały, okien dwie, błon dwie śklanych, drzwi na zawiasach żelaznych, wrzeciądz z skoblem. Z tej izby sień, w niej komin z gliny ulepiony, z tej sieni komórka potrzebna. Przeciwko izbie komora, w niej okien dwie małych z okiennicami, drzwi na żelaznych zawiasach z wrzeciądzem. Ten dom dranicami pokryty.

Drugi dom nowobudowany, to jest izba z czarnym piecem, przy której sień tak wielka, jako izba, u której sieni drzwi dwoje. Za tąż izbą w boku komora niemała, pod którą piwnica wewnątrz nowo zrobiona, drzwi do niej na zawiasach żelaznych, wrzeciądz z skoblem. Od tej izby niedaleko kuchenka nowo zbudowana. Kleć do zboża chowania, drzwi na zawiasach żelaznych. Pod tą klecią druga kleć dla chowania zboża, drzwi na zawiasach żelaznych. Obora, delami ogrodzona, w której chlewów dla bydła cztery pod jednym poszyciem. Przy tych chlewach stajnia dla koni stara, słomą nakryta. Gumno. Do gumna wrota deskami pokryte i statynem nowym ogrodzone. W którym gumnie ryj dwie, między któremi młocarnia. We środku, w bokach tych ryj stajenki dwie na chowanie plew i słomy. Za tem gumnem sadzawki dwie, za nimi ryja nowo zbudowana, przy tej ryi młocarnia. Między sadzawkami łazienka. Ten wszystek folwark nowym statynem ogrodzony w koło. Wrót do tego folwarku dwoje, jedne od gościńca drugie od lasu.

Pole folwarku tego.

Ten folwark ma pole nizkie, na troje rozdzielone.

W pierwszem wysiałoby się żyta purów 112.

W drugiem wysiałoby się purów 95.

W trzeciem purów 110.

Jednak, iż bardzo nizkie pole, dla mokrości po te lata tak wiele nie wysiewają.

Na rok 1599	Wysiewek	Urodzaj albo umłot	Na nasienie	Na pieniądze	Taksa	Summa flor.
Żyto we troje	pur. ryzk. 100	300	100	200	per gr. 20	133.10
Jęczmień we czworo	40	160	40	120	18	72.—
Owies we troje	70	210	70	140	12	56.—
Groch we czworo	2	8	2	6	30	6.—
Gryka we troje	3	9	3	6	12	2.12

Pszenice, żyta jar., lnu ani konopi nie sieją, iż się nie rodzą.

Siana ukosywają do tego folwarku citra vel ultra wózków N⁰ 150, każdy szacując per gr. 8, facit flor. 40.

Summa za zboże i za siano z tego folwarku facit flor. 309.22.

Włość folwarku Kropimoyskiego.

Pogost Lubinów.

	Haki		Haki
Brenc Masel, wójt, wolny	1 —	Hermann Limbian	$^1/_2$
Jorgi Pawlan	1	Matys Negalan	$^1/_2$
Hermann Bordzan	1	Andrey Zogaran	$^1/_2$
Martyn Podumann	$^1/_2$	Jakób Okien	1
Martyn Możenis	$^1/_2$	Hans Pekul	$^1/_2$
Hans Butan	1	Hermann Beytan	1
Bek Debian puste	$^1/_2$ —	Brenc Awlaks	$^1/_2$
Indrych Zepen	$^1/_2$	Peter Mucnik	$^1/_2$

Mikołaj Konarzewski przyjął in anno 99 — $1^1/_2$, ma płacić potym flor. 15.

Summa haków osiadłych N⁰ , haków pustych N⁰

Tamże przy tem pogoście jezioro na półczwierci mile wzdłuż, a wszerz na dwoje z łuku strzelanie. W którem drobnych szczupaków i płocic po trosze dostawają.

Pogost Libinów.

	Haki		Haki
Jakób Anen	1	Andrey Gierczycan	1/2
Andrey Iselenis	1	Beyth Zwogieran	1/2
Andrey Anen ubóstwo	1/4	Hans Konopen	1
tegoż puste	3/4 —	Jan Kaybuzans	1
Mathis Anen	1/2	Herman Kaybuzans	1/2
Jakób Barbulan	1/2	tegoż puste	1/2 —
Martyn Dolbian	1	Martyn Tothen	1/2

Tamże karczma Kropimoyzka, z której za wszystko na rok płacą flor. 10.

Summa w tem pogoście haków osiadłych N⁰ , pustych N⁰

Powinność tego pogostu Libinowskiego z haku 1 czyni flor. 2, żyta pur. łot. N⁰ 2, jęczmienia pur. łot. 3, owsa pur. łot. N⁰ 3, chmielu pud N⁰ 1, lnu pud N⁰ 1, konopi pud N⁰ 1, baran N⁰ 1, kapłunów N⁰ 2, siana wózek N⁰ 1.

Summa za te wszystkie powinności z haku 1 czyni flor.

A z haków tego pogostu N⁰ przychodzi summa flor.

Powinności pierwszego pogostu tego folwarku Kropimoyzkiego z haku osiadłego, takowoż jako i z pogostu Bałtowskiego przy pierwszym folwarku, za które wszystkie z haku secundum taxam czyni flor.

A z haków tamtego pogostu N⁰ uczyni summa flor.

Do tego wszyscy poddani z tych 2 pogostów, do tego folwarku należących, składają się spólnie na:

Wieprzów karmnych 4, każdy p. flor. 2.15, facit flor. 10.

Miodu pudów 4, każdy p. flor. 1, facit flor. 4.

Piwa beczek 4, każda p. flor. 1.18, facit flor. 6.12.

Czyni za to flor.

Summa wszystkich prowentów z tego folwarku Kropimoyskiego czyni flor.

Do tego na urząd dawają z haku: żyta ryzk. pur. 1, masła pud 1, jajec kop 1 1/2, kokosz 1.

Budowanie folwarku 3-go Użełomoyskiego.

Z przyjazdu od Kokenhausu wrota dranicami pobite. Przy tych wrotach po lewej ręce komórka z sienią, w niej okien dwie małych, drzwi z wrzeciądzem. Od tej komórki izba czarna nowo

budowana, w niej piec czarny, okien cztery, drzwi na biegunach, z tej izby sień, z sieni potrzebna komórka. Przeciwko tej izbie biała, nowo też zbudowana, w niej piec biały, przy piecu kominek murowany, okien dwie z błonami śklanemi. Z tej izby komora, okien w tej komorze trzy prostych, drzwi na zawiasach. Ten dom wszystek dranicami pokryty, pod jednem dachem.

Wrota drugie od Orlińskiego gościńca dranicami pobite. Od tych wrót łaźnia słomą nakryta, za tą łaźnia sadzawek trzy, nad któremi sadzawkami ryje dwie, między któremi młocarnia, przy tych ryjach stajenki dwie przy boku, dla plew i dla słomy. Za temi ryjami wrota trzecie dranicami pobite. Od tych wrót niedalego kleć nowo budowana dla chowania zboża, drugie schowanie na górze, drzwi na biegunach. Od tych kleci obora dylowaniem ogrodzona, w której oborze chlewików sześć, pod jednem słomianem przykryciem. Od tej obory niedaleko stajnie dwie wielkich, nowo budowanych, słomą nakryte, jedna dla bydła, druga dla koni. Ten folwark wszystek nowem statynem ogrodzony. Od tego folwarku opodal staw nowo zastawiony niemały.

Wysiewek tego folwarku.

Na rok 1599	Wysiewek	Urodzaj albo umłot	Na nasienie	Na pieniądze	Taksa	Summa flor.
Żyto we troje	pur. ryzk. 70	210	70	140	gr. 20	93.10
Jęczmień we czworo	36	144	36	108	gr. 18	64.24
Owies we troje	80	240	80	160	gr. 12	64.—
Groch we czworo	2	8	2	6	gr. 30	6.—
Gryka we troje	10	30	10	20	gr. 12	8.—

Łąki. Jest tam łąk niemało i siana ukosywają wozów N⁰ 200, szacując każdy per gr. 8, facit flor. 53.10.

Summa za zboże i za siano z tego folwarku facit flor. 289.14.

Poddani do tego folwarku Użełomoyskiego.

Pogost Dumowski.

	Haki		Haki
Gier Piestan, wójt, wolny tylko robót pańskich pilnuje.	1 —	Peter Romlen	1
Jakób Wecythan	1	Andrey Jandzon	1
Brenc Dzirkutan	1/2	Peter Malink	1/2
Andrey Dzirkutan	3/4	Barthol Milnan	1
Mihiel Rukian	1	Jakób Jakien	1/2
Andrey Dadzon	1/2	Janis Truslis	1/2
Peter Armon	3/4	Andrey Milnan	1/2
Beyth Zylan	1/2	Thoni Klawen	1
Gierk Prykinan	1/2	Klaus Romlan	1
		Jakób Pankien	1/2

Karczmarz Niazur z karczmy, do której ziemie 1/2, płaci na rok wszystkiego flor. 20.

Summa w tem pogoście haków osiadłych N⁰ , pustych N⁰

Powinność tego pogostu z haku jednego osiadłego.

Czyńszu rocznego flor. 2.

Żyta purów wielkich łotewskich N⁰ 2, które uczynią ryzkich purów N⁰ 3, szacując każdy per gr. 20, facit flor. 1.24.

Owsa purów łotewskich N⁰ 3, uczynią purów ryzkich N⁰ 4 1/2, każdy szacując per gr. 12, facit flor. 1.24.

Chmielu pud N⁰ 1, pro flor. 0.20.

Lnu pud N⁰ 1, pro flor. 0.20.

Konopi pud N⁰ 1, pro flor. 0.15.

Barana N⁰ 1, pro flor. 0.20.

Kapłunów N⁰ 2, per gr. 3, flor. 0.6.

Siana wózek 1, flor. 0.6.

Summa z jednego haku czyni flor.

A z haków tego pogostu N⁰ przychodzi summa flor.

Nadto wszyscy poddani tego pogostu składają się na:

Wieprzów karmnych 4, każdy p. flor. 2.15, facit flor. 10.

Miodu pudów 7, każdy p. flor. 1, facit flor. 7.

Piwa beczek 2, każda p. flor. 1.18, facit flor. 3.6.

Summa wszystkich prowentów z tego folwarku Użełomoyzkiego czyni flor.

Przewóz na Dzwinie pod zamkiem.

Z strony tego przewozu uskarżali się podstarości zamku Kokenhauskiego pan Kąsinowski, także i mieszczanie Kokenhauscy, iż ks. J. M. Kurlandzkie do miasteczka nowego swego, które we trzech milach od Kokenhauzu nadół ku Rydze, kupiwszy grunt u szlachty swej Wigandtha i Holtswika, od lat kilku nad Dzwiną założył, i pod tem miasteczkiem przewóz nowy ku szkodzie skarbu Króla Jego Mości (o którym się szerzej przy Askieracie napisało) postanowił, gościniec z Białej Rusi i Litwy tą stroną Dzwiny od W. Ks. Litewskiego, przeciwko prawu i zwyczajowi starodawnemu, który zawsze do Rygi na Kokenhaus bywał, odjął, zaczym nie tylko przewóz zniszczał, ale też i miasteczko Kokenhaus, prze odjęcie gościa. Na ten czas ten przewóz czyni citra vel ultra na rok flor. 20.

Młyny.

Jeden pod zamkiem na rzeczce Persyej o jednem kole, nieustawiczny. Czyni na rok cit. flor. 15.

Drugi na rzeczce Giersliowiz nad samą Dzwiną o jednem także kole korzecznym. Tam wody ma dostatek, ale w nim tylko na potrzebę zamkową mielą.

Jaz na Dzwinie, po wyższej Kokenhauzu, ku Zelbergkowi we dwu milach, na każdy rok bywa budowany. W ktorym dostawają łososi do kilkudziesiąt, a czasem pod sto, także i innych ryb poczęści. Prowent tego jazu kładzie się na flor. 50.

Jeziora.

Tych w starostwie Kokenhauskiem, oprócz błot, żadnych niemasz.

Cło albo myta na Dzwinie.

To tem sposobem tuż pod miastem od wszelkich towarów, które od Witebska i Połocka i z inąd na dół do Rigi spuszczają, wybierają. To jest od huczanu wielkiego albo małego indifferenter, więcej albo mniej płacą litewskich kop N⁰ 3. Spisnego od niego snaść groszy 12, o którem spisnem jako i o samem mycie wieleby czyniło, wiadomość pewna wziąć się nie mogła. Od płotu masztowego z Rusi kop lit. N⁰ 3. Spisnego także snaść groszy 12.

Od strugu na dół do Rigi i zaś nazad dawają po taleru, toties quoties. Spisnego gr. lit. 4. Od płotu drzewa na budowanie pół kopy lit. Spisnego groszy litewskich 4. Nadto od towarów, które na tych płociech albo statkach prowadzą, płacą.

Od beczki smoły albo popiołu po gr. lit. 1.

Od płotu drew do palenia, które też z Inflant spuszczają, citra vel ultra flor. 1. Spisnego gr. 2.

Od prumu wielkiego, który się już z Rigi nazad nie wraca, plus minus aureos 3. 4. Spisnego gr. 12 lit.

Od konopi, lnu, wózków, łojów i innych towarów też płacą.

To myto za arcybiskupów ryzkich czyniło talerów 4 tysiące. Teraz mytnik Jego Mości p. wojewody Wileńskiego Saniawski dawał sprawę, że nie czyni tak wiele, tylko powiedział, iż tego roku uczyniło flor. 1720.28. Jednak ani przysiądz, ani regestrów pokazać chciał, powiadając, że je już beł do Jego Mości pana wojewody, pana swego, i z pieniądzmi odesłał.

Puszcza Kokenhauzka.

Puszczej do Kokenhauzu i do folwarków pomienionych należącej jest wzdłuż na mil 4, a wszerz na trzy, w której puszczy łoś przechodem, niedźwiedź, świnie dzikie, ryś i inszy zwierz drobny, który zimie ostępami, a lecie strzelcy ubijają. W tej puszczy drzewa do budowania po niemałej części, także i do palenia popiołów bywało przedtym dostatek, teraz się już przebiera. Które popioły poddani palą, gdy im [się] robotę odpuszcza. Kiedy jednego tygodnia nie chodzą na robotę, tedy każdy daje beczkę popiołu, a kiedy 12 niedziel, powinien dać łaszt popiołu. Jednak nie zawsze i nie wszyscy poddani to czynią, tylko puszczej przyleglejszy. Dostawa się go na rok, jako dał sprawę podstaroście Kokenhauski, citra vel ultra łasztów 10, szacując każdy łaszt per flor. [illegible], uczyni flor.

Pożytek z bydła folwarkowego.

Bydła królewskiego w starostwie Kokenhauskiem, acz się go z inwentarza Jego Mości panu wojewodzie Wileńskiemu przy oddawaniu tego starostwa podanego coś niewiele pokazuje, zaczym też, a zwłaszcza w Inflanciech, gdzie nabiał rzadko przedawają, mały by się z niego pożytek pokazał, słusznie się zdało

siano szacować, niżli takowy prowent, któreby siano już się dla tego szacować beło nie mogło.

Piece wapienne.

W pogoście Rudyszowskim pół mile od zamku nad Dzwiną jest piec wapienny, przy którym kamienia dosić skalistego. Wypala się w nim jednym razem wapna łasztów 500, a w łaszt rachują beczek dwanaście.

Granice Kokenhauskie.

Poczynają się od granice Lenowartskiej od uścia rzeczki Łokupy, gdzie wpada w rzekę Ugrę. Tą rzeczką Łokupą wierzch do rzeczki Łokmieny. Tą rzeczką Łokmianą wierzch do kopca kamiennego starego, leżącego na błocie Dubaus, dzierżąc po prawej stronie grunty Kokenhauskie, a po lewej szlacheckie powiatu Syzegalskiego. Od tego kopca do rzeczki Łumeldas, która wpadła w rzekę Ugrę. Rzeką Ugrą wierzch przez dwie mili do potoku Staryni, dzierżąc grunty Kokenhauskie po prawej, a Orleńskie po lewej stronie. Od tego potoku Staryny do dębu krzyżem starym naznaczonego, przy którym są dwa kopce stare. Od tego dębu do błota, nazwanego Długie. Od tego błota do dębu drugiego, krzyżem starym naznaczonego. Ten dąb stoi przy chałupie poddanego kokenhauskiego nazwanego Hausen, dzierżąc grunty Kokenhauskie po prawej, a Orleńskie po lewej stronie. Od tego dąbu przez łąkę, nazwaną Nietyklę, do potoka Thewideryia. Tem potokiem na niz w rzeczkę Persyją. Tą rzeczką na dół idąc z milę do potoku Apezer. Tem potokiem wierzch do kopca starego kamiennego. Od tego kopca do góry Swirzekal, na której stoi olsza wielka, krzyżem naznaczona. Od tej olchy przez błoto Melwepor do rzeczki Spekup. Tą rzeczką Spekup na niz do rzeczki Melnupy. Tą rzeczką w niz do rzeczki Połoj. Połoją w niz dwie mili do rzeki Odze. Przez tę rzekę Odzę, przez błoto wielkie, sosnę wielką, krzyżem starym naznaczoną. Od tej sosny borem, Dorszyłem nazwanym, do dwu lip, krzyżami naznaczonych, stojących na wielkiej drodze, z Kokenhauzu do Kreycborgku idącej. Od tych lip prostym trybem w rzekę Dzwinę. A tu się kończy granica gruntów i puszczej Kokenhauskiej. Którego gruntu wszystkiego kokenhauskiego wzdłuż mil pięć, a wszerz mil trzy.

Roboty z poddanych.

Na robotę chodzą i oną poczynają od poranku wtorkowego, a kończą ją do południa sobotniego, sprzężajem i pieszo. Zimie jednym, a w lecie dwojgiem.

Drwa na opał zamkowy.

Z każdego haku zimie wystawiają do zamku, abo do folwarków sążeń jeden.

Summa summarum wszystkich a wszystkich prowentów starostwa Kokenhauskiego na rok czyni flor.

Extraordinaria proventa, które urzędnicy zamkowi na się wybierają.

Na pana podstarościego:

Z pogostu Rudysów } masła pudów 2 } spólnie.
Z pogostu Lipinów } jajec kopa 1 }

Z pogostu Janczyńskiego masła pudów $1^1/_2$, jajec kop 2.

Z pogostu Bałtowskiego masła pud. 2, jajec kop 2.

Z pogostów dwu: Lubinów i Libinów masła pud 1, jajec kop $1^1/_2$.

Z pogostu Dumowskiego masła pud 1, jajec kop 2.

Uczyni od wszystkich: masła pudów N° $7^1/_2$, każdy rachując per flor. 1, facit flor. $7^1/_2$.

Jajec wszystkich kop $8^1/_2$, p. g. 4, facit flor. 1.4.

Do tego z każdego haku żyta pur. ryzkich 1, p. g. 20.

Jest we wszystkiem starostwie haków osiadłych N° , przyszłoby pur. N° ; jednak nie wszyscy, snaść przez ubóstwo, dają.

Do tego z każdego domu kokosz 1.

Spisnego od pieniędzy czyńszowych każdy poddany gr. 2.

Od miary zboża, każdego pura po pół gr. polskie.

ZAMEK LAIS.

Starostwo na ten czas pana Andrzeja Orzechowskiego.

Z kamienia pospolitego murowany na kwadrat. Położenie jego jest w równinie w nizkiem miejscu, między błotami do zamarznienia trudnemi ze trzech stron, a z czwartej strony grunt suchy. Od jeziora wielkiego Peybs, które Moskwa zowie Czudzkie, mil cztery, którego powiadają być wdłuż pięćdziesiąt, a wszerz dziesięć mil. Tego kniaź Moskiewski część, do królestwa Szwedzkiego, do Wezemburku i do Narwie część, a trzecią część Król Jego Mość Pan Nasz do Derptu i do Laissu trzymają. A od granice szwedzkiej mil dwie. Do ochrony i do strażej od Moskwy i Szwedów wielce potrzebny. Pusty beł, gdy go od Moskwy odebrano i tylko w nim kleci drzewiane moskiewskie bety, pełne plugastwa. Co i ci, którzy dzisiejszego pana starostę wwięzowali weń, i pisaniem swem zeznali, i nieboszczyka pana Pękosławskiego, niegdy komisarza Króla Jego Mości Stefana świętej pamięci, rewizya toż świadczy, że gdy tam beł, aż w bramie jadać musieli. Ten tedy zamek przez teraźniejszego pana starostę jest de novo restaurowany i cokolwiek teraz w nim jest budowania, które się niżej napisało, to wszystko pan starosta pomieniony teraźniejszy pobudował i naprawił, i kładzie na to kosztu citra vel ultra flor. 6000. Które budowanie tak się w sobie ma.

Budowanie zamkowe.

Na przygródku przed zamkiem z przyjazdu od Iberpola mostek z poręczem przez pierwszy przykop, wodą zalany, do przygródku zamkowego, do którego wrota drzewiane, sam sztakietem obwiedziony. W nim kleci do sypania zboża, więtsze dwie, a mniejsze trzy. Z tego przygródka do wrót zamkowych, które są w sztakiecie nad przykopem. Te wrota są wielkie, dębowe, dwoiste, na biegunach, słupy w nich obręcami żelaznemi zbite, z kuną żelazną. Przy nich fórta na biegunach, z wrzeciądzem, z klamką i z skoblem. Podle tych wrót wartownia drzewiana, deskami kryta, w której zawsze straż siedzi. Od tychże wrót począwszy, sztakiet z obu stron z stojącego drzewa, od którego

czosnek drzewiany w koło wszystkiego zamku, aż do tychże wrót obwiedziony. Między temi wroty i zamkiem przykop, który pan starosta, że był miałki i zalazł, wybrał: woda w nim na półtora chłopa. Przez ten przykop most drzewiany szeroki i dobry na izbicach, też przez pana starostę zbudowany. Ten most przeszedszy, a do zamku wchodząc, brama murowana z pospolitego kamienia, do połowice sklepista. Nad bramą krata wielka drzewiana, w słupiech drzewianych zawieszona. Za tym wrota futrowane, dwoiste, drzewiane z zaporą drzewianą, na sześciu zawiasach wielkich żelaznych, sztabami wkoło obite i goździami wielkiemi żelaznemi. W nich zamek ślepy z kuną wielką żelazną i fórta także na dwu zawiasach żelaznych, z zasuwą żelazną i z zamkiem także ślepym. W tych wróciech okienko dla strzelby. Za temi wrótami w bramie izbice drzewiane, okienek pięć w murze dla strzelby pobocznej. Na dwu rogach tej bramy wieżycki dwie małe, okrągłe, murowane, deszczkami kryte, w których okna są dla strzelby. Drugie wrota w tejże bramie w zamek, także dwoiste z fórtą i temże sposobem, jako i pierwsze, sztabami, goździami, z zamki, z wrzeciądzami, na zawiasach warowane. Nad któremi wjazd sklepisty, wzdłuż na ośm, a wszerz na trzy sążnie. W tejże bramie po prawej ręce przy ziemi izba sklepista, drzwi w niej proste na biegunach, z wrzeciądzem, z skoblem, w której piec prosty, komin murowany, okienek trzy z błonkami śklanemi, szaf nienaprawnych dwie, stół prosty, ława prosta. Z tej izby drzwi proste na biegunach, złamane do kuchniej sklepistej, w której komin wielki murowany, szafa wielka, okienko jedno od przekopu z kratką żelązną, a drugie bez kraty dla strzelby, trzecie okno w zamek. Z tej kuchniej drzwi na dwór. W koło tego zamku mur, a przy murze po trzech stronach izbice albo fasowanie drzewiane moskiewskie, w których przy ziemi komory dla hajduków, a nad niemi blankowanie dwoje, jedno nad drugiem, deskami kryte. Na pierwszym kwadracie, od tej bramy po prawej ręce, w blankowaniu wyższem, które wiedzie do kamienice murowanej, okienek dla strzelby 14, a w niższem okienek trzy i komórki między nimi dla hajduków. W tej kamienicy na dole: komórek nowo naprawnych dwie, a nienaprawnych także dwie, pod któremi piwnic nienaprawnych trzy, jeszcze od Moskwy spustoszonych. W końcu tych komór stajnia w murze z przewo-

rami, w której się stawi koni piętnaście. Nad temi komorami gmachy przez pana starostę naprawione. Naprzód izba murowana z półapem drzewianym, do której wschód drzewiany z poręczem, piec prosty z kominem murowanym, stół, ława przy ścianie, okien z błonami śklanemi dwie, jedno z nich z kratą żelazną, drzwi na zawiasach z klamką żelazną. Z tej izby wschód do komory nadolnej. Przed tą izbą ganeczek, gontami kryty. Z tejże izby drzwi proste, na zawiasach żelaznych, do drugiej izby murowanej, także z półapem drzewianym, w której piec prosty z kominem murowanym, okno z kratą żelazną, w nim błona śklana, okienko w kącie małe dla strzelby, drzwi na zawiasach z hakiem i z wrzeciądzem, stół, zedel i ławy dwie. Przed tą izbą ganek nowy z balausy i na drzewianem wiązaniu. Nad temi izbami i komorami sala wielka murowana, półapem położona, na sążni 17 wdłuż, a wszerz na pięć sążni, w której z pola okien wielkich dwie z kratami żelaznemi, a z podwórza okien także wielkich cztery bez krat, w jednem trzy kwatery, w drugiem jedna kwatera, drzwi na zawiasach z klamką, stołów nowych wielkich trzy, zedlów wielkich trzy, zedlów małych dwa, ławy w koło przy murze, kominy dwa murowane. Przed tą salą ganeczek deskami kryty. Z tej sale druga sala, mniejsza, także murowana, półapem położona, okno w niej jedno wielkie, drugie mniejsze, komin murowany. Z tej komory drzwi jedne na ganek, a drugie do baszty drzewianej, deskami krytej, w starej wieży murowanej zbudowanej, jakoż i teraz jest mur około niej stary do połowice, w której jest piętr pięć. Naprzód na wierzchu wiązanie jest drzewiane, gdzie w deskach dziur cztery dla strzelby. Pod nim piętro drzewiane, w którem jest okien dla strzelby ośm, a ośm pod nim, któremi kamieńmi ciskać i strzelać na dół może. Pod nim drugie piętro drzewiane, w którem okienek dla strzelby ośm. Trzecie pod nim także drzewiane, w którem okienek dla strzelby ośm. Czwarte pod nim murowane, wszakże wewnątrz drzewiana ściana, jako i w wyższych piętrach, w którem okien dla strzelby ośm. Pod nim drugie także, w którem okien dla ziemnej strzelby ośm. Na którą basztę wschodów drzewianych sześć. Od tej baszty blankowanie takież dwoje nowe, deskami kryte, na drugim kwadracie przy murze, aż do wieże białej murowanej, z których w wyższem blankowaniu okien w murze dla strzelby

szesnaście, a w niższem między izbicami okien sześć. Nad nimi gołębiniec, ochędóżnie o trzech wierzchach zrobiony, deskami pobity i z poręczem w koło, na którym straż być może. Ta wieża biała, pomieniona, okrągła, murowana jest deskami kryta, a na wierzchu wiązanie. W niej jest piętr czworo, i wschodów cztery, dwa murowane, a dwa drzewiane. Pierwsze piętro na wierzchu, w którem okien wielkich dla strzelby jest sześć, a małych siedm. Drugie piętro pod nim, w którem okien dla wielkiej strzelby trzy, a dla mniejszej sześć. Trzecie pod nim, w którem jest także wiele okien, do którego drzwi na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem i z skoblem. Czwarte jest piętro pod nim, w którem okienek dla strzelby jest sześć, a jedno wielkie z kratą żelazną. Półapy na wszystkich drzewiane. Pod nim jest sklep, gdzie prochy chowają, drzwi u niego na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem i z skoblem. Od tej wieże na trzecim kwadracie także izbice albo fasowanie drzewiane i blanki dwoje, wyższe i niższe, deskami kryte, idąc aż do wieże okrągłej, z cegły murowanej, która na trzecim jest rogu. Na którym kwadracie książę stare Kurlandzkie Kethler, dobywając tego zamku pod Moskwą, muru do połowice wierzchniej wybił; na to miejsce Moskwa w miasto muru izbice albo fasowanie drzewiane porobili, gdzie w blankowaniu wyższem okienek jest szesnaście, a w niższem sześć dla strzelby. A pod nim przy ziemi w murze okienek do strzelby jest między izbicami troje, i komórki dla hajduków w tych izbicach. Dalej przy murze kamieniczka murowana, w której przy ziemi izdebka murowana z półapem drzewianym, drzwi do niej proste na biegunach z wrzeciądzem i z skoblem. Piec prosty z kominem murowanym, błony śklane dwie. Z niej komórka też murowana bez drzwi. Nad tą izdebką druga izdebka murowana z półapem drzewianym, do której wschód drzewiany z poręczem nienakryty; przed nią sionka z tarcic uczyniona, balausy obwiedziona, deskami kryta; drzwi w niej na zawiasach, piec polewany, zielony, przy tymże komin murowany, błon śklanych we dwu oknach cztery, stół długi jeden, ławy z obu stron. Z tej izdebki komórki dwie drzewiane, drzwi jedne na biegunach z wrzeciądzem i z skoblem. W rogu tej kamieniczki wieża z cegły murowana okrągła, deskami kryta, z której z zamku ze trzech stron bronić może. Piętr w niej trzy, w których okna dla strzelby;

wschodów na nią drzewianych trzy. Przy ziemi piwnica sklepista, do której drzwi z drugich piwnic proste na biegunach. Okien dla ziemnej strzelby z kratami żelaznemi dwie. W tejże piwnicy studnia głęboka, w której i teraz woda jest. Nad tą piwnicą sklep, w którym komin murowany, okien dwie z błonami śklanemi i z kratami żelaznemi, szafa na zawiasach, ławy dwie, a przed jednym oknem zawarcie z kratami drzewianemi; w której (w którym sc. sklepie) drzwi na zawiasach z skoblem; przed nim sionka. Z tego sklepu komórka potrzebna, w której okienko z kratą żelazną, drzwi na zawiasach żelaznych. Nad tem sklepem komora połapem położona, na którą wschód murowany, sklepisty, kręcony, i drzwi u wschodu na zawiasach żelaznych; w tej komorze okno jedno z kratą żelazną. Nad tą komorą pierwsze piętro, na które wschodu niemasz, połapem położone, w nim okno dla strzelby pobocznej jedno. Drugie piętro nad nim także połapem położone, w ktorem okien dwie dla strzelby pobocznej, na dwu stronach. Trzecie piętro nad nim także połapem położone, w którem okien dla strzelby cztery. Nad tem piętrem wiązanie drzewiane. Od tej wieże blankowanie drzewiane, deskami kryte, aż do wieżyczki murowanej, okrągłej, która jest na czwartym rogu. W temże zamku bramy po lewej ręce, przy gmachach murowanych ganek, albo li przybytek na kształt sale z drzewa zbudowany, na wiązaniu drzewianem, dylami położony, balasami obwiedziony bez wierzchu, na który wschód drzewiany z poręczmi z obu stron. Z tego ganku izdebka murowana sklepista, w której piec polewany zielony z kratą około niego, okno jedno wielkie, błona w nim śklana, stół, drzwi na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem, z skoblem i z klamką, szafa z listwą, ławy po obu stronach. Z tej izdebki izdebka drzewiana przy murze nowo zbudowana, w niej piec zielony z kominem murowanym, drzwi do niej na zawiasach żelaznych, listwy dwie przy ścienie, okien dwie z błonami śklanemi. Z tej izdebki komórka potrzebna drzewiana, drzwi do niej na zawiasach żelaznych. Z tegoż ganku podle tej izdebki izba wielka murowana, połapem położona, do niej drzwi na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem, z skoblem, z klamką i handthabą, w której piec ziemny, komin murowany, okien trzy, we dwu błony śklane i kraty żelazne są, stołów szrzednych (sic) dwa, ławy w koło, zedlów dwa, w poszrodku izby korona albo

lichtarz z rogów jelenich, na łańcuchach żelaznych, służba w kącie, a w niej schód na dół do piwnice. Z tej izby druga izba murowana, połapem położona, drzwi do niej na zawiasach żelaznych, z handthabą żelazną, z klamką; w której piec polewany z kominem murowanym, okien trzy z błonami śklanemi, w jednym od pola krata żelazna, stół długi, malowany, ławy ze trzech stron w koło, szafy dwie naprawne. Z tej izby drzwi i schód na dół do piwnice na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem i z skoblem. Z drugą stroną (z drugiej strony) wschodu od bramy z ganku pomienionego do gmachu nad bramą idącego pierwsze drzwi na zawiasach żelaznych z handthahą do izby murowanej, połapem położonej, w której piec polewany, komin murowany, okno jedno z błoną śklaną. Z tej izby nad bramą komora; drzwi do niej na biegunach, w niej okien trzy bez błon, w dwu kraty żelazne, komin murowany, skrzyń spiżarnich do chowania mąki trzy. Z tej izby alkierzyczek mały, w której okien do strzelby dwie. Z tejże komory wschód drzewiany z poręczem do izbice drzewianej, w której do strzelania okien pobocznych pięć, i z niej wieżyczki dwie okrągłe małe, z których boku do strzelania dziur sześć. Nad tą izbicą dach deskami pobity. Z tejże izby druga izba sklepista, w niej drzwi na zawiasach żelaznych z klamką, w której piec polewany, komin murowany, okien dwie z błonami śklanemi, w jednem krata żelazna, stół, ławy w koło. Podle tej izby piekarnia sklepista nad kuchnią, do niej drzwi na zawiasach żelaznych z klamką; w której piece dwa czarne z kominem glinianym, okno jedno, szafa w murze bez drzwiczek. Z tego sklepu izdebka murowana sklepista, w niej piecek prosty, okno jedno, w nim błona śklana; do niej drzwi na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem. Za temi gmachami, na czwartym rogu zamku, wieżyczka okrągła murowana, na której piętr dwie, pod którą turma sklepista, drzwi do niej na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem i z skoblem, pod nią druga turma na dole głęboka. Przeciw bramie zamkowej, podle izbic, przy jednej stronie dom nowy drzewiany, w którym izba z komorą i sień w nim, okien trzy z błonami śklanemi, jeszcze niepokryty i bez pieca. Przy drugiej ścienie w zamku świreń do chowania rzeczy, deskami kryty, drzwi na biegunach z zamkiem wnętrznym.

Strzelba zamkowa.

Falkonetów żelaznych w łożach i na kołach okowanych 3.

Falkonetu spiżanego beła jeszcze od Moskwy połowica odebrana, z tej pan Starosta dał dzwon do kościoła ulać, który i teraz w miasteczku jest przy kościele.

Falkonet spiżany w łożu na kołach okowanych 1, którego sztuka wypadła, gdzie zapalają.

Działka żelaznego połowica.

Serpentynów spiżanych 6.

Trzy serpentyny w łożach, a drugie trzy bez łóż.

Szturmak żelazny w łożu krótki 1.

Ładunków żelaznych 3.

Hakownic wielkich i małych w łożach 33, a jedna się spadała, która jeszcze od Moskwy beła nabita.

Prochu ruśnicznego beczek 2.

Prochu dzialnego beczek 3.

Prochu hakownicznego beczka 1.

Kul hakownicznych ołowianych 600.

Kul żelaznych serpentynowych 543.

Ten zamek, iż stoi na takiem miejscu, między granicą moskiewską i szwedzką, z którego straż i obrona pierwsza, niż zkąd inąd bywała, i prawie wodą i lądem fórtą jest do wszystkiej ziemie Inflantskiej, od tych sam blizu przyległych Moskiewskich i Szwedzkich krajów, tedy też potrzebuje we wszystko opatrzenia lepszego, zkądby dalej twierdze zamkowe budować. Także też jeszcze potrzebuje dział więcej, przynamniej siedmi albo ośmi serpentynów i falkonetów, i wywiedzienia narożnej baszty nowej z muru, która jest na ten czas drzewiana, coby dwie stronie zamku od nawałności bronić mogła. Mogłoby się to trzecim groszem i ludźmi z Iberpola za dwie lecie sprawić. Tak też prochów, kul żelaznych i ołowiu potrzeba.

Kościoły.

I. W pośród miasteczka w rynku kościołek drzewiany, gdzie przed tym nigdy niebywał, przez pana Starostę dzisiejszego zbudowany. Przy którym dzwon nowy z falkonetu rozpadłego nakładem pana Starosty ulany, waży birkowisk jeden

i pudów pięć. Z ostatka tego falkonetu drugi dzwonek mały. Czmintarz około tego kościoła osztakietowany. Przeciw kościołowi od zamku plebania nowo przez pana Starostę zbudowana. Płot około niej dobry. Dom deskami kryty, w nim izba biała, okien z błonami śklanemi cztery. Z izby komora, piwnica pod nią, drzwi dwoje na zawiasach. Przed izbą sień i komórka z sieni. Około domu ogród. Przy tej plebaniej na tymże gruncie, gdzie plebania jest bobolów trzech, z łaski pana Starosty do posługi kościelnej oddanych, bez gruntu polnego, tylko z placami, którzy już zawsze do posługi kościelnej należeć mają.

Aparaty kościelne.

Te i wszelakie ochędóstwa, którekolwiek są, są własne jego mości pana Starosty, i przeto się tu w rewizyą nie pisały. Oprócz jednego obrazu na wielkim ołtarzu.

II. Drugi kościół, zdawna parochialis, świętego Jerzego, murowany, w półmilu od zamku. Nad ołtarzem wielkim sklepisty, a w drugiej połowicy sklep upadł. Ten kościół pusty, nienakryty, dzwonica przy nim z kamienia murowana, dzwonu ni jednego niemasz. Do tego kościoła zdawna, jako nam poddani starzy, którzy pamiętają w nim porządek, sprawę dali, należało ziemie haków niemieckich cztery, w swoich granicach i po dziś znacznych, i w tychże granicach pospołu ks. pleban tej ziemie jest w posesyej. Pierwszy rewizorowie napisali tylko dwa haki niemieckie. Teraz za pilną inkwizycyą naszą nie mogliśmy się inaczej dowiedzieć, jedno iż zdawna ziemie cztery haki niemieckie podle samego kościoła w jednem miejscu leżą. Przed tym trzej księża tam za magistrów mieszkiwali. Do tego kościoła wioska zdawna należała, Kasiwer nazwana, pół mile od kościoła. Ma haków pięć ziemie, na które(j) kilka chłopków bywało i teraz jest. Tej pan Starosta teraźniejszy niejakiemu Bibryczowi (jako dawał sprawę, zasłużonemu) pozwolił do łaski Króla Jego Mości od kilku lat. A na to miejsce kościołowi naznaczył i dał, wedle samego tego kościoła i gruntu jego dawnego, dwoje dworzyszcze puste Preysza i Padembergka szlacheckie, bez potomka pozostałe, i ziemie pustej, która do nich należała, haków niemieckich małych ośm. Czego kościół od lat czterech w posesyej jest.

Do tegoż kościoła z dawna dawano z zamku: żyta becz. 21, jęczmienia becz. 24, owsa becz. 24.

Teraz z postanowienia z księdzem plebanem pan Starosta daje: żyta beczek ryzkich 24, słodu becz. ryzk. 12, owsa becz. ryzk. 12.

A nagradzając pan Starosta drugą połowicę jęczmienia i owsa, daje naprzód taler. 10 i żyta trzy beczki, includując je w te 24.

III. Trzeci kościół także murowany, ale mury do połowice opadły, dwie mili od zamku. Założenia jedenaście tysiąc dziewic. Do niego z dawna należało ziemie haków niemieckich dwa, których na ten czas ksiądz pleban niespełna dzierży. Zachowuje się kościołowi wolne prawo o to.

IV. Czwarty kościół cztery mile od Laissy nad jeziorem Pajbsem, przez pana Starostę teraźniejszego, dla ludzi, których jest tam niemało nad brzegiem, aby słowo Boże w nim powiadano i Sakramenta administrowano, z drzewa zbudowany.

Te wszystkie kościoły administruje na ten czas kapłan jeden tylko, ksiądz Marcin Mierzejowski, pleban Layski, i wszystkie prowenta, tak z ziem kościelnych, jako z zamku i z włości, od szlachty i od poddanych na się bierze. To jest kielmatnego od chłopów zamkowych i szlacheckich: żyta, jęczmienia, owsa, z czwierci po kilmacie, albo szóstą część pura ryzkiego. Do tego z haku kokosz albo gr. $1^1/_2$. Bobolowie po jednem sieku jakiegokolwiek zboża.

Jednak szlachta, zastępując poddane swoje, sami za nie z dworów albo z mojz swoich pozwolili płacić i płacą księdzu zbożem na Boże Narodzenie.

Naprzód żyta, jęczmienia, owsa równo dając:

Polacy:

pan Fredro . .	beczek 3	pan Gierałtowski .	beczek 3
p. Pobidziński . .	„ 3	p. Kurnicki . .	„ $1\frac{1}{2}$
p. Słupski . . .	„ 3	p. Piotrowski . .	„ 3
p. Jan Radzymiński	„ 3	p. Rydzewski . .	„ 1
p. Jakub Radzymiński	„ 3	p. Widelski . .	„ 1
p. Jan Dmochowski	„ 3	p. Bażarowski . .	„ 1

Facit beczek $28^1/_2$.

Niemcy:

pan Nieroth . .	beczek 5	pan Szulc . . .	beczek 1
p. Meler . . .	„ 1½	p. Symon Ortloff .	„ 1
p. Lembeck . .	„ ½	p. Szwarc . . .	„ 1
p. Bibrycz . . .	„ ½	p. Didrych Hak .	„ ½
p. Gildem . . .	„ 1	Thomas Fegsak .	„ ½
p. Tedwen . . .	„ 1	puszkarz . . .	„ ½

Facit beczek N⁰ 14.

Summa utriusq. facit beczek 42½.

Z wardejstwa Czarnego na cały rok dają ryb pospolitych z okuni, z płocic i sielaw pięć tysięcy. Gdyż ci poddani pól nie mają, na brzegu wielkiego jeziora siedzą.

Upatrując tedy te dochody kościelne niegorsze, powinien będzie ks. pleban, dla porządku tych kościołów i służby Bożej w tak wielkiej liczbie ludzi, chować do siebie kapłana jednego i kantora, zwłaszcza iż ludzie z pod inszych zamków do tych dwu kościołów przedniejszych zdawna przysłuchali, z których za czasem prowentów zwykłych dojść ks. pleban może, a za tym i dwu kapłanów chować i kościołowi ile być może oprawować. Co się loci ordinarii baczeniu rezerwuje.

Miasteczko alias posada przy zamku Layskim.

Od pana Starosty teraźniejszego Layskiego w kwadrat założone.

Pierwsza pierzeja od północy.

1. Domek pierwszy Jana Sałaty, woźnego, do którego trzyma hak ziemie, w pół milu od zamku, podle kościoła świętego Jerzego. Przy domku ogród.

2. Drugi dom Bartosza Kompińskiego, do którego trzyma hak ziemie, tamże wedle pierwszego; k'temu ogród podle domu.

3. Tyriska Tłomacza, moskwicina, do którego gruntu ziemie na dwa pury siania. Ogród przy domu.

4. Czwarty dom Matysa Wykowskiego. Ziemie trzyma na pół beczki jęczmienia, a na beczkę jedną żyta. Ogród przy domu.

5. Domek Piwowara Fiedora. Ogród przy domu, a gruntu na pół beczki trzyma.

6. Chałupa Aleksego Garbunka, moskwicina; ma gruntu na pół beczki i ogród przy domu.

7. Dom Gryska Malienka. Gruntu na pół beczki jarzyny i na pół beczki żyta. Ogród przy domu.

8. Henryk Stotfeldt; ogród i plac pusty. Dopiero w tem roku przyjął, ma się budować.

Druga pierzeja od zachodu słońca.

9. Cerkiew ruska pusta.

10. Chałupa Kucharzowa Matwiejka. Ogród przy domu.

11. Dom Pietrusia Tymoskina. Gruntu ma na pół beczki sianiá i ogród przy domu.

12. Chałupa Ofanasa i Tereska; spólni gospodarze. Ziemie mają na pół beczki. Ogród przy domu.

13. Wdowa Królowa Helza, praczka. Ogród przy domu. Pola na pół beczki jarzyny i na pół beczki żyta.

14. Dom Tymoska Lekarza; ogród przy domu i gruntu na beczkę.

(15). Dom Iwana Starego. Gruntu ma na beczkę siania i ogród przy domu.

(16). Dom Pawła Wełnarza; ogród przy domu. Gruntu na beczkę.

(17). Charytona Piwowara. Gruntu na beczkę i ogród przy domu.

(18). Dom Maksima Połayskiego. Gruntu na beczkę i ogród przy domu.

(19). Dom Kunaszka Tłumacza. Gruntu ma na beczkę siania i ogród przy domu.

(20). Dom Florka Wełniarza, ogród przy domu. Gruntu na beczkę.

Trzecia pierzeja od wschodu słońca.

(21). Dom Hawryłka, ogród przy domu. Gruntu na beczkę siania.

(22). Dom Jana Trembacza, ogród przy domu. Gruntu na pół beczki.

(23). Dom niemca Wilhelma Rolsza, ogród przy domu i na cztery sieków ziemie siania.

(24). Dom Walentego Szewca, ogród przy domu. Gruntu hak jeden.

(25). Dom Mathula, ogród przy domu.

(26). Plac pusty Iwana Pawłowskiego, ogród przy domu.

(27). Dom Krystofa Walkonowskiego, ogród przy domu. Gruntu na pół beczki siania.

(28). Dom Jędrzeja Kmity. Ogród przy domu. Gruntu na pół beczki żyta i na pół beczki jarzyny.

(29). Janusza Masztalerza. Ogród przy domu.

(30). Jana Doktora. Ogród przy domu. Gruntu na pół beczki.

(31). Henryka Kowala, niemca. Ogród przy domu. Pola ma na dwa korca. Plac pusty na cztery beczki siania.

Czwarta pierzeja od południa.

(32). Dom Jana Rzeźnika. Ogród przy domu. Pola nie ma.

(33). Piotr stary Gajowski. Ogród przy domu. Gruntu nie ma.

(34). Jakub Gajowski. Ogród tylko przy domu.

(35). Stanisław Daugoll. Ogród przy domu. Gruntu na pół beczki.

(36). Dom pana Bartosa Ważyńskiego. Ogród przy domu. Gruntu nie ma.

(37). Dom Jerzego Janowicza. Ogród przy domu. Gruntu na dwie beczki.

(38). Dom Jakuba Frylicha, puszkarza. Ogród przy domu. Ma mojzę. Do którego hak ziemie, i list pana Pękosławskiego i intromissią pokazował, na co ma confirmatią od Króla Jego Mości Stefana; uskarża się, że nie zupełny.

(39). Wojciech Strzelec. Ogród przy domu.

(40). Plac pusty Kucharza Mathiasza, ogród do niego.

(41). Jan masztalerz Nowicki, ogród przy domu. Gruntu hak do niego.

Powinność tych mieszczan.

Iż to miasteczko niedawno pan Starosta począł osadzać ludźmi różnych narodów: polskiego, litewskiego, żmójdzkiego, niemieckiego, moskiewskiego, a wszystko niemal ludzi rycerskich. A najwięcej dla tego, aby czasu potrzeby zamkowi przeciwko nieprzyjacielowi pomoc mogła być z niego. Przeto do tego czasu inszej powinności nie czynią, okrom iż każdy z ruśnicą do zamku

na uderzenie w bęben stawić się powinni, na szpiegi także dla języka, z listy gdzie potrzeba jeździć, o zamkowej strawie. Urzędu swego nie mają, pod iurisdictią zamkową siedzą, miarki od wszelakiego zboża we młynie dają.

Folwarki zamkowe.

Do tego zamku folwarków wszystkich cztery.

Pierwszy folwark tuż pod zamkiem. Do którego wrota złe na biegunuch. Po obu stron wrót, ogrody dwa do pożytków, dobrym sztakietem osztakietowane, między któremi droga do domu gospodarskiego.

Dom gospodarski. Do którego drzwi na biegunach, sień, z której izba biała, drzwi na biegunach, z skoblem, z wrzeciądzem, okien z błonami całémi cztery, piec prosty. Przeciwko piekarnia z piecem czarnym, dobrze naprawna. Ten dom słomą kryty. Sernik wielki z desk na czterech słupiech, wschód do niego. Ryj do suszenia i młócenia zboża cztery.

Obora. Chlewów naprawnych pięć. Ogród między sernikiem i łaźnią. Bydło, które jest, to wszystko pana Starosty, gdyż mu go z zamkiem nic nie podano. Jednak może się go chować około 150.

Łaźnia. Sień przed łaźnią, z której drzwi do łaźni na zawiasach. W niej okienka dwie z błonami śklanemi, piec kachlowy, prosty, kocieł w niej, ławy według potrzeby dobre, wanny dwie. Przeciwko izba z piecem kachlów polewanych, okien cztery, w jednym błona, ławy dwie, drzwi na zawiasach. Z izby transit.

Przed folwarkiem browar nad rzeką, w którym wszyscy z miasteczka piwo warzyć powinni, a od każdego waru, w którym beczek cztery, dają kotłowego po groszy ośm. Uczyni na rok flor. 50.

Młyny. Przed samym zamkiem, niżej przykopu, jest młyn na rzeczce, która pod zamek z błot idzie, o dwu kołach korzecznych. W którym na zamkową i miasteczka potrzebę mielą. Czyni na rok citra vel ultra flor. 100.

Przy tym młyniku stawek niewielki, jedną część zamku ze wschodu słońca zachodzi, miernie głęboki, błocisty. Drugi młynik poniżej, na tejże rzeczce, o jednym kole korzecznem. Czyni citra vel ultra flor. 30.

Pola zamkowe gruntu dobrego.

Do tego folwarku pod zamkiem jest pole troiste, którego na ten czas używają. W pierwszem polu za ryjami, do Jagiwy jadąc po prawej stronie, wysiano w przeszłym roku 1598 na crescentią roku niniejszego: żyta beczek ryzkiej miary, po dwa pury w beczkę kładąc, 90.

Drugie pole, także wielkie, jarzyną zasiane, tamże ku Jagiwie w lewej stronie.

Trzecie pole za temi dwiema, równe pierwszemu.

Czwarte za temi wszystkiemi, ku wsi Kiwiarom, otłogiem leży. Wysiewa się na nim około beczek ryzkich 100.

Piąte pole za miasteczkiem, Wilczą Jamą nazwane, także otłogiem. Wysiewa się beczek 80.

Wysiewek na crescentią roku niniejszego 1599.

Żyta na folwarku beczek 90, na pustych rolach beczek 31, na ladzinach beczek 22; facit beczek 143. Kładąc urodzaj z jednej beczki 4, przychodzi beczek 572, z których defalcowawszy na nasienie to, co się wysiało, beczek 143, zostawa na pieniądze beczek 429. Kładąc każdą podług taksy za gr. 40, facit flor. 572.

Jęczmienia na folwarku beczek 30, na pustowszczyznach Kiwiarskich becz. 12, na ladzinach, to jest po różnych miejscach na ziemi wypalonej w lesiech, becz. 13; facit becz. 55. Kładąc także urodzaj z beczki jednej beczek 4, przychodzi beczek 220, z których defalcowawszy na nasienie beczek 55, zostawa na pieniądze beczek 165. Każda per gr. 36, facit flor. 198.

Owsa na folwarku becz. $59^1/_2$, na Kiwiarskich pustowszczyznach becz. 3, na ladzinach becz. 9, na Wilczej Jamie becz. $3^1/_2$; facit becz. 75. Kładąc jego urodzaj z beczki jednej — becz. 3, uczyni beczek 225. Odłożywszy także na nasienie beczek 75, zostawa na pieniądze becz. 150. Każda per gr. 24, facit flor. 120.

Pszenice na ladzinach beczek 3. Kładąc jej także urodzaj we czworo, uczyni becz. 12. Defalcowawszy na nasienie becz. 3, zostawa na pieniądze beczek 9. Każda per gr. 40, facit flor. 12.

Tatarki na ladzinach becz. 2. Kładąc urodzaj jej we troje, odłączywszy także na nasienie, zostaje na pieniądze beczek 4. Każda per gr. 24, facit flor. 3.6.

Konopi na folwarku pół pura, alias kilmatów 3. Kładąc na

kilmat 1 konopi pudów 2, uczyni pudów 6. Każdy per gr. 15, facit flor. 3.

Lnu na folwarku pur. $1^1/_2$, aliąs kilmatów 9. Z każdego kilmatu lnu pud 1, uczyni pud. 9. Każdy per gr. 20, fac. flor. 6.

Siano przy wsiach albo wardejstwach się opisało.

Summa za to zboże folwarkowe czyni flor. 914.6.

Umłot zboża za daniem sprawy przez urzędniki taki być może. Dawszy to na przestrogę, że jeśliby na folwarkach, według tej niżej opisanej taksy, plonem się kiedy według roku albo żyzności pomniejszyło, tedy otłogami i ladzinami, na których zawsze plon obfity, to jest w ośmioro, albo w dziesięcioro, a czasem i w kilkanaście zwykł gospodarza dochodzić (na jakowych ziemiach po wszystkiej tej prowincyej wiele siewają) to się nagradza.

Wardejstw dwoje do pierwszego folwarku.

Pierwsze wardejstwo, w którem jest wardejem Madej.

Wieś Takower.

	Haki		Haki
Madej Wardej . .	$^1/_4$ $^1/_8$	Hanckiem	$^1/_2$
i wolna . . .	$^1/_4$ —	Endryk Tamo . . .	$^1/_4$
Thomas	$^1/_2$ $^1/_8$	Pith	$^1/_4$
Kierpo	$^1/_4$	Liwak	$^1/_4$
Murnik	$^1/_4$	Hansmil	$^1/_8$
Kiero	$^1/_4$	Nigulas	$^1/_4$

Fac. hak. $3.1^1/_2$.

Bobolowie: Wolmier gr. 12, Kolimandi gr. 6, Reyno Rama gr. 6 — fac. flor. 0.24; Hanus Bywik, Hanus Kukuth, Jud Wana — ubodzy.

Tamże młyn spustoszał.

Przy tej wsi nakarbowano z pustych ziem albo ról: żyta pur. ryzk. $28^1/_2$, jęczmienia pur. 32.

Wioska Waiath.

Endryk	1	Piep Pitki	$^1/_4$

Fac. hak. $1^1/_4$.

Nakarbowano z pustowszczyzn: żyta pur. ryzk. 12, jęczmienia pur. $6^1/_2$.

Wieś Koyniała.

	Haki		Haki
Andrus Surialga . .	$^1/_2$ $^1/_8$	Peyth	$^1/_4$
Janth Hurth	$^1/_4$	Helmuth	$^1/_2$
Hanus Agol	$^1/_4$	Punth	$^1/_4$
Andrus Kieskiel . . .	$^1/_4$	Inth Ryznik	$^1/_8$
Peyth	$^1/_4$		

Fac. hak. $2^3/_4$.

Reno Bobol — ubogi.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 21, jęczmienia pur. 23.

Wieś Palioper.

Tenwi	$^1/_2$ $^1/_8$	Teno	$^1/_4$
Tomas	$^1/_4$	Madey	$^1/_8$
Reyno	$^1/_4$ $^1/_8$	Szperka	$^1/_4$
Jurkowa	$^1/_4$		

Fac. hak. $2.^1/_2$.

Bobolowie: Hanus, ten daje na rok flor. 1, iż na robotę nie chodzi; Jak, ten daje na rok gr. 12 i na robotę czasem chodzi za pańskim chlebem — fac. flor. 1.12.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 6, jęczmienia pur. 13 kilm. 5.

Wieś Kankula.

Jan	$^1/_2$	Mik	$^1/_4$
Jendryk	$^1/_4$	Weygowa Tenowa . .	$^1/_8$
Janus	$^1/_4$		

Fac. hak. $1.1^1/_2$.

Bobole: Pilith Teno gr. 12, Ani płaci gr. 12 — fac. flor. 0.24.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 8.4, jęczmienia pur. 8.

Wieś Kodyzma.

Markus	$^1/_2$ $^1/_8$	Pip	$^1/_4$
Jan	$^1/_4$	Piap	$^1/_8$
Jendryk	$^1/_4$		

Fac. hak. $1^1/_2$.

Bobol Teno płaci gr. 12 — flor. 0.12.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 13.5, jęczmienia pur. 10.

Wieś Lideza.

	Haki		Haki
Reyno	1/2 1/8	Teno	1/2
Hanuk	1/4	Hanc	1/4

Fac. hak. 1.2 1/2.

Bobol Teno płaci gr. 12 — flor. 0.12.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 4 1/2, jęczmienia pur. 11.1.

Wieś Kilbawer.

Reyno 1/4

Fac. hak. 1/4.

Za robotę na rok płaci rublów 2, to jest flor. 6.20.

Wieś Sadala.

Hanuk	1/2	Hanc	1/8
Peterowa	1/4	Hanus	1/4
Reyno	1/4		

Fac. hak. 1.1 1/2.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 8 1/2, jęczmienia pur. 7.5.

Wieś Owokatka.

Reyno	1/2 1/8	Janusz	1/8
Jurko	1/4	Tomas	1/8

Fac. hak. 1. 1/2.

Bobole: Hanussowa płaci gr. 12, Mitkas płaci gr. 12 — fac. flor. 0.24.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 8 1/2, jęczmienia pur. 8.

Łąki do tego folwarku.

W tem wszystkiem wardejstwie łąk, które na zamek sprzątają, stogów 40; kładąc w każdy stóg po wózków 15, uczyni wózków 600; każdy per gr. 6 — fac. flor. 120.

Puszcze. W tem wardejstwie puszcza na mil 12 wzdłuż, a wszerz na milę, rzeką Pedier granicząca z puszczą szwedzką, do Rakieborku należącą. Też idzie mimo folwarek Czarny i wołość Roëlską, nad Czudzkim alias Peibs jeziorem, ku Narwi. W tej puszczy drzewa wszelakiego do budowania dosić, i z niej do poprawy zamku Liayskiego drzewo prowadzą. Leśny towar w niej nie może być; zwierz — łoś w niej, sarna, niedźwiedź gęsty.

Summa w tem pierwszem wardejstwie: haków N⁰ ; poddanych N⁰ ; bobolów N⁰ ; pieniędzy flor.

Do tegoż pierwszego folwarku wardejstwo wtóre Anukowe.

Wieś Kibiary.

Wardejem Anuk.

	Haki		Haki
Mikulasów syn Mady	1	Jendryk	1/8
Jurko	1/2	Piap	1/4
Kowal	1/2	Madey	1/8
Hanus	1/4	Martowa	1/8

Fac. hak. 2.3 1/2.

Bobole: Hanus płaci gr. 12, Merth płaci gr. 12, Peter płaci gr. 12 — fac. flor. 1.6.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 15.4, jęczmienia pur. 22.2.

Przy tej wsi jest jezioro połowne z krynic, okrągłe, wszerz i wzdłuż na troje strzelenie z łuku; rzeczka z niego wychodzi i idzie w rzekę Pedę.

Wieś Kibiary Ruskie.

Tej zimy przeszłej, in anno 1599, nowo osadzona.

Jurko	1/4	Symon	1/8
Pap	1/8	Mierus	1/8
Teno	1/8		

Fac. hak. 0.3.

Bobol Henryk płaci flor. 0.6.

Z tej wsi dotąd jeszcze powinności żadnej nie beło, aż w przyszłym roku 1600 powinność równą z drugiemi oddawać będą.

Wieś Atawer.

Reyno	1/4 1/8	Macz	1/8
Piep	1/4	Reyno	
Iud	1/8	Mik	1/8

Fac. hak. 1.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 2.5, jęczmienia pur. 5.2.

Wieś Sutaka.

	Haki		Haki
Hanuk Wardey, wolna	1/8 —	Reyno Hucz	1/8
Jak	1/8	Marcus	1/8
Jurko	1/8		

Fac. hak. 1/2.

Bobole: Keyster, Wilp, per. flor. 2, fac. flor. 4.

Nakarbowano z pustego: żyta purów ryzkich 4.5, jęczmienia pur. 7.4.

Tamże Jakub Frelich, puszkarz, za listem K. J. M. Stefana ma na puszkarstwo haki 2.

Wieś Lopus.

Hanus	1/2	Jurko	1/8
Piep	1/2	Teno	1/8
Hans	1/4 1/8		

Fac. hak. 1.2 1/2.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 11.2, jęczmienia pur. 10 1/2.

Wioska Raudawer.

Symon	1/8

Fac. hak. 0. 1/2.

Bobole: Hanus płaci gr. 12, Piepko płaci gr. 12, fac. flor. 0.24.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 6.2, jęczmienia pur. 7.1.

Ruhess.

Grunt nizki, wymaka.

Jan Rubaszka	1/4	Andrus	1/8
Nikulasz	1/4	Reyno	1/8
Wilem	1/8	Jak	1/8

Fac. hak 1.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 5.1, jęczmienia pur. 18.5.

Wieś Kiewła.

Hanus	1/4 1/8	Hans	1/4
Jurko	1/8	Jan Soro	1/8
Andrus	1/8		

Fac. hak 1.

Bobole: Hans Most, Pokus, Jan Leyko, per gr. 12, fac. flor. 1.6.

Nakarbowano: żyta pur. 9.1, jęczmienia pur. 17.4.

Wioska Ambior.

Grunt piasczysty.

Hans Wana . . . . . $^1/_8$

Fac. hak. 0.$^1/_2$.

Młynik przy tej wiosce na rzeczce z błot, o jednym kółku walnem.

Młynarz Hans Wana płaci na rok flor. 3.10. Do tego wieprza karmnego albo flor. 3.10. Fac. flor. 6.20.

Wieś Pedykniła.

	Haki		Haki
Hanus	$^1/_4$	Jan Lobe	$^1/_8$
Teno	$^1/_8$	Pip	$^1/_8$
Hans	$^1/_4$		

Fac. hak. 0.3$^1/_2$.

Bobole: Inth, Hanus płacą per gr. 12, fac. flor. 0.24.

Nakarbowano: żyta pur. ryzk. 10.4, jęczmienia pur. 18.2.

Wieś Wiliakwier.

Grunt zły, nizki, mokry,

Reyno	$^1/_4$ $^1/_8$	Jan	$^1/_4$
Hans	$^1/_8$	Marcus	$^1/_8$
Hanus	$^1/_8$		

Fac. hak 1.

Ci robotę odkupują, na rok płacą z czwierci po 2 rubla, fac. ze czterech czwierci flor. 26.20.

Bobolowie: Jak gr. 30, Theno gr. 50, fac. flor. 2.20; bo na robotę nie chodzą.

Wioska Myśli.

Laur Teno	$^1/_8$	Kozuch Sep	$^1/_8$

Fac. hak 0.1.

Nakarbowano: żyta pur. 5, jęczmienia pur. 10.4$^1/_2$.

Wieś Owonorma.

Reyno	$^1/_8$	Hanus	$^1/_8$

Ci odkupują robotę, płacą oba na rok flor. 6.20.

Przy tej wsi jeziorko, wzdłuż na trojgu strzelenia z łuku, a wszerz na jedno. W nim karasie wielkie.

Wioska Endla.

	Haki		Haki
Ani	1/2 1/8	Reyno	1/4
Hanus	1/4 1/8	Hans	1/8
Merth	1/4 1/8		

Fac. hak. 1.3.

Bobol Kieso, płaci flor. 0.12.

Nakarbowano: żyta pur. 10.2 sieki, jęczmienia pur. 15.4 sieki.

Przy tej wsi jezioro, wzdłuż na milę, wszerz pół mile, błotne, niegłębokie. Ryba w nim: okuń, karaś, szczuka, płocica. Wychodzi rzeczka z niego na szwedzką stronę.

Summa w tym drugiem wardejstwie hak. N⁰ 13.1 1/2, okrom tych, którzy roboty odkupują.

Siana w tem wardejstwie po różnych miejscach ukosywają stogów 30. W każdym po 10 wózków, czyni wózków 240. Każdy per gr. 6, facit flor. 48.

Lasy opisały się przy pierwszem wardejstwie.

W tych wardejstwach, albo raczej we wszystkiem starostwie, gruntów pustych jest nie mało. Jednak iż pola nie pomierzone, trudno pewna haków ziemie liczba dosiąc się mogła.

Powinność poddanych tego folwarku.

Z haku jednego tak płacą:

Żyta purów wielkich łot., z których w jednem ryzk. 1 1/2, 12; uczynią ryzk. 18, każdy według taksy per gr. 20, fac. flor.

Jęczmienia purów takichże 12; uczynią ryzk. pur. 18, każdy per gr. 18, fac. flor.

Owsa pur. takichże 12; uczynią ryzk. 18, każdy per gr. 12, fac. flor.

Pszenice pur. ryzk. 2, per gr. 20, fac. flor. 1.10.

Grochu pur. ryzk. 2, per flor. 1, flor. 2.

Tatarki pur. ryzk. 2, per gr. 12, flor. 0.24.

Za siano wózki 4, żyta pur. ryzk. cztery, per gr. 20, fac. flor. 2.20. Gdyż i sami poddani wolą niż siano dawać, które tu czasem droższe, niż żyto bywa.

Chmielu pud 1, albo zań flor. 2.

Piwa beczka 1, pro flor. 1.18.

Czyńszu flor. 2.

Za jałowicę, wieprza, barana, lnu pud, konopi pud, gęsi 4, kurów 4, flor. 6.12.

Summa tego flor.

A z haków, których jest do tego folwarku N⁰ , czyni flor.

Do tego z haku na potrzebę zamkową drew sążni 2.

Statią koleją każdy na tydzień tak dają: kurów 2, zająca albo prosię, a in defectu tego kurów 2; uczyni na rok kurów 104. Jajec na tydzień po 30, uczyni na rok kop 26.

Na urzędnika z haku:

Żyta siek 1, uczyni pur ryzk. per gr. 20, flor.

Jęczmienia siek 1, uczyni pur ryzk. per gr. 18, flor.

Owsa siek 1, uczyni pur ryzk. per gr. 12, flor.

Spiśnego tak od zboża jako i od czynszu gr. 6, flor.

Item każdy z domu kokosz 1, uczyni na rok kokoszy 52. Każda per gr. $1^1/_2$, flor. 2.18.

Fac. na urzędnika flor.

Na tłumacza:

Żyta siek, jęczmienia siek, owsa siek ¼ gr. 1.

Uczyni żyta pur. 8, per gr. 20, flor.

Jęczmienia pur. 8, per gr. 18, flor.

Owsa pur. 8, per gr. 12, flor.

Pieniędzy gotowych flor. 1.24.

Fac. na tłumacza flor.

Roboty. Na robotę do tego folwarku jednako każdy z czwierci tydzień pieszo, a drugi tydzień z bydłem, z końmi chodzą. Półczwiertnik tydzień pieszo, tydzień z bydłem, tak zimie, jako i lecie, a trzeci tydzień ma wolny. A który ma pół haka, ten cały tydzień na robotę powinien. A w pilne czasy samowtór, jeden pieszo, a drugi z bydłem.

Summa przy tem folwarku: wiosek N⁰ , hak. w nich N⁰ , poddanych N⁰ , bobolów N⁰

Nakarbowano zboża:

Żyta pur. ryzk. , per gr. 20, fac. flor.

Jęczmienia pur. , per gr. 18, fac. flor.

Pieniędzy gotowych za roboty od bobolów, z młyna, etc. fac. flor.

Summa wszystkich prowentów folwarku tego czyni flor.

Słody z jęczmienia dworskiego w domiech swych, robią, a za pur jęczmienia pur też słodu oddawają pod strych, a przyrostu do każdego pura naddają siek 1. Co też niemało do roku uczynić może, jedno że jest z uciążeniem poddanych, przeto się nie szacował ten prowent.

Drugi folwark Roëll.

Mil dwie od zamku nad stawkiem na rzeczce Rohel.

W tem folwarku dom wielki, nowy, gontami pobity; wchodząc do tego domu sień niemała, u niej drzwi na zawiasach. W tej sieni dwie oknie z okiennicami, jeszcze nie przyprawnemi. Dwie izbie, naprzeciwko sobie. Stołowa izba z halkierzem nieprzegrodzonym, w której izbie pięć okien z błonami nowemi śklanemi, bez okiennic, w których kwatery na zawiaskach po dwu z zakrącaniem żelaznem, ławy po obu stronach, piec polewany, komin przy piecu niedokończony. W tejże izbie przy jednym kącie balausy około służby; w tejże izbie wielkiej stołów trzy nowych, zedlów trzy wielkich, czwarty mały, u tej izby drzwi na zawiasach. W halkierzu okien ośm z błonami nowemi, ławy dwie po dwu stronach. W tem domu kominy u izb niewywiedzione. Druga izba, w której pięć okien z błonami nowemi śklannemi bez okiennic, ławy w koło, piec w niej polewany, drzwi na zawiasach, dwie listwy szerokie z kółkami przy końcu u drzwi. Z tej izby izdebka, piec w niej polewany, okien dwie bez okiennic, w których błon cztery śklanych, drzwi dwoje na zawiasach, jedne drzwi z izby, drugie z sieni. Z tej izdebki kownatka mała, okien dwie o dwu błonach nowych, ławy dwie, drzwi na zawiasach. Pod tą izbą mniejszą piwnica z kamienia murowana, drzwi do niej na biegunach z zamkiem wnętrznym. Schód do niej drzewiany, dranicami kryty. Ten dom wszystek nowo gontami pobity. Drugi dom z przyjazdu po prawej ręce, słomą kryty. Izdeb przeciw sobie dwie. W tej izbie, która po lewej ręce do sieni wchodąc, okien ośm z błonami śklanemi bez okiennic, piec polewany, kominek mały, ławy dwie, drzwi na zawiasach z haczkiem żelaznym. Z tej izby komora, drzwi na zawiasach, z wrzeciądzem, z hakiem i z skoblami, w której okno jedno o dwu błonach bez okiennic, ława jedna. Z tej komory potrzebna komórka, u której drzwi na biegunach z hackiem żelaznym.

Druga izba naprzeciwko tej, u której drzwi na zawiasach z hackiem żelaznym, piec w niej prosty, podle pieca kominek mały, okien cztery z błonami śklanemi bez okiennic, ława jedna. Po trzeciej stronie od przyjazdu stajnia słomą kryta, w której po jednej stronie są drabiny i żłoby z przeworami, może się w niej koni stawić 24; drzwi dwoiste na biegunach. Podle stajniej szpichlerz, z jednej strony dranicami, a z drugiej słomą kryty, w nim przegrodków trzy, drzwi na biegunach, zamki u nich wnętrzne. Podle tego drugi szpichlerz nowo zbudowany, słomą kryty, w nim jedna przegroda, drzwi na biegunach drzewianych z wrzeciądzem i z skoblem. Po czwartej stronie od stawu kościołek nowo zbudowany z drzewa, ale jeszcze niedokończony. Do niego drzwi dwoje, okien sześć, siódme nadedrzwiami małe, okrągłe; w tych oknach błon jeszcze niemasz, niczym jeszcze nie pobity. Niedaleko tego kościołka dom słomą kryty, w którym izba biała. Okien pięć z błonami śklanemi z okiennicami, ławek trzy, szafa u drzwi, piec prosty, kominek przy nim, drzwi na zawiasach z skoblem i z haczkiem żelaznym. W sieniach drzwi dwoje po obu stronach. Naprzeciwko tej izby piekarnia, do niej drzwi na biegunach z sieni, drugie drzwi z boku także na biegunach, okien pięć z okiennicami prostemi, ławek dwie. Za tą piekarnią ogród, przy nim browar stary, niczym nie kryty, w nim kubły dwa. Podle tegoż domu kuchenka stara odarta. Przeciwko niej sernik ze wschodem, drzwi na biegunach, z wrzeciądzem i z skoblem. Pod nim komórka, drzwi na biegunach, także z wrzeciądzem. Pod tem sernikiem piwniczka, drzwi na biegunach z wrzeciądzem. Z przyjazdu do tego folwarku obora, w której chlewów pięć dobrych, szopa, wrota do niej dwoiste, na biegunach. Bydła niemasz, ale przynajmniej mogłoby się go do sta chować. W końcu tej obory ogród niewielki, drugi ogród z przyjazdu. Ryje dwie, u nich wrót czworga niemasz.

Pod tem folwarkiem staw dawny, na którym młyn o jednem kole pan starosta zbudował, który czyni do roku flor. 14.

Przez ten staw most, podle tego stawu sadzawek dwie.

Za młynem chałupa, gdzie młynarz mieszka. W niej piekarnia, drzwi na biegunach. W sieniach komórka z boku, drzwi także na biegunach z wrzeciądzem i z skoblami. Przy tej chałupie ogród młynarski. Pod górą nad stawem studnia z żórawiem nowym.

Folwark Roëll w starostwie Layskiem.

Pola folwarkowe są troje gruntu średniego.

Pierwsze zowią Lewel, wysiewa się na nim zboża ryzkich purów 321. Drugie pole nazwane Megis, wysiewa się na nim purów 136. Trzecie pole, na które się wysiewa pur. 240.

Wysiewek na rok niniejszy 1599.

Żyta purów ryzkich 187, urodzaj jego kładąc we czworo, uczyni pur. N° 748, defalkowawszy na nasienie czwartą część, to jest pur. 187, zostawa do przedania pur. 561, każdy per gr. 20, facit flor. 374.

Jęczmienia: na folwarku pur. 26.1, na ladzinach pur. 18.2, na pustych ziemiach pur. 20 — facit pur. 64.3; urodzaj jego także kładąc we czworo, uczyni pur. 258, defalkowawszy na wysianie pur. 64.3, zostawa do przedania pur. 193.3, każdy per gr. 18, fac. flor. 116.3.

Pszenice purów ryzkich 3, urodzaj jej kładąc we czworo, przyjdzie pur. 12, defalkowawszy na nasienie pur. 3, zostanie na pieniądze pur. 9, per gr. 20, fac. flor. 6.

Owsa purów 47, kładąc jego urodzaj we troje, będzie pur. 141, defalkowawszy na wysiewek pur. 47, zostanie na przedaj pur. 94, per gr. 12, fac. flor. 37.18.

Gryki pur. 7, kładąc urodzaj we troje, przychodzi pur. 21, odprawiwszy wysiewek, zostanie na pieniądze pur. 14, per gr. 12, fac. flor. 5.18.

Lnu pół pura, czyni okrom siemienia lnu pud. 3, każdy per gr. 20, fac. flor. 2.

Konopi kilm. 5, uczyni konopi pud. 10, każdy per gr. 15, fac. flor. 5.

Łąki. Do tego folwarku nad tą rzeczką, Owoz nazwaną, która idzie pod mojzą, jest łąk niemało błotnych. Ukosywa się na nich siana stogów 20, po wozów 12, fac. wozów 240, każdy per gr. 6, fac. flor. 48.

Summa za zboże i siano tego folwarku czyni flor.

Lasy. Tych jest dostatek, ale do budowania niemasz nic godnego, aż drzewo za 2 mili wożą z drugiego folwarku Mosthffer, tylko chrósty rozmaitego drzewa. Błót, mchów w nich bardzo

wiele. Zwierz w nich: łoś, niedźwiedź, sarna. Gruntów do rozrabiania na pola po niemałej części.

Do tego folwarku wardejstwo tylko jedno.

Wieś Teykwer.

	Haki		Haki
Wardej Pietryk	1/4	Hanus	1/8
a wolną	1/4	Madey	1/8
Tomas	1/4	Hanus Tyma	1/8
Laur	1/8	Hanus Gialnitis	1/8
Reyno	1/4	Jurko	1/8
Pip	1/4		

Fac. hak. 1.3.

Bywało z dawna haków niemieckich 13.

Pustego tam ma być hak. 4.1.

Bobol Hans Tylo płaci za wszystko flor. 0.12.

Wieś Irawer.

Jan Nolk	1	Pip	1/8
Tyth	1/4	Hanus	1/8

Fac. hak. 1 1/2.

Bobolowie: Tyth płaci gr. 6, Enryk Sax płaci gr. 6 — facit flor. 0.12.

Wioska Szacawer.

Jurko	1/4	Lilo	1/8
Hancz	1/8	Krus	1/8

Fac. hak. 0.2 1/2.

Bobolów dwa, płacą po gr. 6, fac. flor. 0.12.

Z dawna beło haków niemieckich 8.

Wioska Nadawer.

Jurko	1/2	Jak	1/8
Macz Wiak	1/4		

Fac. hak. 0.3 1/2.

Tam haków niemieckich zawsze bywało 4.

Bobol Nigulas płaci flor. 0.12.

Wieś Katka.

Andrus	1/4	Juchno	1/4

	Haki		Haki
Liwak	1/4 1/8	Jak Arsty	1/8
Merth	1/4	Endryk Kosak . . .	1/8

Fac. hak. 1.1 1/2.

Bywało w tej wsi z dawna hak. 6.

Bobolowie: Jarmoła, Reyno za wszystko płacą po gr. 12, fac. flor. 0.24.

Wioska Syrkower.

Reyno	1	Hanth	1/4
Jurko	1/2	Endryk	1/4

Fac. hak. 2.

Bywało w tej wsi z dawna hak. niemieckich 5.

Bobolowie: Reyno, Tomas, Kaup, Hermann płacą po gr. 12, fac. flor. 1.18.

Kuliawer.

Peith 3/4

Fac. hak. 3/4.

Tamże młynik o jednem kole podsiębojnym na tejże rzeczce, która jest pod folwarkiem, nie zawsze miele, bo przesycha. Czyni na rok flor. 13.10. Item wieprza karmnego młynarz daje za flor. 6.20, fac. flor. 20.

Tullawer.

Peyth	1/4	Reyno	1/4 1/8
Jak	1/4 1/8	Kowal	1/4 1/8
Razgk	1/4 1/8	Jurko	1/4
Hans	1/4 1/8		

Fac. hak. 2.1 1/2.

Bywało w tej wsi hak. 8.

Bobolowie: Laur tylko jeden, płaci po flor. 0.12.

Megisz.

Grunt podły.

Any	1/2 1/8	Talezyk	1/8

Fac. hak. 3/4.

Z dawna w tej wsi beł hak 1.

Bobolów niemasz.

Wassawer.

	Haki		Haki
Hanth	1/2	Andrus	1/8
Reyno	1/2	Mik Kierbe	1/8

Fac. hak. 1 1/4.

Bywało w tej wsi hak. 3.

Bobole: Mik Kierbe gr. 6, Jan gr. 6, fac. flor. 0.12.

Rokussa.

Thomas	1/4	Any	1/8
Anuk	1/4	Hancz Megis	1/8

Fac. hak. [3/4].

Tam z dawna haków niemieckich 4.

Bobole: Reyn, Puiatga, Renikardy po gr. 12, fac. flor. 1.6.

Woydywer.

Thomas	1/4	Tylik	1/8
Mecz Jak	1/4	Pusta chałupa stoi.	
Pip	1/8	Lurik Jan z Intem	1/8
Eno	1/8		

Fac. hak 1.

Haków niemieckich z dawna 7 bywało.

Jamawer Zalesie.

Ulf Reyno	1/2	Theno	1/4

Fac. hak. 3/4.

Adrakusz.

Madey bobol płaci za wszystko flor. 0.50.

Lagakunth.

Handt	1/4

Bobol Pip płaci za wszystko flor. 1.

Awinorma.

Jam	1/4	Peter Melder	1/4
Pip	1/8	Pudz	1/8
Tomas	1/4	Pusta 1 chałupa.	
Jurko	1/4	Pikna Petter	1/8

Fac. hak. 1.1 1/2.

Bobol Tith płaci za wszystko flor. 1.

Kieressza.

Jan . . . . . $^1/_4$

Fac. hak. $^1/_4$.

Bobol Reyno płaci flor. 1.

Madytuzma.

	Haki			Haki
Any	$^1/_4$ $^1/_8$	Kieryk		$^1/_8$

Pusta 1 chałupa stoi.

Fac. hak. $^1/_2$.

Wadey.

Jak	$^1/_4$ $^1/_8$	Piep	$^1/_4$
Hancz	$^1/_4$		

Fac. hak. $^3/_4$ $^1/_8$.

Bobol Mik za wszystko płaci flor. 1.20, Anth także za wszystko płaci flor. 1.20, facit flor. 3.10.

Młynik o jednem kole korzecznem na rzeczce ustawicznej, z którego Jak wardej płaci na rok flor. 10. Wieprza karmnego, czoby stał za flor. 6.20. Fac. flor. 16.20.

Summa w tem wardejstwie: haków N^0 , poddanych , bobolów , młynów

O pustych ziemiach wiadomości pewnej wziąć się nie mogło, gdyż je chłopi pozataiwali.

Piece wapienne.

W rewizyej p. Gorskiego napisano ich 5, teraz ich tylko 2. Przy folwarku Agiwie, mil $1^1/_2$ od zamku, kamień łamią w ziemi we wsi Erykwerze zamkowej, na ten czas dzierżawy p. Jakuba Radzymińskiego, w których palą wapno na zamkową potrzebę, aleśmy się dowiedzieć nie mogli, aby pożytek jaki czyniły, i owszem wzięliśmy wiadomość, że go nigdziej nie przedawano i nie przedają.

Pod zamkiem snaść kiedyś bały 3, ale dla wożenia kamienia z daleka porzucono je i znaków ich prawie nie masz.

Powinność poddanych tego folwarku Roëll.

Takoważ właśnie, jaka już jest przy pierwszym folwarku opisana. Według której uczyni także z haku, wszystkie rzeczy oszacowawszy na pieniądze, flor.

A z haków, których jest do tego folwarku N^0 , flor.

Extraordinarie drew, jako i przy pierwszym folwarku, z każdego haku wystawić powinni na rok do folwarku sążni dwa.

Roboty takoweż, jako i przy pierwszym folwarku, jednak wszyscy w starostwie w dni święte, według nowego kalendarza, od robót są wolni.

Na urzędnika dawają:

Dawają trojga zboża z czwierci haka: żyta, jęczmienia, owsa po sięku albo kilmacie, uczyni:

Żyta pur. ryzk. 13, per gr. 20, fac. flor. 8.20.
Jęczmienia pur. 13, per gr. 18, fac. flor. 7.24.
Owsa także 13, per gr. 12, fac. flor. 5.6.
Spisnego z czwierci gr. 1, fac. flor. 2.12.
Lnu z czwierci grzywienkę gr. 1, fac. flor. 2.12.
Konopi z czwierci grzywienkę gr. 9, fac. flor. 1.6.
Fac. tego na urzędnika flor. 27.20.

Na tłumacza także wiele tych rzeczy dają, oprócz spisnego i przędziwa, tylko samo zboże.

Bobolowie także co przemogą zsypują się na urzędniki.

Z a l e s s i e.

Ze czterech haków, na których te derewnie alias poddani: Laga Kunth. Kieresz. Awinorma. Wadey Madytuźma.

Za czynsze, jałowicę, wieprza i inne powinności z haku po flor. 8.12, uczyni ze 4 haków flor. 33.18.

Znowu za roboty, gdyż dla odległości od folwarku i dla złej przeprawy przez błota one odkupują, płacą z haku po rubli 8; uczyni z haku jednego flor. 26.20, a ze czterech haków uczyni flor. 106.20.

Do tego powinni zboże do portu odwieść raz w rok.

Z b o ż e. To jednak równo z drugimi poddanemi roëlskiemi płacą z haku: żyta pur. 12, jęczmienia pur. 12, owsa także purów 12 wielkich.

Przyjdzie od nich ze 4 haków: żyta purów wielkich 48, w każdym $1^1/_2$ ryzkich, uczynią ryzkich pur. 72, per gr. 20, fac. flor. 48.

Jęczmienia także uczynią pur. ryzk. 72, każdy per gr. 18, fac. flor. 43.6.

Owsa także uczynią pur. ryzk. 72, każdy per gr. 12, fac. flor. 28.24.

Facit za to zboże flor. 120.

Statia. Tę także poddani folwarku Roëlskiego na każdy tydzień dają z haku jednego koleją: kurów 2, prosię albo zająca, a in defectu zająca kurów 2, jajec 30. Tą nową koleją trzykroć się wszyscy przez rok obchodzą, tak iż z każdego haku przyjdzie na rok kurów 12, jajec kop $1^1/_2$, a z haków N⁰ uczyni na rok kurów , jajec kop

Summa wszystkich prowentów z tego folwarku Roëlskiego czyni flor.

A to kromia stacyj i tego, co na urzędniki biorą.

Arendą z tego folwarku dają flor. 1700.

Trzeci folwark Mostfersth alias Czarny.

Od zamku mil 4, od Roëla mil 3, nad jeziorem wielkiem Peibs, które Moskwa zawie Czudzkiem jeziorem. W tym folwarku budowanie stare zgorzało, a nowe teraz Jego Mość pan Andrzej Orzechowski, starosta Layski, zbudował, które tak się w sobie ma.—Naprzód dom pod jednym dachem z dranic, w którym izba z piecem białym prostym, okien w niej z błonami śklanemi cztery, drzwi u niej na biegunach; z niej komnata, w której okno jedno z błoną śklaną. Przeciwko tej izbie druga izba; między niemi sień. Wchodząc do tego domu ganek zbudowany, z drugiej strony tegoż domu drugi ganek dranicami pokryty. Drugi dom dranicami kryty, w którym izdebka z piecem białym, w niej okien pięć z błonami papierowemi; przeciwko niej łaźnia z piecem białym, okna w niej papierowe, drzwi na biegunach, a między nimi sień. Trzeci dom słomą kryty, w którym piekarnia z komorą i z sienią. Piwnic dwie murowane, jedna łubem nakryta, a druga nienakryta, na których dom beł, ale zgorzał. Stajnia na koni ośm, dranicami kryta, kleci dwie, jedna przy ziemi, a druga nad nią, drzwi wszędzie na biegunach z zamkiem drzewianym. Łaźnia czarna. Wieżyczka z drzewa dla letniego siedzenia zbudowana, deskami kryta, okna w niej bez błon. Kuchnia łubem kryta. Ryja jedna. Ten folwark tynem ogrodzony. Do tego folwarku sadzawka jedna, tynem ogrodzona.

Przy tym folwarku, iż grunt jest piaszczysty, tedy tam żyta nie sieją z zamku, jedno jest dla ryb zbudowan. Z którego arendy płacą na rok i za myto, co od ryb kupcy płacą, dla tego, iż przez mosty jeżdżą, które są na dwie mili na błocie zbudowane, także i od karczmy złotych polskich:

To jest od wozu grosz jeden, a od beczki żyta gr. 2. Od chleba takiego, którego się z pura czworo upiec może, iuxta proportionem żyta. Od ryb, które nazad od jeziora wiozą, za ono żyto, albo chleb, od którego już odmycono, nie płacą; oprócz innych, za gotowe pieniądze kupionych.

Do tego folwarku ziemie żadnej nie sieją, gdyż jest na piasku nad jeziorem dla łowienia ryb, dla strażej i dla wiadomości prętszej od Moskwy, także i dla wybierania mostowego jest zbudowany.

Pierwszy dziesiątnik Mik Paulipeik.

Wioska Musth alias Czarne.

Misko. Iwan. Hen. An. Isz. Mikita. Anty. Mik Kubias. Nigulias. Ancz Tłumacz.

Ci wszyscy trzymają niewodów wielkich 2.

Płacą na rok od każdego niewodu po rubli 2, fac. flor. 6.20.

Do tego od obudwu niewodów sielaw beczki 4, albo rubli 3, fac. flor. 10.

Leszczów 50, szczuk 50 więdłych, per gr. 3, fac. flor. 10.

Od piąci żarn, per gr. 5, fac. flor. 0.25.

Bobol Hans płaci za wszystko flor. 1.

Summa z tej wsi prowentu czyni flor. 28.15.

Wioska Kikiuta.

Jurko Lall. Ronth. Piep Hanus. Thomas.

Ci mają niewód jeden. Płacą od niego flor. 6.20.

Za dwie beczce sielaw rubli $1\frac{1}{2}$, fac. flor. 5.

Ryb suchych nie dają, iż mniejszy łów mają.

Żarna 2, od których płacą flor. 0.10.

Fac. z tej wioski flor. 12.

Do tej wioski przypowiadał się p. Pobidziński z prawem swem pertinentiami do mojze Wolfowej alias Tarakwer. Nigdy nie beł w posesyej. *)

*) Od słów „Do tej wioski“ dopisano na stronie.

Wioska Kazepe.
Teno Sorok. Andrys Pol. Poli Pieter.
Kulzy Hanth. Poli Teno.
Ci także niewód mają 1. Płacą od niego na rok rubli 2, fac. flor. 6.20.
Za dwie beczce sielaw rubli $1^1/_2$, fac. flor. 5.
Ryb suchych nie dają. Żarna 1, flor. 0.5.
Fac. z tej wioski flor. 11.25.

Wioska Omuth.
Hans Nupipoik. Andrys Nupipoik.
Hans Janipoik. Kurwik Hans.
Ci mają niewód 1. Płaca z niego rubli $1^1/_2$, flor. 5.20.
Szczuk suchych 50, leszczów 50, flor. 10.
Żarna 1, gr. 5.
Za 2 beczce sielaw rubli $1^1/_2$.
Totius fac. flor. 21.25.

NB. W tej wsi p. Hern Wrangiel od kilkunastu lat dzierży te rybaki (snaść nullo iure) zamkowe:
Mieleda Hans. Macz. Janus Idaka. Welwe.
Hans Porwik. Mik. Lauripoik.
Ci mają niewodów 2.
Dają dziesiątą rybę: szczukę i leszcza. Fac. na rok flor.
Do tego chłop każdy po beczce sielaw, czyni flor. 16.15.
Do tego szygi po pół beczki, czyni flor. 7.
Do tego po 1000 płocic, uczynią flor. 3.15.
Do tego po 500 okuni, uczynią flor. 1.20.
Sucha ryba citra vel ultra, uczyni flor. 10.
Totius fac. flor. 38.20.

Drugi dziesiątnik, także nad tem jeziorem Peibs, imieniem Jak.
Wioska Jugowiec.
Madey. Kałaus. Reyn. Piotr Warsza.
Tomas. Hans. Mikitha.
Ci mają niewodów 2. Płacą z nich rubli 4.
Za sielawy nie płacą, gdyż się tam nie łowią.
Dają szczuk suchych 100, flor. 10.
Leszczy suchych 100, flor. 10.

Żarn 8, per gr. 5, facit flor. 1.18.
Totius fac. flor. 34.28.

Wioska Tamista.
Pietryk. Jak.

Wioska Noss.
Piep. Kieryk. Jan. Toydass. Jak Mikulas.
Jan. Hanus Karmakul. Nann.
Ci mają niewodów 2. Płacą od nich rubli 4, fac. flor. 13.10.
Za beczek 4 sielaw, rubli 3, fac. flor. 10.
Leszczy więdłych tylko 80, per gr. 3, fac. flor. 8.
Żarna 2, per gr. 5, fac. flor. 0.10.
Nakarbowano u nich zboża tego roku:
Żyta pur. ryzkich 14, per gr. 20, fac. flor. 9.10.
Jęczmienia pur. 16, per gr. 18, fac. flor. 9.18.
Summa wszystkiego z tej wioski czyni flor. 50.18.

Trzeci dziesiątnik.
Willusz derewnia. W niej tylko 1 chłop Rejn.

Wieś Pilioza.
Mik. Baran. Parchwiej. Kusnia. Conrad. Iwan Kaunis. Olexa Jan. Gryssa. Trochim. Sidor. Tenże od kupiectwa flor. 1.20.
Ci wszyscy trzymają niewodów trzy. Płacą z nich rubli 6, fac. flor. 20.
Za 6 beczek sielaw rubli $4^1/_2$, fac. flor. 15.
Item leszczów więdłych 120, fac. flor. 14.
Item żarna 6, od każdych per gr. 5, fac. flor. 1.
Fac. z tej wsi czyni flor. 51.20.

Summa niewodów w tych wioskach N° 12.
Niedostawa według pierwszej rewizyej anni 90 N° 1.
Summa rybaków w tych wioskach N° 51.
Niedostawa podług rewizyej 16, prze tą przyczynę, iż do Moskwy pouciekali.

Do tego ci wszyscy rybacy dawają koleją do zamku na każdy tydzień ryb rozmaitych pół beczki, albo flor. 1. Uczyni na rok flor. 52.

Do tego gotowemi pieniądzmi na każdy tydzień złoty jeden. Uczyni na rok flor. 52.

Znowu do zamku dają po kobieli ryb we szrodę, w piątek, w sobotę. Fac. citra vel ultra flor. 15.

Fac. flor. 119.

Łąki nad jeziorem. Te ciż rybacy sprzątają. Ukosywają siana stosków 15; w każdym po wózk. 3, fac. wozków 45; per gr. 6, fac. flor. 9.

Insze ich powinności. Drew ile potrzeba do tego folwarku wożą, a mianowicie każdy po sążni 4. Do młyna też kiedy potrzeba z folwarku wożą. Ze zbożem też do portu, lubo do Pernawy, lubo do Rewla, raz zimie na każdy rok jeżdżą.

Czwarty grosz. Pobór gdy bywa uchwalon, w tem folfarku przy mostowem pobór i czwarty grosz wybierają.

Puszcza do tego folwarku jest niemała. Wzdłuż na mil 5, aż ku Narwi do szwedzkiej granice nad jeziorem. Drzewa w niej do budowania godnego dostatek, to jest sośniny, dębiny, jesieniny, olszyny. Wszerz także na mil 5. Mogłyby się popioły palić, jeno iż spustu niemasz. Zwierz rozmaity: łoś, niedźwiedź, sarna. Błot bardzo wiele w niej.

Summa wszystkich prowentów folwarku tego Mostfersth czyni flor.

Czwarty folwark Jagiwa
nad rzeką Jagiwą, szeroką i rybną.

Ten folwark, od zamku Laissa dwie mili, przez pana Starostę teraźniejszego, nakładem i kosztem własnym Jego Mości, od mała do wiela nowo zbudowany. W którem budowanie tak się ma w sobie. Naprzód z przyjazdu wrota nowe dwoiste na biegunach z zasuwą. Od których tyn wielki ze dwu stron około dworu, a z drugich dwu stron także tynem obwiedziony. Wszedszy w podwórze, po prawej ręce stajnia z wozownią z zamknieniem, pod jednym dachem, słomą poszyta, nowa, w której koni stawić się może 12. Drzwi u niej dwoiste z wrzeciądzem i z skoblem, i z wierzchu położenie drzewem gęste dla siana. Po drugiej stronie wrót szpichlerze dwa z jednego, pod jednem poszyciem naprawne. Na pośród dworu dom nowy drzewiany, słomą kryty. W nim izba wielka biała, w której piec polewany, błon śklanych w oknach cztery, z okiennicami na biegunach, drzwi do izby na

zawiasach; z tej izby komora, w niej okno z błoną śklaną i drugie okienko małe, drzwi do niej na zawiasach. Przed izbą sień niemała, w której okien dwie; kuchnia, w niej okien trzy, drzwi dwoje na zawiasach. Z tej sieni izba czarna z piecem czarnym. W tyle albo z boku tego domu piwnica murowana z głazów w glinę, jeszcze nieskończona. Podle tego domu kleć z przysionkiem niedobudowanym, nowa; pod nią piwnica nowa, słomą na wierzchu poszyta, drzwi ze wszystkiem naprawne. Wedle tej kleci sernik na czterech słupach. Podle sernika kleci nowe dwie, słomą poszyte, naprawne. Po drugiej pierzei albo rzędzie dom nowy, deskami kryty, w nim łaźnia, przed nią sień, drzwi z skoblem, z wrzeciądzem, na biegunach. Z drugiego końca browar ze wszystkiemi statki. Do tego drzewa na budowanie gromada niemała zwiezionego na podwórzu. Chłodnik w poszród dworu z laszczek jeszcze niepobity, wedle niego słonecznik kamienny cum gnomone. Z tej wsi Jagiwy trzecią część rzeki puszczono około dworu na młyn, który jest o dwu kołach, słomą pokryty, i około kół zrąb dla obwarowania kół. Czyni arendą na rok flor. 70. Na obu stronach tego folwarku mosty nowe murowane. Przed mostem z przyjazdu ryja wielka z komorą. Przed nim tok, w końcu toku zrąb pod tymże dachem słomianym, nakształt ryje, bez półapu, z komórką wedle boku dla plew. Wrota u niej dwoje wielkie na biegunach. Za nią odryna wielka, też nowa, słomą poszyta. Wrota do niej wielkie dwoje. Ogrody trzy użytkowe około dworu, a czwarty mały przy wielkim domu.

Pola folwarkowe.

Iż ten folwark we wsi Jagiwie zasiadł, gdzie przedtym nigdy nie bywał, przeto do niego pól nie wiele. Za czasem może się ich jeszcze cokolwiek rozrobić.

Wysiano na crescentią tegoroczną.

Żyta beczek ryzkich 42.1½ kilm. Kładąc urodzaj żyta we czworo, uczyni beczek 769. Z których odjąwszy na nasienie beczek 42, zostawa na pieniądze becz. 127, per gr. 40, fac. flor. 169.10.

Jęczmienia: beczek ryzk. 18, na ladzinach beczek 4, fac. 22. Urodzaj jego szacując we czworo, uczyni becz. 88. Odjąwszy na nasienie beczek 22, zostawa na przedanie beczek 66, per gr. 36, fac. flor. 79.6.

Pszenice pur. $1^1/_2$. Szacując ją we czworo, uczyni pur. 6. Zostawiwszy wysiewek, resta na przedanie pur. $4^1/_2$, każdy per gr. 20, fac. flor. 3.

Grochu pur. $1^1/_2$. Szacując go we czworo, uczyni pur. 6. Defalkowawszy na wysiewek, zostanie na pieniądze pur. $4^1/_2$, per gr. 30, fac. flor. 4.15.

Tatarki beczka 1. Szacując we troje, zostawiwszy na wysianie, resta na przedanie beczek 2, każda per gr. 24, fac. flor. 1.18.

Owsa beczek $27^1/_2$. Kładąc urodzaj jego we troje, przychodzi beczek $82^1/_2$. Wytrąciwszy na nasienie beczek $27^1/_2$, zostanie na spieniężenie beczek 55. Fac. flor. 44.

Łąki. Łąk także sztukami nie wiele, cit. vel ult. stogów 6. Każdy po wózków 6, fac. wózków 36, per gr. 6, fac. flor. 7.6.

Summa za to zboże folwarkowe i za siano czyni flor. 308.25.

Włość do tego folwarku.

W której tylko jeden Kubies jest.

Wieś Jagiwa.

	Haki		Haki
Hanus	$^1/_2$	Macz	$^1/_4$
Inth	$^1/_2$	Peter Wasten	$^1/_8$
Pip	$^1/_4$ $^1/_8$	Jerem	$^1/_8$

Tamże Szwarc, niemiec, z łaski p. Starosty hak. 3.

Fac. hak. $4^3/_4$ $^1/_8$.

Bywało z dawna hak. niem. 15.

Bobole: Hancz gr. 6, Piap Kierwo gr. 6, fac. flor. 0.12.

Nakarbowano z pustowszczyzn: żyta beczek 11.3 kilm., jęczmienia beczek $13^1/_2$, owsa beczek $3^1/_2$.

Wieś Woydower.

Merth	$^1/_2$	Marthi Poik	$^1/_8$
Karia Poisz	$^1/_4$	Thomas	$^1/_8$
Inth	$^1/_4$	Thyczka	$^1/_8$
Pip Puwi	$^1/_8$	Czyga Poisz	$^1/_8$
Thracz	$^1/_8$		

Fac. hak. 1.3.

Bywało z dawna haków niemieckich 12.

Nakarbowano z pustowszczyzn: żyta pur. 12, jęczmienia pur. 19, owsa pur. 10.

Eliakwer.

Haki		Haki	
Hanus	1/8	Teno	1/4
Reyno	1/4		

Fac. hak. 1/2 1/8.

Bywało z dawna haków niemieckich 15.

W tej wsi Jakub Radzymiński, żołnierz stary, dożywociem, haków 8.

Symon Ortloff także dożywociem haków 3.

Nakarbowano: żyta pur 1, jęczmienia pur. 3, owsa pur. 3.

Wieś Moyzama.

Hanus Werm	1/8	Reyno Zelo	1/8
Hanus Wele	1/8		

Facit czw. 1 1/2.

Tamże Dydrych, niemiec, z łaski p. Starosty hak 1.

Nakarbowano: żyta pur. 4, jęczmienia pur. 6, owsa pur. 1 1/2.

Koszywa.

Pip Kurwik	1/2	Wana Kubies	1/8
Rem Kurwik	1/4	Reyno	1/8
Kowal	1/4 1/8	Inth Winda	1/8

Fac. hak. 1 1/2.

Bywało niemieckich 1 1/2.

Nakarbowano: żyta pur. 10.1 k., jęczmienia pur. 13, owsa purów 5.

Waymaswer.

Kowal	1/2	Inth	1/4
Saxa Peith	1/4 1/8	Reyn Chudak	1/8
Mik	1/4		

Fac. hak. 1 1/2.

Z dawna bywało haków niemieckich 7.

Nakarbowano: żyta pur. 6, jęczmienia pur. 15.2 k., owsa purów 2.

Thermass.

Thoma Peith	1/4 1/8	Pulipeith	1/4
Kaub	1/4 1/8	Pipko	1/8

Fac. hak. 1. 1/2.

Bobolowie: Merth, Pip Wana, Jan Kok, Reyno, płacą per gr. 6, fac. flor. 1.

Nakarbowano: żyta pur. $6^1/_2$, jęczmienia pur. 14, owsa pur. 1.

Summa przy tem folwarku: wiosek N⁰ , haków N⁰ , poddanych N⁰ , bobolów N⁰ , młyn N⁰ 1, pod dożywotnikami hak. N⁰

Zboża nakarbowano od poddanych: żyta pur. , per gr. 20, fac. flor. ; jęczmienia pur. , per gr. 18, fac. flor. ; owsa pur. , per gr. 12, fac. flor.

Powinności tych poddanych.

Takoważ właśnie, jako i poddanych folwarku pierwszego, które wszystkie, obrachowawszy na pieniądze, uczynią z haku jednego flor.

Oprócz, że poddani tego folwarku płacą karczemnego z haku gr. 20, uczyni tedy z haku za wszystkie powinności flor.

A z haków N⁰ , które są przy tem folwarku, uczyni wszystkiego flor.

Roboty także, jako i przy pierwszym folwarku, odprawują. Także i podwody gdzie rozkażą.

Statią też koleją na urzędniki, jako i przy inszych folwarkach, dawają.

Lasów przy tem folwarku wielkich niemasz, oprócz do palenia chróstów rosłych niemało.

Summa wszystkich prowentów folwarku tego Jagiwy czyni floren.

Dobra po konstitucyej anni 89 od zamku tego rozdane.

Wioska Padower. Hak. 6 niemieckich.

To trzyma niejaki Tomas Fegiesak, niemiec, wyrostek P. Starosty Layskiego, z łaski jego. Ociec jego bywał u magistrów puszkarzem. Poddanego żadnego nie ma, swojemi sochami orze. Tamże młynik pusty. Z łąk siana ukosywać może stogów pięć, w każdym po wózków 6.

Wieś Eliakwer. Hak. 8.

Jakub Radzymiński, żołnierz dawny zasłużony, za ustąpieniem Pana Starościnem i za listem Króla Jego Mości, na których ma chłopów 7. Ukosywa siana stogów 6, w każdym wózków 15.

Młynek pusty. Tego listu Króla Jego Mości dożywotniego datum Warssaviae, die 12 Aprilis anno 1597.

Który iż jest na wielkiej przeszkodzie wsiom Króla Jego Mości, bo prawie w pośrodku ich usiadł, potrzeba mu dać odmianą co inszego. Jakoż Pan Starosta obiecał obmyślić odmianę słuszną przed sejmem i prezentować Królowi Jego Mości.

Wieś Erysfer. Hak. 5.

Niejaki Tedwen, niemiec, nie wiedzieć za jakiem prawem, gdyż się z nim nie stawił, jednak są poddani na tej ziemi.

Wieś Oiatak. Hak. 6.

Walenty Piotrowski, żołnierz dobry i zasłużony. W której wiosce przyjął tylko dwu chłopków. Teraz ich ma na czwierciach 7, bobolów 4. Do tego mojżyczkę swym kosztem zbudował; ma do niej polek troje:

1. W którem wysiano na teraźniejszy rok żyta beczek ryzk. 19.

2. W tem wysiano jęczmienia beczek 6, owsa beczek 9, gryki pur 1.

3. To także wielkie, jako i które z tych.

Młynik pusty.

Powinności tych poddanych:

Czyńszu z pół czwierci gr. $7^1/_2$.

Żyta purów 2. Jęczmienia pur. 2.

Owsa jeszcze, iż się nie zapomogli, nie dają. Kurcząt 2, lnu i konopi po grzywience 1. Robią z czwierci po trzy dni w tydzień.

Na którą mojzeckę cum omnibus antiquitus pertinentiis, ma cessią p. Starosty Liayskiego de data Derpati in anno 1597, die 14 Martii. W którym liście cessyej wyznawa p. Starosta, że mu tych dóbr beł ustąpił od lat 14. Na co potym in anno eodem 1597, die 17 Junii, conservatią od Króla Jego Mości, czego beł w possessyej, do swego żywota otrzymał.

To na stronie, nic nie przeszkadza inszem wsiom Króla Jego Mości.

Wieś Wilień. Hak 7. Zamkowa.

Tę trzyma Enrych Gilzyn, niemiec, z łaski Pana Starosty. W której są i poddani.

Wioska Pilicze. Hak. 3.

Niejaki Widelski, sługa Pana Starosty niezasłużony, do łaski jego dzierży. Ma snaść tam mojżycę i poddane. Za ustąpieniem pana starościnem i za conservatią Króla Jego Mości, de data Warssaviae, die 17 Aprilis 1597.

We wsi Sutace.

Jakub Puszkarz, haków 2. Za mandatem Króla Jego Mości nieboszczyka Stefana za służbę dawną, i na teraźniejszą służbę do zamku. Prawa żadnego nie ma, jeno do strzelby zamkowej na każdą potrzebę gotów, i mistrz jest dobry, a co więtsza, na tamtej ukrajnie barzo potrzebny. Deklarował się przed nami, żeby wolał dawne swoje zasłużone imeć, i teraz żeby mu gotowemi płacono, niżli tę rolą trzymać.

Bazarowski, żołnierz, haków 2, Moraweski nazwane. Poddanych nie ma. Młynik niezły o jednem kole korzecznym. Za ustąpieniem Jego Mości P. Starosty jemu i Zoffiej Jassowskiej, żenie jego, do żywota.

Wieś Woydikwer. Hak. 4.

Niejaki Hans Nieroth, niemiec, dzierży, za kupnem po konstitucyej od pana Bogusza Słupskiego, rotmistrza. W niej chłopów jest osiadłych i nieubogich pięć, bobolów też coś. Który ją dla tego przedał, iż ją beł przeciwko konstitucyej uprosił.

Kunisza pustowszczyzna. Hak. 3.

Grunt własny zamkowy, który uprosiwszy niejaki Szymon Orthloff u Króla Jego Mości pospołu z wioską Weykwer, do Brynkmoyze zdawna należącą, pobudował sobie na niej moyżycę i z folwarczykiem. Te trzy haki, nazwane Kunissa, słusznie się do zamku nazad zwrócić mają.

Mikołajowi Pobidzińskiemu, dworzaninowi K. J. M., podsędkowi teraźniejszemu Derptskiemu, mojze Tarakwer.

Do której ziemie folwarkowej haków 2.

Item wieś Anodawer, haków 10.

W której poddanych osiadłych na czwierciach 11, pustych czwierci 3.

Item derewnie: Szukac, pustej ziemie $^1/_4$.

Kulawer, pusta sztuka ziemie. Mogą tam być dwa chłopi.

Alihorma, pustej ziemie czwierć; Obsar albo sztuka

ziemie pustej za wsią. Przypatrzeć się przywilejowi, jeśli się na to ściąga.

Item Kikoweski, hak 1, na którym poddany jeden.

Item Liohawer, hak 1, pusty.

Item Linutha, hak 1, na którym tylko chłop jeden.

Item Paliasfer, hak 1, pusty.

Łąki nad rzeką Kuliawer. Ma swoję i moyzą i poddani. Pod moyzą rzeczka z krynic, na niej stawki 2, młynik jeden, i drugi bywał, jako około tych krynic i w drugą stronę błoty idą aż do Kika. Tam też stawek pusty. Do tego nad wielkiem jeziorem Peibs mienił sobie należeć łowisko, Kikiuta nazwane. Na co się P. Starosta odezwał, że ja łowiska p. Pobidzińskiemu ratione sortis moyze Tarakwer, choć prawa na to nie ma, niebronię, ale p. Pobidziński miasto łowiska wsi, Kikuythy rzeczonej, loco pertinentiarum nad brzegiem upomina się. I stawił P. Starosta szlachciców kilku starych, którzy zarazem po oddaniu przed nami K. J. M. przysięgi fidelitis, pod tąż przysięgą zeznali, iż tam żaden szlachcic z traktu starostwa Liayskiego nad jeziorem nigdy wsi nie miał, ani poddanego żadnego. Także i łowisk w jeziorze żaden z prawa nie miał, P. Starosta powiedział, oprócz jednego Hans Nerotha. Jeśli którzy teraz mają, tedy z chęci mojej, prawu memu nic nie derogując. Ciż zeznali, że i starzy rybitwi szlacheccy nad temże jeziorem mieszkający, jeśli którym do czasu łowić pozwalano, domów żadnych, oprócz budek z chróstu dla suszenia niewodów, nie miewali. Do tego opowiadał się P. Starosta przeciwko panu Pobidzińskiemu, że on trzyma wioskę Palastwer przeciwko prawu swemu, która zawsze należała do Prakielmoyzy. Czego i szlachta i poddani potwierdzili; w której haki 2. P. Pobidziński na to pokazał list dożywotni de data Cracov. 16 Augusti 1588. Drugi przywilej na toż, sobie i żenie swej Annie Wierzchowskiej dożywocie, de data Cracov. 7 Aprilis anno 1596.

Hermann Wrangiel.

Na tego także opowiadał się P. Starosta, iż on nullo iure wsi, Homuth nazwanej, połowicę nad jeziorem trzyma. Czego potwierdzili niektórzy z szlachty niemieckiej, ludzie starzy. A poddani zaś, to jest chłopi wszyscy, nad jeziorem mieszkający, w te słowa: że przodek p. Wranglów in possessione tej wsi nigdy nie

beł. I na ten czas, kiedy Moskiewski samego majstra Firstembergka i z ziemią Iflantską pobrał, ta wieś wszystka do zamku należała, i owszem w tejże wsi beł dworzec, w którym contor przemieszkiwał, gdy dla odbierania ryb przyjeżdżał. Więc i przy tym dworcu niewód zamkowy zawsze bywał.

Theodor Kornicki.

Dobra jako on mieni szlacheckie, mila od zamku:

Rop mojza i Sal wioskę, haków 8.

Na mojzeńskim gruncie wysiać może pur. ryzk. 24.

Takich polek do tego jeszcze są dwoje.

Poddanych na ziemi niemierzonej trzech, robią trzy dni w tydzień.

Bobolów, o jego strawie robią, dwa. Młynik spustoszał.

Siana ukosywa się stogów 8. W każdym po wózków 20.

Lasy spólne z królewskiemi i granic niema pewnych.

Na to ukazał list p. Orzechowskiego, starosty Liayskiego, którym mu ustępuje i żenie jego Annie Feyragk pomienionych gruntów, de data Derpati, die 14 Martii, anno 1597. W temże liście świadczy, że już beł przed datą listu tego w possessyej od lat 14. Konfirmacyej Króla Jego Mości nie pokazał. Może tam jeszcze osadzić chłopów 4.

Symon Ortloff nad Pedaiegi rzeką, mil $1^1/_2$ od zamku, ma mozycę Kunissa, którą sobie zbudował na gruncie zamkowym, jako się wyższej wspomniało. Którego gruntu jest haków niemieckich 3. Troje pole. Wysiał na ten rok żyta pur. ryzk. 30, jarzyny także 30. Trzecie ugorne takież pole. Wyrobić się jeszcze może każdego pola na pur. 18.

Wioska, Weykwer nazwana, haków 3.

Snaść zdawna należała do Brynkmoyze. W niej poddanych na pół czwierciach ma 7. Bobol Andrys. Pur żyta, pur jęczmienia. Lasy ma w swoich granicach trzech haków. Ziemie jeszcze po sztuce w lesie mieć może na 20 purów. A z osobna na Waykwerze ziemie po różnych miejscach na purów 48. Łąki każdy chłop ma swoje. Ukosywa do moyze siana po różnych miejscach stogów 8, w każdym po 6 wózkach.

Powinność tych poddanych:

Karbują u nich zboże według uważenia. Dostaje się żyta

od każdego po 4 pury, jęczmienia także po 4, owsa po 2. Robią po trzy dni z bydłem. Bobole po dwa dni o pańskim chlebie. Czyńszu, iż niedawno osiedli, jeszcze nie płacą.

Na to pokazał list pana Orzechowskiego, starosty Layskiego, de data Laissii, die 11 Martii anno 1590, którym mu i żenie jego Małgorzecie Engielstidt ustępuje moyze Kunisse i wioski, Weykwieru nazwanej, i pozwala, aby sobie wyprawili na to confirmatią u Króla Jego Mości. Którą też pokazał pode dwiema pieczęciami, de data Warssoviae, 27 Martii, anno 1598.

Bogusz Słupski, syn Badury Słupskiego, rotmistrz Króla Jego Mości pieszy.

Temu p. Słupskiemu p. Orzechowski, starosta Layski, puścił wieś Kiriwer i drugą, Ilastwer nazwane, snaść przed tym szlacheckie bywały, od zamku mila, niekiedy do Liudymoyze, którą teraz p. Gierałtowski dzierży, należące, pozwalając mu konfirmacyą Króla J. M. na nie sobie wyprawić. Na co potym otrzymał konfirmacyą Króla Jego Mości, die 20 Junii, anno 1588.

W Kiriwerze jest hak. 8, na których poddanych osiadłych 4, to jest Pietryk, Denis, Hinth, Kozak. Po trzy dni w tydzień robią. A Kozak dzień jeden, ostatek na folwark. Który grunt jest na troje rozdzielony. Na jednę część wysieje się, gdyby beło kim robić, pur. ryzkich 80. Także na drugie i na trzecie pole. Granice ta wieś ma za rzeką, do granice Szwedzkiej Estoniej.

Druga wioska Ilastwer, jest haków 4.

Chłopów nowych 2. Wysieje na tamtych hakach na jednym polu, oprócz co chłopi trzymają, żyta pur. ryzkich 20. Na drugie i na trzecie także. Rzeka niewielka. Młyn na niej bywał, ale pusty. Łąk do tych wiosek jest nie mało. Ukosywa się teraz na Kiriweru do 20 stogów, w każdym po 20 wózków. Jest ich jeszcze więcej, ale nie sprawują. A na Ilastwerze także 20 stogów. Lasu mieni mieć wzdłuż na milę dobrą. Także i przy Kiriwerze.

Wojciech Rydzewski, rotmistrz Liflantski pieszy, człowiek zasłużony z dawna.

Temu p. Orzechowski, starosta Layski, ustąpił Brakielmoyze nazwanej, od zamku mila, i dał mu na to list swój de data Derpati 14 Martii 1598, pozwalając, aby sobie na nię kon-

firmacyą Króla Jego Mości wyprawił; i zbudował beł dworek, ale zgorzał. Poddanego tylko jednego ma na tej ziemi moyzeńskiej, której jest hak. niemieckich 4. Siana na tym gruncie stożków 5, po wózków 6. Snaść jest sianożęci więcej, ale nie wyprawnych.

Jan Dmochowski, żołnierz zasłużony, zawsze po wszystkie potrzeby przy p. staroście Layskim.

Dobra Pankielmoyza, niekiedy Plettemberkowa, do której ziemie moyzeńskiej haków 4. Wioska takiemże nazwiskiem Pankiel nazwana, do której haków 6. Tej moyzy, gdy mu pan Starosta postąpił in anno 96, tegoż roku konfirmacyą Króla Jego Mości prawem dożywotnem na nię otrzymał. Zbudował sobie dworek własnym kosztem, podług conditiej swej na pustem siedlisku. Poddanych tylko na ten czas przyjął na jednej czwerci 2, a bobolów 2. Teraz przysadził chłopów na półczwierciach 4, bobolów 4. Ci wszyscy robią po trzy dni w tydzień. A przytym dają na rok pieniędzy per flor. 1, żyta beczkę, słodu beczkę, owsa beczkę. Bobolowie robią po dwa dni w tydzień o pańskim chlebie. Siana ukosywało się przedtym do 10 stert, w każdej po 10 wózków, teraz dla zarośli tylko stert 5, po wózków 10.

Tenże przy swej moyzy ma karczmę, a pod karczmą most na rzece Jagiwie, bystrej, kamiennej, na 100 kroków, albo trochę dłuższy. Wybiera z niego mostowe. Czyni z karczmą cit. vel ult. flor. 20. Jednak iż ten most często woda zmiata, a takiem mostowem naprawiać się nie może, protestował się, jeśli mu znaczniejszego myta szlachta i chłopi nie postąpią, tedy go zrzuci a przewóz uczyni.

Bartosz Gierałtowski.

Mojzę Ludę szlachecką za ustąpieniem pana starosty Layskiego i confirmatią Króla Jego Mości, de data Warssaviae, die 20 Junii, anno 1597. Na tem gruncie mojzeńskim wysiewa żyta beczek 27, jarzyny także 27. Ugorne pole trzecie na 27 beczek. Na łąkach mojzeńskich siana ukosywają stogów 15, w każdym wózków 7. Chróstów około potrosze, wzdłuż $^1/_4$ mile. Drzewa do budowania nie masz.

Wioska Razwer, haków 6, na których siedzi na półczwierciach chłopów 4, a piąty na pół haku. Bobolów 2. Może się jeszcze chłopów na półczwierciach dwa, zagrodników 2 przy-

sadzić. Ci poddani z pół czwierci robi każdy dni trzy, bobole po dniu jednemu w tydzień. Płacą czyńszu z pół czwierci gr. 8, żyta beczkę, jęczmienia beczkę, owsa beczkę.

Christoff Fredro.

Mojzę Lemowoz, niekiedy dobra Hermessa Lorynca. Ma w sobie haków 3, w każde pole po haku. Wysiewa się na jedno beczek 30, a to oprócz liadzin, to jest pewnych sztuk ziemie po lesie, na których się też wysiewa do kilkunaście beczek zboża. Siana się ukosywa w lesie stogów 4, po 8 wozów w każdym. Conservatio advitalitatis Sigismundi Tertii, de data Craccoviae, 8 Augusti, anno 1588.

Do niej wioska Kauda, hak. 2, poddanych 4.

Druga wioska Telma, hak. 3, poddanych 3. Młynek pusty.

Jan Radzymiński, żołnierz dobrze zasłużony, porucznikiem zawsze w rotach bywał.

Mojzę Taub, mila od zamku, i z żoną swą Anną Gielczówną, za listem Króla Jego Mości dożywotnym, de data Varssoviae, 12 Aprilis 1597. Ziemie mojzeńskiej hak. 3.

Wioski do niej:

Pierwsza Pedes, haków 5, w której sobie mojzę zbudował. Na ten czas poddany tylko jeden.

Druga wioska Liuryk, hak. 4, puste.

Trzecia wioska Aug, hak jeden, pusta.

Czwarta wioska Emutfer, hak. 4, puste.

Nicolaus Bibrycz, rodem z ziemi Myszyńskiej. Sprawę dawał p. Starosta, że służał dosić długo, jako w niebezpieczne czasy na Pernawie i gdzie indziej.

Wioskę Kaziwer, hak. 5.

Z dawna do kościoła ś. Jerzego, pół mile od Laissu, należąca. Za którą tenże pan Starosta puścił temu kościołowi dwoje siedlisk, jedno niejakiego Preyssa, drugie Pademberka, haków 8 ziemie, które haki z jednego są kościołowi zawiedzione, przy ziemi z dawna do tego kościoła należącej. Tamże młynik niezły. Czyni na rok flor. 10.

Na tych tedy piąci hakach jest poddanych osiadłych dwa. Ostatek ziemie na folwarczek obrócił.

Siana około piąci stogów, w każdym po wózków 6.

Na to pokazał list pana Orzechowskiego, starosty Layskiego, którym mu ustępuje prawa swego do łaski Króla Jego Mości, die 14 Martii anno 1597.

Hans Limbek, szlachcic i żołnierz dawny od Rewla powiatu.

Rebs mojza pusta, haków trzy. Na niej chłopów osadził trzech. Ostatek do folwarczku. Tamże należy hak pusty, Szewca ziemia nazwany.

Siana stogów 5, po wózków 6.

Sad wiśniowy wielki i jabłonowy pan starosta na się do zamku zostawieł.

Na to tylko ma ustąpienie prawa swego przez p. Starostę de data Derpati, 14 Martii, anno 1597. Przywileju Króla Jego Mości nie ma.

Dydrych Hak, zamorczyk, w Moyzamie, haki 2 puste. Łąk nie wiele. Ma na to consens pana starosty Layskiego de data Laissii, die 30 Julii, anno 98. Przywileju Króla Jego Mości nie ma.

Marcin Szulc, mieszczanin z Rigi, z Katarzyną Rebok, żoną swą.

Nie stawili się do rewizyej z prawem swem. Jednak powiadają, żeby nie mieli prawa żadnego.

Mojzycę, Poli nazwaną, haków 5. Wszystkie na mojzę orzą. Tam bobol jeden.

Łąk nad rzeką Pedą na trzy stogi, po 10 wózków w każdem. Item nad jeziorem także sztuka łąk.

Jeziorko niewielkie, w którem szlachcica Mondorfa utopił. Ryb dostawają karasiów a szczupaków.

Do tej mojze wioska Nerk, haków 5.

Poddanych na czwierciach trzech. Czwarty karczmarz ziemie nicz nie orze. Rybak bobol.

Gravamina szlachty Layskiej.

Pokładali skargę na pana oeconoma Derptskiego, że on od lat trzech rzekę Agiwę przy dwu folwarcech, Talkoffenn i Kawlichcie, z dołu od jeziora kilkiemnaście jazów nad zwyczaj dawny zawarł. Która zawsze była wolna od Wielkiejnocy aż do Świątek. Za czym z tej rzeki mieć ryb nigdy nie mogą.

I proszili pilnie, aby tych jazów, pomienionych czasów, Ich Moście panowie komisarze zabronili, żeby zaś potym do jakich nięsnasków nie przyszło.

Krystoff Möller.

Wieś Konde prawem lennem, od mistrza Plattemberka. Także i młyn. Za restitutią Jego Mości ks. kardynała Radziwiła; in decem familias rusticanas.

Hans Nieroth.

Mojzę Poltones ze wsią Terme, od mistrza Joan. Freytag, jure feudi. Za restitutią Jego Mości ks. kardynała i konfirmacyą K. J. Mości, die 20 Aprilis, anno 89, quantum de iure.

Mojza Liwalth.

Z dawna do klasztoru Falkenaw pod Derptem należąca, do której wsi około 20, uzurpowana teraz w possessyą od niejakiego Jurgi Boia, starosty Rewelskiego, iż ją teraz w Estonią, na ten czas pod królestwem Szwedzkim, granicą zmyśloną odcięto. Jednak wsi trzy tej mojze albo folwarku: Wilhawer, Pedekiula i Termes trzyma p. Starosta do zamku. O którą mojzę trzeba nie zapominać, ponieważ jest w granicy Layskiej.

Granica Liayska z Oestonią Szwedzką.

Szlachty i poddanych nie mało, ludzi starych, wiary godnych, za pytaniem od nas, zeznali to pod sumnieniem swym, iż z dawnych wieków, jako pomnią, granica Liayska z Oestonią bywała: Począwszy od jeziora wielkiego Peibs, za wsią i rzeką, Łogowiec nazwaną, mila dobra, aż do dębu wielkiego na pagórku znacznego, wedle tegoż jeziora stojącego. Od tego zaś dębu do lasa Radoniecz jako naprościej, w połowicę góry wysokiej Cmomegi, mil dziewięć. Z pośrodka zaś tej góry ku Iberpolskiej granicy prosto. Potym, gdy wojsko szwedzkie Narwie dobywało, po skończeniu wojny Króla Jego Mości Stefana świętej pamięci z Moskiewskim, iure belli ku Wezemberkowi i Białemu Kamieniowi odgraniczyło gruntów Króla Jego Mości od Laissu niemało. A gdy to pan Starosta teraźniejszy Layski do wiadomości Króla Jego Mości Stefana donosił, Król Jego Mość Stefan do czasu swego silentium imposuit, chcąc obmyślawać o tym. Et sic tandem hucusque, co na on czas zażyli, dotąd trzymają.

Granica Liayska z Moskwą.

Jest snadna, brzeg gruntu Liayskiego nad jeziorem. A jeziora połowica, na którem łowią poddani Króla Jego Mości, i dalej niż w połowicę na moskiewskim gruncie, moskiewcy zaś przechodzą czasem połowicę jeziora na grunt Króla Jego Mości, jako się połów pokaże. To się dzieje za spólną zgodą tamtych rybaków, nigdy o to sporu nie masz.

Z drugiej strony z starostwem Iberpolskim, z trzeciej z oeconomią Derptską, z czwartej z Estonią Szwedzką, zkąd jako się wyższej opisało, dzieje się krzywda zamkowi Liayskiemu.

Prawo pana Andrzeja Orzechowskiego, starosty Layskiego.

P. Starosta ukazał przed nami dwa przywileje swe na starostwo Lais. Jeden od świętej pamięci Króla Stefana w Krakowie, sub data ..... cum omnibus suis attinentiis pertinentiisque dany. Czego wszystkiego aż do ś. pamięci ..... Króla Jego Mci teraz nam szczęśliwie panującego, beł zawsze w uspokojnem(ej) absque ulla turbatione possessyej. Ale iż za nieszczęściem swem już po koronacyej Jego K. Mci, i sam przerzeczony starosta mało, na ledzie załamawszy się, nie utonął i ten przywilej swój barzo pomaczał, któryśmy z Ich Mościami pany komisarzmi inemi, kolegami swemi, widzieli i w rękach mieliśmy, dla wody miejscami pokurczony i zamazany, nie ..... pokąd otrzymał tenże p. Starosta u Jego K. Mości na to miejsce drugi przywilej, prioris mentione in eo facta, de data Warssoviaé, anno 89, in eum modum, jako in Revisione Literarum et contentis earundem jest wyrażono.

ASZKAROD.

Zamek pusty pod górą, w niskiem miejscu nad rzeką Dźwiną, niegdy lanthmarszałkowski, częścią od Moskwy, częścią za rozkazaniem Króla J. M. Stefana zburzony, że tylko sam dziedziniec stoi pusty. Materyą tę mógłby Dźwiną do zamku Ryzkiego spuścić strugami, bo nad samym brzegiem leży, alboby mało przyczyniwszy, ostatkiem materyi z przygródka mógł kamienicę piękną

z niego uczynić, gdyż jednak budowania dla starosty słusznego nie masz. Albo więc kościół, który także pusty stoi, mógłby się z tej materyej naprawiać, bo urzędnicy lada komu rozdadzą.

Folwark zamkowy.

Kęs opodal od zamku nad rzeczką, która z gór idzie, zbudowany, wkoło tynem sosnowym ogrodzony. Budowanie jego tak się w sobie ma; Z przyjazdu od Lenowarta fórta mała z desk, na biegunach, nowo kryta i zbudowana. Wedla tej fórty dom po prawej ręce, z jednej strony od podwórza dranicami nowo kryty, a na drugiej stronie stare krycie. Wchodząc do tego domu sień, w której drzwi na zawiasach z hantabą żelazną. W których sieniach kominy dwa nad dach wywiedzione, jeden murowany, a drugi prosty z gliny: tamże też szafa nowa, drzwiczki do niej na zawiaskach z zameczkiem wnętrznym. Z sieni po prawej ręce izba stołowa, do której drzwi na zawiasach z klamką i z hantabami dwiema: w niej piec polewany, komin przy nim murowany, okien cztyry, błony w nich śklanne i z okiennicami na biegunach, ławy wkoło, zedlów dwa, stołów trzy. Wychodząc z tej izby po prawej ręce z sieni wielkiej sionka mała, do której drzwi na biegunach, w niej transit, drzwi do niego na biegunach. Z tej sionki kownata nowo zbudowana z pokryciem dranic; w niej okien trzy z błonami śklannemi, dwie oknie o dwu błonach, a trzecie o jednej, z nadworza okiennice na biegunach, komin niemały murowany, nad dach wywiedziony, drzwi na zawiasach z klamką i z hantabą z obu stron. Naprzeciwko izbie stołowej druga izba mniejsza, drzwi do niej na zawiasach z wrzeciądzem, z skoblem i z klamką, piec z kachli prostych, komin przy nim murowany, okien trzy, z błonami śklannemi, ławy w koło, stół jeden. Z tej izby komora, do niej drzwi na zawiasach, w niej okienek dwie małych z okienniczkami prostemi bez błon. Z niej komórka potrzebna, do niej drzwi na biegunach z wrzeciądzem i z skoblem. Pod tą świetlicą piwnica z kamienia murowana, drzwi do niej na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem. Po lewej ręce przeciw temu domowi domek mały, dranicami kryty. Wchodząc do sieni, drzwi na zawiasach. W sieniach transit, drzwi do niego na biegunach. Z tej sieni po lewej ręce komora; w niej okien dwie z błonami śklannemi, do nich z nadworza okiennice na zawiaskach,

ława przy ścienie, stół jeden, zedel, komin murowany nad dach wywiedziony. W sieniach naprzeciwko druga komórka, mniejsza, przepierzona, drzwi do niej na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem. Dalej idąc do tego domku śpiżarnia, nowo zbudowana, dranicami kryta: przededrzwiami do niej krata drzewiana, drzwi na biegunach z wrzeciądzem i z skoblem. Pod nią piwnica z kamienia murowana: do niej zewnątrz drzwi na zawiasach. Podle tej śpiżarniej świren stary, wysoki, o dwu kleciach pod jednym dachem, słomą kryty. Do niżnej kleci wchodząc drzwi na zawiasach krótkich z wrzeciądzem, z skoblem i z zamkiem i z sąsiekami w niej przegrodzonemi. Nad tą klecią druga kleć. Wzgórę do niego wschód niedobry, drzwi na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem. Od tych świrnów idąc po lewej ręce, na trzeciej pierzejej, opodal, stajnia nowo zbudowana, słomą kryta, wrota do niej na biegunach; w niej żłoby i drabiny są, stawi się koni dwadzieścia. Niedaleko tej stajniej syrnik na czterech słupach, dranicami kryty. Na przeciwko temu syrnikowi wrota nowo zbudowane, dwoiste, z desk na biegunach, dranicami kryte, z przyjazdu od Kokonhauzu. Niedaleko tych wrót, wchodząc po lewej ręce, stajenka stara słomą kryta, na koni cztyry, z żłobem i z drabiną, drzwi do niej na biegunach. Blizu tej stajenki kuchnia z kominem wywiedzionym nad dach, dranicami kryta, częścią opadła, drzwi do niej na biegunach. W prawej ręce tychże wrót izdebka dla schowania warzywa nowo zbudowana, dranicami kryta, drzwi do niej na biegunach, z wrzeciądzem z skoblem. Tuż podle tej izdebki domek dranicami kryty, częścią opadły. Do którego wchodząc sień niekryta, do niej drzwi na biegunach. Z tej sieni piekarnia; do niej drzwi na biegunach, okno jedno bez błony z okiennicą. Z niej komora, drzwi do niej na biegunach, okienko jedno maluczkie bez błony z okiennicą. Podle tego domku świrenek stary, dranicami kryty; drzwi do niego na zawiasach z wrzeciądzem, z skoblem. Dalej idąc do tego świrenka obora, w której chlewów trzy starych pod jednym dachem, słomą krytych: drzwi do nich na biegunach. Tamże szopa stara opadła. Za tą oborą, za sztakietem ryje dwie wielkie nowo zbudowane, słomą kryte; piece w nich proste, drzwi na biegunach. Między niemi młocarnia wielka też nowa, drzwi naprzeciwko sobie z obu stron na biegunach. Podle tegoż folwarku za sztakietem nad rzeczką

pomienioną, która z gór idzie, domek nowo zbudowany, dranicami kryty. Do którego wchodząc sień niemała, drzwi niemasz, jedno podwoje. Z sieni po lewej ręce izdebka, drzwi do niej na biegunach, piec z prostych kachli, okien dwie z błonami śklannemi. Naprzeciwko łaźnia, do niej drzwi na biegunach, piec w niej, okien dwie bez błon i okiennic, poła w niej dobre.

Pola folwarkowe.

W równinie na Dźwiną gruntu średniego, wszystkie pospołu ku górze leżą. Na jednem się wysiewa purów ryzkich 200, a na drugich po 150.

Wysiewek na rok 99:

	Wysiewek pur. ryzk.	Umłot	Na nasienie	Na pieniądze	Taksa per gr.	Summa flor.
Żyto w pół czwarta	200	700	200	500	20	333.10
Jęczmień we czworo	48	192	48	144	18	86.12
Owies we troje	190	570	190	380	12	152.—
Groch we czworo	4	16	4	12	30	12.—
Tatarka we troje	10	30	10	20	12	8.—

Pszenice, jarego żyta, siemienia tak konopnego, jako i lnianego, iż się źle rodzi, nie sieją. Siana ukosywa się wozów citra vel ultra 200, każdy per gr. 8, facit flor. 53.10.

Summa za zboże i siano czyni flor. 645.2.

Kościół parochialis.

Równa ćwierć mile od zamku, nad Dźwiną, murowany, spustoszały, tylko ściany stoją, snadnoby z materyej zamkowej naprawić mógł. Do niego przynależą ziemie haków trzy, które teraz trzyma ksiądz pleban Kokenhauski.

Dawali poddani zamkowi, tak też poddani szlacheccy tej to parochiej żyta pół pura, jęczmienia siek, siana wóz.

Place około kościoła. Przy kościele miewała szlachta zdawna za Niemców domki dla przyjazdu do kościoła, z których żadnych powinności nie czynili. Które place komisarze anni 82 różnym osobom na pewnej powinności zamkowej rozdali.

Młyn zdawna był pode dworem, ale go Moskwa zburzyła.

Jezior i stawów niemasz, tylko sadzawek dwie małych, a trzecia wielka.

Armatę, in revisione anni 82 pomienioną, jako nam wiadomość dano, za dzierżania p. Bielawskiego p. Ostromęcki, cejkmistrz Króla J. M., na insze zamki wyprowadził, także i z Lenowartu.

Włość Aszkaradzka.

Do tego folwarku pogostów 2.

A naprzód Niemcy, którzy za wszystkie powinności, to jest za zboże, za roboty płacą, to jest:

W pogoście Mezo.

Hans Wnithfej ku karczmie	hak.	1/2	płaci flor.	5.
Stefan Peszkin . . .	„	1/2	„ „	5.
Marcin Spunden . . .	„	1/2	„ „	5.
Peter Drey	„	1	„ „	10.
Jan Szkileng	„	4 1/4	„ „	42.15.
Malcher Traffen . . .	„	3 1/4	„ „	32.15.
Peter Puthnik	„	1/2	„ „	5.

W pogoście Dźwińskim.

Folthin Teszkien . . .	hak.	1/2	płaci flor.	5.
Wilem, kowal	„	1/2	„ „	5.
Wilem Kopen	„	1/2	„ „	5.
Jan Hrehorowicz . . .	„	1/2	„ „	5.

Facit haków nº 12 1/2, flor. 125.

Item poddani na inszych powinnościach niżej opisanych.

Pogost Mezo w lesie:

Kryskien Kopysz . .	1/2	Wdowa Auszkinowa . .	1/2
Hans Kikuth . . .	1/2	tej puste . . .	1/2
Jeren Bens z bratem .	1/2	Gierg Urban . . .	3/4

Jan Glomza . . . . $^1/_2$
Marcin Krampen . . $^1/_2$
Simon Aden 1
Wilem Labrenten z bracią $1^1/_2$
Hans Mistat z bratem . $^1/_2$
Jok Cziuncz z synami . 1
Hans Mezilibieth . . $^1/_2$
tego puste . . . $^1/_2$
Hans Bałcen z synami . $^1/_2$
Peter Liszicen . . . $^1/_2$
Jan Metten z synem . $^1/_2$
Marcin Kukuth . . . $^1/_4$
Tom Ronden z bratem . $^1/_2$
Herman Ronden z bratem $^1/_2$
Martin Mucznik z bratem 1
Hans Ugielnik . . . $^1/_2$
Peter Putnik hak wolny na strzelestwo i pilnowanie lasów.
Jan Svaren z synem . 1
Jakub Gielnik . . . $^1/_2$
Jan Strinkien . . . $^1/_2$

Facit haków osiadłych n^0 [$14^1/_2$], pustych n^0 1.

Drugi pogost Dźwiński.

Jury Sołok . . . . $^1/_2$
Hans Sołok . . . . $^1/_4$
Wilem Sołok wolny hak na wójtowstwo.
Herman Kokich . . . $^1/_2$
Peter Isin . . . . $^1/_4$
Mirith Jans . . . . $^1/_2$
Hindrik Bertel . . . $^1/_4$
Gierg Mimen . . . $^1/_2$
Martysz Bołden . . . $^1/_2$
Mikel Samum . . . $^1/_2$
Hindrik Mauren z bracią 1
Andrzej Giercen z bracią 1
Beik Dzedull . . . $^1/_2$
Tum Pompen z bracią . 1
Berten Biten z bracią . 1
Herman Kowal . . . $^1/_4$
Berthen z Nauten . . $^1/_4$
Berthen Naudisz . . $^1/_2$
Gierg Połuden . . . 1
Mikiel Hermonen . . 1
Skiersten Dzenis . . $^1/_2$
Mikiel Briszkien . . . $^1/_4$
Herman Kokith . . . $^1/_2$

Facit haków osiadłych n^0 [$12^1/_2$].

Summa haków w tych dwu pogościech czyni n^0 [27].

Powinność tych poddanych z haku każdego osiadłego.

Pieniędzy czynszowych flor. 2.
Siana wóz n^0 1, per gr. 8, facit flor. 0.8.
Konopi pud n^0 1, per gr. 15, facit flor. 0.15.
Miodu pud n^0 1, per flor. 1, flor. 1.
Kapłunów n^0 2, per gr. 3, flor. 0.6.
Żyta purów ryzkich n^0 5, per gr. 20, fac. flor. 3.10.
Jęczmienia także n^0 5, per gr. 18, fac. flor. 3.

Owsa także n⁰ 5, per gr. 12, fac. flor. 2.

Chmielu pud wagi ryzkiej n⁰ 1, per gr. 20, flor. 0.20.

Lnu pud wagi ryzkiej n⁰ 1, per gr. 20, fac. flor. 0.20.

Facit z haku jednego summa flor. 13.19.

A ze wszystkich haków n⁰ 27, czyni flor. 368.3.

Do tego na rok wszyscy poddani:

Z pierwszego pogostu: wieprzów karmnych n⁰ 3, per flor. 2.15, flor. 7.15; piwa beczek n⁰ 2, per flor. 1.18, flor. 3.6.

Z drugiego pogostu: wieprzów karmnych n⁰ 2, per flor. 2.15, flor. 5; piwa beczek n⁰ 2, per flor. 1.18, flor. 3.6.

Summa za te wszystkie powinności czyni flor. 18.27.

Karczma w Pałaczie arendą czyni na rok flor. 15.

Roboty. Tę odprawują poddani od poranku wtorkowego aż do południa sobotniego dwojgiem ludzi i sprzężajem lecie, a zimie tylko jednym, a sprzężajem z haku jednego.

Ogrodnicy przy kościele: Wilem Jeren, Janel Purowicz, Rathnik. Ten każdy ma ogródek i sztukę ziemie na dwa pury żyta. Powinność ich: z listy wszędzie gdzie potrzeba chodzą, lecie także, co im rozkażą robią, a żony ich w ogrodziech plewą.

Towary leśne. Spuszczają na rok do Rygi balek citra vel ultra n⁰ 500, każda per gr. $2^1/_2$, facit flor. 41.20; drew sążni n⁰ 70, per flor. 1.6, facit flor. 84.

Bydło. To było za p. Bielawskiego, economa Kokonhauskiego, za królewskie pieniądze pokupione i jest opisane w inwentarzu p. Kotła, starosty Zygwulthskiego, JM. panu Wojewodzie Wileńskiemu przy oddawaniu starostwa Kokonhauskiego podanym. Który inwentarz jest w obu skarbiech.

Przewóz od zamku poniżej ćwierć mile, na Dźwinie, przeciw miasteczku książęcia JM. Kurlandzkiego, od kilku lat na tamtej stronie Dźwiny nad brzegiem założonemu — na gruncie Wiganta i Olszwika, szlachciców kurlandzkich. Który grunt ks. J. M. od nich kupiwszy, to miasteczko założył. Ten przewóz zdawna za Maistrów taki bywał: czołny dwa śpięte poddanych Aszkaradzkich stawały wolne przy brzegu, na których się przewoził, kto chciał, bo też tam gościńca żadnego nie bywało, jeno chłopi nad brzegami mieszkali. Jeden z tych szlachciców, na imię Wiganth, dwie lecie niźli Moskwa zamek Aszkarad pod Niemcy

wzięła, kupił na drugiej stronie Dźwiny u poddanego Aszkaradzkiego, na imię Knampana, sztukę gruntu jego nad samą rzeką przeciw swemu gruntowi, dla przystępu przewozowi. I dopiero po Moskwie uczynił prum i przewoził, a potem książęciu ten przewóz i tę ziemię od poddanego Aszkieradzkiego kupioną przedał. O który przewóz był spór za teraźniejszego dzierżawcę Aszkieradzkiego, JM. pana Wojewody Wileńskiego, którego JM. pan Wojewoda de bono esse książęciu Kurlandzkiemu ustąpił do czasu. To gdy książę Kurlandzkie otrzymał, chciał znowu karczmę na tym gruncie poddanego Aszkieradzkiego nad przewozem zbudować. Przeciwko czemu podstarości Aszkieradzki pan Połubieński imieniem JM. pana Wojewody Wileńskiego protestował się, że tej karczmy budować nie może, gdyż zawsze z tego gruntu powinność szła i teraz idzie do zamku Króla J. M. Aszkieradzkiego. Teraz snać ks. arenduje tego przewozu za sto kop litewskich.

Jaz. Ten bywał zdawna na Dźwinie i teraz być może na łososie.

Piec wapienny. I ten bywał i teraz może być, gdyż kamienia dobrego w górze dosyć, leczby snać musiało się drzewo za półtorej mile wozić.

Puszcza. Tej jest na półtorej mile wzdłuż, drzewa rozmaitego i jest jeszcze drzewa do budowania po niemałej części. Nie bardzo go szanują, gdyż miasteczko ks. J. M. na drugiej stronie Dźwiny, niedaleko Aszkaradu, nowo założone z tej puszczy stanęło i do tych czasów bez niej się obejść nie może. Także i insza potrzebna szlachta kurlandzka. Potrzeba pilnej straży około tego ostatka: dobrze pilnować, żeby wzdam na potym dla potrzeby zamkowej była. Łoś, niedźwiedź, świnia bywa i ryś, ale rzadko.

Summa summarum wszystkich prowentów Aszkaradzkich czyni flor. [1297.22].

Granice Aszkaradzkie.

Te także poddani według opisania p. Skuminowego, komisarza Króla J. M., in anno 82 przyznali, które tak opisał: Poczyna się niżej zamku Aszkieradzkiego w mili od uścia rzeczki Pulki, gdzie wpada w Dźwinę i graniczy grunt Króla J. M. Aszkieradzki

z gruntem imienia mniszek Ryzkich. Tą rzeczką Pulką w wierzch do rzeczki Kaibuły, która wpadła w Pulkę. Tą rzeczką Kaibułą w wierzch do rzeczki Luby, która wpadła w Kaibułę, dzierżąc po lewej stronie grunty Kokonhauskie, a po prawie Aszkieradzkie. Tą rzeczką Lubą w wierzch do rzeczki Nowady, tą rzeczką Nowadą w wierzch do rzeczki Niwy, tą rzeczką Niwą w wierzch w jeziorko, z którego ta rzeczka Niwa wyszła, dzierżąc po lewej stronie grunty Kokonhauskie, a po prawej Aszkieradzkie. Z tego jeziorka kopcami dawnymi, których jest porządkiem dwanaście, i między nich pewnymi znaki na dębiech krzyżami poczynionymi aż do samej rzeki Dźwiny, w wierzchu zamku Aszkieradzkiego w półtorej mili. Którego wszystkiego okręgu w tych granicach pomienionych na szerz na milę jednę, a na dłuż na mil $2^1/_2$.

Od zamku Aszkieradzkiego za rzeką Dźwiną żadnych gruntów Króla J. M. Aszkieradzkich niemasz, bo aczkolwiek było ich pierwej bardzo wiele, i folwarków kilka niemałych Aszkieradzkich za Dźwiną, ale to wszystko za postąpieniem ziemie Kurlandzkiej książęciu Ketlerowi aż po rzekę Dźwinę odeszło.

ZAMEK RZEŻYCA.

Od granic Moskiewskich mil dziewięć, nad rzeką Reżycą położony, wszystek z kamienia pospolitego murowany. Z przyjazdu do niego od południa sztakiecik sosnowy. W tym sztakieciku wrota drzewiane na bieguniech z skoblem i z żelazami, przez które drągiem też wrota przesuwają. Między tym sztakiecikiem a między murem zamkowym wartownia drzewiana, deskami kryta, drzwi na bieguniech z wrzeciądzem, z skoblem.

Wjazd do tego zameczku: wrota w murze drzewiane, futrowane, goździami żelaznemi nabite, stoczyste, na zawiasach żelaznych, z zamkiem ślepym i z ryglem. Nad temi wroty podle muru blanki drzewiane z balek, nie nakryte, na których wartownia, deskami kryta, drzwi na bieguniech. Wszedłszy w te wrota, ku dziedzińcowi idąc, na lewej stronie w murze fórtka, którą chodzą między ten sztakiecik, na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem, z skoblem i z ryglem do zamykania. Naprzeciwko tym wrotom po-

mienionym drugie wrota do dziedzińca, futrowane, stoczyste, gwoździami żelaznemi nabite, na zawiasach żelaznych, z zamkiem ślepym i z ryglem, z fórtą także na zawiasach żelaznych, z zamkiem ślepym, z handthabą i z rygłem w bramie, niedobrej, bo już połap pognił i nienakryta.

W dziedzińcu gmachów kilka dla mieszkania naprawnych i pokrytych. A naprzód izdeb pięć. Stołowa: do niej po wschodzie drzewianym wchodzą. Do tejże izby drzwi z sieni na zawiasach, z klamką i z zaszczepką; piec stary polewany, komin murowany, stołów dwa wielkich, a trzeci mały, zedlów cztery z poręczami, okien pięć, błony w nich śklane. Z tej izby kownata: do niej drzwi na zawiasach, z klamką i z wrzeciądzem. W niej komin murowany, okien trzy z błonami śklanemi. Z tej kownaty druga kownatka mała z drzwiami, u której komórka potrzebna i czeluści do pieca stołowej izby. Z kownatki przerzeczonej więtszej drzwi do śpichlerza, w którym przegrody dla chowania zboża, po obu stronach, naprawione. Z tego śpichlerza drzwi na zawiasach na ganek, który w zamku samym stoi, z wrzeciądzem. Naprzeciwko stołowéj izbie sionka. Z tej sionki izba druga, do niej drzwi na zawiasach z zaszczepką; w niej piec polewany zły, okien trzy, w których dwu błonki śklane potłuczone, a w trzeciem papierowa. U sionki drzwi na zawiasach — z tej sionki wschód na blankowanie. Z blankowania pod stołową izbą jest izba: w niej piec prostych kachli niedobry, drzwi na zawiasach z wrzeciądzem, z kłódką i z łańcuchem, okien dwie, jedno wielkie bez błony, drugie małe z kratą żelazną i z błoną śklaną. Z tej izby sklepik sklepisty, do niego drzwi na zawiasach z wrzeciądzem. Wedla tej izby pomienionej sklep, do niego drzwi na zawiasach z wrzeciądzem, w nim okno z kratą drzewianą. U boku tej izby izba; w niej piec prosty zły, okno jedno śklane złe, drzwi na zawiasach niedobre. Z niej kownata niewielka, drzwi na zawiasach, okienko z błonką śklaną. Tymże wschodem na dół zszedłszy, w prawej ręce śpiżarnia, do niej drzwi proste, bez zawias, z wrzeciądzem. Wedle śpiżarniej sklep sklepisty, drzwi do niego na zawiasach, z wrzeciądzem. Pod śpiżarnią piwnica, która się zawaliła. Stajnia w murze samym wielka: na tej stajni schowanie dla siana. Piwnica druga jest wielka naprawna, do której drzwi na zawiasach z wrzeciądzem. Izba na wieży, do niej

drzwi na zawiasach; w niej piec prosty zły, okien cztery, błony śklane w nich złe. Kuchnia zapadła w murze, nienakryta. Piekarnia w murze nieprzykryta. Inszych niemało gmachów pozawalonych i nienakrytych, jakoby mniejsza połowica zamku niekrytego. Jest też jeszcze więcej drobniejszego budowania, które w inwentarzu przy podaniu starostwa tego panu Sobieskiemu przez pana Gruszeckiego, sługę skarbu W. X. Litewskiego, dostatecznie jest opisane. Mur około tego zamku bardzo wątły, nienakryty i miejscami się wali.

Strzelba zamkowa.

Falkonet śpiżany 1. Kula waży funt 1.
Serpentyn śpiżany 1. Kula waży funta $^1/_2$.
Hakownic w łożach 14. Kijów śpiżanych 2. Baba żelazna 1.

Kościoły.

Bywały zdawna dwa: jeden na włości, a drugi murowany przed zamkiem, który Moskwa, aby był nie szkodził zamkowi, zburzyli.

Do tego kościoła sztuka ziemie zdawna należała, niedaleko przed zamkiem na beczek 10: zowią ją polem popowem. Do tego nad jeziorem Zosnem, trzy mile od zamku, miał poddanych 4 w jednym obrębie. K temu poddanego jednego Bythymka niejakiego, nad rzeką Malthą; teraz od roku inszy chłop zasiadł. Tenże ksiądz czasem u chłopów tych, czasem w miasteczku przemieszkiwał. Z których chłopów jednego, albo raczej sztuki ziemie, upominał się niejaki Andreas Stalder, mieniąc ją być sobie przedaną od niejakiego Koka. Co się z inkwizycyej starych tamecznych ludzi, przy bytności tegoż samego Staldera, pokazało, że ta sztuka ziemie, po dziewce księdza jakiegoś w posagu Kokowi była oddana, którą Kok za heretyków dysponował. K temu rewizorowie Króla J. M. in anno 1582 przydali jeszcze do tej pierwszej sztuki ziemie włók trzy, a drudzy rewizorowie in anno 1590 kościół ten tak ordynowali i do tego, co zdawna miał i co mu revisores anni 1582 naznaczyli, w te słowa przydali: „A iż po wszystkiej ziemi bywał i teraz na niektórych miejscach jest ten obyczaj, że powinni byli możniejsi szlachta wszyscy dawać księdzu od poddanych swych pewną summę i pieniędzmi i zbożem i bydłem, aby

to nie ginęło i chwała Boża zawżdy tam bywała. Teraz jest kościołek drzewiany przed zamkiem na tem miejscu, gdzie zdawna bywał, w którym prze niedostatek kapłana katolickiego ludzie żywią bez sakramentów, dziatki nie swoim porządkiem bywają kczczone, minister tam wszystko odprawuje. Przetoż, aby tam kapłan miał o czem mieszkać: Naprzód — na gospodarstwo z trzeciej części, do skarbu K. J. M. należącej, ma go założyć pan starosta Reżycki in primis motibus 50 złotych i do budowania kościoła więtszego i lepszego poddanemi włości Rzeżyckiej dopomódz. Nad to — poddani tak królewscy, jako i szlacheccy powinni będą dawać księdzu miasto dziesięciny z służby po nowotniku żyta, po nowotniku jęczmienia, ze dwu służeb po nowotniku owsa. A nowotnik jest piątą częścią mniejszy krakowskiego korca. Ze 20 służeb jałowica jedna. Wosku każdy podług nabożeństwa, kto ma pszczoły, do kościoła dać będzie powinien piątą część; także też i z zamku powinno zawsze będzie dawać pud wosku. Z każdej służby tak zamkowej, jako i szlacheckiej na wino do kościoła po gr. jednemu. A iż się tu ksiądz z przodku trudno wymieszkać ma i nie każdy się tu na te pustynie pokusi, aby in his primis initiis, choć w obudwu tych starostwach jeden ksiądz był, jako w Lucyńskiem i Rzeżyckiem, któryby sakramentami aby raz w rok ludzie po wszystkich włościach posilał — tęż powinność imieniem Króla J. M. na pana starostę Lucyńskiego kładziemy, to jest, aby naprzód z trzeciej części, skarbowi J. K. M. należącej, dał in primis motibus 50 złotych na zapomożenie gospodarstwa. I poddane także J. K. M. i szlacheccy (gdyż jednakowo wszystkim sakramentów potrzeba), panowie szlachta zasię każdy podług swego nabożeństwa i swej dobrej woli, w tych powieciech sami z własnych powinności swych księdza zapomagać będą.“ Haec illi hactenus. My to wszystko zostawujem arbitrio Króla J. M.

Miasteczko albo posada pod zamkiem.

Dram. Lowin. Stoga. Jawel.
Dom szlachecki Jana Obryckiego.
Jędrzejek, klucznikiem zamkowym bywał.
Sebastjan Glinka, woźny.
Lewer niewidomy. Bartłomiej Stalmach.
Jan Wielgoszowej mąż.

Dranica. Tomek Świec. Jan Wałaski.
Jan Olszewski. Jan Usiacki. Stanisław Pieniek.
Wojciechowa Dąbrowska, wdowa.
Wojciechowa Dojnowska, wdowa.
Piotrowa Cieślina, wdowa.
Hans Tkacz. Bokiel. Jańuk, mularz.
Stanisławowa Rychalska.
Iwanowa Kozakowowa, wdowa.
Lelow, niemiec, kramarz.

Powinność tych mieszczan. Od pp. rewizorów Króla J. M. in anno 1590 do Iflant zesłanych, aby się statecznie sadowili, mieli pozwoloną wolność od wszelakich podatków do lat dziewiąci. Teraz już ogrodnego, placowego i karczemnego płaci każdy per flor. 1.

Grunty mają i ogrody, już przedtym wymierzone, każdy do domu swego. Podwody sługom królewskim, za listami Króla J. M., do pobliższych zamków powinni. Na straż też do zamku chodzą, także i na każdą potrzebę z bronią, pułhakiem i szablą stawić się powinni do zamku; także i urząd zamkowy ich sądzi. Czynszu od nich przychodzi flor. 24.

Młyn tuż pod zamkiem, na rzece Rzeżycy, o jednem kole walnem, pożytku żadnego inszego nie czyni, tylko na potrzebę zamkową miele.

Folwarki.

Pierwszy folwark tuż pod zamkiem, w którym budowanie stare — domek, w nim świotełka i piekarnia. Chlewów dla bydła 2, w których żadnego bydlęcia niemasz. Ryje do suszenia zboża dwie.

Pola folwarkowe. Do tego folwarku jest gruntu dostatek średniego i pustowszczyn dosyć, ale poddanych niewiele. Używają teraz pola troistego, dwoje pole niegorsze, trzecie piaszczyste. Wysiewać się może na każde purów ryzkich 200, lecz się po te czasy dla małości poddanych tak nie wysiewało. Urodzaj żyta i innego zboża w rewizyej anni 1590 napisali panowie rewizorowie, że się we czworo rodzi, to jest z jednego pura posianego urodzało się purów 4. Teraz urzędnicy pod sumnieniem powiadali i regestrami pokazowali, że tak być nie może. Mo-

głoby być, gdyby pola gnojem zwożone były, ale iż bydła niemasz, ledwo we troje i to dobrym urodzajem bywa.

Wysiewek zboża na rok 1599. Za nieboszczyka p. Bujwida, starosty Rzeżyckiego, który circa festum SS. Simonis et Judae Apostolorum in anno praeterito 98 umarł, posiano było żyta purów ryzkich 146, z których tylko ledwo z jednego pura półtora się urodziło, bo był mróz, zboże powarzył.

Jarzyny sam pan starosta teraźniejszy, pan Sobieski, do siania za swe własne pieniądze kupował. Posiano było na rok teraźniejszy na nowem gospodarstwie pana starościnem tylko:

Jęczmienia purów ryzkich 30, owsa purów 4, pszenice purów 14, jarego żyta purów 3, grochu purów 7, gryki purów 3, lnu siek 1, konopi siek 1.

Jednak na przyszłe lata, zmiarkowawszy mniej więcej, wysieje się zawsze (jakoż już na przyszły rok posiano):

Żyta purów ryzkich 190; szacując, że z jednego pura urodzi się purów $3^1/_2$, zostawiwszy na nasienie to, co się już posiało, to jest purów 190, zostanie na przedanie purów ryzkich 475, każdy po gr. 20. — flor. 316.20. A kiedyby zwożono gnojem pola, bezpiecznieby się z jednego pura 4 urodziły i więcej.

Wysiewek na	Purów ryzkich	Crescentia albo umłot	Na wysiewek	Resta na pieniądze	Taksa per gr.	Summa flor.
Żyta jarego we troje	10	30	10	20	20	13.10
Pszenice we troje	24	72	24	48	20	32.—
Jęczmień we czworo	30	120	30	90	18	54.—
Owies we czworo	80	320	80	240	12	96.—
Groch we czworo	6	24	6	18	30	18.—
Tatarka we troję	8	24	8	16	12	6.12

Siana niezłego bywa stert 9, w każdej po 30 wózków, każdy wózek per gr. 8, facit flor. 72.

Summa za zboże i siano flor. 608.12.

Włość, albo poddani do tego folwarku.

Pogost Krywanow.

Armen Dryzel, starosta albo wójt — służba. Ten nic nie płaci, jedno robót pilnuje.

Lithyn z Malnaczem dwa domy — służba.

Daugowiz z Henikiem dwa domy — służba.

Stalidzan z Wadziem dwa domy — służba.

Jan Pathmelnik z Martynem dwa domy — służba.

Jurgi Pathmelnik z Hawiszem dwa domy — służba.

Wixyn Sam — służba.

Czarwen z Miczem dwa domy — służba.

Laur Pathmelnik — pół służby.

Symon Smaugisz — ćwierć służby.

Andrey Stylba dwa domy — służba.

Pogost Raziemski.

Andrys Stylba — idem qui supra.

Gryden Jurgi — służba.

Antha Grydin — ubóstwo — pół służby.

Gilowan Orn dwa domy — służba.

Synap Juryn nad jeziorem Wornowem — służba.

Anthus i Wasil Lejmanowie — pół służby.

Laban i Pitheran, dwa domy — służba; tegoż Labana — puste — pół służby; Jan Biczan — ubogie — pół służby; ci do kościoła zdawna należeli.

Peter Sumpe — nowotny — pół służby.

Pogost . . .

Biernanowie, dom jeden — służba. Kupl — ubogi — pół służby. Czoczowie — uboga służba. Zykowie — uboga służba. Spieło — służba.

Melcher z Santoju, starosta albo wójt, ma służbę, z której nic nie płaci, tylko robót pilnuje.

Służkowie na Ci . . . Błudnik z bratem, dom jeden — służba; Lajranowie, dom jeden — służba; Malnarz, dom jeden — służba.

Ci trzej dają pszenice purów 2, per gr. 20, flor. 1.10; beczek piwa 2, per flor. 1.18, flor. 3.6; kunic n⁰ 6, per flor. 6. Facit flor. 10.16.

Pogost Saxtagolski.

Spungjanowie, dom jeden — służba.

Juran Zimel, domy dwa — służba.

Reck i Gadpian — dwie służbie.

Naudysz z Kadynem, nowotny — służba.

Likul z Hanckienonem, domy dwa — służba.

Orgol z Brydaugiem, domy dwa, ubóstwo — służba.

Rudyn — pół służby (tegoż pół służby puste).

Spungian Talkarys — służba (na tym miejscu przedtym folwark zamkowy bywał).

Pogost Kaszow.

Barthul Kasz — służba.
Piter Kuczyn — służba.
Skrobsth — ubogie pół służby.
Hans Kin z Woltherem, trzy domy — służba.
Wixen z Jurym, 2 domy — służba.
Jury z bratem, dom 1 — służba.
Sleg z Kowalem, 2 domy—służba.

Szósty pogost Warkow — służeb 6.

Tego teraz p. starosta nie jest w posesyej, jednak oń z niejakim Altembokiem prawo wiedzie i już jest remissa od panów komisarzów na sejm.

Summa służeb w tych pogościech, okrom Warkowa, facit n⁰ , z których takowa powinność:

A naprzód z służby jednej: żyta purów łotewskich 2, które uczynią purów ryzkich 3, każdy per gr. 20, facit flor. 2.

Jęczmienia purów łotewskich 2, które uczynią purów ryzkich 3, każdy per gr. 18, facit flor. 1.24.

Owsa purów takichże 3, które uczynią purów ryzkich $4^1/_2$, każdy per gr. 12, flor. 1.24.

Barana n⁰ 1	pro	flor. 0.20	Kunice n⁰ 1, albo		flor. 1.—
Kurów n⁰ 2	„	„ 0.3	Lnu pud n⁰ 1	pro	„ 0.20
Miodu pud n⁰ 1	„	„ 1.—	Konopi pud n⁰ 1	„	„ 0.15
Wosku funt 1	„	„ 0.6	Siana wózek 1	„	„ 0.6
Jajec n⁰ 10	„	„ 0.0.12	Biłek n⁰ 10	„	„ 0.2

Pieniędzy czynszowych fl. 0.12

Summa tego flor. 10.12.12.

A z służeb, których jest w tych pogościech n⁰ , uczyni flor.

Do tego ze trzech służeb: piwa beczka — uczyni beczek n⁰ , każda per flor. 1.18, facit flor. Także ze trzech służeb: wieprza karmnego — uczyni ich n⁰ , każdy per flor. 2.15, facit flor.

Summa wszystkich prowentów z wyżej opisanych pogostów, oprócz Warkowa, czyni flor.

Pogost Nauterański, mil 4 od zamku, przy granicy.

Gallus z synem, 2 domy—służba. Gajman — pół służby.
Bluntow, dwa domy — służba. Prycem Harman — służba.
Werem — służba. Mikiel Gorszwan — pół służby.

Tych taka powinność: dla odległości i bardzo złego i trudnego przebycia przez błota, nie robią, tylko czwarty snop zboża z urodzaju swego dawają. Czego się od nich tego roku dostało: żyta kop 23, kładąc umłotu z kopy purów ryzkich 3, uczyni purów 69, każdy per gr. 20, facit flor. 46 — jęczmienia kop $22^1/_2$, kładąc umłotu z kopy purów ryzkich 4, uczyni purów 90, per gr. 12, facit flor. 36 — pszenice beczek 2, flor. 2.20 — grochu beczka 1, flor. 1. Owsa, żyta jarego, gryki, dla świń dzikich i niedźwiedzi nie siewają. Czyni z tego pogostu prowentów summa flor. 85.20.

Inszych żadnych powinności nie czynią.

Pogost Lubański. Rybitwi nad jeziorem Luban, mil 7 od zamku, na czynszu.

Kurpnik — kop lit. 5. Tuczan — kop lit. $1^1/_2$.
Matys Han — kop lit. 5. Irep — kop lit. $1^1/_2$.
Skangal — kop lit. 5. Pasinek Skangalów kop lit. $1^1/_2$.
Piteran — kop lit. 5. Jakow — kop także $1^1/_2$.

Bucznik mil 5 od zamku — pół służby; płaci kop lit. $2^1/_2$.
Puryca — pół służby; nic nie płaci, tylko roboty odprawuje.
Baltyn, kowal — pół służby; z niej do zamku kuje.
Facit kop lit. n⁰ $28^1/_2$, które uczynią polskich flor. $71.7^1/_2$.

Ci więcej nie robią, tylko na żniwo raz chodzą na tłokę; w podwody też ze zbożem jeżdżą.

Summa wszystkich pożytków tego folwarku podzamkowego czyni flor.

Drugi folwark Hassoński.

Mil 12 od zamku przy granicy od Druje, niedawno za nieboszczyka p. Naruszewica, starosty Rzeżyckiego, (gdyż go byli Moskwa spalili) zbudowany. Które to budowanie tak się w sobie ma: dom — sień, piekarnie 2, komora. Kleć jedna dla zboża. Ryja 1. Stajenka na koni 10. W tym folwarku budowanie tylko dla przyjazdu p. starosty albo podstarościego postawiono, gdyż tam na dwór nic nie sieją, tylko dla chłopa, który w nim mieszka, po kilka purów zboża.

Poddani na czynszu.

Juryn Stylp, starosta, albo wójt: wolna służba.

Iwan Stylp — pół służby, płaci kop lit. $1\frac{1}{2}$.			Sypul Biryn	służba: kop	3
			Piter	„ „	$2\frac{1}{2}$
Aspol Piter	służba: kop	3	Bobies	„ „	2
Stak Andrej	„ „	3	Hrubien	„ „	—
Biryn Pokol	„ „	2	Ławryn	„ „	3
Biertol Pryxer	„ „	3	Mondul	„ „	3
Kowal Nixel	„ „	2	Miś Litwin	„ „	2
Hans Dajlida	„ „	3	Zyl Juryn	„ „	3
Miezel Hermann	„ „	3	Rubin Mik	„ „	3
Klowon Andrej	„ „	2	Maszel Hornek	„ „	3
Dylan Walther	„ „	3	Gajlis Mikiel	„ „	3
Herman Bartul	„ „	3	Oczkal Juryn	„ „	3
Romul Piter	„ „	2	Mozg Biryn	„ „	3
Zautan Marcin	„ „	2	Lodzien Gajlis	„ „	3
Ruszka Andrej	„ „	3	Jakusz Wieterys	„ „	3

Facit służeb n⁰ 30, a kop lit. 75, które uczynią polskich flor. 187.15.

Hrubien — służba; Lenc — służba; ci po 2 lat płacić będą.

Robót inszych nie odprawują, tylko ogrody około tego folwarku zarabiają, a siana cokolwiek na przyjazd p. starosty, albo podstarościego, kiedy suchy rok, z błot sprzątają. W podwody też do Wilna raz w rok jeżdżą.

Gravamina tych poddanych. Uskarżali się wielce, że krzywdy wielkie cierpią od różnych osób, a mianowicie w granicach imienia Oświej pana Kiszczynego, iż się za rzekę, Sarią rzeczoną, między starostwem Króla J. M. Rzeżyckiem a tą majętnością

Oświeją zdawna graniczącą, od pana Kiszki daleko się wstępują. Także i Niemcy, którzy wkoło nich mieszkają, grunty im zabierają. Potrzeba ich bronić, albo granice wywieść.

Chmiel. Tego każdy, ile mu się urodzi, powinien dać do zamku czwartą część. Przyszło go roku niniejszego citra vel ultra pudów 10; przyjdzie zań, szacując każdy pud po gr. 20 — flor. 6.20.

Jeziora. Do tego zameczku jezior jest citra 58, z których nieboszczyk p. Bujwid starosta, chowając swych własnych niewodów dwa, miewał pożytku z ryb, tak zimie, jako i na wiosnę, co zowią *nerest*, do flor. 300. Teraźniejszy starosta, p. Sobieski, jeszcze na to niesposobny; wszakże na potem kładzie się ten prowent na flor. 150. Szlachta w nich zdawna ma wolne łowienie, aż pierwiej niewód królewski przejdzie.

Puszcze i lasy. Tych jest dostatek i w nich drzewa do budowania godnego; w których zwierz rozmaity: łoś, niedźwiedź, świnia, ryś, kuna. Czego wszystkiego zimą potroszę dostawają.

Towary leśne, smołę, popioły, przed wojną Moskiewską [wedle] folwarku starego Essen, nad jeziorem, Essen rzeczonem, sprawowano, gdyż tam puszczej jest na mil 8, a potym do Dźwiny tą rzeką, która idzie z tego jeziora, spuszczano. Za nieboszczyka pana Bujwida po różnych miejscach takowe towary sprawowano i podwodami do Dźwiny (gdyż się rzeki w lesiech drzewami pozawalały) odwożono. Teraz już snaść na nic drzewa się przebrało. Wszakże tam niedługo za kilka lat inszego, zwłaszcza na popioły, naroście i pożytki z towarów pewne będą.

Rzek też kilka bywało zdawna, któremi — czółnami i płotami — a mianowicie tą, która wychodzi z jeziora Lubana, a drugą z jeziora Essen, potrzeby wszelakie do Dźwiny spuszczano. Teraz się wszystko pozawalało.

Bobrowe gony w tych rzekach w lesiech są i dostawają po kilku, po kilkanaście na rok, rozmaitych: bywa kary, bywa i czarny przedni. Jednak ten prowent niepewny, by myśliwce, strzelce na to chować musi.

Piec wapienny we 4 milach od zamku, stary, niemiecki. Kamienia tam na wapno niemasz i nie wiedzą, zkąd go dostawano.

Pustowszczyzny. Jest ich po lesiech, gdzie przedtem chłopi siedzieli, niemało, ale zarosły. Gdyby był pewny pokój z Moskiewskim, prędkoby to zaś osiadło. Sian po lesie, ile może sprzątnąć.

Roboty także, jako i w inszem starostwie, począwszy od poranku wtorkowego, aż do południa sobotniego, nie schodząc, zimie z służby jednym, a lecie dwojgiem sprzężajem.

Summa summarum wszystkich a wszystkich prowentów starostwa tego czyni flor.

Granice.

Od Lucyńskiej granice do Oświejskiej rzeką Szarą starodawne granice. Przez którą rzekę Sarę Oświejanie przechodzą i zajmują na 3 mile gruntu Rzeżyckiego. Z Sary zaś druga rzeka Assenica do Dynemborskiej granice przez rozmaite znaki. Potem Dynemborska granica aż do Krejcborskiej; od Krejcborskiej do Maryenhauskiej, od Maryenhauskiej do Lucyńskiej. Wszerz gruntu Rzeżyckiego od granice Krejcborskiej mil 25, a poprzek od granice Dynemborskiej do granice Lucyńskiej mil 9; w którym okręgu szlachta się includuje. Puszczej rozmaitej, sztukami wielkiemi po kilka mil, po różnych miejscach dosyć. W której źwierzu przedtem rozmaitego dosyć bywało, teraz iż chłopi z Moskwy przychodzą i w lesiech osiadają, bardzo rzadki, a jeśli się co najdzie, to chłopi sami wybiją, a do zamku nigdy nie ukażą.

Dobra od zamku Rzeżyckiego odeszłe.

1. Folwark ...ejmen, zdawna zawsze zamkowy. Poddanych na ten czas około 30, przedtem bywało 50. Majętność — przednie dobra. Jeziór szlachetnych, wielkich, rybnych dwie, w których szczuka wielka, leszcz wielki, sielawa, okuń i inne ryby. Lasów puszczej bardzo dobrej, wielkiej, w której rozmaite łowy zwierzu wielkiego i małego. Gruntu w objazd na mil 8. Niejakiemu Symonowi Freybergkowi, pisarzowi prowentowemu Rzeżyckiemu, Król J. M. świętej pamięci Zygmunt August in anno 1565 dać raczył.

2. Henrykowi Cymmermanowi wieś Puszin Firstembergk in anno 1559 oddał z ośmią poddanych — 8. Temuż Cymmermanowi tenże Firstembergk mistrz oddał wioskę, chłopów — 7.

3. W tejże wsi Puszinie tenże Firstembergk Wilhelmowi Eczbachowi służeb osiadłych odddał 2.

4. Lorencowi Brynkowi w roku 1562 oddano zamkowych chłopów 14.

5. Marcinowi Roleffowi, jako się z inkwizycyej z poddanych przysięgłych pokazało, ślósarzowi zamku Rzeżyckiego, puścił był niejaki Rucki, podstarości Rzeżycki, trzy służby ziemie nad jeziorem Cyskadskiem. Na które potem niejaki Gołembiowski, wziąwszy dziewkę tego Roleffa za żonę, confirmatią Króla J. M. otrzymał, z których jednej, chłopa zegnawszy, mojzę sobie pobudował. Teraz na trzy mile gruntu sobie uzurpuje. A ma poddanych 5.

W pogoście Warkowskim, gdzie bywał folwark kupiecki (takowy, że ten kupiec powinien był wszelakie towary leśne, to jest popioły, drzewa i wańczosy, także bobry, rysie, kuny na Króla skupować i do Rygi Dźwiną prowadzić i przedawać), pewny grunt i poddanych kilka. Dzierży to teraz niejaki Altembok, za kupnem od Pawła Oborskiego, dożywotnika.

W tymże pogoście Warkowskim wioskę zamkową Wilczany przerzeczony Altembock dzierży.

Tamże Symonowi Freibergkowi oddano sztukę ziemię na karczmę i chłopa jednego, a on potem kilka pustoszy zamkowych nad prawo swoje zajął i przedał Altembokowi.

Temuż Altembokowi folwark Hessen zamkowy z piętnastą chłopów in anno 1562 oddano.

Tegoż folwarku Hessen pogost, Thulen nazwany, oddał Mistrz Firstembergk niejakiemu Chrystoffowi, chłopów 9. Teraz żona jego dzierży. Ostatek tego pogostu trzyma od Adama Chotkowskiego Mikołaj Sadurski, człowiek zasłużony: na co sześć zagrodników snaść ma, a gruntu około kilkunastu włók.

Kasprowi Sokołowskiemu Hauzyn pogost [oddano] z poddanymi 10; ostatek, chłopów 10 i z pustoszami oddał Firstembergk Arypowi Roleffowi i Henrykowi Cymmermanowi.

Gergon pogost tegoż folwarku niejaki Hans Rybinder po żenie swej dzierży.

Ramlen pogost od folwarku Hassońskiego oddano Hanusowi Sejowi od króla świętej pamięci Zygmunta Augusta.

We wsi albo pogoście Makoszańskim król August oddać raczył Ludwikowi Złotarzowi, albo Juntowi, poddanych 6.

Theodor alias Dyrik Hering w pogoście Saxstygalskim poddanych dwu: Dyrczana i Kuciana, za restytucyą rewizorów in anno 1582 dzierży zamkowych.

W Krywanowym pogoście oddał Firstembergk Stabelnikowi, trębaczowi swemu, chłopów 3: teraz syn jego dzierży.

Na Warkowie oddano kilka chłopów i ziemie niemało.

Tamże sianożęci na 100 wozów niejakiemu Tywando...: to teraz Bernat Altembock za kupnem od Oborskiego dożywotnika [dzierży].

Jurgen Tylenowi oddano było w Saxstygalskim pogoście chłopów 4. Którzy iż byli zamkowi barzo przylegli, przeto nieboszczyk Michał Bujwid, starosta Rzeżycki, dał mu za nie frymarkiem, za consensem K. J. M. teraźniejszego Zygmunta III, puste dobra, Ludkienmojzą nazwane, w pogoście Nauterańskim. Co wszystko.....

ZAMEK FELIN

mistrzowski i miasto przy nim.

Wielkim kosztem kiedyś od Krzyżaków ku obronie mocno zbudowany. Za dobyciem od Moskwy miasto naprzód a potym zamek spalony, do którego poprawy ludzi do pięciuset, do trzech lat potrzeba, kiedyby wszystkie ruiny miałyby naprawione być. Wszakoż, co na ten czas jest w zamku budowania, tedy się tu wypisało, i co nieboszczyk pan Kazanowski, starosta Feliński, zbudował. Z przyjazdu od miasta do zamku przekop, wjazd przez most do pierwszej bramy, który most nieboszczyk p. Kazanowski zbudował. Brama pierwsza murowana, w niej wrota futrowane, goździami żelaznemi nabijane gęsto, z fórtką na zawiasach żelaznych, zamki wnętrzne u wrót i u fórtki. Nad tą bramą wieża w drzewo cegłą murowana, deskami kryta. Wszedszy z tej bramy, po prawej ręce stajnia murowana na sześćdziesiąt koni, przy niej izba murowana, oboje pusto stoi bez pobicia. Podle tej izby na rogu wieża murowana, fórtka z niej do wycieczki w pole za zamek. W tej wieży wschód na górę, na pomost drzewiany, gdzie

okna w murze do strzelby; izdebka z piecem prostym i z kominem, drzwi u niej na zawiasach żelaznych. Która to wieża i izdebka, częścią dachówką, częścią dranicami kryta. Od tej wieży do drugiego przygródku mur wiedziony i z wielkich blanek [ściana] blanki od Moskwy zbudowana bez fasowania, dziury do strzelby gęste. Przy tej ścienie łaźnia z sionką drzewiana, od pana starosty teraźniejszego zbudowana. Po lewej stronie od pomienionej bramy domek drzewiany, w nim piekarnia i kuchnia z komorą. Podle baszta drzewiana, dachówką kryta, z oknami dla strzelby, drzwi w niej na zawiasach; w niej wschód na piętro, gdzie działa stoją, dziur do strzelania siedm. Podle tej baszty stajnia drzewiana na 16 koni, dranicami kryta. Dalej studnia naprawna murowana z kwadratowego kamienia, okrągła. Przeciwko niej izba biała i komora z niej. W tej izbie okno śklane, piec prosty, drzwi bez zawias. Przeciwko niej piekarnia. Od tego domu błanki przy murze aż do wieże na rogu, murowanej, która dachówką pokryta, okna w niej dla strzelby. W tej wieży na dole sklep murowany, w nim komin, drzwi na zawiasach, dziur do strzelania trzy. Na tem sklepie kownata, drzwi do niej na zawiasach, okna z błonami śklanemi trzy, szaf nowych 4 z drzwiczkami na zawiasach. Nad komorą półap pod dachówką, gdzie działa stawiają pod dachem. Naprzeciwko tej kownacie izdebka w drzewo murowana, drzwi u niej na zawiasach żelaznych. W której piec polewany, okna 3, w nich błony śklane, stół jeden, ławy wkoło. Pod tą izdebką komora w drzewo murowana, drzwi u niej na zawiasach żelaznych, i stajenka na 6 koni. Mur z tej strony od jeziora, który idzie do drugiego przygródka, nienakryty. Z tego przygrodka do drugiego przekop na sążni 16, głębiny na sążni 10, i most przezeń drzewiany na starych murowanych filarach, od pana Kazanowskiego zbudowany.

Drugi przygródek.

Z tego mostu wieża wielka z cegły murowana i dosić wysoka. Wrota jedne futrowane na zawiasach żelaznych, goździami żelaznemi gęsto nabijane, na trzech wielkich zawiasach z fórtką z zamkami wnętrznemi, u fórtki rygiel. Na tę wieżę wschód drzewiany, na górze sień, z sieni izdebka murowana, drzwi u niej na zawiasach żelaznych z klamką i z skoblem, w której piec polewany i komin murowany, okna dwie, błony śklane, w jednem

krata żelazna, stół jeden, ławy w koło. Na drugie piętro wschód nowy drzewiany do kownaty murowanej, drzwi u niej na zawiasach żelaznych; w tej kownacie komin murowany, okno jedno bez kraty i błony. Nad tą kownatą dwa gmachy nienaprawne bez połapów. Wyszedszy z tej bramy, po lewej stronie studnia okrągła głęboka z kwadratu murowana, około po wierzchu drzewem obłożona, pokrycie nad nią z dranic, dwié wiedrze, żelaznemi obręcami obite. Wedle tej studnie koło wielkie z deszczek do wyciągania wody. Podle niej stajnia wielka murowana opadła, w którejby się więcej niż sto koni stawić mogło. Drugie gmachy od Moskwy spustoszone, aż do ściany murowanej, która od jeziora do drugiego przygródka wiedziona. W temże przygródku, idąc dalej po tejże lewej stronie, budowanie drzewiane od nieboszczyka pana Kazanowskiego zbudowane, to jest kleci dwie, u których drzwi na zawiasach żelaznych; domek drzewiany, w którym izdebka biała z piecem i z błoną śklaną, z sionką; kuchnie dwie, przy jednej piekarnia z komorą, dranicami kryte. Przy tem budowaniu mury puste. Dom przeciwko drzewiany. Naprzód sień, w której drzwi na zawiasach żelaznych, w której kominy dwa murowane, okna dwie bez błon. Z tej sieni drzwi dwoje, jedne do izby na zawiasach żelaznych, w której piec prosty, okien sześć z błonami śklanemi, stoły dwa, ławy w koło, zedel jeden; z której komora, w niej okien z błonami śklanemi dwie, stół jeden i ława jedna; z niej komórka potrzebna; drzwi u nich na zawiasach żelaznych. Przeciw tej izbie druga izba, do której drzwi z sieni na zawiasach żelaznych, w której piec polewany, okien ośm z błonami śklanemi, stół wielki, ławy w koło. W końcu tej pierzei piekarnie dwie i kuchnia drzewiana. Przy murze blanki opadłe i strażnica na wierzchu, i tak dalej ściana murowana przez drugi przekop do dziecińca. Po prawej ręce, począwszy od muru przekopowego aż do trzeciego przekopu do dziedzińca, mur od Moskwy wypalony, pusty stał, w którym nieboszczyk p. Kazanowski gmachy zbudował. To jest na dole przy ziemi piwnice trzy połapem położone, drzwi na zawiasach u dwu. Przy tym kownaty dwie z kominami i piec prosty w jednej, drzwi u nich na zawiasach żelaznych, w których po jednemu oknu. Podle izba, piec w niej polewany z kominem, okna dwie. Z niej drzwi na zawiasach żelaznych. Nad temi gmachami drugie gmachy

na wtórem piętrze. Naprzód ramter ze wschodem pobijanym. Izba wielka stołowa połapem położona, w której piec polewany, a drugi ziemny, komin murowany, okien 7 z błonami śklanemi, z kratami żelaznemi sześć, a siódme bez kraty, stołów sześć, ławy w koło, zedlów pięć. Drzwi u niej na zawiasach żelaznych z zamkiem wnętrznym i z hanthabą. Z tej izby sień, w której okno jedno z błoną śklaną, drzwi na zawiasach żelaznych u sieni, z wrzeciądzem i z skoblami. Z tej sieni kownata z kominem, okien dwie z błonami śklanemi, ławy w koło, zedel jeden, drzwi u niej na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem i z skoblem. Z tej kownaty izba, w której piec polewany z kominem, okien cztery z błonami śklanemi, dwie z nich z kratami żelaznemi; drzwi z kownaty na zawiasach żelaznych z handthabą i z zamkiem wnętrznym; z której komórka potrzebna, drzwi u niej na zawiasach żelaznych. Z tejże izby drzwi na dwór na zawiasach żelaznych z handthabą z zamkiem wnętrznym. Na drugi ramter schód jeden na dół w podwórze, drugi na trzecie piętro. Nad temi gmachami kownat z kominami pięć, w których okien z błonami śklanemi ośm, drzwi u wszystkich na zawiasach żelaznych.

Trzeci przygródek, który idzie w koło dziecińca.

Idąc do tego przygródka most drzewiany przez przekop na filarach murowanych; którego przekopu jest w szerz na 12 sążni, głębiny na 7 sążni. Z tego mostu wieża wielka z cegły murowana, wrót do niej nie masz. W której po prawej ręce ceygkhaus. Do niego wrota na zawiasach żelaznych z kłódką z wrzeciądzem. Nad ceyghauzem izba pusta, w niej okien wielkich dwie, dziur z muru cztery, drzwi na zawiasach. Pod ceyghauzem piwnica wielka z połapem drzewianym. Piętr w tej wieży trzy. Idąc na wieżę wschód murowany. Pierwsza komora murowana z połapem, drzwi u niej na zawiasach żelaznych, okien w tej komorze cztery małych, piąte, którem zboże ciągną. Na drugiem piętrze szpichlerz. W nim skrzyń 20 wielkich, w których mąkę chowano. Okien pięć pustych, a szóste wielkie, dla wciągnienia żywności; drzwi u niego na zawiasach żelaznych. Na trzeciem piętrze komora, na którą także wschód murowany, drzwi u niej na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem, połapu wierzchniego na niej nie masz, okien w niej pustych siedm. Ta wieża dachówką

kryta. Wyszedszy z tej szyje od tej wieże po prawej ręce wrota do sadu na zawiasach z zamkiem wnęrznym. W temże przygródku brama przed dziecińcem, u niej wrót połowica dwoistych na zawiasach żelaznych, gwoździami żelaznemi nabita. Podle tej bramy po prawej ręce gmachy zepsowane, podle tych gmachów studnia okrągła z kwadratu murowana. Podle studniej baszta drzewiana wielka, połapem drzewianym od Moskwy zbudowana, deskami kryta, na którą wschód drzewiany, w której okna dla strzelby są. Dach z desk tak rok upadł, dla czego sztuki z niej sprowadzić musiano, a teraz wszystka basta gnije. Podle tej baszty wschód drzewiany przy murze do blanków, które idą po dwu stron około dziecińca, przez pana Kazanowskiego z drzewa budowanych, które dranicami bely kryte. Teraz częścią opadło, ostatek gnije. Na rogu przygródku baszta murowana naprawna, dachówką kryta, w której kownata z kominem murowanym, drzwi w niej na zawiasach z wrzeciądzem z skoblem, kłódką. Od tej wieże też blanki drzewiane, z których wschód na dół drzewiany. Na rogu, podle muru gmachów przez kilkanaście zapadło, których trudno pisać beło. Po lewej ręce, tym przygródkiem idąc, sklepów i piwnic zawalonych murowanych sześć, nie pokrytych, w których księża za mistrza mieszkali. Podle tych gmachów stajnia murowana, deskami nakryta, w której się stawić może koni 20. Podle tej stajnie wrota bely proste na biegunach. W temże przygródku, który idzie z drugą stroną tego dziecińca dom wielki murowany, w którem przy ziemi budowanie: naprzód sklep pusty, podle niego izba, drzwi u niej bely na zawiasach żelaznych, wrzeciądz, skobl, w której piec z dachówki, kominek murowany, okno z kratą żelazną jedno. Z niej komórka potrzebna i drzwi na zawiasach żelaznych. Podle izdebka, drzwi u niej bely na zawiasach żelaznych, z piecem dachówczanym i z kominem murowanym, w niej okno jedno z kratą bez błony. Z tej izdebki komórka potrzebna, drzwi u niej na zawiasach żelaznych. Podle tej izdebki druga izdebka, drzwi u niej na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem, komin murowany, okno jedno. Podle izba, drzwi u niej na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem, piec prosty, komin murowany, krata żelazna. Z niej komórka potrzebna, u której drzwi na zawiasach. Podle druga takaż izdebka, drzwi do niej na zawiasach, komin murowany, okna śklane z kratą że-

łazną. Z niej komórka potrzebna, drzwi na zawiasach. Podle izba takaż, w której piec prosty, komin murowany. Z niej komórka potrzebna, drzwi na zawiasach. Podle izba takaż, drzwi na zawiasach, z wrzeciądzem, z skoblem, komin murowany, okno; z niej komórka potrzebna. Pod temi gmachami są piwnice murowane nienaprawne. Nad temi gmachami drugie gmachy murowane, do których wschód drzewiany na górę, około których idzie blankowanie drzewiane, gontami nakryte. Naprzód nad sklepem przy wrotach sklep, komin w nim murowany. Podle izba sklepista, drzwi krom zawias i piec prosty, komin murowany, z niej komórka potrzebna. Podle takaż izba, drzwi na zawiasach z wrzeciądzem, z skoblem, w niej komin murowany, z niej komórka potrzebna. Podle kościół sklepisty, drzwi do niego na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem, w nim komin murowany, kraty żelazne we dwu oknach. Podle kościoła wschód murowany sklepisty na górę, na której żadnego mieszkania nie masz. Podle tego wschodu, do komory sklepistej drzwi na zawiasach z wrzeciądzem, z skoblem, w której komin murowany, okno jedno, krata żelazna. Z niej komórka potrzebna, do której drzwi na zawiasach. Podle komora sklepista, drzwi na zawiasach z wrzeciądzem, z skoblem, w niej komin murowany, krata żelazna. Podle izdebka sklepista, drzwi na zawiasach, w niej piec prosty, komin murowany, okno bez błony. Od tego budowania blankowanie drzewiane, które idzie do wieżyczki murowanej, którą zowią Złota Gałka. Tą wieżyczka murowana, deskami kryta, albo dachówką. Pod nią piwnica murowana naprawna. Nad tą piwnicą sklep. Na tą wieżę wschód murowany z sionką, deskami nakrytą. Z tej sieni izdebka sklepista. Podle tej wieżyczki sklep wielki, do niego drzwi na zawiasach żelaznych. Podle tej wieże gmachów przez kilkadziesiąt upadło i zawaliło się.

Dzieciniec na kwadrat murowany.

Wchodząc do dziecińca, brama. Wrota w niej dwoiste, gwoździmi wielkiemi płaskiemi nabijane. U nich skobl płaska, mała, cienka, świeżej roboty. Jedna wrót połowica na 2 hakoch zawiasy, a trzeci hak nic nie dzierży, bo niemasz zawiasy trzeciej. Także i druga połowica wrót, trzy zawiasy na 2 hakoch, a trzeci hak ułamany, trzeciej zawiasy nie trzyma. Po prawej stronie jest komórka jedna ciemna bez drzwi i komin murowany i druga nad

nią, obie się obalili. Tamże wschodek mały, prosty, którym chodzą na wieżę wysoką, która jest z cegły wszystka zmurowana, wielka, szyroka i wysoka, quadrangularis, a w rogach tedy ciosane kamienie po wszystkich stronach, aż do połowice od dołu począwszy. Wiązanie na niej i dachówką nakryta barzo wysoko. Schodząc z tej wieże, na zwierzchniem połapie z delów jest okien 8, na wszystkie strony, z której może bronić wszystkiego zamku i miasteczka. Przy jednym kącie u samego wierzchu, barzo od pioruna mur nawątlony. Schód murowany, sklepisty, z cegieł, jeno stopnie popsowane. Drugi półap, schodząc na dół, jest miąssó położony cegłą z wapnem na miąssych tramiech. W nim okien, albo dziur 2 dla strzelby. Schód drugi drzewiany z poręczem z jednej strony na dwu drzewach. Trzecie piętro, albo półap w tej wieży, schodząc na dół, z balków na tramiech, tamże okienko maluśkie dla strzelby i tam kamienia dosić dla ciskania na nieprzyjaciela. Niżej idąc trzeci schód drzewiany też z poręczem, długi także jako i drugie, na dwu drzewach szerokich. Półap też miąższy, cegłą położony, ale jest okrągła dziura we szrodku, dziura też jedna dla strzelby. Czwarty schód drzewiany z poręczem i półap z balków płaskich, dziury trzy dla strzelby. Jeszcze niżej schodząc, schód murowany, sklepisty, długi; piętro albo półap z balków, we środku jest wielka dziura przez wszystkę wieżę, tamże i komin zawiesisty na dębowem drzewie przy murze, okno tamże jedno ku miastu dla strzelby; a pod tym piętrem jest ciemna i głęboka turma, na kilkanaście sążni w głębią. Wychodząc z tej wieże, u niej drzwi kamienne i w murze zewnątrz jest zapora wymykana dla przechodzenia od wieże, pięć balek nowych świeżo położonych i wschód nowo sprawiony gruby z drzewa okrągłego, grubego, z poręczem z jednej strony. Jest jeszcze niżej cztery balki dla przechodzenia. Idąc od tej wieże po prawej ręce gmachy nadolne, puste, popsowane. bez drzwi. Nad temiż gmachy szpichlerz wielki sklepisty z kominem murowanym, okien w nim trzy z kratami żelaznemi, a w trzeciem żelazo jedno. Wschodu połowica do niego drzewianego, drzwi żelazne z wrzeciądzem i z skoblem na hakach. Pod temże śpichlerzem sklepistym kilka sklepów spustoszałych, a teraz tam browar, piwo w nim warzają. Tamże ku kątowi idąc, po tejże ręce prawej, na pierwszym kwadracie, od wieże idąc,

wschodu połowica do ganeczku. Jest tam sień niemała sklepista i drugi sklep, gdzie tam są dwa pieca dla pieczenia chleba, okno jedne, a drugie zamurowane. Drzwi do nich na zawiasach bez zamknienia. Podle tych sklepów sionka z izdebką, u niej drzwi na zawiasach bez wrzeciądza o jednem haku, piec z dachówki złamany, okienko jedno bez błony. Wedle tych sklep z kominem zepsowanym, okno zamurowane, drzwi u niego futrowane, niezłe, bez zamku, na zawiasach żelaznych. Przechodząc na drugi kwadrat za tym sklepem, izdebka z półapem i okienko bez błony, piec w niej stłuczony, drzwi niemasz. Za tym dwie komórce, także z półapem, jedna ciemna, a w drugiej okno bez błony. Item na temże kwadracie sklep wielki, w pośrodku słup albo filar, dwoje drzwi zamurowane cegłą z gliną, a w trzecich i czwartych tylko odrzwie drzewiane bez drzwi. W pawimencie sklepistym dziura barzo wielka, w ścienie szredniej dwia dziury wielkie, trzy okna do połowice z gliną i z cegłą zalepione. Item po tejże stronie drugi sklep szredni, także słup albo filar w pośrodku, okien trzy, a w jednym krata żelazna wielka, dziury tak w pawimencie sklepistym, jako i z wierzchu. Z boku okno jedno bez kraty i błony, a drugie zamurowane. Z tegoż sklepu schód kręcony do piwnice, ale zepsowany. Item po trzecim kwadracie gmachy, jest tam kilkanaście tramów, bez półapu. Wedle tego drugi sklep, dwie okna w nim, komin, ale wszystek popsowany, dziury wszędzie. Item sklep wielki, w nim komin i okna połowica zamurowana, pieca tylko fundament został. Item sala wielka, drzwi u niej drzewiane, miąższe, goździami nabite, w słupie skobl bez wrzeciądza, na zawiasach żelaznych. W tej sali okien 6, w piąci są kraty wielkie żelazne, ale zamurowane cegłą z gliną; drzwi na zawiasach obalone z wrzeciądzem płaskim. Item po czwartej stronie albo kwadracie kościół sklepisty. W nim przy jednej stronie dwa filary miąższe. Tamże 4 ołtarze, dobrze postanowione, wielkiemi kamieńmi przykryte. Okien w chórze 3, bez błon, nad wielkim ołtarzem więtsze, w którem krata dwoista, a we dwu przeciwko sobie krat potrosze. W kościele samym 4 okna z kratami dwoistemi, we trzech błony popsowane barzo, w drugich potrosze błon; czwarte okno z kratą niedwoistą. Na tych ołtarzach żadnego ochędóstwa, ani obrazów nie masz. Tamże w kościele ganek i wschód do zegara, którego jeszcze są koła

żelazne i stolec niemały. W temże kościele formy dwoiste dębowe i ganek nad nimi, gdzie organy bęły. Sacristya z półapem cudnym futrowanym, w niej ściana przegrodzona murem między drzewem dwoistem. W pierwszej okno z kratą żelazną bez błony, u tej drugiej okien 2, odrzwie tylko u nich, komin tamże niedobry, murowany, a trzy haki żelazne w odrzwiach u sacrystiej. U tegoż kościoła drzwi futrowane, dębowe, goździami nabite, z wrzeciądzem i z skoblem miąższym i grubym w murze, z klamką żelazną i z hakiem, żelazo długie u tychże drzwi w tyle, co trzyma trzyma ten wrzeciądz, i kółko żelazne. Wedle tego kościoła sala wielka na trzech słupiech albo filarach, okien pięć, tylko w jednem krata żelazna, a drugie pozamurowane, jedno z okiennicą drzewianą, piec tamże ziemny, staroświecki. Item drzwi u ganku długiego, sklepistego, którym z kościoła magister chadzał do swych pokojów, drzwi na zawiasach futrowane, goździami nabijane. Tamże podle, drzwi u kościoła dębowe, futrowane, też goździami nabijane, na zawiasach, za formą drzewianą kościelną, w murze skobl tylko. Tamże, wedle tych, u sale i trzecie drzwi futrowane, także goździmi nabijane, na zawiasach, wrzeciądz, skoble 2 w murze. Czwarte drzwi do kościoła, do sale, na zawiasach, zalepione w murze. U tejże sale też drzwi dwoiste na zawiasach, skoble i wrzeciądz. W dziecińcu ganki wszystkie w koło opadły (które beli sklepiste, wielkim kosztem zbudowane), tylko sztuka jedna przy piwnicy i dwa słupy kamienne, w których dwoje prętów żelaznych, długich, jeszcze są przy murze, a trzecie po drugiej stronie żelazo albo pręt przeciwko, przy jednym także słupie. Piwnica wielka i długa, prawie przez wszystkę stronę jednę zamkową, kwadratowa, która teraz jeszcze in usu jest, drzwi u niej na zawiasach, z wrzeciądzem i z skoblem. W końcu tej piwnice komora sklepista ciemna, drzwi na zawiasach, z wrzeciądzem, z skoblem i z kłódką. W tem dziecińcu 4 dachy około, dwa dranicami, a dwa z gontów, miejscami obleciałe. Item sklep pusty, sklepisty, bez drzwi. Wedle niego ceyghaus, u niego drzwi na zawiasach, z wrzeciądzem i z skoblem. Od jeziora pod salą piwnice zapadły i nad nimi także gmachy puste sklepiste, odrzwie tylko do nich. Item pod tąż salą piwnica albo gmach nizki, sklepisty, odrzwie tylko. Wedla tego gmachu po drugiej stronie piwnica pusta. Wedla niej turma,

u niej drzwi na zawiasach, w murze skobl. Wedle turmy 3 sklepy puste bez drzwi. Wieża bez wierzchu nad kościołem, pusta. Przy jednym kącie w dziecińcu studnia kamienna, okrągła, z kwadratu, pusta, nieprzykryta. U tej studniej poblizu kuchnia wielka, sklepista, z kominem, ciemna.

Armata Felińska.

Falkonetów wielkich 5, u których kula waży po ℔ 2.
Falkonetów mniejszych 3, u których kula waży ℔ 1.
Berzów żelaznych w łożach 3.
Ladunków do nich żelaznych 4.
Hakownic wielkich naprawnych 38.
Hakownic mniejszych naprawnych 11.
Rur śmigowniczych 3.
Rur hakownicznych spadałych 3.
Kijów żelaznych 4.
Dział starych żelaznych bez ladunków 4.
Działo spiżane zepsowane 1.
Działo żelazne stare, z którego kamiennemi kulami strzelają 1.

Strzelba, którą p. Ostromięcki do Rigi przelewać dał.

Moździerzów spiżanych 3.
Serpentynów spiżanych wielkich 5.
Działo jedno, kula waży ℔ 2.
Hakownica spiżana 1.
Serpentynów mniejszych 4.

W ceyghauzie.

Prochu ruśnicznego centnarów 2, funtów 94.
Prochu dzialnego centnarów 17, funtów 82.
Ołowu funtów 421.
Kul żelaznych po funtów 55 223
Kul żelaznych po funtów 32 244
Kul żelaznych po funtów 10 124
Kul po funtów 32 24
Kul żelaznych po funtów 11 140
Kul żelaznych po funtów 8 1471
Kul żelaznych po funtów 7 109

Kul żelaznych po funtów 6 33.
Kul żelaznych po funtów 4 37.
Kul żelaznych po funtów 3 264.
Kul żelaznych po funtów 2 760.
Kul ołowianych na kamieniu po funtów $1^1/_2$ 70.
Kul żelaznych po funtów $1^1/_2$ 760.
Kul ołowianych na kamieniu 84.
Kul serpentynowych żelaznych po $^1/_2$ funta 453.
Kul po funtów 1 360.
Kul żelaznych i ołowianych do hakownic 763.
Kul żelaznych i ołowianych drobnych 1107.
Kul ruśnicznych ołowianych 264.
Lina nowa 1. Lin starych 2.
Stąpiorów miedzianych do tłuczenia prochów 5.
Wag do wozów okowanych 8.
Orczyków do wozów okowanych 15.
Kół okowanych do dział 2.
A obodowych 7. Sanie do dział okowane 1.
Ozmuntu beczka 1. Żelazo do dział wielkich 1.
Żarn do mełcia mąki 10. Form miedzianych do dział 2.
Forma do serpentynów, żelazna 1.
Forma hakowniczna, w którą się zaraz pięć kul leje, 1.
Form hakownicznych żelaznych 2. Mniejszych 2.
Wór do prochu 1.
Latern 5. Kagańców 2.
Taczek 33. Cebrów 9.
Szuflów prostych 20. Okowanych 2.
Waga do ważenia 1. Nakowadło 1.
Moździerz spiżany do tłuczenia prochu, na łokieć wzwyż, na 3 czwierci wszerz, z kijem żelaznym, okowanym.

Karczma.

Beła na posadzie, która za dekretem K. J. Mości, iż beła miastu na przeszkodzie, przez pany komisarze particularne jest zniesiona.

Stawek, Szwendich nazwany, przy którym młyn o jednym kole, czyni na rok flor. 10.

Sadzawki, jedna w sadzie, a drugie 2 wedle sadu za płotem.

Kościoły.

Pierwszy kościół parochialis tituli S. Joannis et S. Clarae beł wielki w rynku, przez Moskwę zburzony, potrosze muru jeszcze stoi; wieża przy nim wysoka, nienakryta. Przy którym teraz religionis augustanae Niemcy ciała zmarłych grzebią. Ad declarationem S. R. Majestatis.

Drugi kościół przy zamku, Ś. Franciszka, murowany, spustoszały, w którym niekiedy zakonnicy Ś. Franciszka ordinis minorum mieszkali. Za Krzyżaków jeszcze, gdy już beła haeresis zamogła, wypędzeni. Konwent przy nim, którego murów tylko znaki są. W tem kościele żadnego półapu, ani sklepu, ani dachu nie masz, tylko teraz krokwy nowe przez teraźniejszego ks. plebana postawione. Przy tym kościele dachówki nowej hollanderskiej ośm tysięcy, nakładem moderni praepositi Felinensis Bartholomaei Jorczyński sposobionej. Podle tego kościoła ogród klasztorny, który idzie aż do mostu nad samy przekop. Z drugą stronę klasztora ogród, w którym bywał sad klasztorny. Przy tem kościele drzewiany kościołek moskiewski, w którym teraz nabożeństwo katolickie odprawują, przy którym w rogu dzwonnica, na której dzwony 2 małe, a trzeci dzwon wielki teraz z Rigi przywieziony, jeszcze bez wału, nakładem parochianów felińskich urobiony.

Trzeci kościół Ś. Jana Krzciciela, mil 3 od zamku, w Wastmojzeńskiej włości, murowany, wielki, sklepisty, na filarach; wieża przy nim z jednego wysoka. Do którego zdawna należy 5 haków ziemie, na których 4 półczwiertników, a piąty bobol.

Czwarty kościół, mil 7 od zamku, na Pernawskim gościńcu, Ś. Katarzyny. Mury tylko stoją, sklep upadł i pokrycia niemasz. W którym msza katolicka rzymska nigdy nie bywa, gdyż pan Ferensbech ministra swego dla swych poddanych karkuskich tam wprowadził. Na co się księża proboszczowie felińscy zawsze, jako i w rewizyej anni 90 i teraz, protestowali, dla tego iż go nie mogli mieć w posesyej, a jest na własnym gruncie felińskim. Do tego kościoła jest ziemie haków niemieckich 3, których ten minister używa. Do tego należy sztuka ziemie pustej w obrębie Alakulskim, tuż pod kościołem, na której bywało chłopków 3, i ograniczona znacznie. Tej teraz broni niejaki

Malcher Helfrycht, uzurpując ją sobie do swej majętności, a snaść na nię prawa niema.

Piąty kościołek murowany, z półapem, nakryty, we wsi Wanamoyzy, zdawna zamkowej, której teraz jest posesorem pan Lukasz Kiński, żołnierz, od Króla ś. pamięci dożywociem. Bywa tam raz msza do roku pro festo inventionis Sanctae Crucis, gdzie na odpuście bardzo wiele ludzi bywa. Do którego kościołka należą 2 sztuce ziemie ziemie pod miastem, między gruntami miejskiemi, idąc po prawej stronie do młynika murowanego, o których też wzmianka w przywileju miejskim magistrowskim.

Szósty kościołek beł też pod zamkiem, wedle sadu; którego ledwo znaki są. Tamże się ludzie grzebią katolikowie, tamże ciała ludzi zacnych leżą, mianowicie mistrzów kilku i polskich żołnierzów znacznych kilkadziesiąt.

Bywała też capella S. Elysabeth w polu, niedaleko od miasta, ale już ledwo co znać. Ten grunt teraz dzierży niejaki p. Balcer Markowski dożywociem.

Beł też za Krzyżaków kościołek, nazwany Hierusalem, między dwiema drogami w polu, który też Niemcy zepsowali, i potym gdy z tej materyej, to jest cegły i kamienia, jeden sobie kamienicę w mieście naprawił, sam i z żoną olśnął, drugi ją u niego kupiwszy, toż mu się w rychle stało, i tak z świata zeszli. Tego wtórego żona pozostała stara i po dziś dzień jest niewidoma. Dostał się teraz ten dom panu Prądzyńskiemu, pisarzowi ziemskiemu Pernawskiemu, który snaść ma na szpital obrócić.

Jest też czmintarz na przedmieściu, na którym bywała kaplica S. Antonii. Tam się teraz Igowianie grzebią.

Item cerkiew ruska, wedle kościoła farnego Ś. Jana w rynku, gdzie luteranowie Niemcy odprawują swe nabożeństwo. Także ad declarationem S. R. Maiestatis.

Prowenta kościelne.

Na probóstwo Felińskiego kościoła od króla Stephana świętej pamięci nadane są dwie mojzy, jednę Wrangielmojza, równa mila od miasta, ze wszystkiemi zdawna należnościami, której się poddani niżej opisały. Druga mojza Szpitalna, ma w sobie haków pięć, na której teraz ma ksiądz proboszcz poddane, jako o tym niżej. Do tego wszyscy poddani królewscy, także też i poddani

szlacheccy (o których nicześmy od szlachty nie słyszeli) zdawna dawali księdzowi z $^1/_4$ haku kilmat żyta, kilmat jęczmienia, kilmat owsa. Przy inszych zamkach pobliższych Felinowi dawają księdzu do kilmatów po kokoszy z dymu.

Apparaty kościelne.

Ornat czerwony adamaszkowy, ryty, z manipularzem, bez stuły. Drugi ornat zielony hatłasowy, bez stoły i bez manipularza. Trzeci ornat bronatny hatłasowy z stołą i z manipularzem. Czwarty błękitny adamaszkowy z manipularzem i z stołą. Piąty czarny ornat adamaszkowy z stołą i z manipularzem. Do tych ornatów trzy alby, dwa humerały, dwa pasy. Obrusów ołtarzorzowych para, jeden z listwami, drugi prosty. Portatel jeden. Antependia troje: jedno z hunczgothu zielonego i czerwonego z passamanem złotym, drugie z bagasyej moskiewskiej, trzecie z muchajeru czarnego i z białego płótna. Kielichów dwa: jeden szrebrny pozłocony, drugi contryffałowy. Ampułek para. Mszał jeden. Dzwonków małych trzy. Lichtarze cztery drzewiane. Krzyżyk drzewiany pozłocisty. Pacifikał albo Agnus Dei jeden, szrebrny. Monstrantia śrebrna malucka. Komże trzy: dwie nowe, trzecia stara. Chorągiewek cztery z bagasyej moskiewskiej. Korporały dwa, szerzynki cztery. Chustek z białem dziurkowaniem cztery. Vella na kielich pięcioro: jedno na zielonej siatce cum nomine IESV, drugie na błękitnej siatce z cegiełkowatą listewką, trzecie ż kitajki czerwnonej, czwarte z białej kitajki, a z czarnej kitajki dwoje. Purificatoria troje. Jedwabnica jedna wielka i długa. Dwa szmaty kamchy. Płótno czarne z krzyżem białym. Passya na płótnie czarnem. Vellum z bagazyej moskiewskiej na post. Krzyzmał spiżany staroświecki. Agenda staroświecka. Tuwalnie dwie z białem szyciem. Ręcznik jeden. Passya drzewiana.

Poddani probóstwa Felińskiego.

Wieś Liustywer.

Salwik Jak	$^1/_2$	Rebes	$^1/_8$
Barthmes	$^1/_4$	Jurek strzelec . . .	$^1/_8$
Rancz Hancz . . .	$^1/_4$	Tenis Kubies . . .	$^1/_8$
Sikul	$^1/_4$	Hanukana bobol.	
Rayk	$^1/_4$	Tyth Rybak.	

Wieś Woiowa.

Wazyk Petter . . .	1/2	Hancz Kerczmith . .	1/8
Esli Hanc	1/8	Koleśnik	1/8
Mulki młynarz . . .	1/8	Puszkarz	1/4
Wazyzeb Thomas . .	1/4	Stary Kubies . . .	1/4
Wenne Marcus . . .	1/8	Hengi Macz	1/4

Sarglakiulla.

Macz	1/4	Mik	1/8

Suith Maha.

Henu Suyth	1/4	Techmer	1/4

Sarykiulla.

Meus	1/4	Sary Jak	1/4

Kendukiulla.

Kendu Peter z Musth Nanem	1/2	Nulic bobol.	

Kauxtkiulla.

Macz	1/8	Marth Kilik	1/4
Esli Anna	1/4	Ciercz	1/4
Szyni Rybak . . .	1/4	Jurek bobol.	

Szpitalna mojza alias Pidalimoyza.

Grus Petter	1/2	Zygur	1/4
Ten chłop siedzi na folwarku.		Nowotny Puez . . .	1/4

Niniwerkiulla.

Sur Kaleth	1/4	Punga Peter . . .	1/2
Dilla	1/4	Sussak	1/2
Pepo Jak	1/2		

Miasto Felin.

W kwadrat murem obwiedzione, który na wielu miejscach opadł, a częścią niegdy od Moskwy rozstrzelony.

Ulica pierwsza od zamku, która idzie wzdłuż przez rynek aż do brony Derptskiej, nazwanej Brynksztен, po lewej ręce.

1. Dom pierwszy na rogu Wawrzyńca Cerkassewica, w którym na ten plac, gdzie izba narożna stoi, pokazał prawo kupne od mieszczan, anno 1597, die 18 Martii. Do którego ani rolej,

ani ogroda niema. A na drugi tylny plac tegoż domu pokazał prawo kupne od Dyonisiusza Fabriciusa z ogrodem i snurem ziemie, na Hanypusz leżącym. Data tej przedaży anno 1592.

2. Stanisław Irzykowski pokazał przywilej pana Pękosławskiego, anni 84, die 7 Julii, na plac i murek pusty, który nieboszczykowi Bernathowi Egierstowi p. Pękosławski oddał. Do tego domu naznaczono ogród i ziemie na 60 purów ryzkich. Lecz ogrodu nie trzyma dla tej przyczyny, że burmistrz Jordan na się zabrał, nescitur quo iure. Przeciw temu Georgius Rey, szwiec, pokazał na tenże plac daninę pana Farensbechową anni 94. Która iż jest przeciw prawu pierwszemu, przetośmy potomki nieboszczyka Bernarda Egierszta przy tym placu zostawili.

3. Jędrzey Rdiecki ukazał prawo kupne na pusty plac, który mu się dostał po żenie jego Jędrzejowej Białobrzeskiej, na którym się przodek jego pobudował.

4. Kamieniczka pusta bez wierzchu i wszelakiego budowania, prawie beła zarzucona i zaniedbana, ad dispositionem Sac. Reg. Mtis należała. Do której się z prawem swem ozwał Hanus Ozyus i autentice pod pieczęcią miejską pokazał, że mu ten dom zapisała własna dziedziczka tego domu Elzbieta Egiertówna. Co i sama znowu oczywiście przed nami zeznała.

5. Margareta Antoniowa Tedwen pokazała prawo pana Pękosławskiego anni 1584 na dom i plac pusty z murkiem k niemu należącym, który przedtym należał Dytrychowi Wibarth, do którego domu ogród przydano na przedmieściu i włókę ziemie. Lecz opowiadała się z tym, że jej włóki zupełnej niewydzielono.

6. Wolther Dethwich ukazał daninę pana Pękosławskiego anni 1584, die 15 Julii, którą Jerzemu Sermierskiemu oddał dom, niekiedy Gierharda Czeklera, i k niemu ogród na przedmieściu i włókę ziemie. Ten Sermierski przedał to niejakiemu Ottonowi Withkup, od którego zaś Wolther Dethwich, modernus possessor, prawo to nabył i trzyma.

7. Successores nieboszczyka Ramiki Podwojewódzkiego pokazali daninę Króla Jego Mości dzisiejszego Pana anni 93, die 4 Julii, któremu Król Jego Mość pusty plac w rynku, na rogu, z ogrodem na przedmieściu i z włóką jedną ziemie oddać raczył. Który to dom przed tym trzymał niejaki Wolmer. Do tego dwa place drugie, po Bartłomieju Radwańskim i Macieju Złotarzu, na

Szwieckiej ulicy, i do każdego z nich osobliwy ogród i po włóce ziemie przydano. Czego wszystkiego nieboszczyk mąż jej beł i ona teraz jest w dzierżeniu — intromissyą słuszną pokazała. Lecz włók zupełnych nie ma.

8. Enrych Plaustermann pokazał prawo zastawne na dom w rynku narożny Margarethy Beklerowej, od której on ten dom w zastawie trzyma, której Małgorzecie od rewizorów Króla Jego Mości Stefana anni 82 ten dom jest dan. I dawniejsze listy przodków jej na tenże dom bely, jako nam mieszczanie sprawę dali, lecz zgorzały, gdy przed ośmią lat wielka część miasta Felińskiego pogorzała. Do tego domu ogród trzyma przed miastem. Lecz grunt polny p. Balcer Markowski beł począł zabierać ku gruntowi swemu, który leży nad stawem świnim przy gościńcu iberpolskim. Od którego gruntu granica tej mieszczanki położona jest kamieńmi wielkiemi w opłotkach z krzyżami wielkimi w nich wykowanemi. O który iż z panem Markowskim przed nami, komisarzmi, mieszczanie sprawę mieli, przysądziliśmy ten grunt Margorzecie Beklerowej, której zdawna należał, jako to niemal wszyscy mieszczanie Felińscy przed nami wyświadczyli, i rzeczą samą tego dowiedli.

9. Jan Zdanowski, rotmistrz Króla Jego Mości, pokazał daninę pana Pękosławskiego anno 86, die 30 maii, któremu dał plac pusty w rynku, który przed tym należał niejakiemu Lubertowi Schnell, mieszczaninowi Rewelskiemu. Który mieszczanin iż niechciał Królowi Jego Mości przysiądz i w Felinie mieszkać, przeto mu ten plac odjęto i panu Zdanowskiemu dano. Na co p. Zdanowski i confirmatią Króla Jego Mości pokazał dzisiejszego Pana anno 99, die 26 Martii. Do tego domu ogród jest na przedmieściu i włóka ziemie, której nie ma spełna.

10. Bernardt Dorthmond pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 14 Julii, p. Mikołajowi Chrzanowskiemu, rotmistrzowi Króla Jego Mości, należącą, na plac pusty narożny na ulicy Storken, od rynku idącej, który przedtym należał Hanussowi Sterbnikowi, także i na ogród na przedmieściu i na włókę ziemie. Pokazał też świadectwo p. Wojciecha Markowskiego, namiestnika na on czas pana Pękosławskiego w Felinie, że ku temu domowi przykupił plac pusty w tyle od tegoż pana Chrzanowskiego.

11. Dytrych Blomberg pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 15 Julii, Krystynie Grütter, córce Hermana Grutera, należącą na plac pusty, na trzy ogrody i na trzy snury ziemie do niego, między dwiema drogami leżące. Ta ista Krystyna Gruterówna, iż we Szwecyej mieszka i tam szła zamąż, który Królowi Jego Mości na poddaństwo nie przysięgał, pozwoliła w niebytności swej temu to Dytrychowi Blomberkowi na tym placu budować się i mieszkać, jakoż pobudował się na nim i mieszka. I myśmy go przytym zachowali.

12. Jurgi Reych, świec, pokazał daninę komisarzów Króla Jego Mości anni 82 na pusty plac i murek, który niekiedy należał Tydrychowi Klobloch, od którego on to zaś kupił.

P. Aleksander Prondzyński, pisarz ziemski Pernawski, pokazał extract z ksiąg miejskich Felińskich, przed którym nobilis Hieronymus Nowicki z żoną swą Anną horreum suum, nazwane vulgariter ..... z ogrodem i dwiema sadzawkami na przedmieściu przed broną Brynksmann nobili Alexandro Trojanowski et suis haeredibus przedał na wieczność roku 1594, dnia... Decembra.

13. Walenty Brzeziński pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 19 Julii, którą oddał Stanisławowi Zwolskiemu, żołnierzowi, plac pusty, niegdy niejakiego Wolmiera Dempsfeldta, k temu ogród na przedmieściu i włókę ziemie. Od którego Zwolskiego ten to Walenty Brzeziński ten plac i na nim dom przezeń z drzewa zbudowany kupił, i zeznanie przed panem Wojciechem Markowskim, namiestnikiem pana Pękosławskiego Felińskim, uczynione przed nami in scriptis pokazał.

14. Michał Jordan, burmistrz Feliński, pokazał prawo od komisarzów Króla Jego Mości Stefana anni 82, die 20 Aprilis, Janowi Wojciechowiczowi dane na plac i murek pusty, niekiedy Barthosza Wiki, wtóry od rogu od bramy Derptskiej, którą zowią Brynkstan, i na ogród i rolę do tego domu. K temu pokazał confirmatią Króla Jego Mości dzisiejszego na to, dat. w Warszawie na sejmie 12 martii anno 90, sub utroque sigillo. W której to confirmatiej prawo stare przodkom tego domu przynależące stwierdza się. I k temu pokazał confirmatia Jego M. ks. kardynała, locumtenenta Livoniae, anni 84.

15. Tenże burmistrz Michał Jordan plac pusty, leżący podle tego domu swego i podle samej bramy miejskiej, mienił być

też swój własny, z tej miary, żeby go miał p. Chrzanowski jemu puścić frymarkiem za jego plac karczemny na ulicy ..... leżący. A gdy beł od nas pytany, jeśliże miał pan Chrzanowski sam prawo na to, i jeśli tym mógł disponować, jeśli też na ten frymark ma jakie pismo albo zeznanie urzędowe, tedy ani prawa żadnego, panu Chrzanowskiemu należącego, i cessyej od niego żadnej na ten plac, i listu na frymark, intromissyej i zeznania tego na urzędzie nie pokazał. Przeto iż ten plac do dispositiej Króla Jego Mości należy, któryśmy oddali Thomassowi Gibellowi, wilnowcowi, z ogrodem i włóką ziemie, do niej należącą. Wszakże zostawujac w cale Jordanowi burmistrzowi tyn albo ogrodzenie iego, które dotąd około podwórza jego na tyle, między tem placem, a między domem jego ku murowi miejsckiemu, a ku garncarzowi Janowi Olenckiemu stoi, i któryśmy przy nim w cale zostawili.

Druga strona tejże ulice, od zamku idąc po prawej ręce.

1. Dom pierwszy od rowu i mostu zamkowego p. Marka Bykowskiego, drzewiany, na który pokazał daninę rewizorów Króla J. M. anni 82. Za którą pobudował się i mieszka na tem placu, i myśmy go przy tym zostawili.

2. Andrzejowi Rajeckiemu daliśmy teraz plac pusty w tyle domu pana Bykowskiego, gdzie przed tym bednarz mieszkał, i do tego ogród.

3. Dom Marcina Kłymczyka drzewiany, do którego jest ogród na przedmieściu i włóka ziemie, na co pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84.

4. Henrych Brynk ma dom drzewiany, do którego ma ogród na przedmieściu i włókę ziemie in ruri Izental. Pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 86, die 3 Julii, Eberhadowi Swith dany, który prawo swe i ten dom z tym wszystkim, co do niego należy, przedał panu Laskowskiemu, a zaś Laskowski temu Brynkowi.

5. Dom drzewiany Ewerharda Wenika, wójta Felińskiego, na co pokazał daninę p. Pękosławskiego anni 85, die 3 maii, także karczmę za rynkiem, podle domu Jerzego Kuchty, na dwa ogrody za miastem i na włókę ziemie. Czego wszystkiego jest

in possessione, oprócz tego, że mu jeszcze trzech czwierci ziemie niedostawa.

6. Barthel Binikhausen pokazał daninę komisarzów Króla Jego Mości anni 82, którą Giertrudzie Sybe, małżonce jego, i bratu jej Janowi plac pusty dano. Do którego ogród przed miastem należy i trzy sznury ziemie sub montibus arcis, penes stagnum.

7. Ewerhardus Wenik, wójt Feliński, pokazał daninę pana Pękosławskiego Janowi Mirzejowskiemu, żołnierzowi K. J. Mości, daną na plac pusty, do którego ogród na przedmieściu i włóka ziemie jest naznaczona. To prawo swe Mirzejowski przedał Reynholtowi Aderkaszowi, po którego śmierci żona jego teraz to dzierży.

8. Jurek Webell ukazał daninę pana Pękosławskiego, w którym(ej) anno 85, die 3 martii, dał Detlewowi Reytwer plac pusty po nieboszczyku Hermanie Lepeler, k temu ogród na przedmieściu i włókę ziemie. Który to Detlew Reytwer umarł i plac ten do tych czasów pusty.

9. Michel Jordan nomine Elyzabethae Ergiesth pokazał prawo komisarzów Króla Jego Mości anni 82 na dom pusty, narożny, na połowicę murowany, do którego ogród przed miastem i plac na tejże ulicy pusty do zbudowania. Karczmy cum tribus agri partibus przydano.

W rynek wszedszy, po prawej ręce.

1. Ratusz murowany zdawna i teraz na sądy miejskie obrócony, na ten czas opadły.

2. Wolmer von Hal, szlachcic, ukazał na kamienicę podle ratusza list kupcy, od niejakiego Jana Szylinga, dat. anno 54 i confirmatią na to K. J. Mości Stefana anni 85. Przeciw któremu prawu, ozywając się z drugiem prawem, pan Aleksander Prądzyński, pisarz ziemski Pernawski, protestacyą uczynił i wolne mówienie sobie zachował.

Opowiadał się też do tego domu z niejakiem prawem Nemlika Grola, szwagra swego, burmistrz Feliński, Michel Jordan, zachowując też sobie wolne mówienie.

3. Podle tego domu szpital.

Dom podle szpitala, kamieniczka pusta, wszystka opadła,

potomków nieboszczyka Macz von Wemer, za daniną pana Pękosławskiego anni 85, die 30 Octobris. Na ten czas w zastawie ma poddany plebański, niejaki Piotr Gruss. Domek drzewiany. Szkoła przy kościele Ś. Jana.

Druga strona rynku, idzie podle muru miejskiego od baszty Moskiewskiej.

Od szkoły począwszy, wzdłuż podle muru ściany miejscskiej, cmintarz Świętego Jana między kościołem a między murem.

Stanisław Modzelowski pokazał daninę p. Pękosławskiego puszkarzowi Urbanowi Penzy dana anno 85, die 3 Maii, na plac pusty, do niego ogród i włókę ziemie. Po którym puszkarzu iż potomstwa nie stało, Rada Felińska przedali to pomienionemu Modzelowskiemu i myśmy go przy tym zostawili.

Trzecia strona rynku ku zamkowej ulicy.

1. Uboga wdowa Anna Blomberch, szlachcianka, Joannuszowa Angielussowa ukazała daninę komisarzów K. J. Mości anni 82 Mikołajowi Molerstaw daną, na dom i trzy ogrody do niego. Od którego to Molerstawa małżonek jej miał ten dom w zastawie i ona to po nim wszystko w zastawie trzymała czas długi, a potym to kupiła, tanquam a legitimo possessore. Na co dokumenta pewne, według prawa sprawione, i drugie pod pieczęcią miejscką pokazała. Które prawo zostawując jej w mocy, ten pomieniony dom i trzy ogrody do niego zostawiliśmy przy niej. I w tym domu z dziatkami swemi mieszka.

(2.) Dom nowy zbudowany, drzewiany, od Rady miejscskiej narodu niemieckiego za dekretem komisarzów Króla Jego Mości zbudowany na gruncie, ubóstwu od nichże darowanym, gdzie na ten czas kaznodzieja ich niemiecki mieszka. Tu się przypowiadał ks. proboszcz, że gdzieś w mieście Felińskim, około kościoła Ś. Jana, mają być place kapłańskie, których się dopytać nie może.

(3.) Zofia Struk, wdowa Janowa Preyssowa, ukazała daninę p. Pękosławskiego anni 85, die 3 maii, na pusty plac, niegdy Mikołaja Melensta, i na ogród k niemu na przedmieściu i na włókę ziemie, na którym się pobudował, i teraz po śmierci jego żona jego z dziećmi mieszka. I przytemeśmy ich zachowali. Opowiadała się, że włóki zupełnej nie ma.

(4.) P. Łukasz Kiński, szlachcic, pokazał daninę p. Pękosławskiego anni 84, die 18 Julii, na plac pusty po nieboszczyku Mathuszu Złotarzu, na ogród na przedmieściu i na włókę ziemie.

(5.) Jurgi Wehel pokazał kupno na dom swój kupny od potomków Ninigallowych, które przed tym należało ojcowi ich, Ninigallowi, i confirmatią na to komisarzów Króla Jego Mości anni 82, przy któremeśmy go też zostawili. Do tego domu ogród przed miastem na Klinemberku i włóka ziemie niespełna.

(6.) Hermann Busthmann pokazał daninę komisarzów Króla Jego Mości, anni 82, Marcinowi Budmanowi, szwagrowi jego, daną na pusty plac i dwa ogrody, na jeden pod górą Kimgembergk, na drugi przed broną Storkenn i na trzy haki ziemie z ryją podle jeziora. Które prawo z tym wszystkim po śmierci tego Budmanna spadło na rodzoną siostrę jego Krystynę, która za tego Hermana Busthmana poszła. Lecz się protestował, że pod nim Michel Jordan ogród jeden odjął nescitur quo iure.

(7.) Egerhardus à Bolden, szlachcic, pokazał przed nami listę komisarzów Króla Jego Mości anni 84, którzy wyznawają, że miał daninę p. Pękosławskiego na dom babki swej Bernardowej... na rogu tej pierzei, przy Zamkowej ulicy, który jemu p. Pękosławski oddał, do którego ma ogród przed miastem i włókę ziemie naznaczono. Lecz iż ten list zginął, świadectwem tego podparł i słusznie dowiódł. Przy czym wszystkim panowie komisarze onego zostawili, i my go zostawujemy. Uczynił protestatią przed nami, że ani ogrodu tego, ani włóki do tego domu nie ma.

(8.) Maciey Chomątowski pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84 Wawrzyńcowi Gruckiemu dana na plac pusty, niegdy niejakiego Biszmana, z ogrodem na przedmieściu i z jedną włóką ziemie, do tego półtora haka podle kościoła. Wedle której daniny *) tego wszystkiego nie trzyma, tylo ogród i dwa sznury ziemie, ostatka mu nie dostaje. To prawo kupieł Jarosz Nowicki od Wawrzyńca Gruckiego, anno 89, die 22 Decembris. Potym przedał temu to Maciejowi Chomątowskiemu roku 96, die 16 Septembris, przy któremeśmy go zostawili.

*) W rękopisie: „Wall. które⁰ domu“.

Przeciw temu potomkowie Gertrudy Medstakien, wdowy pozostałej Justowej Brynkowej, Hans, Hendrych, Just Brynkowie ukazali zeznanie pana Kazanowskiego, starosty Felińskiego, że przed nim tenże Wawrzyniec Grucki toż prawo i z tym wszystkim tej to Giertrudzie Medstakien i synom jej przedał na wieczność anno 88, die 30 Septembris, pokazując k temu daninę Plettemberkową, Justowi Brynkowi, ojcowi ich, należącą, także też daninę rewizorów Króla Jego Mości anni 82. Którego domu ciż Brynkowie są w dzierżeniu. A pomieniony Maciej Chomątowski przeciw nim prawo sobie wolne zachował.

(9). Jakób Nichborch pokazał prawo kupne na domek swój, zbudowany na pustym placu, za daniną p. Pękosławskiego, Frycowi Maternowi daną. Od którego on zaś prawa tego nabeł i jest w dzierżeniu, i myśmy go przytym zostawili. Do którego domu, ogrodu i ziemie na trzy pury, więcej nie ma. O czym też się protestował z drugiemi.

(10.) Hermann Busthmann pokązał prawo kupne od Egierth von Holden na dom drzewiany narożni, podle brony Bryksmann, który dom on że sam na placu pustym zbudował, od p. Pękosławskiego danym pomienionemu Eggierth von Holden, od którego to on kupił. Czego zeznaniem miejsckim i dokumentami dowiódł i jest w possessyej, i myśmy go w possessyej zachowali. Do tego domu miał być ogród, ale go nie ma, także i rolej nie ma.

(11.) Dom pusty na rogu murowany, w którym mieszkają potomkowie niejakiego Heym Heisz, który ojcowi ich jakoby przed Moskwą jeszcze należeć miał. Lecz od Króla Jego Mości i od komisarzów przeszłych prawa żadnego nieukazują, powiadając, że im zgorzały. Sed indicia nulla veritatis apparet, neque testimonia fidedigna. Dispositioni Sac. Reg. Mtis subiacet.

(12.) Anna von Eden, Piotrowa Fromeldowa, pokazała stare prawo swe, przed Moskwą jeszcze jej służące, na plac pusty, leżący podle samej bramy Brynkman, na którym placu zarazem po recuperacyej od Moskwy dom z zięciem swym zbudowała i teraz dzierży. Lecz za ześciem z tego świata zięcia jej danina rewizorska zginęła, którą miasto wyświadczeło, że beło i widzieli je. Zostawiliśmy ją przy possessyej wiecznej. Do tego domu ma tylko ogród jeden na przedmieściu. Gruntu żadnego

nie ma, i rozumiejąc sobie mieć krzywdę w tym, że jednym siła gruntów zabrano, a jej nic nie dano do tego domu, opowiadała się przed nami.

Zaułek rzeczony Szeroki.

Wolther Dethwich nie ukazał prawa żadnego na swój plac pusty, ale respectu dziedzictwa swego zbudował dom drzewiany na tem miejscu i w nim od dawnego czasu mieszka, i myśmy go przy tym zostawili.

Wolmer von Halen ukazał list komisarzów Króla Jego Mości anni 90, należący Gierthrudzie Aderkas Tedwenowej, na plac pusty, który niegdy Joan. Slepembergowi von der Hausen należał. Od którego Slepemberga Just Brynk nieboszczyk ten dom kupił, i którego potomek Hans Brynk temu to Wolmerowi von Alen zastawieł, i dzierży do wykupna. Tego Brynka zostawiliśmy przy tem domu, gdy go wykupi. Do tego domu ogród przed miastem.

Podle tego domu pusty plac, na którym troszkę pobudował się Stanisław Irzykowski, i tegożeśmy przy tem placu zostawili.

Ewerhard Blewenk pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 85, die 15 Maii, na pusty karczemny plac podle domu Jerzego Kusta. Do którego ogród na przedmieściu. Buduje się na tem placu i przynimeśmy go zostawili.

Podle plac pusty pana Mikołaja Nagórki, na który danina pana Pękosławskiego zgorzała. Do tego ogród przed miastem i włóka ziemie.

Na tejże ulicy po lewej ręce.

Stanisław Irzykowski ukazał daninę pana Pękosławskiego anni 84 na dom niegdy Adryana Puszkarza, do którego ogród przed miastem i włóka ziemie naznaczona, ale tylko ogród ma i trochę ziemie. Ostatek nescitur quo iure Michel Jordan burmistrz Feliński zabrał.

P. Jan Zdanowski, rotmistrz Króla Jego Mości, pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 18 Julii, niegdy panu Aleksandrowi Trojanowskiemu należącą, na plac pusty niegdy Tydrycha Lode i na ogród k niemu na przedmieściu, także i włókę ziemie. Którego on prawa od nieboszczyka p. Trojanowskiego nabył i jest tego w possessyej, i myśmy go przy

tym zostawili. Lecz opowiadał przed nami, że włóki zupełnej nie ma.

Marcin Klimczyk pokazał daninę p. Pękosławskiego anni 84, die 18 Julii, w którym(ej) dał mu murek pusty i domek przy nim drzewiany po nieboszczyku Marku Balwierzu, także ogród przed miastem i włókę ziemie. Lecz się opowiadał, że włóki ziemie zupełnej nie ma.

Ulica Targowa, ku Bramie Ryzkiey po prawej ręce.

1. P. Mikołaj Nagórka pokazał daninę komisarzów Króla Jego Mości anni 1582 Margorzecie Lichter, Piotrowej Bethkien wdowie, daną na pusty plac i na dwa ogrody, jeden w mieście, drugi przed miastem. Co wszystko przedała niejakiemu Jakubowi Rawowi, który, pobudowawszy się na tym, zastawił to panu Nagórce, i w zastawie u pana Nagórki upadło. Czego w possessyej jest i myśmy go przy tym zostawili, parte consentiente et approbante.

2. Tenże p. Nagórka pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 18 Julli, na murek pusty z budowaniem do niego na tyle, na ogród i na pół haka ziemie, Kowere nazwany, Adamowi Grotowskiemu, podstarościemu Felińskiemu daną. Od którego to wszystko p. Nagórka kupił i tej kupi świadectwo urzędowe pokazał.

Tenże p. Nagórka pokazał prawo pana Pękosławskiego anni 84, die 18 Julii, temuż Adamowi Grotowskiemu daną(e), na ogród przed miastem i na włókę ziemie ku temuż domowi. Jest w possessyej, przy której zostawiliśmy go.

3. Jan Zdanowski pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 20 Julii, na pusty plac, niegdu Franciszka Begiera, i na ogród na przedmieściu i na włókę ziemie. Est in possessione.

4. Claus Ewel pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 15 Julli, Stanisławowi Michałowskiemu daną, na plac pusty, na którym domek drzewiany zbudował, po nieboszczyku Brynkmanie, i na sztukę ziemie, od którego to kupił, i tego w possessyej jest, i od nas w possessyej został. Do którego domu ozywając się też z prawem swem burmistrz, niejaki Michel

Jordan, protestował się przeciw possessorowi, zachowując sobie wolne prawo przeciw niemu.

5. Stanisław Michałowski pokazał daninę p. Pękosławskiego anni 84, die 19 Julii, niejakiemu Kasprowi Głoskowskiemu, którego potym z miasta wyświecono, daną na pusty plac niegdy Depanbroków, na ogród i na włókę ziemie. Od którego córki to prawo kupił pomieniony Michałowski i na nim się pobudowawszy, przez 13 lat na nim mieszka, i teraz jest w possessyej.

Przeciw któremu pokazał też daninę panów komisarzów Króla Jego Mości anni 82, die 20 Aprilis, Herman Bursthmann na toż, zachowując sobie z nim wolne mówienie.

6. Jan Pierecki pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 18 Julii, Bartłomiejowi Zarębie daną, na pusty plac po niejakim Mauryczym Bronku, k temu na ogród przed miastem i na włókę ziemie, od którego potym Jan Pierecki to wszystko kupił i na tym się pobudował. Jest i ma być possessorem tego. Tej kupiej swej pokazał autentyk urzędowy.

7. Tenże Pierecki pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 18 Julii, daną Walentemu Bielewskiemu, na plac pusty narożny, podle bramy Ryzkiej i na ogród ku niemu, na przedmieściu, tak też włókę ziemie. Na którym placu ma budowanie swe ten to Bielewski i w nim mieszka od lat 13.. Którego placu połowicę pustą zastawił do wykupna, a gdy pieniądze odda zastawnik, powinien będzie ten Pierecki tej połowice ustąpić, jako się i sam przyżnał do tego. Któregośmy przy tej połowicy tego domu w possessyej zostawili.

8. W tyle domu i ogroda Piereckiego chałupa(ę) z placem tym, na którym stoi, podle muru i wieże miejskiej, oddaliśmy Stanisławowi Zabłockiemu, wrotniemu zamkowemu.

9. Stanisław Michałowski pokazał list kupny od Michała Szewca na pusty plac i ogród i włókę ziemie, na co miał prawo od komisarzów Króla Jego Mości anni 95, die 10 Aprilis, na którym placu pobudował się i mieszka na tym placu kupnym, i myśmy go zostawili w possessyej. Lecz się opowiadał, że tej ziemie i ogroda nie ma.

10. Podle tego domu daliśmy plac pusty stalmachowi Wawrzyńcowi, między placem Jana Olenckiego, garncarza, zostawując

jąc na dwa sążnia od domu Michałowskiego miejsca, które ma być wolne.

11. Jan Olencki, garncarz, pokazał daninę komisarzów Króla Jego Mości anni 94, die 27 Marti, na pusty plac przy murze, podle wieże pustej, i na pół włóki ziemie, także ogród. Na którym placu buduje się i mieszka, i myśmy go zostawili w possessyej.

12. Michał Szneyder pokazał daninę komisarzów Króla Jego Mości anni 94 na pusty plac, który wymieniał z nieboszczykiem Aleksandrem Trojanowskim. Ma do niego ogród przed miastem, Kniemberg nazwany, gruntu nie ma nic, na Henryka Brynka protestował się, że mu dwa snury ziemie zabrał.

Ulica Targowa po lewej ręce, od tejże bramy ku bramie Derptskiej.

1. P. Balcer Markowski pokazał daninę pana Pękosławskiego p. Wojciechowi Markowskiemu dana anni 84, die 19 Julii, na dwa place puste, na których po kęsu muru, jeden po Bartłomieju Brynkmann, a drugi po Konradzie Kapelli. Do tego jest pół haka ziemie, nazwana Thursim. Na których placach buduje się. Przeciw temu wniósł protestatią Michel Jordan i pierwsze prawo swe, że ten plac Bartłomieja Brynkmann jemu należy, którego pan Markowski ku krzywdzie jego trzyma, zachowując sobie przeciw p. Markowskiemu prawo.

Ulica od bramy Ryzkiej, nazwana Storkenpforth, po lewej stronie ku rynkowi idąc.

1. Michel Ulcz, nobilis, pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 19 Julii, panu Mikołajowi Chrzanowskiemu, rotmistrzowi Króla Jego Mości, daną na pusty plac i trochę murku na rogu, podle bramy, po niejakim Andrzeju Arwis, także na ogród przed miastem i włókę ziemie. Pokazał też confirmatią Króla Jego Mości dzisiejszego, dat. 3 Februarii anno 93, sub utroque sigillo w Warszawie, którą pomieniony Mikołaj Chrzanowski in usu et possessione omnium supra expressorum conservatur.

2. Justh Brynk imieniem Jana Mexy pokazał dekret nieboszczyka p. Marcina Kazanowskiego, starosty Felińskiego, który mu przysądził plac pusty i murek za nim pusty, który przedtym

Mauricowi Wrangiel należał, za niedosić uczynieniem przez tego Wrangla dekretowi pana Pękosławskiego, komisarza Króla Jego Mości. Za którym dekretem, iż się Joannes Mex pobudował i w nim mieszka, myszmy go też przy possessyej i prawie jego zachowali.

3. Jakub Pau pokazał daninę pana Pękosławskiego anno 84 Joannessowi Eryk, Skotowi, dana na dom po niejakim Joannes Mundth. Za którą daniną na tem placu pobudował się i przedał to Jakubowi Rawowi z tym dokładem i tak to przed panem Kazanowskim, starostą na on czas Felińskim, oczywiście zeznawszy i pismem to obwarowawszy, że gdy, grunty wymierzając, do tego placu włóka naznaczona będzie, tedy pod tęż przedażą podlegać to ma i Jakubowi Rawowi do tego domu ma należeć, na co authentiki przed nami pokazał. Tym czasem protestował się na p. Jana Zdanowskiego, żeby mu miał połowicę ogroda od tego domu odjąć, o co przeciw jemu prawo sobie zachował wolne.

4. Jan Szturcz pokazał daninę komisarzów Króla Jego Miłości anni 82, należącą Annie Arenoldównie Platównie, małżonce jego, daną na pustą kamienicę z tyłem, ku niemu(ej) należącym, i k temu wolny plac przed miastem na zbudowanie ryi, co z dawna jej i przodkom jej należała. Est in possessione.

Taż ulica, od tejże brony ku rynkowi idąc.

1. Hanus von Groll pokazał daninę pp. komisarzów Króla Jego Mości anni 82 Newlingowi Grollowi dana na trzy domy od rogu, począwszy od tejże bramy, nazwanej Ryzkiej. K temu na trzy części role w gruntach miejskich, podle kościoła, rzeczonego Hierosolimskiego, a osobliwie na część rolej, ryje dwie i sad niedaleko miasta, także też na dom podle czmintarza św. Jana. Protestował przy tym, że plac jeden z tych placów pomienionych trzyma przeciw prawu jego Marek Dambrowski; wolne prawo sobie przeciw niemu zachowując. Ukazał też drugi list na to pana Pękosławskiego anni 84. Lecz iż przeciw prawu jego i przeciwko dekretowi komisarzów Króla Jego Mości anni 94, także i przeciw intromissyej jego przez pana Barcella Schnella, komisarza jednego z nich, uczynionej, jednę część ziemie między mieszczany podzielono, o tym protestował, domawiając się nagrody za to.

2. Pawłowi Bemarowi, pomocnikowi do dział ceykhauzu zamkowego, daliśmy plac wąski przy murze, po lewej stronie bramy Ryzkiej, na 15 sążni. Wszakże takim sposobem, aby rumu od muru nierumował, jedno porównawszy, a styndarami zasadziwszy, tak się pobudował. Do tego ogródek mają mu wymierzyć według proportiej.

3. Joannes Kildener pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 85, die 3 Maii, Piotrowi von Neyzell, puszkarzowi, daną na plac niegdy Konrada Anrepa na ogród za miastem i na włókę ziemie. Ten to Piotr Meyzell przedał to wszystko Wawrzyńcowi Wierzbickiemu anno 86, czego wypisem zamkowym dowiódł. Potym Wierzbicki przedał to z tym wszystkim Grzegorzowi Niszelowi, zięciowi nieboszczyka Konratta Anrepa. Po którego Piotra von den Neizell śmierci dostało się to prawo z tym wszystkim córce jego Sofiej Anrepównie, która potym beła za pomienionym Janem Kildenerem i po śmierci swej zapisała to dzieciom swem pierwszego męża Konradowi, Soffiej, Annie, także Krystynie, córce swej z tym mężem, i temuż mężowi swemu w równy dział z nimi.

4. Podle tego domu na drugim rogu dom, na który dom Hanus Brynk ukazał daninę komisarzów K. J. M. anni 82 Hendrychowi Schmelingowi daną na plac pusty ze dwiema ogrodami przed miastem i trzema częściami rolej podle wsi Isentag. Po której córce pomieniony Hans Brynk ten dom dzierży ze wszystkim, co się pomieniło.

Zaułek Mnichowski, w którym od rynku po prawej ręce:

1. Jakub Elenczweg pokazał daninę komisarzów Króla Jego Mości anni 82 Walentemu Buchenhawen daną na pusty plac podle Endrycha Schmelinga, przeciw Arnoldowi Platowi na dwa ogrody i dwie sztuki ziemie i ryje. Na którym placu dom zbudował i po córce swej oddał ten dom pomienionemu Jakubowi Elenczwegowi, którego jest w possessyej. Lecz okrom jednej sztuki ziemie i ogrodu nie ma.

2. Ottowa Schmelingowa ukazała daninę p. Pękosławskiego anni 85, die 10 Maii, na plac pusty w tyle domu Hanussa Brynka po niejakim Henryku Stukmanie, także na ogród przed miastem i na włókę ziemie.

Tąż ulicą ku rynkowi nazad.

1. Na rogu podle muru dom Marka Dambrowskiego, na pustym placu zbudowany, gdzie niegdy beł sad Bartłomieja Grola. Który plac dał mu pan Pękosławski anno 85 i do niego ogród na przedmieściu i włókę ziemie.

2. Minawski na ogród Jakuba Grochowskiego i domek niegdy Joannessa Czeli, Jakuba Zdanowskiego, na pustym placu zbudowany, prawo ukazał. Do którego ogród za miastem i włóka ziemie. Na co pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 10 Julii.

3. Reinholdt Sztukmann pokazał daninę p. Pękosławskiego anni 84, die 19 Julii, Danielowi Jezerkowi, puszkarzowi, dana na pusty plac, niegdy Lubert Sleta, między domem Bartłomieja Grola i Jana Minigala, z ogrodem za miastem i włóką ziemie. Lecz na Jana Zdanowskiego protestował, że mu gwałtem odjął sztuczkę ziemie przez granicę od tego domu, i stajnię na nim zbudował, wolne prawo sobie zachowując przeciw niemu.

4. Imieniem Jana Korpaczowica pokazano daninę pana Pękosławskiego jemu daną na pusty plac, niegdy Piotra Humpartha, na którym się pobudował, podle Jana Ninigala, i na ogród na przedmieściu, i na włókę ziemie. To prawo kupił i wszystko to dzierży Marek Bykowski i dokumenta pokazał na to.

5. Imieniem Jana Ninigały, Beaty Szmelingówny opowiadał się Franc Blankmeth z prawem jej i potomków jej do pustego placu, podle Reinholda Sztukmann leżącego. Lecz iż opiekunowie ich i oni w Rydze mieszkają, tedy też w Rydze prawo odłożyliśmy im pokazać przed nami. Est in possessione. Jakoż w Rydze będąc, pokazał na to daninę komisarzów Króla Jego Mości anni 82.

6. Jakub Grochowski pokazał daninę p. Pękosławskiego anni 84, die 18 Julii, daną Franciszkowi Bojanowskiemu na pusty plac, niegdy Bartłomieja Grolla, na którym się pobudował. Do którego ogród przed miastem i włóka ziemie. Od którego to wszystko p. Mikołaj Chrzanowski anno 98, die 7 Martii, słudze swemu, temu to Grochowskiemu, resignował. Na co pod pieczęcią miejscką list pokazał. Pokazał też extract pod pieczęcią

miejscką, że do tego domku szmatek ziemie od Tydrycha Blomberka anno 99, die 31 Julii, przykupił.

7. Petrus Sprynksfelth, puszkarz zamkowy, pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 19 Julii, jemu na plac pusty, po niejakim Bartłomieju Groll, dana, także na ogród i włókę ziemie naznaczono. Na co pokazał confirmatią Króla Jego Mości dzisiejszego sub utroque sigillo. Datt. Warschoviae, anno 92, die 7 Octobris.

8. Marcin Rachocki pokazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 15 Julii, Janowi Dembskiemu daną, na pusty plac, na którym przedtym giełda niemiecka bywała, także na ogród przed miastem i włókę ziemie. Od którego ten Rachocki prawo to wszystko kupił, i na nim się pobudował. Na co pokazał list zeznany komisarzów Króla Jego Mości anni 82.

9. Jakub Zaciężycki ukazał daninę komisarzów Króla Jego Mości anni 94 na pusty plac podle niegdy giełdy niemieckiej, na którym się pobudował, i mieszka w nim, i myśmy go przy nim zostawili. Do którego jest ogród z włóką na przedmieściu.

10. Hans Hoffman opowiedział prawo na pusty plac, na którym się zbudował, że danina jest na ten plac od pana Pękosławskiego mieszczaninowi ryzkiemu dana, od którego mieszczanina on arendą ten domek dzierży. Do którego domku jest ogród za miastem, i włóka ziemie, przyczymeśmy go zostawili.

11. Marek Dambrowski ukazał przywilej Króla Jego Mości dzisiejszego anni 93, die 3 Febr., w którym stoi, że co przedtym pan Pękosławski oddał beł plac pusty w zaułku przed zamkiem ku bramie, niegdy Andrzeja Harthnisza, i z ogrodem na przedmieściu i z włóką ziemie panu Mikołajowi Chrzanowskiemu, rotmistrzowi Króla Jego Mości, a on zaś do tego [illegible] kupił nad przekopem zamkowym drugi plac, niegdy Antoniego Knieszmitha, z ogrodem przed miastem i z włóką ziemie, czego beł pos[illegible] sorem, to mu wszystko Król Jego Mość potwierdzić raczył. [illegible]ata Warschaviae, sub utroque sigillo.

12. Hermann Buszmann ukazał daninę pana Pękosławskiego anni 84 wdowie Krystynie Budmanowej Wilhelmowej Robertowej, na plac pusty jej własny, między domami z jednej strony Blakstelma, a drugiej strony Welthuzego z ogrodem do tego.

13. Marcin Dobrochowski pokazał list komisarzów K. J. M. anni 94, die 27 Martii, Wojciechowi Wróblewskiemu dany na pusty plac i półwłóczek, i ogród za miastem, na którym dom zbudował i mieszka w nim.

14. Imieniem p. Symona Chrzanowskiego pokazano przed nami daninę komisarzów Króla Jego Mości anni 82, którą dano Annie Konradowej Rydgierowej, wdowie, plac, który p. Symonowi Chrzanowskiemu przedała i na nim się pan Chrzanowski znacznie pobudował. Jakoż i list przedażny authenticowany pod pieczęcią miejscką przed nami pokazano. Czego iż od dawnego czasu beł i teraz jest w possessyej, zostawiliśmy go przy tem prawie i possessyej jego.

15. W tyle tego domu za pokazaniem prawa słusznego droga leży wzdłuż między murem miejsckim, a między czmintarzem Świętojańskim. Którą drogę iż niektórzy nullo iure popsowali dla pożytku swego, a drugim ku szkodzie, przeto kazaliśmy zarazem tę drogę zaś po staremu wolną uczynić. Między którą drogą, a między murem miejsckim rozdaliśmy naprzód Bryidzie Gluk, wdowie, placzyk mały, począwszy od zamurowanej bramy, co do jeziora idzie, wzdłuż przy murze na sążni 18, na którym się ex nunc budować ma i przy tym zostać.

16. W końcu tego placu daliśmy drugi taki plac rymarzowi Arasmussowi Grochowskiemu; ma się na nim budować i w nim mieszkać i rzemiosło robić.

17. W końcu tego placu daliśmy placyk w temże rzędzie, aż do domku Sakszy Madlem, Stanisławowi Rzeźnikowi.

18. Podle tego placu pomieniona Saksza Madlem pokazała list komisarzów Króla Jego Mości anni 94 na pusty plac w temże rzędzie, i k[illegible]emu na ogród za miastem i włókę ziemie, mężowi jej [illegible], na którym się spólnie pobudowawszy i mieszkają.

19. Placyk pusty na który nikt prawa nie ukazał, od którego drogę swowolnie zagubiono, rzemieślnikom ubogim do budowania się pod murem miejsckim. Ten plac iż tylko po tę drogę idzie, przeto kazawszy ją zaś odrumować pomienionym rzemieślnikom, za tą drogą rozdaliśmy place.

20. Henrych Brynk pokazał daninę komisarzów Króla Jego Mości anni 94 na pusty plac, niegdy organiścin, także na ogród

i na włókę ziemie. Czego obojga nie trzyma. Dom w possessyej jest.

21. Troklus Klok ozwał się z tem, żeby miał mieć prawo jakieś na pusty plac, leżący w tyle szpitala, przeciw kościołowi Ś. Jana. Lecz aniśmy prawa widzieli, i świadectwa żadnego na to nie słyszeli, i nie mieszka w Felinie, ale w Pernawie, nie budował się by namniej na tym placu i nie buduje.

22. Przeciwko temu przez uliczkę przy ścienie miejsckiej kamieniczka pusta opadła, do której prawa słusznego nię pokazano.

23. Marcinowi Pojalowi, słudze miejsckiemu, za żądaniem mieszczan naznaczyliśmy mały plac, tylko jako sama chałupa stoi, k temu ma ogród na przedmieściu. Tego obojga jest dawno w possessyej i myśmy go przy tym zostawili.

24. Stefań Piotrowski ukazał daninę pana Pękosławskiego anni 84, die 15 Julii, na plac pusty, na ulicy Pataluskiej leżący, i na ogród przed miastem i na włókę ziemie. Est in possessione tego wszystkiego, lecz tylko roli niespełna włóka. Na którym się placu sam pobudował, i myśmy go przy tym zostawili.

P. Alexander Prandzyński, pisarz ziemski Pernawski, pokazał też drugi autentyk miasta Felińskiego, którym Jędrzej Wypiski z żoną swą Dorotą dom swój, między domami Egierda ab Olden i Alexandra Trojanowskiego leżący, na ulicy Bretestrathe, i k temu włókę ziemie i ogród, na co miał daninę P. Pękosławskiego, temuż Alexandrowi Trojanowskiemu na wieczność i potomkom jego przedał.

Venerabilis Henricus Livius, kaznodzieja luterski, ukazał daninę p. Pękosławskiego na pusty plac, niegdy Marka Stynthe, a potym Paktelów, i k temu na włókę ziemie i ogród za miastem.

Przy tym pokazał list kupczy tenże Henryk Livius, jako wszystko w pewnej summie zawiódł Troklussowi Kloken, mieszczaninowi Felińskiemu.

(Strona pusta.)

Responsum ad postulata Civium Felinensium et ordinatio eorundem.

(2 strony puste.)

Do tego zamku folwarków trzy.

Pierwszy folwark Ryngo Moyza
w czwierci mili od zamku.

Budowanie w nim przez pana Kazanowskiego, starostę Felińskiego, zbudowane, które jest płotem z drzewa szczepanego ogrodzone. Z przyjazdu od miasta Felina wrota proste. Za temi wrotami domek słomą kryty, w którym świotełka, w niej piec biały, dachówczany, okien dwie z błonami śklanemi, drzwi bez zawias, stół. Z tej świotełki komórka z oknem i z błoną śklaną. Przy tej izdebce sień, w której piwnica nowa z drzewa zrobiona. Przeciw tej izdebce piekarnia, w której okienek cztery bez błon, ławy dwie; z sieni komora, w niej okno jedno, drzwi proste z wrzeciądzami. Poszród tego budowania szpichlerz nowo zbudowany, słomą nakryty, na którym na wierzchu schowanie, u drzwi zamki wnętrzne. Dalej ryje dwie podle siebie z sieniami dla młócenia zboża, z piecami. Wrota w nich wielkie proste. Niedaleko tych ryj szpichlerz, drzwi u niego z wrzeciądzem, z skoblem. Szopa dla kładzenia zboża. Studnia w tem folwarku z drzewa robiona. Drzewa też do budowania gotowego leży przez kilka kop.

Wysiewek zboża na crescentią roku teraźniejszego.

Że na tem folwarku mniej dobrze teraz wysiewano zboża, a niżli w rewizyej anni 1590 położono, dla tego że się przed tym ról miejsckich siła zasiewało, które po rewizyej Król J. M. przez komisarze swe particularne zaś miastu przywrócić raczył.

Żyta purów ryzkich 135. Szacując urodzaj we czworo, czyni purów 540. Z których defalkowawszy na nasienie czwartą część, to jest purów 135, zostawa na przedanie pur. 405. Każdy per gr. 20, fac. flor. 270.

Jęczmienia pur. ryzkich 70.2. Kładąc urodzaj we czworo, czyni pur 281.2. Defalkowawszy na nasienie pur. 70.2, zostanie pur. 211, per gr. 18, fac. flor. 126.18.

Owsa pur. ryzkich 70. Kładąc urodzaj we troje, czyni purów 210. Z których na wysiewek pur. 70. Zostawa na przedanie pur. 140, per gr. 12, fac. flor. 56.

Grochu pur. ryzkich 2. Kładąc urodzaj we czworo, zostawiwszy na wysianie pur. 2, zostawa na pieniądze purów 6, fac. flor. 6.

Siana ukosywają stogów 27. W każdym po wózków 6, uczyni wózków 162. Każdy per gr. 8 szacując, fac. flor. 32.12.

Puszczej do tego folwarku jest dostatek, może być na trzy mile, w której pod czas zwierz bywa, łoś, niedźwiedź; drwa tylko do palenia albo grodzej.

Summa za zboże i za siano tego folwarku czyni flor. 491.

Włość do tego folwarku.

Pierwsze wardejstwo, w którym wardej Kiszka Jurgi.

Poddani:	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Wieś Pielluster.						
Kiszka, wardej, umarł; potomkowie	1/2	17	17	9	—	—
za robotę	—	—	—	—	10	—
Atyma Laur	1/2	10	10	5	—	—
Reban Recz	1/2	15	12	6	—	—
Liwa Jak	1/4	8	7	2 1/2	—	—
Kami Hans	1/8	4	4	3	—	—
Facit haków N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Derewnie:						
Kokla.						
Palica	1/2	11	7	3 1/2	—	—
Puro Nan	1/4	9	8	3	—	—
Pax Pieth	1/8	4 1/2	3 1/2	—	—	—
Rawcep	1/8	5	5	2	—	—
Nama Macz	1/8	3	4	1	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	3	10
i robić lecie 3 1/2 niedziele.						
Fac. hak. N⁰						
Bobol Wizar Tuk Hans	—	3	4	1 1/2	—	—
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Surgawer Kielist.						
Sura Ani	1/2	14	12	7	—	—
Kuricza Nan	1/4	13	14 1/2	4	—	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Rykanth	1/4	7 1/2	8	5	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	7	—
i 7 niedziel robić.						
Kazuk Hans	1/8	6	8	3	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	4	—
i niedziel 4 robić.						
Kinames Tewis	1/8	5 1/2	10	3	—	—
Wana Kubi Ani	1/8	9	10	5	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	5	—
i niedziel 3 robić.						
Wieza Ani	1/8	10	12	3	—	—
Kana Mady	1/8	7	8	3	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	4	24
i 3 1/2 niedziel robić.						
Rebeze Nan	1/8	6	7	3	—	—
Tolpa Hanus	1/8	6	7	3	—	—
Apu Jurgi	1/8	5 1/2	5	3	—	—
Łapa Hanus	1/8	4 1/2	7	3	—	—
Kiśli Pieth	1/8	4 1/2	6	3	—	—
Rayko Jury, Pieni Macz	1/8	4	6	1	—	—
Bobole:						
Tydo Mady	—	1	2	—	—	18
Pith Paweł	—	1	2	—	—	16
Aliga Peth . . . grochu kilm.	1	—	1	2	—	—	18
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Kieryta.						
Letlien Jan	1/2	15	16	7	—	—
Perdo Mady	1/4	8 1/2	8	4	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	7	—
i 7 niedziel robić.						
Koni Hans	1/8	3 1/2	3	1 1/2	—	—
Perdo Nan	1/8	2	2 1/2	1 1/2	—	—
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						

Jaytus.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Kapardy Pieth	1/4	7	7	3	—	—
Peczka Tenis	1/8	4	2	3	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	6	—
i niedziel 3 robić.						
Withkup Hans	1/8	4	6	2	—	—
Tamże Denis Vabannik arenduje ziemie pustej 1/4, płaci na rok . .	—	—	—	—	10	—
Bobol Ołoba	—	1	0.4	—	—	18
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Mudysth.						
Kuna Peth	1/4	7	6.4	2	—	—
tegoż pusta 1/4.						
Palameci An	1/4	7	8	2	—	—
tenże za robotę płaci . . .	—	—	—	—	7	—
i lecie 7 niedziel robić.						
Saraba En	1/8	2	2	—	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	3	18
i robić 3 1/2 niedziel.						
Bobol Koris Tenis	—	2 1/2	2	—	—	18
tenże za robotę	—	—	—	—	2	12
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Wabannicy, po naszemu bojarowie putni:						
Wilneczk Hans i Wilnocz Denis na 4 hakach niemieckich, za prawem swem od magistra Wolthera Plettenbergka anno 1533, na powinności, aby z koniem jednym beli gotowi z listy jeździć, i do tego czynszu na rok	—	—	—	—	3	6
Nunquam ex possessione, etiam et sub Moscho, deturbati.						
Bobol Sobil Jak	—	1	2	0.4	—	20

Maykula.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Kira Miak	1/4	6	7	3	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	7	—
i 7 niedziel robić.						
Juri Peryak	1/2	11	14	4	—	—
Toma Ani	1/8	4	0.3 1/2	1	—	—
Kiebra Anus	1/8	1 1/2	5	—	—	—
Bobole:		kil.	pur.			
Mik Tenis	—	3	1 1/2	—	—	10
Suzy Ans	—	4	1	—	—	6

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jeczm., owsa pur.

Drugie wardejstwo Korianowo, w którym Koryan wardej.

Wieś Wilmesth.

Koryan, wardej	1/2	12	10	5	—	—
Martius	1/8	4	4	2	—	—

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Derewnie albo wsi:

Palanurma.

Kili Andrus	1/4	9	10	3	—	—
Wana Mady	1/4	9	11	2	—	—
Liepiko Mady	1/4	8	9	2	—	—
Arako Anus	1/8	6	7	2	—	—

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm, owsa pur.

Walwiste.

Mece En	1/2	12	10	6 1/2	—	—
Lielia Pieth	1/4	10	7	2	—	—
Sarlasie Jury	1/4	5	5	1	—	—
Nona Hans	1/8	6	1 1/2	1	—	—
Komo Ani	1/8	4	6	1	—	—
Bobol Mury Andrus	—	1 1/2	1	0.1	—	18

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Wieteszkula.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Sarla Tenis	1/4	12	10	1	—	—
tenże za robrtę	—	—	—	—	9	—
Ando Peth	1/4	11	9	2	—	—
Bobole:						
Nema, Endryk	—	1 1/2	1	0.1 1/2	—	18
Ci dwa: tatarki kilmatów 2. grochu kilmatów 2.						
Sarlasie Nan	—	5	4	2 1/2	1	—
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						

Aluiste.						
Purycza	1/2	18	14	12	—	—
Surmath	1/8	4 1/2	7	2	—	—
Mecza Hancz	1/8	3	3	1	—	—
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						

Maliste.						
Mulli Hen	1/2	14	15	5	—	—
Ranxy Ani	1/8	3	4 1/2	1 1/2	—	—
Kukieli Hen	1/8	5 1/2	7	3	—	—
Amszy Ani	1/8	2	2 1/2	—	—	—
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						

Kissawa.						
Lieblese Pieth	1/2	12	16	1	—	—
Andrus Pieth	1/4	11	12	5	—	—
Luha Laur	1/4	7 1/2	10	2	—	—
Presse Merth	1/8	2 1/2	6	1 1/2	—	—
Bobol Koder	—	3	3	0.3	—	24
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						

Tenesilma.						
Korwi Jak	1/4	9	8	5	—	—
Lieblese En	1/4	6 1/2	8	4	—	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Roza Ani	1/4	8	11	4	—	—
Ruzyk Jak	1/8	3 1/2	4 1/2	1	—	—
Wastallo Paweł	1/8	3 1/2	8	1	—	—
Kokman Pieth	1/8	4	6 1/2	3 1/2	—	—
Warwa Jak	1/2	8	5	6	—	—
Laki Laur	1/8	4	9	1	—	—
Sawga Laur	1/8	3	7	2	—	—

Fac. hak. N⁰

Bobole:

		kil.	pur.			
Reni, bobol	—	3	2	—	—	18
		pur.				
Nikolas	—	1	2	—	—	18
Tulinapa Tenis	—	1	0.4	—	—	12
Kozako Ani	—	1	2	—	—	18
Ruzy Merth ; kilmat.	—	4	0.4	—	—	10
Sim . . . . kilmat.	—	4	0.2	0.1	—	18
Liwa Hani . . . . grochu 0.4	—	3	2	—	—	18
Kurata Ans . . . . kilmat.	—	4	1 1/2	—	—	18
Ruzik Andrus	—	0.2	—	—	—	6

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Walgieta.

Adamani	1/2	8	10	3	—	—
Sara En	1/2	8	7	6	—	—
Sara Anus	1/2	8	12	5	—	—
Oce Ani	1/8	2 1/2	5	1	—	—
Liec Macz	1/8	3	6	1	—	—
Bobol Puthra Merth	—	0.1	0.1 1/2	—	—	4

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Trzecie wardejstwo Thenissowo.

Wieś Lieyka.

Tenis, wardey	1/2	10	12	5	—	—
Niko Macz	1/2	10	12	4	—	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Lietlien Piap	1/2	11	12	5	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	10	—
robić nic, jeno ze zbożem do portu.						
Albi Laur	1/4	6	8	4	—	—
Bobole:						
Aytymala Tomas	—	1	3	—	—	18
Peith	—	0.1	0.3	—	—	6
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Derewnie:						
Wihanda.						
Wanakubi Ani	1/2	15	14	2	—	—
Kieskil Hans	1/8	5	4	1	—	—
Mari Merth	1/4	5 1/2	6	2	—	—
Tenis Andrus	1/8	3	4	0.4	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	4	—
i roboty letniej niedziel 3 1/2.						
Wieli Ak	1/8	5	4	3	—	—
Pelzy Pieth	1/4	6	5	2	—	—
Sarte Tenis	1/8	5	4	2	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	4	—
i robić 3 1/2 niedziele.						
Sapo Sander	1/8	1 1/2	4	1	—	—
Lukom Tenis	1/8	4	4	3	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	4	—
i robić lecie 3 1/2 niedziele.						
Bobole:						
Ochota Pieth	—	1 1/2	1	1 1/2	—	20
Udo Jak	—	0.3	1	—	—	20
Kieyto Andrys	—	1 1/2	1	1	—	15
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Paykula.						
Pilitapeth	1/2	10	9	4	—	—
Maypeth	1/4	6 1/2	7	3	—	—
Wieykin Ans	1/8	7	7	4	—	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Tusty Ani	1/8	4	7	1	—	—
tenże z młynika o jednem kole korzecznem spodniem	—	—	—	—	10	—
Lieykoma Kirik	1/8	1	—	—	—	—

Fac. hak. N⁰
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Kiliwer.

Parci Ani	1/4	10	9	2	—	—
Kiergi Pieth	1/4	8	7 1/2	2 1/2	—	—
Tuko Jak	1/4	8	6 1/2	2	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	5	—

i robić 3 1/2 niedziele.

Punica Peth	1/8	3 1/2	5	1	—	—

Fac. hak. N⁰
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Sibra.

Ragimath	1/4	7	9	2	—	—
Korth	1/4	7	9	2	—	—
Kiezi Tenis	1/8	3 1/2	6 1/2	1 1/2	—	—
Sibritos	1/4	7 1/2	8	2	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	7	—

i robić lecie 7 niedziel.
Fac. hak. N⁰
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Kolier.

Pentho Thenis	1/8	6	6	4	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	4	—

i robić lecie 3 1/2 niedziele.

Walgapa Tenis	1/8	5	2 1/2	5	—	—
Walgapa Nan	1/8	6	4	4	—	—

Fac. hak. N⁰
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Austh.

Anixi Ani	1/4	4 1/2	5	3	—	—
Sarla Tomas	1/8	3 1/2	2	1	—	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Adamani	1/8	2 1/2	2	1	—	—
Chawli En	1/8	—	—	—	—	—
Nowotny, jeszcze nie siał	—	—	2	—	—	—
Pudy Jak	1/8	2	2	—	—	—
Fac. hak. N⁰						
Bobole:						
Weryba Merth, bobol	—	1 1/2	1	0.3	—	15
Jupi Kien	—	0.2	—	—	—	10
Koberial	—	1	1	—	—	12
Kierwes	—	0.2	0.3	—	—	4
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Ildakula.						
Tekmer Macz	1/4	5 1/2	4 1/2	2	—	—
Wana Wardy Anus	1/4	6	8	3	—	—
Poko Ani	1/8	1 1/2	2	1	—	—
Bobol Pongi Jury	—	0.3	0.4	—	—	20
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Walmaba.						
Kubiss	1/4	6	7	—	—	—
Karawa Ani	1/4	7 1/2	10	1	—	—
Liepiga Anus	1/4	7 1/2	10	0 4	—	—
Riha Tenis	1/4	8	11	—	—	—
Kowal	1/4	8	11	1	—	—
Rihasary Andrus	1/4	8	11	1	—	—
Wastallo Koss	1/8	4	8	—	—	—
Suia Andrus	1/8	4	8	—	—	—
Anu Macz	1/8	4	8	0.4	—	—
Suskar Newell	1/8	5	9	0.3	—	—
Kiewer	1/8	3 1/2	7	0.4	—	—
Remel Ani	1/8	4	4 1/2	0.2	—	—
Bobole:						
Peith, bobol	—	0.3	2	—	—	8
Reza Kieryk	—	0.2	—	—	—	6
Santi Tos	—	0.2	—	—	—	6
Fac. hak. N⁰						

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Ta wieś, między błotami nad jeziorem, płaci robotnego z dziewiąci czwierci per flor. 4, facit flor. 36.

Do tego robią lecie niedziel 7 i ze zbożem do portu jeżdżą.

Drugi folwark Matapermoyza,
czwierć mile od zamku.

Budowanie w nim, które też pan starosta Feliński p. Kazanowski zbudował, tynem do połowice ostrożone, a do połowice chróstem oplecione. Z przyjazdu wrota nowe z fórtą, gontami kryte. Naprzód domek słomą kryty, w którym izba czarna. Przed izbą sień i komora, a druga komora w sieni; w tej sieni komin z gliny. Naprzeciwko tej izbie świotełka, w niej pieczek prosty z kominem, okien trzy, we dwu błony śklane. Z tej świotełki komora, z komory komórka potrzebna, w komorze okien trzy, z okiennicami bez błon i drzwi w niej na zawiasach żelaznych z wrzeciądzem, z skoblem, u drugich bez zawias. Dalej szpichlerz słomą kryty ze drzwiami. Za tym szpichlerzem obora dla bydła i dla siana z chróstu pleciona. Dalej ryje dwie przeciw sobie, z piecami sklepistemi, nowo zbudowane; między niemi sień dla młócenia zboża; przy jednej komórka dla plew. Dalej drugie dwie ryje przeciw sobie; przy jednej komórka dla plew; między niemi sień dla młócenia zboża. W bok tej sieni piece, za temi szpichlerze dwa, drzwi u nich bez zawias. Które to ryje, obora i szpichlerze słomą kryte.

Przy tem folwarku pola troiste, jednako równe, jednak pustych niemało leży.

Wysiano na rok teraźniejszy.

Żyta purów ryzkich 210. Szacując urodzaj we czworo, czyni pur. 840. Część czwartą na nasienie, to jest pur. 210, dedukowawszy, zostawa na przedanie pur. 630. Każdy według taksy per gr. 20, fac. flor. 420.

Jęczmienia pur. ryzkich 100. Urodzaj jego kładąc we czworo, uczyni pur. 400. Dedukowawszy na nasienie pur. 100, zostawa na pieniądze pur. 300. Każdy per gr. 18, fac. flor. 180.

Owsa pur. ryzkich 107. Urodzaj jego kładąc we troje, uczyni pur. 321. Dedukowawszy na nasienie pur 107, zostawa na przedanie pur. 214. Rachując według taksy per gr. 12, fac. flor. 88.28.

Inszego zboża snaść nie siewają.

Siana ukosywają na łące Teyxty stogów 5, w każdym po 4 wózki, fac. wózków 20.

Pod wsią Alluster stogów 3, po wózków 6, wózków 18.

Pod wsią Wihandem stogów 4, po wózków 6, wózków 24.

Na Kawenth stogów 14, po wózków 4, fac. wózków 56.

Summa wózków 118. Każdy rachując po gr. 8, fac. flor. 31.14.

Summa za zboże i za siano tego folwarku czyni flor. 720.12.

Włość do tego folwarku.

Wardejstwo Komoransowo.

Wieś Mattaper.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Komor Hans, wardej	1/4	6	8	2	—	—
Liustu Herm	1/8	2	2	1	—	—
Bobol Anus	—	0.4	—	—	—	12

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Derewnie:

Roksza.

Kongi Mik	1/4	7	7 1/2	1	—	—
Rokszta Herm	1/8	1 1/2	2	—	—	—
Kukieli En	1/4	5 1/2	7	0.4	—	—
Kiczy Mady	1/4	3	7	—	—	—

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Pueta.

Wilgacz	1/4	6	6 1/2	3	—	—
Kowerik Jak	1/4	5	5	3	—	—
Denis	1/4	3	3	1	—	—
Lepiko Macz, Stali Ansen	1/8	3	3	1.4	—	—
Solo Macz	1/8	4	3	3	—	—

Bobole:

Jancy Tomas, sztuczkę ziemie ma	—	2	2	—	1	—
Peyth	—	0.2	—	—	—	5
Pojecki Marcus, tłumacz, z młynika Araczowskiego	—	—	—	—	6	—

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Kikieta.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Raucep Tyth	1/8	6	5	3	—	—
Waras Merth	1/8	1	2	1	—	—

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Kiediwer.						
Tessa Nan	1/2	14	13	4	—	—
Tusty Ak	1/4	5	8	3	—	—
Kongi Mik	1/4	7	8	3	—	—
Mulikoss Merth	1/8	4	4	—	—	—

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Meylia.						
Warasz Meyth	1/4	8	8	6	—	—
Kiczy Ans	1/4	7	10	4	—	—
Wizaba	1/2	10	11	6	—	—
Rabina	1/4	6	7	3 1/2	—	—
Min Mac	1/8	6 1/2	7	3	—	—
Liete Kil	1/4	9	10	6	—	—
Ave Ancz	1/4	6	6 1/2	0.8	—	—
Maisty Macz	1/4	9	10	4	—	—
Sandra Tehuen	1/8	3 1/2	2	1	—	—
Suza Thytt	1/8	8	7 1/2	4	—	—
Thyo Macz	1/8	5	5 1/2	3	—	—
Maza Macz	1/8	5	7	2 1/2	—	—

Fac. hak. N⁰

Bobole:

Wana Sander	—	2	0.8	—	—	18
Tonth	—	0.4	0.2	—	—	6
Wilko Jan	—	1	1	—	—	8
Jukoma Anus	—	1	1	—	—	8

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Tynsta.						
Teya Mady	1/2	7	6	5	—	—
Letlen Hanus	1/2	7	5	4	—	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Eno	1/4	3 1/2	3	2	—	—

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Kiaryst.

Waslo Madej	1/8	6	7	—	—	—
Kiaryka Tenisz	1/4	13	11	5	—	—
Kurycza Madej	1/8	7	4 1/2	2	—	—
Moiznik Macz	1/8	13	10	3	—	—
Narycza Pieth	1/8	3 1/2	4 1/2	1	—	—
Lemepeista Macz	1/4	13	11 4/2	4	—	—
Marcus	1/4	14	8	5	—	—
Winno Ani	1/8	0.2	8	2	—	—
Metica Hans	1/4	15	15	4	—	—
Bobol Kiarstyn	—	5	6	0.4	—	12

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Weybister.

Albi Nan	1/8	9	9	4	—	—
Musto Anni	1/4	9	8	2 1/2	—	—
Soi Jan	1/8	9	7 1/2	2	—	—
Kirama An	1/4	9	8	1 1/2	—	—
Bobol Hans	—	2.5	0.10	0.3	—	12

Tamże jezierko niemałe, ryb w nim dostawają: szczubiatek, okuni i płocic.

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

August.

May Hans	1/2	18	10	3	—	—
Kierdy Macz	1/4	8	3 1/2	2 1/2	—	—
				kilm.		
Herma Hanus	1/4	2.4	2 1/2	0.8	—	—
Bobol Kower Jalg	—	3	2	0.1	—	—

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Pod tą derewnią jeziorko na strzelenie dobre z łuku. Ryb potrosze w nim różnych dostają.

Folwarczek Kowaia.

Niedawno założony, gdzie przed tym derewnia Kowaia bywała. Grunt jego na troje pole rozdzielony.

Wysiewek na rok teraźniejszy:

Żyta purów ryzkich 69. Urodzaj we czworo czyni pur. 276. Zostawiwszy na nasienie pur. 69, przyjdzie do przedania purów 207, per gr. 20, fac. flor. 138.

Jęczmienia pur. ryzkich 55. Urodzaj szacując we czworo, czyni pur. ryzkich 220. Zostawiwszy na nasienie pur. 55, przyjdzie do przedania purów 165, per gr. 18 każdy według taksy rachując, fac. flor. 99.

Owsa pur. ryzkich 40. Kładąc urodzaj we troje, uczyni pur. 120. Wytrąciwszy na wysiewek purów 40, zostawa do przedania pur. 80. Szacując każdy według taksy per gr. 12, fac. flor. 32.

Inszego zboża snaść nie siewają.

Tam się ukosywa siana, gdy zamkowe konie nie wyjedzą, stogów 2, fac. wózk. 12. Każdy z nich per gr. 8, fac. flor. 3.6. Ten folwarczek wardejstwo Korth Anniego zarabia.

Summa za zboże i za siano z tego folwarczku czyni flor. 272.6.

Ługassowo wardejstwo.

To wardejstwo leży ku Pernawie, od Felina mil 8, między lasy i błoty wielkiemi. Które jest wielkiem zniszczeniem lasów i puszczej Króla Jego Mości, jakowej we wszystkiej Estoniej niemasz, także i zwierzu, bo tylko chłopi zimie łosie biją dla skór, a mięsa czasem przejeść nie mogą, aż jem psy karmią, a drzewo do budowania, na maszty na morze, i ine drzewa wszelakie rzekami do Pernawy spuszczają. Potrzebaby tamtych satyrów z lasa na iną ziemię, której się z pomiary dosić pokaże, wygnać, a leśniczego przysięgłego dać.

Derewnie:

Kanakula.

Poddani:	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Lugas, wardej	1/4	4	4	2	—	—
Lugas Macz	1/8	2	2	1	4	—
Moro Macz	1/4	4	4	2	8	—
Moro Markus	1/8	2	2	—	4	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Kulie Tenis	1/4	4	2	—	8	—
Taro Tomas	1/8	2	2	1	4	—
Kiereme Lauryk na piasku . .	1/4 1/8	5	4	2	8	—
Bobol Muro Mik za wszystko . .	—	—	—	—	—	18

Alakiula.

Lempsy Janus	1/8	2	2	—	4	—
Kis Markus	1/8	2	2	—	4	—
Lenthy Mik	1/8	1	1	—	4	—
Tibus Marcus	1/8	1	1	—	4	—

Tamże pustych chałup 3 i ziemie 1/4 1/8.

Tą wioskę wziął beł Malcher Elfrycht frymarkiem za Kanakulą od nieboszczyka p. Wojciecha Markowskiego, który po śmierci p. Kazanowskiego na zamku Felińskim i nad żołnierzmi, którzy tam w interregnum leżeli, starszym beł i beł tej wioski w possessyej aż do ś. Jana anni praesentis. Którą wyniszczywszy i chłopy rozegnawszy, za conniventiją zamkiem (u)puścił ją zamkowi, a Kanakulę za nią wziął.

Serekula.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Pulka Jak	1/4	4	4	2	8	—
Tybias Macz	1/8	2	2	1	4	—
Tyo Macz	1/8	2	2	1	4	—
Luther Mik	1/4	4	4	2	8	—
Karo Mik	1/4	4	4	2	8	—
Kangelos Hanc	1/8	2	2	1	4	—
Lauri Herm	1/4	2	2	1	4	—
Turo Macz	1/8	2	2	1	4	—
Weykien Piap	1/8	2	2	1	4	—

Bobole: Kalapolk, Turo Mik, Lilpal, Wana Jurp.

Alisth.

Techler Tenis	Bobole:
Mioka Tenis	Lynczy Liip
Ryra Jury	Kana Joch
Jani Pap	Pako Pois
Kos	Sim

Kikiper.

Lamae Macz . . . 1/8
Wazu Jan 1/8
Kos 1/4
Taro Ani 1/4
Keser 1/8
Jak 1/8
Willem 1/8
Weykien Lamas . . 1/8
Solp Tenis 1/8
Tomas bobol gr. 0.18.

Sigaze.

Kilo Pieth 1/8
Samla Jas 1/8
Bobole:
Tyloń An, Węcz Paweł.

Papida.

Lauryko Hans . . . 1/4
Kandy Macz . . . 1/4
Kalito Mel 1/4
Jazy Jak 1/8
Labi Hans 1/8
Reyno Han 1/4
Bobol Marcus Erya gr. 18.

Kilusth.

Punaba Hen . . . 1/8
Toss 1/4
Miniko Macz . . 1/4 1/8
Punapa Pieth . . . 1/8
Tyrok Macz . . . 1/8
Bobole:
Pali, Muchla per gr. 18.

Summa w tem wardejstwie:
Wiosek albo derewień N⁰
Haków N⁰
Poddanych N⁰

Laygisar.

Rady Macz 1/8
Toss Possa 1/8
Panussy Paweł . . 1/4 1/8
Talzy Lemeth . . . 1/8
Talzy Hen 1/8
Piwko Piep 1/8
Bobolowie:
Passa Peia
Pili Tynk
Kiarsth
per gr. 18.

Urissara.

Niepusty Piep . . . 1/4
Urysser Tup . . . 1/4
Surcy Mik z Pawłem Kuczem 1/4
Pawara Piep z Tali Tomassem . . . 1/4
Bobole:
Kiembus Macz
Wares Mik
per gr. 18.

Theusta.

Wana Mona . . . 1/8
Ury Hancz 1/8
Rudy Toss 1/8
Nieysto Andrys . . 1/8
Bobol Tholi Macz gr. 18.

Sumszy nad morzem.
Dazy Toss. Piep.

W tem wardejstwie chłopi albo poddani między lasy wielkiemi i błotami, po jednym, po dwu i drugdzie po kilku mieszkają, a ciągnie się ta włość mil kilkanaście. Dla czego tam poddani nie robią, jedno lasy psują, a pewne podatki dawają. Teraz niejaki Lugas wardej już tam na się wybiera wszelkie pożytki, a płaci do zamku na rok arendy talarów 600, fac. flor. 720. Łosie też bije i do zamku daje. Zamkowi urzędnicy trudno to wardejstwo sporządzać mają, gdyż między takiemi błoty i lasami siedzi, przez które niemál do wszystkich chłopów lecie na koniu nigdy nie przejedzie, a do niektórych i pieszo nie przejdzie. Czółnem też (czemuśmy się dobrze przypatrzyli) ani myślić, bo jeno trawy a trzęsawiska.

Granice z włością Felińską od Karkussu ludzie starzy powiedzieli.

Między któremi jeden około sta lat, na imię Korwi Jak z Puethy, który beł na tych granicach, gdy Niemcy zjachali się beli na nie z Felina i z Karkussu, i pomiarkowanie na nie we zgodzie takowe uczynili; na co się i drudzy poddani zgadzali. Od mostu na rzece, Raudna nazwanej, od Felina mila, do drugiej rzeczki Marnahoia, stamtąd rzeczką do bagna, nazwanego Szeroszu. Od bagna drogą, gdzie mayster jeden (nie umieli go poddani prze dawność pomienić) graniczył, do miejsca nazwanego Sykazel. Tąż drogą do drugiego pagórku, Liwa Magi, do siedliska, nazwanego Liparth, gdzie krzyż wykowany w kamieniu jest. I przydali poddani, że tamtych krzyżów beło trzy, ale je snaść poddani pana Farensbekowi Karkuscy niedawno potracili, tylko jeden został. Od Liparth do siedliska Menessar, z Minessaru do Assyssar, tam też krzyże na kamieniach bely. Z Assyssaru do jazu Kilitheku na rzece, która idzie pod kempę; od jazu do dołu, w którym węgle zakopano. Od dołu do rzeczki Juliakoia, stamtąd do bagna Kanakulskiego Teywerssu. Od bagna do miejsca Rekhoia, gdzie krzyż wielki na kamieniu. Stamtąd do drugiego krzyża nad rzeczką Palaiegi, a miejsce zowią Wanasiuth. Od tego miejsca z pół mile do rzeczki Kergohoia sur Aroll, stamtąd do miejsca Arykula Sar, za tym już lasy wielkie. Nie umieli sprawy dać dostatecznej, gdyż tam variatim wioski Felińskie i Karkuskie się zachodzą. A ta variatia idzie aż do rzeczki

Sumszy, która w morze wpada. W tem wardejstwie jest brzegu morskiego ku Pernawie na milę. Tam zaś granica idzie z Pernawskiemi gruntami na 6 mil aż do rzeczki Kikissur Kinap. Od tego do drugiego miejsca Thamahoia, od Thamahoia do Ryza, od Ryza do Letwy, od Letwy do Waressaru. Tam jest krzyż na kamieniu. Od Waressaru między dwu wsi Jalawer i Wielower, z których jedna Felińska, a druga Iberpolska, stamtąd do pieca wapiennego Iberpolskiego. Za tą granicą jest moyza, Halix nazwana, która za magistrów do Felina należała. Folwark tam beł zamkowy, teraz ją do Białego Kamienia dzierżą. Z drugich stron granice idą między dobry królewskiemi zamków Iberpolskiego i Taraskiego.

Krzywdy poddanych.

Uskarżają się poddani Felińscy ze dwu wardejstw: Kumaranssówego i Lugassowego, że od Karkusu, od pana Farensbeka, nietylko lasy K. J. M. pustoszą, ale grunty i zboże gotowe zabierają, za granice się zwykle daleko wstępują. A mianowicie, między inszemi, pan Farensbegk w Lugassowem wardejstwie do nowej moyze snaść by miał zabrać przy granicy łąk na kilkanaście stogów, także i poddanego jednego. Do tego poddani Felińscy od poddanych Karkuskich krzywdy cierpią. Do tego niejaki Nigal, szlachcic Feliński, grunty poddanych Króla Jego Mości w Puecie zabiera, także łąki i lasy wypustoszył. Czego p. starosta ani temu, ani owemu nigdy nie broni.

Folwark Wasthnamoyza,
dwie mili od zamku.

Budowanie w tem folwarku pomienionym tak się w sobie ma. Naprzód z przyjazdu od Felina dwoiste wrota na biegunach, wedle nich fórtka też na biegunach z klamką drzewianą, deskami nakryte. Po lewej ręce idąc szpichlerze trzy wielkie, słomą nakryte, w których są po 4 przegrody, drzwi na biegunach z zamkami wnętrznemi żelaznemi. Przy końcach z boku tych szpichlerzów dwie komorze niewielkie nowe, drzwi u nich na biegunach, u jednych wrzeciądz i skobl. U tych szpichlerzów drzwi dwoje z drugiej strony. Przed temi szpichlerzami pomost dobry przy słupiech wielki. Idąc ku domowi wielkiemu, stajnia z dranic, słomą kryta, słup we środku; koni się stawić może 18. Idąc

ku domowi wielkiemu, ogród wielki, użytkowy. Wedle niego dom wielki, dranicami kryty, nowy. W którym izba wielka biała, okien w niej 4 z błonami dobremi śklanemi. Z tej izby komora, w niej jedno okno z błoną śklaną, a drugie bez błony po moskiewsku, drzwi na biegunach; z niej zaś komórka potrzebna, u niej drzwi na biegunach z skoblem i z haczkiem. U drzwi komornych wrzeciądz i skobl, i karbem zewnątrz zamykają. Piec w tej izbie zielony i komin murowany wedle pieca. Stół jeden, ławy około, zedlów dwa, drzwi na zawiasach żelaznych z klamką i z hackiem i z skoblami żelaznemi. Item sień, w niej dwa kominy wywiedzione, jeden gliniany, drugi murowany. W tejże sieni dwie komorze z boku, drzwi u nich na biegunach i wrzeciądze z skoblami. U sieni drzwi na biegunach, okno jedno w sieni. Druga izba też biała, przeciwko pierwszej, w której okien ośm, błon śklanych 4, a 4 bez błon, piec zielony, komin wedle niego murowany, ławy około, ławka osobno 1. Z tej izby komorą, w niej ława 1, okien 4 z błoną 1 śklaną. Tamże komórka potrzebna, w niej drzwi na biegunach. Dwoje drzwi do komory, oboje na biegunach i skobl z wrzeciądzem. Drzwi u tej izby na zawiasach z klamką drewnianą, z wrzeciądzem i z haczkiem. Przeciwko temu domowi wielkiemu szpichlerz nowy, we środku podwórza, dranicami nakryty, drzwi u niego na biegunach z wrzeciądzem i z skoblem. Siedzenie albo ganek około niego i ławy, komórka przy boku. Pod temże szpichlerzem piwnica zrębista, drzwi na biegunach z wrzeciądzem i z skoblem. Ogródek mały dla ziół pod okny izdebnemi. Druga piwnica też zrębista, drzwi u niej na biegunach, zamek wnętrzny, żelazny, z wrzeciądzem i z skoblem. Piwniczna szyja, w niej wschodek, drzwi na biegunach z klamką drewnianą. Nad tą piwnicą komora, dranicami kryta. Piekarnia przy kuchniej, w niej okien 4, ławy po trzech stronach, piec czarny, drzwi na biegunach. Przed tą piekarnią sień, ognisko z kominem wywiedzionym, w sieni z boku izdebka podle pastewnika, 2 okna w niej bez błon, piec prosty. Z niej komora, a z komory potrzebna komórka z okienkiem, drzwi na biegunach wszędzie. Item komórka przeciwko piekarniej, drzwi u niej na biegunach z wrzeciądzem i z skoblem. U sieni drzwi na biegunach z klamką drzewianą. Za piekarnią komórka, w której 4 konie stawają, drzwi na biegunach, zamek drzewiany. Przed

piekarnią koryto wielkie, dobre. Sernik na 4 słupach z laszczek, słomą kryty. Wschod do niego z poręczem. Kurnik pod tem sernikiem z drzwiczkami na biegunach, z skoblem i z wrzeciądzem szerokim. Item idąc dalej ku oborom, kleć stara, spustoszała, ogródek przy oborze użytkowy. Ten folwark sztakietem wkoło jest obwiedziony. Wrota z wyjazdu od sadzawki łatne, bez pokrycia. Obory 4 wielkie, jedna dla świń, druga dla owiec, trzecia dla byków, czwarta dla krów i wołów. Chlewiki małe dwa, dla cieląt jeden, a drugi w kącie, trzeci dla pastuchów. Wszędzie wrota u chlewów z łat. Te obory słomą nakryte. Browar na grobli przed wroty dobry, dranicami kryty. W nim kadzi 2. Przed nim sadzawka niemała, wody w niej nie wiele, druga za browarem mała, bez wody. Item ryja nowa przed dworem, słomą nakryta, u niej wrót 2, młocarnia i z boku komórka długa z chróstu. Idąc od tej ryje zaś ku mojzy, po lewej ręce ogród wielki, na tem miejscu, gdzie stara mojza murowana beła, której jeszcze vestigia znaczne są, który rzepą i konopami zasiany. W końcu tego ogroda łaźnia nad sadzawką z piecem dobrym i z ławami troistemi, okna z zamknieniem drewnianym, przed nią sionka ze drzwiami. Item pastewnik wedle mojze niemały dla koni, płotem ogrodzony. Item ryje dwie wespołek pod jednym przykryciem, młocarnia między niemi, wrota 2, jedne przeciw drugim, komórka z chróstu z boku. Item obora (w tyle obory dobytkowej) dla siana przegrodzona, w drugiej połowicy słomę chowają, wrota 2 z deszczek, słomą kryta, na słupiech z stakietu zbudowana. Druga obora dla słomy na słupiech 3 postawiona z chróstu, bez żadnego zawarcia. Item czwarta ryja wielka, młocarnia przed nią, komórka z boku z chróstu.

Pola folwarkowe.

Są troje gruntu średniego. W pierwszem polu wysiewa się purów ryzkich 350, w drugiem — 220, w trzeciem — 190.

Wysiewek na crescentią roku niniejszego [patrz tablica na str. 216].

Łąki. Tych jest dostatek, ale łoziną zarosłych. Wszakże ukosywają siana stogów 50, w każdy rachując po wózków 6, czyni wózków 300, per gr. 8, fac. flor. 80.

Summa za zboże i siano z tego folwarku czyni flor. 937.8.

Wysiewek na crescentią roku niniejszego:

Wysiewek na rok 1599	Purów ryzkich	Urodzaj albo umłot	Na nasienie	Na pieniądze	Taksa per gr.	Summa flor.
Żyta we czworo	185	740	185	555	20	370.—
Jęczmienia we czworo	157	628	157	471	18	282.18
Owsa we troje	200	600	200	400	12	160.—
Grochu we czworo	3.2	13.2	3.2	10	30	10.—
Pszenice we czworo	$6^1/_2$	26	$6^1/_2$	$119^1/_2$	20	13.—
Tatarka we troje	13.2	40	13.2	26.4	12	10.20
Siemienia lnianego	$1^1/_2$	—	$1^1/_2$	kądziele pud. 12	20	8.—
Siemienia konopnego	$^1/_2$	—	$^1/_2$	kądziele pud. 6	15	3.—

Lasy. Tych jest wzdłuż ku Pernawie na 8 mil, a wszerz od granice Białego Kamienia, Estoniej Szwedzkiej, ku Karkussowi na mil kilkanaście. W których błot dosić, i wsi między niemi siedzą. Rzek i rzeczek niemało, między któremi są też rybne, i pstrągów po niemałej części. Zwierz się w nich stanowi, niedźwiedź, łoś; jednak (z) tych łosi mały pożytek zamek ma, bo niemal każdy chłop ma ruśnicę, a wiele ich, którzy po kilka ruśnic mają. Ci tedy na stronie, zimie, psy zwierz stanowiąc, z ruśnic biją. I tego roku, jakośmy wzięli wiadomość, w tych lesiech zabito łosi około sta. Potrzebaby opatrzyć, aby tak szlachetne lasy i puszcze Króla Jego Mości w pokoju były. Te tedy lasy nie wszystko są rosłe, do palenia i do wyrabiania na pola miejscami dobre. Wszakże na mil 4 wzdłuż i wszerz jest drzewo do budowania tak godne, że go we wszystkiej Estoniej niemasz. Które barzo pustoszą i już barzo rzadko stoi, a na-

więcej do pana Farensbegka do Karkussu, gdzie w tych kilku leciech do kilku tysięcy go wywieziono. Nie będą-li tego drzewa z zamku strzedz i bronić, w krótkim czasie godnego do budowania nie dostanie, a potrzeba go wielka, dla poprawy zamków i miast.

Też się już i młyny tarciczne w tych lesiech wszczynają od ludzi privatnych, które są z wielką szkodą puszczom Króla Jego Mości. A mają pokup na te tarcice barzo dobry, jako ich jeno mogą nadążyć, tak ich prędko rozkupią do Pernawy, na morze i do prowincyej. Potrzeba te młyny kazać znieść, aby ich tam nie beło, a podobno i leśniczego dać przysięgłego. Lecz się to zachowuje arbitrio Króla Jego Mości.

Włość do tego folwarku.

Do którego jest wardejstw albo wójtostw dwoje.

Pierwsze wardejstwo, rzeczone Jurkowo.

Observandum w karbowaniu zboża u poddanych.

Do tych czasów zboże karbowane poddani oddawali purem łotewskim wielkim, w którym beło ryzkich kielmatów albo sieków 10, to jest ryzkich purów $1^1/_2$ i siek 1. Co iż beło z ciężkością poddanych, na potym już w takim purze tylko $1^1/_2$ ryzkich purów być ma.

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Poddani:						
Jurek, wardej	$^1/_2$ —	10	10	4	—	—
ten iż robót pilnuje, za wszystkie powinności tylko daje na rok .	—	—	—	—	4	—
Wsi albo derewnie:						
Kobrower.						
Wastallo Denis	$^1/_4$	$8^1/_2$	6	4	—	—
Aliko Pieth	$^1/_4$	10	8	$3^1/_2$	—	—
Soba Hen	$^1/_8$	$5^1/_2$	$5^1/_2$	4	—	—
Wezki Macz	$^1/_4$	5	5	2	—	—
tenże z młynika o jednem kółku korzecznem płaci na rok . .	—	—	—	—	6	—
Syka Poisz	$^1/_4$	6	7	4	—	—
Bobole, po sztuce ziemie mają:						
Jan Kiaro	—	$1^1/_2$	$^1/_2$	—	—	18

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Kuro Hani	—	0.5	1.2	—	—	12
Hudo Hancz	—	1 1/2	1 1/2	—	—	20
Jochkom Denis	—	2	2 1/2	1	1	—
Liulina Hancz	—	1/2	1	—	—	16
Anu Hancz	—	—	—	—	—	6

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Jarawer.

Simo Piap	1/2	13	14	5	—	—
Paysto Jak	1/2	13	14	5 1/2	—	—
Fedre Madey	1/4	10	10	4	—	—
Zozy Markus	1/4	10	10	3	—	—
Wastallo Jak	1/8	6	4 1/2	4	—	—
Aytkuła Tomas	1/8	5	4 1/2	2 1/2	—	—
Moyznik Hancz	1/8	6	5	3	—	—

Fac. hak. N⁰

Bobole:

			groch			
Thu Jury	—	1 1/2	1 1/2	0.1	—	24
Kussy Hanus	—	1 1/2	2	0.1	—	24

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Kebra.

Allewe Peth	1/4	4 1/2	5	1 1/2	—	—
Lemakisue Tomas	1/4	7	8	3	—	—
Kiare Ani	1/8	3	3	0.4	—	—
Tochtia Jak	1/8	2 1/2	4	1	—	—

Fac. hak. N⁰

Bobolowie:

Joha Denis	—	1	3	1	1	6
Saga Marth	—	0.3	2	—	—	16
Windak Any	—	0 1	0.4	—	—	12
Waiesszere Marth	—	0.4	1 1/2	—	—	24
Kierok Jak	—	0.2	1 1/2	—	—	20
Sigare Jan	—	1 1/2	2	—	1	6
Suryste Madey	—	0.4	1.2	—	—	20

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Mieczkilla.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Arma Madey	1/8	3	4	1	—	—
tenże robocizny na rok	—	—	—	—	5	—
Pibo Hancz	1/8	2 1/2	2	—	—	—
Bobole:						
Kulli Jan	—	1	2 1/2	—	1	—
Willem	—	1 1/2	2 1/2	—	1	6
Tuba Pieter	—	0.4	3	—	1	—
Thomas	—	—	1	—	—	12
Suzy Jak	—	—	0.3	—	—	8

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Surwa.						
Surwa Any	1/2	14	10	6	—	—
Petreba Jak	1/4	9	7	5	—	—
Willigo Jak	1/8	6	6	1 1/2	—	—
Kiwisso Denis	1/8	3	4	1 1/2	—	—
Sur Jak	1/8	3	5	1 1/2	—	—

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Angikilla.						
Kíabro Anus	1/4	10	11	4	—	—
Wastallo Pieth	1/4	10	11	4	—	—
Arako Heń	1/4	10	7	1 1/2	—	—
Jamse Heń	1/8	10	7	3	—	—
Sare Hancz	1/8	5	5	1	—	—
Saera Hancz, młynarz	1/8	3	3 1/2	—	—	—
tenże z młynika o jednem kółku na rok	—	—	—	—	8	—
Petra Sim	1/8	3 1/2	6	2	—	—
Angi Nikolius	1/8	3 1/2	4	2	—	—
Bobole:						
Markus	—	4	4	1 1/2	—	48
Keno Denis	—	3.2	3 1/2	1	—	48
Kelli Denis	—	4	5	0.4	—	48

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Randwier.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Kubanczo Anus	1/4	6	5	2 1/2	—	—
Sariffe Jurgi	1/4	8	7	1	—	—
Koczy Marth	1/4	4	6	2	—	—
Lepakose Madey	1/8	3	5	0.2	—	—
tenże robocizny na rok	—	—	—	—	5	—
Perasserne Jak	1/8	4	3 1/2	1	—	—
Rusysim, bobol	—	2 1/2	2 1/2	0.3	—	36
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Tama.						
Tama Mielder	1/4	6.2	5	2	—	—
tenże ze młyna o jednem kole korzecznem	—	—	—	—	7	—
Tama Raucep	1/8	2	2	—	—	—
tenże robocizny na rok	—	—	—	—	5	—
Bobol Pakla Nan	—	0.4	0.3	—	—	20
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Jallawer.						
Karga Jak	1/2	7	7	3	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	14	—
Wastotallo Macz	1/8	4 1/2	3	1	—	—
tenże z młynika o jednym kółku na rok	—	—	—	—	6	—
Kaupi Macz	1/8	3	3	1	—	—
Pik Jurgi, młynarz, bobol	—	3	2.2	—	1	10
tenże z młynika na rok	—	—	—	—	4	—
Bobole:						
Pax Pieth	—	0.3	1	—	—	18
Zołk Nan	—	0.4	0.2	0.2	—	16
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jeczm., owsa pur.						
Poiaka.						
Poiaka Paweł	1/2	1/2	10	12	5	—	—
już tego pół haka ziemie nie trzeba w summę haków rachować.						

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
czyńszu	—	—	—	—	6	—
za pszenicę	—	—	—	—	—	24
za groch	—	—	—	—	—	20
za tatarkę	—	—	—	—	—	16
Sikiel Sim nowo osiadł	1/2	—	3 1/2	4	—	—
Lynczy Hancz	1/8	6.2	7	1 1/2	—	—
Patro Jan	1/8	8	9	2 1/2	—	—
Landy Madey	1/8	6.2	8	5	—	—
Awerlank Hancz	1/8	4	7	2 1/2	—	—
Landy Markus	1/8	7	4	2 1/2	—	—
tenże za robotę	—	—	—	—	5	—
Waba Macz	1/4	9 1/2	7	1 1/2	—	—
Fac. hak. N⁰						
Bobole:						
Thama Marth	—	3.2	4	1 1/2	—	15
Kiwi Jan	—	0.3	—	—	—	8
Taka Nań	—	1	1/4	0.2	—	20
Denis	—	—	0.2	—	—	6
Toss	—	—	—	1	—	6
Arm	—	—	0.3	—	—	6
Piapo Pieth	—	—	2	—	—	6
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Letower.						
Jarwa Anus	1/2	15 4/2	15	5 1/2	—	—
Walulia.						
Leyso Any	1/2	14	13	4 1/2	—	—
Pik Markus	1/4	13	9	2	—	—
Osso Macz	1/4	6	7	3	—	—
Tanimark Jurgi	1/8	6	5	0.4	—	—
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Epra.						
Epra Denis	1/2	15	15	4 1/2	—	—
Ado Jak	1/2	13	12	4	—	—
tenże za robociznę na rok	—	—	—	—	16	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Lugus Jak	1/4	6	3 1/2	1	—	—
Paul Denis	1/8	8	5	2	—	—
Fac. hak. N⁰						
Bobol Epra Jan	—	1.2	1.4	—	—	24
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Udikulla.						
Udikulla Heń	1/2	15	14	4.5	—	—
Wana Madey	1/2	11	14	5	—	—
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Kabella.						
Arako Tomas	1/2	16 1/2	16	9	—	—
Usi Tom	1/4 1/8	13	14	6	—	—
Terweste Marth	1/4	10	9	4 1/2	—	—
Kussi Pieth	1/8	6	7 1/2	2	—	—
Terweste Jan	1/8	7	6	3 1/2	—	—
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Drugie wardejstwo Igallowo.						
Derewnie:						
Łahawa.						
Poddani:						
Igal, wardej	1/2	—	17	15	6	—
ten, iż robót pilnuje, za wszystkie powinności tylko daje na rok .	—	—	—	—	4	—
Sauga Jan	1/2	13	10	3	—	—
Aulli Denis	1/8	4	4	1	—	—
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Taywer.						
Rabina Sim	1/2	12	6	5	—	—
Tamas Winy	1/2	9 1/2	8	5	—	—
Rabina Arm	1/2	9 1/2	8 1/2	4	—	—
Kissa Pieth	1/8	8	4 1/2	2	—	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Tayssym	1/8	5	4	1 1/2	—	—
Akiellik	1/4	6	8 1/2	3 1/2	—	—

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Waygyster.

Josth	1/4	8 1/2	9	3 1/2	—	—
Wastatallo Marth	1/4	10.3	10	5	—	—
Kolicza Marth	1/4	6 1/2	7	1 1/2	—	—
Kiewarth	1/8	7	5 1/2	1	—	—
Tower Pieth	1/2	16	15	4 1/2	—	—

Fac. hak. N⁰

Bobol Taczy Jak	—	1	3	1	1	10

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Olluster.

Musta Any	1/2	13 1/2	12	3 1/2	—	—
Janik Denis	1/8	4	3	0.4	—	—
Nery Thomas	1/2	14 1/2	12	3 1/2	—	—
Wastallo Jurgi	1/8	5	5	0.4	—	—
Toss	1/8	3 1/2	3	1 1/2	—	—
Koiera Jak	1/2	9	8	3	—	—
Raucep Hancz	1/8	3 1/2	7 1/2	1	—	—
Parsty Tomas	1/8	3 1/2	4	0.3	—	—
Kiunik	1/8	6.2	5	1	—	—
Tower Jak	1/4	3 1/2	7 1/2	3	—	—

Fac. hak. N⁰

Bobole:

Albi Hancz	—	2	2	0.3	1	10
Sybolas Macz	—	2 1/2	3 1/2	1	1	10
Liby Payth	—	2	—	—	—	20

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

Allakula.

Towek Jak	1/2	8 1/2	9	2	—	—
Alla Jak	1/8	5 1/2	3.5	0.2	—	—
Nudy Paweł	1/4	6 1/2	6 1/2	1	—	—

Fac. hak. N⁰

Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Kuiawer.						
Kino Jan	1/2	16	15	4 1/2	—	—
tenże za robociznę za cały rok	—	—	—	—	20	—
Arakos Jurgi	1/4	5	6 1/2	1 1/2	—	—
Ardy Jak	1/8	5	3 1/2	1	—	—
Kiagar Hanus	1/2	17	14 1/2	4 1/2	—	—
Ocza Jan	1/4 1/8	10	8	2	—	—
Danoski	1/8	3	2 1/2	1	—	—
Młyn o jednem kole korzecznem na rzeczce ustawicznej, który dzierży niejaki Frydericus, niemiec. Do tego młyna ma ziemie 1/8. Płaci na rok tylko	—	—	—	—	10	—
Bobole:						
Toamo Ani	—	1/2	1 1/2	—	—	16
Wana Raik	—	0.1 1/2	1/2	—	—	8
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Kurmer.						
Anu Macz	1/2	10	16	4	—	—
Kafla Paik	1/4	11	12	2.2	—	—
Ardy Anus	1/2	5.4	10	1	—	—
Pexa Andrus	1/8	3.4	5	0.1	—	—
tenże robocizny na rok	—	—	—	—	5	—
Taykist.						
Raucep Jan	1/2	8	10	3	—	—
Koka Nań	1/4	5	3	—	—	—
Wieski Madey	1/4	6	5 1/2	1	—	—
Koka Paith	1/4	5	7	0.3	—	—
Łoki Ani	1/8	2	1	—	—	—
Eniste Ani	1/8	13 1/2	14	2	—	—
Fac. hak. N⁰						
Bobole:						
Ilwes	—	2 1/2	0.3	—	—	20
Orwo Tomas	—	1 1/2	1 1/2	—	—	20

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.	flor.	gr.
Weski Sim	—	0.3	1 1/2	—	—	18
tenże ma młynik o jednem kółku korzecznem, daje na rok . .	—	—	—	—	8	—
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Illdakulla.						
Jurowaka	1/2	15	14	4	—	—
Sare Pieth	1/2	16 1/2	13 1/2	4	—	—
Manda Nań	1/2	14	13	3	—	—
Uti Pieth	1/8	5 1/2	6	1 1/2	—	—
Rago Marth	1/8	4	6 1/2	1	—	—
Raucep Ani	1/8	1	3	0.3	—	—
Jordan Hancz	1/8	5 1/2	4	0.2	—	—
Bobol Wana Kadaik	—	0.2	0.4	—	—	8
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						
Choiawer.						
Siga Nań	1/2	11 1/2	13	5	—	—
Maia Nań	1/2	10	13	5	—	—
Westetallo Piap	1/4	7.2	6	3	—	—
Bobole:						
Rago Macz	—	1.1	1	—	—	18
Saxa Tomas	—	0.3	1	—	—	16
Fac. hak. N⁰						
Nakarbowano: żyta, jęczm., owsa pur.						

Powinności poddanych tego folwarku Wastnmoyze.*)

Naprzód: zboże — żyto, jęczmień, owies karbują im według uważenia, jako kto sieje, jako się wyższej przy każdym poddanym opisało, i oddają purem wielkim, w którym ryzkich purów 1 1/2, i tak te pury zboża wyzszej położone rozumieć się mają.

Do tego: za czyńsze — woły, wieprze, pszenice, grochy, ta-

*) Takąż też powinność i w inszych folwarkach Felińskich poddani do zamku oddają (przyp. w rękop.).

tarki, len, konopie, chmiel, barany, gęsi, kury, jajca, siana, miody etc. płacą z czwierci po 4 tal., a z haku po tal. 16, flor. 19.6.

Drew z haku po sążni 4 do folwarku zimie odwozić powinni.

Roboty odprawują z czwierci od poranku wtorkowego aż do południa sobotniego po jednemu, tak bydłem, jako i sobą, a we żniwa dwojgiem. Z półhaku zawsze dwoje bydłem i sobą. Także też dwoje sani ze zbożem do portu. A schodzą się na robotę w poniedziałek na noc. W dni święte sami sobie i do folwarku robić nie mają.

Ci poddani dostatek rolej mają niemierzonej. A jakośmy wzięli sprawę, że rzadki bobol, któryby $^1/_4$ ziemie nie miał, chłop zasie, który się pisze na $^1/_4$, ma $^1/_2$, a który się pisze na $^1/_2$, dzierży hak cały.

Na urzędniki.

Każdy poddany z czwierci haka dają: kilmat żyta, kilmat jęczmienia, kilmat owsa — pura wielkiego, który ma w sobie ryzkich sieków $1^1/_2$. Uczyni:

Żyta
Jęczmienia
Owsa

A kto ma pół haka, sowito płaci.

Spisnego od każdego pura skilów 2, a od czyńszu gr. 1.

Item od karbowania obojga zboża, każdy poddany gr. 2.

Uczyni to wszystko na urzędniki flor.

Puszcza Felińska.

A iż doszliśmy tego, że z puszczej Króla Jego Mości Felińskiej, Pernawskiej, Sareńskiej, Konakulskiej, która z jednego idzie i do tych zamków należy i do robienia wszelakich towarów leśnych dobra jest, z której pożytek niemały mógłby być do skarbu Króla Jego Mości, zwłaszcza z popiołów, z masztów, z tarcic dębowych, z wańczosów i klepek, której teraz kto żywnie chce z włości Karkuskiej, Rujeńskiej, Tauruskiej, Felińskiej, Iberpolskiej, a nawięcej chłopi szarpają i ustawiczne szkody czynią. Tak też iż ustawicznem biciem wielkiego zwierzu od tych że ludzi zbytnie szkody dzieją się zewsząd, wyprzedawaniem tego wszystkiego. Potrzeba temu publico edicto zabieżeć i leśniczego na to ordinować, któryby pro fide erga S. R. M. et R. P. obecnie

tego doglądał i, gdy przyjdzie do robót leśnych, wiadomość pewną wszytkiego miał.

Przez pośrodek tej puszcze idą dwie rzeki niemałe, któremi dziś kto chce drzewo do Pernawy spuszcza. Tę puszczą, gdyby miano tak zawsze w bród pustoszyć, musiałby skarb Króla Jego Mości na tym wiele szkodować, i zamków nie bełoby szkąd czym naprawować, gdyż we wszytkiej Estoniej takiej puszczej niemasz.

Druga puszcza Felińska poczyna się od puszczej Plebańskiej w wardejstwie Kore Anniego, a ciągnie się mimo wieś Walmawę nad jeziorem Tauruskiem, i przychodzi do lasów Tauruskich. Jest jej wzdłuż na równe trzy mile, wszerz samej puszczej, kromia lasów mniejszych, na wielką milę, w której barzo wiele drzewa do budowania beło. Lecz za pana starosty teraźniejszego pana Kurcza ją wypustoszono, gdyż dopuszczono panu Ferensbekowi, p. Butlerowi i innym co żywo ktoby chciał. Za jezioro zimą do Derptskiej włości do Tarwoskiej nikomu nie bronią, i owszem za lada co pozwalają. Potrzeba będzie o takie zniszczenie puszcze czynić. Zwierz bywa często łoś, ale chłopi, promiscue zimie drzewo rąbiąc, wypłoszają i z ruśnicami goniąc strzelają.

Myto u Nawostu.

Upatrując to być z dobrem Rzeczypospolitej, aby gdzie być może bez obciążenia poddanych pożytek do skarbu Króla Jego Mości mógł być, iż most u Nawostu, którego jest połowica półczwierci mile, i który co rok z omieszkaniem roboty zamkowej i z uszkodzeniem lasów Króla Jego Mości wielkiej poprawy potrzebuje dla gęstych i tam i sam przejazdów ludzi kupieckich do Rewla i przez Iberpol do Moskwy — przeto, imieniem Króla Jégo Mości naszego miłościwego Pana, ustawiliśmy na nim cło nowe tym sposobem, że ktokolwiek z kupców wozem ładownym przezeń pojedzie jednym koniem, powinien będzie dać od niego po półgroszku polskiemu, a podwójnych wozów po groszu polskiemu, wierzchowy od konia po szelągu jednemu, poddani od wozu szkil jeden. Które pieniądze p. starosta Feliński rozkazać ma wybierać, i przy czynieniu liczby z prowentów zamkowych oddawać je do skarbu Króla Jego Mości powinien będzie.

Censura z strony Felina.

Ten zamek iż jest od miasta dwiema przekopy głębokimi oddzielony i dwojaką ścianą murowaną, potym trzecim przekopem od przygródku dzieciniec, a z drugą stronę jeziorem głębokiem i z przyrodzenia miejscem wysokiem warowny, którego część od Moskwy spalona, część od Niemców prochy wyrzucona, restauracyej niemałej potrzebuje, nim do końca mury upadną, które beły przez się i wielkim dostatkiem i warownie postawione. Piąciąset chłopów do trzech lat można by poratować go z okolicznych włości, skądby i rzemieślnicy mogli być do ciosania drzewa i żywność chłopska. Bo iż chłopów dostatek, i w mniejszej liczbie ich folwarki odprawowane być mogą, ci co na czyńszu siedzą, mogliby alternatim co miesiąc do tej roboty chodzić. Cegła wapno, drzewo, może być z Felina, nawet i gmachy niepotrzebne, których jest niemało, mogłyby być do inych ścian pożyteczne. Mógłby być zamek niedobyty. A iż ma przed sobą Pernawę nad morzem, która od morza broni, z drugą stronę Liais od Moskwy, z trzecią stronę Derpt, słusznieby w tem zamku jako in meditulio tej prowincyej mogła się oeconomia założyć, przyłączywszy do niej Iberpol, Taurus, Ruyno, Helmeth, które są na zadzie. Mogłaby uczynić na rok więcej czterdziestu tysięcy złotych. Gdzie i ten skarb i granarium publicum bezpiecznie mogłyby być, i czasu wojny do inych zamków victualia i ine potrzeby stąd dostawać by się mogły.

Wsi, których p. Kurcz, starosta Feliński, po constitutiej anni 1589 i po rewizyej anni 1590 różnem osobom postąpił.

Na co potym confirmacye Króla Jego Mości zaszły, z których już w skarbie liczbę czyniono. A do rewizyej poddanych niżej opisani possessorowie stawić nie chcieli.

Naprzód p. Ostafiej Kurcz, syn pana starosty.

Niektóre przedniejsze zamkowe, niektóre też pomniejsze także zdawne zamkowe, gdyż pierwsze rewizye wszystkie świadczą, że zawsze do zamku należały. O które gdyśmy go rekwirowali, aby nam chłopy do rewizyej stawił, powiedział, że ja trzymam kadukiem wszytkie te wsi, i dla tego nie podpadam z nimi pod rewizyą. Domagaliśmy się, aby probował, jeśli to kiedy dobra szlacheckie beły, i tego się zbraniał uczynić, prowo-

kując do wolności szlacheckiej, która rewizyom takim żadnym nie podlega. Jednak przypatrzywszy się pierwszem rewizyom, a widząc, że według onych niemało wsi i poddanych niedostaje, których tedy imiona w pierwszych rewizyach i w regestrach skarbowych są napisane, a teraz ich przy zamku niedostawa, tedy nie mogąc mieć od niego w tym rezolucyej, odłożyliśmy to na dalszy postępek Instigatora Króla Jego Mości, a mianowicie o te wsi:

Nawosth	Aymala	Susikula
Mendikiula	Imakula	Ilma
Perstha	Izatela	Mendaga.
Wethma	Mustywer	

Potym odzywał się też na jakąś inquisitią z commissyej Jego Królewskiej Mości, którą sobie nullo actore jakoby in condictamen na uszkodzenie dóbr Rptej wyjednał, odprawowaną. Jednak i tej przy rewizyej niniejszej nie pokazał, ani pokazać chciał. Tedy obawiając się, aby potym discrimen niejakie, in bonis arcis Felinensis Reipcae kto niechciał uczynić, a bona mere arcis zdawna, bona caduca nazywać, investigowaliśmy o tym jako najpilniej, i nie mogliśmy wziąć inakszej sprawy, tak od poddanych tamecznych starych, jako też i od szlachty, jedno że te wsi nigdy in dispositione privatorum nigdy nie bywały, tylko zawsze za mistrzów Iflantskich do zamku Felińskiego należały.

Laskowski.
Wioskę Oler.
Wioskę Teyxty i z młynem.

Franciscus Blankfelth.

Wioskę Aluster od Eszmonda, sługi pana starościnego, którą z tej miary beł za kaduk uprosił, iż ją beł oddał od zamku Gothardus mistrz alias Kiethler, a tego daniny nie są ważne według constitutiej.

P. Mikołaj Bykowski.

Wioskę Torgawalda, ale ta snaść na miejscim gruncie, bo o nią z possessorem czynią mieszczanie prawem.

P. Alexander Prądzyński, pisarz ziemski Pernawski.
Layma. Mechla. Kierewer. Taliwer.

Teraz mu też za mandatem K. J. M. P. P. komisarze te wioski podali, nazwane: Epra.

P. Łukasz Kiński, żołnierz dobrze zasłużony.

Ode wsi Kobry chłopów dwa i młyn Sagamerth, z którego płacono na rok do skarbu po constitutiej i po rewizyej flor. 13.

Nedling, Niemiec.

Wieś albo derewnia Karula, jakośmy wiadomość wzięli, chłopów kilka. W tej wsi beł zdawna wabannik, po naszemu służka albo bojarzyn, co z listy jeździł. Inszy także poddani do zamku powinności swe oddawali. Te niejaki Mikołaj Bykowski, podstarości Feliński, otrzymawszy dożywociem, temu Nedlingowi przedał.

Wolmierz von Alen.

Wioski Walikulę i Wirathesz. Do tego grunt karczemny pod miastem, na którym chłop jeden, wedle drogi Iberpolskiej. Do tego sztukę pewną ziemie przy gruncie miejsckim, na której kilka chłopów, którą niekiedy Vivatus, mieszczanin Feliński, dzierżał. Do tego młyn pod miastem o jednem kole, i dwa haki ziemie do niego, który Fligowa, mieszczka, dzierżała. Tej przodek niejaki Flig miał go od magistra Plettenberka prawem lennem, z takiemi condicyami, że miał płacić z niego marcas rigenses 70, fac. flor. 14 i wieprza dobrego, druga, że miał mleć do zamku za słuszną miarką. Takową powinność pomienioną Fligowa już po constitutiej zamkowi oddawała. Do tego drugi młyn, Eno nazwany. Płacono z niego po constitutiej flor. 8 i wieprza jednego. Do tego ziemie tak wielką sztukę, jako miasto Felin, albo więtszą, za długim mostem i łąką. Na to pokazał list cessyey pana Ostafieja Kurcza, starościca Felińskiego, z podpisem ręki jego i pieczęcią. Także przywilej Króla Jego Mości dożywotny: pierwszy de data Wisliciae, 19 Novembris, anno 1591, drugi de data Warssoviae, 13 Maii, anno 1593. We wszystkim tym siedzi na przeszkodzie zamkowi i miastu.

Malcher Helfrycht, mieszczanin z Rigi, przed constitutią.

Wioski Arykula i Kiersekula od Króla Jego Mości teraźniejszego lennem prawem, o których wszyscy poddani zeznawają, że zdawna te derewnie niegdzie indziej, jedno do zamku

należały. Do których tak przyszedł. Król nieboszczyk ś. pamięci Stefan, za pilnemi prośbami Jego Mości p. Ferensbeka, rozkazał nieboszczykowi p. Pękosławskiemu, aby temu Malcherowi gdzie w starostwie Felińskim, mil 7 od zamku, gdzie przy granicy, sive ex bonis caducis, sive ex regiis, in finibus Karkussiensibus vel Pernaviensibus cztery haki ziemie wymierzył. I widzieliśmy list ręką własną nieboszczyka p. Pękosławskiego podpisany i copią mandatu do pana Wojciecha Markowskiego, na ten czas w intirregnum na zamku Felińskim po śmierci p. Kazanowskiego i nad zołnierzmi starszego, w którym się frasuje, że temu Hilfrychtowi według pierwszego pisania swego czterech haków Arykuli i Kersekuli nie postąpił, i znowu p. Markowskiemu mandatem swoim rozkazał, aby mu te cztery haki ziemie, mianowicie te derewnie, puścił. On przyszedszy do possessyej tych wiosek, wyprawił sobie przywilej u Króla Jego Mości na nie, przyłożywszy w przywilej: nec non duos uncos, Kanacula dictos, a we wsi Kanakuli jest haków niemieckich siedm, uti in Revisione apparet, chłopów na nich ośm. Tak potym, mimo wolą Króla Jego Mości i p. komisarza wiele za mało uprosziwszy, molestował zamek Feliński, aby mu Kanakulę puścił. W tej Kanakule jest Lugas wardej, który wardejstwo wszystko, po lesiech na mil trzynaście, między błotami, po chłopu, po dwu zasiadło, sporządza, i wszystkie dani od nich wyciąga. Którego gdyby zbeł zamek, trudno by kto inszy w to potrafić mógł, gdyż tam czasu lata chłop do chłopa na niektórych miejscach ledwo piechotą dojść może, na koniu aż zimie. A ochraniając zamek tej Kanakule, że więtsza niż dwa haki, i dla tego wardeja, aby się przy zamku został, puścił mu kontraktem wioskę na to miejsce, Alakulę nazwana, chłopów 6. O czym świadczy pismo nieboszczyka tegoż pana Markowskiego, które ten Malcher przed nami produkował, i beł jej w possessyej ab anno 87 aż do Ś. Jana w roku niniejszym 99. Dopieroż teraz, wyniszczywszy ją i chłopy rozegnawszy, puścił zamkowi. A mając pretekst w przywileju na Kanakulę, porozumiał się z zamkiem, że mu ją zamek postąpił. W czym my bacząc variatią, a przypatrzywszy się wszystkim okolicznościom tej sprawy, wpisaliśmy do Rewizyej i Alakulę i Kanakulę, zachowawszy jeszcze Instigatorowi Króla Jego Mości o to prawem czynić, iż wiele zamało uprosił. Gdyż w Arykuli haków niemieckich 4,

a w Kersekuli 6, gruntu wszystkiego w objazd na mil pięć puszczej przedniej, w którym łąk tak wiele, gdyby je zrobił albo sprzątnął, bełoby siana stogów 200, z których przed tym wszystka prawie włość Felińska, oprócz Wastnmoyze siana miewała. A gdyby miał Kanakulę, miałby gruntu i z puszczą przedniejszą królewską, skąd wszystek ratunek drzewem wielkiem do budowania i naprawowania zamków, także tarcicami i dębiną, w objazd na mil jedenaście, tamże i żwierz wielki. Tamże przy mojzy zbudował młyn tarciczny, z którego znaczny pożytek ma: do Pernawy na morze, i do okolicznych ludzi tarcice wszelakie, biorąc za jednę gr. 5, 6, 7 i 10 za dębową. Jest przeszkodą wielką puszczom Króla Jego Mości. Potrzeba wczas temu zabieżeć, żeby tam i młyn tarciczny nie beł, a nakoniec dać mu odmianę gdzieindziej. Bo takowej puszczej, jaka jest Felińska, wszystka Estonia nie ma, której w przeszłych dziesiącileciech bardzo znacznie nadszarpano.

P. Balcer Markowski.

Wioski: Lear, chłopów dwa osiadłych, bobol jeden, Karemę, chłop jeden. Do tego sztuka ziemie pod miastem, nazwana Kuchmistrzowska, którą zawsze magistrowie do używania kuchmistrzom swym, gdyż oni sługom pieniędzmi służby nie płacili, podawali. A przy niem drugą sztukę, na której kapliczka Ś. Elzbiethy beła. Trzecią sztukę nad stawem zamkowym, nazwanem Świniem, do której się zamek przypowiadał, że mu należy. Ale się podobniejsza z Rewizyej pokazała, iż to grunt miejscki, i za czasem będzie li miasto do porządku swego przychodziło, słusznie by to miastu oddać dla wygonu. Te sztuki otrzymał po niejakim Wojewódzkim, burmistrzu Felińskim.

Tenże młyn Merth Melder dzierży, z którego płacono do skarbu K. J. M. Rptej po constitutiej anno 89 flor. 6 i wieprza.

Egerbard ab Olden.

Wioski Meczkul, Arenkul i Pisokul, iure feudi, de data Warssoviae, jednak przywilej z okienkiem, gdyż inszą ręką w przywileju napisano „Warssoviae in comitiis generalibus“ die 10 Martii anno 1589, i tu inszą ręką 1589, to „nono“ inszą ręką i inszym inkaustem pisano. Więc list p. Pękosławskiego anno 84, który prawo uznawał, tylko rozkazał puścić wioski dwie

do cognitiej przywilejów Assenkampowych na sejmie, a on sobie trzy uprosił. Do tego dispositia dawna magistrzowska tych dóbr na świeżym pargaminie napisana, i pieczęć świeżym woskiem pachnie. Co consideratione dignum est. Te dobra bely kiedyś zastawione u przodka tego in decem millibus marcarum rigensium.

Wsi, przed constitutią anni 1589 od zamku Felińskiego odeszłe.

Pan Symon Chrzanowski, żołnierz dobrze zasłużony.

Wieś, Kempe nazwaną, do zamku należącą, którą niekiedy Król teraźniejszy oddał beł p. Wojciechowi Markowskiemu, de data Opatoviae, 30 7-bris anno 88. Po tego pana Markowskiego śmierci odzierżał ją zaś p. Kruszyński, dworzanin Króla Jego Mości, od którego ten to pan Chrzanowski kupił i confirmatią dożywocia sobie i emerentiej Bartoszewskiej, żenie swej, de data Cracoviae, 5 Aprilis, anno 1595, zjednał.

P. Balcer Markowski.

Wieś Moyzykulę, w której beł folwarczek p. Kazanowski uczynił.

P. Łukasz Kiński, żołnierz po wszytkie expeditie za Króla Stefana zasłużony.

Wioskę Wanamoyzę, zdawna zamkową. Który ukazował mandat Króla Jego Mości Stefana do nieboszczyka pana Pękosławskiego, de data Grodnae, 3 Januarii anno 1586, aby mu haków trzy ziemie oddał, które się miały najdować pod Mikołajem Chrzanowskim, rotmistrzem K. J. M. pieszym, które gdy się u pana Chrzanowskiego nie nalazły, względem tego oddał mu pan Pękosławski, jako się z listu jego pokazało, tę wioskę Wanamoyzę, de data pod Blokhausem, ultima Novembris, anno 1586. Na co potym otrzymał conservatią Króla Jego Mości teraźniejszego, de data Grodnae, 3 Februarii, anno 1589, dożywociem.

Reymus z Felina.

Wioskę Arykiula, chłopów 7 albo ośm.

Marcus Puecki, Igowianin, tłumacz przysięgły Króla Jego Mości, zawsze przy komisarzach w Liflanciech.

Czasów wojennych przy nieboszczyku panu Pękosławskim i p. Kazanowskim, staroście Felińskim, rotmistrzu Króla Jego

Mości, zasłużony, którego często w śpiegi czasu wojny, gdzie beła potrzeba, używali. Dla której jego biegłości i przewagi, onego do herbu swego, gdyby beła śmierć niezakroczyła, jako o tym żołnierze sprawę dawali, p. Kazanowski przypuścić obiecał. We wsi Puecie, w której się rodził, za listem nieboszczyka pana Pękosławskiego, z łaski Króla Jego Mości, przywilejem lennem ma haków półtora.

Nie mniej też przez tę wszystką komisyą terazniejszą, po Estoniej przy nas tłumaczył. Uskarżał się, że tych haków półtora nie ma spełna według przywileju.

Tenże Marcus Puecki od Rachowskiego, żołnierza, kupił u Szarej wsi haków dwa.

P. Balcer Markowski.

Po Wojewódzkim ziemię Kuchmistrzowską, hak pod miastem; który hak ziemie za czasem się do miasta, iż jest miastu na wielkiej przeszkodzie, obrócić musi.

Wilhelm Bock, po niejakim Krystoffu.

Haki ziemie dwa i młynek za kościołem świętego Jana, które kiedyś trzymał Leonardus Winsse. Do czego się przypowiedział pan Aleksander Prądzyński, pisarz ziemski Pernawski, z prawem swoim od Króla Jego Mości i niemieckiem prawem Pletterberkowem.

Irzykowski.

Wioska Teyxth, trzy ćwierci, i młynik; od którego kupił pan Laskowski.

Jurek Świec z miasta.

Sztukę ziemie przy miejsckim gruncie ku młynowi wielkiemu, za prawem Plettembergkowem, a przywróceniem p. p. komisarzów anni 1582 i pana Pękosławskiego.

Fridericus Grunde.

Młyn od Wasthmoyze, nescitur quo iure. Jednakże z niego płaci na rok do zamku flor. 10.

Dobra niekiedy szlacheckie, na które jednak przywilejów starych nie widzielichmy.

Joannes Henigal, haków 2, wsi niewiedzieć jako je nazywać.

Pan Marcian Lipnicki, żołnierz stary, Seklermoyzę, hak. 5.

P. Jan Zdanowski, rotmistrz Króla Jego Mosci, hak ziemie Clauskien, niedaleko zamku.

Pan Nagórka, pachołek zasłużony, po Grotowskim Kukelmoyzę, haków pięć.

Eggertt von Olden z Felina, wioski Mexkax, Arenkul et Pizokul, chłopów 10, snaść po constitutiej.

Tych tedy i inszych obywatelów tractu Felińskiego, za jakiem prawem kto co dzierży, najdzie w Contentach Przywilejów Inflantskich. Tylko się tu pilnie, ile się wywiedzieć mogło, konnotowało, co od dóbr zamkowych przed constitutią i po constitutiej odeszło.

Na kościoły Felińskie.

Św. pamięci Król Stefan oddał Wrangielmoyzą, pół mile od miasta, cum omnibus ex antiquo pertinentiis, hak. 30. Puszcze na kilka mil, jezioro.

Observandum.

W starostwie Felińskim, tak przed constitutią, jako i po constitutiej, wiele dobr mere zamkowych za kaduki, ad male narrata, uproszono. Być to może, że się najdują drudzy poddani, których niekiedy słudzy magistrzowscy używali, ale magistrowie mieszkajac, albo contorowie ich obecznie na Felinie, sługom nigdy nie płacili, jedno po kilku chłopów do łaski, i wiele bez listów postępowali. Tak tedy terazniejszi possessorowie, gdy któremu z nich chłop powiedział, że tu Niemiec dzierżał, to już kaduk, a pisma żadnego niemasz, ani w Rewidowaniu Przywilejów Niemieckich.

[DYNEMBORK].

Ieronim Rogowski, woźny, z p. starościnej łaski dzierży pustowszczyzn 6, nazwanych Lingieniski; nic nie płaci, ale in futurum, po śmierci p. starosty teraźniejszego, ztąd ma być powinność, jaka z drugich pustowszczyzn.

Gart von Deniwarde.

Józef Stefanowicz, służeb pustych 3; z łaski i za listem pana starosty nie daje nic z tego.

Summa od bojarów przychodzi z jednego flor. 107.

O drugich dwu folwarkach, Sewern i Jacen, dał urzędnik sprawę, że do starego zamku Dynemborskiego poddani Sewerscy przyłączeni są, mieniąc, że ich więcej niemasz, jedno służeb 2.

A zaś od folwarku Jacen — gdzie przed Moskwą było służeb 45, jezior 12, pustowszczyzn 16, dym 1, z puszczą godną do towarów leśnych — mienił być teraz tylko służeb 2, do starego zamku przyłączonych.

Więcej ich być nie powiadał, mieniąc, że ludzie różni trzymają od wszystkich tych czterech folwarków nie mało — ani wiedzą za czem. A o pustowszczyznach też nam sprawy dać nie umiał, których jest niemało.

Barci było przedtem nie mało do zamku, które czyniły do 3 beczek, albo 4 miodu. Teraz czynią citra vel ultra 2, facit pudów 15 per fl. 1 — flor. 15.

Gruntów wspólnych od Lyzynga i od Jacenia, folwarków Dynemborskich, szerokością niemałą trzymał od Kethlera mistrza, za konfirmacyą Króla J. M. Zygmunta Augusta, lennem prawem, niejaki Enrych Groffenbrock. Po którego śmierci i po skończeniu tego lennego prawa, uprosił to sobie p. Jakub Sławęcki, człowiek zasłużony, któremu dotąd intromissyej nie dopuszcza żona pozostała tego to nieboszczyka Groffenbrocka.

Spławne cło z rzeki Dźwiny.

Osobliwie do zamku Dynemborskiego zdawna bierano i teraz biorą od płotów, drew, szkut i strugów ruskich, które Dźwiną w niz do Rygi mimo Dynemborgk idą, to jest: od płotów wszelakich, bądź... sosen, masztów, klepek, albo wańczosów, od każdego zosobna po flor. 10; od szkuty każdej flor. 10; od strugu każdego, co ze zbożem flor. 1. 26. 2; od każdego strugu, co z innemi wszelakiemi towary, albo czczo idą do Rygi i z Rygi, pamiętnego po gr. $^1/_2$.

Co wszystko czyni czasem na rok, jako dał sprawę podstarości Dynemborski, który to imieniem pana swego wybiera, plus minus flor. 800, a dobrych lat uczyni i do 1000 flor.

Jeziora i ich pożytki.

O tych już się wyżej wzmianka uczyniła, jako ich wiele do którego folwarku należy; tu się tylko generaliter wspominają.

Jest tedy ten zamek bogaty w jeziora, a pogotowiu i w ryby, albowiem ma łownych jezior, małych i wielkich, citra 40. W których, iż pan starosta nie ma niewodów swych własnych, tedy jednego bojarzyna na to obrał z jego statkami, który łowi zawsze, ale nawięcej zimie, a wszystkiego łowu połowicę bierze sobie, a połowicę panu staroście daje.

Na Wyżkach jeziór 4. — 1) Wyżki, wzdłuż na pół-mile, a wszerz na $^1/_4$. 2) Takie-ż. 3) i 4). — W nich leszcz dobry, szczuka, sielawa wielka, stynka i węgorz.

Pod Ejzynkiem: 1) Jezioro nazwane Siewior, na kilka mil wokoło. W nim szczuka wielka, leszcz bardzo dobry, okuń wielki i sielawa więtsza śledzia. Gdy połów bywa zimie, jeżdżą po ryby do niego z Wilna, z Brasławia, Połocką. Powiedano nam z strony, żeby czynić miało na rok citra vel ultra flor. 300 albo 400. 2) Ejzynek — mniejsze, na pół mile wzdłuż. Sielawa w nim wielka i inne ryby zwyż pomienione. 3) Lej. 4) Ordowa: takoweż. 5) Sawisz, nie wielkie, toni 9.

W inszych mało snaść łowią, iż mają zawady, a do tego błotne. Czynią na rok citra vel ultra fl. 500. — A wszakże, gdyby zamek swe niewody miał, tedy uczynią in duplo.

Gony bobrowe.

Iż to starostwo lasów i puszczy ma bardzo wiele, tak iż wszyscy chłopi po lesiech mieszkają, nakoniec i pola wszystkie zamkowe między lasami są, w tych tedy lesiech rzek i rzeczek, potoków niemało, w których bobry zwykły się chować. Tedy wzięliśmy tę wiadomość, że ich na rok ubijają nierówno po 30, po 40, aleśmy ich położyli na liczbie 20, kładąc każdego po flor. 4, uczynią flor. 80.

Może być, że pan starosta nie o wszystkich wie, gdyż tam nie mieszkiwa, ale urzędnicy lepiej wiedzą.

Puszcze i towary leśne.

Jako się wspomniało wyżej, że to starostwo wszystko prawie w lesiech, a w jeziorach zaległo, przeto lasów i puszcz ma bardzo wiele, drzewa do budowania godnego i towary leśne.

Jednak ich na pana starostę nie sprawują, ani drzewa i drew do Rygi nie spuszczają, tylko chłopi potajemnie w lesiech, za wiadomością tylko samych urzędników, smołą palą. I jakośmy wzięli wiadomość, że jej wypalają do piąci set beczek na rok, a potem każdą beczkę urzędnikom za gr. 15 przedają, oni zaś w Rydze za beczkę złoty biorą. Kładziem tedy ten prowent na flor. 200. — Popioły chłopi ukradkiem na swój pożytek palą.

Łosi ubijają do zamku na rok po kilka, a czasem i kilkanaście. Zwierz inszy w lesiech: ryś, kuna, świnia, niedźwiedź etc.

Dobra od zamku Dunemborskiego rozdane.

1. Folwark Lixnę Król J. M. Zygmunt August oddać raczył na wieczność nieboszczykowi p. Mikołajowi Talwojszowi, ze wszystkiem. Jako wiele do tego folwarku należało, wyżej się opisało. Majętność dobra, szerokość wielka.

2. Folwark Ruskone także Król J. M. August oddać raczył na wieczność panu Janowi Mączyńskiemu. Teraz już w czwartych ręku jest. Kupił ją niejaki p. Buthler, hetman Ks. J. M. Kurlandzkiego za 1200 talerów. Majętność bardzo dobra, bez której Dynemborkowi bardzo źle, ma commoditates wszystkie, jeziora wielkie i pożyteczne, puszcze, łowy etc., poddanych do 100. Podobno do kilkudziesiąt 1000 będzie stała, gdy się już prawem wiecznem ugruntuje.

3. Folwark Krasławkę także Król J. M. Zygmunt August w roku 63 na wieczność niejakiemu p. Michel Brunowi, kanclerzowi Ks. Kurlandzkiego oddać raczył.

4. Andryssowi Krapenbrokowi Król J. M. Zygmunt August roku 1571 oddać raczył na wieczność grunt w pewnych granicach, którym zajął służeb pustych 12.

Krystoffowej Wigantowej, wdowie, Król J. M. Stefan w roku 86 dożywociem jej samej oddać raczył grunt pewny, którym zajęła służeb osiadłych 6, a pustych 5.

5. Stanisławowi Nieździńskiemu Król J M., pan nasz teraźniejszy, Zygmunt Trzeci oddać raczył dwojgiem dożywociem jemu i synowi jego pustych służeb 4, a zagrodniczych pustowin 3. Już teraz syn jego dzierży.

6. Hanussowi Hambanowi Król J. M. teraźniejszy oddać raczył lennem prawem ziemię nazwaną Pikanowa, w pe-

wnych granicach, gdzie zajął służeb osiadłych 5, a pustych 6. Już teraz osadził.

7. Potomkowie Rydzewskiego służeb 40 za conservatią J. K. M. Pana naszego teraźniejszego.

A co się dotycze inszych ośm folwarków zadźwińskich, do zamku Dynemborskiego zdawna należących, to jest: Born, Eller, Laucen, Lasen, Bewer, Garcen, Dubno, Kurczna albo Kurszony— te wszystkie Król J. M. Zygmunt August w roku 62 Książęciu J. M. Kurlandzkiemu oddać i postąpić raczył.

Mistrzowie też Liflantscy rozdali przedtem Niemcom niemało dóbr zamkowych Dynemborskich, które i teraz dzierżą. I co się mogło dowiedzieć, to się tu napisało.

Arentho von Dalen, za daniną Hasenkampową, grunt, na którym ma mujżę, pasznią, służeb 6 i karczmę.

Tert Quernstejn od Kietlera jednę służbę i sztukę ziemie na wieczność.

Wilhelm Dannenbergk za daniną Hasenkampową sztukę ziemie.

Herman Schoderz, od Wilhelma Firstembergka grunt, na którym mujża, paśnia i służeb pięć.

Roman Niepietuszczy służeb 7, po niejakim Hermanie Koku. A Kok to miał za daniną Firstemberkową.

Johan Berkhorst, mojzę i służeb kilka, nescitur quo iure.

Paul Kuch, puszkarz zamkowy, na puszkarstwo sztukę ziemie.

Ernest Bandemir, mojze dwie i chłopów 6, de iure nescitur.

Teodoryk Berg, za daniną Firstemberkową, służeb dwie, mujżycę i paśnią.

Herman Telermann, za daniną Gallenową, mujżę, paśnią i chłopów 6.

Szczęsny Warpechowski, za przywilejem wiecznym od Magistra von der Borcha, sztukę jakąs ziemie na powinności 500 strzał na każdy rok do zamku robić, względem czego teraz płaci flor. 5. W co go panowie Komisarze anni 82 intromittowali: relinquitur circa hoc.

Herman von Olderbarmfeldt od zamku starego dzierży gruntu morgów 42, prętów 12, z łaski p. Żmójdzkiego nieboszczyka, albo pp. Rewizorów.

Krystof Wiganth, za daniną pana Chodkiewica, w okrąg na ośm mil ziemie. Lecz mu jej tak wiele zamek nie postąpił, tylko wzdłuż na półtory mile, a wszerż na milę. Ma na tem mujżę, paśnią, służeb 6 i pustowszczyzn jeszcze niemało.

Nikel von Saren; za rozkazaniem króla J. M. Zygmunta Augusta oddał mu nieboszczyk pan Talwojsz, starosta Dynemborski, sztukę ziemie zamianą za to miejsce, na którem teraz jest zamek Dynemborski nowy, prawem lennem. Na której ma mojzycę i chłopów 3. Na które miejsce miał zdawna przywilej Magistri von Galen—Leenrecht. Ma też na to i confirmacyą Króla J. M. teraźniejszego.

Lucia Horst Kroppenb... za daniną pana Chodkiewicza i confirmatią Króla J. M. dzisiejszego: mojzę, paśnią i poddanych pięć.

ZAMEK HELMETH.

Wszystek niemal z polnego kamienia murowany, wzdłuż więtszy, niźli wszerz. Z pola do niego wjeżdżając — brama murowana, na wierzchu piętr dwoje i drzewiana baszta zbudowana, gdzie strzelba stoi. Wrota w tej bramie dwoiste, na wielkich zawiasach, blachami żelaznemi mocno obite. Fórta w bramie z ryglem, z zasuwą, z zamkiem mocnym. Od tej bramy do drugiej bramy most na sklepiech murowanych, między ścianami murowanemi. Na tym moście izba drzewiana dla straży. Wrota zamkowe wtóre żelaznemi goździami nabijane, w nich fórta z zamkiem; drugi zamek także mocny z zasuwą u wrót. — W zamku po lewej stronie wchodząc izdebka murowana, z połapem; w niej drzwi na zawiasach, z klamką, z wrzeciądzem, okno z błoną i z kratą żelazną, piec prosty z kominem. Piwnica zapadła. Przy niej browar z kuchnią, murowany, drzwi na zawiasach. Po prawej ręce bramy wschodem na pierwsze piętro w boku komórka drzewiana, drzwi na zawiasach; nad nią druga murowana, gdzie działo stoi. Nad bramą komora murowana; z niej izdebka biała murowana, drzwi na zawiasach, piec prosty, okno sklanne, z kratą. Z tejże komory sień murowana z kominem. Z sieni izba wielka murowana, lecz połapu i dachu nad sobą niema. Czasu wojny szlachta dla siebie naprawowała. Tymże wschodem w lewo sala

niegdy była wielka murowana, w której okrom balek połapu niemasz, deskami kryta. Z tej sale w jednym końcu mały wschodek do sionki murowanej, drzewem przegrodzonej, nad bramą, gdzie działo stoi. Dalej komora z kominem murowanym. Z niej izdebka, w której piec prosty, błon dwie sklannych, drzwi na zawiasach. Z tejże sieni komora murowana. Z tej komory była izba wielka, ale wszystka upadła, jako i pod nią druga, co czasu wojny szlachta naprawowała. W drugim końcu sali sień, z której po prawej ręce strażnica murowana z oknami do strzelby. Po lewej ręce komora, drzwi na zawiasach, z której blankowanie wzdłuż przy murze idzie. Nad stajnią wielką, murowaną, w której około sta koni stawić się może, balki na dwoje piętra położono nowe i krokwy od końca do końca nowe postawiono, ale jeszcze połapu i przykrycia żadnego niemasz, tylko co blanki pomoszczono z końca w koniec. W końcu tej sieni komora murowana, drzwi do niej na zawiasach, schod do dolnego mieszkania. Nad tą komorą baszta drzewiana z okny we dwie ścienie zbudowana, gdzie strzelba stoi. Z tej sale pomienionej schodząc na średnie piętro, izba stołowa niemała; w niej okien 5 z błonami sklannemi, we trzech kraty żelazne, piec prosty. W kącie tej izby komora w drzewo murowana, okno w niej z błoną i z kratą, stoły długie dwa, zedlów 2, ławy w koło, drzwi 3, na zawiasach, z wrzeciądzami i z skoblami, Z tej izby stołowej izba murowana: w niej okien z błonami sklannemi 3, we dwu kraty żelazne, stół długi i zedel, ławy wkoło. W kącie komórka z desk, z której drzwi na dół do piwnice, piec prosty, komin. Z tej izby sień, w której komin murowany i ognisko w nim, okno z kratą żelazną. Z tej sieni po prawej ręce komórka, drzwi na zawiasach, okna 2 z błonami. W końcu tej sieni alkierzyk, w którym okien z błonami 2, kraty w nich żelazne. Z niego transit, drzwi na zawiasach, drugie drzwi na zawiasach i schod na dół do piwnice. Z tejże sieni izba murowana, w niej piec prosty, z kominem murowanym, z połapem, okien 2 z błonami, w jednem krata żelazna. Z niej tranzyt, drzwi do niego na zawiasach z hakiem. Z tejże sieni schod z poręczem na podwórze. Pod nim kleć do zsypywania zboża. Podle niej stajnia wyżej pomieniona, murowana, na 100 koni. W końcu tej stajnie mur pusty, w którym znać że przedtem dwoje piętro i mieszkanie było. Podle tego pustego

muru drugi taki mur pusty i tak wielki; ściany wszystkie całe, tylko balek i wierzchu niemasz. W końcu zamku przy ziemi stajnia murowana, ze wszystkiem naprawna na 12 koni. Z niej komora naprawna dla masztalerzów. Nad tą stajnią ganek z drzewa wiązany. Z ganku izba murowana: piec w niej prosty, drzwi na zawiasach. Z tej izby komora murowana, drzwi do niej na zawiasach. Z tegoż ganku wschod murowany na górę do piąci gmachów murowanych, z przegrodzeniem wpośrodku, w których połapy zwierzchnie walą się: okien w nich 9 bez błon, w sześci kraty żelazne. Po lewej ręce tymże wschodem do trzecich gmachów murowanych upadłych. Które wszystkie gmachy czasu wojny szlachta Helmecka z przodków swych dla siebie naprawowali, mianowicie: Jost Firstembergk, Aleff Anrep, Johan Stryck, Johan Anrep, Johan Ewerlagk Aderkas, Enrych Stryck, jako starzy ludzie o tem sprawę dali. Pod temi gmachami wszystkiemi kleć murowana, a podle rzędem kilka piwnic zapadłych. Podle tych piwnic komora przy ziemi zamczysta, drzwi na zawiasach. Podle piwnica zamczysta, drzwi na zawiasach. Dalej przy ziemi była turma murowana; nad nią dwoje piętr było mieszkania szlacheckiego, teraz mur pusty. Podle przy ziemi śpichlerz i stajenka murowana podle niego. Nad nią izba z komorą; w niej piec prosty, okien 2 z błonami sklannemi i z kratami żelaznemi, drzwi na zawiasach, z klamkami i z wrzeciądzami, stół, ławy wkoło. Podle zaś ku browarowi u brony dziedzińcowej dwie ścienie murowane wzdłuż na 16 sążni; mogłaby być stajnia, albo cyjghaus, albo i mieszkanie z tego. Przy jednej ścienie fórta drzewiana, nowo zbudowana, w której na murze działa stoją. Tamże przy murze łazienka ze wszystkiem naprawna; izdebka z sionką przed nią, drzwi 4, do sionki, do łaźnie, do izdebki i do komory. W izdebce 2 okna z błonami sklannemi i z okiennicami, deskami kryta; w niej piec i ławy i stolik. Studnia w podwórzu.

Armata Helmetska.

Falkonetów śpiżanych wileńskiéj roboty 2; kół 4 okowanych niedostawa. Kula do nich waży ℔ $1\frac{1}{2}$.

Falkonetów żelaznych 8; kula do nich waży ℔ $1\frac{1}{2}$.

Serpentyn śpiżany 1; kula waży ℔ $\frac{1}{2}$.

Falkonet śpiżany w łożu okowanem 1.

Falkonet śpiżany na śrubie 1; kula waży ℔ $\frac{3}{4}$.

Falkonet żelazny na śrubie 1. Śmigownic żelaznych z haki 9. Hakownic w łożach 2. Hakownic 2 śpiżanych niedostaje; dał sprawę pan Stancel Nunhart, że je K. J. M. darować raczył staroście Helmetskiemu, bratu jego Piotrowi.

Prochu działnego beczek 4. Kul żelaznych, co ważą po ℔ 7 jest 100. Kul falkonetowych żelaznych ołowem polanych 100. Hakowniczych kul 60. Form śpiżanych do falkonetów 3.

Kościoły.

Tych w rewizyej anni 90 napisano 2: jeden murowany niemiecki, a drugi mały kościołek łotewski, też murowany. Lecz w rewizyej tamtej nie dołożono, jeśli te kościoły obadwa są na gruncie zamkowym K. J. M. Bowiem teraz przed nami z strony tego kościołka jeden szlachcic na imię Ewerlacken uczynił protestacyą, powiadając, że ten kościołek jest jego własny, na własnym gruncie jego, z przodków jego i był zawsze i teraz jest w dzierżeniu, co mu i poddani zamkowi przyznali. O prowentach tych kościołów nie mogliśmy się nic pewnego dowiedzieć, iż tam dawno haeresis nastąpiła, zaczem i chłopom, którzy i głupi są i źle wierzą, już z pamięci wyszło. Jest wprawdzie ziemie kościelnej hak 1, na którym trzech chłopków ubogich siedzi, a ostatek minister na folwarczek orze, łąkę też ma na 2 stogi siana. O więcej ziemi poddani sprawy dać nie umieli. Pisze w rewizyej napierwszej Iflantskiej anni 82, że ta porochia była Karkuskiej filia i przeto tu z Karkusu wikaryjemu dawano kilmatne. Zdawna poddani zamkowi po jednemu kilmatu zboża dawali i po dziś dzień dają ministrowi. Także i szlacheccy zdawna byli dawać kilmatowe. Dawano też przedtem za Mistrzów na księdza niemieckiego: z zamku marc. rigen. 50, a tota nobilitate marc. rigen. 100, ab oppidanis marc. rigen. 30.

Te kościoły obadwa przez Moskwę spustoszone. Minister przy nich na kościelnej ziemi mieszka, kiedy niepogoda, tedy w izbie swojej każe. Jednak kościół ten słusznie równo z inszemi ma mieć opatrzenie, gdyż ludzie jako bydło mieszkają, bez spowiedzi i sakramentów z świata schodzą.

Apparaty kościelne; snaść przez szlachtę pokupione.

Rewizorowie pierwsi in anno 82 zarazem po recuperacyej napisali:

Naprzód, kielich srebrny pozłocisty, od szlachty kupiony; dwa lichtarze cuprea. Lagena stannea, niekościelna, Ewerlakowa własna. Ornat złotogłowy wielki i alba.

Miasteczko przy zamku Helmetskim.

Chałup wszystkich pospolitych 11. Według rewizyej anni 90 było ich 19.

Na co p. Nunhart dał sprawę, że tu pod zamkiem szlacheckie karczmy były, których iż nie chciał dopuścić p. starosta, znieśli je.

Powinności snaść żadnych nie czynią, tylko czasu potrzeby do zamku się stawić powinni.

Karczma nowa, wielką, przed zamkiem, w której piwo zamkowe szynkują. Czyni do roku flor. 16.

Folwark zamkowy.

Tylko jeden. W nim izba biała, komórka, przed nią sień. W sieni mała komórka. Ryj do młócenia zboża 3, jedna z nich bardzo zła.

Obora. W niej chlewów 6. Bydło: krów pięć, byków 2, owiec starych 13, baran 1, jagniąt 2, świń pospolitych 21.

Do tego folwarku pola troiste gruntu przednie dobrego.

Wysiano na tegoroczną crescentią:

Żyta purów ryzkich 105. Kładąc urodzaj w pięcioro, czyni purów 525, z których defalkowawszy na wysiewek piątą część, purów 105, zostanie na przedanie purow 420, każdy według taksy szacując per. gr. 20, facit flor. 280.

Jęczmienia purów ryzkich 76; kładąc tak urodzaj w pięcioro, czyni purów 380 — defalkowawszy na nasienie purów 76, zostanie na przedanie purów 304, per gr. 18, facit flor. 182.12.

Pszenice purów ryzkich 6: kładąc urodzaj we czworo, czyni purów 24 — defalkowawszy na nasienie purów 6, zostanie na przedanie purów 18, per gr. 20, facit fl. 12.

Owsa purów ryzkich 71: kładąc urodzaj we czworo, czyni purów 284 — dedukowawszy na nasienie purów 71, zostanie do przedania purów 213, per gr. 12, facit fl. 85.6.

Tatarki, grochu, konopi ani lnu snaść nie siewają.

Siana ukosywają stogów 14, w każdym po wozów 15, facit wozów 210, per gr. 8, facit flor. 56.

Summa za zboże i siano z tego folwarku czyni flor. [615.18].

Młyn i staw pod zamkiem.

Tylko jeden na tej dzierżawie na rzece żywej, ustawicznie wody dosyć ma. Czyni na rok mieszanego zboża od chłopów purów ryzkich 53 z plewami, a odpędziwszy plewy, zostanie chędogiego zboża purów $25\frac{1}{2}$. Rachując każdy pur per gr. 20, facit flor. 17.

Od słodów by też co miało czynić, ale nam o tem nic nie powiedziano.

Włość do tego folwarku.

Do którego jest kubiestw, albo wójtostw troje.

Pierwsze kubiestwo Ryllowe.

Poddani pod zamkiem:

	Haki
Walkiepe Jak	$\frac{1}{8}$
Ryll Sinn	$\frac{1}{8}$
Telwest Janus	$\frac{1}{2}$
Wirik Tenis	$\frac{1}{2}$
Samlik Hermen	$\frac{1}{2}$
Facit haków $1\frac{3}{4}$.	

Kiernyzel.

Mokis Tus	$\frac{1}{2}$
Tormkiess Tuss	$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$
Tornikus Kieryk	$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$
Sekla Marcus	$\frac{1}{2}$
Udze Paul	$\frac{1}{2}$
Kerepe Tuss	$\frac{1}{2}$
Rune Peter	$\frac{1}{2}$
Szurepe Marcus	$\frac{3}{4}$
Pilli Jak	$\frac{1}{2}$
Neppell	$\frac{1}{4}$
Facit haków $4.2\frac{1}{2}$.	

Kilauzen.

Kierma Tocz	$\frac{1}{4}$
Kulia Ann, Arwe Jak, Lank Hans	$\frac{1}{4}$
Russe Jak	$\frac{1}{4}$
Kurty Pep	$\frac{1}{4}$
Kapun	$\frac{1}{8}$
Kiernik Sim	$\frac{1}{2}$
Welkiest Ann	$\frac{1}{2}$
Penig Jurgen	$\frac{1}{2}$
Reszt Marcus	$\frac{1}{2}$
Peni Janus	$\frac{1}{2}$
Tolsy Jak	$\frac{1}{2}$
Tamesth Marcus	$\frac{1}{2}$
Tamesth Peter	$\frac{1}{4}$
Bobol Sarle Macz	
Facit haków $4\,3\frac{1}{2}$.	

Petrakula.

Hesz Andryss	$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$
Kubies Rylle, wójt	$\frac{3}{4}$
Pikoth Jurgi	$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$

	Haki
Auso Ann	1/4 1/8
Animensz	3/4
Tykuth Simi	1/4 1/8
Raucep Ann	1/4 1/8
Teder Ans	1/4 1/8

Facit haków 3.3.

Morzelkula.

Raucep Tomas	1/4
Kawer Macz	1/4
Wastallo Hen	1/4 1/8
Tomas Roncz	1/4
Hosz Simi	1/4
Surpe Hanus	1/4 1/8
Heasth Marcus	3/4
Heasth Ann	1/2
Lauryk Wardey	1 1/2
Tomas Deispasz	1/4 1/8
Rade Menis	1/4 1/8

Facit haków 5.

Summa w tem kubiestwie: haków n⁰ 20, poddanych n⁰ 49, bobol n⁰ 1.

Pod kubiessem Jauszem.

Naps.

Heneksty Jak	1/2
Pecze Mik	1/2
Kalme Cimi	1/2
Wastentallo Hann	1/2
Kiwinaklen Pep	1/2

Facit haków 2 1/2.

Humelwaka.

Losze Mik	1/4
Liwak Rykanth	3/4
Pelle Janus	1/2
Wallust Macz	1/2
Tec Peter	1/2
Junke Mac	1/2
Wozmier Anrus	1/2
Pongiellest Herman	1/2
Wanty Kieryk	1/4
Wiremegi Mik	1/2
Kuskier Kieryk	1/2
Rauczkien	3/4
Pere Wolmer	1/2
Kiwi Michell	1/4 1/8
Kala Macz	1/4
Penze Willem	1/4
Pencze Willem	1/4

Facit haków 7.1/2.

Jaggiwicz.

Henki Kieryth	1/4
Menik Mik	1/2
Punes Janus	1/4 1/8
Werge Cimi	1/4 1/8

Ludy Andryss, bojarzyn jeden za wszystko na rok płaci fl. 20.

Facit haków 1 1/2.

Manikiella.

Halsze Kieryk	1
Jasz Kubias	3/4
Claus Illepall	1/2
Rige Paupe Cymi	1/2
Muce Berelth	3/4
Arro Meiusz	1/4
Halse Szurepep	1/2

	Haki	Janemeckula.	Haki
Wejki Pep	1/4	Meczkuk . . .	1/4 1/8
Simi Kiesteno . . .	1/4	Raube Pec	1/4
Pere Laur	1/8	Mulik Tuss	1/2
Werelle Kierte . . .	3/4	Mady Ann	1/2
Dethmer Kierte . .	1/4	Sex Andryss . . .	1/2
Kierthe Marcus . .	1/4	Rauden Anni . .	1/4 1/8
Raucep Tomas . . .	1/4	Rauden Cimi . .	1/4 1/8
Meier Jak	1/4	Harippe Kieryk . .	1/2
Mike Mik	1/4	Pelle Anni	1/2
Sarwik Meusz . . .	1/4	Justi Janus	1/2
Kullkienie	1/2	Pesse Andrys . .	1/2
Facit haków 7.2 1/2.		Facit haków 4.3 1/2.	

Summa w tem wardejstwie: haków n⁰ 23.1 1/2, poddanych 55.

Trzeci wardej Thomas.

Kaleskuivekille.		Klokenslegier.	
Kapa Han	1/2	Tulle Lodwik . . .	1/4
Jokob Kok	1/2	Keke Jak	1/4
Pawe Laur	1/2	Bruer Merth . . .	1/4
Iurgien Kangier . .	1/2	Polest Andryss . . .	1/4
Urbesth Anni . . .	1/4	Rebbel Marth . . .	1/4
Tolke Jak	1/2	Kunke Meius . . .	1/8
Puste Pipe	1/2	Frejdese Hagen . .	1/4
Mulisth	1/4	Meje Anne	1/4
Silther Attendrymitt .	1/2	Slachter Peter . . .	1/8
Tempe Jak	1/2	Bobole:	
Nerge Andryss . . .	1/2	Hendelein	
Kurwicz	1/2	Claus An	
Swiecie Andryss . .	1/2	Kam Noll	
Bobol: Wolkusth . .		Puzep Peter	
Facit haków 5 1/2		Facit haków 2.	

Tenże karczmę dzierży, piwo z zamku na wyszynk bierze; może wyszynkować na rok beczek 30 — uczyni flor. 10.

Summa w tem kubiestwie: haków n⁰ 7 1/2, poddanych n₀ 23, bobolów n⁰ 5.

Summa summarum we wszystkiej dzierżawie Helmethskiej: osiadłych haków 50.1 1/2; poddanych 127; bobolów 6.

Powinność tych poddanych.

U każdego chłopa karbują zboże. Które karby z jednego uczyniły w roku teraźniejszym 1599: żyta purów ryzkich 422, jęczmienia purów 366.

Co weryfikując z rewizyą anni 90, nalazło się tam dobrze więtsze karbowanie, to jest żyta purów 602, jęczmienia purów 381. Więc i do tego po owej rewizyej przyłączył pan dzierżawca przez prawo do zamku poddanych 23, z których słusznieby się była miała znaczna aukcya prowentów pokazać. I widząc rzecz być wątpliwą, przy rewizyej pierwszej (choć na on czas, gdy się odprawowała, nie było tak dobre gospodarstwo, jako teraz jest) zostaliśmy, a względem tych 23 poddanych po rewizyej do zamku przyłączonych, to co się u nich karbowania nalazło, przyłożywszy, tak kładziemy:

żyta purów ryzkich	714	per gr.	20	facit flor.	476	Totius facit flor. 897.6
jęczmienia „	492	„	18	„ „	295.6	
owsa „	315	„	12	„ „	126	

Do tego. Z haku każdego czynszu per gr. 24, facit flor. 40.9.

Każdy chłop:

Barana, albo gr. 18, uczyni baranów 126, per. gr. 18, facit flor. 75.18
Lnu pud 1, pudów 126, per gr. 20 facit . . „ 84
Grochu siek 1, facit purów 21, per flor. 1, facit . „ 21
Kurów po dwojgu, facit kurów 252, per gr. $1^1/_2$. „ 12.18
Jajec po 10, facit kop. 21, per gr. 4 . . . „ 2.24
Siana wóz 1, facit wozów 126, per gr. 8 . . „ 33.18

Chmielu daje każdy czwartą część urodzaju swego. Dostawa się go pudów 15, per g. 20; flor. 10.

Miodu, którzy pszczoły mają, od pnia ℔ 3; dostawa się go pudów 8, per flor. 1 — flor. 8.

Wieprzów karmnych wszystka włość spólnie daje n⁰ 5, per fl. 2.15, facit fl. 15.

Wołów także wszyscy n⁰ 6, per flor. 6 — flor. 36.

Summa za te wszystkie powinności przychodzi flor. 338.27.

Drew z haku sążeń 1 do zamku wystawują zimie.

Roboty robią z ćwierci po jednemu, od rana wtorkowego aż do wieczora sobotniego: do żniwa dwojgiem. Także też i z pół haku i z haku, według możności poddanych.

Na urzędnika każdy chłop daje pur owsa 1. Snaść i coś więcej dawają, ale się wiedzieć nie mogło.

Służkowie przysięgli Niemcy. Kowal Śluk ma pod sobą ziemie hak 1, Dyrych Hassowi potomkowie haku $^3/_4$, Gierth Thymmerman haku $^1/_4$. Ci nic nie płacą, tylko w zamku służą i jeżdżą, gdzie ich posyłają.

Summa summarum wszystkich a wszystkich pożytków zamku Helmethu czyni flor.

Co od zamku Helmethu oddano.

Niemało wsi nie dostawa, które zdawna do zamku należały. Wszakże szerzej opisane są w rewizyej anni 1582, i inwentarz Magistrzowski onych jest przy p. Nunharcie, dzierżawcy teraźniejszym Helmetskim, któregośmy od manus mieć nie mogli.

Christianus Schreffer, minister Derpski, od króla ś. pamięci Stefana miał dożywociem chłopów 7, które zaś przedał.

P. Łukasz Ruskowski, rotmistrz Króla J. M., wioskę zamkową Megiess, chłopów 7, od Króla Stefana sobie i żenie dożywocie.

Maciej Bronikowski, za cessyą Wojciecha Gronowskiego mojzę Ilempus; już teraz w czwartych ręku jest, u jakiegoś kupca ryzkiego.

Gierth Strych wioskę Petrikulę od Króla Stefana, chłopów 10; do tego sztukę jakąś ziemie, na której ma mojzę we wsi Morzel.

Joachim Wernik we wsi Kilhausen na gruncie zamkowym ma mojzę, do niej wioskę rzeczoną Gienc: wszystkiego i z mojzą haków 10.

Leperth Thepil: haków $2^1/_2$, Phiľens nazwane, dożywociem od Króla Stefana.

Hans Duncker Leymann, za prawem Plattembergkowem 2 sztuki ziemie, łączkę, i z domem pod zamkiem, iure feudi. De data Wolmariae, Sabbato post Conversionis Sancti Pauli 1533. Na powinności do zamku służyć.

Jan Dziatkowski, wieś Adzygier i mojzę, chłopów 12, za pozwoleniem K. J. M. póty, póki mojzej Sierstenowej i ze wsią Zewigall, którą od Króla J. M. uprosił, prawem nie dojdzie. Tej iż nie doszedł, w possessyej jest tej Adzygier do żywota.

Jeziora.

Jezioro jest jedno półtory mile od zamku, W e z e r nazwane, na poły z Karkussem. Którego pan Farensbek broni, a dawali szlachcicy Helmethcy i poddani starzy sprawę, iż zawsze z zamkiem Karkuskim spólne bywało.

Drugie jezioro R u s s j a r w e rzeczone, także na poły z Strykmojzą.

Insze dwoje maluśkie, niepożyteczne, tylko konopie w nich moczą.

Do tego w wielkim jezierze Tauruskiem za Magistrów Inflantskich miewał też zamek Helmethski pewne miejsce swoje, H u m e l nazwane, co też ciż świadkowie przyznawali. I był go już teraźniejszy dzierżawca w possesyej, lecz go zaś pan Farensbek broni.

Puszcza.

Tej opisano w pierwszej rewizjej anni 90 na dobrą milę, lecz dali poddani sprawę, że ją odejmują do Hermessu i bronią im z niej drzewa wszelakiego używać. Uskarżali się, że w tej dzierżawie do budowania i jednego drzewa niemasz, prosząc, aby im do rozgraniczenia między tymi zamki Helmethem i Hermessem w tych lesiech, o które kontrowersya idzie, wolno było drzewa do budowania i poprawy chałup swych sposabiać.

IBERPOL.

Zamek niegdy mistrzowski, na którym teraz starostą p. Wawrzyniec Rudomina, Litwin.

Zamek na skale nizkiej, w kwadrat murowanej, nad rzeką Połczówką, który przed tym wszystek beł wygorzał; około niego przekop zalazły, nie wiele w nim wody. Wjazd do niego; wartownia drzewiana, deskami nakryta; wrota dwoje proste na kołowrotach, w nich fórtka na zawiasach żelaznych z ryglem żelaznym i z kłódką, z zaporą z kunami trzema i z kłódką, nakrycie niedobre. Ognisko wedle ściany w kącie murowane. U drugich wrót tamże kuną żelazną zapora przybita, a drugą zamykają. Ku

przygródkowi od tej wartowniej idąc, most drzewiany aż do bramy murowanej przez przykop zalazły, z poręczem po obudwu stronach, około którego z obu stron stakiet drzewiany od wachtownie aż do murowanej wieże, a po drugiej stronie aż do muru zamkowego przywiedziony. Wchodząc w bramę murowaną do przygródku, w niej dwoje wrota drzewiane sowite i dwoiste, jedne za drugiemi, w temże murze, na zawiasach żelaznych miąższych troich, a tak w obu połowicach zawias sześć i do tego jeszcze blachami trzema rzędoma przepasane i przybite z kłódką i z skoblem gwoździami żelaznemi niewielkiemi rzadko nabijane. U tychże wrót zapora drzewiana z kuną żelazną, blachą obitą, do zamykania, która w mur wchodzi. Item krata drzewiana miąższa nad tąż bramą dla zapuszczania w słupiech miąższych okrągłych. Drugie wrota tamże dwoiste futrowane, z ryglem żelaznym, z kłódką płaską, na zawiasach troich. Od tejże bramy idąc ku wieży spustoszałej, izbice albo fassowanie przy murze po obu stronach roboty moskiewskiej. U tej wieże spustoszałej wrota dwoiste na biegunch. Ta wieża jest murowana, miąższa, szeroka, piętra żadnego w niej niemasz. Przy ziemi dziur pięć w murze dla strzelby. Na niej nakrycia niemasz. Wschód długi do tej wieże. W pośrodku tego wschodu dziura dla strzelby w pole. Wyższej w tej wieży są trzy dziury dla strzelby. Po lewej stronie, idąc do przygródka, dwie ściany wysokie murowane i szczyty wysokie dwa murowane. Pod jednym szczytem wrota do przygródku na biegunach bez zamknienia. W boku jednej ściany dziura dla strzelby. Po lewej stronie za ścianą pomienioną gmachy zapadłe i piwnice pod nimi, ściana tylko jedna stoi, a druga zawalona niecała. Tamże w końcu tych zawalonych gmachów jest komórka, albo turma, u której drzwi bez zamknienia. Podle tych obalonych gmachów dom drzewiany od Moskwy zbudowany, deskami nakryty. W tym domu wachtownia i dwie okna w niej; piec czarny, drzwi na biegunach, wrzeciądz i skobl u nich, ławy po obu stronach, naprzeciwko izba czarna albo piekarnia, w której piec dla chleba pieczenia; okna cztery, stół jeden wielki, ławy wkoło. Stępa tamże dla tłuczenia wszelakiego nasienia, drzwi na biegunach u piekarniej i u sieni. Tamże w sieni przy jednej stronie spiżarnia dla chowania żywności, mąki, chleba; [drzwi] na biegunach, z skoblem, z wrzeciądzem i z kłódką. Tamże w sieni,

gąsior drzewiany, w który sadzają chłopy. Za tąż piekarnią kuchnia nowo zbudowana z laszczek brzozowych między łaty i chróstem z boków ostawiona, na czterech słupach drzewianych okrągłych. W niej ognisko wielkie dobre, stół wielki długi, ławka przy ścienie dranicami nakryta. Wedle niej piwnica murowana spustoszała bez drzwi; za tą piwnicą mur, niemal wszystka strona do połowice zbita. Za tą stroną stakiet tynem obwiedziony, a za stakietem przekop zalazły, wody w nim trocha. W kącie tego muru stłuczonego wachtownia na wierzchu, do niej wschód z poręczem, pomost, a do niego wschód drugi. Po drugiej stronie zamku, po lewej stronie, idąc od kuchniej, domek murowany nad piwnicą. W nim izdebka, okno jedno i błona śklana, komin murowany nad dach wywiedziony, stolik jeden, ławka jedna, drzwi na zawiasach z klamką żelazną i z wrzeciądzem i z skoblą. Piec w niej biały z prostych kachli. Szafka za piecem w murze bez drzwiczek. Przeciwko tej izdebce komora drzewiana, okno w niej jedno, stół jeden, ławy po stronach, drzwi na zawiasach, skobl, wrzeciądz u nich i kłódka. Między temi sionka bez drzwi, a do niej z dworu wschód z poręczem. Pod tą izdebką piwnica murowana sklepista. Po tejże stronie idąc gmachy spustoszałe przy murze w koło opadłe, także i na dole, gdzie piekarnia beła. Pokrycie słomiane jest z przodku, a we środku niemasz. Dalej tamże ku kątowi we szrodku dwa śpichlerze jeden na drugim, drzwi u niego z skoblą i z wrzeciądzem. Wedle tego drugi śpichlerz nowy, jeszcze niedobudowany; w nim dwoje piętra nowe, słomą nakryte. U tych obu śpichlerzów drzwi na zawiasach, a przed nimi wschód i pomoszczenie drzewiane. Po drugiej stronie na zachód słońca wozownia niedobudowana, słomą nakryta. Stajnia słomą nakryta przy murze, w której mogą się stawić koni 30, — z drabinami, z żłobami i przeworami. Wrota dwoiste na skrzypicach. Przeciwko tej stajni mastalarnia dla masztalerzów, w której jest izdebka, piec prosty, błony w oknach dwie śklane, stół jeden, ławy po obu stronach, drzwi na biegunach. Wedle niej komórka z okienkiem, drzwi na biegunach, skobl i wrzeciądz u niej. Komin z drzewa sklepisty nad dach niewywiedziony. U tej sionki drzwi na biegunach. Po tejże stronie, idąc ku kątowi, baszta na murze, wywyższona nad mur, niemała, do której jest wschód. Pod tą basztą jest sklep ciemny

na dole, wyższej drugi sklep nad nim, a między nimi jest śpichlerz z półapem, a na przodku śpichlerze dwa jeden na drugim, słomą nakryte; w kącie samym jest komórka zbudowana przy murze. Item na północy przy samym kącie łazienka, drzwi u niej na biegunach, sionka przed nią bez drzwi. Przeciwko tej łazience — izdebka, w niej: trzy okna z błonami śklanemi, stolik jeden, ławki dwie, drzwi na biegunach z skoblem i z wrzeciądzem, w niej pieczyk prosty biały, sionka—w niej okno, z tej sionki komórka, drzwi na biegunach z skoblem, z wrzeciądzem, okienko proste. Podle tej izdebki domek, w którym dwie izbie stare moskiewskie, jedna przeciw drugiej; w jednej okna trzy z błonami śklanemi, stoły dwa, ława po jednej stronie, drzwi na zawiasie jednej, piec prosty biały; w drugiej izbie piec polewany, stary, zielony; wedle pieca komin murowany nad dach wywiedziony; trzy okna z błonami, a dwie okna bez błon, moskiewskie. Z tej izby komórka stara, drzwi na zawiasach z skoblem i z wrzeciądzem, ławy po obu stron i okno w niej; z niej komórka potrzebna. Drzwi u tej izby na zawiasach z skoblem i z wrzeciądzem i z klamką. W obu izbach kominy murowane, jeden tylko nad dach wywiedziony. Item komórka moskiewska przy murze ze wschodem brzozowym i z poręczem, deskami kryta; wedle niej nowy zrąb niedobudowany — z komorą, jeszcze niepokryty. Item ogródeczek niewielki dla ziół. Item studnia murowana z głazowego kamienia, naprawna, na dwa chłopy do wody. Wieżyca o sześciu słupach, dachem nakryta, nad nią cembrowanie ku wierzchu zrobione i koło na żelezie na linie zawieszone. Item we szrodku kościołek niezły, w którym jest jeden ołtarzyk murowany, okien sześć, w których błony śklane cztery i ławek niemało po obu stronach, pawiment w nim z delów i dwie hantabie żelazne, desckami nakryty. Przed kościołkiem pomost. Około kościołka cmintarzyk lasckami ogrodzony. Item szpichlerze dwa, jeden na drugim, blizko dziecińca, deskami kryty, wschód do nich.

Dzieciniec.

Do niego wchodząc, wrota drzewiane na biegunach z zaporą, z kuną i dwiema skoblami. Brama sklepista, pod tąż bramą po lewej stronie komora albo spiżarnia, w niej okno z błoną śklaną, drzwi na biegunach z skoblem, z wrzeciądzem i z kłódką. Item piwnica sklepista pod izbą wielką stołową, drzwi na zawia-

sach z skoblem, z wrzeciądzem i z kłódką, okno jedno w niej. Druga piwnica wedle tej, drzwi na biegunach z skoblem, z wrzeciądzem i z kłódką. Z tej piwnice druga piwniczka sklepista bez drzwi. Item po trzeciej stronie sklep nadolny dla chowania jarzyn, drzwi na biegunach, skobl z wrzeciądzem. Dalej idąc po tejże stronie kuchnia drzewiana stara, drzwi na biegunach, okno z okiennicą, ognisko w niej zgniłe. Z kuchniej jest komórka ślepa, drzwi do niej na biegunach. Z tej kuchnie jest sklep spustoszały bez drzwi, gdzie przed tym piekarnia i browar bywał. Wedle tego sklepu jest drugi sklep nakształt piwnice, barzo nizki, w nim dwoja przegroda, drzwi na biegunach z skoblem i z wrzeciądzem i z kłódką. Item piwniczka mała sklepista, drzwi na zawiasach z wrzeciądzem, z skoblem i z kłódką. Wtóre piętro w dziecińcu. W nim dwa wschody do ganków z poręczami. Ganek około opierzony deskami i gontami pokryty. Od bramy począwszy izdebka mała, w niej dwie okna z błonami śklanemi. W tej izdebce troje drzwi na zawiasach z wrzeciądzami i z klamkami i z zamkami. Z tej izdebki kownata pod wielką wieżą, w niej też okien dwie z błonami, tamże potrzebna komórka i drzwi na zawiasach. Item z tejże kownaty drzwi na zawiasach z klamką i z zamkiem do izby stołowej, okna dwie z błonami śklanemi, szafki dwie w murze, stół wielki jeden, komin murowany niewarowny. Wedle tej kownaty izba wielka murowana sklepistá, w niej dwie okna z błonami śklanemi, w niej piec polewany zielony, w drugim kącie jest komin murowany, stół długi i drugi mały, ławy około, służba drzewiana, w niej szafka na zawiasach żelaznych z drzwiczkami. U tej izby stołowej drzwi na zawiasach z klamką i z haczkiem, z wrzeciądzem żelaznym. Item wschód do miejsca potrzebnego na ganku z poręczem, drzwi na biegunach z drewnianą klamką. Przed tą izbą sklep sklepisty, w nim dwie okna, w jednem krata żelazna, drzwi do niego na zawiasach, z zamkiem, z handthabą i z wrzeciądzem. Sionka sklepista, u niej drzwi na zawiasach. Z niej wychodzić na ganek, na którym stół długi, wielki jest i ława jedna. Item sala, gdzie kościół przedtym beł, wielka murowana, półapem położona, w niej okna trzy z błoną śklaną jedną, w drugiej niemasz błony, w trzeciej połowica z kratami żelaznemi. W tej sali dwa stoły i ława długa po jednej stronie, szafek cztery w murze bez drzwiczek, drzwi

u tej sale na zawiasach z haczkiem zewnątrz i z skoblem i z wrzeciądzem. Podle tej sale drzwi na sklepienia zamkowe, gdzie tam na różne miejsca są trzy wschody. Te drzwi na biegunach, przez które do zegara chodzą, który jest w komórce na murze postawionej, a dzwon, co godziny wybija, w małej wieżyczce nad tąż komórką naprawny, a drugi dzwonek zamkowy pod tąż komórką, u którego powróz aż na dół wisi. Mur po tej stronie miąższy na dwie sążni, w którym pod dachem są trzy dziury do strzelby. Po drugiej stronie jest wschód na wieżę wysoką, w której jeszcze niemasz żadnego piętra, tylko w samym wierzchu tramy zawleczone dla półapu, w niej jeszcze wierzch nie nakryty, tylko krokwy i wiązanie postawione. Item wschodek przeciwko temu co do wieże, jest tam komora sklepista z jednym oknem bez błony dla chowania mięs i innych rzeczy. Po czwartej stronie od przyjazdu izba sklepista niemała, do niej drzwi dwoje na zawiasach, jedne z wrzeciądzem bez skobla z hantabą jedną i z haczkiem dla klamki, drugie drzwi też na zawiasach z klamką i z haczkiem i z zamkiem wewnątrz i haczek dla zawierania wewnątrz. Okien w tej izbie trzy z kratami żelaznemi i z błonami śklanemi. W tej izbie alkierzyk i szafka w nim, drzwi na zawiasach z skoblem i z wrzeciądzem. Piec w tej izbie zielony polewany z kominem murowanym. Stół jeden, ława po jednej stronie. Z tej izby sklep murowany, w nim jest komin murowany, w tymże okna dwie są z błonami śklanemi i kratami żelaznemi, w jednym oknie pół błony; tamże komórka potrzebna, do której drzwi dwoje dobre na zawiasach, u pierwszych wrzeciądz bez skobla, u drugich wewnątrz haczek żelazny z skobelką do zawierania; tamże w tem sklepie szafa i drzwiczki na zawiasach z zamkiem; u tego sklepu drzwi na zawiasach z zamkiem, z handthabą, z wrzeciądzem i z haczkiem. Z tej izby izdebka murowana z półapem, nad bramą, do niej drzwi troje: pierwsze z izby na zawiasach, z skoblami, z hantabami i z klamką, z wrzeciądzem; drugie drzwi dwoiste z ganku na zawiasach, z skoblami, z handhabą i z klamką i z zamkiem i z wrzeciądzem. Okna trzy, w nich błony śklane, z fórteczkami u wszystkich. Stół jeden, ławy po dwu stronach. Piec polewany zielony, przed nim komin murowany, z drzwiczkami, tamże szafka ze drzwiczkami na zawiaskach, w niej są komórki trzy bez zamknienia, po drugiej stronie w murze loch

dla szafki, listwy dwie po dwu stronach. (Nad tąż izdebką jest komora sklepista pod dachem, do której jest wschód nowy z ganku. W tej komorze komin murowany, okno jedno z błoną śklaną; podle tej druga komora także sklepista, drzwi do niej przy ścienie stoją nieprzyprawne, okno jedno także z błoną śklaną; pierwsze drzwi od wschodku dobre na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem i z kłódką). Trzecie drzwi do drugiego mieszkania ku wieży wysokiej na zawiasach, z klamką, z haczkiem, z wrzeciądzem, w którem jest komin murowany, okien dwie, w niej alkierzyk z kratą drewnianą. Pod wieżą wysoką jest śpichlerz, w nim przegrodzenie, drzwi na biegunach (i wschodek do niego, a drugi wewnątrz) z wrzeciądzem i z skoblą.

Armata zamkowa.

Hakownic 18.
Dupelthaków 3.
Ladunków do dział żelaznych 5.
Falkonet spiżany na kołach okowanych 1.
Półfalkonet zepsowany spiżany bez kół 1.
Działko żelazne rozerwane 1, do którego ladunków 5.
Kul żelaznych, po libr. 40, 11.
Kul ołowianych, po libr. 20, 22.
Kul, po libr. 14, 11.
Kul ołowianych beło 176, które wziął p. starosta Ruskowski.
Kagańców żelaznych 2.
Szrótu żelaznego pół beczki.
Prochu dzialnego beczek 9, a k temu beczka 1.

Ten zamek stoić wprawdzie na miejstcu potrzebnem, gdyby, uchowaj Boże, co z Estonią albo z Szwecyą niebezpiecznego urość miało, bo tylko od Białego Kamienia mil 3. A będąc wszystkie strony muru powątlone i od ognia popsowane, potrzebuje pilnej i wielkiej poprawy.

Budowanie przy zamku.

Tuż pod zamkiem na północy sadzawka niemała; wedle tej sadzawki browar i łaźnia wespół niedogotowana; w tym browarze piec dobry, drzwi na biegunach z skoblem i z wrzeciądzem, dranicami nakryty, nad rzeką Połciówką; za tą sadzawką pastewnik

niewielki, część przekopu wedle muru na zachód słońca. Ogrody trzy użytkowe: jeden przed samym zamkiem, w którym jest sadzaweczka wązka, ogród drugi więtszy między drogami, trzeci— idąc ku kościołowi. Młyn wielki na gruncie kamiennym na tejże rzece Połczówce tuż przed zamkiem, do połowice murowany z kamienia głazowego i z opoki, słomą nakryty; w nim izdebka mała z piecem prostym białym; w niej dwie okna z błonami śklanemi i ławy po obu stronach; przed izdebką komórka z okienkiem; z tej komórki komóreczka potrzebna z jednem okieneczkiem, drzwi troje, a wszystkie na biegunach z klamkami. Część tego młyna murowana, a część z drzewa dobrze zbudowana. W nim kół sześć mielą. Drzwi do młyna czworo z dwu stron, wszystkie na biegunach z obartelmi je zamykają. Nad tą izdebką i komorą komora albo śpichlerz, przegrodzona, z okienkiem, drzwi na biegunach z wrzeciądzem, z skoblem i z kłódką. Kominy dwa murowane nad poszycie wywiedzione. Mostki u każdych drzwi wszędzie. Most dla przejazdu do młyna nad upustem, którym woda na koła spada. Drugi wypust wedle niego wielki nowy dla wielkiej i gwałtownej wody. Drabin na wirzchu na poszyciu po obu stronach sześć, a dwie przy ziemi grube i mocne. Przy temże młynie izdebka czarna, sionka przed nią i chlewik; z izby komora; w tej izbie trzy okna a czwarte małe, stół i ławy po dwu stronach; wedle tego domku ogród użytkowy. Za tym młynem most na trzech izbicach. Ten młyn przed tym zawsze do zamku Iberpolskiego należał. Kół beło w nim cztery. Za Moskwy spustoszony, jako świadczy Rewizya anni 82, przez p. Nakielskiego i p. Wojnę, p. Kitlica za Króla Jego Mości Stefana świętej pamięci skoro po recuperatiej tej prowincyej odprawowana. Toż też świadczy Revisio druga anni 1590, przez rewizory sejmowe, p. Smoleńskiego, pana Wiskiego i inne odprawowana, gdzie te formalia verba: „Młyn nad rzeką murowany, z kamienia pospolitego, słomą kryty, w którym dwie kole biegają i mielą, przez p. Ruskowskiego, starostę Iberpolskiego, naprawiony, upust nowy, młynarz na trzeciej mierze“. Ten młyn pan Ruskowski potym za kaduk beł sobie uprosił prawem dożywotnym i, zjeżdżając z Iberpola, dożywocie swe p. Rudominie, staroście teraźniejszemu Iberpolskiemu, spuścił. Który też na to przywilej ma dożywotni od Króla Jego Mci. Pugnat cum con-

stitutione anni 1589. Teraz w nim kół naprawnych sześć i [z] zaniedbaniem innych młynów K. Jego Mci, niemal wszystka włość w tem młynie na potrzeby swe miele. Czyni annuatim, jako młynarz dał sprawę pod sumnieniem, plus minus fl. 600.

Kościoły.

Pierwszy kościół przed zamkiem drzewiany wielki, gdzie przedtym nigdy nie bywał, przez nieboszczyka p. Ruskowskiego, star. Iberpolskiego, dość ochędożnie zbudowany, gontami pobity. W którym ołtarzów trzy bez obrazów, na wielkim tylko stary obraz. Lecz ks. Stynwacki pleban teraźniejszy, dał urobić w Wilnie obraz wielki za fl. 100, który już na ten czas w Kiesi jest.

Apparaty kościelne.

1. Naprzód ornat teletowy wzorzysty, czerwony i antependium z tejże materyej sprawione.
2. Drugi ornat adamaszkowy, czerwony z albą.
3. Trzeci ornat adamaszkowy, błękitny z albą.
4. Czwarty ornat bagazyowy, wzorzysty, biały, prosty.

Komża jedna.

Obrusów dwa wyszywanych, jeden z białem, a drugi z czarnem szyciem.

Chustek kilka do ołtarza. Kielich śrebrny z patyną.

Te rzeczy posprawowane są częścią od pana starosty Iberpolskiego przeszłego i teraźniejszego, częścią od parafianów, częścią od ks. plebana.

Przy kościele niedaleko na cmintarzu dzwonniczka, nowe tylko wiązanie jeszcze nie nakryte, wietrznik z krzyżykiem na wierzchu, w której jest jeden dzwon niewielki — ważyć może około piąciu pudów, drugi dzwon w Rewlu przelany, wielki — waży bierkowisk dwoje, to jest pudów $42^1/_2$. W kościele dzwoneczków małych dwa. Kaplice dwie z boków, kraty u nich drewniane, cudne. Krzcielnica drewniana. Ogrodzenie około tego kościoła, płot dobry. Błon w kościele nowych 10. Wschód na kur, gdzie kratki gęste. Zakrystya, w niej błona śklana i okienniczka zewnątrz.

Plebania nowa,

poszyciem słomianem kryta. W której izba wielka, piec dobry kachlowy zielony, komin w niej murowany wedle pieca

ławy w koło, okien pięć, w nich błony całe śklane z żelaznemi listwy w koło, komora z izby, okien dwie z błonami też śklanemi całemi, drzwi oboje dobre na zawiasach żelaznych. Druga izba przeciw tej z komorą jeszcze nienaprawną, okna 3 w niej i komin murowany wedle pieca. Między temi izbami sień niemała, kuchnia, w niej komin murowany nad dom wywiedziony i drugi komin od izby drugiej także murowany i nad poszycie wywiedziony. W sieni komora poboczna, pod nią piwnica. W tejże sieni wschód drewniany na górę, co nad sienią i na izbach. Stajenka i wozownia ścianą przegrodzone pod jednem poszyciem. U sieni tej drzwi na zawiasach z wrzeciądzem i z skoblem.

Drugi kościół, też parochialis.

Ten kościół murowany, sklepisty, deskami nakryty, nienaprawny, założenia Jana Świętego, we dwu milach od zamku. Bywa w nim kilka razów msza do roku. Do którego kościoła ziemie jest półhaka, pusto leży.

Trzeci kościół we wsi Piliswerze także murowany, sklepisty, deskami kryty, mil dwie od zamku, założenia Świętego Jędrzeja. Która wioska między innemi oddana jest na te kościoły przez nieboszczyka pana Ruskowskiego; i zbudował tam ksiądz pleban teraźniejszy mojzę budowaniem dobrem, gdzie gospodarstwo swoje wszystko ma.

Te kościoły wyższej pomienione opatruje kapłan ks. Wojciech Stynwacki, pleban Iberpolski teraźniejszy. Na które Król Jego Mć teraźniejszy Zygmunt Trzeci, de data Warsaviae anno Dni millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, haków 10, a pustych 10 fundować raczył, aby się chwała Boża in tam numeroso populo działa, gdyż i z pod inszych zamków ludzie, a mianowicie od Białego Kamienia, od Rewla przychodzą, sakramenta przyjmują.

Pan starosta tedy teraźniejszy, przywodząc tę wolą K. J. Mci do skutku swego, oddał od lat sześci kościołowi do tego, co już pierwej trzymał, te derewnie alias wioski i ze wszystkiemi ich przyległościami, to jest:

1) Kiedikulę — haków dwa i trzy czwierci, na których teraz jest chłopów dziewięć.

Oddał do tego: 2) Kirimę — hak jeden i półczwarty czwierci — chłopów 5.

3) Mendlę — haka półtrzeci czwierci — chłopów 3 i bobol jeden.

Tamże młynik, który często przesycha. Młynarz na rok płaci flor. 2.15.

Do tego już beł przeszły starosta Iberpolski, nieboszczyk pan Ruskowski, dwie derewni, Piliszwer i Palę, haków w Piliszwerze dwa i pół czwierci, chłopów 7.

W której wiosce abo derewni wyższej pomieniona mojza przez ks. plebana jest zbudowana.

W Pali hak jeden i czwierć, chłopów 4.

K temu wszystka włość daje na kościół kilmatne zboże, to jest, po szóstej części pura trojga zboża: żyta, jęczmienia, owsa z dymu każdego. Także do tego z dymu kura, albo grosz jeden. Najduje się też w Rewizyej napierwszej anni 82, skoro po recuperacyej tej prowincyej, przez pana Grudzyńskiego i pana Wojnę odprawowanej, że i szlacheczczy poddani za Niemców zawsze kilmatne kościołowi dawali, teraz go dawać nie chcą.

A iż się pokazuje, że kościelna kondycya zła być nie może, przeto ksiądz pleban starać się ma, jakoż się submittował, kapłana do siebie drugiego, któryby języka tutecznego igowskiego beł świadom, chować, a potym gdy się ksiądz pleban zapomoże, o trzeciego księdza, także i o kantora starać się będzie winien sub onere conscientiae, ile te prowenta kościelne wynosić będą mogły.

Bywały też jeszcze kościoły dwa za zamkiem. Jeden wielki, murowany, Świętego Mikołaja, a drugi mały, Świętego Dyonizego, które obadwa przez Moskwę są zburzone. Ledwie ich są znaki. Te już trudno naprawować, a ludzie w tych innych kontentować się mogą.

Posada albo miasteczko Iberpolskie. Popisanie domów, ogrodów i ról.

Ulica od zamku.

Sebastyan Potocki, szlachcic, żołnierz stary. Dom, ogrody 2, ziemie na 5 purów, łaziebników 2.

Hanus Bock. Dom, ogród 1, ziemie 0, łaziebnik 1.

Maciek Piekarz — dom, ogródek 1, ziemie na 5 purów.

Pana Ważyńskiego — dom, ogród 1, ziemie na 5 purów

i do tego ziemie sztuka, blizko haka niemieckiego, przeciwko cegielniej za rzeką, po drogę Umbuską.

Tys Rybak — dom, ogród 1, ziemie 0, łaziebnik 1.

Stara Burmistrzowa — dom, ogrody 2, ziemie 3 sztuki, łaziebnik 1.

Tej Burmistrzowej odjęta sztuka trzecia, tylko 2 dzierży.

Claus Kön — dom, ogród 1, ziemie 3 sztuki, łaziebnik 1.

Sudy Jan — dom, ogródek 1, ziemie na 11 purów, łaziebnik 1.

Chrystoff Krautkromer — dom, ogródek 0, ziemie 0, łaziebn. 0.

Paweł Rochlicz — dom, ogrodów 3, ziemie za przywilejem $^1/_2$.

Druga ulica od folwarku.

Plebański dom, ogród 1, ziemie 0, łaziebnik 0.

Chrystoffowa Murowa — dom, ogrodów 2, ziemie 0, łaz. 1.

Mauryc Rithau — dom, ogród 1, ziemie na purów 6, łaz. 1.

Krzystoff Wołyński — dom, ogród 1, ziemie 0, łaziebnik 1.

Deniszko Mały — chałupka, ogród 1, ziemie 0, łaziebnik 1.

Paweł Węgrzyn — dom i ogródek 1, ziemie 0, łaziebnik 0.

Iwaśko Moskwicin, chałupka, ogródek, ziemie 0, łaziebnik 0.

Rynek.

Wawrzyniec Skąpy — dom, ogród 1, ziemie 0, łaziebnik 0.

Paweł Solik — dom, ogródek 1, ziemie na 5 purów, łaz. 0.

Marcin Złotnik — dom, ogrodów 2, ziemie 0, łaziebnik 0.

Połać nad rzeką.

Hanus Krzywopust — dom, ogród 1, ziemie 0, komornik 1.

U kościoła starego.

Jak Stary — chałupka, ogródek, ziemie 0, łaziebnik 1.

Aleksy Rudnicki — dom, ogródek, ziemie na 1 pur., łaz. 1.

Dyrych von Schotten — dom, ogródek, ziemie 0, łaziebnik 1.

Mathiaszek — dom, ogródek, ziemie na 6 purów, łaziebn. 2.

Klemens Niemiec — dom, ogród 1, ziemie 0, łaziebnik 0.

Kasper, kowal zamkowy — domek i kuźnia.

Marcus Cieśla — dom i ogródek, ziemia 0, łaziebnik 0.

Marcusowa Puszkarzowa — dom, ogródek, ziemie 0, łaziebn. 1.

Andrysowa Szewcowa, wdowa — dom, ogródek, ziemie 0.

Leszczyński, woźny — dom i ogródek.

Szymon Bednarz — dom, ogródek, ziemie na 1 pur.

Kasper Albrycht — dom, ogródek, ziemie 0.

Krystoff Kucharz — dom, ogródek, ziemie 0, łaziebnik 1.

Piotr Garncarz — dom, ogródek, ziemie 0.

Stanisławowa, wdowa — dom, ogród, ziemie 2 sztuce na purów 15, łaziebnik 1.

Ambrosy — dom, ogród, ziemie we dwoje na purów 7.

Barthel Belinkhausen — dom, ogród 0, łaziebnik 1.

Tenże z osobna ma ziemie za przywilejem.

Dyrych Świec — chałupa, ogródek, ziemie 0.

Mały Toczko — chałupa, ogród 0.

Jakusz Tłumacz — dom, ogródek, łaziebników 2.

Tomasowa Rybakowa — dom, ogród 1, ziemie we troje na purów 15.

Piotr bez nogi — dom, ogródek, ziemie 0, łaziebników 2.

Krassowski, szlachcic — dom, ogródek i z osobna drugi plac.

Offanas Tłumacz — dom, ogród, ziemie w Komarach na purów 8, łaziebników 2.

Piotr Propornik — dom, ogród, ziemie na purów 8, łaz. 1.

Hanus Rybak — chałupka, nie ma nic.

Ziemia pod samym zamkiem do Platermoyze należąca, przez nieboszczyka pana Pękosławskiego niektórym posadnikom za ich grunty wieczne, które na folwark zamkowy obrócono, zamianą oddana. Na które grunty listy magistrzowskie pokazowali, a potym też listy frymarkowe p. Pękosławskiego i innych komisarzów, od króla Jego Mci Stefana świętej pamięci wysłanych, pokazali.

Naprzód p. Henrykowi Wichtembergkowi — haków 2, a dawne swoje $^1/_2$. Prawo od Plattembergka i od dwoich komisarzów K. J. M. pokazał.

Małgorzecie Lichten, wdowa — haków 2. Powiada, że jej tylko jeden hak oddano, prosi o drugi, albo żeby jej rolą od zamku wrócono.

Barthel Belligshausen — haków 2.

Kasper Garleben — hak 1.

Henryk Bremen — hak 1.

Pannie Magdalenie, sirocie, i z bracią jej młodszą dwiema,

której ociec w Moskwie umarł, a ci bracia jeszcze tamże w więzieniu — haków 2.

Z osobna którzy posadnicy na tejże Platermoyzy zasiali i ziemię trzymają.

Sebastyan Potocki trzyma $^1/_4$ haku.
Tys Rybak posiał na purów 8.
Maciek Piekarz sztuczkę na pury 4.
Mauryc Rythaw posiał na purów 6.
Chrystoff Wołyński trzyma ziemie $^1/_4$ haku.
Wawrzyniec Skąpy posiał na purów 6.
Marcin Złotnik, we dwoje, posiał na purów 10.
Paweł Solik posiał na purów 6.
Leszczyński, woźny, posiał na purów 6.
Ambroży posiał na purów 3.
Mały Toczko posiał na purów 2.
Krassowski posiał na purów 3.

Tej ziemie Platermoyze zostawało beło jeszcze trocha pustej, której dla podłości gruntu do zámku nie używano. Tedy ostatek złożywszy z pomienionym, dotąd przez mieszczany zasiewanym gruntem, aby się miasteczko nie rozbiegało, zadzierżywając, rozkazaliśmy staroście ten ostatek ziemie na morgi pomierzyć albo porzezać i każdemu z mieszczan po równej części rozdać.

Ordinatio miasteczka Iberpolskiego.

Dla pożytku skarbu Króla Jego Mci i Rzeczypospolitej na przyszłe czasy postanowiliśmy ex nunc: targ tegodniowy w sobotę w miasteczku Iberpolskim dla przedawania i skupowania żywności i potrzeb poddanych Króla Jego Mci; i względem tego, że miasteczko nowo osiada, ludzie w nim ubodzy i niesposobni, że ziemie i ratunku niskąd nie mają, przyjąwszy od nich przysięgę na poddaństwo i wierność Jego K. Mci, pozwoliliśmy im z ramienia Jego K. Mości wolności do czterech lat od płacenia myta targowego; także płacenia czyńszów od placów i ogrodów miejscskich i gruntów polnych, których niżej porządek i liczba jest opisana; także i od podwód wszelakich na potrzebę starościnę albo zamkową. A po wysiedzeniu tych czterech lat, a data praesentium in mense Augusto, anni Domini millesimi quingente-

simi nonagesimi noni, będą powinni, in anno venturo 1603 targowe, także z placów miejscskich, ogrodów i gruntów polnych, czyńsze według ordinacyej rewizorskiej, jaka postanowiona będzie, do skarbu K. J. Mci płacić na święty Marcin. Interim, teraz i potym zawsze, czasu każdej potrzeby, wszyscy mieszczanie przy zamku K. J. Mci przeciw każdemu nieprzyjacielowi stawić się powinni będą.

A iż się uskarżali pomienieni mieszczanie na to, że z cudzych państw i włości kupczykowie rozmaici między poddanemi K. J. Mci Iberpolskiemi handle wiodą, ku pożytkowi swemu, a ku zniszczeniu tego miasteczka, powinien będzie p. starosta Iberpolski postrzedz i tego zabronić, aby się tego nikt nie ważeł, pod utraceniem takowych towarów, których część na zamek, druga na delatora, a trzecie na ubogie iść ma.

A iż mieszczanie wszyscy utyskowali, że gruntów nie mają, na których by dla wyżywienia swego co zasiewać mogli, tedy dla zatrzymania ich ku obronie pod niebezpieczeństwem zamkowem, a za podaniem do tego drogi i pozwoleniem pana starościnem, widząc to być bez ujmy pożytków K. J. Mci i Rzeczypospolitej, pozwoliliśmy na to, że pan starosta te wszystkie grunty od Platermoyzy, których jeszcze części pewne pierwszy komisarze nie rozdali, ale ich tylko mieszczanie za pozwoleniem zamkowem używali, ma ex nunc w morgi albo snury pomierzyć i aequali sorte podzielić i rozdać je między wszystkie mieszczany na takiejże wolności, jako się wyższej pomieniło: do czterech lat. Zostawiwszy jednak w mocy possessiones et usum fructum tych mieszczan, którzy w tejże Platermoyzy od pierwszych rewizorów Krola Jego Mci za własności swe frymarkiem sobie rozdzielone zaraz po recuperacyej tej prowincyej z rąk moskiewskich mieli i teraz mają.

Karczmy pokątne być nie mają pod straceniem piwa na zamek.

A iż częstokroć od ryj miejscskich, które między domy bywały, pożogi się stawały, tedy odtąd za miastem opodal każdy mieszczanin ryje swe stawić będą powinni.

A dla ustrzeżenia szkody zamkowej we zbożu przez bydło, każdy mieszczanin na swą część płoty za swoim placem grodzić mają.

K temu na wygon dla bydła miejscskiego, którego dotąd mieszczanie nie mieli, po sprzątnieniu sian z łąk Kamarskich do

zamku, mają mieć pastwiska na potrawiech aż do zimy wolne, i błoto za cegielnią ma im być na pastwisko postąpiono, które zamkowi nie jest pożyteczne.

Folwark zamkowy
tuż za posadą, jeden, inszego nie masz.

Naprzód izba czarna wielka z piecem dobrym. W niej okien cztery, ławy około, stół wielki i długi, drzwi na biegunach. Z tej izby komora, w niej trzy okienka, drzwi na biegunach z skoblem i z wrzeciądzem. Przed tą izbą czarną sień niemała, drzwi u niej na biegunach, tamże żłób z drabiną, gdzie stanie koni 6. Przeciwko tego domowy sernik, zły, pochylony, wschodu nie masz, słomą rzadko przykryty. Słupów długich co go z stron podpierają. Chlew z boku tego domu dla gęsi. Sadzawka głęboka około tegoż domu, ogrody dwa wielkie, część jęczmieniem, część kapustą zasiane. Trzeci ogród niewielki przed tymże domem. Wrót żadnych do tego folwarku nie masz, do tego słupy tylko stoją. Wrota z łat do obory. Po prawej stronie obora wielka i długa, ale się niemal po jednej stronie wszystka obaliła, jeno jej część przy kącie została. Po drugiej stronie dwie obory i pięć chlewów, u żadnych drzwi nie masz. Dom z przyjazdu od zamku, w którym dwie izbie czarne, w nich piece popsowane i bydło w nich zawierają tak zimie jako i lecie, także i w sieni. Wedle tego domu wrót nie masz naprawnych. Obora, albo szopa, z przyjazdu długa, bez wrót, słomą nakryta, w niej słomę chowaja. Po prawej stronie, idąc od tego folwarku, ryje dwie pod jednym przykryciem dobrem, wielkie drzwi, z boku małe dobre i wrót czworo dobrych i dwie komorze dla plew z boków. Młocarnia dosić długa na piąci słupach w pośrodku. Item dalej idąc, drugie dwie ryje pod jednem przykryciem wielkie, z piecami dobremi, przy bokach komory dwie niemałe dla plew, drzwi małe do nich od rzeki; wrota czworo dobrze naprawne; młocarnia między niemi też długa i szeroka na trzech słupiech. Item z strony od zamku jeszcze dwie ryje wielkie, jedna przeciwko drugiej, także, jako i pierwsze, pod jednym przykryciem dobrem. W nich piece dobre i drzwi na biegunach. Z boku przy jednej komora wielka przegrodzona, drzwi małe na biegunach z podwórza. Wrót u nich sześciory wielkie. Młocarnia wielka, długa i szeroka, jeden tylko

słup w pośrodku, tamże żłoby i drabiny po obu stronach, dobrze naprawne. Te ryje żerdziami zewsząd są ogrodzone i wrota z łat przy słupiech wysokich. Tamże za tym folwarkiem jest cegielnia wielka na słupiech 12, w której i teraz cegłę robią i cegły już suchej do dziesiąci tysięcy jest jeszcze niewypalonej; słomą nakryta i długa. Piec przed nią ceglany nowy, słomą nakryty, potrzebuje poprawy. Przed tą cegielnią łazienka niedobrze nakryta. Przeciwko tem ryjom szopa nowa wielka, mocno zbudowana, wrota u podwórza dobrze naprawne, z wrzeciądzem, z skoblem i z kłódką i fórtka wedle nich z wrzeciądzem. Ta szopa o dwu stronach, dość wielka, w których siano i słomę chowają, długa i szeroka, środkiem słupami podparta, których słupów jest 55, a wiele ich dwoistych. Wjazdów do tej szopy jest pięć, bez wrót; podwórze szyrokie wielkie i równe. Przy jednej stronie, od zamku, szpichlerze trzy wielkie, w których zboże chowają, ze drzwiami na biegunach z skoblami i z wrzeciądzami i z kłódkami, rządnie naprawne, sztakietem około obstawione; te wszystkie szpichlerze pod jednem przykryciem; pomost dobry i szeroki i długi przed nimi.

Obory.

Bydła królewskiego nic nie masz. Jednak go mogło by chować 100, owiec 100. Jedno iż pastwisk nie masz, musi aż daleko gonić, a do tego zimie zdycha, jako dawał sprawę pan Ważyński, podstarości Iberpolski.

Pola folwarkowe.

Pierwsze pole przy starym kościele, na które się żyta wysiewa purów wielkich, z których trzech — ryskich 4 się wymierzą — n⁰

W drugiem polu, ku Felinu, wysiewa się żyta purów takąż miarą n⁰

W trzeciem polu, ku Laissu, wysiewa się purów takowychże n⁰

Wysiewek zboża wszelakiego na crescentią roku niniejszego.

Żyta purów ryskich n⁰ 553 kilm. 2. Szacując urodzaj z pura jednego purów 3, przychodzi purów 1660, z których zostawiwszy

na wysiewek to, co się wysiało, purów 553, zostanie na pieniądze purów 1107, każdy pur per gr. 20, facit flor. 738.

Żyta jarego purów ryzkich n⁰ 4. Kładąc urodzaju z pura 1 purów 3, czyni purów n⁰ 12, z których zostawiwszy na wysiewek purów 4, zostanie na pieniądze purów 8, każdy per gr. 20, facit flor. 5.10.

Jęczmienia purow ryzkich 278, item na ladzinach purów ryzkich 42, razem 320. Kładąc z pura 1 purów 3, przychodzi purów 960, zostawiwszy na nasienie purów 320, zostanie na pieniądze purów 640, każdy per gr. 18, facit flor. 384.

Owsa purów ryzkich 286. Kładąc na pur 1 purów 3, uczyni purów 858, zostawiwszy to, co się wysiewa—purów 286, zostawa na pieniądze purów 572, każdy per gr. 12, facit flor. 228.24.

Pszenice obojej purów ryzkich 32. Kładąc z pura 1 purów 3, przychodzi purów 96, zostawiwszy na nasienie purów 32, zostanie do przedania purów 64, każdy per gr. 20, facit flor. 42.20.

Gryki purów ryzkich 12. Kładąc jej urodzaj, iż ją często mróz zaraża, we troje, będzie purów 36, zostawiwszy na nasienie purów 12, zostaje na pieniądze purów 18, każdy per gr. 12, facit flor. 7.6.

Grochu purów ryzkich 8. Kładąc także we czworo, będzie purów 32, zostawiwszy na nasienie purów 8, zostawa na pieniądze purów 24, każdy per flor. 1, facit flor. 24.

Mogło by się to zboże, a zwłaszcza żyto, jęczmień, we czworo, albo w pięcioro kłaść, gdyż się zda być grunt niezły, jednoż dawał sprawę sam pan starosta, iż gdyby beło pole gnojne, mogło by to być. Lecz iż bydła nie masz, bo i zdycha i o pastwiska trudno, przeto nieplenne i niedobre zboże się rodzi.

Sianożęci.

Na Kamarach ukosywa się siana stogów citra vel ultra n⁰ 120, w każdym stogu wózków 8, facit wozków 960.

Na Wężyku ukosywają stogów n⁰ 30, także w każdym stogu po 8, facit wózków 240.

Na Malesie ukosywa się stogów n⁰ 20, także po 8 wózków, facit wózków 160.

Summa wszystkich wozów siana czyni n⁰ 1360, każdy per gr. 8, facit flor. 362.20.

Summa za zboże folwarkowe i za siano czyni flor. 1792.

Włość do tego folwarku,
w której jest wardejstw sześcioro.

Pierwsze wardejstwo, Mikołaszowe nazwane.

Derewnia albo wieś Nenorma.

Poddani:	Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Mikołas, wardej	1/2	7	10	3	—
od robót i czyńszu wolen, insze powinności płaci i drudzy płacą.					
Hint Enik	1/2	6 1/2	7	4	—
Piep Anthey	1/2	7	9	2	—
Laur Anteypoik	1/2	7	11	3	—
Jak Andres	1/4	5 1/2	10	1 1/2	—
Rein Kruth	1/4	4	7	—	—
Wolmer Lest	1/4	5	6 1/2	3	—
Hans Nerck	1/4	5 1/2	8	3	—
ten dla pogorzenia tego roku wolen ma być od wszytkiego.					
Hant Lusth	1/2	5	7	2	—
Mikolas Antipoik	1/4	5	8	1	—
Hanus Pador	1/4	3	6	2	—
Hanus Pol	1/8	2	—	1	—
Tyn Oryk	1/8	2	3	2	—
Bobol:					
Peter Pintel	—	—	1	1	—
Facit haków					
Facit żyta, jęczmienia, owsa pur.					

Notand. Takiemi pury wielkiemi poddani zboże oddawają, z których trzech cztery ryzkie czynią. W ryzkiem purze sieków 6, a w wielkim sieków 8.

Umbus wieś.

Merten Kum	1/4	2 1/2	5	—	—
Rein Medazy	1/4	2 1/2	2 1/2	1	—
Reyn Koko	1/4	3	5	1 1/2	—
Piep Koko	1/4	3	5	5	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Newel Koko	1/2	7	10	3	—
Madaj Kurwik	1/2	7	8 1/2	5	—
Denis Jampoik	1/2	6	7	6	—
Rein Kaup	1	11	13	7	—
Piep Usman	1/2	8	8	4 1/2	—
Tomas Kotocz	1/2	9	8	9	—
Andres Kotocz	5/8	8	8	4	—
Rikant Kok	1/2	8	9	5	—
Mikolas Mik	1/2	7	11	4	—
Hanus Kurwik	1/2	5	9	2 1/2	—
Piep Popoik	1	12	12	8	—
Reyn Kuczyk	1/8	2 1/2	2	—	—
Hinth Kodor	1/8	2 1/2	4	1 1/2	—
Hinth Loxs	1/8	5	4 1/2	1	—
Henrich Kodor	1/8	2 1/2	6	—	—
Jurgi Raucep	1/2	5 1/2	6	6	—
Mertin Kimlowa wdowa	1/4	4	8	2	—
Hanus Mik	1/8	2	6	—	—
Hans Harak	1/8	4	5	1 1/2	—
Henryk Mik	1/4	4	6	2 1/2	—
Henryk Peligk	1/8	3 1/2	4 1/2	2	—
Piep Kurwik	1/4	3	7	2	—
Hanus Thandt	1/8	2 1/2	5	1/2	—
Reyn Raucep	1/8	6	8	6	—
Peter Landt	1/8	4	4 1/2	1	—
Merten Melder	1/4	5	7	3	—
tenże z młyna o jednem kole korzecznem flor. 5.					
Hanus Othypoik	1/4	2	2 1/2	2	—
Kodora Tomas	1/8	1 1/2	4	—	—
Hanus Kiul	1/8	2 1/2	3	—	—
Facit haków 10 czw. 3 1/2.					
Bobole:					
Uromari Jorg	—	1/2	2	—	—
Hanus Kulp	—	1 1/2	3	—	—
Hanus Pulk	—	—	—	—	—
Weski Newel	—	1/2	2 1/2	2	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Henryk Subry	—	—	—	1/2	—
Tomas Harak	—	—	1 1/2	—	—
Kali.					
Mikolas Thew	1	11	14	6	—
Piep Mielnik	1	11	15	6	1/2
Pudro Henth	1/2	8	8	2	—
Hanus Subry	1/2	5 1/2	7	5	—
Hanus Kieps, spustoszył. Kaurowi .	1/8	2 1/2	3	—	—
Jami Mik, bobola	1/8	3	5	1	—
Tomas Kiek	1/8	2 1/2	4	2	—
Piedo Kaur	1/8	3 1/2	8	4	—
Woiakus.					
Rybacy:					
Andres Roch	—	—	—	—	—
Hint Rybak	—	—	—	—	—
ci ziemie nie mają, tylko ryby noszą do zamku co trzy niedziele na 1 dzień.					
Wirower.					
Laurin Satht	3/8	8	11	3	—
Tomes Lauk	1/2	8	11	5	—
Libert Thulk	1/4	7	8	3	—
Kablakula.					
Peren Kiulm	1/4	6	8	3	—
Reyn Aly	1/8	3	4 1/2	1	—
Mikolas	1/8	3 1/2	5	2	—
Andres Kaup, bobol	—	2	4	1	—
Lemich Hint, bobola	1/8	1	—	—	—
Kalneth.					
Andres Thus	1/4	5 1/2	7 1/2	1	—
Henrich Rohakirga	1/4	6	7	1	—
Newel Pittk	1/4	6	8	1 1/2	—
Hanus Wolk	1/8	3	4	1/2	—
Laur Raza	1/8	1 1/2	4	—	—

Anikwer.	Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Reni Elmeth	1/4	5	6	2	—
Hanus Kieper	1/4	6	8	1 1/2	—
Azo Kieper	1/4	4	7	1 1/2	—
Macz Poath	1/8	3	5 1/2	—	—
Juch Peyth	1/4	4	5	1 1/2	—
Jak Kawarba	1/4	6	6	2	—
Hanus Tysman	1/4	2 1/2	5	1	—
Piep Mocz	1/4	5	5 1/2	1 1/2	—
Wechma.					
Thomas Wethma	1	7	13	5	—
Wilhelm Tysso	1	7 1/2	14	5	—
Macz Urb	1/4	3 1/2	9	1/2	—
Denis Raucep	1/4	2 1/2	5	2	—
Merth Reymo	1/4	2 1/2	4 1/2	2 1/2	kil. 1
Hancz Kier	1/4	3	7	3	—
Jurg Thorkma	1/4	4	5	2 1/2	kil. 1
Peter Rysz	1/4	3	5 1/2	2	—
Hancz Kieper	1/4	3 1/2	7	2	—
Loyk Hanus, bobol	—	—	1 1/2	—	—
Hanus Kanap	—	—	3	—	—

Kamary Małe.

Jerzy Bublewski, żołnierz stary, possessor mojze Prymle, przypowiedał się z prawem dożywotnem do tej derewni ratione pertinentiarum. P. starosta powiedział, że ode mnie tę mojzę ma, a tylkom mu haków 2 condescendował, a p. Bublewski na wszystko sobie przywilej wyprawił.

Henrych Metego	1/4	4	7	1 1/2	—
Jak Wagall	1/4	3 1/2	7	2	—
Tyth Weha	1/8	4	4	2	—
Peter Lauk	1/8	2 1/2	2 1/2	1/2	—
Denis Matego	1/8	2 1/2	4	1/2	—
Jak Kencz, bobol	—	1 1/2	3	1	—

Kamary Wielgie.	Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Hanus Mularz	1/4	5	9	—	—
Herm Liusth	1/4	5	8	—	—
Kiul Jus	1/4	4	8	—	—
Hanus Twiwel	1/8	3	5	—	—
Jak Koda	1/8	3	5	1	—
Hanus Kiul, bobol	—	—	1 1/2	—	—

Summę tego wardejstwa najdziesz po Mikowem wardejstwie.

Mikowe wardejstwo.

Suruswer.

Mik, wardey	1/2	10	12	5	3 kil.
od czyńszu fl. 1 i od roboty wolny					
Wehm	1/4	6	7	1	—
Kaup Alima	1/2	5	9	3	—
Mikolas Paio	1/4	6	11	4 1/2	—
Hant Ratasep	1/4	7	9 1/2	4	2 kil.
Hancz Melder	1/2	8	12	5	—
Hanus Nap	1/4	6	7	5	1 kil.
Henryk Merten	1/4	4 1/2	7 1/2	2	—
Jurg Hanussopoik	1/8	4 1/2	7	1 1/2	—
Reni Millerpoik	1/8	3 1/2	6	2	—
Hanus Pulk	1/8	2	4	1/2	—
Andres Weth	1/8	2 1/2	4	—	—
Bobole:					
Hanus Prakiel	—	1/2	1 1/2	1/2	—
Merth Ablus	—	—	1 1/2	1/2	—
Hanus Paul	—	—	1 1/2	1/2	—

Terenorm.

Poddani:					
Reni Reymo	1/4	3 1/2	7	1	—
Peter Radisma	1/4	3 1/2	6	2 1/2	—
Denis Tacz	1/8	3 1/2	4 1/2	1	—
Merth Radisma	1/4	3 1/2	8	1	—
Jan Kos	1/4	2	2	1	—
Reni Lillo	1/4	5	7 1/2	3	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Titt Piepopoik	1/4	6	9	4	—
Reni Lengen	1/8	3	2 1/2	3	—
Piep Nass	1/8	2	5	1	—
Jak Nass	1/8	2 1/2	5 1/2	—	—
Janus Tacz	1/8	1 1/2	5	—	—
Hanus Pul	1/8	3 1/2	4	2 1/2	—
Paswer.					
Hanus Piepopoik	1	10	14	2	1 pur
Hinkwer	1/4	4	9	2	—
Kodi Just	1/4	3 1/2	9	1	—
Reni Reikas	1/4	2	8	1 1/2	—
Jurg Anikall	1/4	4	10	1/2	1/2 pur.
Luczy Rein	1/4	2 1/2	5	1	—
Ani Liwarth	1/8	1 1/2	5	1	—
Hanus Pul	1/8	3	4	—	—
Ateswer.					
Mik Ciut	1/2	8	10 1/2	4	—
Piotr Hanussopoik	1/2	8	12	4	—
Thomas Multh	1/4	6	9	1 1/2	—
Thin Kilk	1/4	6	9	2 1/2	2 kil.
pogorzeli roku niniejszego na wiosnę; mają być wolni od wszystkiego dwie lecie i od karbowania.					
Piep Pulk	1/4	6 1/2	7 1/2	2 1/2	—
Kasper Hanus	1/4	3	4 1/2	2 1/2	—
Arakula.					
Piep Khum	1/4	3	4	1	—
Jak Meletes	1/4	2	2	1 1/2	—
Hanus Khum	1/4	3	4 1/2	1/2	—
Jan Nugis	1/4	2 1/2	5	1	—
Tomas Kangor	1/8	3	3	2	—
Andres Nuges, bobol	—	1/2	2 1/2	1	—
Kiketh, nowy bobol albo łaziebnik	—	—	—	—	—

Pudiwer Mały.	Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Hanus Kamp	3/4	7	10	8	—
Azo Asmus	3/4	11	13	8	—
Laurin Kym	1/4	3 1/2	7	4	—
Kawer.					
Hanus Thor	1/4	3 1/2	4	1 1/2	—
Hanus Kalcz	1/2	10	12	4	—
Sur Jan	1/2	8	13 1/2	4 ½ pur.	
Madis Partialga	1/2	8	12	2 1/2	—
Rein Sander	1/4	4 1/2	9	1 1/2	—
Hanus Pater	1/4	5 1/2	7	1	—
Hanus Kurwik	1/8	4	5 1/2	—	—
Hanus Kolimus	1/8	—	3 1/2	—	—
Oya.					
Denis Merth	1/8	2 1/2	4	2	—
Hanus Kusieb	1/8	2 1/2	5	3	—
Hanus Pulk	1/8	3	5	1	—
Kawakula.					
Andres Mustapoik	1/8	1 1/2	3 1/2	1 1/2	—
Hanus Kasusep	1/8	1 1/2	3	1 1/2	—
Aytha.					
Gert Ustał	1/4	3	4	1	—
Rob Wehm	1/4	5	7 1/2	3	—
Andres Purycz	1/4	6	7 1/2	4	—
Hint Pers	1/4	6	9	4 1/2	—
Piep Judik	1/8	1 1/2	4	1	—
Merth Tomas	1/8	3	6	2 1/2	—
Mikolas Kiul	1/2	5 1/2	8	1 1/2	—
Ancz Thuima	1/8	2 1/2	5	1	—
Reni Moro	1/8	1 1/2	3	—	—
Satko Kubies	1/8	3	4 1/2	1	—
Andres Tracz	1/8	2 1/2	6	—	—
Laur, bobol nowy	—	—	1	1/2	—
Wagarys.					
Mikolas Titopik	1/4	4	10	2	—
Jak Tyrydo	1/8	4	8	2	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Rein Hoinas	1/4	3 1/2	10	1	—
Jus	1/8	1	2 1/2	—	—
Bobol Ani Mikopoik	—	—	1	1	—
Kop.					
Andres Kurwik	1/4	5	7	3	—
Hinth Paxs	1/4	7	9	4	—
Koskula.					
Hent Kiul	3/8	7	10	3 1/2	—
Titt Moryk	1/2	6 1/2	10	4	—
Jan Pudro	1/8	1/2	2	—	—
Kuryssa.					
Denis Teresko	1/4	5 1/2	7 1/2	2	—
Piep Martipoik	1/8	5	8	1/2	—
Jan Suzy	1/8	5	6 1/2	1 1/2	—
Jak Wirulancz	1/8	1 1/2	2 1/2	1	—
Matys Kazusep	1/8	1 1/2	5	—	—
ci dwa poddani pogorzeli tego roku, od roboty cały rok wolni, karbowanie jednak zapłacą.					
Bobole:					
Hanus Molth	—	1	1 1/2	—	—
Andreas Filiotey	—	—	1/2	—	—
Simus.					
Piep	1/4	4	5	—	—
Hans Andreas	1/4	3	3	1	—
Hindth	1/4	4	5	1	—
Hans Jetropoik	—	—	—	—	—
Mik	1/8	2	1 1/2	—	—
Bobolowie nowo osiedli, nie płacą:					
Rein	1/8	—	—	—	—
Thłumacz	1/8	—	—	—	—
Ławryk	1/8	—	—	—	—
Lar Hans	1/8	—	—	—	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Arokula.					
Tomas Hoynas	1/2	5	5	4	—
Hans Hoynas	1/4	3	3	1	—
W tem wardejstwie wsi n⁰					
w których haków n⁰					
poddanych n⁰					
bobolów per gr. 15 n⁰					
Summa zboża: żyta, pszenice, jęczmienia, owsa — purów wielkich					
W wardejstwie Mikołasowem:					
haków n⁰					
poddanych n⁰					
bobolów n⁰					
Summa zboża: żyta, pszenice, jęczmienia, owsa — purów wielkich					
Deniszowe wardejstwo.					
Derewnie:					
Laupera.					
Poddani:					
Denis, wardej	1	10	14	6	—
od robót i od czynszów flor. 2					
wolny.					
Hanus Pol	1/2	7 1/2	11	4	—
Macz Nuk	1/2	7 1/2	12	5	2 kil.
Mady Ukalany, bobol . . gr. 15	—	—	1/2	1/2	—
Kalalina.					
Hent Hanussopoik	1/8	5	3 1/2	1/2	—
Lott Pily 1/8	1/4	8 1/2	9	4	—
Hanus Matok 1/4	1/8	9	8	4	—
Symon Tułasep 1/4	1/8	5	8	2	—
Jurgi Wirulanc 1/8	1/8	3 1/2	3 1/2	2 1/2	—
Piep Munth	1/4	8 1/2	9	4	—
Hanus Raya	1/8	4	4	1	—
Weretich Thuch	1/8	3	5	1	—
Hanus Reban	1/4	8	6	2 1/2	—
Merth Raucep	1/8	3	4	1	—

		Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Newel Hanussopoik		1/8	2 1/2	2 1/2	1	—
Piotr Purycz albo Pundt		1/8	3	2 1/2	—	—
Bobole:						
Piep Suralga	gr. 15	—	1	1/2	1 1/2	—
Piep Punth	gr. 15	—	3	3	1	—
Łohawer Mniejsza.						
Piep Pernak	1/4	1/8	7	10	4	—
Han Juny		1/4	5	7	4	—
Jan Pernak		1/4	2 1/2	5	—	—
Newel Prakiel		1/8	2	4	2	—
Laur Peleit		1/8	4 1/2	5	1	—
Piep Reban		1/8	3	4	2	—
Hanus Ołobejka		1/8	1	—	—	—
Łohawer Wielka.						
Reyn Thomas		1	11	14	6	—
Han Wilk		1/2	6	9	6	—
Hancz Mundt		1/4	6	5	3	—
Hint Kieps		1/8	2	3 1/2	1 1/2	—
Hanus Pusieb		1/8	1 1/2	3	1 1/2	—
Ans Kieper		1/4	4 1/2	10	2	—
Hindt Nirs		1/8	3	3	2	—
Peter Liust		1/8	2 1/2	5 1/2	1 1/2	—
Hanus Penczak		1/8	2 1/2	4 1/2	—	—
Rein Ratasep		1/8	2	3	1 1/2	—
Tomas Reyn, na Hansfilowej posiał		1/2	—	—	—	—
Kawrowir.						
Jan Pilwał		1/4	6	8	3	—
Jan Ejtopoik		1/8	5	5	4	—
Jan Ratasep		1/8	3 1/2	6 1/2	1	1 kil.
Henrich Kabel		1/8	4	6	2	—
Rein Kuk		1/8	4	5	1	—
Tapik.						
Reyn Tapik		1/4	4 1/2	7	3 1/2	—
Reyn Jarla		1/4	4	7	4	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Merten Tasko	1/4	5	9	4	—
Bobol Hindt Tast	—	1 1/2	2	—	—
Tamza.					
Hanus Kibiseth	1/8	—	—	—	—
Denis Kawerial	1/4	3	4	3	—
Newel Kabel	1/4	5	7 1/2	2 1/2	—
Laur Trumowy alias Denis Łuk	1/8	2 1/2	5	1 1/2	—
Hanus Kiesth	1/8	2	3	1	—
Bobole:					
Hanus Pulk	—	1	1 1/2	1/2	—
Piep Sabin	—	2	3	—	—
Jak Kuzieb	—	1 1/2	1	1/2	—
Reyn Makis	—	1	2	—	—
Taywer.					
Jurgi Olikant	1/2	10	12	6	4 kil.
Reyn Rautha	1/8	4	5 1/2	2 1/2	—
Reni Pitkowa	1/8	3 1/2	4	1 1/2	—
Thomas Olikanth	1/4	5	6	3 1/2	1 kil.
Jan Kok	1/8	3 1/2	3	2	—

Aryswer.

Poddanych 5, pod nimi haków kilka.

Kirkula.

Poddanych dobrych 10, haków niemieckich mają 14.

Unfell.

Poddanych 3, haków niemieckich 3.

Te wioski p. starosta Iberpolski Czweywlowi Iflantczykowi do jego mojzej in anno 1594, za mandatem K. J. Mci, puścił.

Sur Łojki.						
Newel Kawerial	1/8	1/4	7	9	5	—
Thomas Kawerial	1/8	1/4	9	12	2 1/2	—

		Haki	Żyto	Jęcz.	Owies	Psz.
Hanus Nak	1/8	1/4	7	11	2 1/2	—
Thomas Kik	3/8	1/8	—	4	1	—
Hanus Rikanth		1/4	5	7	1	—
Piep Kaweryal		1/4	6	8	6	—
Hanus Niek		1/4	3 1/2	5	2	—
Bobol Hoia Hanus		—	—	1	—	—
Łojki mniejsza.						
Mert Kengal		1/4	5 1/2	6	1 1/2	—
Tomas Loik		1/2	11	14	6	—
Jakób Kengal		1/4	5 1/2	6	2	—
Pip Linth		1/4	4	10	2 1/2	—
Hanus Mulle		1/4	4	6	3 1/2	—
Hanus Loyk		1/4	6 1/2	10	4	—
Rąsma.						
Hanus Pador		1/4	6	10	4	—
Perthel Noll		1/2	9	12	6	—
Piep Krut		1/2	8	11	7	—
Pip Wey		1/4	6	9	3	—
Bobol Mayth Rancep		—	1 1/2	3	1	—
Pajus.						
Mikołas Presnik		1/2	7 1/2	10	4	—
Paweł Walcz	1/8	1/4	7	8	3 1/2	—
Newel Reban		1/2	8	9	4	—
Hancz Meller		1/8	2	6	3	—
Piep Wanapoik		1/4	6	10	3	—
Jakób Tomassopoik		1/2	9	12	5	—
Hanus Pertel	1/8	1/4	5 1/2	8	3	—
Reyn Sityk		1/4	6	7 1/2	3	—
Laur Ebaus		1/4	3 1/2	7	3	—
Hancz Wirulancz		1/8	3 1/2	6	2	—
Reyn Partell		—	2	—	—	—
Malestwer.						
Thomas Reban		1/8	4	4	2	—
Hanus Pusieb	1/8	1/4	5	9	1 1/2	—
Ant Againk	1/8	1/4	6 1/2	9	2	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Reyn Pador	1/8	3	2	2
Hanus Nirk	1/8 1/4	5	5	3
Michel Wik	1/8	4	4	1
Jak Wirulancz	1/8	2 1/2	4	2
Piep Kiemp	1/8	3	4 1/2	1
Bobole:				
Merth Ukalany	—	1 1/2	2	1/2
Stefan Mercuk	—	1/2	1 1/2	—
Pip Linth	—	—	1	—
Mercz.				
Reyn Tytopoik	1/8	2 1/2	4	1
Janus Mercuk	1/8	1	2	1
Mikołas Los	1/8	2 1/2	4	1
Noyzama.				
Merth Warres	1/8	3	6	1
Lepik Reyn	1/8	—	1	—
Hanus Korcak	1/8	3	6 1/2	2
Merth Pol	1/8	2 1/2	3 1/2	1
Norka.				
Jan Sok flor. 1	1/4	1/8	7	9
tę puścił p. starosta Czweywlowi roku przeszłego.				
Bobol Sym Kolas	—	—	—	2
4 wardejstwo nazwane Tythowe.				
Adawer.				
Tytt Reban, wardej	1/2	10	12	4
od roboty i od czyńszu flor. 1 wolny, insze powinności płaci.				
Jan Palas	1/2	6	10	2
Piep Sus	1	12	15	4
Hancz Sus	1/2	6 1/2	11	5
Hanus Segni	1/2	4 1/2	8	1 1/2
Andres Puik	1/4	4	5	1
Peter Run	1/4	4	5	1

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Hinth Pador	1/4	2	3	—
Hanus Arakiel	1/4	3	5 1/2	1 1/2
Jus Madus	1/4	6 1/2	10	1 1/2
Lauryn Task	1/8	1 1/2	6	1 1/2
Hanus Meus	1/2	8	10	1 1/2
Hendrych Denissow	1/8	2 1/2	3	1
Bobol Hanus Mercuk gr. 15	—	1	2	1
Mechkula.				
Peter Andres	1/4	7	10	4
Piep Hoyzo	1/4	7	12	4
Rein Hoyzo	1/4	3 1/2	7	—
Peter Sarapoik	1/8	7	6	2
Hendrych Janipoik	1/8	7 1/2	4	1
Hendrych Jelle	1/8	4	8	2
Wolmer Kojth	1/4	6	8	7
Padower.				
Hancz Tholl	1/2	8	9	6
Peter Janussopoik	1/2	8	11	4
Hanus Rohakirga	1/4	7	9	5
Jak Pers	1/4	5	6	4
Jurgi Sollosep	1/8	3	4	2
Bobole — per gr. 15:				
Merten Peyth	—	1	3	—
Merth Sara	—	2	3	1
Wiczer.				
Tytt Pernapoik	1/4	9	12	—
Merthen Andryssopoik	1/4	7	9	2
Mik Synopoyk	1/2	6 1/2	7	2
Piep Denissopoyk	1/4	8	8 1/2	2
Andres Janik	1/4	4	5 1/2	1
Jak Ukalany	1/4	9	7 1/2	—
Hanus Karo	1/8	7	8	1
Macz Kunileyb	1/8	2	6	—
Hanus Metego	1/8	3 1/2	5	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Thomas Kruth	1/8	4	6	2
Bobol Hanus Denissopoik . . gr. 15	1/8	1	1	—
Werower.				
Hanus Langa	1/2	9	10	4
Mertt Poll	1/2	5	7	8
Rasna.				
Macz Antow. Kencz	1/4	4	7	2
Jurgi Kamar	1/4	5 1/2	6	1 1/2
Piotr Wasna	1/4	6	9	2
Tomas Lambamaga	1/4	5 1/2	10	2
Merth Thall	1/4	3	8	5
Hanus Weykiekome	1/4	4	8	1
Jak Sak	1/8	1	6	2
Hanus Warblan	1/4	4	3	2
Arni Laur	1/8	3	4	2
Andres Arakien	1/8	—	2	—
Bobole:				
Hanus Maczopoyk	—	—	—	1/2
Mertt Kazussep	—	—	—	1/2
Jurgi Merczuk	—	—	1	—

Hanus Warblan, trzyma młyn, ma płacić z niego na rok 3 tal. — fl. 3.18.

Puiath Mały.

Do tej wsi pustej ziemie 3 czwierci.

Mikolas Anthopoik	1/4	3	9	4 1/2
Tyn Ugadzany	1/4	—	11	3
Hanus Mertypoik	1/4	2	8	6
Merthen Kodor	1/8	2	2 1/2	1 1/2
Andres Resk	1/8	2 1/2	5 1/2	2
Hancz Andryssopoik	1/4	4	4	—
Hanus Ronimus	1/4	2	8	3
Janczy Jak	1/8	5	6 1/2	—
Bobole:				
Andres Kotylanth	—	1/2	1 1/2	—

		Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Thomas Kondropoik		—	1/2	1 1/2	—
Ant. Kengalap		—	1/2	2	—
Puiath Wielki.					
Tomas Petrypoik		1/4	4 1/2	7	4
Peren Tomassopoik		1/4	5	6	2
Hanus Multer		1/8	6	9	5
Muryan		1/4	3 1/2	5	5 1/2
Mik Hanussopoik		1/4	4	6	2
Hanus Kabal		1/4	3	6	2
Hancz Kilter		1/4	1	1/2	—
Andres Loik		1/8	2	3 1/2	1 1/2
Andres Kilter		1/8	4	6	3 1/2
Hanus Lew		1/4	4	5	2
Piep Kalczu		1/8	4	5	2
Mertt Illukowa	pusta	1/8	—	—	—
Mikolas Pakier		1/8	1	2	1 1/2
Ain Wislian		1/8	4	4	1 1/2
Bobole — per gr. 15:					
Piep Sitalika		—	1	3 1/2	—
Hendrych Kibal		—	1 1/2	3	1
Warywer.					
Hendrych Kiern		1/4	5	6	3 1/2
Hanus Siwardt		1/4	5	8	4
Thomas Kilnow		1/4	5	8	5
Lawryn Kalcz		1/4	6	9	2
Ławryn Walcz		1/4	3	6	1

W tem wardejstwie:
wsi n⁰
haków n⁰
poddanych n⁰
bobolów n⁰
haków pustych n⁰

Summa zboża: żyta, pszenice, jęczmienia, owsa — purów wielkich

Symonowe wardejstwo.

Derewnie:

Kabala.

Poddani:	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Jurgi Ampoik w Kuroli	—	1 1/2	2 1/2	3
Symon Wardey	1/2	6	8	2
od roboty i czynszu fl. 1 wolny.				
Mulk Hanus	1/4	6	5 1/2	1
Peith Welle	1/8	5	7	2
Mady Perdo	1/8	5	6	2
Madey Weha	1/4	5 1/2	8	3
Jak Penialga	1/4	6	8	2
Jak Awa	1/8	2	4	2
Arozor.				
Mik Lethlan	1/4	5	7	2
tamże młynik za Moskwy spustoszał.				
Wechma.				
Thomas Wechma	1/2	6	7	8
Mick Oya	1/2	8	10	8
Han Meller ze młyna . . . flor. 4	1/4	6	8	—
Rey Merth	1/4	3	6	2 1/2
Kierwes Macz	1/4	6	5	4
Merth Ilbrachth	1/8	4	4.1	3
Denis Raucep	1/4	6	7	2 1/2
Bobol Merth Lepik	—	1/2	1	—
Kahal.				
Thomas Petrypoik	1/4	5	5	1 1/2
Ant. Anik	1	9	12	5
Mert Petropoik	1/2	4	7 1/2	4
Han Konk	1	8	12	4
Keryk	1/4	—	3	3
Piotr Tylluk	1/8	1/2	1	1/2
Hanus Hanussopoik	1/8	3	5	2
Łubina.				
Jak Kiest	1/8	—	3	—

Wielower Wielga.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Sym Thym	1/2	6 1/2	8	5
Piep Thym	1/2	7	8	6
Hanus Hanussopoik	1/2	8	10	6
Henrich Hanussopoik	1/4	4	7	2 1/2
Hancz Jakopoik	1/8	4	5	3
Jak Willo	1/8	2 1/2	1	1/2
Hanus Weheykula	1/8	2 1/2	3	3
Bobole — per gr. 15:				
Han Keryk	—	1/2	1	1/2
Jan Kyn	—	—	1	1

Piep Mielnik daje ze młyna flor. 3.

Wiellower Mala.				
Mik Łukieia	1/4	4	7	3
Jak Rek	1/4	4 1/2	7	1 1/2
Hancz Rek	1/4	4	5 1/2	3
Macz Kanaltha	1/8	4	7	1 1/2
Mertt Hanussopoik	1/8	3	5	2
Fiiak Maczopoik Loik	1/8	2 1/2	4 1/2	3
Jan Nars	1/8	2	5	1/2
Bobolowie:				
Hanus Syk	—	1/2	1/2	1/2
Kiel Merth	—	—	1	—
Tyth Maczopoik	—	—	1	—
Hanus Hanopoik	—	—	1	—
Mik Luina	—	—	1/2	—
Jan Menz	—	—	—	—

Koygra.				
Piotr	1/8	1/2	2 1/2	—
Hanus Mulik	1/8	1/2	2 1/2	—
Tille Thomas	1/8	1/2	2 1/2	—
Bobole:				
Koncz	—	1/2	2 1/2	—
Jurzy Karyza	—	1/2	2 1/2	—
Malle Macz	—	1/2	2	—

Waki.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Bobole:				
Madus Waki	—	—	1	—
Macz Imudt	—	—	1 1/2	—
Hołubie.				
Marthei Piotr	1/4	3	8	2
Macz Manik	1/2	4 1/2	10	3
Bobolowie — per gr. 15:				
Sim Saja	—	1/2	1/2	1/2
Hendrych	—	1/2	1/2	—
Piwar.				
Jak Endrych	1/4	4	7	2
Luk Herm	1/4	4	7	3
Jan Ilsz	1/8	4	6	3
Macz Pulk	1/8	4	6	1
Mussa Sara.				
Peith Sara	1/8	1	4 1/2	1
Denis Kerblen	1/8	1	4	1/2
Bobol Sunt Jan	—	—	1/2	—
Łaywa.				
Jan Peithopoik	1/2 1/8	5	9	5
Hanus Jakopoik Kul	3/4	5	10	6
Peter Lisicza	1	4	10	7
Ani Haik	1/4	3	8	4
Han Konk	1/2	2 1/2	5	2
Hendrych Peytopoik	3/4	5 1/2	10	7
Bobole — per gr. 15:				
Jan Jakopoik	—	—	—	—
Mik	—	—	—	—
Kunilla.				
Hendrych Manakubia	1/2	5 1/2	10	—
Jan Winck	1/4	3	4 1/2	1 1/2
Jan Eytopoyk	1/8	2	5	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Jus Kuryk	1/4	4	5	2
Michel Hindth	1/8	4	3	4
Piep Henth	1/4	3	6	2 1/2
Bobole:				
Jus Kuryk	—	—	—	—
Jan Mertypoik	—	1	—	—
Przy tej derewni z karczmy płacą na rok flor. 3.				
Mega.				
Merth Petripoik Letlen	1/4	3 1/2	6	3 1/2
Jak Rep	1/8	6	6	3
Symon Tedow	1/4	5	6	2 1/2
wardejem będąc nie robi, daje za wszystką powinność do zamka flor. 6.				
Hanus Sollowi	1/4	5	7	4
Mik Kieru	1/4	6 1/2	8	4
Bobol Moskaw Peit gr. 15	—	—	—	—
Jak Rep, młyn trzyma, daje za niego na rok flor. 3	—	—	—	—
Bobol Gan Lenar gr. 15	—	—	—	—
Artma.				
Macz Hanczopoik	3/8	4	8	2
Ani Reyko	1/8	2 1/2	3 1/2	—
Hanus Kanbipoik	1/4	4	8	2
Thomas Pithk	1/4	5	8	1 1/2
Thomas Lezyk	1/4	3 1/2	6	1 1/2
Jan Raucz	1/8	3 1/2	6	1/2
Wahamolla.				
Hancz Mikopoik	1/2	5	11	4
Hanus Janipoyk	1/8	4	4	3
Piep Petripoyk	1/2	6	12	5
Andres Solk	1/4	3	6	1 1/2
Hani Kozak	1/4	3	5 1/2	3

Sagawer.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Macz Jakopoik	1/4	6 1/2	9	1
Lauro Merth	1/2	8	9	2
Han Keus	1/4	4 1/2	8	3
Mik Koiak	1/8	2	3	—
Jak Parcz	1/8	2	4	2
Bobole:				
Denis Monak	—	1 1/2	3	—
Wiry Hancz	—	1	1	1/2
Rasla.				
Vana Andrys	1/4	5	6	1
Kirik Hein	1/4	5	5	—
Macz Libe	1/4	4	5	—
Ani Hanus	1/4	5	4	1
Jurgi	1/8	3	4	1
Pulko	1/8	2	3	1
Denis Taugor	1/8	2	3	—
Bobole:				
Macz Adam	—	1/2	1	—
Endryk Kuryk	—	—	1	1

Newlowe wardejstwo.

Susiper.

Newel Wardey, hak wolny 1, wolny od karbowania i od wszelakiej powinności. Tamże na młynek miejsce.

Denis Susiper	1/4	4	4	—
Jak Maczypoik	1/8	2	3	—
Sara.				
Ani Kazusep	1/8	2 1/2	2	—
Tocz Naki	1/8	1 1/2	2	—
Bobol Pertel Maczopoik gr. 15	—	1/2	1/2	—
Wężyk moyza.				
Bobole per gr. 15 — flor. 1:				
Jak Thun	—	1/2	2	—
Macz Suzyk	—	1/2	1/2	—

Mamawer.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Merth Lauripoik	1/4	4	7	—
Denis Penczpoyk	1/2	7	12	3
Hanus Walba	1/2	9	12	—
Hancz Paio	1/4	4 1/2	6 1/2	—
Hanus Mey	1/8	4	7	—
Macz Muk	1/4	4	5	3
Janus Maya	1/4	4	4 1/2	2
Jan Kozak	1/8	6	7	—
Korth Walba	1/8	3	8	1 1/2
Bobole — per gr. 15:				
An Kuwallo	—	—	3	—
Sara Hans	—	—	—	—
Paius.				
Piep Martypoik	1/4	5	7	1/2
Han Denissopoyk	1/4	6	8	—
Bobol Paweł Janipoyk gr. 15	—	2	4	—
Jarczer.				
Piep Lawrynopoik	1/8	4	4	—
Jakub Janipoyk	1/8	4 1/2	6 1/2	1 1/2
Jus Kemmel	1/8	3 1/2	4	1 1/2
Andres Tyllingk	1/2	7	10	2
Denis Kuryk	1/8	2 1/2	5	1/2
Mady Anipoyk	1/8	2 1/2	3	1 1/2
Bob. Denis Kas	—	1 1/2	2	—
Suzar.				
Piotr Serk	1/2	5 1/2	7	1
Macz Any	3/4	9	8	1 1/2
Hancz Melle	3/4	6	7 1/2	—
Klaus Milth	1/8	2	2 1/2	1
Bob. Pedo	—	—	—	—
Wyssower.				
Hanus Maya	1/4	3 1/2	6	1 1/2
Jan Janglian	1/8	2 1/2	4	1/2

Pawer.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Hanus Kiel	1/2	6	8	1 1/2
Jucht Keho Pugal	1/4	4	7	1
Hanus Petropoik	3/8	7	8	2
Hanus Hendryk	1/2	6	10	2
Paweł May	3/8	4 1/2	7	2
Hanus Altynia	1/4	4 1/2	6	—
Paweł Petrypoik	1/2	7	8	1 1/2
Macz Kowal	1/8	2 1/2	3 1/2	—
Andres Kauken	1/8	2 1/2	3	1/2
Bobole, per gr. 15 — flor. 2:				
Maday	—	1 1/2	1 1/2	—
Kiest Izanth	—	1 1/2	3	—
Ant. Kaubipoik	—	1 1/2	1 1/2	—
Sara Ancz	—	—	—	—
Hodys.				
Peter Poll	1/8	1	2 1/2	—
Laur Poll	1/8	3 1/2	3 1/2	—
Jan Poll	1/4	3	3 1/2	1/2
Jus Kuia	1/8	1 1/2	1 1/2	1/2
Han Poll	1/8	1 1/2	2	—
Any Poll		1 1/2	1 1/2	—
Piep Tapik	1/8	1 1/2	1 1/2	—
Bobole:				
Thomas	—	1/2	1 1/2	—
Reni Tapik	—	1	1 1/2	—
Młynarz	—	—	1	—
u tegoż młyn pusty, dawał z niego fl. 6. Powiadają, że go dlatego zrzucono, iż chłopom zalewał łąki.				
Lales.				
Denis Mertypoyk	1/8	1 1/2	2	—
Denis Hanczopoik	1/4	4	6	1/2
Hanus Wanamis	1/8	1 1/2	3 1/2	—
Hanus Sarapoik	1/8	2	2 1/2	—
Andres Pithk	1/8	4 1/2	4 1/2	1
Hint Jurgipoik	1/8	2	5	—

Latkall.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Merthen Kulust	1/8	3	5	—
Lemich Jakopoyk	1/8	3 1/2	6 1/2	—
Piep Piepopoik	1/4	4	7	—
Mikolas Miklopoik	1/4	3	7	—
Hancz Juny	1/8	4	7	—
Han Jakopoik	1/4	3 1/2	8	—
Jan Murgi	1/8	4 1/2	6	1
Han Muk	1/8	3	6	1/2
Bobol Oth	—	—	—	—
Leykula.				
Hancz Reinopoik	1/4	4	6	—
Juk Hąn Karywa	1/4	3 1/2	3	1 1/2
Hendrych Altimapiep	1/4	5 1/2	9	1
Thomas Kana	1/8	3	4	—
Macz Kielle	1/8	3	5 1/2	—
Mik Reino	1/4	5 1/2	5 1/2	—
Ant. Woiakus	1/8	2 1/2	4	—
Henrych Letabor	1/8	3	4	—
Bobole, per gr. 15 — flor. 1.15:				
Mik Sodo	—	—	—	—
Ant. Willo	—	1/2	2	—
Katasep	—	1/2	1	—
Kawer.				
Jan Altyma	1/4	1 1/2	3 1/2	1
Piep Wanakubia	1/4	3	6	—
Jury Kowal	1/8	2	4	—
Nan Jakopoik	1/4	3	7	—
Denis Jakopoik	1/8	3	6	—
Sur Macz	1/8	1/2	2	—
Piep Niperth	1/8	1/2	3	—
Symon Kikas	1/8	3	7	—
Bob. Piep Maczopoik	—	1/2	1	—

Weybla.

Nad jeziorem Tauruskiem wielkiem, którego jest wzdłuż na mil 7, wszerz mil 2. Tego jeziora wzdłuż wszerz do Iberpola należy na 3 mile.

Rybacy:
Macz Rybak, Herm Rybak, Marcus Pusieb,
Jak Kicz, Hancz Ucal.
Powinni dawać koleją ryby na piątek do zamku.

(Tu się includuje wioska albo derewnia nazwana Jesso nad Tauruskiem jeziorem, zdawna do Felina należąca, chłopów 3, bobolów 2).

Opowaldt.
Rybacy:
Thomas Juryzar, Han Opowaldt, Andres Janussopoik,
Jak Thomapoik, Kuymiecz, Jurgi Niemiec.
Ci żadnych innych powinności zamkowi nie oddawają, oprócz ryb koleją — we środę, w piątek, w sobotę do zamku przynoszą.
Lecz to niepodobna, żeby nic płacić, oprócz noszenia ryb, nie mieli, gdyż i ziemie mają i ryby niewodami łowią. Z jakowych niewodów wsi Tauruskie, nad temże jeziorem leżące, z niewodów z każdego po kilku fl. płacą i pewną ryb liczbę, leszczów suchych, dawają.

Też i Walmaba wieś nad temże jeziorem, do Felina należąca, już nie ryby oddaje, ale karbowanie i robociznę płaci.

W tem wardejstwie jest lasów dosić na błociech, rozmaitego drzewa do budowania jest jeszcze, co nie wypustoszono, po niemałej części. Zwierz tam przechodzi: łoś, niedźwiedź. Rzeka przez nie idzie Połczówka, ta co i pod Iberpolem, którą gdyby wyprzątniono, mógłby spuszczać do Felina i do Derptu.

Powinności wszelakie wszystkich poddanych w starostwie Iberpolskiem.

Z haku jednego:

czyńszu	fl. 2
za barana	fl. 1
za jałowice	fl. 0.12
za wieprza	fl. 0.15
za beczkę piwa	fl. 1.20
za pud chmielu	fl. 2
za pud lnu	fl. 0.20

za pud konopi . . . . . fl. 0.10
za siana wóz . . . . . fl. 0.8
za gęś jedną . . . . . fl. 0.5
kurów dwoje . . . . . fl. 0.4

Summa facit z haku jednego fl. 9.4.

Zboże troje — żyto, jęczmień, owies karbują i do tego też pszenicę i groch.

Drew sążni dwa z haku do zamku odwożą, sami je w lesie wyrąbiwszy.

Na podstarościego:

Z każdej 1/4 ziemie żyta, jęczmienia, owsa po kilmacie, albo szóstej części pura wielkiego. W którym jest ryzkich kilmatów 8. Uczyni z haku: żyta ryzkich purów 2 i kilm. 4, jęczmienia ryzkich purów 2 i kilm. 4, owsa także purów 2 i kilm. 4.

Na tłumacze, także jako i na podstarościego, z haku żyta purów 2.4, jęczmienia purów 2.4, owsa purów 2.4.

Roboty wszelakie.

Z haku robią od poranku wtorkowego aż do wieczora sobotniego po dwojgu z bydłem, to jest jednego tygodnia z bydłem, a drugiego piechotą; nocą i dniem, a zwłaszcza w pilne czasy. Z czwierci także cały tydzień bydłem robi, a drugiego tegodnia wolni. Z półczwierci trzeciego tegodnia, jako kto może, robi.

Lasy w tem starostwie.

Drzewa do budowania godnego barzo niewiele, oprócz w wardejstwach Newlowem i Mikołasowem, po kilku mil od zamku, ku granicy Felińskiej, jodłowego. Lasów drobniejszych do grodzeń i do palenia rożmaitego drzewa olszowego, brzozowego, jodłowego i inszego.

A iż przedtym, jako o tym mamy wiadomość, spuszczano wodą po części drew i balków do budowania do Derptu, tedy in hac angaria lignorum zakazaliśmy ex nunc, aby to na potym nie było, ponieważ już i wsi niektóre i miasteczko ledwo drew dostawać mogą i to za kilka mil.

Cegielnia.

Jest za folwarkiem niemała, jako się wyższej dostatecznie opisało, w której mogła by się cegła na zamkową potrzebę robić, gdyby glina sposobna beła. Wszakże nagotowano jej teraz do wypalenia niemało, o której dawał sprawę pan starosta, że nie może być dobra dla złej gliny.

Włość dawna Iberpolska.

Zdawna za magistrów w tem starostwie bywało poddanych dwanaście set. Teraz ich citra vel ultra ośmset. Niepodobna, aby w każdej wsi nie mógł jeszcze więcej przysadzić, zwłaszcza, iż o pustych hakach wiadomość się wziąć żadnym sposobem nie mogła, a chłopi między się ziemię rozebrawszy zataili.

Piece wapienne.

W tem starostwie jest pieców wapiennych małych n^{0} 6, po jednemu w każdem wardejstwie, w których już po razu wapno w tem roku wypalono. Może być w jednym beczek 10 albo 12, i zimą je do zamku wozić będą, skąd na każdy rok wapno na poprawę zamku być może; i jeszcze ich więcej pan starosta obiecał przyczynić, jednak nigdy go nie przedają, ani przedawano.

Wsi starostwa Iberpolskiego, o które p. Brakiel z panem starostą Iberpolskim kontroversyą wiedzie, chcąc je mieć do mojzej Exfer i do dwu wsi Tatykwer i Carnal za pertinentie. Które to wsi po różnych wardejstwach albo wójtostwach we włości leżą, jako o tym niżej.

Także i mojza pomieniona przy końcu tych wsi jest opisana.

W Tytowem wardejstwie.

Derewnie:

Jarawer.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Jan Jus	1/4	5	9	4
Titt Jus	1/4	4	8	1
Peren Kilter	1/4	3	8	1
Peter Tyl	1/4	6	9	3
Jak Luk	1/4	7	12	3

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Merth Tomassopoik	1/4	5	12	1
Jur Aramna	1/4	—	10	1
Kaucikent Rikanth	1/4	5	8	3
Jan Wenth	1/2	8	14	5
Peter Han	1/8	6	10	—
Wolmer Wirakien	1/8	3	6	1/2

Facit haków $2^3/_4$.

Niedostawa według rewizyej hak. $1^1/_4$.

Bobole — per gr. 15:

Merth Hoy	—	1	4	—
Hancz Lunther	—	—	—	1
Sal Jak	—	—	—	1

Gigiwer.

Piep Tytopoik	1/2	4	10	4
Paweł Tythopoik	1/2	5	11	5
Hanus Kok	1/4	4	8 1/2	4
Paweł Mikopoik	1/4	3	6	2
Macz Raucep	1/8	3	6	1 1/2

Bobolowie:

Peter Walba	—	1/2	2	1/2
Andres Wink	—	1	2	—
Denis Ariocz	—	1/2	1/2	1/2
Denis Kokow syn	—	1/2	1 1/2	—
Hinth Dewnipoik	—	—	1/2	—

Weriwer.

Hanus Werywer	1/2	6	8	3
Mik Kuil	1/4	6	8 1/2	5
Merth Kalamis	1/4	5	6 1/2	2 1/2

Jałomiec.

Jakub	1/2	6	10	4
Jurg Wenglan	1/4	4	6	3
Mik Wares	1/4	1 1/2	4	2
Hanus Reban	1/4	—	7	—
Macz Lauripoik	1/4	2 1/2	7	—
Kaup Tulk	1/4	2 1/2	8	1 1/2

Laymiecz.				Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Piotr Aganik				1/4	4	8	4
Denis Kiper				1/8	—	1	1
Hanus Hantypoik				1/4	3 1/2	7	3
Hinth Pusieb				1/4	5	9	3
Jurg Ratusep				1/4	4	8	1
Hancz Kero				1/8	4	4 1/2	2
Michel Muncz				1/8	—	—	—
Bobole, per gr. 15 — flor. 1.15:							
Otto Bobol				—	1 1/2	3	1
Mady Wirulancz				—	1/2	1 1/2	1/2
Peter Tyll				—	—	—	—
Tamakula.							
Ant Tamakula				1/2	8	10	4
Hancz Raucep				1/8	4	7	1
Jurga Lura				1/4	4	8	2
Tomas Tamakula				1/4	5	9	3
Bobole:							
Macz Hoynas				—	1 1/2	1 1/2	1/2
Piotr Turas				—	—	—	—
Surkula.							
Ant Emesink				1/2	8	10	7
						psz. 2	kilm.
Macz Jakopoik		pusta		1/4	—	—	—
Hanus Ranth				1/4	5	8	4
Hanus Kowal				1/2	9	12	5
Hanus Melle				1/4	4	4	2
Bobol Ant Kir		gr. 5		—	—	1/2	1/2
Laymecz.							
Macz Mikopoik				1/2	8	11	5
Jurg Warblan				1/4	—	4 1/2	2 1/2
Denis Loxs				1/4	10	10	5 1/2
Macz Ratasep				1/8	6 1/2	7 1/2	2
Hinth Puny				1/8	5	6 1/2	2
Merth Myn				1/8	5	5	4

Pelasza.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Macz Pelassa	1/2	8	11	4
Hancz Tomassopoik	1/4	3	4	1 1/2
Kurdla.				
Jak Lawrynopoik	1/4	7	8	5
Hillo Hanur	1/4	5 1/2	6	3
Hanth Peytopoik	1/2	6 1/2	10	6
Hanus Merthipoik	1/2	5	9 1/2	3 1/2
Hanus Maczopoik	1/4	4	10	3 1/2
Jak Pakier	1/4	3 1/2	4	2 1/2
Hanus Maza	1/2	6	7	2
Jak Wingo	1/4	4	3 1/2	2
Andres Kuzik	1/4	4	5	2
Jurgi Anipoik	1/4	4	4	1
Mady Lillo	1/4	3	6	2
Paweł syn	1/4	5	6	1/2
Hanus Selok	1/4	4	5	1 1/2
W Symonowem wardejstwie.				
Kokoswer.				
Ain Kalamis	1/4	4	4 1/2	1
Jurg Hanussopoik	1	10	15	4
Denis Hanussopoik	1	12	16	4
Jak Tomassopoik	1/4	4	5 1/2	1
Roman Moskwicin	1/4	5 1/2	6	1
Merth Litlan	1/4	3 1/2	4	2
Hanus Rap	1/8	2	3	—
Denis Weck	1/8	3 1/2	6 1/2	1
Macz Weck	1/8	1 1/2	4	1/2

Facit haków 3 1/4 1/8.

Przy tym młyn, z którego na rok płacą flor. 1 gr. 12.

Bobole:				
Symon Olij	—	1	2	—
Toczy Janus	—	1	3	1/2
Hanus Ligi	—	1 1/2	2	—
Denis Rabi	—	—	1/2	1

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Ani Koin	—	1/2	1/2	—
Jan Solak	—	—	1/2	1/2
Summower.				
Piotr Wabanik	3/8	6	6	4
Hendrych Petrypoik	1/8	2 1/2	5	4
Hanus Kersten	1/8	3 1/2	6	1
Han Karthi	1/4	4	5	1 1/2
Lawryn Petropoik	1/2	6	9	3
Macz Zuk	1/8	1 1/2	3 1/2	1 1/2
Mik Maczopoik	1/8	4	5	1/2
Facit haków				
Bobol Hendrych	—	1	1	—
Paczim.				
Hen Juncz	1/4	4	4	2 1/2
Merth Mertypoik	1/8	4	4	2
Hancz Wirulancz	1/8	3	4	3
Hanus Kok	1/4	1	1	1
Jak Pers	1/8	3	5	1
Hincz Janak	1/8	—	4 1/2	3
Hinth Karask	1/8	2	4	2 1/2
Bobol Hancz	—	—	1/2	1/2

W Newlowem wardejstwie.

Wiennower.

Od mojzy Exfer mil 2.

Macz Hye	1/2	4	4	2
Hancz Andryssopoik	1/2	6	11	4
Mussa Macz	3/4	6	11	6
Pertel Saxsa	1/8	3 1/2	5	2
Har Hany	1/8	3	2	—
Titt Nino	1/4	6	7	—
Jak Andres	1/4	4	6	2
Mady Jullo	1/8	3	3	2
Facit haków				

Bobole:		Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Merth Hanus	gr. 15	—	1	1	1/2
Purycz Andres	gr. 15	—	—	—	—
Lawryn Syk	gr. 15	—	—	—	—
Małes.					
Tytt Denissopoik		1/2	5	4 1/2	1/2
Denis Hastwer		1/2	6	7	2

Między temi ma być jeszcze ziemie 1/2 facit hak 1.

Łąki. Przy tej wsi, albo derewni, ukosywa się siana stogów 30, w każdym po wózków 5 rachując, a wózek każdy szacując per gr.

Unakwer.

Od mojże mil 2.

Hanus Maczopoik	1	9	11	3
Hin Markus	1/2	5	8	2
Denis Pakop	1/2	7	9	1 1/2
Hanczy Macz	1/2	7	7	2
Piotr Markus	1/2	7	7	2

Facit haków

Haki puste być mogą i snaść by za czasem mogło przysieść ludzi niemało. — Lasów te wszystkie wsi dosyć mają, łąk i pastwisk.

Wsi do kościołów Iberpolskich, przez nieboszczyka pana Ruskowskiego puszczone, i są w posesyej kościelnej, których się też pan Brakiel domaga.

Wioska Piliszwer.

W tej wiosce jest kościół murowany sklepisty, i wielki, i wysoki, mil dwie od zamku Iberpolskiego, założenia świętego Jędrzeja. Beł kiedyś, za Krzyżaków, katolików; dobrze wielkim kosztem zbudowany. Lecz przez czasy wojenne i dla nieopatrzenia i nieprzykrycia onego bardzo się popsował, bo i woda na miejscach niemal wszystkich przez sklepienie przechodzi. Wszakże

już teraz za naszych kapłanów dranicami przykryto. Vestibulum kościelne sklepiste. W kościele sklepienie na czterech filaroch z kamienia ciosanego pięknie i wysoko postawione i sedes u tych filarów z ciosanego kamienia okrągłe, a do tego nie tylko anguli wszystkie u ścian kościelnych, ale też i w oknach wszystkich, tak w długich, jako i w okrągłych, ciosanem kamieniem aż do wierzchu zakładane. Przy temże kościele w tyle wieża wysoka nad kościołem. Ołtarzów 4, bez wszelakiego ochędóstwa; zakrystya też murowana sklepistą, drzwi u niej niemasz, także i samego kościoła drzwi ani błon nie masz, u przysionka tylko są drzwi niedobre, bez zamknienia. I tak sklepienie kościoła tego na niektórych miejscach przejzrzeć, co woda popsowała. Czmintarz około kościoła stakietem, acz nie wszędzie, obwiedziony. O tymże kościele już wyższej przy drugich wzmianka jest uczyniona.

Tamże ks. pleban Iberpolski folwarczek założył i mojzę dobrą nową ze wszystkim do niej dostatkiem zbudował.

Derewnia albo wieś Piliszwer.

Poddani w tej wsi:	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Macz Markus	1/2	5	8	2
Andres Maczopoik	1/2	5 1/2	9	2
Jurg Meller	1/4	1 1/2	6 1/2	2
Mikołas	1/4	2	6	1/2
Endrych Reban	1/4	1 1/2	5 1/2	1
Markus	1/8	1 1/2	2	—
Denis młynarz	1/4	1	1 1/2	1/2

tenże z młyna płaci flor. 5.

Pala.

Denis Pala	1/2	4 1/2	11	—
Pale Ani	1/4	6	10	1
Piep Pala	1/4	4	5	1
Pali Markus	1/4	—	—	—

Omłot zboża po tem folwarku w roku 1598:
żyta ryzkich purów 119,
jęczmienia ryzkich purów 224,
owsa ryzkich purów 60,
pszenice ryzkich purów 15,
gryki ryzkich purów 9.

Siana nic nie masz mojzeńskiego, bo łąki p. Starosta, jako X. Pleban dał sprawę, zabrał. Tylko z łąk chłopskich potrosze siana X. dostaje.

W Symonowem wardejstwie.

Wsi, które za erectią K. J. Mci kościołów Iberpolskich i za mandatem J. K. Mci P. Rudomina, starosta Iberpolski, od lat kilku pomienionym kościołom postąpił.

Które też pan Brakiel miedzy drugiemi wsiami mieć chce.

Derewnie:

Kirima.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Symon Peythopoik	1/2	6	6 1/2	2
Denis Hantypoyk	1/2	5 1/2	9	4
Macz Koik	1/2	8	10	4
Hanus Serk	1/4	3	6	2
An Koyk	1/8	1 1/2	4	2

Facit haków 1 3/4 1/8.

Kedokula.				
Peyth Musk	1/2	5	6	4
Andres Kapusta	1/4	3 1/2	4	2
Macz Warapoik	1/2	5	9	4
Ani Jurgipoik	1/4	4	4	2 1/2
Macz Kiegar	1/2	8	6 1/2	4
Hancz Petripoik	1/4	5	3 1/2	2
Sakla Jak albo Nikam	1/4	1	3 1/2	4
Hancz Kusmis	1/4	4	4 1/2	2
Hanus Sak	1/4	4	5 1/2	1

Facit haków 3.

Mendla.				
Peyt Martypoik	1/8	4	6	2
Piep młynarz	1/4	4	6	2
tenże z młynika o jednem kółku na rok daje flor. 2 gr. 15.				
Tomas Konk	1/4	4	7	4
pustej ziemie	1/8	—	—	—
Bobol Hanus Tabor gr. 15	—	—	—	—

W Tytowem wardejstwie.

Mojza Exfer albo Ikiswer nazwana, mil 2 od zamku Iberpolskiego. Ze dwiema wsiemi niżej opisanemi Tawtywer i Karnal.

Której acz już jest od kilku lat p. Brakiel i pan starosta ryski, za prawem wiecznem, w possessyej, jednak jest jeszcze o nię spór z panem starostą Iberpolskim i już przez Ich Mcie PP. Kommisarze Generalne dla ordynacyej ziemie Inflanckiej z sejmu blizko przeszłego 1598 zesłane, na sejm blizko przyszły jest remissa.

Ponieważ tedy jeszcze in lite pendet, tedyśmy inkwizycyą pilną przy odprawowaniu rewizyej Iberpolskiej poddanych K. J. Mci wielu ludzi starych czynili, aby nam sprawę dali: w czyjej beła mojza i te 23 wsi z dawnych czasów za magistrów dispozycyej albo possesyej (beła) — takim sposobem:

Naprzód, wybraliśmy z kilkuset ludzi poddanych K. J. M. mężów starych kilku, na imię: Teźmiana z przedmieścia Iberpolskiego, hominem nonagenarium, Macz Koith z Kirimeru, Pieter Paisys z Payzy, Raye Mertha z Wethmy, Hanus Walba z Mamoweru, Hantha z Tamikuli, Hanusa Tabe z Kabały, który Taba rodził się na tem miejscu, niźli ta mojza beła założona, a potym ojca jego stamtąd zegnawszy onę zbudowano. Którzy pod sumnieniem swem, na co beli gotowi przysiądz, tak zeznawali: iż anno 1550 Magister Joannes Reck, spędziwszy wieś Iberpolską Ikiswer, zbudował tam beł mojzę dla łąk i pastwisk, których tam jest barzo wiele; gdzie prawie wszystko bydło i stada chował, ponieważ przy zamku Iberpolskim łąk i pastwisk nie masz. Dalej powiedzieli, że przedtym, niźli ta mojza pomieniona założona beła, zawsze ante fundationem et tempore fundationis, a na ostatek przez lat pięć albo sześć, aż do wzięcią Iberpola i Felina przez Moskiewskiego, do zamku Iberpolskiego należala. Także i te 23 wsi, których się pan Brakiel z panem starostą ryskim upominają, też do zamku Iberpolskiego powinności swe zawsze oddawały.

Tę tedy mojzę potym, gdy incursye Moskwa częste czyniła, chodząc Felina dobywać, samiż Krzyżacy zburzyli. Potym Moskiewski wziął Iberpol anno 1558 i nie beło to przedtym nigdy w possessyej króla polskiego, aż św. pamięci Stefana. A iż pan

starosta ryski uprosił sobie tę mojzę i te dwie wsi Tawtywer i Karnal w roku 1562, do której teraz p. Brakiel za pertinentie 21 wsi dochodzi, tedyśmy inquirowali, jeśli beł pan starosta ryski, albo Joannes Groll, od którego pan Brakiel prawa dostał, po daninie swej kiedy tej mojze i tych dwu wsi pomienionych w possessyej. Powiedzieli, że nigdy nie beli, aniszmy o żadnym z nich słychali, tylko tu zawsze nam rozkazowali panowie, którzy zamek Iberpolski i wszystką włość trzymali.

Ta mojza i te wsi między lasy siedzą, drew i pastwisk barzo wiele, także i rzeczki, na nich młyników dwa.

Ziemie pod tą mojzą haków 4.

Umłócono beło in anno 1594, póki ją jeszcze p. starosta Iberpolski teraźniejszy dzierżał:

żyta	purów 335,
jęczmienia . .	purów 308,
owsa	purów 250,
pszenice	purów 20.

Siana stogów

Młyn pod mojzą o jednem kole walnem na rzecze niegorszej czyni na rok citra vel ultra flor. 15.

Tatykwer.

Haków niemieckich 10½.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Hanus Kunter	½	9	14	3
Han Kuju	¼	8	10	—
Mady Tyttopoik	¼	7	9	1
Jurgi Haffw	⅜	8	14	2
Merten Konter	⅜	6	13	2
Han Konter	⅜	4	11	2
Peitt Konter	⅛	3	5	2
Martey Kiemp	¼	4	7	—
Hant Kurth	⅛	3	5	2

Przy tej derewni młynik, z którego płacą na rok flor. 3 gr. 18.

Bobole:

Macz	—	—	2	—
Paweł Konder	—	1	3	—

W Symonowem wardejstwie.

Karyna,
którą pan starosta ryski Tomas von Embden dzierży.

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Peter Rasz	1/2	8	12	1 1/2
Mikołas Anczypoik	1/2	4	8	2
Piep Tałocz	1/8	5 1/2	8	2
Andres Pietripoik	1/4	4	5	2
Antei Hanus	1/4	5	8	1 1/2
Mikołas Kicz	1/4	4	6	1
Lauryn Petopoik	1/8	3	4	—
Merten Russak	3/8	4	6 1/2	1
Mikirwer Russak	1/8	3	5	2
Bobol Peitt gr. 15	—	—	—	—

Dobra albo mojze szlacheckie od zamku oddane.

Wieś Łabowiec po żołnierzu Rohaczu Albrychtowi Mieleskiemu dożywociem od K. J. M. teraźniejszego Zygmunta III haków 3 1/2.

Mojza Wirakus.

Po Łuczylińskim dożywotniku Hengelbertowi Kawerowi haków 2.

Do niej wioska Szare haków 1 1/2.
Item wioska Katka haków 1 1/2.
Item wioska Łoper haków 1 1/2.
Item młyn o jednem kole pod mojzą.

Mojza Kasper Reck.
Piotrowi Sułkowskiemu haków 1.

Mojza Newell.
Hanus Bockowi haków 1.

Folwark Lusiwer, własny p. starosty.

Derewnie:

Lusiwer.	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Piep Wanaian	1/4	2 1/2	4	1
Hanus Wabamis	1/4	2 1/2	5	1

		Haki	Żyto	Jęcz.	Ow.
Titt Wabamis		1/4	3	6 1/2	1
Hanus Katlap		1/4	1 1/2	5	1 1/2
Jan Wanakubia		1/8	1 1/2	3	1 1/2
Reit Piep		1/4	2	3	1 1/2
daje za robotę flor. 4.					
Bobole:					
Korth		—	—	—	—
Andres Koncz		—	1	2 1/2	—
Otto młynarz daje ze młyna	flor. 14	—	1	2 1/2	1 1/2
III a.					
Cort z Lusiweru		1/8	—	3	1/2
Hinth Kimpa		1/8	1	3	1
Mik Jugo		1/8	1	3 1/2	—
Hanus Kikowa		1/8	1	4	—
Hancz Pulk		1/8	1/2	3 1/2	1
Jan Weha		1/8	1	2	—
Rejn Reban		1/8	1	2	—
Padywer Wielki.					
Denis Multh		1	10	14	6
Sander	1/4	1/8	6 1/2	8	1
Reyn Wilk		1/4	3 1/2	5	2 1/2
Piep Ikier		1/4	4	8	1
Jan Igras		1/4	4	8	1 1/2
Hint Igras		1/4	3 1/2	8	2
Ant Winopulka		1/4	5	6	1
Macz Kudry		1/8	4	6	1 1/2
Jak Kieru		1/4	7	8 1/2	2 1/2
Hendrych Kodox		1/4	5	7	3
Jan Kodor		1/4	6	7	2
Reyno Tylder		1/8	3 1/2	6	1 1/2
Hindt Nody		1/8	4	6	3
Newel Raucep		1/8	5 1/2	7 1/2	3
Bobole:					
Denis Tham tłomacz		—	2	2	1
Lul Pilk		—	1/2	1 1/2	1
Macz Kudry		—	—	—	—

	Haki	Żyto	Jęcz.	Ow
Hanus Keryk	—	1	1½	½
Hneth Kozak	—	½	4	—
Rein Frezychth	—	½	2½	—
Gurki.				
Hanus Pakier	¼	5	6	2
Maday Kaup	¼	5	2	2
Hanus Juny	¼	4½	4	3½
Jan Las	¼	3½	4½	2½

Otto młynarz Lusiwerski najął młyn na rok, ma z niego płacić flor. 4, połowicę na ś. Jan, a drugą połowicę na Boże Narodzenie.

Mojza Prymka haków 2.
Mikołajowi Suchorzewskiemu dożywocie.

Mojza Czweywell haków 4.
Wilhelmowi Czweywlowi. Do tego wiosek 4 po constitutiej i rewizyej anni 90, z których już przedtym liczbę do skarbu czyniono. To jest Aryswer, Kirkula, Unfell i Norka — snaść prawem wiecznem.

Mojza Prymla haków 2.
Jerzemu Boblewskiemu dożywociem.

Wieś Imawer haków 3.
Aleksemu Kocięckiemu dożywociem.

Plattermoyza haków kilka.
Zarazem, po recuperacyej ziemie Inflantskiej, przez PP. Komisarze in anno 1582 pewnem ludziom narodu niemieckiego przy miasteczku albo posadzie Iberpolskiej wyższej opisanym frymarkiem za ich własne grunty, do zamku obrócone, rozdana. Na co i przywileje zaszły. Ostatek teraz mieszczanom, którzy nic gruntu nie mieli, oddano, jako wyższej się w rewizyej niniejszej opisało.

Młyn pod zamkiem.

Część z muru, a część z drzewa, który, iż beł przez Moskwę spustoszony, przez nieboszczyka p. Ruskowskiego, starostę Iberpolskiego restaurowany. Opisanie szersze tego młyna przy opisaniu zamku jest.

Granice Iberpolskie.

Granice zamku tego, jako nam dali sprawę szlachta Iberpolska i wardejowie przysięgi, idą tem sposobem.

Pierwsza od Parnawy po Kapellę — ośm mil od Iberpola nad Pajdę.

Z drugą stronę ku Białemu Kamieniowi po wieś, którą zowią Biały Kamień, trzy mile od Iberpola.

Z trzecią stronę ku Derptowi z grunty Derptskiemi mil od Iberpola.

Z czwartą stronę ku Laissowi trzy mile od Iberpola do Kuryki, wsi Iberpolskiej, od Laissa mil dwie, a od Felina granica idzie we trzech mil od Iberpola, między wsią Iberpolską Wechman, a wsią Felińską Hagost.

Defekty zamkowe.

Ten zamek, trzy mile od Białego Kamienia będący, iż niemal wszystek opadł okrom dziedzińca, mury zdawna częścią za Moskwy w nim pogorzałe, częścią pod Szwedami przez Moskwę postrzelany, że na jednem miejscu ściana tak nizka, iż ledwie nań pieszo od pola nie wskoczy, potrzebuje zewsząd naprawy, a przynamniej przyczynienia na trzy sążnie tej ściany od bramy. Do czego pan starosta napalił wapna i cegłę gotuje; potrzeba co na rzemieśniki wyłożyć z trzeciego grosza, którzy by i tę ścianę i blanki wszystkie, wieże i gmachy nad bramą naprawili, skądby też zamku bronić możono. Potrzebuje też strzelby, prochów, kul, hakownic więcej, bo tego wszystkiego na ten czas nie masz, okrom co się wyższej przy cejkhauzie opisało.

INDEKS MIEJSCOWOŚCI.

OBJAŚNIENIA SKRÓCEŃ:

m.=miasto; w.=wieś; der.=derewnia; rz.=rzeka; folw.=folwark; zam =zamek.

A

Adawer, w., 280.
Adrakusz, w., 120.
Adzygier, w., 249.
Agiwa, folw., 121.
Agiwa, rz., 139.
Alakula, Alakiula, der., 210, 231.
Alakulski obręb, 173.
Alihorma, ziemia pusta, 133.
Alisth, der., 210.
Allakula, der., 223.
Alluster, w., 206, 229.
Aluiste, w., 200.
Ambior, w., 112.
Angikilla, w., 219.
Anikwer, w., 271.
Anodawer, w., 133.
Anukowe wardejstwo, 110.
Apezer, potok, 91.
Arakula, w., 273.
Arenkiel, w., 232, 235.
Arokula, w., 276.
Arozor, der., 284.
Artma, der., 287.
Arykula, Arykiula, w., 230, 231, 233.
Arykula Sar., miejsce, 212.
Aryswer, w., 278, 306.
Assenica, rz., 160.
Assyssar, 212.
Aszkarad, Aszkaród, Askierad, zam., 50, 89, 141, 147, 148, 149.
Aszkaradzka włość, 145.
Aszkaradzkie granice, 148.
Aszkieradzkie grunta, 149.
Atawer, w., 110.
Ateswer, w. 273.
Aug, w., 138.
August, der., 208.
Austh, der., 203.
Awinorma, w., 120.
Aymala, w., 229.
Aytha, w., 274.

B

Bałthowski pogost, 81, 82, 86, 92.
Bergie, grunt, 55.

Bewer, folw., 239.
Biała Ruś, 89.
Biały Kamień, 140, 213, 216, 256, 259, 307.
Born, folw., 239.
Brakielmoyza, 136.
Brasław, m., 237.
Brodas, ziemia pusta, 15.
Brynkmoyza, 133, 135.
Bykkiern, w., 46.

C

Carnal, w., 294.
Chochrozen, zam., 39.
Choiawer, der., 225.
Clauskien, ziemia, 235.
Cmomega, góra, 140.
Cyskadzkie jezioro, 161.
Czarne, wardejstwo, 102.
Czarne, p. Musth, w., 124.
Czarny, folw., p. Mostfersth, 109, 117, 123, 127.
Czermo; jezioro, 13.
Czudzkie, p. Peybs, jez., 93, 101, 109, 123, 125, 134, 140.
Czweywell, mojza, 300.

D

Dałpuba, rz., 55.
Deniszowe wardejstwo, 276.
Derpt, m., 28, 93 140, 228, 292, 293, 307.
Derptska ekonomja, 141.
Derptska włość, 227.
Długie, błoto, 91.
Dohub, ruczaj, 54.
Dorszyl, bór, 91.
Druja, 158.
Dubaus, błoto, 91.
Dubno, folw., 239.
Dumowski pogost, 88, 92.
Dunakło, jezioro, 5, 13.
Dynembork, zam., 235, 236, 238. 240.
Dynemborska granica, 160.
Dynemborskie dobra, 239.
Dywułowska pustowszczyzna, 15.
Dźwina, rz., 13, 39, 41, 42, 45, 46, 48, 54, 55, 61, 62, 65, 67, 78, 83, 89, 91, 141, 144, 147, 148, 149, 159, 161, 236.
Dźwiński pogost, 145, 146.

E

Ejzynek, 237.
Ejzynek, jezioro, 237.
Eliakawer, w., 130, 131,
Elksupa, rz., 55.
Eller, folw., 239.
Embek, rz., 28.
Emmestykulla, w., 22.
Emutfer, w., 138.
Endla, w., 113.
Eno, młyn, 230.
Epra, w., 221, 230.
Erykwer, w., 121.
Erysfer, w., 132.
Essen, folw., 159.
Essen, jezioro, 159.
Estonia, 216, 227, 232, 234, 256.
Estonia, Oestonia Szwedzka, 140, 141, 216.
Estonji Szwedzkiej granice, 136.
Esupa, rz., 46.
Exfer, p. Ikiswer, mojza, 294, 298, 302.

F

Falkenaw, klasztor, 140.
Felin, miasto, 176, 178, 182, 194, 195, 230.
Felin, zam. 21, 28, 162, 175,

209, 210, 212, 213, 228, 229, 231, 233, 235, 266, 292, 302, 307.
Felińska granica, 293.
Felińska puszcza, 28, 226, 227, 232.
Feliński trakt, 235.
Felińskie starostwo 231, 235.
Fincken, ziemia, 28.
Forcygier, jezioro, 21.

G

Garcen, folw., 239.
Gergon, pogost, 161.
Gienc, w., 249.
Giersliowiz, rz., 89.
Gigiwer, der., 295.
Gurki, w., 306.
Guthman, łąka, 79.

H

Hagost, w., 307.
Halix, mojza, 213.
Hanypusz, 177.
Hassoński folw., 158.
Hassoński pogost, 161.
Hauzyn, pogost, 161.
Hellen, łąka, 79.
Helmeth, zam., 228, 240, 249, 250.
Helmetskie granice, 28.
Hełyń, pole, 78.
Hermess, zam., 250.
Hessen, folw. 161.
Hodys, der., 290.
Hołubie, der., 286.
Homuth, w., 134.
Humel, miejsce w jeziorze, 250.
Humelwaka, w., 246.

I

Iberpol, m., 260, 263, 306.
Iberpol, zam., 21, 93, 99, 213, 227, 228, 250, 257, 291, 292, 302, 303, 307.
Iberpolska granica, 140, 307.
Iberpolska włość, 226.
Iberpolskie przedmieście, 302.
Iberpolskie starostwo, 141.
Idorowski, Idowski pogost, 52.
Ikiswer, p. Exfer, mojza, 302.
Ilastwer, w., 136.
Ildakula, der., 204, 225.
Ilempus, mojza, 249.
Illa, w., 305.
Ilma, w., 229.
Iłża, jezioro, 13.
Imakula, w., 229.
Imawer, w., 306.
Inflanty, Inflantska, Iflandska ziemia, 1, 4, 41, 46, 73, 90, 99, 135, 153, 306.
Irawer, w., 118.
Isentag, w., 190.
Isnalda, rz., 15.
Isnaldzka granica, 5.
Ixkiel, zam., 45, 54.
Ixkielskie grunta, 54.
Izatela, w., 229.

J

Jacen, folw., 236.
Jaggiwicz, w., 246.
Jagiwa, folw., 106, 127, 131.
Jagiwa, w., 128, 129.
Jagiwa, rz. 127, 137.
Jalawer, Jallawer, w., 213, 220.
Jałomiec, der., 295.
Jamawer Zalesie, w., 120.
Janemeckula, w., 247.
Jańczyński pogost, 82, 92.
Jarawer, w., 218, 294.
Jarezer, der., 289.
Jarwekulla, w., 23.
Jaytus, der., 198.
Jesso, w., 292.
Jugla, rz., 46.

Jugowice, w., 125.
Juliakoia, rz., 212.
Jurkowo wardejstwo, 217.

K

Kabala, w., 284, 302.
Kabella, w., 222.
Kablakula, w., 270.
Kadula, jezioro, 15.
Kahal, der., 284.
Kaibuła, rz., 149.
Kalalina, w., 276.
Kaleskuivekille, w., 247.
Kali, wieś, 270.
Kalneth, w., 270.
Kamary Małe, w., 271.
Kamary Wielgie, w., 272.
Kamarskie łąki, 264, 267.
Kanakula, der., 209, 210, 231, 232.
Kankula, w., 108.
Kapella, 307.
Karema, w., 232.
Karkus, zam., 27, 212, 213, 216, 217, 243, 250.
Karkuska włość, 226.
Karnal, w., 302, 303.
Karula, w., 230.
Karyna, w., 304.
Kasiwer, w., 100.
Kasper Reck, mojza, 304.
Kaszow, pogost, 156.
Katka, w., 118, 304.
Kauda, w., 138.
Kauxtkiulla, w., 176.
Kawakula, w., 274.
Kawenth, w., 206.
Kawer, w., 274, 291.
Kawlichta, folw., 139.
Kawrowir, w., 277.
Kaybuła, 53.
Kazepe, w., 125.
Kaziwer, w., 138.
Kebra, w., 218.
Kedokula, der., 301.
Kempe, w., 233.
Kendekiulla, w., 176.
Kergohoia sur Aroll, rz., 212.
Kiaryst, der., 208.
Kibiary, w., 110.
Kibiary Ruskie, w., 110.
Kiedikula, w., 259.
Kiediwer, der., 207.
Kichoma, 54.
Kieressza, w., 121.
Kierewer, w., 229.
Kiernyzel, w., 245.
Kiersekula, Kersekula, w., 230, 231, 232.
Kieryta, der., 197.
Kiesia, zam., 30, 258.
Kiewła, w., 111.
Kieypien, mojza, 55.
Kieypińskie grunta, 55.
Kik, 134.
Kikieta, der., 207.
Kikiper, der., 211.
Kikissur Kinap, rz., 213.
Kikiuta, łowisko, 134.
Kikiuta, w., 124.
Kikoweski, w., 134.
Kikuytha, w., 134.
Kilauzen, Kilhausen, w, 245, 249.
Kilbawer, w., 109.
Kilithek, jaz, 212.
Kiliwer, der., 203.
Kilusth, der., 211.
Kircholm, ostrów, 40.
Kircholm, zam., 39, 40, 41, 45, 46, 47.
Kircholmskie granice, 46.
Kircholmskie grunta, 46.
Kircholmskie lasy, 46.
Kirima, Kirimer, w., 259, 301, 302.
Kiriwer, w., 136.
Kirkula, w., 278, 306.
Kissawa, w., 200.
Kithys, pogost, 38.
Kiwiary, w., 106.
Kiwiarskie pustowszczyzny, 106.

Klinemberk, Kimgembergk, góra, 183.
Klokenslegier, w., 247.
Kobra, w., 230.
Kobrower, w., 217.
Kodyzma, w., 108.
Kokenhaus, m., 66, 89.
Kokenhaus, zam., 39, 55, 62, 75, 86, 89, 91, 143.
Kokenhauska puszcza, 55, 90 91.
Kokenhauska włość, 65.
Kokenhauskie granice, 91.
Kokenhauskie grunta, 91, 149.
Kokenhauskie starostwo, 90, 92, 147.
Kokla, der., 196.
Kokoswer, der., 297.
Kolier, der., 203.
Komoransowo, Kumaransowo wardejstwo, 206, 213.
Konakulska puszcza, 226.
Konde, w., 140.
Kop, w., 275.
Korbski, p. Sryknicki pogost, 32.
Korianowo, wardejstwo, 199.
Koskula, w., 275.
Koszywa, w., 130.
Kowaia, der., 209.
Kowaia, folw., 209.
Koygra, der., 285.
Koyniała, w., 108.
Kozonow, folw., 12.
Krasławka, folw., 238.
Krasnogrodek, m., 9.
Kreycborgk, zam., 91.
Kreycborska granica, 160.
Kropimoyska droga, 78.
Kropimoyża, folw., 84, 85, 86.
Kruczem, w., 38.
Krywanow, pogost, 155, 162.
Kuchmistrzowska ziemia, 232, 234.
Kuiawer, der., 224.
Kukelmoyza, w., 235.
Kulawer, ziemia pusta, 133.
Kuliawer, rz., 134.
Kuliawer, w., 119.
Kunikiula, w., 24.
Kunilla, der., 286.
Kunissa, mojza, 133, 135, 136.
Kunisza pustowszczyzna, 133.
Kurczna, p. Kurszony, folw., 239.
Kurczyn, pogost, 51, 52.
Kurdla, der., 297.
Kurmer, der., 224.
Kurszony p. Kurczna, folw., 239.
Kuryjanie, dobra, 16.
Kuryka, w., 307.
Kuryssa, w., 275.

L

Lagakunth, w., 120.
Lais, Laiss, Liays, Liais, zam., 93, 101, 109, 127, 138, 140, 141, 228, 266, 307.
Lales, der., 290.
Lasen, folw., 239.
Latkall, der., 291.
Laucen, folw., 239.
Laudan, 66.
Laupera, w., 276.
Laygisar, der., 211.
Layma, w. 229.
Laymiecz, der., 296.
Layskie, Liayskie, Lais starostwo, 117, 134, 141.
Lear, w., 232.
Lej, jezioro, 237.
Lemowoz, mojza, 138.
Lemzel, zam., 39.
Lenowarth zam., 48, 50, 54, 63, 142, 145.
Lenowartska puszcza, 55.
Lenowartska włość, 50.
Lenowartskie granice, 54, 55, 91.
Lenowartskie grunta, 55.
Letower, w., 221.
Letwa, 213.
Lewel, pole, 117.
Leykula, der. 291.

Liayska granica, 140, 141.
Liayski grunt, 141.
Libinów, pogost, 86, 92.
Lideza, w., 109.
Lieyka, w., 201.
Liflanty, p. Inflanty, 233.
Liflantskie zamki, 13.
Lingieniski, pustoszczyzna, 235.
Linutha, w., 134.
Liohawer, ziemia pusta, 134.
Liparth, siedlisko, 212.
Lipinowski, Lipinów pogost, 64, 79, 82, 92.
Lipsko, w., 38.
Litewskie W. Ks., 89.
Litwa, 4, 89.
Liudymoyza, 136.
Liuryk. w., 138.
Liustywer, w., 175.
Liwa Magi, pagórek, 212.
Liwalth, mojza, 140.
Lixna, folw., 238.
Lopus, w., 111.
Luba, rz., 149.
Luban, jezioro, 157, 159.
Lubański, pogost, 157.
Lubina, rz., 79.
Lubinów, pogost, 85, 92.
Lucen, jezioro, 4, 13.
Lucyn, zam., 1, 4, 6, 9, 12, 14, 15.
Lucyńska granica, 160.
Lucyński grunt, 12.
Lucyński trakt, 14.
Lucyńskie starostwo, 152.
Luda, mojza, 137.
Ludkienmojza, 162.
Lugassowe wartejstwo, 213.
Lusiwer, der., 304.
Lusiwer, folw., 304.
Lyzyng, folw., 236.

Ł

Łabowiec, w., 304.
Łahawa, der., 222.
Łaywa, der., 286.
Łogowiec, rz., 140.
Łohawer Mniejsza, w., 277.
Łohawer Wielka, w., 277.
Łojki Mniejsza, w., 279.
Łokmiana, rz., 91.
Łokupa, rz., 91.
Łoper, w., 304.
Łubina, der., 284.
Ługassowo wardejstwo, 209.
Łumeldas, rz., 91.
Łuża, rz., 9.

M

Madytuzma, w., 121.
Makoszański pogost, 162.
Males, der., 267, 299.
Malestwer, w., 279.
Maliste, w., 200.
Maltha, rz., 151.
Mamawer, Mamower, der., 289, 302.
Manikiella, w., 246.
Marnahoią, rz., 212.
Maryenhauska granica, 160.
Matapermoyza, folw., 205.
Mattaper, w., 206.
Maykula, der., 199.
Mayłupa, rz., 54.
Mechkula, w., 281.
Mechla, w., 229.
Meczkul, p. Mexkax. w., 232, 235.
Mega, der., 287.
Megiess, w., 249.
Megis, pole, 117.
Megisz, w., 119.
Melnupa, rz., 91.
Melwepor, błoto, 91.
Mempolth, dobra mniszek Ryskich, 50.
Mendaga, w., 229.
Mendikiula, w,, 229.
Mendla, w., 260, 301.
Menessar, siedlisko, 212.

Mercz, w., 280.
Mexkax, p. Meczkul, w., 235.
Meylia, der., 207.
Mezo, pogost, 145.
Mieczkilla, w., 219.
Mikołaszowe wardejstwo, 268, 276, 293.
Mikowe wardejstwo, 272.
Monest, w., 24.
Moraweski, zlemia, 133.
Morzel, w., 249.
Morzelkula, w., 246.
Moskwa, kraj, 1, 6, 8, 13, 15, 16, 124, 141, 160, 227, 263.
Moskiewska granica, 1, 8, 9, 14, 16, 99, 149.
Moskiewski ślak, 4.
Moskiewskie grunta, 1.
Moskiewskie kraje, 99.
Mosthffer, Mostfersth, p. Czarny, folw., 109, 117, 123, 127.
Moyzama, w., 130, 139.
Moyzykula, w., 233.
Mudysth, der., 198.
Musssa Sara, der., 286.
Musth, p. Czarne, w., 124.
Mustykulla, w., 22.
Mustywer, w., 299.
Myśli, w., 112.
Myszyńska ziemia, 138.

N

Nadawer, w., 118.
Naps, w., 246.
Narwa, m., 93, 109, 127, 140.
Nauterański pogost, 157, 162.
Nawost, w., 227, 229.
Nenorma, w., 268.
Nerk, w., 139.
Newel, mojza, 304.
Newlowe wardejstwo, 288, 293, 298.
Niderlant, kraj, 27.
Nietykła, łąka, 91.
Niniwerkiulla, w., 176.
Nirzyński, Nyrzyński pogost, 11, 16.
Niwa, rz., 149.
Norka, w., 280, 306.
Noss, w., 126.
Nowada, rz., 149.
Noyzama, w., 280.
Nyrza, Nerza, folw., 5, 11, 12, 13.

O

Obsar, ziemia pusta, 133.
Odza, rz., 91.
Oiatak, w., 132.
Oler, w., 229.
Olluster, der., 223.
Omnerski uroczyściec, 31.
Omuth, w., 125.
Opoczka zam., mosk., 4.
Opowaldt, w., 292.
Ordowa, jezioro, 237.
Orleńskie grunta 91.
Orliński gościniec, 87.
Oświej, dobra, 158.
Oświejska granica, 160.
Owokatka, w., 109.
Owonorma, w., 112.
Owoz, rz., 117.
Oya, w., 274.

P

Paczim, der., 298.
Padembergka dworzyszcze puste, 100, 138.
Padower, w., 131, 281.
Padywer Wielki, w., 305.
Paius, der., 289.
Pajda, 307.
Pajus, w., 279.
Pala, w., 260, 300.
Palaiega, rz., 212.

Palanurma, w., 199.
Palastwer, w., 134.
Pałiasfer, ziemia pusta, 134.
Pankiel, w., 137.
Pankielmoyza, 137.
Papida, der., 211.
Paswer, w., 273.
Pawer, der., 290.
Paykula, der., 202.
Payza, w., 302.
Peda, rz., 110, 139.
Pedaiegi, rz., 135.
Pedekiula, w., 140.
Pedes, w., 138.
Pedier, rz., 109.
Pedykniła, w., 112.
Pelasza, der., 297.
Pelkis, jezioro, 28.
Pernawa, Parnawa, m., 127, 138, 194, 209, 213, 216, 217, 227, 228, 232, 307.
Pernawska puszcza, 226.
Pernawski gościniec, 173.
Pernawskie grunta, 213.
Perstha, w., 229.
Persya, rz., 55, 57, 58, 60, 61, 67, 75, 89, 91.
Petrakula, Petrikula, w., 245, 249.
Peybs, p. Czudzkie jezioro, 93, 101, 109, 123, 125, 134, 140.
Philens, w., 249.
Pidalimoyza p. Szpitalna, 174, 176.
Pielluster, w., 196.
Pikanowa ziemia, 238.
Pikier, w., 25.
Pikiere, mojza, 24, 25.
Pikkier, folw., 26.
Pilicze, w., 133.
Pilioza, w., 126.
Piliswer, Piliszwer, w., 259, 260, 299, 300.
Pisokul, Pizokul, w., 232, 235.
Piszczyński pogost, 52, 53.
Piwar, der., 286.
Platermoyza, 262, 263, 264, 306.
Plebańska puszcza, 227.
Pluszyńska mujża, 14.
Pluszyńska włość, 16.
Pluszyński folw., 8.
Poiaka, w., 220.
Poli, mojza, 139.
Poltones, mojza, 140.
Połczówka, Połciówka, rz., 250, 256, 257, 292.
Połock, m., 89, 237.
Połocka granica, 8.
Połoj, rz., 91.
Prakielmoyza, 134.
Preysza dworzyszcze puste, 100, 138.
Prymka, mojza, 306.
Prymla, mojza, 271, 306.
Pudiwer Mały, w., 274,
Pueta, Puetha, der., 206, 212, 213, 234.
Puiath Mały, w., 282.
Puiath Wielki, w., 283.
Pulka, rz., 148, 149.
Puszin, w., 160, 161.
Pythel, jezioro, 14.

R

Radoniecz, las, 140.
Rakiebork, zam., 109.
Ramlen, pogost, 161.
Randwier, w., 220.
Rangiel, mojza, 41.
Rasla, der., 288.
Rasma, w., 279.
Rasna, w. 282.
Raudawer, w., 111.
Raudna, rz., 212.
Raziemski pogost, 155.
Razwer, w., 137.
Rebs, mojza, 139.
Rekhoia, miejsce, 212.
Rewel, m., 127, 139, 227, 258, 259.

Roëll folw, 115, 117, 121, 123.
Roëlska wołość, 109.
Rohel, rz., 115.
Roksza, der., 206.
Rokussa w., 120.
Rop, mojza, 135,
Rozembek, zam., 39.
Rudas, ziemia pusta, 15.
Rudyssów, Rudyszowski pogost, 80, 82, 91, 92.
Ruhess, 111.
Rujeńska włość, 226.
Rumba, próg na Dźwinie, 46.
Rumem, w., 28.
Runthort, jezioro, 13.
Ruskone folw., 238.
Russjarwe, jezioro, 250.
Ruś, 89.
Ruyno, zam., 228.
Ryga, Riga, m., 13, 16, 39, 45, 48, 54, 84, 89, 90, 147, 161, 171, 173, 191, 236, 238.
Ryllowe kubiestwo, v. wójtostwo 245.
Ryngo Moyza, 195.
Ryski zam., 46, 141.
Ryz, miejsce, 213.
Rzeżyca, Reżyca, rz., 149, 153.
Rzeżyca, zam., 149, 160.
Rzeżyckie granice, 160.
Rzeżyckie grunta, 160.
Rzeżyckie starostwo, 152.

S

Sadala, w., 109.
Sagamerth, młyn, 230.
Sagawer, der., 288.
Sal, w., 135.
Sara, der., 288.
Sareńska puszcza, 226.
Sarglakiulla, w., 176.
Saria, rz., 158.
Sarnysz, jezioro, 31.
Sarykiulla, w., 176.
Sawisz, jezioro, 237.
Saxtagolski, Saxtygalski pogost, 156, 162.
Seklermoyza, w., 235.
Serekula, der., 210.
Sestykulla, w., 23.
Seswej, 66.
Sewern, folw., 236.
Sibra, der., 203.
Siebież, zam. mosk., 4, 11, 12.
Sierstenowa mojza, 249.
Siewior, jezioro, 237.
Sigaze, der., 211.
Simus, w., 275.
Soncelskie grunta, 55.
Spekup, rz., 91.
Sryknicki p. Korbski pogost, 32.
Starynia, potok, 91.
Strykmojza, 250.
Stylangowski grunt, 16.
Suith Maha, w., 176.
Summower, der., 298.
Sumsza, rz., 213.
Sumszy, der., 211.
Sur Łojki, w., 278.
Surgawer Kielist, der., 196.
Surkula, der., 296.
Suruswer, w., 272.
Surwa w., 219.
Susikula, w., 229.
Susiper, der., 288.
Sustykulla, w., 25.
Sutaka, w., 111, 133.
Suzar, der., 289.
Swinie, staw, 232.
Swirzekal, góra, 91.
Sykazel, miejsce, 212.
Sylenickie jezioro, 31.
Symonowe wardejstwo, 284, 297, 301, 304.
Syrkower, 119.
Syzegalski powiat, 91.
Szacawer, w., 118.
Szara, rz., 160.
Szara, w., 234.

Szare, w., 304.
Szeroszu, bagno, 212.
Szeskub, potok, 55.
Szewca ziemia, pustowszczyzna, 139.
Szołos, mujża 16.
Szpitalna mojza, p. Pidalimoyza, 174, 176.
Szukac, der., 133.
Szwedzka granica, 93, 99, 127.
Szwedzka puszcza, 109.
Szwedzkie kraje, 99.
Szwedzkie królestwo, Szwecya, 93, 170, 256.
Szwendich, stawek, 172.

T

Takower, w., 107.
Taliwer, w., 229.
Talkoffenn, folw., 139.
Talski ostrów, 46.
Tama, w., 220.
Tamakula, Tamikula, der., 296, 302.
Tamista, w., 126.
Tamza, w., 278.
Tapik, w., 277.
Tarakwer, mojza, p. Wolfowa, 124, 133, 134.
Tarwest, mojza, 17.
Tarwoska włość, 227.
Tatykwer, w., 294, 303.
Taub, mojza, 138.
Taurest, w., 21.
Taurus, zam., 17, 28, 213, 228.
Tauruska włość, 226.
Tauruski dwór, 21.
Tauruskie granice, 28.
Tauruskie jezioro, 227, 291, 292.
Tauruskie lasy, 227.
Tawtywer, w., 302, 303.
Taykist, der., 224.
Taywer, der., 222, 278.
Tekens Wangusz, pogost, 38.
Telma, w., 138.
Tenesilma, w., 200.
Terenorm, w., 272.
Terme, Termes, w., 140.
Teykwer, w., 118.
Teywerss, bagno, 212.
Teyxty, Teyxth, w., 229, 234.
Teyxty, łąka, 206.
Thali, zam., 41.
Thalska włość, 41.
Thamahoia, miejsce, 213.
Thenissowo, wardejstwo, 201.
Thermass, w., 130.
Theusta, der., 211.
Thewideryia, potok, 91.
Thomasdorff, w., 50.
Thulen, pogost, 161.
Torgawalda, w., 229.
Treyden, zam., 29, 37.
Tullawer, w., 119.
Tynsta, der., 207.
Tytowe wardejstwo, 294, 302.

U

Ubnor, folw., 33, 34, 36, 38.
Ubner, w., 38.
Ubupa, rz., 55.
Udikulla, w., 222.
Ugra, rz., 54, 91.
Umbus, w., 268.
Umbuska droga, 261.
Unakwer, der., 299.
Unfell, w., 278, 306.
Urissara, der., 211.
Użełomoyski folw., 86, 88.

W

Wadassu, w., 38.
Wadasz, jezioro, 31.

Wadey, w., 121.
Wagarys, w., 274.
Wahamolla, der., 287.
Waiath, w., 107.
Waki, der., 286.
Walgieta, w., 201.
Walikula, w., 230.
Walmaba, Walmawa, der., 204, 227, 292.
Walulia, w., 221.
Walwiste, w., 199.
Wanamoyza, w., 174, 233.
Wanasiuth, miejsce, 212.
Wandzel, zam., 29, 31, 35, 37, 38.
Wandzelski, pogost, 32.
Wandzelskie dobra, 37, 39.
Wandzelskie granice, 39.
Waressar, 213.
Warkow, pogost, 156, 157, 161, 162.
Warywer, w., 283.
Wassawer, w., 120.
Wasthmoyza, Wastnmoyza, Wasthnamoyza, folw., 213, 225, 232, 234.
Wastmojzeńska włość, 173.
Wawer, łąka, 79.
Waygyster, der., 223.
Waymaswer, w., 130.
Wechma, w., 271, 284.
Wechman, w., 307.
Welest, w., 24.
Werakus, mojza, 304.
Weriwer, der., 295.
Werower, w., 282.
Wethma, w., 229, 302.
Weybister, der., 208.
Weybla, der., 291.
Weykwer, Weykwier, wieś, 133, 135, 136.
Wezemberk, Wezemburk, zam., 93, 140.
Wezer, jezioro, 250.
Wężyk, mojza, 267, 288.
Wiczer, w., 281.
Wiellower Mała, der., 285.
Wielower, w., 213.
Wielower Wielga, der., 285.
Wiennower, der., 298.
Wieteszkula, w., 200.
Wihanda, der., 202, 206.
Wilcza Jama, pole, 106.
Wilczany, w., 161.
Wilhawer, w., 140.
Wiliakwier, w., 112.
Wilień, w., 132.
Willusz, der., 126.
Wilmesth, w., 199.
Wilno, m. 62, 64, 158, 237, 258.
Wirathesz, w., 230.
Wirczemberg, mojza, 38.
Wirower, w., 270.
Witebsk, m., 89.
Wlendestekiulla, w., 23.
Woiakus, w., 270.
Woiowa, w., 176.
Wolfowa mojza, p. Tarakwer, 124. 133, 134.
Wornowo, jezioro, 155.
Worykiera, w., 26.
Woydikwer, w., 133.
Woydower, w., 129.
Woydywer, w., 120.
Wrangielmojza, 174, 235.
Wyssower, der., 289.
Wyżki, jezioro, 237.

Z

Zacharowski pogost, 9.
Zalessie, 122.
Zelbergk, zam., 79, 89.
Zewigall, w, 249.
Zosno, jezioro, 151.

Ż

Żylowy (grunt), 9.

INDEKS OSÓB.

OBJAŚNIENIA SKRÓCEŃ:

p.=poddany; b.=bobol; szl.=szlacheic; ryb.=rybak; w.=wardej; m.=mieszczanin; żołn.=żołnierz; zasł.=zasłużony.

A

Ablus Merth, b., 272.
Abramowic Jan, wojewoda Smoleński, prezydent ziemi Inflanckiej, 74.
Absen Hans, p., 82.
Absen Jan, p., 80.
Abson, Abszon Jakób, p., 64, 80.
Achke Pep, p., 20.
Adam Macz, b., 288.
Adamani, p., 201, 204.
Aden Simon, p., 146.
Aderkas Gierthruda Tedwenowa, 185.
Aderkas Johan Ewerlagk, szl., 242.
Aderkasz Reynholt, 181.
Ado Jak, p., 221.
Againk Ant, p., 279.
Aganik Piotr, p., 296.
Agol Hanus, p., 108.
Akiellik, p., 223.
Alan Jan, p., 82.
Alan Martyn, p., 82.
Albi Hancz, b., 223.
Albi Laur, p., 202.
Albi Nan, p., 208.
Albrycht Kasper, 261.
Alen von, Wolmierz, 230.
Aliga Peth, b., 197.
Aliko Pieth, p., 217.
Alima Kaup, p., 272.
Alla Hendrych, p., 21.
Alla Jak, p., 223.
Alle Tomas, p., 21.
Allewe Peth, p., 218.
Altembok, Altembock, Bennat, 156, 161, 162.
Altimapiep Hendrych, p., 291.
Altyma Jan, p., 291.
Altyma Hanus, p., 290.
Aluster Petter, p., 23.
Aly Reyn, p., 270.
Ambrosy, Ambroży, 262, 263.
Ampoik Jurgi, p., 284.
Amszy Ani, p., 200.
An, ryb., 124.
Anczypoik Mikołas, p., 304.

Ando Peth, p., 200.
Andreas Hans, p., 275.
Andrep 16.
Andres Jak, p., 268, 298.
Andres Peter, p., 281.
Andrus, p., 111, 118, 120.
Andrus Pieth, p., 200.
Andrys, b., 135.
Andryssopoik Hancz, p., 282, 298
Andryssopoik Merthen, p., 281.
Andzyn, p., 12.
Anen Andrey, p., 86.
Anen Jakób, p., 86.
Anen Mathias, p., 86.
Angi Nikolius, p., 219.
Ani, b., 108.
Ani, p., 113.
Anian Barthol, p., 82.
Anik Ant, p., 284.
Anikall Jurg, p., 273.
Animensz, p., 246.
Anipoik Jurgi, p., 297.
Anipoyk Mady, p., 289.
Anixi Ani, p., 203.
Anoglath, p., 52.
Anrep Aleff, szl., 242.
Anrep Johan, szl., 242.
Anrep Konrad 190.
Anrepówna Sofia 190.
Anspach, książę, 62.
Antei Hanus, p., 304.
Anteypoik Laur, p., 268.
Anth, b., 121.
Anthey Piep, p., 268.
Anthopoik Mikolas, p., 282.
Antipoik Mikolas, p., 268.
Anton, p., 7.
Anty, ryb., 124.
Anu Hancz, b., 218.
Anu Macz, p., 204, 224.
Anuk, p., 120.
Anuk, w., 110.
Anus, b., 206.
Any, p., 119, 120, 121.
Any Macz, p., 289.
Appen von, Izabel 76.
Apu Jurgi, p., 197.
Arakiel Hanus, p., 281.
Arakiesz Andres, p., 282.
Arako Anus, p., 199.
Arako Heń, p., 219.
Arako Tomas, p. 222.
Arakos Jurgi, p., 224.
Aramna Jur, p., 295.
Ardy Anus, p., 224.
Ardy Jak, p., 224.
Ariocz Denis, b., 295.
Arm, b., 221.
Arma Madey, p., 219.
Armon Peter, p., 88.
Arro Meiusz, p., 246.
Arsan Jan, p., 81.
Arsty Jak, p., 119.
Arwe Jak, p., 245.
Arwis Andrzej, 188.
Aryen Jrgi, b., 26.
Arykie Hann, p., 26.
Askruba Wirbagal, p., 53.
Asmus Azo, p., 274.
Aspol Piter, p., 158.
Atyma Laur, p., 196.
Augul, p., 12.
Aulli Denis, p., 222.
Aur Hans, p., 32.
Aur Jan, p., 36.
Auskin. p., 7.
Auso Ann, p., 246.
Auszkinowa, wdowa, p., 145.
Ave Ancz, p., 207.
Awa Jak, p., 284.
Awenki Hans, p., 32.
Awerlank Hancz, p., 221.
Awinorma, p., 122.
Awlaks Brenc, p., 85.
Awlimian Juda, p., 80.
Aykepe Hanu, p., 21.
Aytkula Tomas, p., 218.
Aytymala Tomas, p., 202.

B

Baltyn, kowal, 157.
Balwierz Marek, 186.
Bałcen Hans, p., 146.
Bałtmen Klaus, p., 80.
Bandomir, szl., 54.
Bandemir Ernest, 239.
Baran, ryb., 126.
Barbulan Jakób, p. 86.
Barkazan Herman, wójt, 81.
Barthmes, p., 175.
Bartoszewska, żona Chrzanowskiego, 233.
Barzycki Jan, szl., 71.
Barzycki Joannes, m., 68.
Bausk p. Bowsk Joachim, m., 68, 76.
Bazarowski, żołn., 133.
Bażarowski, szl., 101.
Bechna Lambtus, m., 75.
Bednarz Szymon, 261.
Begenn Hans, p., 81.
Begier Franciszek, 186.
Bekier, ogrodnik, 51.
Beklerowa Margaretha, 178.
Belin, ogrodnik, 44.
Bellingshausen, Belinkhausen Barthel, 262.
Bemar Paweł, pomocnik przy ceykhauzie, 190.
Bens Jeren, p., 145.
Berch Hans, szl., 47.
Berg Teodoryk, 239.
Bertel Hindrik, p., 146.
Bertell Blank, p., 44.
Berthen, p., 146.
Beytan Hermann, p., 85.
Beyth, p., 8.
Białobrzeska, żona Jędrzeja Rdieckiego, 177.
Bibrycz, szl., 102.
Bibrycz Nicolaus, 138.
Biczan Jan, p., 155.
Bielawski, ekonom Kokenhauski, 48, 68, 69, 72, 74, 75, 76, 77, 145, 147.
Bielewski Walenty, 187.
Bienian Martyn, p., 88.
Bieniowa, wdowa, p., 7.
Biernanowie, poddani, 155.
Bierznik Jan, p., 83.
Binikhausen Barthel, 181.
Birn, kowal, 9.
Birn na Pikowie, p., 11.
Biryn, p., 52.
Biryn Pokol, p., 158.
Biszman, 183.
Biten Berten, p., 146.
Blakstelm, 192.
Blankfelth Franciscus, 229.
Blankmeth Franc, 191.
Blewenk Ewerhard, 185.
Blomberch Anna, szl., 182.
Blomberk Frydrych, 192.
Blomberg Dytrych, 179.
Blomer Andrey, p., 81.
Blum Herman, m., 70, 71, 76, 77.
Bluntow, p., 157.
Błudnik, p., 155.
Bobies, p., 158.
Boblewski p. Bublewski Jerzy, żołn., 271, 306.
Bobol Otto, b., 296.
Bock Hanus, 260, 304.
Bock Wilhelm, 234.
Boi Jurgi, starosta Rewelski, 140.
Bojanowski Franciszek, 191.
Bolanth, Bolanța Jan, m., 70.
Bolden à Egerhardus, szl., 183.
Bołden Martysz, p. 146.
Bokiel, 153.
Borch von der, mistrz, 239.
Bordzan Hermann, p., 85.
Bowsk p. Bansk Joachim, 68, 76.
Brakiel, 294, 299, 301, 302, 303.
Bredyg, ogrodnik, 44.
Bremen Henryk, 262.

Brencen Jakób, p., 80.
Brencen Jan, p., 82.
Bresmann Jakób, p. 81.
Briszkien Mikiel, p., 146.
Bronikowski Maciej, 249.
Bronk Maurycy, 187.
Bruer Merth, p., 247.
Brun Michel, kanclerz Ks. Kurlandzkiego, 238.
Bryc Arcim, p., 9.
Brydaug, p., 156.
Brykow Czodor, p., 7.
Brynk Hans, 184, 185, 190.
Brynk Henryk, 180, 184, 188, 193.
Brynk Just, 184, 185, 188.
Brynk Lorenc, 161.
Brynkmann Bartłomiej, 186, 188.
Brystowski Maciej, 76.
Brystowski Wincenty, 76.
Brzeziński Walenty, 179.
Buben, p., 8.
Bublewski, p. Boblewski Jerzy, żołn., 271, 306.
Buchenhawen Walenty, 190.
Bucznik, ryb., 157.
Budel, p., 36.
Budembergk, 38.
Budmann Krystyna, żona Busthmana, 183, 192.
Budmann Marcin, 183.
Bujwid Michał, starosta Rzeżycki, 154, 159, 162.
Bukien Jorgi, p., 81.
Bullann Jan, p., 81.
Bullen Andrey, p. 81.
Bursthmann, Busthmaun, Buszmann Hermann 183, 184, 187, 192.
Bursztalan Frydrych, m., 68.
Busbar Thomas, p., 52.
Butan Hans, p., 85.
Buthler, hetman ks. Kurlandzkiego, 238.
Buthler Jerzy, 24.
Butler, 227.
Butler Jurgi, 28.
Bykowski Marek, 180, 191.
Bykowski Mikołaj, podstarości Feliński, 229, 230.
Bythymek, p., 151.
Bywik Hanus, b., 107.

C

Cassor Tenis, b., 23.
Celtyn, p., 44.
Cerasyn Samuel, sługa Ks. Kardynała, 72.
Cerkassewicz Wawrzyniec, 176.
Chawli En, p., 204.
Chodkiewicz, Chodkiewic, 47, 240.
Chomątowski Maciej, 183, 184.
Chotkowski Adam, 161.
Chotkowski Adam, rotmistrz, 15.
Chrystoff, 161.
Chrzanowski Mikołaj, rotmistrz Króla JM. 178, 180, 188, 191, 192, 233.
Chrzanowski Szymon, żołn., 193, 233.
Chudak Reyn, p. 130.
Chybic, Chybicz Adryan, sędzia ziemski Pernawski, 31, 37, 38.
Ciercz, p., 176.
Cieśla Marcus, 261.
Cieślina Piotrowa, wdowa, 153.
Ciulkstan Hans, p., 79.
Ciut Mik, p. 273.
Claus An., b. 247.
Claus Ewel, 186.
Claus Illepall, p., 246.
Claus Melchior, 72.
Conrad, ryb., 126.
Cort, p. 305.
Craniuss Gerhard, ks. proboszcz Kokenhauski, 73.
Cymmerman, Ryżanin, 50.
Cymmerman Henryk, 160, 161.
Cyrthyn, p., 9.
Cytnik, p., 40, 41.

Czarwen, p. 155.
Czekler Gierhard, 177.
Czela Joannes, 191.
Cziuncz Jok, p., 146.
Czoczowie, poddani, 155.
Czurna, ogrodnik, 44.
Czweywell Wilhelm, Inflantczyk, 278, 280, 306.
Czyjanka, p., 52.

D

Dadzon Andrey, p., 88.
Dajlida Hans, p., 158.
Dalen von Arentho, 239.
Dambrowski Marek, 189, 191, 192.
Daniłowski Cimoffiej, służka, 8.
Dannenbergk Wilhelm, 239.
Danoski, p. 224.
Daugoll Stanisław, 104.
Daugowiz, p., 155.
Dawxtha, p., 12.
Dazy Toss, p., 211.
Dąbrowska Wojciechowa, wdowa, 153.
Debian Bek, p., 85.
Dembiński Wojciech, 70.
Dembski Jan, 192.
Dempsfeldt Wolmier, 179.
Denis, b., 221.
Denis, młynarz, 300.
Denis, p., 136, 206.
Denis, w., 276.
Denissopoik Hanus, b., 282.
Denissopoik Tytt, p., 299.
Denissopoyk Han, p., 289.
Denissopoyk Piep, p., 281.
Denissow Hendrych, p. 281.
Deniwarde von, Gart, 236.
Denkhusen Franciscus, 76.
Depanbrok, 187.
Derodzan Martyn, p., 82.
Deskul Paweł, p., 79.
Dethmer Kierte, p., 247.
Dethwich Wolter, 177, 185.
Dewnipoik Hinth, b., 295.
Dilla, p., 176.
Dmochowski Jan, szl., żołn. zasł., 101, 137.
Dobrochowski Marcin, 193.
Dojnowska Wojciechowa, wdowa, 153.
Doktor Jan, 104.
Doltian Martyn, p., 86.
Doman Andrys, p., 82.
Donthmond Bernardt, 178.
Doserdoffówna Barbara, 73.
Dowdzis Brencz, p., 80.
Dram, 152.
Dranica, 153.
Drey Peter, p., 145.
Dryzel Armen, wójt, 155.
Ducen Beyt, p., 82.
Ducen Hans, p., 81.
Dudel Jakób, p., 79.
Duklass David, m., 70.
Dulski, 39.
Dumbor Thumin, służka, 8.
Dunker, b., 23.
Dupon Andrej, p., 52.
Dybi Herman, p., 24.
Dydrych, Niemiec, 130.
Dylan Walther, p., 158.
Dynkier Hans, b., 26.
Dyrczan, p., 162.
Dyrssyan Hans, zagrodnik, 83.
Dyrych Hass, służka przysięgły, 249.
Dzedull Beik, p., 146.
Dzerwan Andrey, p., 82.
Dzerwan Jakób, p., 82.
Dzerwan Juryi, p., 82.
Dziatkowski Jan, 249.
Dzibisz, p., 7.
Dzień, p., 8, 12.
Dzierkstan Andrzej, zagrodnik, 83.
Dzierzcz, p., 9.
Dzirkutan Andrej, p., 88.
Dzirkutan Brenc, p., 88.
Dziublewski Wojciech, 15.

E

Ebaus Laur, p., 279.
Eberhaus Henryk, szl. Kircholmski, 41.
Ecźbach Wilhelm 161.
Eden von, Anna 184.
Egierst Bernath 177.
Egiertówna Elżbieta 177.
Ejtopoik Jan, p., 277.
Elenczweg Jakub 190.
Elfrycht Malcher 210.
Elmeth Reni, p., 271.
Embden von, Tomas, starosta, 304.
Eme Ani, b., 23.
Emesink Ant, p., 296.
Emmapois Pieter, p., 21.
Endrych Jak, p., 286.
Endryk, p., 107, 119.
Engielstidt Małgorzata 136.
Enik Hint, p., 268.
Eningk Ewen, balwierz, 67.
Eniste Ani, p., 224.
Eno, p., 120, 208.
Epen von, Otto, burmistrz Ryski, 43.
Epra Denis, p., 221.
Epra Jan, b., 222.
Ercys, p., 9.
Erges Tos, p., 23.
Ergiesth Elyzabetha 181.
Erkus Bartel, b., 23.
Erya Marcus, b., 211.
Eryk Joannes, Szkot, 189.
Esli Anna, p., 176.
Esli Hanc, p., 176.
Eszmond, sługa starosty, 229.
Ewerlacken, szl., 243.
Ewrus Marcin, 16.
Eykin Hanus, m., 67.
Eythykien Martyn, p., 81.
Eytopoyk Jan, p., 286.
Ezer Jen, p., 36.
Ezer Jurgi, p., 36.

F

Fabricius Dyonisiusz 177.
Farensbach, Farensbech, Farensbek, Farensbegk 20, 24, 27, 173, 177, 212, 213, 217, 231, 250.
Fedre Madey, p., 218.
Fegsak, Fegiesak Tomas, szl., 102, 131.
Felmann Gerhard, m., 70.
Feyragk Anna 135.
Filiotey Andreas, b., 275.
Finck, 28.
Firstembergk Jost, szl., 242.
Firstembergk Wilhelm, mistrz, 135, 160, 161, 162, 239.
Fityn, 15.
Flig 230.
Fligowa, mieszczka, 230.
Fonderlei Balcer, szl. Kurlandzki, 41.
Fredro Christoff 138.
Fredro, szl., 101.
Frejdese Hagen, p., 247.
Fresendorff Albert, m., 69, 73, 75.
Freybergk Symon, pisarz prowentowy, 160, 161.
Freytag Joan, mistrz, 140.
Frezychth Rein, b., 306.
Fronde Michał, 74.
Frydericus, Niemiec, 224.
Frylich Jakub, puszkarz, 104, 133.

G

Gadpian, p., 156.
Gajlis Lodzien, p., 158.
Gajlis Mikiel, p., 158.
Gajman, p., 157.
Gajowski Jakub, 104.
Gajowski Piotr, 104.
Gallen, mistrz, 239, 240.

Gallus, p., 157.
Gara Hans, p., 32, 38.
Garajć, p., 11.
Garbunek Aleksy, Moskwicin, 103.
Garleben Kasper, 262.
Garncarz Piotr, 262.
Gary Herman, p., 7.
Garymarten Klaus, p., 32.
Gawen Andrys, p., 52.
Gąsiorowski Stanisław, 73.
Gembicki, ks., sekretarz Króla J. M. 68, 74.
Gialnitis Hanus, p., 118.
Gibek Kurtyn, zagrodnik, 83.
Gibell Thomass, 180.
Gielczówna Anna, żona Radzymińskiego, 138.
Gielnik Jakub, p., 146.
Gierałtowski Bartosz, szl., 101, 136, 137.
Giercen Andrzej p., 146.
Gierczen Mathys, p., 81.
Gierczycan Andrey, p., 86.
Gierenian Andrey, p., 81.
Gierslawis Klaus, p., 80.
Giewel An, p., 53.
Gildem, szl., 102.
Gilzyn Endrych 132.
Gize Peter, b., 25.
Glagajs Marcin, p., 12.
Glinka Sebastjan, woźny, 152.
Glomza Jan, p., 145.
Gluk Bryida, wdowa, 193.
Głoskowski Kasper, 187.
Gołembiowski, 161.
Gorski, rewizor, 121.
Gorszwan Mikiel, p., 157.
Gothardus, p. Kiethler, mistrz, 229, 236, 239.
Grabers Hans, zagrodnik, 83.
Grejerowa Meybowa, m., 75.
Grelich Fryderych, m., 68.
Grochowski Arasmuss, rymarz, 193.
Grochowski Jakub, 191.
Groffenbrock Enrych, 236.
Grol Bartłomiej, 191, 192.
Grol Nemlik, 181.
Groll von, Hanus, 189.
Groll Joannes, 303.
Groll Newling, 189.
Gronberch Henryk, 76.
Gronowski Wojciech, 249.
Grothan Martyn, p., 80.
Grothan Wilhelm, wójt, 79.
Grotowski, 235.
Grotowski Adam, podstarości Feliński, 186.
Groznik Andrys, p., 32.
Groznik Jan, p., 36.
Grubicki Michał, krawiec, 70.
Grucki Wawrzyniec, 183, 184.
Grudzyński, rewizor, 260.
Grunde Fridericus, 234.
Grus Petter, p. plebański, 176, 182.
Gruszecki, sługa skarbu W. X. Litewskiego, 151.
Gruter Herman, 179.
Grütter Krystyna, 179.
Grybiejko, p., 9.
Gryden Jurgi, p., 155.
Grydin Antha, p., 155.
Gryen, Grym, Grem Hans, cejgwart i puszkarz zamkowy, 62, 64, 75.
Gryssa, ryb, 126.
Gudy Korth, p., 21.

H

Haffw Jurgi, p., 303.
Haik Ani, p., 286.
Hak Didrych, szl., zamorczyk, 102, 139.
Hal, Halen von, Wolmer, szl., 181, 185.

Halk Marko, p., 52.
Halse Szurepep, p., 246.
Halsze Kieryk, p., 246.
Hamban Hanuss, 238.
Han Peter, p., 295.
Hanc, p., 109.
Hanckien, p., 107.
Hanckienon, p., 156.
Hancz, b., 129, 298.
Hancz, p., 118, 121.
Hanczopoik Denis, p., 290.
Hanczopoik Macz, p., 287.
Handt, p., 120.
Hangor, b., 23.
Hanken, b. 22.
Hanopoik Hanus, b., 285.
Hans, b., 124, 208.
Hans, p., 111, 112, 113, 119.
Hans Peip, p. 25.
Hans, ryb., 125.
Hansmil, p., 107.
Hanth, p., 119, 120, 302.
Hantypoik Denis, p., 301.
Hantypoik Hanus, p. 296.
Hanuk, p., 109.
Hanukana, b., 175.
Hanur Hillo, p., 297.
Hanus, b., 108, 110, 111, 112.
Hanus, p., 109, 110, 111, 112, 113, 118, 129, 130.
Hanus Ani, p., 288.
Hanus Kasper, 273.
Hanussopoik Denis, p., 297.
Hanussopoik Hanus, p., 284, 285.
Hanussopoik Henrich, p., 285.
Hanussopoik Hent, p., 276.
Hanussopoik Jurg, p., 272, 297.
Hanussopoik Newel, p., 277.
Hanussopoik Mik, p., 283.
Hanussopoik Mertt, p., 285.
Hanussopoik Piotr, p., 273.
Hanussowa b., 109.
Hany Har, p., 298.
Hapen, p., 44.
Harak Hans, p., 269.
Harak Tomas, b., 270.
Haripe Kieryk, p., 247.
Harthnisz Andrzej, 192.
Hasenkamp, 239.
Hastwer Denis, p., 299.
Hausen, p., 91.
Hauza, zagrodnik, 32.
Hawisz, p., 155.
Hawryłko, 103.
Heasth Ann, p., 246.
Heasth Marcus, p., 246.
Hein Kirik, p., 288.
Helfrycht Malcher, m., 174, 230, 231.
Helle von der, Hanus, 71.
Helmuth, p. 108.
Hen, ryb., 124.
Hendelein, b., 247.
Hendrych, b., 286, 298.
Hendrych, sługa, 70.
Handryk Hanus, p., 290.
Heneksty Jak, p., 246.
Hengi Macz, p., 176.
Henigal Joannes, 234.
Henik, p., 155.
Henki Kieryth, p., 246.
Heno Piep, p., 23.
Henryk, b., 110.
Henth Piep, p., 287.
Henth Pudro, p., 270.
Hercog Chrystopher, 37.
Heriepep Hans, p., 23.
Hering Theodor alias Dyrik, 162.
Herm Luk, p., 286.
Herma Hanus, p., 208.
Herma Jak, p., 24.
Herman, b., 119.
Herman Bartul, p., 158.
Herman Micke, p., 23.
Hermann, ogrodnik, 51.
Hermen Jak, b., 26.
Hermen Jan, p., 25.
Hermen Mik, p., 25.
Hermonen Mikiel, p., 146.
Hesz Andryss, p. 245.

Heykin Hans, m., 74.
Heym Heisz, 184.
Heyor Anna, żona Larnmersa, 69.
Hindth, p., 275.
Hindth Michel, p., 287.
Hinkwer, p., 273.
Hinth, p., 136.
Hipse Ławes, p., 22.
Hobre Tomas, p., 25.
Hoffman Hans, m. 68, 192.
Hoia Hanus, b., 279.
Hoinas Rein, p., 275.
Holden von, Egierth, 184.
Holtswik, szl., 89.
Honthy Peyth, p., 25.
Horst Kroppenb. Lucia, 240.
Hosz Simi, p., 246.
Hoy Merth, b., 295.
Hoynas Hans, p., 276.
Hoynas Macz, b., 296.
Hoynas Tomas, p., 276.
Hoyzo Piep, p., 281.
Hoyzo Rein, p., 281.
Hrehorowicz Jan, p., 145.
Hrubien, p., 158.
Hubergk Olbrycht, 16.
Hubergk Otto 16.
Hucz Reyno, p., 111.
Huden Paul, p., 26.
Hudo Hancz, b., 218.
Humparth Piotr 191.
Humul, p., 7.
Hurth Janth, p., 108.
Hye Macz, p., 298.

I

Idaka Janus, ryb., 125.
Igal, w., 222.
Igras Hint, p., 305.
Igras Jan, p., 305.
Ikier Piep, p., 305.
Ikssan Gierg, zagrodnik, 83.
Ila Hans, p., 51.
Ilbracht Merth, p., 284.
Ilgowianin Dyrik, p., 53.
Ille Peter, b., 24.
Illukowa Mertt, p., 283.
Ilsz Jan, p., 286.
Ilwes, b., 224.
Ilzenu Jan, p., 53,
Imudt Macz, b., 286.
Int, p., 120.
Inth, b., 112.
Inth, p., 129, 130.
Irep, p., 157.
Irzykowski Stanisław, 177, 185, 234.
Iselenis Andrey, p., 86.
Isin Peter, p., 146.
Isz, ryb., 124.
Iurgien Kangier, p., 247.
Iwan, ryb., 124.
Iwaśko, Moskwicin, 261.
Izanth Kiest, b., 290.

J

Jak, b., 108, 112.
Jak, dziesiątnik, 125.
Jak, p., 111, 118, 119, 121, 211.
Jak, ryb., 126.
Jak, w., 121.
Jak Janczy, p., 282.
Jak Sal, b., 295.
Jakien Jakób, p., 88.
Jakopen Klaus, p., 81.
Jakopoik Denis, p., 291.
Jakopoik Han, p., 291.
Jakopoik Hancz, p., 285.
Jakopoik Jan, b., 286.
Jakopoik Macz, p., 288, 296.
Jakopoik Nan, p., 291.
Jakopoyk Lemich.
Jakow, p., 157.
Jakub, p., 295.
Jam, p., 120.
Jami Mik, b., 270.

Jampoik Denis, p., 269.
Jamse Heń, p., 219.
Jamzemek Peter, p., 32.
Jan, b., 120.
Jan, p., 108, 112, 121.
Jan, ryb., 126.
Janak Hincz, p., 298.
Jancy Tomas, b., 206.
Jandzon Andrey, p., 88.
Janglian Jan, p., 289.
Jani Pap, p., 210.
Janik Andres, p., 281.
Janik Denis, p., 223.
Janipoik Hans, ryb., 125.
Janipoik Hendrych, p., 281.
Janipoyk Hanus, p., 287.
Janipoyk Jakub, p., 289.
Janipoyk Paweł, b., 289.
Janos Teiks, b., 24.
Janowicz Frydrych, 72.
Janowicz Jerzy, 104.
Jans Mirith, p., 146.
Januk, mularz, 153.
Janus, p., 108.
Janus Tenis, b., 23.
Janussopoik Andres, ryb., 292.
Janussopoik Peter, p., 281.
Janusz, p., 109.
Janzemik Laurenc, p., 32.
Jare Jak, b., 25.
Jarks Barthls, b., 24.
Jarks Pep, b., 24.
Jarla Reyn, p., 277.
Jarmoła, b., 119.
Jarwa Anus, p., 221.
Jassowska Zofia, żona Bazarowskiego, 133.
Jaste Hans, p., 26.
Jasz Kubias, p., 246.
Jaunzemek Andrys, p., 33.
Jaunzemik Jakub, p., 33.
Jauzeme Hermen, p., 33.
Jauzemek Matys, p., 33.
Jawel, 152.
Jaxtan Jakub, p., 52.
Jazy Jak, p., 211.
Jegoma Jas, p., 24.
Jelle Hendrych, p., 281.
Jendryk, p., 108, 110.
Jenkien Nickel, p., 32.
Jerem, p., 129.
Jeren Wilen, ogrodnik, 147.
Jetropoik Hans, p., 275.
Jezerek Daniel, puszkarz, 191.
Jędrzejek, klucznik zamkowy, 152.
Jochkom Denis, b., 218.
Joha Denis, b., 218.
Jokob Kok, p., 247.
Jonis, p., 9.
Jorczyński Bartłomiej, proboszcz, Kokenhauski, 173.
Jordan Hancz, p., 225.
Jordan Michał, burmistrz, 171, 179, 181, 183, 185, 187, 188.
Jorgen Hans, p., 25.
Josth, p., 223.
Joxa, p., 7.
Jssalkal Jak, p., 33.
Juchno, p., 118.
Jud, p., 110.
Judik Piep, p., 274.
Jugo Math, b., 23.
Jugo Mik, p., 305.
Jukoma Anus, b., 207.
Jullo Mady, p., 298.
Juncz Hen, p., 298.
Junke Mac, p. 246.
Juny Han, p., 277.
Juny Hancz, p., 291.
Juny Hanus, p., 306.
Jupi Kien, b., 204.
Jurek, b., 176.
Jurek, strzelec, 175.
Jurek, w., 217.
Jurgi, p., 288.
Jurgipoik Ani, p., 301.
Jurgipoik Hint, p., 290.
Jurko, p., 109, 110, 111, 118, 119, 120.
Jurkowa, p., 108.

Jurowaka, p., 225.
Jury, p., 156.
Juryn Synap, p., 155.
Juryzar Thomas, ryb., 292.
Jus, p., 275.
Jus Jan, p., 294.
Jus Kiul, p., 272.
Jus Titt, p., 294.
Juskien Henk, b., 25.
Just Kodi, p., 273.
Justi Janus, p., 247.

K

Kabal Hanus, p., 283.
Kabbi Mady, b., 22.
Kabel Henrich, p., 277.
Kabel Newel, p., 278.
Kader Jak, p., 23.
Kadyn, p., 156.
Kafla Paik, p., 224.
Kala Macz, p., 246.
Kalamis Ain, p., 297.
Kalamis Merth, p., 295.
Kalapolk, b., 210.
Kalawer Marks, p., 24.
Kalcz Hanus, p., 274.
Kalcz Lawryn, p., 283.
Kalczu Piep, p., 283.
Kalito Mel, p., 211.
Kalme Cimi, p., 246.
Kalnacz, leśniczy, 12.
Kalnacz, p., 8.
Kalwer Berthler, p., 24.
Kalwysz, p., 7.
Kałans, ryb., 125.
Kam Matys, p., 52.
Kam Noll, b., 247.
Kamar Jurgi, p., 282.
Kami Hans, p., 196.
Kamp Hanus, p., 274.
Kana Joch, b., 210.
Kana Mady, p., 197.
Kana Thomas, p., 291.
Kanaltha Macz, p., 285.
Kanap Hanus, p., 271.
Kanbipoik Hanus, p., 287.
Kandy Macz, p., 211.
Kangelos Hanc, p., 210.
Kangor Tomas, p., 273.
Kanwicz, 39.
Kanxian Hans, p., 52.
Kapa Han, p., 247.
Kapardy Pieth, p., 198.
Kapell Henryk, 28.
Kapella Konrad, 188.
Kapelle, 68.
Kapid Thom, p., 82.
Kapun, p., 245.
Kapusta Andres, p., 301.
Karask Hinth, p., 298.
Karawa Ani, p., 204.
Karcaczo Tems, p., 23.
Karczmarz Piotr, p., 80.
Karga Jak, p., 220.
Karkl Jan, p. 52.
Karmakul Hanus, ryb., 126.
Karo Hanus, p., 281.
Karo Mik, p., 210.
Karos Mik, p., 23.
Karthalan Tom, p., 81.
Karthi Han, p., 298.
Karywa Jak Han, p., 291.
Karywer Andrys, p., 37.
Karyza Jurzy, b., 285.
Kas Denis, b., 289.
Kasper, kowal zamkowy, 261.
Kasusep Hanus, p., 274.
Kasz Barthul, p., 156.
Katasep, b., 291.
Katlap Hanus, p. 305.
Kaub, p., 130.
Kaubipoik Ant., b., 290.
Kaugus Jurgk, p., 26.
Kauken Andres, p., 290.
Kaulnik Tomas, p., 36.
Kaunis Iwan, ryb., 126.
Kaup, b., 119.
Kaup Andres, b., 270.
Kaup Maday, p., 306.

Kaup Rein, p., 269.
Kaupi Macz, p., 220.
Kaur Piedo, p., 270.
Kawarba Jak, p., 271.
Kaweczyński Mikołaj, podstarości Lemzelski, 39.
Kawer Hengelbert, 304.
Kawer Macz, p., 246.
Kawerial Denis, p., 278.
Kawerial Newel, p., 278.
Kawerial Thomas, p., 278.
Kaweryal Piep, p., 279.
Kawlin Juryn, p., 52.
Kaybuzans Herman, p., 86.
Kaybuzans Jan, p., 86.
Kaywin Tryńda, p., 81.
Kazanowski Marcin, starosta Feliński, 162, 163, 164, 166, 184, 188, 189, 195, 205, 210, 231, 233, 234.
Kazuk Hans, p., 197.
Kazusep Ani, p. 288.
Kazusep Matys, p., 275.
Kazussep Mertt, b., 282.
Kąsinowski Jan, podstarości Kokenhauski, 62, 68, 71, 72, 74, 72, 89.
Keho Pugal Jucht, p., 290.
Keke Jak, p., 247.
Kellemus Jak, b., 22.
Keller Jak, p., 23.
Kelli Denis, b., 219.
Kemmel Jus, p., 289.
Kencz Jak, b., 271.
Kencz Macz Antow, p., 282.
Kendu Peter, p., 176.
Kengal Jakób, p., 279.
Kengal Mert, p., 279.
Kengalap Ant., b., 283.
Kennike Ann., p., 22.
Keno Denis, b., 219.
Kerblen Denis, p., 286.
Kerczmith Hancz, p., 176.
Kerepe Tuss, p., 245.
Kero Hancz, p., 296.
Kersten Hanus, p., 298.
Keryk, p., 284.
Keryk Han, b., 285.
Keryk Hanus, b., 306.
Keser, p., 211.
Keser Peter, m., 68.
Kethler, Ketler, książę Kurlandzkie, p. Kurlandzkie książę, 47, 54, 55, 73, 89, 96, 147, 148, 149, 239.
Keus Han, p., 288.
Keyster, b., 111.
Khum Hanus, p., 273.
Khum Piep, p., 273.
Kiabro Anus, p., 219.
Kiagar Hanus, p., 224.
Kiare Ani, p., 218.
Kiark Peter, p., 23.
Kiaro Jan, b., 217.
Kiarsth, b., 211.
Kiarstyn, b., 208.
Kiaryka Tenisz, p., 208.
Kiaythan Ornis, p., 64.
Kibal Hendrych, b. 283.
Kibiseth Hanus, p., 278.
Kicz Jak, ryb., 292.
Kicz Mikołas, p., 304.
Kiczy Ans, p., 207.
Kiczy Mady, p., 206.
Kiebra Anus, p., 199.
Kiegar Macz, p., 301.
Kiek Tomas, p., 270.
Kiel Hanus, p., 290.
Kiel Merth, b., 285.
Kielis Tenis, zagrodnik, 83.
Kielissan Hans, zagrodnik, 83.
Kielle Macz, p., 291.
Kiembus Macz, p., 211.
Kiemp Martey, p., 303.
Kiemp Piep, p., 280.
Kien, p., 32, 38.
Kieper, p., 32, 38.
Kieper Ans, p., 277.
Kieper Azo, p., 271.
Kieper Hancz, p., 271.

Kieper Hanus, p., 271.
Kieps Hanus, p., 270.
Kieps Hint, p., 277.
Kier Hancz, p., 271.
Kier Lawryn, p., 52.
Kierbe Mik, b., 120.
Kierbe Mik, p., 120.
Kierdy Macz, p., 208.
Kiereme Lauryk, p., 210.
Kieresz, p., 122.
Kiergi Jak, p., 24.
Kiergi Pieth, p., 203.
Kierma Tocz, p., 245.
Kiern Hendrych, p., 283.
Kiernik Sim, p., 245.
Kiero, p., 107.
Kierok Jak, b., 218.
Kierp Endryk, p., 79.
Kierp Peter, p., 52.
Kierpo, p., 107.
Kierthe Marens, p. 247.
Kieru Jak, p., 305.
Kieru Mik, p., 287.
Kierwes, b., 204.
Kierwes Macz, p., 284.
Kierwo Piap, b., 129.
Kieryk, p., 121.
Kieryk, ryb., 126.
Kieskiel Anrus, p., 108.
Kieskil Hans, p., 202.
Kieso, b., 113.
Kiest Jak, p., 284.
Kiesth Hanus, p., 278.
Kietler, Kiethler, p. Gothardus, mistrz, 229, 236, 239.
Kiewarth, p., 223.
Kiewer, p., 204.
Kiewien Martyn, p., 81.
Kiewissen Bartel, p., 81.
Kieytan Bartel, p., 80.
Kieythan Barthel, p., 64.
Kieyto Andrys, b., 22.
Kiezi Tenis, p., 203.
Kik Thomas, p., 279.
Kikas Symon, p., 291.
Kikelaus, p., 25.
Kiketh, nowy, b., albo łaziebnik, 273.
Kiki Mać, p., 24.
Kikowa Hanus, p., 305.
Kikuth Hans, p., 145.
Kildener Joannes, 190.
Kileć Hans, p., 24.
Kili Andrus, p., 199.
Kilik Marth, p., 176.
Kilissan Judryk, zagrodnik, 83.
Kilisy Marens, p., 26.
Kilk Thin, p., 273.
Kilnow Thomas, p., 283.
Kilo Pieth, p., 211.
Kilter Audres, p., 283.
Kilter Hancz, p., 283.
Kilter Peren, p., 294.
Kimlowa Mertin, wdowa, p., 269.
Kimpa Hinth, p., 305.
Kin Hans, p., 156.
Kinames Tewis, p., 197.
Kindy Kies, b., 26.
Kinki Miki, p., 24.
Kino Jan, p., 224.
Kiński Łukasz, szl., żołn. zasł., 174, 183, 230, 233.
Kiper Denis, p., 296.
Kippak Hans, p., 20.
Kippak Tos, p., 21.
Kir Ant, b., 296.
Kira Miak, p., 199.
Kirama An, p., 208.
Kirzman Piotr, 75.
Kis Markus, p., 210.
Kisep Bartleth, p., 24.
Kissa Pieth, p., 222.
Kiszka, 158, 159.
Kiszka Jurgi, w., 196.
Kiśli Pieth, p., 197.
Kitlic, rewizor, 257.
Kiul Hanus, b., 272.
Kiul Hanus, p., 269.
Kiul Hent, p., 275.
Kiul Mikolas, p., 274.

Kiulm Peren, p., 270.
Kiunik, p., 223.
Kiwi Jan, b., 221.
Kiwi Michell, p., 246.
Kiwinaklen Pep, p., 246.
Kiwisso Denis, p., 219.
Kiwit Nan, p., 23.
Kize Tynk, b., 24.
Kizeskik, p., 23.
Klagajs, p., 7, 12.
Klagajs Mikołaj, p., 7.
Klagajsz, p., 9.
Klawen Brenk, p., 79.
Klawen Thoni, p., 88.
Klawien Bartol, p., 80.
Klawien Symon, p., 80.
Klemik Andres, p , 32.
Kletnik Klaus, p., 33.
Klewin Matys, p., 53.
Klimczyk Marcin, 186.
Klinsper Hindryk, p , 52.
Klobloch Tydrych, 179.
Klok, Kloken Troklus, 194.
Klowen Andrey, p., 158.
Kluss Marcin, p., 53.
Kluttyn Jakub, p., 53.
Klynszmedt Jan, p., 32.
Kłoss Marcin, 72.
Kłymczyk Marcin, 180.
Kmita Jędrzej, 104.
Knampan, p., 148.
Knapen, p., 81.
Knieszmith Antoni, 192.
Koberial, b., 204.
Kocieł Paweł, starosta Zygwułthowski, 147.
Kocięcki Aleksy, 306.
Koczer Jak, p., 23.
Koczy Marth, p., 220.
Koda Jak, p., 272.
Koder, b., 200.
Koder Marth, b., 24.
Kodor Heinrich, p., 269.
Kodor Hinth, p., 269.
Kodor Jan, p. 305.
Kodor Merthen, p., 282.
Kodora Tomas, p., 269.
Kodox Hendrych, p., 305.
Kogol Jak, b., 25.
Kogol Jan, b., 25.
Koiak Mik, p., 288.
Koiera Jak, p , 223.
Koik Macz, p., 301.
Koin Ani, b , 298.
Koith Macz, p., 302.
Kojth Wolmer, p., 281.
Kok, 151.
Kok Hanus, p., 295, 298.
Kok Herman, 235.
Kok Jan, b., 131.
Kok Jan, p., 278.
Kok Rikant, p., 269.
Koka Nań, p., 224.
Koka Paith, p., 224.
Koki Teiks, b., 24.
Kokich Herman, p., 146.
Kokith Herman, p., 146.
Kokman Pieth, p., 201.
Koko Newel, p., 269.
Koko Piep, p., 268.
Koko Reyn, p., 268
Koko Tomas, p., 23.
Kokosz Martyn, p., 83.
Kokow syn Denis, b., 295.
Kolas Sym, b., 280.
Koli Tomas, b., 24.
Kolicza Marth, p., 223.
Kolimandi, b., 107.
Kolimus Hanus, p., 274.
Kolk Peter, p., 33.
Kolmy Jałk, b., 23.
Komo Ani, p., 199.
Komor Hans, w., 206.
Kompiński Bartosz, 102.
Kon Claus, 201.
Konarzewski Mikołaj, 85.
Koncz, b., 285.
Koncz Andres, b., 305.
Konder Paweł, b., 303.
Kondropoik Thomas, b., 283.

Kongi Mik, p., 206, 207.
Koni Hans, p., 197.
Konk Han, p., 286.
Konk Tomas, p., 301.
Konopen Hans, p., 86.
Konter Merten, p., 303.
Konter Peitt, p., 303.
Kope Malcz, b., 25.
Kopen Wilem, p., 145.
Kopysz Kryskien, p., 145.
Korcak Hanus, p., 280.
Kore Anni, w., 227.
Korff Mikołaj, rotmistrz K. J. M., 68.
Koris Tenis, b., 198.
Kornicki Theodor 135.
Korpaczowic Jan, 191.
Korrole Henrych, p., 21.
Korth, b., 305.
Korth, p., 203.
Korth Anni, w., 209.
Korwi Jak, p., 200, 212.
Koryan, w., 199.
Kos, p., 210, 211.
Kos Jan, p., 272.
Kosak Endryk, p., 119.
Koss Stanisław, podkomorzy Wendeński, 34, 35, 38, 39.
Kotocz Andres, p., 269.
Kotocz Tomas, p., 269.
Kotylanth Andres, b., 282.
Kowal, p.. 110, 119, 130, 156.
Kowal Hanus, p., 296.
Kowal Henryk, Niemiec, 104.
Kowal Herman, p., 146.
Kowal Jury, p., 291.
Kowal Ledyn, p., 51.
Kowal Macz, p., 290.
Kowal Matys, p., 79.
Kowal Nixel, p., 158.
Kower Jalg, b., 208.
Kowerik Jak, p., 206.
Koyk An, p., 301.
Kozak, p., 136.
Kozak Hani, p., 287.
Kozak Hneth, b., 306.
Kozak Jan, p., 289.
Kozako Ani, b., 201.
Kozakowowa Iwanowa, wdowa, 153.
Krampen Marcin, p., 146.
Krapenbrok Andryss, 238.
Krassowski, szl., 262, 263.
Kraul Laures, p., 32.
Kraulus, p., 53.
Kraus Melchior, m., 68.
Krautkromer Chrystoff, 261.
Królowa Helza, wdowa, praczka, 103.
Krus, p,, 118.
Kruszyński, dworzanin K. J. M., 233.
Krut Piep, p., 279.
Kruth Rein, p., 268.
Kruth Thomas, p., 282.
Krydner, Prusak, 16.
Krydner, Krygner de Rozembek Frydrych 38.
Krydner Wolmer 38.
Krygier Hanus 69.
Krystoff 234.
Krzywopust Hanus, 261.
Kubanczo Anus, p., 220.
Kubias Mik, ryb., 124.
Kubies Rylle, wójt, 245.
Kubies Satko, p., 274.
Kubies Wana, p., 130.
Kubiss, p., 204.
Kuch Paul, puszkarz, 239.
Kucharz Krystoff 262.
Kucharz Mathiasz 104.
Kuchta Jerzy 180.
Kucian, p., 162.
Kucz Paweł, p., 211.
Kuczyk Reyn, p., 269.
Kuczyn Piter, p., 156.
Kudry Macz, b., 305.
Kudry Macz, p., 305.
Kudy Jak, p., 21.
Kudy Jan, p., 21.

Kudy Peyth, p., 21.
Kudyn, p., 12.
Kuia Jus, p., 290.
Kuil Mik, p., 295.
Kuju Han, p., 303.
Kuk Rein, p., 277.
Kukieli En, p., 206.
Kukieli Hen, p., 200.
Kukuth Hanus, b., 107.
Kukuth Marcin, p., 146.
Kul Hanus Jakopoik, p., 286.
Kulia Ann, p., 245.
Kulie Tenis, p., 210.
Kulli Jan, b., 219.
Kullkienic, p., 247.
Kulp Hanus, b., 269.
Kulpe Janus, p., 23.
Kulust Merthen, p., 291.
Kulzy Hanth, ryb., 125.
Kułakowski, 16.
Kum Merten, p., 268.
Kuna Peth, p., 198.
Kunc Sumer, p., 25.
Kundt Suman, p., 26.
Kunileyb Macz, p., 281.
Kunke Meius, p., 247.
Kunter Hanus, p., 303.
Kunth Laga, p., 122.
Kupl, p., 155.
Kurata Ans, b., 201,
Kurcz, starosta Feliński, 227, 228.
Kurcz Ostapiej, staroście, 228, 230.
Kurece Peter, b., 26.
Kuricza Nan, p., 196.
Kurki Peter, p., 37.
Kurlandzkie książę, p. Kethler, 47, 54, 55, 73, 89, 96, 147, 148, 149, 239.
Kurnicki, szl., 101.
Kurnicki Kasper, 16.
Kuro Hani, b., 218.
Kurpink Mathys, p., 80.
Kurpnik, p., 157.
Kursth, ogrodnik, 44.
Kurth Andrzej, p., 9.
Kurth Hant, p., 303.
Kurth Marcin, p., 9.
Kurth Orn, p., 9.
Kurty Pep, p., 245.
Kurwici Meco, p., 26.
Kurwicz, p., 247.
Kurwik Andres, p., 275.
Kurwik Hans, ryb., 125.
Kurwik Hanus, p., 269, 274.
Kurwik Madaj, p., 269.
Kurwik Piep, 269.
Kurwik Pip, p., 130.
Kurwik Rem, p., 130.
Kurycza Madej, p., 208.
Kuryk Denis, p., 289.
Kuryk Endryk, b., 288.
Kuryk Jus, b., 287.
Kuryk Jus, p., 287.
Kusep Hans, p., 24.
Kusieb Hanus, p., 274.
Kuskier Kuryk, p., 246.
Kusmis Hancz, p. 301.
Kusnia, ryb., 126.
Kussi Pieth, p., 222.
Kussy Hanus, b., 218.
Kust Jerzy 185.
Kusz, p., 7.
Kuśnierz Andrzej, zagrodnik, 83.
Kuthy Jan, b., 26.
Kuwallo An, b., 289.
Kuymiecz, ryb., 292.
Kuywa Hanus, p., 20.
Kuzieb Jak, b., 278.
Kuzik Andres, p., 297.
Kylter Thomas, p., 32.
Kym Laurin, p., 274.
Kyn Jan, b., 285.

L

Labakie Senon, p., 25.
Laban, p., 155.
Labi Hans, p., 211.

Labrenten Wilem, p., 146.
Ladlekull Martyn, p., 33.
Lajranowie, poddani, 155.
Laki Laur, p., 201.
Lall Jurko, ryb., 124.
Lamae Macz, p., 211.
Lambamaga Tomas, p., 282.
Lammers Hans, m., 69, 70.
Lammers Melchior, m., wójt, 69, 72.
Lampep Andris, p., 32.
Landt Peter, p., 269.
Landy Madey, p., 221.
Landy Markus, p., 221.
Lane Jark, p., 26.
Lang Jakób, p., 33.
Langa Hanus, p., 282.
Lank Hans, p., 245.
Lann, Lade, von der, Peter, 74, 76.
Lar Hans, b., 275.
Las Jan, p., 306.
Laskowski, 180, 229, 234.
Lasse Jak, p., 22.
Latestemeth, p, 26.
Laty Tois, p., 26.
Laudath Jan, p., 52.
Lauk Nikel, p., 33.
Lauk Peter, p., 271.
Lauk Tomes, p., 270.
Laur, b., 119.
Laur, b., nowy, 274.
Laur, p., 118.
Laur Arni, p., 282.
Lauri Herm, p., 210.
Lauripoik, ryb., 125.
Lauripoik Macz, p., 295.
Lauripoik Merth, p., 289.
Lauryko Hans, p., 211.
Lawra Andzyn, p., 7.
Lawrynopoik Jau, p., 297.
Lawrynopoik Piep, p., 289.
Leckle Laur, p., 24.
Ledmann Michel, p., 52.
Ledmann Symon, p., 52.
Ledwicz, p., 9.
Leiszezenimk Mathys, p., 52.
Lejman Anthus, p., 155.
Lejman Wasil, p., 155.
Lejthan, p., 9.
Lekarz Tymosko, 103.
Leke Han, b., 24.
Lelow, kramarz, Niemiec, 153.
Lemakisue Tomas, p., 218.
Lembeck, szl., 102.
Lemepeista Macz, p., 208.
Lemich Hint, b., 270.
Lempsy Janus, p., 210.
Lenar Gan, b., 287.
Lenc, p., 158.
Lengen Reni, p., 273.
Lenniczko Piep, p., 21.
Lenthy Mik, p. 210.
Leńk Maciej, kasztelan Derptski, starosta Nowogrodzki, 39, 43.
Lepakose Madey, p., 220.
Lepeler Herman, 181.
Lepik Merth, p., 284.
Lepiko Macz, p., 206.
Lest Wolmer, p., 268.
Leszczyński, woźny, 261, 263.
Letabor Henrych, p., 291.
Lethlan Mik, p., 284.
Letle Pep., p., 22.
Letlen Hanus, p., 207.
Letlen Merth Petripoik, p., 287.
Letlien Jan, p., 197.
Lew Hanus, p., 283.
Lewer, 152.
Lewoszyński Seweryn, podstarości Lenowartski, 50.
Leyko Jan, b., 111.
Leymann Hans Duncker, 249.
Leymann Martt Wedmer, p., 44.
Leymann Peter Koenikk, p., 43.
Leyso Any, p., 221.
Leythy Peytch, b., 22.
Lezyk Thomas, p., 287.
Libe Macz, p., 288.

Libe Mik, b., 22.
Libese Macz, p., 22.
Liby Payth, b., 223.
Lichten Małgorzata, 262.
Lichter Małgorzata, żona Bethkiena, 186.
Lichter Gosen, Lichtergossen Joannes, 71.
Liebes Bertels, b., 23.
Lieblese En, p., 200.
Lieblese Pieth, p., 200.
Liec Macz, p., 201.
Lielia Pieth, p. 199.
Lienian Klaus, p., 82.
Liepiga Anus, p., 204.
Liepiko Mady, p., 199.
Liete Kil, p., 207.
Lietlien Piap, p., 202.
Lieykoma Kirik, p., 203.
Ligi Hanus, b., 297.
Likul, p., 156.
Lillo Mady, p., 297.
Lillo Reni, p., 272.
Lilo, p., 118.
Lilpal, b., 210.
Lilpe Mik, p., 23.
Limbek Hans, szl., żołn., 139.
Limbian Hermann, p., 85.
Limian Andrey, p., 82.
Limiarz Jakób, p., 80.
Linth Pip, b., 280.
Linth Pip, p., 279.
Lipin Andrey, p., 79.
Lipin Andrys, p., 79.
Lipin Brencz, p., 79.
Lipin Jakób, p., 79.
Lipin Symon, p., 79.
Lipnicki Marcian, żołn., 235.
Lisicza Peter, p. 286.
Liszicen Peter, p., 146.
Lithyn, p., 12, 155.
Litlan Merth, p., 297.
Liulina Hancz, b., 218.
Liust Peter, p., 277.
Liusth Herm, p., 272.
Liustu Herm, p., 206.
Livius Henricus, kaznodzieja luterski, 194.
Liwa Hani, b., 201.
Liwa Jak, p., 196.
Liwak, p., 107, 119.
Liwak Rykanth, p., 246.
Liwarth Ani, p., 273.
Lobe Jan, p., 112.
Lode Tydrych, 185.
Lodig Jan, p., 32.
Loik Andres, p., 283.
Loik Fiiak Maczopoik, p., 285.
Loik Tomas, p., 279.
Lorync Hermes, 138.
Los Mikołas, p., 280.
Losze Mik, p., 246.
Lowin, 152.
Loxs Denis, p., 296.
Loxs Hinth, p., 269.
Loyk Hanus, b., 271.
Loyk Hanus, p., 279.
Luber Jak, p., 22.
Luce Andrus, tłumacz, 24.
Lucep Markus, p., 21.
Luceps Marus, p., 24.
Ludy Andryss, bojarzyn, 246.
Lugas, w., 209, 212, 231.
Lugas Macz, p., 209.
Lugus Jak, p., 222.
Luha Laur, p., 200.
Luina Mik, b., 285.
Luk Jak, p., 294.
Lukom Tenis, p., 202.
Lunther Hancz, b., 295.
Lupi Jak, p., 26.
Luppe Hermen, p., 22.
Luppeste Jan, p., 22.
Lura Jurga, p., 296.
Lurik Jan, p., 120.
Lusth Hant, p., 268.
Luther Mik, p., 210.
Lynczy Hancz, p., 221.
Lynczy Liip, b., 210.

Ł

Łapa Hanus, p., 197.
Łapicki Mathias, szl, 70, 71.
Ławryk, b., 275.
Ławryn, p., 158.
Łoki Ani, p. 224.
Łuczyliński, 304.
Łuk Denis, p., Trumowy, 278.
Łukieia Mik, p., 285.

M

Mackie Kapen, p., 33.
Macz, b., 303.
Macz, p., 110, 129, 176.
Macz, ryb., 125.
Macz Hanczy, p., 299.
Macz Hussa, p., 298.
Macz Sur, p., 291.
Maczopoik Andres, p, 300.
Maczopoik Hanus, p., 297, 299.
Maczopoik Pertel, b., 288.
Maczopoik Piep, b., 291.
Maczopoik Tyth, b., 285.
Maczopoyk Hanus, b., 282.
Maczypoik Jak, p., 288.
Maday, b., 290.
Madej, w., 107.
Mader Peter, m., 73.
Madey, b., 120.
Madey, p., 108, 110, 118.
Madey, ryb., 125.
Madlem Saksza, 193.
Madus Jus, p., 281.
Mady Ann, p., 247.
Mady, Mikulasów syn, p., 110.
Madytuźma Wadey, p., 122.
Magdalena, 262.
Maia Nań, p., 285.
Maian, p., 7.
Maisty Macz, p., 207.
Makis Reyn, b., 278.
Malienek Gnysko, 103.
Malink Peter, p., 88.
Malle Macz, b., 285.
Malnacz, p. 155.
Malnarz, p., 155.
Mały Deniszko, 261.
Manakubia Hendrych, p., 286.
Manda Nań, p., 225.
Mangiel, p., 44.
Manik Macz, p., 286.
Marcin, p., 7.
Marcus, b., 24.
Marcus, p., 111, 112, 208.
Mari Merth, p., 202.
Markowski Balcer, 174, 178, 188, 232, 233, 234.
Markowski Wojciech, 178, 179, 188, 210, 231, 233.
Markus, b., 219.
Markus, p., 108, 300.
Markus Hin, p., 299.
Markus Macz, p., 300.
Markus Piotr, p., 299.
Marthei Piotr, p., 286.
Martipoik Piep, p., 275.
Martius p., 199.
Martowa, p., 110.
Martyn, p., 155.
Martypoik Peyt, p., 301.
Martypoik Piep, p., 289.
Masel Brenc, wójt, 85.
Massakin Hermann, p., 81.
Massan Piotr, szewc, 72.
Maszel Hornek, p., 158.
Masztalerz Janusz, 104.
Matego Denis, p., 271.
Matern Fryc, 184.
Mathiaszek, 261.
Mathul, 104.
Matok Hanus, p., 276.
Matwiejko, kucharz, 103.
Matys Han, p., 157.
Mauren Hindrik, p., 146.
May Hans, p., 208.
May Paweł, p., 290.
Maya Hanus, p., 289.

Maya Janus, p., 289.
Maypeth, p., 202.
Maza Hanus, p., 297.
Maza Macz, p., 207.
Mazebrul Andrys, p., 32.
Mączyński Jan, 238.
Mece En, p., 199.
Meche Jegryk, p., 26.
Mechelborgk Henrych, 76.
Mecz Jak, p., 120.
Mecza Hancz, p., 200.
Meczkuk, p., 247.
Medazy Rein, p., 268.
Meden Wilhelm, szl., 47.
Mediki Peyth, p., 26.
Medstakien Gertruda, żona Brynka, 184.
Megis Hancz, p., 120.
Mehe Henig, p., 26.
Meier Jak, p., 247.
Meis Peter, p., 25.
Meje Anne, p., 247.
Mejkszan, p., 8.
Mekielbork Henryk, 74.
Melcher z Santoju, wójt, 155.
Melder Hancz, p., 272.
Melder Merten, p., 269.
Melder Merth, 232.
Melder Pep, p., 23.
Melder Peter, p., 120.
Melenst Mikołaj, 182.
Meler, szl., 102.
Meletes Jak, p., 273.
Melki Andrys, p., 33.
Melle Hancz, p., 289.
Melle Hanus, p., 296.
Meller Han, p., 284.
Meller Hancz, p., 279.
Meller Jurg, p., 300.
Melnaus Thom, p., 82.
Memme Merth, b., 22.
Menik Mik, p., 246.
Mens Jakób, p., 33.
Menz Jan, b., 285.
Mepen, Meppen, m. Ryski, 45, 47.
Mercuk Hans, b., 281.
Mercuk Janus, p., 280.
Mercuk Stefan, b., 280.
Merczuk Jurgi, b., 282.
Merten Henryk, p., 272.
Merth, b., 110, 131.
Merth, p., 113, 119, 129.
Merth Denis, p., 274.
Merth Hanus, b., 299.
Merth Lauro, p., 288.
Merth Rey, p., 284.
Merthipoik Hanns, p , 297.
Mertypoik Hanus, p., 282.
Mertypoik Jan, b., 287.
Mertypoik Merth, p., 298.
Mertypoyk Denis, p., 290.
Metego Hanus, p., 281.
Metego Henrych, p., 271.
Metica Hans, p., 208.
Metten Jan, p., 146.
Meus, p., 176.
Meus Hanus, p., 281.
Mex Jan, 188, 189.
Mey Hanus, p., 289.
Meyk Juger, p., 33.
Mezel, p., 36.
Mezilibieth Hans, p., 146.
Mękarski Floryan, szl., 71.
Michałowski Stanisław, 186, 187, 188.
Mickiewicz Albert, szl., 69.
Micz, p., 155.
Miczak Andrzey, p., 80.
Midzisz Czodor, p., 8.
Mieleda Hans, ryb., 125.
Mieleski Albrycht, 304.
Mielnik Piep, b., 285.
Mielnik Piep, p., 270.
Mieruś, p., 110.
Mierzejewski Marcin, ks. pleban Layski, 101.
Miethulowie, poddani, 7.
Miezel Hermann, p., 158.
Miglis, p., 44.
Mik, b., 121, 286.

Mik, p., 9, 108, 110, 130, 176, 275.
Mik, ryb., 125, 126.
Mik, w., 272.
Mik Hanus, p., 269.
Mik Henryk, p., 269.
Mik Mikolas, p., 269.
Mik Tenis, b., 199.
Mike Mik, p., 247.
Mikielanis Jakób, p., 79.
Mikita, ryb., 124.
Mikitha, ryb., 125.
Miklopoik Mikolas, p., 291.
Mikolas, p., 270.
Mikołas, p., 300.
Mikołas, w., 268.
Mikopoik Ani, b., 275.
Mikopoik Hancz, p., 287.
Mikopoik Macz, p., 296.
Mikopoik Paweł, p., 295.
Mikulas Jak, ryb., 126.
Milepus Hans, p., 23.
Millerpoik Reni, p., 272.
Millust, b., 23.
Milnan Andrey, p., 88.
Milnan Barthol, p., 88.
Milth Klaus, p., 289
Mimen Gierg, p., 146.
Min Mac, p., 207.
Minawski, 191.
Mińczewski, rotmistrz, 16.
Minigal, Ninigał Jan, 191.
Miniko Macz, p., 211.
Mioka Fenis, p., 210.
Mirdź, p., 11.
Mirzejowski Jan, żołn., 181.
Misko, ryb., 124.
Mistat Hans, p., 146.
Miś, Litwin, p., 158.
Mitkas, b., 109.
Mocz Piep, p., 271.
Modrzewski Piotr, podstarości Kokenhauzki, 70, 73.
Modzelowski Stanisław, 182.
Moiznik Macz, p., 208.
Mokis Tus, p., 245.
Molerstaw Mikołaj, 182.
Möller Krystoff, 140.
Molth Hanus, b., 275.
Momonicz Łukasz, skarbowy J. K. M. W. Ks. Litewskiego, 62.
Monak Denis, b., 288.
Mondorf, szl., 139.
Mondul, p., 158.
Morest Jak, p., 23.
Moro Macz, p., 209.
Moro Markus, p., 209.
Moro Reni, p., 274.
Moro Symon, p., 22.
Moryk Titt, p., 275.
Moskal Iwan, p., 9.
Moskaw Peit, b., 287.
Moskiewski wielki kniaź, 4, 5, 8, 13, 93, 135, 140, 160.
Moskwicin Roman, p., 297.
Most Hans, b., 111.
Moyznik Hancz, p., 218.
Mozg Biryn, p., 158.
Możenis Joryn, p., 80.
Możenis Martyn, p., 85.
Muce Berelth, p., 246.
Muchla, b., 211.
Mucigen, b., 22.
Mucnik Peter, p., 85.
Mucznik Martin, p., 146.
Muczyk Jorgen, p., 25.
Muk Han, p., 291.
Muk Macz, p., 289.
Mularz Hanus, p., 272.
Mulik Hanus, p., 285.
Mulik Tuss, p., 247.
Mulike Petter, p., 23.
Mulikoss Merth, p., 207.
Mulisth, p., 247.
Mulk Hanus, p., 284.
Mulki, młynarz, 176.
Mulle Hanus, p., 279.
Mulli Hen, p., 200.
Multer Hanus, p., 283.
Multh Denis, p., 305.
Multh Thomas, p., 273.

Muncz Michel, p., 296.
Mundt Hancz, p., 277.
Mundth Joannes, 189.
Myndyss, p., 9.
Munth Piep, p., 276.
Mura Hans, b., 23.
Murgi Jan, p., 291.
Murnik, p., 107.
Murnik alias strycharz, 16.
Muro Mik, b., 210.
Murowa Chrystoffowa, 261.
Murryke Berteldt, p., 22.
Mury Andrus, b., 199.
Muryan, p., 283.
Musk Peyth, p., 301.
Musste Tomas, b., 25.
Musta Any, p., 223.
Mustapoik Andres, p., 274.
Musth Nan, p., 176.
Musto Anni, p., 208.
Mustykie Mac, p., 24.
Mustymaris, b., 26.
Muszka Andrej, p., 52.
Mydzisz Jurek, 11.
Myn Merth, p. 296.

N

Nagórka, pachołek zasł., 235.
Nagórka Mikołaj, 185, 186.
Nak Hanus, p., 279.
Nakaybull, ogrodnik, 51.
Naki Tocz, p., 288.
Nakielski, rewizor, 257.
Nama Macz, p., 196.
Nann, ryb., 126.
Nap Hanus, p., 272.
Narbut, 38.
Narmaca Hans, p., 24.
Nars Jan, p., 285.
Naruszewicz, starosta, 3, 158.
Narycza Pieth, p., 208.
Nass Jak, p., 273.
Nass Piep, p., 273.
Naudisz Berthen, p., 146.
Naudyss Andrzej, p., 12.
Naudysz, p., 7, 156.
Nauten, p., 146.
Nedling, Niemiec, 230.
Negalan Matys, p., 85.
Nema Endryk, b., 200.
Nemiol Tomas, p., 37.
Neppell, p., 245.
Nerck Hans, p., 268.
Nerge Andryss, p., 247.
Nerge Symon, b., 22.
Nery Thomas, p. 223.
Newel, wardej, 288.
Neyzell, Meyzell von, Piotr, puszkarz, 190.
Niazur, karczmarz, 88.
Niberes Reyn, b., 23.
Nichborch Jakób, 184.
Niderlant Irzy, 35.
Niebers Hans, p., 22.
Niek Hanus, p., 279.
Niemiec Dawin, p., 52.
Niemiec Gruli, p., 52.
Niemiec Hans, p., 52.
Niemiec Jurgi, ryb., 292.
Niemiec Klemens, 261.
Niemiec Prościn, p., 52.
Niepietuszczy Roman, 239.
Niepusty Piep, p. 211.
Nieroth Hans, szl., Niemiec, 102, 133, 134, 140.
Nieśmieliński Jan, puszkarz, 64, 76.
Nieysto Andrys, p., 211.
Nieździński Stanisław, 238.
Nigal, szl., 213.
Nigulas, b., 118.
Nigulas, p., 107.
Nigulias, ryb., 124.
Nikedels Andrys, p., 32.
Nikker Mik, p., 22.
Niko Macz, p., 201.
Nikolas, b., 201.
Nikulasz, p., 111.

Ninigall, 183.
Nino Titt, p., 298.
Niperth Piep, p., 291.
Nirk Hanus, p., 280.
Nirs Hindt, p., 277.
Niszel Grzegorz, 190.
Nody Hindt, p., 305.
Noker Skart, p., 23.
Noldi Hann, p., 24.
Nolk Jan, p., 118.
Noll Perthel, p., 279.
Nona Hans, p., 199.
Norse Lawer, ryb., 22.
Norse Nikla, ryb., 22.
Nowicka Anna, 179.
Nowicki Hieronim, szl., 179.
Nowicki Jan, masztalerz, 104.
Nowicki Jarosz, 183.
Nuble Gergen, b., 22.
Nublen Jorgen, p., 22.
Nudy Paweł, p., 223.
Nuges Andres, b., 273.
Nugis Jan, p., 273.
Nuhart Hancel, 243, 244.
Nuk Macz, p., 276.
Nulic, b., 176.
Nunhart Piotr, starosta Helmetski, 243, 249.
Nupipoik Andrys, ryb., 125.
Nupipoik Hans, ryb., 125.

O

Oborski Paweł, 161, 162.
Obrycki Jan, szl., 152.
Oce Ani, p., 201.
Ochota Pieth, b., 202.
Ocza Jan, p., 224.
Oczkal Juryn, p., 158.
Ofanas, 103.
Okien Jakób, p., 85.
Oksthan Andrey, p., 81.
Olbrycht Herman, m., 68.
Oldenab Egierd, Eggertt, Egerbard, 194, 232, 235.
Olderbarmfeldt v. Herman, 239.
Olencki Jan, garncarz, 180, 187, 188.
Olexa Jan, ryb., 126.
Olikant Jurgi, p., 278.
Olikanth Thomas, p., 278.
Olij Symon, b., 297.
Olszewski Jan, 153.
Olszwik, szl. kurlandzki, 147.
Ołoba, b., 198.
Ołobejka Hanus, p., 277.
Opowald Han, ryb., 292.
Organth Hans, p., 23.
Orgol, p., 156.
Orn, p., 11.
Orn Gilowan, p., 155.
Ornis, p., 80.
Ortloff Symon, 102, 130, 133, 135.
Orwo Tomas, b., 224.
Oryk Tyn, p., 268.
Orzechowski Andrzej, starosta Laiski, 93, 123, 135, 136, 139, 141.
Osso Macz, p., 221.
Ostromięcki, cejgmistrz K. J. M., 64, 145, 171.
Ostrowski Jan, 16.
Oth, b., 291.
Othypoik Hanus, p., 269.
Otto, młynarz, 305, 306.
Otto Mikiell, p., 52.
Oun Marcus, b., 26.
Oya Mick, p., 284.
Ozyus Hanus, 177.

P

Pademberk, 138.
Pador Hanus, p., 268, 279.
Pador Hinth, p., 281.
Pador Reyn, p., 280.
Paim Bertmes, p., 32.
Paim Jeieis, p., 32.
Paim Martin, p., 32.
Paio Hancz, p., 289.

Paio Mikolas, p., 272.
Paisys Pieter, p., 302.
Pajowski Jan, służka, 9.
Pakier Hanus, p., 306.
Pakier Jak, p., 297.
Pakier Mikolas, p., 283.
Pakla Nan, b., 220.
Pako Pois, b., 210.
Pakop Denis, p., 299.
Paktel, 194.
Pala Denis, p., 300.
Palameci An., p., 198.
Palas Jan, p., 280.
Palczewski Adam, 16.
Pale Ani, p., 300.
Pale Nan, p., 26.
Pali, b., 211.
Pali Markus, p., 300.
Palica, p., 196.
Palle Hermenn, p., 26.
Palme Jan, p., 23.
Palme Pep, p., 23.
Panc Jan, p., 38.
Pankien Jakób, p., 88.
Panussy Paweł, p., 211.
Pap, p., 110.
Parchwiej, ryb., 126.
Parci Ani, p., 203.
Parcz Jak, p., 288.
Parmepeter, b., 26.
Parsty Tomas, p., 223.
Partell Reyn, p., 279.
Partialga Madis, p., 274.
Pasinek Skangalów, p., 157.
Passa Peia, b., 211.
Paszkie Laur, p., 23.
Pater Hanus, p., 274.
Pathmelnik Laur, p., 155.
Pathmelnik Jan, p., 155.
Pathmelnik Jurgi, p., 155.
Patro Jan, p., 221.
Pau Jakub, 189.
Paudele Mathy, p., 25.
Paukeper Jak, p., 23.
Paul Deuis, p., 222.
Paul Hanus, b., 272.
Paulipeik Mik, dziesiętnik, 124.
Pawara Piep, p., 211.
Pawe Laur, p., 247.
Paweł, p., 297.
Pawlan Jorgi, p., 85.
Pawlan Martyn, p., 83.
Pawłowski Iwan, 104.
Pax Pieth, b., 220.
Pax Pieth, p., 196.
Paxs Hinth, p., 275.
Payde Jak, p., 22.
Paysto Jak, p., 218.
Pecith Juryn, p, 52.
Pecze Mik, p., 246.
Peczka Tenis, p., 198.
Pedayko Math, p., 23.
Pedo, b., 289.
Peha Gorgenn, p., 21.
Peith, b., 204.
Peith, p., 119, 202.
Peith Saxa, p., 130.
Peith Thoma, p., 130.
Peithopoik Jan, p., 286.
Peitt, b., 304.
Pekul Hans, p., 85.
Pelagk, p., 32.
Pelak, p., 38.
Pelassa Macz, p., 297.
Peleit Laur, p., 277.
Pelek Martin, p., 33.
Peligk Henryk, p., 269.
Pelle Anni, p., 247.
Pelle Janus, p., 246.
Pelzy Pieth, p., 202.
Penczak Hanus, p., 277.
Pencze Willem, p., 246.
Penczpoyk Denis, p., 289.
Peni Janus, p., 245.
Penialga Jak, p., 284.
Penig Jurgen, p., 245.
Pentho Thenis, p., 203.
Penza Urban, puszkarz, 182.
Penze Willem, p., 246.
Peplem Andris, p., 32.

Pepo Jak, p., 176.
Per Jako, p., 36.
Perasserne Jak, p., 220.
Perdo Mady, p., 197, 284.
Perdo Nan, p., 197.
Pere Laur, p., 247.
Pere Wolmer, p., 246.
Perer Marcus, p., 26.
Pergiell Andrys, p., 32.
Perkus Jak, b., 23.
Pernak Jan, p., 277.
Pernak Piep, p., 277.
Pernapoik Tytt, p., 281.
Pers Hint, p., 274.
Pers Jak, p., 281, 298.
Pertel Hanus, p., 279.
Peryak Juri, p., 199.
Pesla, p., 9.
Pesse Andrys, p., 247.
Peszkin Stefan, p., 145.
Peter, b., 110.
Peter, p., 36.
Peterowa, p., 109.
Petopoik Lauryn, p., 304.
Petra Sim, p., 219.
Petreba Jak, p., 219.
Petripoik Hancz, p., 301.
Petripoyk Piep, p., 287.
Petropoik Hanus, p., 290.
Petropoik Lawryn, p., 298.
Petropoik Mert, p., 284.
Petrypoik Paweł, p., 290.
Petrypoik Thomas, p., 284.
Petrypoik Tomas, p., 283.
Pexa Andrus, p., 224.
Peyth, b., 206.
Peyth, p., 108, 119.
Peyth Juch, p., 271.
Peyth Merten, b., 281.
Peythopoik Symon, p., 301.
Peythy Teiks, p., 24.
Peytopoik Hanth, p., 297.
Peytopoik Hendrych, p. 286.
Peyty Anno, p., 24.
Pękosławski, komisarz główny ziemi Inflantskiej, 20, 50, 93, 104, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 194, 231, 232, 233, 234, 262.
Piap, p., 108, 110.
Piapo Pieth, b., 221.
Pibo Hancz, p., 219.
Piekarz Maciek, 260, 263.
Pielgrzymowski, komisarz K. J. M, 64.
Pieni Macz, p., 197.
Pieniek Stanisław, 153.
Piep, młynarz, 301.
Piep, p., 110, 111, 121, 211, 275.
Piep, ryb., 126.
Piep Hanus, ryb., 124.
Piepko, b., 111.
Piepopoik Hanus, p., 273.
Piepopoik Piep, p., 291.
Piepopoik Titt, p., 273.
Pierecki Jan, 187.
Piestan Gier, wójt, 88.
Pietropoik Andres, p., 304.
Pietryk, p., 136.
Pietryk, ryb., 126.
Pik Andres, p., 22.
Pik Jurgi, młynarz, 220.
Pik Markus, p., 221.
Pikna Petter, p., 120.
Pikoth Jurgi, p., 245.
Pil, p., 38.
Pilapo Marth, p., 25, 26.
Pilapo Mik, p., 25.
Pili Tynk, b., 211.
Pilitapeth, p., 202.
Pilith Teno, b., 108.
Pilk Lul, b., 305,
Pilki Henn, b., 26.
Pill, p., 32.
Pilli Jak, p., 245.
Pilwał Jan, p., 277.
Pily Lott, p., 276.
Pintel Peter, b., 268.
Piotr, 262.

Piotr, p., 285.
Piotrowa tkaczowa, wdowa, 71.
Piotrowski Frank, 74.
Piotrowski Jan, ks. dziekan Poznański, komisarz Inflantski, 20, 64.
Piotrowski Stefan, 194.
Piotrowski Walenty, szl., żołn. zasł., 101, 132.
Pip, b., 120.
Pip, p., 108, 112, 118, 120, 129.
Piper Bertmes, p., 32.
Piper Tomas, p., 32.
Pipko, p., 130.
Pira, p., 9.
Piter, p., 158.
Piteran, p., 157.
Pith, p., 107.
Pith Paweł, b., 197.
Pitheran, p., 155.
Pithk Andres, p., 290.
Pithk Tomas, p., 287.
Pithy Sep, p., 23.
Pithysep, Maddy, p., 22.
Pitki Piep, p., 107.
Pitkowa Reni, p., 278.
Pittk Newel, p., 270.
Piwko Piep, p., 211.
Piwowar Charyton, 103.
Piwowar Fiedor, 102.
Plat Arnold, 190.
Platówna Anna, żona Szturca, 189.
Plausterman Enrych, 178.
Plep Hans, p., 82.
Plep Jory, p., 82.
Plettemberk, Plettembergk, Plettenbergk, Plattembergk, mistrz, 28, 137, 140, 184, 198, 230, 234, 249, 262.
Poath Macz, p., 271.
Pobidziński Mikołaj, podsędek Derptski, dworzanin K. J. M. 101, 124, 133, 134.
Poduman Martyn, p., 85.
Podwojewódzki Ramika, 177.
Poiaka Paweł, p., 220.
Poik Marthi, p., 129.
Poisz Czyga, p., 129.
Poisz Karia, p., 129.
Pojal Marcin, sługa miejski, 194.
Pojecki Marcus, tłumacz, 206.
Poko Ani, p., 204.
Pokus, b., 111.
Pol Andrys, ryb., 125.
Pol Hanus, p., 268, 276.
Pol Merth, p., 280.
Polest Andryss, p., 247.
Poli Pieter, ryb., 125.
Poli Teno, ryb., 125.
Polith Peter, zagrodnik, 83.
Poll Any, p., 290.
Poll Han, p., 290.
Poll Jan, p., 290.
Poll Laur, p., 290.
Poll Mertt, p., 282.
Poll Peter, p., 290.
Połayski Maksim, 103.
Połubieński, podstarości Aszkaradzki, 148.
Połubieński Andrzej, kniaź, 67.
Połuden Giérg, p., 146.
Pompen Tum, p., 146.
Pongi Jury, b., 204.
Pongiellist Herman, p., 246.
Ponth, p., 44.
Popoik Piep, p., 269.
Porwik Hans, ryb., 125.
Potocki Jebastyan, szl., 260, 263.
Powtyman Martyn, p., 82.
Prakiel Hanus, b., 272.
Prakiel Newel, p., 277.
Prądzyński Aleksander, pisarz ziemski Pernawski, 174, 179, 181, 194, 229, 234.
Presnik Mikołas, p., 279.
Presse Merth, p., 200.
Preul Peter, p., 32.
Preyss, 138.
Priksyann Jan, p., 81.
Prixian Jakób, p., 80.

Propornik Piotr, 262.
Prusinowicz Wasil, służka, 8.
Prussak Bartholomeo, m., 68.
Prycan, p., 9.
Prycem Harman, p., 157.
Prykinan Gierk, p., 88.
Prync Tomasz, p., 35.
Pryxer Biertol, n., 158.
Pudan Mikita, p , 9.
Pudro Jan, p., 275.
Pudy Jak, p., 204.
Pudz, p., 120.
Puecki Marcus, Igowianin, tłumacz przysięgły, 233, 234.
Puez, p., 176.
Puiatga, b., 120.
Puik Andres, p., 280.
Pul, p., 38.
Pul Hanus, p., 273.
Pulce Han, p., 23.
Puldchen, b., 26.
Pulipeith, p., 130.
Pulk Hancz, p., 305.
Pulk Hanus, b., 269, 278.
Pulk Hanus, p., 272, 274.
Pulk Macz, p., 286.
Pulk Piep, p., 273.
Pulka Jak, p., 210.
Pulko, p., 288.
Pump Brencz, p., 82.
Pun Hans, p., 32.
Pun Jurgen, p., 32.
Pun Peple, p., 32.
Punaba, p., 211.
Punapà Peth, p., 211.
Punciul, p., 9.
Punes Janus, p., 246.
Punga Peter, p., 176.
Punica Peth, p., 203.
Punth, p., 108.
Punth Piep, p., 277.
Punthul, p., 9.
Puny Hinth, p., 296.
Puny Jana, p., 33.
Purcza Marth, p., 23.
Puro Nan, p., 196.
Purowicz Janel, ogrodnik, 147.
Puryca, p., 157.
Purycz Andres, b., 299.
Purycz Andres, p., 274.
Purycz albo Pundt Piotr, p. 277.
Purycza, p., 200.
Pusieb Hanus, p., 277, 279.
Pusieb Hinth, p., 296.
Pusieb Marcus, ryb., 292.
Puste Pipe, p., 247.
Puszkarz Adryan 185.
Puszkarz Jakub 133.
Puszkarzowa Marcusowa 261.
Puteń, p., 38.
Puthnik Peter, p., 145.
Puthra Merth, b., 201.
Putnik Peter, p., 146.
Putryn, p., 52.
Puwi Pip, p., 129.
Puzep Peter, b., 247.
Pyre Jak, b., 23.
Pyre Jak, p., 22.

Q

Quernstejn Tert 239.

R

Rabi Denis, b., 297.
Rabina, p., 207.
Rabina Arm, p., 222.
Rabina Sim, p., 222.
Rachocki Marcin, 192.
Rachowski, żołn., 234.
Radcep, b., 22.
Rade Menis, p., 246.
Radisma Merth, p., 272.
Radisma Peter, p., 272.
Radwański Bartłomiej 177.
Rady Macz, p., 211.
Radziwił, ks. kardynał, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 140, 179.

Radzymiński Jakub, żołn. zasł., 101, 121, 130, 131.
Radzymiński Jan, żołn. zasł., 101, 138.
Ragimath, p., 203.
Rago Macz, b., 225.
Rago Marth, p., 225.
Rajecki Andrzej 180.
Rakope Tenis, b., 23.
Rama Reyno, b., 107.
Ramm Jak, p., 22.
Rancep Mayth, b., 279.
Rancz Hancz, p., 175.
Ranth Hanus, p., 295.
Ranxy Ani, p., 200.
Rap Hanus, p., 297.
Rasz Peter, p., 304.
Ratasep Hant, p., 272.
Ratasep Jan, p., 277.
Ratasep Macz, p., 296.
Ratasep Rein, p., 277.
Ratel Merth, p., 23.
Rathniczan Andrys, p., 82.
Rathniczan Jakób, wójt, 82.
Rathniczan Juda, p., 82.
Rathnik, ogrodnik, 147.
Ratusep Jurg, p., 296.
Ratysep Marcus, p., 22.
Rauba Pec, p., 247.
Raucep Ani, p., 225.
Raucep Ann, p., 246.
Raucep Denis, p., 271, 284.
Raucep Hancz, p., 223, 296.
Raucep Hans, p., 23.
Raucep Jak, p., 25.
Raucep Jan, p., 224.
Raucep Jurgi, p., 269.
Raucep Kiersten, p., 25.
Raucep Macz, p., 295.
Raucep Merth, p., 276.
Raucep Newel, p., 305.
Raucep Reyn, p., 269.
Raucep Tois, p., 26.
Raucep Tomas, p., 24, 246, 247.
Raucep Tyth, p., 207.
Raucz Jan, p., 287.
Rauczkien, p., 246.
Rauden Anni, p., 247.
Rauden Cimi, p., 247.
Raudy Tenis, p., 25.
Rautha Reyn, p., 278.
Raw Jakub 186, 189.
Rawcep, p., 196.
Raya Hanus, p., 276.
Raye Merth, p., 302.
Rayk, p., 175.
Rayko Jurg, p., 197.
Raza Laur, p., 270.
Razgk, p., 119.
Rdiecki Jędrzej, 177.
Reban Endrych, p., 300.
Reban Hanus, p., 276, 295.
Reban Newel, p., 279.
Reban Piep, p., 277.
Reban Recz, p., 196.
Reban Rejn, p., 305.
Reban Thomas, p., 279.
Reban Tytt, w., 280.
Rebbel Marth, p., 247.
Rebes, p., 175.
Rebeze Nan, p., 197.
Rebok Katarzyna, żona Szulca, 139.
Reck, p., 156.
Reck Joannes, mistrz, 302.
Redago An, b., 23.
Rehman Herman, 69.
Reikas Reni, p., 273.
Rein, b., 275.
Rein Luczy, p., 273.
Reino Mik, p., 291.
Reinopoik Hancz, p. 291.
Reit Piep, p., 305.
Rejn, p., 126.
Rejnhubergk, Rembergk, 15.
Rek Hancz, p., 285.
Rek Jak, p., 285.
Remel Ani, p., 204.
Rene Laurene, p., 32.
Reni, b., 201.

Renikardy, b., 120.
Reno, b., 108.
Repin, p., 104.
Resk Andres, p., 282.
Reszt Marcus, p., 245.
Rey Georgins, szewc, 177.
Reych Jurgi, szewc, 179.
Reyko Ani, p., 287.
Reyman Bernath, Ryżanin, 47.
Reymann Dytrich, 47.
Reymer, 76.
Reymo Merth, p., 271.
Reymo Reni, p., 272.
Reymund, 50.
Reymus, 233.
Reyn, b., 120.
Reyn, ryb., 125.
Reyn Kord, p., 24.
Reyn Lepik, p., 280.
Reyn Tomas, p., 277.
Reyno, b., 119, 121, 131.
Reyno, p., 108, 109, 110, 111, 112, 113, 118, 119, 120, 130.
Reyno Han, p., 211.
Reytwer Detlew, 181.
Reza Kieryk, b., 204.
Rige Paupe Cymi, p., 246.
Riha Tenis, p., 204.
Rihasary Andrus, p., 204.
Rikanth Hanus, p., 279.
Rikanth Kaucikent, p., 295.
Rithau Mauryc, 261, 263.
Roch Andres, ryb., 270.
Rochlicz Paweł, 261.
Rogowski Jeronim, woźny, 235.
Roguski Paweł, szl., 69.
Rohacz, żołn., 304.
Rohakirga Hanus, p., 281.
Rohakirga Heinrich, 270.
Rokszta Herm, p., 206.
Roleff Aryp, 161.
Roleff Marcin, ślusarz, 161.
Rolsz Wilhelm, Niemiec, 103.
Romlan Klaus, p., 88.
Romlen Peter, p., 88.
Romul Piter, p., 158.
Ronden Herman, p., 146.
Ronden Tom, p., 146.
Ronimus Hanus, p., 282.
Ronth, ryb., 124.
Rosen Barthol, zagrodnik, 83.
Rosen Bartol, p., 80.
Rosen von Jerzy, komisarz K. J. M., 46, 69.
Rosen von, Joannes, 38.
Rosen Thom, p., 80.
Rothmanan Jakób, p., 79.
Rothmanan Martyn, p., 79, 81.
Rothmann Gierk, p., 81.
Roza Ani, p., 201.
Rubaszka Jan, p., 111.
Rubin Mik, p., 158.
Rucki, podstarości Rzeżycki, 161.
Rucki Jurgin, wójt, 8.
Rucznik, p., 7.
Ruda, p., 11.
Rudembrock, 38.
Rudnicki Aleksy, 261.
Rudomina Wawrzyniec, Litwin, starosta Iberpolski, 250, 257, 301.
Rudy Toss, p., 211.
Rudyn, p., 156.
Rudyss Kryskian, p., 80.
Rudyss Martyn, p., 80.
Rukian Mihiel, p., 88.
Rukin, ogrodnik, 44.
Run Peter, p., 280.
Rundan, p., 12.
Rundan Mik, p., 9.
Rune, p , 44.
Rune Peter, p., 245.
Rusi Pieper, b., 25.
Ruskowski, starosta, 257, 258, 259, 260, 299, 306.
Ruskowski Łukasz, rotmistrz, 249.
Russak Merten, p., 304.
Russak Mikirwer, p., 304.
Russe Henn, b., 23.
Russe Jak, p., 245.

Russitt Herman, p., 79.
Rusysim, b., 220.
Ruszian Jan, p., 80.
Ruszka Andrej. p., 158.
Ruyze Peter, p., 25.
Ruzik Andrus, b., 201.
Ruzy Merth, b., 201.
Ruzyk Jak, p , 201.
Rybak Hanus, p., 262.
Rybak Herm, p., 292.
Rybak Hint, ryb., 270.
Rybak Macz, p., 292.
Rybak Szyni, p., 176.
Rybak Tys, 261, 263.
Rybakowa Tomasowa, 262.
Rybinder Hans, 161.
Rychalska Stanisławowa, 153.
Rychter Valentinus, m., 72.
Ryd Tomas, p., 38.
Rydgierowa Kondratowa Anna, wdowa, 193.
Rydmecz Soyga, p., 36.
Rydmecz Tomas, p., 36.
Rydzewski, 239.
Rydzewski Wojciech, rotmistrz Liflantski pieszy, 101, 136.
Rykanth, p., 197.
Rykie Hans, b., 25.
Rykskian Joachim, p., 80.
Ryksyan Mathys, p., 80.
Ryksyian Martyn, p., 80.
Ryll Sinn, p., 245.
Rynik Lenis, p., 52.
Ryra Jury, p., 210.
Rysz Peter, p., 271.
Ryznik Inth, p., 108.
Rzeźnik Jan, 104.
Rzeźnik Stanisław, 193.

S

Sabin Piep, b., 278.
Sadurski Mikołaj, 161.
Saera Hancz, młynarz, 219.
Saga Marth, b., 218.
Saja Sim, b., 286.
Sak Hanus, p., 301.
Sak Jan, p., 282.
Sakier Nike, p., 33.
Sakla Jak albo Nikam, 301.
Sali Jurgen, p., 23.
Sali Pep, b., 23.
Salwik Jak, p., 175.
Sałata Jan, woźny, 102.
Samla Jas, p., 211.
Samlik Hermen, p., 245.
Samum Mikel, p., 146.
Sander, p , 305.
Sander Rein, p., 274.
Sandra Tehuen, p., 207.
Saniawski, mytnik, 90.
Santi Tos, b., 204.
Sapo Sander, p., 202.
Sapsi Michel, p., 25.
Sara Ancz, b., 290.
Sara Ann, p., 24.
Sara Anus, p., 201.
Sara En, p., 201.
Sara Hans, b., 289.
Sara Hans, p., 289.
Sara Merth, b., 281.
Sara Peith, p., 286.
Saraba En, p., 198.
Sarapoik Hanus, p., 290.
Sarapoik Peter, p., 281.
Sare Hancz, p., 219.
Sare Pieth, p., 225.
Saren von, Nikel, 240.
Sariffe Jurgi, p., 220.
Sarla Tenis, p., 200.
Sarla Tomas, p., 203.
Sarlasie Jury, p., 199.
Sarlasie Nan, p., 200.
Sarmann Nikel, p., 52.
Sarte Tenis, p., 202.
Sarthey Peip, p., 25.
Sarwik Meusz, p., 247.
Sary Jak, p., 176.

Sasi Tenis, p., 25.
Satht Jaurin, p., 270.
Sauga Jan, p., 222.
Sawga Laur, p., 201.
Sax Enryk, b., 118.
Saxa Tomas, b., 225.
Saxsa Pertel, p., 298.
Schenking Matthias, 16.
Schmeling Hendrych, 190.
Schmelingowa Ottowa, 190.
Schmith Joannes, 67.
Schnell Barcell, komisarz, 189.
Schoderz Herman, 239.
Schotten von, Dyrych, 261.
Schreffer Christianus, minister Derptski, 249.
Scieścicki Marcin, szl., 70, 74.
Segni Hanus, p., 280.
Sej Hanus, p., 161.
Sekla Marcus, p., 245.
Selok Hanus, p., 297.
Senda, p., 44.
Senith, p., 9.
Sep Kozuch, p., 112.
Serk Hanus, p., 301.
Serk Piotr, p., 289.
Serko Macz, b., 22.
Sermierski Jerzy, 177.
Sermol Symon, p., 80.
Serwer Jorgen, p., 22.
Sesion, p., 12.
Sesnik Hans, p., 32.
Sex Andryss, p., 247.
Seythy Merth, p., 25.
Siape Jergenn, p., 24.
Sibritos, p., 203.
Sidor, ryb., 126.
Siemion, p., 12.
Sieniawski Jan, szl., 68, 69, 71, 75.
Siga Nań, p., 225.
Sigare Jan, b., 218.
Sikiel Sim, p., 221.
Sikul, p., 175.
Silkawy Jak, p., 25
Silkie Jurkie, p., 24.
Silther Attendrymitt, p., 247.
Sim, b., 201, 210.
Simi Kiesteno, p., 247.
Simo Piap, p., 218.
Sitalika Piep, b., 283.
Sityk Reyn, p., 279.
Siwardt Hanus, p., 283.
Skangal, p., 157.
Skarbek Warzyniec, starosta Lucyński 3, 8, 13, 15.
Skąpy Wawrzyniec 261, 263.
Skierb Dyrych, p. kościelny, 35.
Skierp Tomasz, p. kościelny, 35.
Skiersten Denis, p., 146.
Skirpan, p., 7.
Skiven Thomas, p., 52.
Skodarz Andrey, zagrodnik, 83.
Skodelen Hans, p., 81.
Skrobsth, p., 156.
Skumin, rewizor, 4, 40, 46, 50, 54, 55, 69, 148.
Slachter Marcus, b., 22.
Slachter Peter, p., 247.
Sladzia Andrzej, p., 11.
Sleg, p., 156.
Śledziowski Wojciech 73, 75.
Slepemberg von der Hausen, Joannes, 185.
Slet Lubert 191.
Slinka, p., 9.
Sloka Peter, p., 52.
Śluk, służka przysięgły, 249.
Sławęcki Jakub 236.
Słowieha, p., 12.
Słowieha Gryśko, p., 12.
Słowissan Jowin, p., 80.
Słupski Bogusz, syn Badury, rotmistrz K. J. M. pieszy, 101, 133, 136.
Smaugisz Symon, p., 155.
Śmierdnik Martyn, p., 82.
Smoleński, rewizor sejmowy, 257.
Sob Tryn, p., 23.
Soba Hen, p., 217.

Sobieski, starosta Rzeżycki, 151, 154, 159.
Sobil Jak, b., 198.
Sodo Mik, b., 291.
Soi Jan, p., 208.
Soie Jan, p., 23.
Sok Jan, p., 280.
Sokik Martyn, p., 32.
Sokołowski Kasper 161.
Solak Jan, b., 298.
Solik Paweł 261, 263.
Solk Andres, p., 287.
Sollosep Jurgi, p., 281.
Sollowi Hanus, p., 287.
Solo Macz, p., 206.
Solo Mik, p., 23.
Solp Tenis, p., 211.
Sołok Hans, p., 146.
Sołok Jury, p., 146.
Sołok Wilem, p., 146.
Soro Jan, p., 111.
Sorok Teno, ryb., 125.
Spieło, p., 155.
Spodzin Thon, p., 80.
Spolin, ogrodnik, 51.
Sprynksfelth Petrus, puszkarz, 192.
Spunden Marcin, p., 145.
Spungjanowie, poddani, 156.
Stabelnik, trębacz, 162.
Stackbartt, ogrodnik, 44.
Stadtdulth Andrej, p., 52.
Stak Andrej, p., 158.
Stakian Simon, p., 80.
Stalder Andreas, 151.
Stali Ansen, p., 206.
Stalidzan, p., 155.
Staliński Andryss, p., 38.
Stalmach Bartłomiej, 152.
Stanbergk, 74.
Stanisławowa, wdowa, 262.
Stankiewicz Jan, pachołek zasł., 16.
Starost Hans, p., 33.
Stary Iwan, 103.
Stary Jak, 261.
Stary Kubies, 176.
Staś, p., 7.
Stau Lauryn, p., 36.
Stefan, król, 6, 20, 28, 38, 39, 41, 47, 50, 62, 65, 74, 75, 93, 104, 111, 133, 140, 141, 174, 178, 179, 181, 231, 233, 235, 238, 249, 302.
Stefanowicz Józef, 236.
Stemp, p., 36.
Sterbnik Hanuss, 178.
Stoga, 152.
Stoken Tomes, p., 53.
Stokman, 64, 80.
Stolan Jan, p., 81.
Stolwacki Paweł, 76.
Stopius N., doktor Ryski, 41, 47.
Stopiusowa, doktorowa, 40, 45, 46.
Stotfeldt Henryk, 103.
Stotowacki Paweł, 73.
Strinkien Jan, p., 146.
Strodan Martyn, p., 81.
Struk Zofia, 182.
Strych Gierth, 249.
Stryck Ennych, szl., 242.
Stryck Johan, szl., 242.
Strzelec Wojciech, 104.
Stukman Henryk, 190.
Stużyński Maciej, żołn., 15.
Stylba Andrey, p., 155.
Stylba Andrys, p., 155.
Stylp Iwan, p., 158.
Stylp Juryn, wójt, 158.
Stynthe Marek, 194.
Stynwacki Wojciech, ksiądz, 258, 259.
Stypowa, wdowa, p., 52.
Suber Anne, p., 22.
Subry Hanus, p., 270.
Subry Henryk, p. 270.
Suchorzewski Mikołaj, 306.
Sudy Jan, 261.
Suia Andrus, p., 204.

Sujmann, p., 52.
Suki Peter, b., 26.
Sułkowski Piotr, 304.
Sumpe Peter, p., 155.
Sunt Jau, b., 286.
Sur Jak, p., 219.
Sur Jan, p., 274.
Sur Kaleth, p., 176.
Suralga Piep, p., 277.
Surcy Mik, p., 211.
Surialga Andrus, p. 108.
Surmath, p., 200.
Surpe Hanus, p., 246.
Suru Ani, p., 196.
Surwa Any, p., 219.
Suryan, b., 26.
Suryste Madey, b., 218.
Sus Hancz, p., 280.
Sus Piep, p., 280.
Susiper Denis, p., 288.
Suskar Newell, p., 204.
Sussak, p., 176.
Sussyken Hans, p., 22.
Suya Jak, p., 22.
Suyski Martyn, p., 33.
Suyth Henu, p., 176.
Suza Thytt, p., 207.
Suzy Ans, b., 199.
Suzy Jak, b., 219.
Suzy Jan, p., 275.
Suzyk Macz, b., 288.
Svaren Jan, p., 146.
Swelm, p., 52.
Swiec Dyrych, 262.
Swiec Jurek, 234.
Swiec Tomek, 153.
Swiecie Andryass, p., 247.
Swinderman Henryk, Ryżanin, 71.
Swith Eberhad, 180.
Swolban Iwan, p., 9.
Sybe Giertruda, żona Binikhausena, 181.
Sybe Jan, 181.
Sybolas Macz, b., 223.
Syg Laur, p., 36.
Syk Hanus, b., 285.
Syk Lawryn, b., 299.
Syka Poisz, p., 217.
Syki Merth, b., 24.
Sykulith Wilhelm, zagrodnik, 83.
Sylinian Andrey, p., 81.
Sylinian Jakób, p., 81.
Sylinian Thom, p., 82.
Symko Hans, p., 32.
Symon, p., 110, 111.
Symon Hanus, p., 80.
Synopoyk Mik, p., 281.
Sypul Biryn, p., 158.
Szapell Thomas, m., 69.
Szesziński Jan, szl., 72.
Szewc Michał 187.
Szewc Walenty 103.
Szewcowa Andrysowa 261.
Szkoleng Jan, p., 145.
Szlithen p. Sztytt von, Filip, burmistrz Kokenhauski, 68.
Szmelingówna Beata 191.
Szmith Hanus, m., 68, 74.
Szmith Klaus, m., 72.
Sznell Lubert, m., 178.
Szneyder Michał 188.
Szperka, p., 108.
Szpil 55.
Szreder, Ryżanin, 47.
Sztern Caspar, m., 73.
Sztukman Reinholdt 191.
Szturcz Jan 189.
Sztytt, Stitten, p. Szlithen, von, Philip, burmistrz Kokenh., 72, 74, 76.
Szulc, szl., 102.
Szulc Froncz 28.
Szulc Herman, m., 69.
Szulc Marcin, m. z Rygi, 139.
Szuman Joannes, m., 67.
Szurepe Marcus, p., 245.
Szwarc, Niemiec, 129.
Szwarc, szl., 102.
Szyling Jan, 181.

T

Tabe Hanus, p., 302.
Tabor Hanus, b., 301.
Tacz Denis, p., 272.
Tacz Janus, p., 273.
Taczy Jak, b., 223.
Tady Jak, p., 24.
Taka Nań, b., 221.
Talarow Jazuk, p., 9.
Talezyk, p., 119.
Tali Tomass, p., 211.
Talkarys Spungian, p., 156.
Talwojsz Mikołaj, starosta Dynemb., 238, 240.
Talzy Hen, p., 211.
Talzy Lemeth, p., 211.
Tałecz Piep, p., 304.
Tama Mielder, p., 220.
Tama Raucep, p., 220.
Tamakula Ant, p., 296.
Tamakula Tomas, p., 296.
Tamas Winy, p., 222.
Tamesth Marcus, p., 245.
Tamesth Peter, p., 245.
Tamo Endryk, p., 107.
Tanimark Jurgi, p., 221.
Tański Seweryn, szl., 68.
Tapik Piep, p., 290.
Tapik Reni, b., 290.
Tapik Reyn, p. 277.
Tapsty Jurk, p., 26.
Taro Ani, p. 211.
Taro Tomas, p., 210.
Task Lauryn, p., 281.
Tasko Merten, p., 278.
Tast Hindt, b., 278.
Tatarzyn Mikita, ogrodnik, 51.
Tau Andres, p., 32.
Tau Hans, p., 36.
Taugor Denis, p. 288.
Tawryk Andres, p., 21.
Tayssym, p., 223.
Tec Peter, p., 246.
Techler Tenis, p., 210.
Techmer, p., 176.
Teder Ans, p., 246.
Tedow Symon, w., 287.
Tedwen, szl., 102, 132.
Tedwen Antoniowa Margareta, 177.
Tehne Han, p., 23.
Teiste Jak, p., 23.
Tekmer Macz, p., 204.
Telerman Herman, 239.
Tels Jurgen, p., 36.
Telwest Janus, p., 245.
Tempe Jak, p., 247.
Tenis, w., 201.
Tenis Andrus, p., 202.
Tenis Kubies, p., 175.
Tenisan Mikiel, p., 51.
Teno, b., 108, 109.
Teno, p., 108, 109, 110, 111, 112, 130.
Teno Laur, p., 112.
Tenwi, p., 108.
Teresko, 103.
Teresko Denis, p., 275.
Teresp Paul, p., 24.
Terweste Jan, p., 222.
Terweste Merth, p., 222.
Tessa Nan, p., 207.
Teszkin Tolthin, p., 145.
Teuthen Jan, p., 52.
Teya Mady, p., 207.
Teyste Made, p., 23.
Teźmian, p., 302.
Tha Marki, p., 26.
Thall Merth, p., 282.
Tham Denis, tłumacz, 305.
Thama Marth, b., 221.
Thandt Hanus, p., 269.
Themell Andrey, p., 52.
Theno, b., 112.
Theno, p., 120.
Thepil Leperth 249.
Thew Mikolas, p., 270.
Theyla, p., 7.
Thłumacz, b., 275.

Tholi Macz, b., 211.
Tholl Hancz, p., 281.
Thomapoik Jan, rybak, 292.
Thomas, p. Tomasz, arcybiskup Ryski, 38, 73, 76.
Thomas, b., 219, 290.
Thomas, p. 107, 120, 129.
Thomas, rybak, 124.
Thomas, w., 247.
Thomas Reyn, p., 277.
Thor Hanus, p., 274.
Thorkma Jurg, p., 271.
Thracz, p., 129.
Thu Jury, b., 218.
Thuch Weretich, p., 276.
Thulk Libert, p., 270.
Thuma Ancz, p., 274.
Thun Jan, b., 288.
Thupissan Beytt, p., 82.
Thupissan Martyn, p., 82.
Thus Andres, p., 270.
Thyczka, p., 129.
Thym Piep, p., 285.
Thym Sym, p., 285.
Thymmerman Gierth, służka przysięgły, 249.
Thyo Macz, p., 207.
Tibus Marcus, p., 210.
Til Hans, b., 24.
Tille Thomas, p., 285.
Tith, b., 120.
Titopoik Mikolas, p., 274.
Tkacz, ogrodnik, 44.
Tkacz, p., 32, 38.
Tkacz Hans, 153.
Tkacz Marcin, p., 12.
Tłomacz Tyrisko, Moskwicin, 102.
Tłumacz Ancz, ryb., 124.
Tłumacz Jakusz 262.
Tłumacz Kunaszko 103.
Tłumacz Offanas 262.
Toamo Ani, b., 224.
Tochtia Jak, p., 218.
Toczko Mały 262, 263.
Toczy Janus, b., 297.
Tokker Andres, p., 24.
Tolke Jak, p., 247.
Tolpa Hanus, p., 197.
Tolsy Jak, p., 245.
Tołmacz Andrej, p., 51.
Toma Ani, p., 199.
Tomas, b., 119, 211.
Tomas, p., 108, 109, 118, 120.
Tomas, rybak, 125.
Tomas Deispasz, p., 246.
Tomas Merth, p., 274.
Tomas Roncz, p., 246.
Tomassopoik Hancz, p., 297.
Tomassopoik Jan, p., 297.
Tomassopoik Jakób, p., 279.
Tomassopoik Merth, p., 295.
Tomassopoik Peron, p., 283.
Tomasz, p. Thomas, arcybiskup Ryski, 38, 73, 76.
Tonth, b., 207.
Topakil Tos, p., 24.
Tormkiess Tuss, p., 245.
Tornikus Kieryk, p., 245.
Toros Auskin, p., 9.
Tos Jak, p., 23.
Toss, b., 221.
Toss, p., 211, 223.
Toss Possa, p., 211.
Tosty Peyth, b., 22.
Toth Andres, p., 33.
Tothen Martyn, p., 86.
Towek Jak, p., 223.
Tower Jak, p., 223.
Tower Pieth, p., 223.
Toydass, ryb., 126.
Tracz Andres, p., 274.
Traffen Malcher, p., 145.
Trembacz Jan 103.
Trochim, ryb., 126.
Trojanowski Aleksander, szl., 179, 185, 188, 194.
Trosth Joannes, m., 76.
Trumowy Laur, patrz Łuk, 278.
Trunck Tomas, p., 32.
Truslis Janis, p., 88.

Truxanz, p., 7.
Trybies, p., 11.
Tuba Pieter, b., 219.
Tuczan, p., 157.
Tuko Jak, p., 203.
Tulinapa Tenis, b., 201.
Tulk Kaup, p., 295.
Tulle Lodwik, p., 247.
Tullo Tomas, b., 23.
Tułasep Symon, p., 276.
Turas Piotr, b., 296.
Turay Mik, b., 26.
Turo Macz, p., 210.
Turo Mik, b., 210.
Tusty Ak, p., 207.
Tusty Ani, p., 203.
Twiwel Hanus, p., 272.
Tybias Macz, p., 210.
Tydo Mady, b., 197.
Tykuth Simi, p., 246.
Tyl Peter, p., 294.
Tylder Reyno, p., 305.
Tylen Jurgen 162.
Tylik, p., 120.
Tylik Hanus, p., 25.
Tylke Toss, p., 23.
Tyll Peter, b., 296.
Tylling Andres, p., 289.
Tylluk Piotr, p., 284.
Tylo Hans, b., 118.
Tylon An, b., 211.
Tylsian Reyn, p., 80.
Tyma Hanus, p., 118.
Tymerman Andrys, p., 32.
Tymhans Franc, szl., 75.
Tymoskin Pietrus, 103.
Tynigkhaus Franciscus, szl., 76.
Tyo Macz, p., 210.
Typik Jurgen, p., 36.
Tyrok Macz, p., 211.
Tyrydo Jak, p., 274.
Tysman Hanus, p., 271.
Tysso Wilhelm, p., 271.
Tyth, b., 118.
Tyth, p., 118.
Tyth, ryb., 175.
Tythopoik Paweł, p., 295.
Tytopoik Piep, p., 295.
Tytopoik Reyn, p., 280.
Tyttopoik Mady, p., 303.
Tysenhaus, szl., 72, 76.
Tysenhaus Dithloff, 75.
Tysenhaus Fromhold, 69.
Tysenhausen Georgius, 76.
Tywando, 162.
Tyzenhaus Barthłomiej, 69.
Tyzenhaus Casper, 38.

U

Ubergk Chrystof, 16.
Ucal Hancz, ryb., 292.
Ucele Pep, p., 24.
Uder, p., 40, 41.
Udikulla Heń, b., 222.
Udo Jak, b., 202.
Udra Klawin, wójt, 7.
Udze Paul, p., 245.
Ugadzany Tyn, p., 282.
Ugielnik Hans, p., 146.
Ukalany Jak, p., 281.
Ukalany Mady, b., 276.
Ukalany Merth, b., 280.
Ulcz Michel, szl., 188.
Ulf Reyno, p., 120.
Ullembrok, m. Ryski, 46.
Urb Macz, p., 271.
Urban Gierg, p., 145.
Urbesth Anni, p., 247.
Uromari Jorg, b., 269.
Ury Hancz, p., 211.
Urysser Tup, p., 211.
Urznik, p., 52.
Usi Tom, p., 222.
Usiacki Jan, 153.
Usianianis Marko, p., 79.
Uskiel Marcin, p., 9.
Usman Piep, p., 269.
Ustał Gert, p., 274.
Utczo Mik, p , 21.

Uti Pieth, p., 225.
Uzen Jakób, p., 80.
Uzen Jeży, p., 81.

V

Vabannik Denis, 198.
Vana Andrys, p., 288.
Veneles Hans, p., 24.
Vivatus, m., 230.

W

Waba Jak, p., 23.
Waba Macz, p., 221.
Wabamis Hanus, p., 304.
Wabamis Titt, p., 305.
Wabanik Piotr, p., 298.
Wabba Hić, b., 24.
Wabba Laus, b., 24.
Wadź, p., 155.
Wagall Jak, p., 271.
Wagen Jan, p., 81.
Wagile Tomas, p., 24.
Wagla Hans, p., 24.
Waiesszere Marth, b., 218.
Waiex Buzyen Henik, p., 26.
Waki Madus, b., 286.
Walba Hanus, p., 289, 302.
Walba Korth, p., 289.
Walba Pater, b., 295.
Walbe Johann, p., 26.
Walcz Lawryn, p., 283.
Walcz Paweł, p., 279.
Walgapa Nan, p., 203.
Walgapa Thenis, p., 203.
Walgas Jak, p., 24.
Walkiepe Jak, p., 225.
Walkonowski Krystof, 104.
Wallust Macz, p., 246.
Wałaski Jan, 153.
Wameles Hans, b., 24.
Wana Hans, młynarz, 112.
Wana Hans, p., 112.
Wana Jud, b., 107.
Wana Jurp, b., 210.
Wana Kadaik, b., 225.
Wana Kubï Ani, p., 197.
Wana Madey, p., 222.
Wana Mady, p., 199.
Wana Mona, p., 211.
Wana Pip, b., 131.
Wana Raik, b., 224.
Wana Sander, b., 207.
Wana Wardy Anus, p., 204.
Wanaian Piep, p., 304.
Wanakubi Ani, p., 202.
Wanakubia Jan, p., 305.
Wanakubia Piep, p., 291.
Wanamis Hanus, p., 290.
Wanapoik Piep, p., 279.
Wancwik Nikic, p., 32.
Wani Halbes Mac, p., 26.
Wani Wardy Piep, p., 24.
Wanty Kieryk, p., 246.
Warapoik Macz, p., 301.
Waras, b., 26.
Waras Merth, p., 207.
Warasey Peter, p., 24.
Warasey Jak, p., 24.
Warasz Meyth, p., 207.
Warblan Hanus, b., 282.
Warblan Hanus, p., 282.
Warblan Jurg, p., 296.
Wardej Hanuk, p., 111.
Wardej Lauryk, p., 246.
Wardej Pietryk, p., 118.
Wardej Symon, p., 284.
Wardęski, 16.
Warejko, ogrodnik, 51.
Wares Mik, p., 211, 295.
Warke Jergen, p., 23.
Warpechowski Szczęsny, 239.
Warres Merth, p., 280.
Warsza Piotr, ryb., 125.
Warth Jurgen, p., 24.
Warwa Jak, p., 201.
Wasil, p., 8.

Waslo Madej, p , 208.
Wasna Piotr, p., 282.
Wastallo Denis, p., 217.
Wastallo Hen, p., 246.
Wastallo Jak, p., 218.
Wastallo Jurgi, p., 223.
Wastallo Koss, p., 204.
Wastallo Paweł, p., 201.
Wastallo Pieth, p., 219.
Wastatallo Marth, p., 223.
Wasten Peter, p., 129.
Wastentallo Hann, p., 246.
Wastotallo Macz, p., 220.
Wawrzyniec, stalmach, 187.
Wazu Jan, p., 211.
Wazyk Petter, p., 176.
Wazyzeb Thomas, p., 176.
Ważyński Bartos, 104.
Ważyński, podstarości Iberpolski, 260, 266.
Webell Jurek, p. 181.
Wechma Thomas, p., 284.
Wechmanówna Margaretha, żona Lamera, 69.
Weck Denis, p., 297.
Weck Macz, p., 297.
Wectarost Jak, p., 33.
Wectarost Tomes, p., 33.
Wecythan Jakób, p., 88.
Weczanin, p., 7.
Weczyn, p., 44.
Weha Jan, p., 305.
Weha Tyth, p., 271.
Weha Madey, p., 284.
Wehel Jurgi, 183.
Weheykula Hanus, p., 285.
Wehm, p., 272.
Wehm Rob, p., 274.
Weiss Stancell, 47.
Wejki Pep, p., 247.
Welc Hanus, p., 130.
Wele Laus, p., 23.
Welkiest Ann, p., 284.
Welthuze, 192.
Welwe, ryb., 125.
Wełnarz Paweł, 103.
Wełniarz Florek, 103.
Wemer von Macz, 182.
Wenglan Jurg, p., 295.
Wenik Ewerhardus, wójt, 180, 181.
Wenne Marcus, p., 176.
Wenth, Jan, p., 295.
Werelle Kierte, p., 247.
Werem, p., 157.
Werge Cimi, p., 246.
Wergen Jorgien, p., 26.
Werkowicz Matys, p., 80.
Werm Hanus, p., 130.
Wernik Joachim, 249.
Wersan Kryszkian, p., 80.
Werszlag, p., 44.
Weryba Merth, b., 204.
Werywer Hanus, p. 295.
Weske Mać, p., 24
Weske Mik, p., 23.
Weski Newel, b., 269.
Weski Sim, p., 225.
Westetallo Piap, p., 225.
Weth Andres, p., 272.
Wethma Thomas, p., 271.
Wethzog Macz, p., 32.
Wewer, ogrodnik, 44.
Wewer Joachim, p., 80.
Wey Pip, p., 279.
Weygowa Tenowa, p., 108.
Weykiekome Hanus, p., 282.
Weykien Lamas, p., 211.
Weykien Piap, p., 210.
Weynigk, Matys, p., 32.
Wezen Jakusz, p., 7.
Wezki Macz, p., 217.
Węcz Paweł, b., 211.
Węgrzyn Paweł, 261.
Wiak Macz, p., 118.
Wibarth Dytrych, 177.
Wichtembergk Henryk, 262.
Widelski, szl., 101, 133.
Wieho Tenis, p., 21.
Wielgosz Jan, 152.
Wieli Ak, p., 202.

Wierawe Mady, p., 24.
Wierzbicki Wawrzyniec, 190.
Wierzchowska Anna, 134.
Wierzchowski Stanisław, 70, 71, 77, 80.
Wieski Madey, p., 224.
Wieterys Jakusz, p., 158.
Wieykin Ans, p., 202.
Wieza Ani, p., 197.
Wigant, szl., Kurlandzki, 147.
Wiganth, szl., 89.
Wiganth Krystof 240.
Wigantowa Krystoffowa, wdowa, 238.
Wik Michel, p., 280.
Wika Barthosz, 179.
Wikke Hans, garbarz, 23.
Wilcen Mikiell, p., 53.
Wilder Tymathy, p., 25.
Wilderty Jorgen, p., 25.
Wildt Peter, p., 32.
Wilem, kowal, 145.
Wilem, p., 111.
Wileński wojewoda, ks. (Krzysztof I Radziwiłł) 64, 65, 78, 80, 90, 147, 148.
Wilgacz, p., 206.
Wilhelm, arcybiskup Ryski, 38.
Wilith Hans, p., 33.
Wilith Jakób, p., 33.
Wilk Han, p., 277.
Wilk Reyn, p., 305.
Wilko Jan, b., 207.
Willan, p., 44.
Willem, b., 219.
Willem, p., 211.
Willigo Jak, p., 219.
Willo Ant, b., 291.
Willo Jak, p., 285.
Wilneczk Hans, wabannik, 198.
Wilnocz Denis, wabannik, 198.
Wilp, b., 111.
Winck Jan, p., 286.
Winda Inth, p., 130.
Windak Any, b., 218.
Wingo Jak, p., 297.
Wink Andres, b., 295.
Winkelman Herman, m., 69.
Winnike Hans, p., 22.
Winno Ani, p., 208.
Winopulka Ant, p., 305.
Winsse Leonardus, 234.
Wiosna Wasil, p., 80.
Wirakien Wolmer, p., 295.
Wirax Hans, b., 26.
Wiremegi Mik, p., 246.
Wirik Tenis, p., 245.
Wirulanc Jurgi, p., 276.
Wirulancz Hancz, p., 279, 298.
Wirulancz Jak, p., 275, 280.
Wirulancz Mady, b., 296.
Wiry Hancz, b., 288.
Wirzembeck Jan, 38.
Wisienien Andrey, p., 81.
Wiski, rewizor, 257.
Wislian Ain, p., 283.
Wisson Andreas, 16.
Withkup Hans, p., 198.
Withkup Otton, 177.
Wixen, p., 156.
Wixyn Sam, p., 155.
Wizaba, p., 207.
Wizar Tuk Hans, b., 196.
Wnithfej Hans, p., 145.
Woiakus Ant., p., 291.
Wojciechowicz Jan, 179.
Wojewódzki, burmistrz, 232, 234.
Wojna, rewizor, 257, 260.
Wolk Hanus, p., 270.
Wolkusth, b., 247.
Wolmer, 177.
Wolmer, b., 107.
Wolski Mikołaj, strukczaszy K. J. M., 71.
Wolther, p., 156.
Wołda, 28.
Wołosian Hans, p., 82.
Wołyński Krzystoff, 261, 263.
Wonuk Opanas, p., 9.
Woyne Hans, b., 24.

Wozmier Anrus, p., 246.
Wrangiel Hern, Herman, 125, 134.
Wrangiel Maurycy, 189.
Wróblewski Wojciech, 193.
Wuy Henrych, p., 23.
Wykowski Matys, 102.
Wypiska Dorota, 194.
Wypiski Jędrzej, 194.
Wysocki Jan, 74.

Z

Zabłocki Stanisław, wrotni zamkowy, 187.
Zachar, wójt, 9.
Zaciężycki Jakub, 192.
Zagier Jan, p., 52.
Zaręba Bartłomiej, 187.
Zautan Marcin, p., 158.
Zberkowski Jakób, podstarości Kokenh., 67, 70, 73, 74, 76.
Zdanowski Jakub, 191.
Zdanowski Jan, rotmistrz, 178, 185, 186, 189, 191, 235.
Zdun Jan, zagrodnik, 83.
Zed Jachim, p., 52.
Zed Peter, p., 52.
Zegaten Peter, p., 81.
Zegaten Barthel, p., 81.
Zeldebach Wilhelm, szl., 47.
Zelo Reyno, p., 130.
Zemilthen Beyth, p., 81.
Zemlik Jakub Jan, p., 36.
Zemlik Laur, p., 38.
Zenck Martyn Jan, p., 32.
Zenimk Juryk Jawno, p., 53.
Zenimk Koje, p., 52.
Zenimk Kuja, p., 52.
Zepen Indrych, p., 85.
Zergogule, poddani, 52.
Zimel Juran, p., 156.
Złotarz Junt Ludwik, 162.
Złotarz Maciej, 177, 183.
Złotnik Marcin, 261, 263.
Zoden Hans, p., 81.
Zogaran Andrey, p., 85.
Zogła, p., 11.
Zołk Nan, p., 220.
Zozy Markus, p., 218.
Zuchowski, harcerz K. J. M., 16.
Zuk Macz, p., 298.
Zulth Andrej, p., 82.
Zurylo, p., 7.
Zuzier, p., 9.
Zwogieran Beyth, p., 86.
Zwolski Stanisław, żołn., 179.
Zybem Andrys, p., 52.
Zygmunt III, Król Jegomość teraźniejszy, 35, 38, 39, 41, 43, 47, 62, 64, 65, 68, 70, 72, 75, 77, 93, 100, 131, 132, 133, 136, 137, 138, 139, 141, 152, 153, 162, 173, 174, 177, 178, 179, 180, 188, 192, 227, 228, 230, 233, 238, 239, 240, 257, 259, 304.
Zygmunt August, król, 160, 161, 162, 236, 238, 239, 240.
Zygur, p., 176.
Zykowie, poddani, 155.
Zyl Juryn, p., 158.
Zylan Boyth, p., 88.
Zylis, p., 9.
Zypsinan Martyn, p., 82.
Zyworth, p., 9.

Ż

Żelc, p., 7.
Żmójdzki 239

ŹRÓDŁA DZIEJOWE.

Tom I. Pod napisem KRZYSZTOFA GRZYMUŁTOWSKIEGO wojewody poznańskiego listy i mowy, wydał Aleksander Jabłonowski . . . . . rb. 1 k. 80

Tom II. DZIEJE ZJEDNOCZENIA ORMIAN POLSKICH z kościołem Rzymskim w XVII w., z dwóch rękopisów, włoskiego i łacińskiego, w przekładzie polsk., wydał Adolf Pawiński . . . . . rb. 1 k. 25

Tom III. STEFAN BATORY POD GDAŃSKIEM w roku 1576—1577. Listy, uniwersały, instrukcye, wydał i szkicem historycznym poprzedził Adolf Pawiński . . . rb. 3.

Tom IV. POCZĄTKI PANOWANIA STEFANA BATOREGO r. 1576 do 1577. Listy, uniwersały, instrukcye, wydał i rozpr. o Synodzie Piotr. z roku 1577 poprzedził Adolf Pawiński . . . . . rb. 2 k. 50

Tom V. LUSTRACYE KRÓLEWSZCZYZN ZIEM RUSKICH: Wołynia, Podola i Ukrainy z pierwszej połowy XVII wieku, wydał i monogr. hist. o Starostwach Ukrainnych poprzedził Aleksander Jabłonowski . . rb. 3.

Tom VI. REWIZYA ZAMKÓW ZIEMI WOŁYŃSKIEJ w połowie XVI wieku, wydał i szkicem historycznym poprzedził Aleksander Jabłonowski . . . . . rb. 2 k. 80

Tom VII. SPRAWY PRUS KSIĄŻĘCYCH ZA ZYGMUNTA AUGUSTA w r. 1566—1568. Dyaryusz trzykrotnego poselstwa komisarzy królewskich, wydał i wstępem historycznym objaśnił Adolf Pawiński . . . . . rb. 3.

Tom VIII. SKARBOWOŚĆ w POLSCE i JEJ DZIEJE ZA STEFANA BATOREGO. Przedstawił Adolf Pawiński rb. 3.

Tom IX. KSIĘGI PODSKARBIŃSKIE Z CZASÓW STEFANA BATOREGO r. 1576—1586 w dwóch częściach wydał Adolf Pawiński . . . . . rb. 2 k. 50

Tom X. SPRAWY WOŁOSKIE ZA JAGIELLONÓW. Akta i listy wydał i szkicem historycznym poprzedził Aleksander Jabłonowski . . . . . rb. 2 k. 40

Tom XI. AKTA METRYKI KORONNEJ CO WAŻNIEJSZE Z CZASÓW STEFANA BATOREGO 1576—1589. Zebrał i wydał Adolf Pawiński z rozprawą na czele: O królu Stefanie jako myśliwcu . . . . . rb. 2.

Od t. XII-go po XXIII-ci
Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym:

Tom XII i XIII (rexp. I i II) WIELKOPOLSKA, opisana przez Adolfa Pawińskiego . . . . . rb. 5.
Tom XIV i XV (III i IV) MAŁOPOLSKA, opisana przez Adolfa Pawińskiego . . . . . rb. 5.
Tom XVI (V) MAZOWSZE, opisane przez Adolfa Pawińskiego . . . . . rb. 3.
Tom XVII (VI) PODLASIE, opisane przez Aleksandra Jabłonowskiego. Część I-sza . . . . . rb. 2.
Część II-ga . . . . . rb. 2.
Część III-cia . . . . . rb. 2.
Tom XVIII (VII) RUŚ CZERWONA, opisana przez Aleksandra Jabłonowskiego. Część I-sza . . . . . rb. 2 k. 50
Część II-ga . . . . . rb. 3.
Tom XIX (VIII) WOŁYŃ I PODOLE, opisane przez Aleksandra Jabłonowskiego . . . . . rb. 2 k. 50
Tom XX (IX) UKRAINA—dział I-szy—opisana przez Aleksandra Jabłonowskiego . . . . . rb. 3.
Tom XXI (X) UKRAINA—dział II-gi—opisana przez Aleksandra Jabłonowskiego . . . . . rb. 2.
Tom XXII (XI) UKRAINA—dział III-ci—opisana przez Aleksandra Jabłonowskiego . . . . . rb. 3.
Tom XXIII (XII) PRUSY KRÓLEWSKIE, opisane przez I. T. Baranowskiego. Część I-sza . . . . . rb. 2 k. 50

Teki Pawińskiego.

Tom I. Liber Quitantiarum Alexandri Regis . . . . . rb. 1 k. 20
Tom II. Liber Quitantiarum Regis Casimiri . . . . . rb. 1 k. 30
Tom III. Księgi sądowe Łęczyckie (cz. 1) . . . . . rb. 2 k. 75
Tom IV. Księgi sądowe Łęczyckie (cz. 2) . . . . . rb. 1 k. 50
Tom V. Księgi sądowe Łęczyckie (cz. 3) . . . . . rb. 1 k. 50
Tom VI. Dyaryusze sejmowe cz. I 1581, 1681, 1726 . . . . rb. 1 k. 50
Tom VII. Księgi sądowe Brzesko-Kujawskie 1418—1424, wyd. J. K. Kochanowski . . . . . rb. 5.

Cena rb. 2.50.